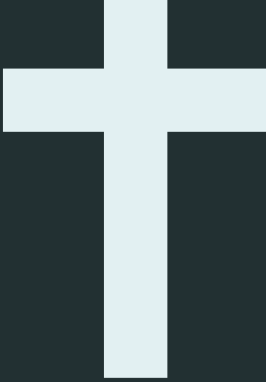

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị
onye ọbụla ịgụ

The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria: Biblica®
Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla ịgụ

**Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke
dịrị onye ọbụla igu**
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
**Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye
ọbụla igu**

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible." Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baibụlụ Nsọ n'Igbo Ndị Ugbu a nke dịrị onye ọbụla igu

Ndị Biblica, Inc. deghariri ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" bụ akara e ji mara ụlọ ọrụ a, nke edebanyere dika iwu si kwado n'ụlọ ọrụ dị n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azum ahia ndị Biblica, Inc. Ọ bụ ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78

Contents

Matiu	1
Mak	70
Luk	111
Jon	178
Oru Ndi Ozi	227
Ndi Rom	288
1 Ndi Korint	317
2 Ndi Korint	346
Ndi Galeshia	365
Ndi Efesos	375
Ndi Filipai	384
Ndi Kolosi	391
1 Ndi Tesalonaika	398
2 Ndi Tesalonaika	404
1 Timoti	408
2 Timoti	416
Taitos	422
Filimon	426
Ndi Hibru	428
Jemis	449
1 Pita	457
2 Pita	465
1 Jon	470
2 Jon	478
3 Jon	480
Jud	482
Mkpughe	485

Ozioma Matiu

Usoro omumu Jisosh onye bu Kraist ahụ

¹ Nke a bu ndeko usoro omumu Jisosh onye bu Kraist, nwa Devid, nwa Ebrahim.

² Ebrahim muru Aizik,

Aizik amuo Jekob,

Jekob amuo Juda na umunne ya.

³ Juda mutara Perez na Zera site na Tama,

Perez muru Hezron,

Hezron amuo Aram.

⁴ Aram muru Aminadab,

Aminadab muru Nashon,

Nashon amuo Salmon.

⁵ Salmon bu nna Boaz, site na nwunye ya Rehab,

Boaz muru Obed, site na nwunye ya Rut,

Obed amuo Jesi.

⁶ Jesi amuo Devid, bu eze.

Devid muru Solomon site na nwunye ya Uraya.

⁷ Solomon muru Rehoboam,

Rehoboam amuo Abija,

Abija amuo Esa.

⁸ Esa muru Jehoshafat,

Jehoshafat amuo Joram,

Joram amuo Uzaja.

⁹ Uzaja muru Jotam,

Jotam amuo Ehaz,

Ehaz amuo Hezekaya.

¹⁰ Hezekaya muru Manase,

Manase amuo Emon,

Emon amuo Josaya.

¹¹ Mgbe e mere ka ha gaa biri n'ala Babilon ka Josaya muru Jekonaya na umunne ya.

¹² Mgbe ha si Babilon lota

Jekonaya muru Shealtiel,

Shealtiel amuo Zerubabel.

¹³ Zerubabel muru Abiud,

Abiud amuo Eliakim,

Eliakim amuo Azoa.

¹⁴ Azoa muru Zadok,

Zadok amuo Akim,

Akim amụọ Eliud.

¹⁵ Eliud mụrụ Elieza,
Elieza amụọ Matan,
Matan amụọ Jekọb.

¹⁶ Jekọb mụrụ Josef onye bụ di Meri nne Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst.

¹⁷ Ya mere, site n'Ebrahim ruo na Devid, e nwere ọgbọ iri na anọ. Ma site n'oge Devid ruo mgbe a doọrọ ha n'agha gaa Babilon, e nwere ọgbọ iri na anọ. Sitekwanụ n'oge ahụ ruo mgbe a mụrụ Kraịst bụkwa ọgbọ iri na anọ.

Josef anabata Jisọs dika nwa ya nwoke

¹⁸ Otu a ka omumụ Jisọs, onye a na-akpọ Kraịst* siri di: Nne ya Meri bụ onye e kwenyere na ọ ga-alụ Josef, ma tupu ha ebikọọ ọnụ a chọputara na Meri di ime site na Mmụọ Nsọ. ¹⁹ Ma Josef di ya bụ onye ezi omume, ọ chọghị imenye ya ihere, n'ihì ya, o zubere ichụ ya na nzuzo.

²⁰ Mgbe Josef nwechara mkpebi a, mmụọ ozi Onyenwe anyị bjakwutere ya na nrọ sị ya, "Josef nwa Devid, atụla egwu ikporọ Meri ka ọ bụrụ nwunye gị, n'ihì na nwa ahụ ọ di ime ya sitere n'ike Mmụọ Nsọ. ²¹ Ọ ga-amụkwa nwa nwoke, onye i ga-akpọ aha ya Jisọs,† n'ihì na ọ ga-azoputa ndị nke ya site na mmehie ha."

²² Ihe ndị a mere iji mezuo ihe ahụ Onyenwe anyị kwuru site n'ọnụ onye amụma ya sị, ²³ "Lee, nwaagboghọ ahụ na-amaghị nwoke ga-aturu ime, mụọ nwa nwoke. Ha ga-akpọ aha ya Imanuel"‡ (nke bụ ma asugharia ya, "Chineke nonyeere anyi").

²⁴ Mgbe Josef si n'ura teta, o mere dika mmụọ ozi Onyenwe anyị nyere ya n'iwu. Ọ kpọrọ Meri ka ọ bụrụ nwunye ya. ²⁵ Ma ha abụọ edinakoghị tutu ruo mgbe ọ mụsirị nwa nwoke, onye ọ kpọrọ aha ya Jisọs.

2

Obibia ndi amamihe

¹ Mgbe a mụchara Jisọs na Betlehem nke Judia n'oge Herod bụ eze, ndị amamihe si ọwụwa anyanwụ bjaruru Jerusalem, ² na-ajụ ajujụ sị, "Olee ebe ọ nọ, bụ onye a mụrụ ibụ eze ndi Juu? Anyi huru kpakpando ya* n'owuwa anyanwu, ma bia ikpo isiala nye ya."

* **1:18** 1:18 Maobu, Onye nzoputa † **1:21** 1:21 Jisọs nke a bụ otu ndi Griik si akpo Joshua nke putara ONYENWE ANYI na-azoputa. ‡ **1:23** 1:23 Aiz 7:14

* **2:2** 2:2 Kpakpando ya mgbe ọ walitere

³ Mgbe eze Herod nuru nke a, obi loro ya mmiri nke ukwu, ya na ndi niile bi na Jerusalem. ⁴ Mgbe o kpokotara ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu niile, o juru ha, olee ebe e kwuru na a ga-amu Kraist† ahụ. ⁵ Ha zara ya si, “Na Betlehem nke Judia. N’ihi na otu a ka onye amuma ahụ dere n’akwukwo si,

⁶ “Ma gi onwe gi, Betlehem, di n’ala Juda, i dighi nta karichasia n’etiti ndi ochichi Juda, n’ihi na o bu site na gi ka onye ochichi ga-esi puta, onye ga-achi ndi nke m Izrel.”‡

⁷ Mgbe ahụ Herod kporo ndi amamihe ahụ na nzuzo juputa ha banyere oge kpakpando ahụ ji puta ihè. ⁸ O zipuru ha ije Betlehem si ha, “Gaanu lee anya nke oma choputa ebe nwantakiri ahụ no. Mgbe unu chotara ya, bianu mee ka m mara, ka m gaakwa kpo isiala nye ya.”

⁹ Mgbe ha nuru okwu eze, ha puru gawa, ma kpakpando ahụ ha huru n’owuwa anyanwu putakwara ozo, na-aga n’ihu ha ruo mgbe o biara guzo n’elu ebe nwantakiri ahụ no. ¹⁰ Ha nuriri onu nke ukwu mgbe ha huru kpakpando ahụ. ¹¹ Ka ha banyere n’ulo ahụ, ha huru nwantakiri ahụ na nne ya Meri, ha gburu ikpere n’ala ma kporo ya isiala. Ha meghere akpa akụ ha nye ya onyinye olaedo na okpurukpu eso osisi na-esi isi utu a na-akpo frankisens,§ ya na maá.* ¹² N’ihi na a doru ha aka na nti na nro ka ha ghara ilaghachikwuru Herod, ha sitere n’uzo ozo laghachi obodo ha.

Mgbapu gaa n’ala Ijpt

¹³ Mgbe ndi amamihe ahụ lasiri, mmuo ozi Onyenwe anyi mere ka Josef hu ya na nro, o siri ya, “Bilie osiso kporo nwantakiri a na nne ya gbalaa Ijpt. Aloghachikwala tutu ruo mgbe m ga-agwa gi, n’ihi na Herod na-achọ nwantakiri a ka o gbuo ya.”

¹⁴ N’oge abali, Josef biliri kporo Meri na nwantakiri ahụ gbalaa Ijpt. ¹⁵ Ebe ahụ ka ha nogidere tutu ruo mgbe Herod nwuru. Nke a mere ka okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru site n’onu onye amuma mezuo. “O bukwa site n’Ijpt ka m kpoputara nwa m.”†

¹⁶ Iwe were Herod nke ukwu mgbe o choputara na ndi amamihe ahụ aghola ya aghughu. N’ihi ya, o nyere iwu banyere Betlehem na obodo nta ndi ozo gbara ya gburugburu, ka ha gbuo umuntakiri niile no n’obodo ndi a, bu ndi gbara site n’afu abuo gbadaa, di ka ihe o nutara

† 2:4 2:4 Maobu, Onye nzoputa ‡ 2:6 2:6 Mai 5:2 § 2:11 2:11 Maobu,

mgbaisioma * 2:11 2:11 Maobu, mgba ilu † 2:15 2:15 Hos 11:1

site n'ọnu ndi amamihe si di. ¹⁷ E sitekwara otu a mezuo amuma ahụ Jeremaya buru si,
¹⁸ "A nuru otu olu na Rema,
 ikwa akwa na oke iru ujụ di,
 Rechel na-akwa akwa n'ihì umu ya;
 o dighi nkasiobi obula diri ya,
 n'ihì na ha adighikwa."‡

Nloghachi na Nazaret

¹⁹ Mgbe Herod nwuru, mmuo ozi Onyenwe anyi biakwutere Josef na nro n'Ijpt ²⁰ si ya, "Billie, kporo nwantakiri ahụ na nne ya laghachi n'ala Izrel n'ihì na ndi na-achọ igbu ya anwuola."

²¹ Ya mere, o biliri, kporo nwantakiri ahụ na nne ya, laghachi n'ala Izrel. ²² Mgbe o nuru na eze ohuru gbanwere Herod na Judia bu nwa ya a na-akpo Akelus,§ egwu turu Josef ilaghachi ebe ahụ. Ma n'ihì na adowo ya aka na nti na nro, o wezugara onwe ya gaa n'akuku Galili. ²³ O gara biri n'obodo a na-akpo Nazaret. E sitekwara otu a mezuo okwu onu ndi amuma si na, "A ga-akpo ya onye Nazaret."

3

Nkwusa nke Jon

¹ N'oge ahụ, Jon omee baptizim biara na-ezisa ozi n'ozara Judia. Isi okwu ya bu, ² "Chegharianu, n'ihì na alaeze eluigwe di nso." ³ N'ihì na nwoke a bu onye e kwuru okwu banyere ya site n'ọnu onye amuma Aizaya si,
 "Otu onye na-eti mkpu n'ozara, na-asị,
 'Dozienu uzọ maka Onyenwe anyi,

meenụ ka okporouzo ya guzozie.' "‡

⁴ Jon yi uwe e ji aji inyinya kamel mee. O kekwaro ihe okike ukwu nke akpukpo anu n'ukwu ya. Nri ya bu igurube na mmanu anu. ⁵ N'oge ahụ, ndi mmadu sitere Jerusalem, na Judia niile, n'ala niile di Jordan gburugburu, na-apukwuru ya. ⁶ Mgbe ha na-ekwuputa mmehie ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jordan.

⁷ Ma mgbe ohuru otutu ndi Farisii na ndi Sadiusii ka ha na-abia ka e mee ha baptizim, o siri ha, "Unu umu ajuala, onye doro unu aka na nti si unu gbanari onuma nke na-abia? ⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa nchehari unu. ⁹ Unu echekwala na unu puru i si n'ime onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna,' n'ihì na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ¹⁰ Ma ugbu a atukwasila

‡ 2:18 2:18 Jer 31:15 § 2:22 2:22 Akelus Onye ketara ichi otu uzọ n'uzọ ato n'alaeze Herod. * 3:3 3:3 Aiz 40:3

anyuike na mgborogwu osisi niile. Osiisi obula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu, tuba ya n'ime oku.

¹¹ "Mu onwe m ji mmiri eme unu baptizim n'ih ncheghari, ma onye di ike kari m na-abia. Onye m na-erughi ichita akpukpokwu ya. O ga-eji Mmuo Nso na oku were mee unu baptizim. ¹² Ihe ifucha oka ya di ya n'aka, o ga-azacha ebe izocha oka ya nke oma, chikota mkpuru oka wiiti tinye ha n'oba, ma jiri oku a na-apughi imenyu emenyu rechapu igbugbo oka."

Jon emee Jisos baptizim

¹³ Mgbe ahụ, Jisos sitere na Galili bia n'osimiri Jodan ka Jon mee ya baptizim. ¹⁴ Ma Jon chorọ igbochi ya, si, "O bu m kwesiri ibiakwute gi ka i mee m baptizim. Gini mere i ji abiakwute m?"

¹⁵ Ma Jisos zara ya si, "**Kwere ka o diri otu a ugbu a, o kwesiri ka anyi mezuo ezi omume niile.**" Mgbe ahụ Jon kwenyere.

¹⁶ Ngwangwa e mechara Jisos baptizim, o sitere na mmiri ahụ riputa. N'otu oge ahụ, eluigwe meghere, Jon huru Mmuo nke Chineke ka o si n'elu fedata di ka nduru na-ebekwasị Jisos n'isi. ¹⁷ Otu olu sitere n'eluigwe kwuo okwu si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya. Ihe ya di m ezi mma."

4

Onwunwa a nwara Jisos n'ozara

¹ Emesia, Mmuo Nso duuru Jisos baa n'ozara ka ekwensu nwaa ya onwunwa. ² Mgbe o busiri onu iri ubochi anọ ehihie na abali, aguu guru ya nke ukwu. ³ Mgbe ahụ onye onwunwa ahụ biakwutere ya si, "O buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume ndi a ka ha ghoọ achicha."

⁴ Ma Jisos zara, "**E dere ya n'akwukwo nsọ si, 'O bughi naani site na achicha* ka mmadu si adi ndu, kama site n'okwu niile si n'onu Chineke puta.'**"

⁵ Mgbe ahụ, ekwensu duuru ya baa n'obodo nsọ ahụ, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu, ⁶ si ya, "O buru na i bu Okpara Chineke, site n'ebe a tuda onwe gi n'ala. N'ih na e dere ya n'akwukwo nsọ si, " 'O ga-enye ndi mmuo ozi ya iwu banyere gi, ha ga-ebuli gi elu n'aka ha ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.'"

* 4:4 4:4 Achicha nwere ike buru nri † 4:4 4:4 Okwu a dikwa n'akwukwo Dit 8:3. ‡ 4:6 4:6 Abụ 91:11,12

⁷ Ma Jisọs zara si ya, **“E deela ya n’akwukwo nso si, ‘I gaghị anwa Onyenwe gi na Chineke gi onwunwa.’”**[§]

⁸ Ozo kwa, ekwensu kpooro ya gaa n’elu ugwu di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa na ebube ha. ⁹ O si ri ya, “Aga m enye gi ha niile ma o buru na i daa n’ala kpo o isiala nye m.”

¹⁰ Ma Jisọs si ri ya, **“Si n’ebe m no puo, ekwensu. N’ihi na akwukwo nso kwuru si, ‘O bu naani Onyenwe anyi Chineke gi ka i ga-akpo isiala nye, naani ya ka i ga-efekwa.’”**^{*}

¹¹ Mgbe ahụ ekwensu hapuru ya laa. Ndi mmuo ozi bialkwutere ya, nonyere ya, na-ejere ya ozi.

Jisọs ebido oru nkwsa

¹² Mgbe Jisọs nuru na e tinyela Jon n’ulo mkporo, o puru gaa Galili. ¹³ Emesia, o hapuru Nazaret gaa biri na Kapanom, bu obodo di n’akuku osimiri Galili. O di nso n’oke ala Zebulon na Naftali. ¹⁴ N’uzo di otu a, amuma ahụ Aizaya buru mezuru. Amuma nke si ri,

¹⁵ “Ala Zebulon na ala Naftali,
nke di n’akuku osimiri, n’ofe Jodan,
Galili nke ndi mba ozo,

¹⁶ ndi no n’ochichiri
ahula ihè di ukwu.

Ndi bi n’ala onyinyo onwu
ka ihè nwukwasiri.”[†]

¹⁷ Site n’oge ahụ gaa n’ihu Jisọs bidoro na-ekwusa na-asi,
“Chegharianu, n’ihi na alaeze eluigwe di nso.”

Okpukpo ndi na-eso uzo ya

¹⁸ Ma mgbe Jisọs na-agafe n’akuku osimiri Galili, o huru umunne abuo, Saimon onye a na-akpo Pita, na Andru nwanne ya, ndi oru ha bu iku azu, ebe ha no n’ugbo mmiri na-aku azu. ¹⁹ O si ri ha, **“Bianu soro m. Aga m eme unu ndi oku na-akuta mmadu.”** ²⁰ Ha hapuru ugbo azu ha otu mgbe ahụ soro ya.

²¹ Mgbe o gara n’ihu nke nta, o huru umunne abuo ozo, Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya, ebe ha na nna ha Zebedi no n’ime ugbo mmiri na-ekezi ugbo azu ha. O kpokwara ha, ²² ngwangwa ha hapuru ugbo ha na nna ha soro ya.

Jisọs agwo o ndi oria

²³ Jisọs jeghariri n’obodo niile nke Galili, na-akuzi ihe n’ulo nzuko niile ha, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze

§ 4:7 4:7 Guokwa ya n’akwukwo Dit 6:16.
n’akwukwo Dit 6:13. † 4:16 4:16 Aiz 9:1,2

* 4:10 4:10 Nke a dikwa

ahụ. Ọ na-agwọkwa ọrịa na nrịa nrịa niile dị iche iche n'etiti ndị ahụ. ²⁴ Akụkọ banyere ya gbasara jezuo akụkọ Siria niile. Mgbe ahụ ọtụtụ ndị mmadụ kpọtaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike, ndi na-aria ụdi ọrịa di iche iche, ndi nwere ahụ mgbu, na ndi mmụọ ojọọ na-esogbu, na ndi akwụkwụ, na ndi akụkụ ahụ ha kponwuru akponwu. Ọ gwọkwara ha niile. ²⁵ Ọtụtụ mmadụ sitere na Galili, Dekapolis,[‡] Jerusalem, Judia na n'ofe osimiri Jodan, soro ya.

5

Nkwusa banyere alaeze ọhuru ahụ

¹ Mgbe Jisọs huru igwe mmadụ ahụ, ọ rigooro n'elu ugwu. Mgbe ọ nọdurụ ala, ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya, ² ọ bido ikuziri ha ihe.

Okwu banyere ndi ngozi na-adiri

Ọ siri:

- ³ **“Ngọzi na-adiri ndi bu ogbenye n'ime mmuọ, n'ihi na alaeze eluigwe bu nke ha.**
- ⁴ **Ngọzi na-adiri ndi na-eru ụjụ, n'ihi na a ga-akasi ha obi.**
- ⁵ **Ngọzi na-adiri ndi di nwayọọ n'obi, n'ihi na ha ga-eketa ụwa.**
- ⁶ **Ngọzi na-adiri ndi aguụ ezi omume na-agu, n'ihi na ndi ahụ ka afọ ga-eju.**
- ⁷ **Ngọzi na-adiri ndi na-eme obi ebere, n'ihi na ha ka a ga-emere ebere.**
- ⁸ **Ngọzi na-adiri ndi di ọcha n'obi, n'ihi na ha ga-ahụ Chineke anya.**
- ⁹ **Ngọzi na-adiri ndi na-eme ka udo di n'etiti mmadụ na ibe ya, n'ihi na a ga-akpo ha ụmụ Chineke.**
- ¹⁰ **Ngọzi na-adiri ndi a na-emegbu n'ihi ezi omume, n'ihi na alaeze eluigwe bu nke ha.**
- ¹¹ **“Ngọzi na-adiri unu mgbe ndi mmadụ na-akocha unu, na-emegbu unu, ma na-ekwukwa okwu ojọọ na ụgha niile di iche iche megide unu n'ihi m. ¹² Nuriānụ ọnu, nwekwanu obi uto, n'ihi na ụgwọ ọru unu di ukwu n'eluigwe. N'ihi na n'uzo di otu a ka ha sogburu ndi amuma ndi buru unu uzo.**

Nnu na ihè

¹³ **“Unu bu nnu nke ụwa, ma ọ buru na nnu adighi atokwa uto, a ga-eji ginị mee ka ọ toọ uto ọzọ? Ọ**

[‡] 4:25 4:25 Dekapolis putara Obodo iri.

bakwaghị uru ọbụla, ma ọ bughị naanị itufu ya, ka ndị mmadụ zọọ ya ụkwụ.

¹⁴ “Unu bụ ihe nke ụwa. Unu dị ka obodo e wuru n’elu ugwu nke a na-apughị izo ezo. ¹⁵ Ndi mmadụ adighi amunye oriona donye ya n’okpuru igbe, kama a na-adokwasị ya n’elu ihe idoba oriona, ka o nye ndi niile nọ n’ulo ahụ ihè. ¹⁶ Ya mere, kwerenu ka ihè unu nwuo nye mmadụ niile, ka ndi mmadụ hụ orụ oma unu, tookwa Nna unu nke bi n’eluigwe.

Mmezu iwu

¹⁷ “Unu echela na m biara ikagbu iwu Mosis, maọbụ ozizi ndi amuma. Abiaghị m ikagbu akagbu, kama abiara m imezu ha. ¹⁸ N’ezie, agwa m unu, na tutu eluigwe na ụwa agabiga, ọ dighi otu mkpuru edemede ọbụla di nta, ọ buladi nke dikarisiri nta, nke a ga-esi n’Iwu a wepu ruo mgbe ha niile ga emezu. ¹⁹ N’ihi ya, onye ọbụla nke ga-emebi otu n’ime iwu ndi a, ọ buladi nke dikarisiri nta, ma kuziekwara ndi ozo ime otu ahụ, a ga-agu onye ahụ n’onye dikarisiri nta n’alaeze eluigwe. Ma onye na-ezi umu mmadụ ka ha debe iwu ahụ, ma na-emekwa okwu ndi ahụ n’onwe ya, a ga-akpo ya onye di ukwu n’alaeze eluigwe. ²⁰ Ka m doo unu aka na nti. O buru na ezi omume unu akarighi ezi omume ndi Farisii na ndi ozizi iwu, unu apughị iba n’alaeze eluigwe ma oli.

Ozizi banyere igbu mmadụ

²¹ “Unu nuru na-agwara ndi mmadụ n’oge gara aga, si, ‘Onye egbula mmadụ, onye ọbụla gburu mmadụ a ga-ekpe ya ikpe.’* ²² Ma asi m unu, na onye ọbụla nke na-ewe iwe megide nwanna ya, na-enyefe onwe ya n’aka ikpe. Onye ọbụla nke na-akpo nwanna ya ‘Raka,’ ya bu Onye iberiibe,†ga-aza ajuju n’ulikpe. Ozokwa, onye ọbụla nke kpogo nwanne ya,‡‘Onye nzuzu,’§na-edo onwe ya iba n’oku ala mmuo.

²³ “Ya mere, ọ buru na i gaa inye onyinye gi n’ebe ichu aja, ma cheta n’ebe ahụ na gi na nwanne gi adighi n’udo, ²⁴ hapu onyinye gi n’ebe ichu aja, laa ka gi na nwanne gi kpezie. Mgbe unu mere udo, laghachi bia nye onyinye gi.

²⁵ “Mee osiiso ka gi na onye kpo gi eje ulo ikpe kpezie, mgbe ọ na-eburubeghi ikpe gi na ya jee n’aka okaikpe,

* 5:21 5:21 Qpu 20:13 † 5:22 5:22 Ofọ ogori, n’okwu nleli anya ‡ 5:22 5:22 Nke a putara nwanna n’ime Kraist § 5:22 5:22 Maobu, Onye na-enweghi uche

onye ga-enyefe gi n'aka ndi nche, ma eleghi anya etinye gi n'ulo mkporo. ²⁶ N'ezie, agwa m gi, i gaghi e si n'ebe ahụ pụta ruo mgbe i kwughachiri kobo niile i ji.*

Ikwa iko

²⁷ "Unu nuru na e kwuru si, 'Akwala iko.'† ²⁸ Ma asi m unu, onye obula lere nwanyi anya site na-agu i kwa iko emeelarị mmehie i kwa iko n'ime obi ya megide nwanyi ahụ. ²⁹ N'ih i nke a, o buru na anya aka nri gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ahụ gi baa n'alaeze kari na i ji ahụ zuruoke baa n'oku ala mmuo. ³⁰ O buru na aka nri gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufuo. O kaara gi mma na i tufuru otu akuku ahụ gi ma baa n'alaeze eluigwe, kari na i ji ahụ zuruoke ma baa n'oku ala mmuo.

Igba alukwaghi m

³¹ "E kwukwara si, 'Onye obula chorọ igbara nwunye ya alukwaghi m, ga-ebu uzọ dee akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya.'‡ ³² Ma asi m unu, onye obula gbara nwunye ya alukwaghi m, ma o bugh i n'ih i i kwa iko, o na-etinye nwanyi ahụ n'onodu ga-eme ka o kwaa iko. O buru na nwanyi ahụ alu o di ozo, nwoke ahụ luru nwanyi ahụ na-emekwa mmehie i kwa iko.

Inu iyi

³³ "Ozokwa, unu nuru na a gwara ndi mmadu n'oge gara aga si, 'Anula iyi ugha, kama mezuo ihe niile unu nuru n'iyi nye Onyenwe anyi.' ³⁴ Ma asi m unu anula iyi obula. Ejikwala eluigwe anu iyi n'ih i na eluigwe bu ebe ocheeze Chineke di. ³⁵ Ejikwala uwa anu iyi n'ih i na uwa bu ebe mgbakwas i ukwu ya. Ejikwala Jerusalem anu iyi n'ih i na o bu obodo Eze ukwu ahụ. ³⁶ Ejikwala isi gi anu iyi n'ih i na i pugh i ime ka otu agir i isi gi di och a maobu di oji. ³⁷ Anula iyi obula. Kama ka okwu unu buru 'E' maobu 'Ee'; ihe obula gafere nke a sitere n'aka ajo onye ahụ.

Ibo obo

³⁸ "Unu anula na e kwuru si, 'O bu anya ka a kukporo, anya n'onodu anya. O burukwa otu eze ka e tipuru, eze n'onodu eze.'§ ³⁹ Ma ana m asi unu eguzogidela onye bu ajo onye. Kama o buru na mmadu amaa gi ura na nti aka nri, tughariara ya nti nke ozo. ⁴⁰ O buru na mmadu agbaa gi akwukwo n'ulokpe, ka

* 5:26 5:26 Maobu, ugwo niile † 5:27 5:27 Opu 20:14 ‡ 5:31 5:31 Dit 24:1

§ 5:38 5:38 Opu 21:24; Lev 24:20; Dit 19:21

o nara gi uwe ime gi, nyekwa ya uwe nke elu gi. ⁴¹ O buru na mmadu esite n'ike choo ka i soro ya gaa puku nzo ukwu ato, soro ya gaa puku nzo ukwu isii. ⁴² Nye onye obula rioro gi ihe. Achughachikwala ndi na-abia ka i binye ha ego.

Ihu ndi iro n'anya

⁴³ "Unu nuru na e kwuru si, 'Hunu ndi agbataobi unu n'anya, ma kpokwanu ndi iro unu asi.'* ⁴⁴ Ma asi m unu, hunu ndi iro unu n'anya, kpekwaaranu ndi nasogbu unu ekpere. ⁴⁵ Nke a ga-eme ka unu buru umu nke Nna unu bi n'eluigwe, onye na-eme ka anwu muro ndi oma na ndi ojo, na-emekwa ka mmiri zoro ndi ezi omume na ndi ajo omume. ⁴⁶ O buru naani ndi huru unu n'anya ka unu na-ahu n'anya, gini ga-abu ugwo oru unu? O buladi ndi ona utu na-emekwa otu a. ⁴⁷ O burukwa na unu na-ekele naani ndi enyi unu ekele, o dighi ihe obula di iche n'ebe unu na ndi ozonon. N'ih na ndi na-amaghi Chineke na-emekwa otu ah. ⁴⁸ Ya mere, unu kwesiri izuoke n'iru oru oma, dika Nna unu bi n'eluigwe si zukwaa oke.

6

Ozizi banyere inye onyinye

¹ "Kpacharanu anya ka unu ghara ime ezi omume unu naani ka ndi mmadu hu unu. N'ih na unu mee nke a, unu agaghi enweta ugwo oru obula site n'aka Nna unu bi n'eluigwe.

² "Unu afula opi mgbe unu na-enye ndi non na mkpa onyinye, n'ih na otu a ka ndi ihu abuo na-eme n'ulo nzuko na n'okporouzo, ka ndi mmadu too ha. N'ezie, ana m agwa unu, ha anatala ugwo oru ha n'izuoke.

³ Mgbe unu choo iru oru ebere, meenu ya na nzuzo. Ekwela ka aka ekpe gi mata ihe aka nri gi na-achio ime.

⁴ Ka onyinye gi buru na nzuzo. Mgbe ah, Nna gi, onye na-ahu ihe di na nzuzo ga-akwughachi gi.

Ozizi banyere ekpere

⁵ "Mgbe obula unu choo ikpe ekpere, unu emela di ka ndi ihu abuo, n'ih na ha huru iguzo n'ime ulo ekpere, nakwa n'akuku zo n'anya na-ekpe ekpere, ebe ndi mmadu ga-ahu ha. N'ezie, agwa m unu, ha anatala ugwo oru ha n'ebe o zuruoke. ⁶ Kama, mgbe unu choo ikpe ekpere, baanu n'ime ime ulo unu. Mechiekwanu zo unu, kpokuonu Nna unu n'ekpere

* 5:43 5:43 Lev 19:18

na nzuzo. Mgbe ahụ Nna unu, onye na-ahụ ihe e mere na nzuzo, ga-enye unu ụgwọ ọrụ unu. ⁷ Mgbe unu na-ekpe ekpere, unu ekwula okwu nkwukwasị efu dị ka ndị na-amaghị Chineke na-eme. Ha chere na a ga-anụ ekpere ha n'ihì ọtụtụ okwu ha na-ekwu. ⁸ Unu adịla ka ha. Chetanụ na tupu unu arịọ arịọ ọbụla, Nna unu bi n'eluigwe maara ihe na-akpa unu.

⁹ "Sinụ otu a na-ekpe ekpere:

" 'Nna anyị nke bi n'eluigwe,
ka e doo aha gị nsọ.

¹⁰ Ka alaeze gị bịa,
ka e mee uche gị n'ụwa,
dịka e si eme ya n'eluigwe.

¹¹ Nye anyị nri nke ụbọchị taa.

¹² Gbaghara anyị mmehie anyị,
dịka anyị si agbaghara ndị na-emehie megide anyị.

¹³ Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwa,
kama, zọputa anyị n'aka ajọ onye ahụ.*

¹⁴ Ọ bụrụ na unu agbaghara ndị mmadụ mgbe ha mehiere megide unu, Nna unu nke bi n'eluigwe ga-agbagharakwa unu mmehie unu. ¹⁵ Ọ bụrụkwanyị na unu agbagharaghị ndị ọzọ mmehie niile ha, Nna unu nke bi n'eluigwe agaghị agbaghara unu mmehie unu.

Ibu ọnụ

¹⁶ "Ọzọ, mgbe ọbụla unu na-ebu ọnụ, unu agbarụla ihu unu dịka ndị ihu abụọ na-eme. N'ihì na ha na-agbarụ ihu ha ka ndị ọzọ hụ na ha na-ebu ọnụ. N'ezie agwa m unu, ha anatala ụgwọ ọrụ ha. ¹⁷ Mgbe ị na-ebu ọnụ, tee isi gị mmanụ, ma saakwa ihu gị mmiri, ¹⁸ ka ndị ọzọ ghara ihụta na ị na-ebu ọnụ kama ka ọ bụrụ naanị nye Nna gị, onye anya na-adighị ahụ. Nna gị, onye na-ahụ ihe niile na-eme na nzuzo, ga-akwụ gị ụgwọ.

Ịkpado akụ n'eluigwe

¹⁹ "Unu akpadola akụ n'ụwa nye onwe unu, ebe ọ ga-agba nchara, akịka atakwa ya, ebe ndị ohi ga-etiwa ma zukwaa ha. ²⁰ Kama kwadoonụ akụ n'eluigwe nye onwe unu, ebe ha na-agaghị agba nchara, ebe akịka na-agaghị eri ha, ebe ndị ohi na-adighị etiwa maọbụ zuo ihe. ²¹ N'ihì na ebe ọbụla akụ unu dị ka obi unu ga-adịkwa.

* 6:13 6:13 Akwụkwọ ochie ụfọdụ na-emechi ekpere a n'uzọ dị otu a, n'ihì n'alaeze bụ nke gị, ike na otuto ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.

22 “Anya bụ orionna nke anụ ahụ. Ọ burukwa na anya gị adiri ocha, ahụ gị niile ga-ajuputa n’ihè. 23 Ọ buru na anya gị ajoo njo, akuku ahụ gị niile ga-ajuputa n’ochichiri. Ọ burukwa na ihè ahụ di n’ime gị aghoo ochichiri, ochichiri ahụ ga-adị ukwu.

24 “Ọ dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n’ihi na ọ ga-achọ ihu otu n’ime ha n’anya, kpokwa nke ozo asi, maobu sọpuru otu ma lejia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na akụ otu mgbe ahụ.

Echegbula onwe unu

25 “N’ihi nke a ka m ji na-asi unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu ihe unu ga-anu, maobu banyere ahụ unu, ihe unu ga-eyi n’ahụ. Ọ bụ ndu akarighi nri eji azu ya, ka ọ bụ ahụ akarighi ihe e ji ekpuchi ya? 26 Werenu umu nnunu di ka ihe imaatu. Ha adighi akụ mkpuru n’ubi maobu ewe ihe ubi. Ha adighi achikotakwa ihe debe n’oba. Ma Nna unu nke bi n’eluwgwe na-azu ha. Ọ bụ na unu adighi oke onuahia karja ha? 27 Onye n’etiti unu puru itinye otu nkeji n’ogologo ubochi nke ndu†ya site n’ichegbu onwe ya?

28 “Gini mekwaranu unu ji na-anọ n’echiche oge niile maka uwe? Leenu okoko osisi nke ohia. Ha adighi aru oru maobu dogbuo onwe ha n’oru. 29 Ma asi m unu, ọ buladi Solomon n’ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe obula mara mma di ka otu n’ime okoko osisi nke ohia ndi a. 30 Ma ọ buru na Chineke si otu a choo ahijia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n’ite oku, ọ bụ na ọ gaghi a choo unu mma karja. Unu ndi okwukwe nta? 31 N’ihi nke a, unu echegbukwala onwe unu na-asi, ‘Gini ka anyi ga-eri?’ maobu, ‘Gini ka anyi ga-anu?’ maobu, ‘Ginikwa ka anyi ga-eyi?’ 32 Ọ bụ ihe ndi a ka ndi na-amaghi Chineke na-achosi ike. Ma Nna unu bi n’eluwgwe maara na ọ di unu mkpa. 33 Ma burunu uzọ choo alaeze ya na ezi omume ya, a ga-atukwasikwara unu ihe ndi a niile. 34 Ya mere, unu echegbula onwe unu banyere echi, n’ihi na echi ga-echere onwe ya. Nsogbu nke ubochi taa ezuorola ubochi taa.

7

Ikpe ndi ozo ikpe

† 6:27 6:27 Maobu, otu kubit n’ogologo ya

¹ “Unu ekpela ndi ọzọ ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. ² N’ihi na a ga-ekpe unu ikpe dika unu si kpee ndi ọzọ. Ọ bukwa ihe unu ji tuorọ ndi ọzọ ka a ga-eji tuorọ unu.

³ “Gini mere i ji elee ntakiri ahijia di nwanna gi* n’anya ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n’anya? ⁴ Olee otu i ga-esi gwa ya si, ‘Nwanna m, kwere ka m tupu gi ntakiri ahijia danyere gi n’anya,’ mgbe obodobo osisi di gi n’anya, nke na-adighi ekwe gi huzie uzọ. ⁵ Onye ihu abuo! Buru uzọ wepu obodobo osisi di gi n’anya ka i nwee ike ihuzi uzọ tupu ntakiri ahijia nke di nwanna gi n’anya.

⁶ “Enyela nkita ihe di nsọ. Enyewala ezi ihe di oke onuahia. Ha ga-azoto ha ma tughariakwa dorie gi.

Riionu, choonu, kuonu aka

⁷ “Na-arionu, unu ga-ariota, na-achonu, unu ga-achota, kuokwanu aka n’uzo, a ga-emeghekwarara unu uzọ. ⁸ N’ihi na onye na-ariota, na-ariota. Onye na-achota, na-achota. Onye na-aku aka n’uzo ka a ga-emeghekwarara uzọ.

⁹ “O di onye n’ime unu, ma o buru na nwa ya ariota ya achicha, ga-enye ya okwute? ¹⁰ Maobu, nwata ahụ ariota azu, o nye ya agwo? ¹¹ Ya mere, ebe unu ndi ojoo maara otu e si enye umu unu ezi onyinye, Nna unu bi n’elugwe o gaghị enye unu kariya, ma o buru na unu ariota ya! ¹² Ya mere, n’ime ihe niile, na-emeso ndi mmadu di ka i si choo ka ha mesoo gi. Nke a bu nchikota ihe iwu na ndi amuma ziri.

Uzo di warawara na ndi di obosara

¹³ “Sitenu n’onu uzọ di warawara banye. N’ihi na onu uzọ ahụ di obosara. Mbara ka uzọ ahụ dikwa na-eduba n’ila n’iyi. Otutu na-esoro ya. ¹⁴ Ole na ole na-achota uzọ ahụ na-eduba na ndu, n’ihi na o di warawara, dikwa nkpagide.

Osis na mkpuru ya

¹⁵ “Kpachapunu anya! N’ihi na ndi amuma ugha di. Ha na-abiakwute unu n’udidi aturu, ma ha bu agu. ¹⁶ A ga-esite na mkpuru†ha mata ndi ha bu. Ndi mmadu o na-esite n’osisi ogwu di n’ohia ghota mkpuru osisi grepu, ka ha na-esite n’osisi uke gbara n’ohia ghota mkpuru fiig? ¹⁷ N’uzo di otu a, osisi obula di mma na-amiputa mkpuru oma, ma osisi di njo na-amiputa

* 7:3 7:3 Nwanna gi onye agbataobi gi. † 7:16 7:16 Mkpuru N’ebe a o bu ihe Igbo na-akpo omume maobu agwa.

mkpuru di njo. ¹⁸ Osisi na-ami mkpuru oma adighi ami mkpuru ojo. Nke na-ami mkpuru ojo adighikwa ami mkpuru oma. ¹⁹ Ma osisi obula na-amighi mkpuru oma ka a ga-egbutu tunye ya n'oku. ²⁰ Uzo e si amata osisi oma bu site na mkpuru ya.

Ndi ga-abanye n'alaeze

²¹ "O bughị ndi niile na-asị m 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,' ga-abanye n'alaeze eluigwe, kama o bu naani ndi ahụ na-eme ihe Nna m nọ n'eluigwe na-achọ ka ha mee. ²² N'ubochi ahụ, otutu ndi mmadu ga-asị m, 'Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, o bu na anyi ejighi aha gi buo amuma, jiri aha gi chupu mmuo ojo, ma jirikwa aha gi ruo otutu oru ebube?' ²³ Mgbe ahụ aga m agwa ha hooaha si ha, 'Amaghi m unu, sitenu n'ihu m puo, unu ndi ajo omume!'

Ihe iso Jisos Putara

²⁴ "Onye obula nara nti n'okwu ndi a m kwuru, ma meekwa ha, di ka nwoke ahụ maara ihe, onye wuru ulo ya n'elu oke nkume. ²⁵ Mmiri zosikwara ike n'elu ulo ahụ, idee mmiri sokwara, tie n'ulo ahụ. Ifufe siri ike fekwara, ma ulo ahụ adaghị. N'ih i na e wuru ntala ya n'elu oke nkume. ²⁶ Ma ndi niile nuru okwu ndi a, ma lefuru ha anya, bu ndi nzuzu. Ha di ka nwoke wuru ulo ya n'elu aja. ²⁷ Ngwangwa mmiri zoro, idee mmiri sokwara, ifufe fesikwara ike tie n'ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala. Odida ya di ukwu."

²⁸ Mgbe Jisos kwuchara okwu ndi a, ozizi ya juru igwe mmadu ahụ niile anya. ²⁹ N'ih i na o ziri ihe dika onye nwere ikike. O bughị di ka ndi ozizi iwu ha.

8

Ogwugwo onye ekpenta

¹ Otutu mmadu sooro Jisos mgbe o si n'ugwu ahụ ridata. ² Mgbe ha na-aga n'uzo, otu onye ekpenta biakwutere ya kpo isiala nye ya, rijo ya si, "Onyenwe m, o buru na i choro, i puru ime ka m di ocha."

³ O setipuru aka ya, metu ya si, "Achoro m ka i di ocha, dirikwa ocha!" Ngwangwa, ekpenta ahụ lara. ⁴ Jisos nyere nwoke ahụ iwu si ya, "Hu na igwaghi onye obula, kama gaa gosi onye nchaja onwe gi, चुokwa aja onyinye dika Mosis, nyere n'iwu, ka o buru ihe ama nye ya."

Okwukwe nke onye ochiagha

⁵ Mgbe ọ banyere na Kapanom,* otu onye ọchịagha† b̄iakwutere ya riọọ ka o nyere ya aka. ⁶ Ọ siri, “Onyenwe m, onye na-ejere m ozi dina n’ulo n’oke ihe mgbu, akuku ahụ ya kponwukwara akponwu.”

⁷ Jisọs siri ya, “**Ọ bu m b̄ia gwoọ ya?**”

⁸ Ma onye ọchịagha ahụ zara ya si, “Onyenwe m, ekwesighi m ka i bata n’okpuru ulo m. Naani nodu n’ebe a, kwuo okwu, ahụ ga-adikwa onye na-ejere m ozi ike. ⁹ N’ihi na mu onwe m bukwa onye no n’okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n’okpuru m. Ana m asi onye nke a, ‘gaa.’ Ọ gaa, sikwa onye nke ozo, ‘b̄ia.’ Ọ b̄ia. Ana m asi ohu m, ‘mee nke a.’ Ọ na-emekwa ya.”

¹⁰ Mgbe Jisọs nuru okwu a, o juru ya anya nke ukwu. Ọ gwara igwe mmadu ahụ so ya okwu si, “**N’ezie, ahubeghi m okwukwe di otu a ebe obula; ọ buladi n’Izrel niile.** ¹¹ N’ezie kwa, otutu ndi mmadu ga-esite n’owuwa anyanwu nakwa odida anyanwu b̄ia soro Ebrahim na Aizik na Jekob nokoo n’oriri n’alaeze eluigwe. ¹² Ma umu alaeze ahụ, ka a ga-atupu n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.”

¹³ Jisọs gwara ọchịagha ahụ okwu si ya, “**Laa! E meerela gi di ka okwukwe gi siri di.**” Ahụ diri onye ahụ na-ejere ya ozi mma n’otu awa ahụ.

Jisọs agwoọ ndi oria

¹⁴ Mgbe Jisọs ruru n’ulo Pita, ọ choputara na nne nwunye ya nwere ahụ oku. ¹⁵ Ọ meturu ya aka, ahụ oku ahụ hapuru ya, o biliri malite ijere ya ozi.

¹⁶ N’oge uhuruchi, ha kpotaara ya otutu ndi mmuo ojoo na-esogbu. O ji okwu onu chupu mmuo ojoo ahụ niile, gwokwa ndi niile ahụ na-adighi ike. ¹⁷ Nke a bu imezu amuma ahụ Aizaya buru si, “O bupuru nri nri anyi niile, burukwa oria anyi niile.”‡

Ihe o ga-efu iso Jisọs

¹⁸ Mgbe Jisọs huru igwe mmadu di ukwu ndi gbara ya gburugburu, ọ nyere ndi na-eso uzo ya iwu ka ha gafee n’ofe nke ozo. ¹⁹ N’oge ahụ, otu onye n’etiti ndi na-ezi iwu b̄iakwutere ya si ya, “Onye nkuzi, aga m eso gi gaa ebe obula i na-aga.”

²⁰ Jisọs zara, si, “**Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina. Umu nnunu nke igwe nwekwara akwu; ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe obibi.**”

* 8:5 8:5 Obodo dikarisiri nso osimiri Jordan, n’akuku ndida ugwu onu mmiri Galili. † 8:5 8:5 Onye na-achi nari ndi agha ‡ 8:17 8:17 Aiz 53:4

²¹ Otu onye ọzọ n'ime ndị na-eso ọzọ ya siri ya, "Onyenwe m, aga m eso gi, kama kwere ka m buru ọzọ gaa lie nna m."

²² Ma Jisọs zara si ya, "**Soro m ugbu a. Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ibe ha.**"

Ebili mmiri adajuo

²³ Mgbe o banyere n'ugbo, ndi na-eso ọzọ ya sooro ya. ²⁴ N'otu ntabi anya, oke ifufe bidoro ife n'odo mmiri ahụ, nke mere na ebili mmiri na-ekpuchi ugbo ahụ. Ma o no na-arahu ura mgbe ihe ndi a na-eme. ²⁵ Ndi na-eso ọzọ ya jekwuuru ya, kpotee ya, si ya, "Onyenwe anyi, zoputa anyi! Lee, na anyi n'ala n'iyi."

²⁶ Ma o zagbachiri, "**Unu ndi okwukwe nta, gini mere ujo ji na-atu unu?**" Mgbe ahụ o biliri baara ifufe ahụ na ebili mmiri ahụ mba. Ha niile dajuru, deere jii.

²⁷ O juru ndi na-eso ọzọ ya anya, mee ka ha juo ajuju si, "O bu udi mmadu di anaa ka nwoke a bu? O buladi ifufe na ebili mmiri na-eme ihe o kwuru."

Ogwugwo ndi mmuo ojoo na-esogbu

²⁸ Mgbe o rutere n'ofe nke ọzọ nke obodo Gadarin, mmadu abuo ndi mmuo ojoo si n'ebe a na-eli ozu zutere ya. Ha na-akpa ike nke ukwu, na o dikwaghi onye na-esite n'uzo ahụ agafe n'ihi ha. ²⁹ Ngwangwa, ha tiri mkpu bido na-aju ajuju si, "Gini ka anyi na gi nwekoro, gi Okpara Chineke? I gaghị echekwa eche ka oge ruo tupu ibido ita anyi ahuhu?"

³⁰ Igwe ezi§ no n'akuku ebe ahụ na-akpa nri. ³¹ Mmuo ojoo ndi a rioro ya aririo si, "O buru na i chupu anyi, biko, hapu anyi ka anyi banye n'ime ezi ndi a."

³² O nyere ha iwu si ha, "**Ngwa, gaanu!**" Ha sitere n'ime mmadu abuo ahụ puta banye n'ime igwe ezi ahụ. Otu mgbe ahụ kwa, ezi ndi ahụ niile gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri ahụ dabanyechaa n'ime mmiri ahụ. Ha nwukwara n'ime ya. ³³ Ndi na-elekota igwe ezi ndi ahụ gbapuru gbaga n'ime obodo kororo ha ihe niile mere; tinyere ihe mere ndi ahụ mmuo ojoo na-esogbu. ³⁴ Ya mere ndi niile no n'obodo ahụ putara ihu Jisọs. Mgbe ha huru ya ha rioro ya si ya puora ha n'akuku obodo ha.

9

Jisọs agwo onye ahụ ya kponwuru akponwu

¹ Jisọs banyekwara n'ugbo mmiri nke kworo ya biaruo n'obodo nke ya. ² Ndi ikom ufođu butere ya otu nwoke

§ 8:30 8:30 Ezi Ezi bu otu n'ime anumanu ndi na-adighi ocha nye ndi Juu. Lev 11:7

akukū ahū ya kponwuru akponwu, bu onye dina n'ute. Mgbe Jisoshuru okwukwe ndi ahū, o gwara onye oria ahū okwu si ya, **"Nwee obi ike nwa m nwoke n'ihhi na a gbagharala gi mmehie gi niile."**

³ N'oge a, ufodu ndi ozizi iwu nke ndi Juu no n'ebe ahū siritarara onwe ha, "Nwoke a na-ekwulu Chineke."

⁴ Ma ebe Jisosh matara ihe ha na-eche n'obi ha, o sirī, **"Gini mere unu ji na-eche ajo echiche n'obi unu?"**

⁵ **Olee nke ka mfe ikwu? O bu i si, 'A gbagharala gi mmehie gi niile,' ka o bu i si, 'Bilie jee ije?'** ⁶ **Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n'owa igbaghara mmehie."** O sirī onye ahū akukū ahū ya kponwuru akponwu, **"Bilie, chirī ute gi laa!"** ⁷ Nwoke ahū biliri, chirī ute ya laa n'ulo ya. ⁸ Mgbe igwe mmadu a huru ihe ahū mere, akpata oyi juru ha n'ahū n'ihhi egwu. Ha tokwara Chineke onye na-enye umu mmadu ikike di otu a.

Okpukpo Matiu

⁹ Mgbe Jisosh si n'ebe ahū na-aga, o huru otu nwoke a na-akpo Matiu ka o noduru ala n'ulo inakota utu. O sirī ya, **"Soro m."** Na-atufughi oge, o hapuru ihe niile soro ya.

¹⁰ Di ka o noduru ala iri nri uhuruchi n'ulo Matiu, otutu ndi ona utu na ndi mmehie sooro ya na ndi na-eso uzo ya nodu na-eri nri. ¹¹ Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha juru ndi na-eso uzo ya ajuju si ha, "Gini mere onye ozizi unu ji eso ndi ona utu na ndi mmehie na-eri nri?"

¹² Mgbe o nuru nke a, Jisosh sirī, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahū di ike, kama o bu ndi ahū na-esighi ike ka mkpa dibia na-akpa."** ¹³ **Ma gaanu muta ihe okwu a putara, 'Ana m achọ ebere, o bughị aja.'** *N'ihhi na abighi m ikpo ndi ezi omume, kama abịara m ikpo ndi mmehie."

Ajuju banyere ibu onu

¹⁴ Emesia, ndi na-eso uzo Jon biara juo ya ajuju si, "Gini mere ndi na-eso uzo gi adighi ebu onu di ka anyi onwe anyi na ndi Farisii na-eme?"

¹⁵ Jisosh juru ha si, **"O kwesiri ka ndi enyi onye na-alu nwunye oheru noro na mwute na-erighi nri, mgbe ha na di nwanyi oheru no? Oge na-abia mgbe a ga-ewepu di nwanyi oheru n'etiti ha, mgbe ahū ka ha ga-ebu onu."**

¹⁶ **"O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri dokaa, n'ihhi na akwa ahū ga-esi n'ebe a kwachiri ya dowaa; mee ka o di njo karia ka o di na mbu."** ¹⁷ **O dikwaghị onye ga-etinye mmanya oheru**

n’ime karama akpukpọ ochie, n’ihi na karama ochie ahụ ga-agbawa mee ka mmanya ọhụrụ ahụ wufuo. Kama ọ dị mma itinye mmanya ọhụrụ n’ime karama akpukpọ ọhụrụ, nke ga-echekwa ha abụọ nke ọma.”

Nwata nwanyị na ọtutu ndị ọzọ

¹⁸ Mgbe ọ nọ na-ekwu okwu, otu onyeisi ụlọ ekpere bịaara kpọọ isiala nye ya, sị, “Ọ dibeghi anya nwa m nwanyị nwurū. Otu ọ dị, bịa ka i bikwasị ya aka gi. Ọ ga-ebili dikwa ndu ọzọ.” ¹⁹ N’ihi nke a, Jisọs soro ya gawa. Ndi na-eso ụzọ ya sokwara ha.

²⁰ Ma o nwere otu nwanyị onye ahụ na-esighi ike. Nwanyị a anọla n’oria a afọ iri na abụọ. Ọ bukwa ọria oruru ọbara nke na-adighi akwusi akwusi ka ọ na-aria. Nwanyị a sitere n’azụ biaruo ya nso, metụ ọnu uwe ya aka. ²¹ N’ihi na o kwulari n’ime obi ya sị, “Ọ buru nnoo na m ga-enwe ike metụ ọnu uwe ya aka, a ga-agwo m.”

²² Jisọs chighariri lee ya anya sị ya, **“Ada m, nwee obi ike, n’ihi na e sitela n’okwukwe gi mee ka ahụ di gi mma.”** Ahụ dikwara nwanyị ahụ mma site n’oge ahụ.

²³ Mgbe Jisọs batara n’ụlọ onyendu ụlọ ekpere ndi Juu ahụ, hụ igwe mmadu ka ha na-atụ ụzụ na ndi na-egbu oja. ²⁴ Ọ siri ha, **“Sinu ebe a puo, nwata nwanyị a anwughi anwu, kama ọ nọ n’ura.”** Ma ha chiriri ya ochi. ²⁵ Ma mgbe achupusiri igwe mmadu ahụ, ọ banyere n’ime ụlọ, jide nwata nwanyị ahụ n’aka, o bilie otọ. ²⁶ Akuko ọru ebube a gbasara n’ebe niile n’ala ahụ.

Jisọs agwoọ ndi isi na onye ogbi

²⁷ Mgbe Jisọs si n’ebe ahụ na-apu, umu nwoke abuo ndi kpuru isi sooro ya. Ha tikuru ya mkpu na-asị, “Nwa Devid, meere anyi ebere!”

²⁸ Ha sooro ya bata n’ụlọ ebe ọ nọ. Ọ juru ha ajuju sị, **“Unu kwere na m nwere ike ime ka unu hu uzo?”**

Ha zara sị ya, “E, Onyenwe anyi, anyi kweere.”

²⁹ O meturu ha aka n’anya sị ha, **“Ya diri unu di ka okwukwe unu si di.”** ³⁰ Ngwangwa ndi isi ahụ bidoro ihu uzo. Jisọs maara ha okwa sị ha **“Unu agwakwala onye obula.”** ³¹ Ma ha puru gbasaa akuko a ebe niile n’ala ahụ.

³² Mgbe ndi a sitere n’ebe ahụ puo, ndi ọzọ buteere ya nwoke dara ogbi, onye mmuo ojojo bikwa n’ime ya. ³³ Mgbe ọ chupuru mmuo ojojo ahụ, onye ogbi ahụ bidoro ikwu okwu. Ibubo nwuru igwe mmadu nọ n’ebe ahụ. Ha siri, “Anyi ahutubeghi ihe di otu a n’ala Izrel.”

³⁴ Ma ndi Farisii siri, “Ọ bu ekwensu, eze ndi mmuo ojojo, na-enye ya ike ichupu mmuo ojojo.”

Ndi oru adighi ukwuu

³⁵ Jisosh jehhariri n'obodo niile na ogbe niile di n'ebe ahụ, ma ndi ukwu na ndi nta, na-ezi ihe n'ulo ekpere ndi Juu, na-ekwusakwa ozioma nke alaeze ahụ. O na-agwokwa oria na nria nria niile di iche iche. ³⁶ Mgbe o huru igwe mmadu niile na-abiakwute ya, omiiko ha mere ya, n'ih na ha bu ndi a na-esogbu. Ndi na-enweghi onye inyeaka. Ndi di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. ³⁷ Mgbe ahụ, o siri ndi na-eso uzọ ya, **"Owuwe ihe ubi hiri nne n'ezie. Ma ndi oru di ole na ole. ³⁸ Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n'owuwe ihe ubi ya."**

10*Jisosh ezipu ndi ozi iri na abuo*

¹ Jisosh kporo ndi na-eso uzọ ya iri na abuo nye ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha, na igwo nria nria na oria niile di iche iche.

² Nke a bu aha ndi ozi iri na abuo ahụ:

Saimon (onye a na-akpokwa Pita) na Andru nwanne Saimon;

Jemis nwa Zebedi, na Jon nwanne ya.

³ Filip na Batalomi;

Tomos na Matiu onye ona utu;

Jemis nwa Alfios, na Tadios.

⁴ Saimon onye a na-akpo Zilot* na Judas Iskariot, onye raara ya nye n'aka ndi gburu ya.

⁵ Ndi ikom iri na abuo ndi a ka Jisosh nyere ikike zipu. Maara ha okwa si ha: **"Unu agala n'ebe ndi mba ozọ, maobu n'ebe ndi Sameria no. ⁶ Kama jekwurunu umu Izrel, ndi bu aturu furu efu. ⁷ Mgbe unu na-aga, na-ekwusaaranu ha si, 'alaeze eluigwe a dila nso.'** ⁸ **Gwoonu ndi oria, kpoteenu ndi nwuru anwu, meenu ka ahụ ndi ekpenta di ocha,†chupukwanu mmuo ojoo. N'efu ka unu natara. Ya mere, nyenu n'efu.**

⁹ **"Mgbe unu na-aga, unu anatala olaocha maobu olaedo, maobu ola obula tinye n'ime belit unu. ¹⁰ Unu ejikwala akpa maka njem unu, maobu uwe abuo, maobu akpukpokwu, maobu mkpanaka. N'ih na onye oru kwesiri ihe e ji azu ya. ¹¹ Ma obodo obula**

* 10:4 10:4 Onye so n'otu ndi Juu chorọ iji ike kwatuo ochichi ndi Rom. † 10:8 10:8 N'akwukwo nsọ, ekpenta bu aha gunyere otutu oria na-emetuta anu ahụ.

maoḅu ogbe oḅula unu bara n'ime ya, choḅonu ufoḅu ndi kwesiri nsopuru bi n'obodo ahu. Nogidekwanu n'ulo ha ruo mgbe unu ga-ahapu obodo ahu. ¹² Mgbe unu na-abanye n'ulo ahu, keleenu ndi bi na ya si, udo diri unu. ¹³ O buru na ndi no n'ulo ahu anabata unu, meenu ka udo unu biakwasị n'ulo ahu. O burukwanu na ha anabataghi unu, ka udo unu loḅhachikwute unu. ¹⁴ O buru na onye oḅula anabataghi unu, maḅu ju inuru okwu unu, mgbe unu na-ahapu ulo ahu maḅu obodo ahu kuchapunu aja di n'ukwu unu. ¹⁵ N'eziokwu, o ga-adiri obodo ahu njo n'ubochi ikpe karja obodo Sodom na Gomora.

Mkpagbu nke oge di n'ihu

¹⁶ "Ana m ezipu unu di ka aturu n'etiti agu. Ya mere, nweenu uche dika agwo. Burunu ndi a na-apughi ita uta dika nduru. ¹⁷ Kpachapunu anya. N'ihu na a ga-enyefe unu n'aka nzuko ndi ulo ikpe, piaakwa unu ihe n'ulo ekpere ha. ¹⁸ A ga-ekpe unu ikpe n'ihu ndi nachi achi na n'ihu ndi eze n'ihu m. Ma nke a ga-enye unu ohere igwa ha ihe banyere m. E, nke a ga-enye unu ohere igba ama banyere m nye ndi mba ozo. ¹⁹ Mgbe ha jidere unu na-ekpe unu ikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, maḅu otu unu ga-esi kwuo ya. N'ihu na a ga-eme ka unu mata ihe unu ga-ekwu n'oge ahu. ²⁰ N'ihu na o bughi unu ga-ekwu n'onwe unu. Kama Mmuo nke Nna unu bi n'eluigwe ga-esite nonu unu kwuo okwu.

²¹ "Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya, nna ga-ararakwa nwa ya nye. Umụ ga-ebili megide ndi muru ha mee ka e gbuo ha. ²² Mmadu niile ga-akpo unu asi n'ihu m. Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. ²³ Mgbe oḅula ndi mmadu sogburu unu n'otu obodo gbalaganu n'obodo ozo. N'ezie, asi m unu, unu agaghi agazucha obodo niile nke Izrel tupu Nwa nke Mmadu aloghachi.

²⁴ "Nwata akwukwo adighi akari onye nkuzi ya. Ohu adighi akarikwa nna ya ukwu. ²⁵ O zuorela onye neso uzọ onye nkuzi ka o di ka onye nkuzi ya, na ohu ahu ka o di ka onyenwe ya. O buru na a kporo nna nwe ulo Belzebub, a ga-esi ana ghara ikpo ndi ezinaulo ya ihe kari nke a?

Onye e kwesiri itu egwu

²⁶ "Ya mere unu atula ha egwu. O nweghi ihe oḅula e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghi ekpughe, maḅu ihe

e zoro ezo nke a na-agaghị eme ka ọ pụta ihè. ²⁷ Ihe m na-agwa unu ugbo a na nzuzo, kọsaanụ ya mgbe chi boro. Ihe m ji nwayọọ mee ka ọ baa unu na ntị, nọdunụ n'elu ụlọ kwusaa ya. ²⁸ Unu atula egwu ndi puru igbu naani anu ahụ unu, ma ha enweghi ike imetu mkpuruobi unu aka. Kama onye unu ga-atu egwu bu Onye ahụ nwere ike imebi anu ahụ unu na mkpuruobi, tubakwa ha n'okụ ala mmuo. ²⁹ O bughị otu kobo ka a na-ere umu nza abuo? Ma otu n'ime ha agaghị ada n'ala ma o buru na Nna unu bi n'eluigwe amaghị. ³⁰ O buladi agiri isi di n'isi unu ka a maara onuogugu ha. ³¹ Ya mere, unu atula egwu. Unu di oke onu kari a otutu umu nza.

³² "Ya mere, onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, ka mu onwe m ga-ekwuputa n'ihu Nna m bi n'eluigwe. ³³ Ma onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, mu onwe m ga-agonarikwa ya n'ihu Nna m bi n'eluigwe.

³⁴ "Unu echekwala na m biara iweta udo n'owa. Abiaghị m iweta udo, kama o bu iwebata mma agha. ³⁵ Abiara m ime,

" 'Ka nwoke megide nna ya,
ka nwa nwanyi megide nne ya,
ka nwunye nwa megide nne di ya,

³⁶ ndi iro mmadu ga-abu ndi ezinaulo ya.'‡

³⁷ "O buru na i huru nne gi maobu nna gi n'anya kari m, i kwesighi ibu onye nke m. O buru na i huru nwa gi nwoke, maobu nwa gi nwanyi n'anya kari m, i kwesighi ibu onye nke m. ³⁸ Onye obula na-eburughi obe ya soro m, ekwesighi i bu onye nke m. ³⁹ Onye obula chotara ndu ya ga-etufu ya, ma onye obula tufuru ndu ya maka m, ga-achotakwa ya.

⁴⁰ "Ndi niile nabatara unu na-anabata m. Mgbe ha nabatara m, o bukwa Onye ahụ zitere m ka ha na-anabata. ⁴¹ O buru na unu anabata onye amuma n'ihina o bu onye amuma, unu na onye amuma ahụ ga-enweko otu ugwo oru. O burukwa na unu anabata onye ezi omume n'ihina ezi omume ya, unu ga-esorokwa ya nata ugwo oru nke onye ezi omume. ⁴² O buru na onye obula ekunye otu n'ime ndi a na-eso uzọ m mmiri oyi ka o nuo, n'ihina o bu onye na-eso uzọ m, n'ezie, asi m unu, o ghaghị inata ugwo oru ya."

11

Ozi Jọn ziri ka e zie Jisọs

¹ Mgbe Jisọs nyesiri ndi na-eso uto ya ndumodu ndi a, o hapuru ebe ahụ puo. Bido na-ejeghari n'obodo di iche iche na-ezisa ozioma.

² Jọn omee baptizim noka n'ulo mkporo n'oge ahụ. Mgbe o nuru akuko oru ebube niile nke Kraist na-arụ, o zipuru ndi na-eso uto ya. ³ O gwara ha ka ha juo ya ajuju si, "O bu gi bu onye ahụ anyi na-ele anya obibia ya, ka o bu onye ozo?"

⁴ Jisọs zara ha si, "**Laghachinu azu gwa Jọn banyere ihe unu nuru na ihe anya unu huru.** ⁵ Gwanu ya na a na-eme ka ndi isi hu uto, ka ndi ngwuro gaa ije. A na-emekwa ka ahụ ndi ekpenta di ocha.* Ndi ogbi na-anu ihe, na-ekwu okwu. Ndi nwuru anwu ka a na-akpote. Gwakwanu ya ihe banyere ozioma a na-ezisara ndi ogbenye. ⁶ Ziekwanu ya ozi a, na ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihu m."

⁷ Mgbe ndi ahụ Jọn zitere lara, Jisọs bidoro igwa igwe mmadu no n'ebe ahụ okwu banyere Jọn. O juru ha ajuju si, "Mgbe unu gara n'ozara ihu Jọn, gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? O bu ahia achara nke ikuku na-ebughari? ⁸ Ma o bughu otu a, gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? Ma lee ndi na-eyi uwe di oke onuahia na-anu n'ulo eze. ⁹ Ma gini ka unu lere anya na unu ga-ahụ? O bu onye amuma? E, asi m unu, o bu onye kari onye amuma. ¹⁰ Onye bu onye ahụ e dere ihe banyere ya n'akwukwo nsọ si,

"Lee, aga m ezipu onyeozi m n'ihu gi,
onye ga-edozi uto gi n'ihu gi.'†

¹¹ N'ezie, o dighi nwoke obula n'etiti ndi nwanyi muru di ukwuu kara Jọn omee baptizim. Ma onye dikarisiri nta n'alaeze eluigwe di ukwuu kara ya.

¹² Site n'ubochi ndi ahụ Jọn omee baptizim malitere oru ya ruo ugbu a, ihe banyere alaeze eluigwe na-agabiga ihe ike. Otu a kwa ndi di ike na-abagidekwa ya. ¹³ N'ihu na tupu Jọn abia, iwu na ndi amuma niile buru amuma banyere alaeze a. ¹⁴ O burukwa na unu jikeere inabata ya, o bu ya bu ilajja ahụ, nke na a ga ibia. ¹⁵ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.

* 11:5 11:5 Orja a bu ekpenta, a bughu ka anyi si mara ya n'ala anyi, kama o bu aha ndi Griik ji mara orja niile di iche iche nke na-emetuta akpukpo ahụ.

† 11:10 11:10 Mal 3:1

16 **“Gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n’ogbo a? Gini ka ha yiri? Ha di ka umuntakiri na-egwuri egwu n’ama, ndi na-asị ibe ha,**

17 **“ ‘Anyi gburu unu oja,
ma unu ekweghi ete egwu.
Anyi buuru unu abu ikwa ozu,
ma unu akwaghi akwa.’**

18 **Jon bjara na-erighi achicha maobu ihe onunu. Ha siri, ‘Mmuo ojoobi bi n’ime ya.’** 19 **Ma Nwa nke Mmadu bjara na-eri ihe oriri, na-anukwa ihe onunu. Ha si, ‘Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu abiala, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.’ Ma amamihe na-esite n’oru ya gosiri na ihe o mere di mma.”**

Abumonu nye obodo ndi na-ekwenyeghi

20 **Mgbe ahụ o bidoro ibu obodo niile ebe o ruru otutu oru ebube onu, n’ihi na obodo ndi a echegharighi.** 21 **“Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adikwara gi Betsaida. N’ihi na a si na o bu n’ime Taia na Saidon ka a ruru oru ebube niile a ruru n’ime unu, ha gaara echeghari ma gosikwa ncheghari ha site n’iyi uwe mkpe na ikpokwasị onwe ha ntu n’isi.** 22 **N’ezie asị m unu na o ga-adiri unu njo n’ubochi ikpe ahụ karịa obodo Taia na Saidon.** 23 **Ma gi Kapanom bu obodo a na-asopuru, a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba, i ga-aridaru oku ala mmuo. N’ihi na a si na a ruru oru ebube m ruru n’ime gi n’obodo Sodom, a garaghi ala ya n’iyi. O gaara adiri ruo taa.** 24 **N’ezie asị m unu, o ga-adiri unu njo n’ubochi ikpe ahụ karịa obodo Sodom.”**

Izuike nye ndi ike gwuru

25 **N’oge ahụ, Jisosh kwuru si, “Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi, n’ihi na i zonariri ndi okachamara eziokwu ahụ, ma kpughee ya nye umuntakiri.** 26 **E, Nna m, o toro gi utu ime ya n’uzo di otu a.**

27 **“Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. O dighi onye maara Okpara ahụ ma o bughị Nna ya. O dikwaghi onye maara Nna karịa Okpara ahụ na ndi Okpara ahụ kwadoro igosi Nna ya.**

28 **“Biakwutenu m unu niile ndi na-adogbu onwe unu n’oru, ndi e bokwasiri ibu di aru. Aga m enyekwa unu izuike.** 29 **Nyaranu yoku nke m n’olu unu, mutakwanu ihe site n’aka m. N’ihi na adi m nwayoo, burukwa onye**

dị umeala n'obi. Unu ga-achotakwara mkpuruobi unu izuike. ³⁰ N'ihì na yoku m dị mfe, ibu m adighikwa arọ."

12

Jisọs bụ Onyenwe ubochi izuike

¹ N'oge ahụ, Jisọs sitere n'ubi a kuru oka na-agafe n'ubochi izuike. Ma ebe aguu na-agu ndi na-eso uzọ ya, ha malitere igbo ogbe oka, na ita mkpuru ya. ² Mgbe ndi Farisii huru nke a, ha siri ya, "Lee, ndi na-eso uzọ gi na-eme ihe na-ezighi ezi ime n'ubochi izuike!"

³ Ma o zara ha si, "**O bu na unu agutaghi ihe Devid na ndi ya na ha soo mere mgbe aguu na-agu ha?** ⁴ Otu o si banye n'ulo Chineke, ya na ndi so ya, rie achicha a na-eche n'ihu Chineke, nke na-ezighi ezi n'iwu ka ha rie, kama o diiri naani ndi nchujaja iri ya. ⁵ Ka o bu na unu agutabeghi ebe e dere ya n'ime akwukwo iwu Mosis na ndi nchujaja na-emeru ubochi izuike n'ulonso ukwu ahụ, ma o dighi onye na-ata ha uta? ⁶ Ma ana m agwa unu na onye di ukwu karịa ulonso ukwu no n'ebe a. ⁷ O buru na unu ghotara ihe akwukwo nso na-ekwu mgbe o na-asi, 'Ana m achọ ebere, o bughị aja.'*Unu agaraghi ama ndi ikpe na-amaghi ikpe. ⁸ N'ihì na Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ubochi izuike."

⁹ O sitere n'ebe ahụ puo banye n'ulo nzuko ha. ¹⁰ N'ebe a ka o huru otu nwoke aka ya kponwuru akponwu. Ndi no n'ebe ahụ juru ya ajuju si, "O ziri ezi n'iwu igwo mmadu n'ubochi izuike?"†

¹¹ Ma o zara ha si, "**O buru na otu onye n'ime unu nwere otu aturu danyere n'ime olulu n'ubochi izuike ginị ka o ga-eme? O ga-ahapu ya n'ebe ahụ? O gaghi ejide ya doputa ya?** ¹² Mmadu o dighi mkpa karịa aturu? Ya mere, o ziri ezi n'iwu bu iru oru oma n'ubochi izuike."

¹³ Mgbe ahụ o siri nwoke ahụ, "**Setipu aka gi.**" Nwoke ahụ setipuru aka ya. Aka ahụ dikwara ya mma di ka aka nke ozọ. ¹⁴ N'ihì nke a ndi Farisii sitere n'ebe ahụ puo, ga gbaa izu otu ha ga-esi gbuo ya.

Onye Chineke hoputara

¹⁵ Ma ebe Jisọs maara ihe ha na-ezube ime, o sitere n'ebe ahụ puo. Ma otutu ndi mmadu sooro ya. O gwokwara ha nri nri ha niile. ¹⁶ Ma o nyere ha iwu ka ha hapu igwa

* 12:7 12:7 Hos 6:6 † 12:10 12:10 Maobu, ubochi ofufe ndi juu

ndị ọzọ onye ọ bụ. ¹⁷ Nke a bụ ka emezuo okwu ahụ Aizaya onye amụma kwuru,

¹⁸ “Onye a bụ onye na-ejere m ozi, onye m hoputara.

Onye m hukwara n’anya. O bukwa onye ihe ya na-atọ m uto.

Aga m etinye Mmụọ m n’ime ya.

Ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi rute mba niile aka.

¹⁹ Ọ gaghi ese okwu, ọ gaghi etisikwa mkpu ike.

O nweghi onye ga-anụ olu okwu ya n’ezi.

²⁰ Ọ gaghi agbaji ahijia riidi azopjara n’ala, maobu menyuo ogho orioma na-enwu ntakiri ntakiri, tutu ruo mgbe ọ ga-eme ka ikpe ziri ezi merie.

²¹ Ọ bukwa n’aha ya ka mba niile di n’uwa ga-atukwasi olileanya ha.”[‡]

Jisọs na ekwensu

²² Emesia, ha kpotaara ya otu nwoke kpuru isi ma daakwa ogbi. Ọ bukwa onye mmụọ ojoọ na-esogbu. Ọ gworo ya, mee ka nwoke ahụ hụ ụzọ, bidokwa ikwu okwu.

²³ Ihe a juru igwe mmadụ nọ n’ebe ahụ anya. N’ihi ya, ha kwuru si, “Nwoke a, ọ ga-abụ Nwa Devid?”[§]

²⁴ Mgbe ndị Farisii nuru nke a, ha siri, “Nwoke a chupuru mmụọ ojoọ a n’ihi na Belzebub, eze ndị mmụọ ojoọ, nyere ya ike ichupu ya.”

²⁵ Ma ebe ọ matara ihe ha na-eche n’obi ha. Ọ gwara ha okwu si, “**Alaeze obula kewara megide onwe ya ga-ada. Obodo o bula maobu ezinaulo obula kewara megide onwe ya agaghi eguzo.**

²⁶ **Ọ buru na ekwensu achupu ekwensu, o kewala megide onwe ya. Oleekwanu otu alaeze ya ga-esi guzo.**

²⁷ **Di ka unu kwuru, ọ buru na m na-achupu mmụọ ojoọ site n’ike Belzebub, ọ bụ n’ike onye ka umu unu ndi ikom na-achupu ha? Ya mere, ọ bụ umu unu ga-ekpe unu ikpe n’ihi okwu a unu kwuru.**

²⁸ **Ma ọ buru na m na-esite n’ike Mmụọ nke Chineke na-achupu mmụọ ojoọ, matakwanu na alaeze Chineke abiala n’etiti unu.**

²⁹ **“Ọ dighi mmadụ obula puru ibanye n’ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo niile di n’ulo ahụ. Ma o nwere ike ime nke a ma ọ buru na ọ ga-eburu ụzọ kee nwoke ahụ agbu? Mgbe o kesiri ya agbu, o nwere ike ibanye kwakotaa ngwongwo niile di n’ulo nwoke ahụ.**

³⁰ **“Onye obula na-adinyeghiri m na-emegide m. Onye ọ bulakwa na-adighi eso m ekpokota, na-ekposa ekposa.**

³¹ **Ya mere, ana m agwa unu si, na a**

[‡] 12:21 12:21 Aiz 42:1-4 [§] 12:23 12:23 Onye nzoputa ahụ.

ga-agbaghara mmehie na nkwulu niile. Ma agaghị agbaghara nkwulu ekwuluru Mmụọ Nso. ³² Onye ọbụla nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye ọbụla na-ekwu megide Mmụọ Nso, agaghị agbaghara ya, n'ogbo a maobu n'ogbo nke na-abia.

Osisi na mkpuru ya

³³ “O buru na e mee ka osisi too nke oma, o ga-amita mkpuru oma, ma o buru na o toghi nke oma, o ga-amita mkpuru ojo. N’ihi na a na-amata osisi ọbụla site na mkpuru ya. ³⁴ Umụ ajuala, olee otu unu ga-esi kwuo okwu di mma, ebe obi unu di njo? N’ihi na ihe mmadu kwuru bu ihe si ya n’obi putu. ³⁵ Ezi mmadu na-esi n’ezi aku ya weputa ihe di mma, ma ajo mmadu na-esitekwa n’ajo aku ya weputa ajo ihe. ³⁶ Ma ana m agwa unu si, n’ubochi ikpe ahụ, onye ọbụla gaza ajuru, banyere okwu niile na-enweghi isi o kwuru. ³⁷ N’ihi na o bu site n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe mara, sitekwa n’okwu onu gi ka i ga-abu onye ikpe na-amaghi.”

Ihe iribama Jona

³⁸ Mgbe ahụ, ufodu ndi ozizi iwu na ndi Farisii gwara Jiso si ya, “Onye nkuzi, anyi choro ka i gosi anyi ihe iribama.”

³⁹ Ma o zara si ha, “O bu naani ajo ogbo nke na-enweghi okwukwe ga-achokwa ka e gosi ha ihe iribama. Ma o dikwaghi ihe iribama ozo a ga-egosi unu karia ihe iribama Jona onye amuma. ⁴⁰ N’ihi na di ka Jona noro ubochi ato, ehie na abali n’afu azu di ukwu, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi nookwa ubochi ato, ehie na abali n’obi nke ala. ⁴¹ Ndi ikom Ninive ga-eso ogbo a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe. N’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwusa Jona. Ma lee onye kariri Jona ukwu no n’ebe a. ⁴² N’ubochi ikpe ahụ kwa, eze nwanyi nke Ndida* ga-eso ogbo a bilie boo ya ebubo. O ga-amakwa unu ikpe. N’ihi na o siri n’ebe di uwa soturu bia nuru okwu amamihe Solomon. Ma ugbu a onye ahụ di ukwu karia Solomon no n’ebe a, ma unu juru i kwere na ya.

Nloghachi nke mmuo ojo

⁴³ “Mgbe mmuo na-adighi ocha si n’ime mmadu puo, o na-agabiga n’ozara ebe mmiri na-adighi icho ebe izuika, ma o naghị achota ya. ⁴⁴ Mgbe ahụ, o na-asị,

* 12:42 12:42 Maobu, Sheba

'Aga m alaghachi n'ulo m, ebe m si puta.' Mgbe o loghachiri, o na-achoputa na a zachara ulo ahụ dozie ya, o dikwaghị onye bichiri n'ime ya. ⁴⁵ Mgbe ahụ, o na-apụ gaa chota mmuọ asaa ozo, ndi di njo karịa ya onwe ya. Ha niile na-abata bịa biri n'ime onye ahụ. Mee ka onodu ya di njo karịa ka o di na mbu. Otu a ka o ga-adiri ndi bi n'ogbo a joro njo."

Nne Jisọs na umunne ya

⁴⁶ Mgbe o no na-agwa igwe mmadu ahụ okwu, nne ya na umunne ya biara guzoro n'ezị na-eche ka ha gwa ya okwu. ⁴⁷ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ gwara ya okwu si, "Lee, nne gi na umunne gi ndi nwoke na-achọ ihu gi n'ezị. Ha choro igwa gi okwu."

⁴⁸ Ma o zara onye ahụ gwara ya okwu si, **"Onye bu nne m? Olee ndi bu umunne m ndi nwoke?"** ⁴⁹ O turu ndi na-eso uzo ya aka, si, **"Lee, ndi a bu nne m na umunne m ndi nwoke.** ⁵⁰ **N'ihị na onye obula na-eme ihe Nna m bi n'eluigwe choro, bu nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyi, nakwa nne m."**

13

Ilu banyere ogha mkpuru

¹ N'otu ubochi ahụ, Jisọs hapuru ulo ahụ gaa n'onu mmiri ebe o noduru ala. ² Igwe mmadu di ukwu biakwutere ya, nke mere ka o baa n'ime ugbọ mmiri. N'ime ya ka o no na-ezi ndi mmadu no n'onu mmiri ahụ na-ege ya nti ihe. ³ O ji ilu gwa ha otutu ihe. O gwara ha si, **"O nwere otu onye oru ubi gara iku mkpuru n'ubi ya.** ⁴ **Mgbe o na-agma mkpuru ndi a, ufodu n'ime ha dara n'akuku uzo ebe umu nnunu biara turia ha loo.** ⁵ **Ma ufodu n'ime ha dara n'ala di nkume nkume. O dighi anya ha puputara, too, n'ihị na aja di n'ebe ahụ emighi emi.** ⁶ **Ma mgbe anwu mukwasiri ha, ha chanwuru, kponwuo, n'ihị na mgborogwu ha emikpughi emikpu n'ime ala.** ⁷ **Mkpuru ufodu danyere n'etiti ogwu, ogwu ahụ toputara kpagbuo ha.** ⁸ **Ma ufodu mkpuru dara n'ezị ala, miakwa otutu mkpuru. Ufodu miri mkpuru iri ato, ufodu iri isii, ufodu kwa otu nari.** ⁹ **Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru."**

¹⁰ Emesia, ndi na-eso uzo ya biakwutere ya juo ya si, "Gini mere i ji na-agwa ndi a okwu n'ilu?"

¹¹ O zaghachiri, **"N'ihị na o bu unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze eluigwe. Emeghi ka ndi ozo ghota ya.** ¹² **Onye ahụ nwere ihe ka a ga-enyekwa ozo,**

ka o nwee karịa. Ma onye na-enweghị ihe ọbụla ka a ga-anapụ ọ bụladi ihe o nwere. ¹³ Nke a bụ ihe mere m ji agwa ha okwu n'ilu:

"N'ihì na ha na-ele anya, ma ha adighi ahụ ụzọ,
ha na-ege ntị, ma ha adighi anụ ihe maọbụ aghọta ya.

¹⁴ Nke a bụkwa imezu amụma ahụ Aizaya buru sị,
" 'Unu ga na-anụ, nụkwa, ma unu agaghị aghọta ihe ọbụla.

Unu ga na-ele anya, hụkwa, ma unu agaghị ahụ ihe ọbụla.

¹⁵ N'ihì na obi ndị nke a a maala abụba, dīkwa arọ,
ha adighi ejikwa ntị ha anụ ihe,
ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihụ ụzọ.

Ma ọ bughị otu a ha nwere ike iji anya ha hụ ụzọ,
jirikwa ntị ha nụ ihe,
sitekwa n'obi ha nwe nghọta

ma chigharịa bīakwute m, ka m gwọọ ha.'*

¹⁶ Ma ngozi na-adiri anya unu, n'ihì na ha na-ahụ ụzọ,
na ntị unu n'ihì na ha na-anukwa ihe. ¹⁷ N'ezie agwa m unu, ọtutu ndi amuma na ndi ezi omume ka ọ gurū agụụ ihụ ihe unu na-ahụ, ma ha ahughị ya, na inụ ihe unu na-anụ, ma ha anughị ya.

Jisọs akọwaa ilu ọgha mkpuru

¹⁸ "Ugbu nurunụ nkowa ilu ọgha mkpuru ahụ.

¹⁹ Mgbe onye ọbụla nuru ozioma nke alaeze ahụ, ma ọ ghotaghị ya, ajọ onye ahụ na-abia napu ya ihe ahụ akuru n'obi ya. Nke a bụ mkpuru ahụ nke dara n'okporouzo. ²⁰ Mkpuru nke dara n'ala nkume nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, jirikwa oke onu nabata ya. ²¹ Ma ebe ha na-enweghị mgborogwu n'ime ha. Ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mkpagbu biara n'ihì okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu. ²² Mkpuru nke dara n'ala ahụ ogwu ogwu di nochiri anya obi mmadu onye nuru ozioma ahụ, ma ochicho nke uwa a, ya na itinye obi n'aku nke uwa a, kpagidere okwu di n'ime ya, mee ka ọ ghara imi mkpuru. ²³ Ma mkpuru dara n'ala oma ahụ nochiri anya obi mmadu onye gere ntị n'ozoma ahụ, ghotakwa ya. Ọ na-amita mkpuru di nari, maobu iri isii, maobu iri ato karịa ihe akunyere n'ime ya."

Ilu mkpuru na-epu ahija

* 13:15 13:15 Ajz 6:9,10

²⁴ Ọ tųurų ha ilu ọzọ sị, “Alaeze eluigwe dị ka mmadụ ọbụla nke kuru ezi mkpuru†n’ubi ya. ²⁵ Ma n’otu abali, mgbe onye ọbụla nọ n’ura, onye iro gara n’ubi ahụ kuru mkpuru na-epu ahijia n’etiti ezi mkpuru ọka wiiti ahụ ọ kuru ma laa. ²⁶ Mgbe mkpuru ọka wiiti ndi ahụ puputara, meputa isi ọka, ahijia ahụ bidokwara ito.

²⁷ “Ndi ọru onye nwe ubi ahụ biara si ya, ‘Nna anyi ukwu, ọ bughị ezi mkpuru ọka ka i kuru n’ubi gi? Ebeekwanu ka ahijia ndi a si bia?’

²⁸ “Onye ọru ubi ahụ zara ha si, ‘Ọ bu onye iro m kuru ahijia ndi a.’

“Ndi ọru ya juru ya si, ‘I choro ka anyi gaa foputasia ha?’

²⁹ “Ma onye ọru ubi ahụ siri ha, ‘Ọ dighi, n’ihi na mgbe unu na-achọ ihopu ahijia ndi ahụ, unu nwere ike site na-amaghi ama hopu ezi mkpuru ọka wiiti. ³⁰ Hapunu ọka ahụ ka ha na ahijia ndi ahụ na-etokota, tutu ruo mgbe a ga-ewe ihe ubi. N’oge ahụ aga m enye ndi owuwe ihe ubi iwu si, burunu uzọ chikotasia ahijia ndi a niile, kee ha n’ukwu n’ukwu, kpọọ ha oku. Ma kpokotanụ ọka wiiti ndi a tinye ha n’oba m.’”

Ilu banyere mkpuru mostaadi

³¹ Ọ tukwara ilu ọzọ sị ha, “Alaeze eluigwe dị ka mkpuru mostaadi nke onye ọru ubi kuru n’ubi ya. ³² Ọ bu ezie na ọ bu mkpuru dikarisiri nta karịa mkpuru ubi niile, ma mgbe mkpuru a toro, ọ na-adị ukwu karịa ihe niile a kuru n’ubi. Ọ na-aghọ osisi buru ibu, nke umu nnunu na-ezukwa ike n’alaka ya.”

Ilu banyere ihe na-eko achicha

³³ Ọ turu ha ilu ọzọ sị, “Alaeze eluigwe dị ka ihe na-eko achicha, nke nwanyi na-ewere gwakota n’utu ọka e ji eme achicha, tutu ruo mgbe ihe iko achicha ahụ mere ka utu ọka ahụ niile koo.”

³⁴ Oge niile ka Jisọs na-eji ilu na-agwa ndi mmadụ ndi a okwu. O nweghi oge ọbụla ọ gwara ha okwu hapu iji ilu. ³⁵ O mere nke a ka okwu onye amuma kwuru mezu, si, “Aga m eji ilu kwuo okwu mgbe m na-agwa ha okwu.

Aga m agwakwa ha ihe mmadụ ọbụla na-amaghi site n’oge e kere uwa.”§

Nkọwa ilu mkpuru na-epu ahijia

† 13:24 13:24 Ezi mkpuru bu Ozioma ahụ. ‡ 13:33 13:33 Maobu, yiist

§ 13:35 13:35 Abu 78:2

³⁶ Emesija, ọ hapuru igwe mmadu ahụ baa n'ulo. Ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya si ya, "Kowaara anyi ihe ilu ahụ i turu putara, ilu banyere ahijia puru n'ubi a kuru oka."

³⁷ Jisos zara ha si, "Nwoke ahụ kuru mkpuru ahụ bu Nwa nke Mmadu. ³⁸ Ubi ahụ a ghanyere mkpuru ndi ahụ bu uwa. Mkpuru nke a kuru n'ubi ahụ nochiri anya umu nke alaeze ahụ. Ahijia ahụ puru n'ubi ahụ nochikwara anya umu ajo onye ahụ. ³⁹ Onye iro ahụ gara ku mkpuru puru ahijia bu ekwensu. Owuwe ihe ubi nochiri anya ogwugwu oge. Ndi owuwe ihe ubi bukwa ndi mmuo ozi.

⁴⁰ "Di ka e siri foputasia ahijia ahụ kpo ha oku, otu a ka o ga-adi mgbe uwa ga-agwu. ⁴¹ Nwa nke Mmadu ga-epuru ndi mmuo ozi ya ka ha gaa site n'alaeze ya foputasia ihe niile na-eme ka e mee mmehie, na ndi niile na-eme ajo ihe. ⁴² Ha ga-atubakwa ha n'ime oke oku ahụ, ebe ha ga-anọ na-akwa akwa, na-atakwa ikikere eze. ⁴³ Ma ndi niile bu ndi ezi omume ga-enwu di ka anyanwu n'ime alaeze Nna ha. Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.

Ilu banyere aku e zoro n'ala

⁴⁴ "Alaeze eluigwe di ka aku e zoro n'ubi, nke otu nwoke choputara zookwa ya ozo. Nwoke a jiri onu ree ihe niile o nwere, ma gaa zuta ubi ahụ.

Ilu banyere nkume di oke onuahia

⁴⁵ "Ozo, alaeze eluigwe yiri nkume di oke onuahia nke onye na-azu ahia chotara. ⁴⁶ Mgbe o huru nkume a, o ree ihe niile o nwere, were ego ya gaa zuru nkume a di oke onuahia.

Ilu banyere ugbu e ji egbu azu

⁴⁷ "Ozokwa, alaeze eluigwe di ka ugbu e ji egbu azu, nke a wunyere n'ime osimiri, jiri ya jide azu di iche iche. ⁴⁸ Mgbe ugbu a juru, ndi oku azu ahụ na-adoputa ya. Nodu ala hoputasia ndi di mma tnye ha n'ime nkata, ma tufuo ndi na-adighi mma. ⁴⁹ Otu a ka o ga-adi n'ogwugwu oge. Ndi mmuo ozi ga-abia kewapu ndi ojoo site n'etiti ndi ezi omume, ⁵⁰ ma tubakwa ha n'ime oke oku ahụ. Ebe ha ga-anọ na-akwa akwa na-atakwa ikikere eze."

⁵¹ O juru ha si, "Unu ghotara ihe ndi a m na-ekwu?"

Ha zara si ya, "E."

⁵² O siri ha, "N'ih i nke a, onye nkuzi nke iwu obula nke e mere ka o buru onye na-eso uzọ alaeze eluigwe,

dị ka onyenwe ụlọ nke na-esite n'ụlọakụ ya na-ewepụta ihe ọhụrụ na ihe ochie."

A dighị asọpuru onye amụma

⁵³ Mgbe Jisọs tūsirị ilu ndị a, o si ebe ahụ pụọ. ⁵⁴ O rutere n'obodo ya, malite izi ha ihe n'ụlọ ekpere ha, nke a jukwara ha anya. Ha juritara onwe ha ajuju na-asị, "Ebee ka o si nweta amamihe a? Ebee ka o si nweta ike iru ọrụ ebube ndị a niile? ⁵⁵ Nwoke a, ọ bughị nwa onye kapinta? Ọ bụ na-adighị akpọ nne ya Meri? Jemis, Josef, Saimon na Judas, ha abughị ụmụnne ya ndị ikom? ⁵⁶ Ụmụnne ya ndị inyom niile, ha anoghị n'etiti anyi?*" Olee ebekwa ka nwoke a si nweta ihe ndị a?" ⁵⁷ Iwe were ha n'ebe ọ nọ.

Ma Jisọs gwara ha okwu sị ha, **"A na-asọpuru onye amụma n'ebe niile, ma a dighị asọpuru ya n'obodo a mụrụ ya, nakwa n'ezinaụlọ nke ya."**

⁵⁸ Ya mere, ọ rughị ọtụtụ ọrụ ebube n'ebe ahụ, n'ih na ha enweghị okwukwe n'ime ha.

14

Onwu Jọn omee baptizim

¹ N'oge a Herod eze na-achị Galili nuru ihe banyere Jisọs. ² Ọ gwara ndị na-ejere ya ozi okwu sị ha, "Onye a bukwanu Jọn omee baptizim. O sitela na ndị nwuru anwu bilie dikwa ndu ozo. Ọ bụ ya mere ike iru ọrụ ebube ndị a ji dị n'ime ya."

³ N'ih na, Herod jidere Jọn kee ya agbu tinye ya n'ulo mkporo, n'ih Herodias nwunye Filip nwanne ya nwoke. ⁴ N'ih na Jọn gwara ya, "Ọ bughị ihe ziri ezi n'iwu ka i kporo ya." ⁵ Herod chorori igbu ya, ma ọ turu egwu ndi mmadu, n'ih na ha weere Jọn di ka onye amuma.

⁶ Ma mgbe a na-eme mmemme icheta omumu Herod, ada Herodias tere egwu n'ihu Herod, na n'ihu ndi obia biara n'ubochi ahụ. Obi toro Herod utọ nke ukwu. ⁷ Nke a mere o ji nuo iyi kwee nkwa inye ya ihe obula o rioro. ⁸ Ma di ka nne ya si haziere ya, ọ rioro eze Herod si, "Nye m isi Jọn omee baptizim n'efere ugbu a." ⁹ Aririo a wutere eze Herod, ma n'ih iyi o nuru na n'ih ndi obia ya niile, ọ choghi ila azu n'okwu ya. O nyere iwu ka e meere ya ihe ọ choro. ¹⁰ O ziri ozi ka e bipu isi Jọn n'ulo mkporo. ¹¹ E tinyere isi ya n'efere bunye nwaagboghọ ahụ. Ọ naara ya bulaara nne ya. ¹² Ndi na-eso uzo ya biara buru ozu ya gaa lie. Ha gara koro Jisọs ihe mere.

* **13:56** 13:56 Ọ bụ na anyi amakwaghị umunne ya ndi inyom, ndi anyi na ha bi n'ebe a.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

¹³ Mgbe Jisọs nuru akuko a, o banyere n'ugbo mmiri gaa n'ozara, ebe o ga-anoduru onwe ya. Ma mgbe igwe mmadu nuru ya, ha si obodo di iche iche sooro ya n'ukwu ala.

¹⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ahụ rịdata, o huru oke igwe mmadu. O nwere omiiko n'ebe ha no, gwo o ndi oria n'etiti ha.

¹⁵ N'oge anyasi ubochi ahụ, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya si ya, "Chi na-achọ iji. Ebe a abukwaghi ebe ndi mmadu bi. O nweghi nri a ga-azuta n'ozara a. Zilaga igwe mmadu ndi a ka ha gaa n'ime obodo zuru onwe ha nri."

¹⁶ Ma Jisọs gwara ha si, **"O dighi mkpa na ha ga-ala. Nyenu ha nri ka ha rie."**

¹⁷ Ha zara ya si, "O bu naani ogbe achicha ise na azu abuo ka anyi nwere."

¹⁸ O siri ha, **"Wetaranu m ha n'ebe a."** ¹⁹ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala n'ahija. O weere ogbe achicha ise na azu abuo ahụ welie anya ya elu nye Chineke ekele. O nyawara achicha ahụ, nye ha ndi na-eso uzọ ya, ndi na-eso uzọ ya nyere ha igwe mmadu ahụ. ²⁰ Onye obula riri rijuo afo. Emesia, ndi na-eso uzọ Jisọs tutukotara iberibe achicha dara n'ala tutujuo ha nkata iri na abuo. ²¹ Ma ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke ise, n'agunyeghi umu nwanyi, na umuntakiri.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

²² Mgbe nke a gasiri, o gwara ndi na-eso uzọ ya ka ha banye n'ugbo malite igafe ofe ozọ nke osimiri ahụ. Ma ya onwe ya noduru maka izilaga ndi mmadu ahụ. ²³ Mgbe o zilagasiri igwe mmadu ahụ, o rigooro n'elu ugwu ikpe ekpere, naani ya. Mgbe oge anyasi ruru, naani ya nokwa na-ebe ahụ. ²⁴ Ma n'oge a ugbo mmiri ahụ esitela n'ebe ala di nso gamie n'elu osimiri, ebili mmiri na-ebugharikwa ya, n'ihia na ifufe ahụ na-emegide ya.

²⁵ Ma ihe di ka site n'elekere ato ruo elekere isii nke ututu, Jisọs biakwutere ha, na-aga ije n'elu osimiri. ²⁶ Mgbe ndi na-eso uzọ ya huru ya ka o na-aga ije n'elu osimiri ahụ, obi loro ha mmiri, ha si, "O bukwanu mmuo o!" Ha tiri mkpu n'ihia egwu.

²⁷ Ma ngwangwa Jisọs siri ha, **"Nweenu obi ike! O bu m; unu atula egwu."**

²⁸ Pita zara ya, "Onyenwe anyi, o buru na o bu gi, si m biakwute gi n'elu mmiri."

²⁹ O siri ya, **"Bia!"**

Pita sitere n'ugbo ahụ puta, bido iga ije n'elu mmiri ije kwuru Jisọs. ³⁰ Ma mgbe o huru oke ebili mmiri ahụ ka

ọ na-amaghari; egwu turu ya. Ma mgbe ọ malitere imikpu n'ime mmiri ahụ, o tiri mkpu si, "Onyenwe m! Zọpụta m!"

³¹ Na-atufughị oge, Jisọs setipuru aka ya doputa Pita. Ọ siri ya, **"Gị onye okwukwe nta, n'ihị gini ka i ji nwee obi abuo!"**

³² Ma mgbe ha ribanyere n'ime ugbo ahụ ifufe ahụ kwusikwara. ³³ Ndi ahụ no n'ugbo ahụ kporo isiala nye ya si, "N'ezie, i bu Okpara Chineke."

Ogwugwo ndi oria na Genesaret

³⁴ Mgbe ha gafere n'ofe nke ozo, ha bjarutere n'ala Genesaret. ³⁵ Mgbe ndi obodo ahụ matara na ọ bu ya, ha zisara ozi gburugburu obodo niile ahụ, ma dutere ya ndi niile ahụ na-adighi ike. ³⁶ Ha rioro ya ka o kwenye ka ha metu ọ buladi onu uwe ya aka. Ndi niile meturu ya aka ka a gworo.

15

Omenaala ndi Farisii

¹ Mgbe ahụ, ufodu ndi Farisii na ndi ozizi iwu si Jerusalem biakwute Jisọs juru ya ajuju si, ² "Gini mere ndi na-eso uzo gi adighi erube isi n'omenaala ndi okenye? Ha anaghi akwo aka ha tupu ha erie nri."

³ Ọ zara ha si, **"Gini mere unu ji na-ada iwu Chineke n'ihị omenaala unu?"** ⁴ N'ihị na Chineke siri, 'Sopuru nne gi na nna gi,'* na, 'onye obula kwujoro nna maobu nne ya ka e gbuo ya.†‡ ⁵ Ma unu na-asị, ọ buru na onye obula ga-asị nna maobu nne ya, ihe obula bu nke i gara erite n'aka m bu 'onyinye diri Chineke.' ⁶ N'ihị ya, ha agaghi eji ya asopuru nna ha maobu nne ha. N'uzo di otu a, unu na-eme ka okwu Chineke buru ihe efu n'ihị omenaala unu. ⁷ Ndi ihu abuo! Amuma ahụ Aizaya buru banyere unu bu eziokwu. Mgbe o kwuru si,

⁸ " 'Ndi a ji egbugbere onu ha na-asopuru m, ma obi ha di anya n'ebe m no.

⁹ Ofufe ha na-eke m bu ihe efu,§

ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.'* "

Idi ocha di mkpa

¹⁰ Mgbe ahụ, ọ kporo igwe mmadu ahụ, si ha, **"Geenu nti, ghotakwanu. ¹¹ Ọ bughị ihe banyere mmadu n'onu na-emeru ya, kama ọ bu ihe si n'onu onye ahụ puta na-emeru ya."**

* 15:4 15:4 Opu 20:12; Dit 5:16 † 15:4 15:4 Onye ahụ aghaghi inwu ‡ 15:4 15:4 Opu 21:17; Lev 20:9 § 15:9 15:9 Ikpọ isiala ha bu ihe efu. * 15:9 15:9 Aiz 29:13

¹² Ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya si, “I makwa na obi adighi ndi Farisii mma n’ihi okwu ahụ i kwuru?”

¹³ Ma ọ zara si ha, “**Osi ọbula Nna m nke eluigwe na-ejighi aka ya kụọ ka a ga-ehopu.** ¹⁴ **Ya mere, unu echegbula onwe unu, n’ihi na ha bu ndi ndu kpuru isi. Ma ọ buru na onye isi eduo onye isi ibe ya ha abuo adaba n’ime olulu.**”

¹⁵ Pita siri ya, “Kowaara anyi ihe ilu a putara.”

¹⁶ Ọ juru ha si, “**Unu ọ ka di ka ndi na-enweghi nghota?** ¹⁷ **Ọ bu na unu aghotaghi na ihe ọbula nke na-aba n’onu na-aga n’ime afo, sikwa n’ebe ahụ a nyupu ya n’ulo nsi?** ¹⁸ **Ma ihe si mmadu n’onu puta na-esi ya n’obi aputa. Ọ bu ihe di otu a na-emeru mmadu.** ¹⁹ **N’ihi na ọ bu n’ime obi mmadu ka echiche ime ihe ojoo ndi a si aputa: igbu mmadu, ikwa iko niile, ikwa iko nke ndi ikom nwere nwunye na ndi inyom nwere di, na izu ohi, na ama ugha, na nkwulu.** ²⁰ **Ihe ndi a bu ihe na-emeru mmadu, ọ bughị ma mmadu kworo aka tupu o rie nri, maobu na ọ kwoghị.**”

Okwukwe nwanyi Kena

²¹ Jisọs hapuru obodo ahụ gaa n’akuku obodo Taia na Saidon. ²² N’ebe ahụ, otu nwanyi onye Kenan bi n’obodo ahụ biakwutere ya ripo ya si, “Onyenwe m, nwa Devid, biko meere m ebere. Ada m nwanyi nwere ajo mmuo n’ime ya nke na-esogbu ya oge niile.”

²³ Ma ọ gbara ya nkiti. Emesia ndi na-eso ụzọ ya biakwutere ya ripo ya si ya, “Chulaa nwanyi a! Lee ka o si eti mkpu na-esoghari anyi!”

²⁴ Ọ zara si, “**Ezitere m naani ijekwuru aturu furu efu nke ulo Izrel.**”

²⁵ Ma ọ bira daa n’ukwu ya ripo ya si, “Onyenwe m, nyere m aka!”

²⁶ Ọ zara si, “**O zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita.**”

²⁷ Ọ zara si, “Ọ bu eziokwu Onyenwe m. Ma a na-ekwekwa ka umu nkita no n’okpuru tebul rie iberibe nri nke na-esi n’elu tebul ha daa n’ala.”

²⁸ Jisọs zara si ya, “**Nwanyi, okwukwe gi di ukwu! Laa, e meelara gi ihe i na-ario.**” N’otu oge ahụ a gworo ada ya.

Jisọs agwoọ otutu ndi oria

²⁹ Jisọs hapuru ebe ahụ loghachi n’akuku osimiri Galili. Ọ rigooro n’elu ugwu ndu ala. ³⁰ Igwe mmadu di ukwu biakwutere ya. Ha duteere ya ndi ngworo, na ndi isi, na ndi aka ha na ndi ukwu ha kponwuru akponwu, na

ndi ogbi, na otutu ndi ozo. Ha togboro ha n'ukwu ya, o gwokwara ha niile. ³¹ O turu mmadu niile n'anya mgbe ha huru ndi ogbi ka ha bidoro ikwu okwu. Mgbe ha hukwara na a gworo ndi aka ha, na ndi ukwu ha nwuru anwu, o jukwara ha anya ihu na ndi ngwuro gara ije, na ndi isi hukwara uzo. Ha toro Chineke nke Izrel.

Jisos enye puku mmadu ano nri

³² Jisos kporo ndi na-eso uzo ya si ha, **"Ana m emere igwe mmadu ndi a obi ebere, n'ihhi na mu na ha anoola ubochi ato n'ebe a, ma ha eribeghi nri obula. Agaghi m ezilaga ha na-erighi nri, n'ihhi na ha nwere ike ida n'uzo."**

³³ Ndi na-eso uzo ya siru, "Ebee ka anyi ga-enweta nri gazuru igwe mmadu ndi a n'ozara a?"

³⁴ Jisos juru ha si, **"Ogbe achicha ole ka unu nwere?"** Ha siru ya, "Ogbe achicha asaa na azu ole na ole."

³⁵ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala. ³⁶ O weere ogbe achicha asaa na azu ole na ole ahụ kelee Chineke ekele. O nyawasiru ha, nye ndi na-eso uzo ya. Ndi na-eso uzo ya nyekwara igwe mmadu ahụ. ³⁷ Onye obula n'ime ha riri, rijuo afo. Ndi na-eso uzo ya tutukotara iberibe ndi foduru nke juru nkata asaa. ³⁸ Ndi riri nri ahụ di puku umu nwoke ano, n'agunyeghi ndi nwanyi na umuntakiri. ³⁹ Mgbe o zilagara igwe mmadu ahụ, o banyere n'ugbo mmiri gafee osimiri, biaruo n'obodo Magadan.

16

Aririo ka e gosi ihe iribama

¹ Ndi Farisii na ndi Sadusii biakwutere Jisos inwa ya onwunwa. Ha gwara ya si, "Gosi anyi ihe iribama si n'elugwe."

² O zara ha, **"Mgbe o ruru anyasi unu na-asi, 'Ihu elugwe ga-adi mma n'ihhi na o na-acha uhie uhie.'**

³ **N'ututu unu na-asi, 'Anyi ga-enwe mmiri ozuzo taa n'ihhi na ihu elugwe na-acha uhie uhie ma na-eji oji.'** Lee na unu puru ikowa ihu elugwe, ma unu apughi isite n'ihe iribama ndi a unu na-ahu anya kowaa ihe oge a anyi no n'ime ya putara. ⁴ **Ajo ogbo nke juputara n'ikwa iko, nke na-arikwa ihe iribama. O nweghi ihe iribama ozo a ga-egosi ya kariya ihe iribama Jona."** Mgbe ahụ o sitere n'ebe ahụ ha no puo.

Ihe na-eko achicha ndi Farisii

⁵ Mgbe ha gafesiri n'ofe ozo, ndi na-eso uzo ya chetara na ha ejighi achicha obula. ⁶ N'oge ahụ kwa, Jisos duru ha

ọdụ sị ha, **“Lezienụ anya, ma na-ezekwa ihe ndị na-eko achicha ndị Farisii na ndị Sadusii.”**

⁷ Ha malitere na-ekwurịta n’etiti onwe ha, na-asị, ọ bụ n’ihi na anyị ewetaghị ogbe achicha ọbụla.

⁸ Ebe ọ bụ na Jisọs matara ihe ha na-eche, ọ sịrị, **“Unu ndị okwukwe nta! Gịnị mere unu ji na-esogbu onwe unu n’ihi na unu enweghị achicha?”** ⁹ Olee mgbe unu ga-amata ihe? Ọ bụ na unu echetaghị puku mmadụ ise ahụ m jiri ogbe achicha ise mee ka ha rijuo afọ? Ọ bụ nkata ole ka unu tụtujuru? ¹⁰ Unu echetakwaghị na m ji ogbe achicha asaa zụọ puku mmadụ anọ? Iberibe achicha juru nkata ole ka unu tụtukọtara? ¹¹ Gịnị mere unu aghotaghị na ọ bughị ihe banyere achicha ka m na-ekwu? Cheenụ onwe unu nche n’ebe ihe na-eko achicha ndị Farisii na ndị Sadusii nọ.” ¹² Mgbe ahụ ka ha ghotara na ihe ọ na-akọwara ha abughị ihe banyere ihe na-eko achicha nke a na-ata ata, kama ọ bụ ihe banyere ozizi ndị Farisii na ndị Sadusii.

Ogbugba ama Pita

¹³ Mgbe Jisọs bjaruru obodo a na-akpọ Sizaria Filipai, ọ juru ndị na-eso ụzọ ya ajujụ sị ha, **“Onye ka ndị mmadụ na-asị na Nwa nke Mmadụ bụ?”**

¹⁴ Ha zara ya sị, “Ụfọdụ na-asị na ị bụ Jọn omee baptizim, ụfọdụ na-asị na ị bụ Ilaija, ndị ọzọ na-asịkwa na ị bụ Jeremaya, maọbụ otu n’ime ndị amụma.”

¹⁵ Ọ juru ha sị, **“Ma unu onwe unu, ọ bụ onye ka unu na-asị na m bụ?”**

¹⁶ Saimon Pita zara sị ya, “Ị bụ Kraist* ahụ, Ọkpara Chineke dị ndụ.”

¹⁷ Jisọs gwara ya sị, **“Saimon Pita nwa Jona, ị bụ onye a goziri agozi, n’ihi na anụ ahụ na ọbara ekpugheghị ya nye gi. Kama, ọ bụ Nna m bi n’eluigwe mere ka ị mata ya.** ¹⁸ Ma mụ onwe m na-agwa gi, na gi onwe gi bụ Pita.† Ọ bụkwa n’elu nkume a ka m ga-ewu ụlọ choọchị m. Ike niile nke ọkụ ala mmụọ apughikwa iguzo megide ya. ¹⁹ Aga m enye gi mkpisi igodo alaeze eluigwe. Ihe ọbụla ị ga-eke agbụ n’elu ụwa, ka a ga-ekekwa agbụ n’eluigwe. Ihe ọbụla ị ga-atọpụ n’agbụ n’ụwa, a ga-atọpukwa ya n’eluigwe.” ²⁰ Mgbe ahụ, ọ nyere ndị na-eso ụzọ ya iwu ka ha ghara ime ka onye ọbụla mata na ya bụ Kraist ahụ.

Jisọs ekwuo okwu onwu ya

* **16:16** 16:16 Maọbụ, Onye nzọpụta † **16:18** 16:18 N’asụsụ ndị Griik Pita pụtara Nkume.

²¹ Site n'oge ahụ Jisọs malitere ikọwara ndị na-eso ụzọ ya, na ya aghaghị ịga Jerusalem, ebe ọ ga-ahụ otutu ahụhụ dị iche iche site n'aka ndị okenye, na ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu. O mere ka ha mata na aghaghị igbu ya, ma n'ụbọchị nke atọ, a ga-eme ka o site n'ọnwụ bilie.

²² Pita duuru ya puọ n'otu akụkụ, nọdu n'ebe ahụ baara ya mba si ya, "Onyenwe m, Chineke ekwela. Ihe ndị a agaghị adakwasị gi!"

²³ Ma o chigharịrị si Pita, **"Si n'ebe m nọ puọ, ekwensu! Ị bu ihe mgbochi nye m. N'ihhi na ihe ị na-eche echiche ya bu naanị echiche mmadu, ọ bughị uche Chineke."**

²⁴ Mgbe ahụ Jisọs gwara ndị na-eso ụzọ ya si, **"Ọ buru na onye ọbụla achọọ ịbu onye na-eso ụzọ m, ya buru ụzọ ju onwe ya, buru obe ya, soro m n'azụ."** ²⁵ N'ihhi na onye ọbụla na-eche ndu ya nche ka ọ hapu ifunari ya ga-atufu ya. Ma onye ọbụla tufuru ndu ya n'ihhi m, ga-achotakwa ya. ²⁶ N'ihhi na uru ginị ka mmadu nwetara ma ọ buru na o ritechaa ụwa niile n'uru ma tufuo ndu ya? Ma ọbu ginị bu ihe ahụ di n'ụwa nke mmadu ga-eji gbanwee ndu ya? ²⁷ N'ihhi na Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuọ ozi ya. Mgbe ahụ ka ọ ga-ekpe onye ọbụla ikpe di ka ọru ya si di.

²⁸ "N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe, agaghị edetu onwu ire, tupu ha ahụ Nwa nke Mmadu ka ọ na-abia n'alaeze ya."

17

Nnwogha Jisọs nwoghar

¹ Mgbe ụbọchị isii gasiri, Jisọs kpọrọ Pita, na Jemis na Jon nwanne ya, rigoro n'ugwu di elu ebe naanị ha noderu.

² N'ebe ahụ a gbanwere odidi ya n'ihu ha, ihu ya na-enwupu di ka anyanwu, uwe ya chapukwara di ka ihè. ³ N'otu ntabi anya ahụ, ha huru Mosis na Ilaija ka ha na ya na-ekwurita okwu.

⁴ Mgbe ahụ Pita siri Jisọs, "Onyenwe anyi. O di mma ka anyi niile nodu n'ebe a. O buru na i ga-enye m ike, aga m ewu ulo ikwu atọ n'ebe a. Otu n'ime ulo ndi a ga-abu nke gi, otu nke Mosis, nke ozọ nke Ilaija."

⁵ Mgbe ọ ka kpu okwu n'onu, igwe ojii nke na-enwu enwu kpuchiri ha, olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya di m ezi mma. Geenụ ya nti."

⁶ Mgbe ndi na-eso ụzọ ya nuru olu a, ha dara n'ala n'ihhi egwu. ⁷ Ma Jisọs jekwuuru ha metu ha aka si ha, **"Bilienu,**

unu atụla egwu.” ⁸ Mgbe ha lelitere anya ha, o nwekwaghị onye ọzọ ha hụrụ ma ọ bughị naanị Jisọs.

⁹ Ma mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-arịdata, Jisọs nyere ha iwu, si, **“Unu agwala onye ọbụla ihe unu hụrụ tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadụ ga-esi n'ọnwu bilie.”**

¹⁰ Ndị na-eso ọzọ ya juru ya si, “Gini mere ndi ozizi iwu ji na-ekwu na Ilaija aghaghị ibu ọzọ bịa?”

¹¹ Ọ zara si, **“Ọ bụ ezie, Ilaija na-abịa, ọ ga-emekwa ka ihe niile di ka ọ di na mbụ.** ¹² **Ma Ilaija abialari, ma ndi mmadu amataghi ya. Kama ndi mmadu emeela ya ihe ojoo di iche iche. Otu a kwa ka mu onwe m bu Nwa nke Mmadu ga-esi ahụ ahụ site n'aka ha.”** ¹³ Mgbe ahụ ndi na-eso ọzọ ya ghotara na ọ bụ Jón omee baptizim ka ọ na-ekwu banyere ya.

Ọ gworo nwa akwukwu

¹⁴ Mgbe ha biarutere n'ebe igwe mmadu ahụ nọ, otu nwoke biakwutere ya gbuo ikpere n'ihu ya, ¹⁵ rịoọ ya si, “Onyenwe m, biko, meere nwa m nwoke ebere, n'ihu na akwukwu na-adọ ya. Ọ na-ata oke ahụhụ, otutu mgbe ọ na-adaba n'ime oku maobu n'ime mmiri. ¹⁶ Ma ekuteere m ya ndi na-eso ọzọ gi ka ha gworo ya, ma ha enweghi ike ime ka ahụ di ya mma.”

¹⁷ Jisọs zara si, **“Unu ogbo a na-enweghi okwukwe, ndi na-adighi erubekwa isi. Ruo ole mgbe ka mu na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anọ na-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotaranu m nwata ahụ n'ebe a.”** ¹⁸ Jisọs baara mmuo ojoo ahụ mba, mee ka o si n'ime nwata ahụ pụta. Otu mgbe ahụ, mmuo ojoo ahụ pụtara, nwata ahụ bụ onye agwokwara n'otu oge ahụ.

¹⁹ Mgbe e mesiri, ndi na-eso ọzọ Jisọs biakwutere ya na nzuzo juo ya si, “Gini mere o ji siere anyi ike ichupu mmuo ojoo ahụ?”

²⁰ Ọ siri ha, **“Ọ bụ n'ihu na okwukwe unu nwere esighi ike. N'ezie, agwa m unu, ọ buru na unu e nwee okwukwe nke di nta ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si ugwu a, 'Site n'ebe a wezuga onwe gi,' ọ ga-aputakwa. Ọ dighi ihe unu na-agaghi enwe ike ime.** ²¹ **Ma mmuo ojoo di otu a agaghi apu, ma ọ bughị naanị site n'ikpe ekpere na ibu onu.”***

Jisọs ekwuo okwu onwu ya ozo

²² Mgbe ha gbakoro na Galili, Jisọs gwara ha si, **“A garara Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmadu.** ²³ **Ha**

* 17:21 17:21 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n'akwukwo Mak 9:29.

ga-egbukwa ya, ma n'ubochi nke ato a ga-eme ka o si n'onwu bilie." Nke a wutere ha nke ukwu.

Itu utu ulonso ukwu

²⁴ Mgbe ha bjaruru na Kapanom, ndi na-ana utu n'ihl ulonso† biakwutere Pita juo ya si, "Onye ozizi unu o dighi atu utu ulonso?"

²⁵ Pita zara ha si, "E, o na-atu utu."

Mgbe o batara n'ulo, Jisos buru uzo juo ya si, "**Gini ka i chere banyere nke a Saimon? O bu n'aka ndi ole ka ndi eze uwa si anakota utu taks? O bu n'aka umu ha, ka o bu n'aka ndi obia?"**

²⁶ Ma mgbe Pita zara ya si, "O bu site n'aka ndi obia."

Jisos siriy, "**O di mma. Iwu ejighi ndi bu umu.** ²⁷ **Ma otu o di, achoghi m ka anyi mee ka iwe wee ha. Gaa n'osimiri ahụ tūnye nko azu gi n'ime ya. Meghe onu azu mbu i ga-egbute. I ga-ahu otu mkpuru ego n'ime onu ya. Were ya nye ha, ka o buru utu nke mu na gi."**

18

Onye dikariri ukwu

¹ N'oge ahụ kwa, ndi na-eso uzo Jisos biakwutere ya juo ajuju si, "Olee onye di ukwu kariya ibe ya n'alaeze eluigwe?"

² O kporo otu nwantakiri, onye o mere ka o guzoro n'etiti ha, ³ o siriy, "**N'ezie, agwa m unu, o buru na unu agbanweghi ma diri ka umuntakiri, unu agaghi aba n'alaeze eluigwe.** ⁴ **Onye obula wedara onwe ya ala di ka nwantakiri a bu onye dikarisiri ukwu n'alaeze eluigwe.** ⁵ **Onye obula nabatara nwantakiri di otu a n'ihl m, bu onye nabatara m.**

Ihe na-eweta ida mba

⁶ "**Ma o buru na onye obula n'ime unu emee ka otu n'ime ndi a di nta, bu ndi tukwasiri m obi, jehie n'okwukwe ya, o kaara onye ahụ mma na e kedoro ya nkume igwe nri n'olu, tūnye ya n'oke osimiri ka mmiri rie ya.** ⁷ **Ahuhu ga-adiri uwa n'ihl ihe ndi na-eme ka mmadu jehie. Ihe ndi na-eme ka mmadu daba n'onwunwa aghaghi ibia, ma ahuhu ga-adiri onye ahụ nke o ga-esite n'aka ya bia.** ⁸ **N'ihl nke a, o buru na aka gi maobu ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya tufukwaa ya. O kaara gi mma inwe orusi maobu daa ngwuro baa na ndu, kariya na i ga-enwe aka abuo maobu ukwu abuo, a tūnye gi n'oku ebighi ebi.** ⁹ **Ozo, o buru na**

† 17:24 17:24 Didrakma abuo bu onu ego utu ulonso.

anya gi na-eme ka i jehie, ghupu ya tufuo. O ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa na ndu, karia inwe anya abuo, a tunye gi n'oku ala mmuo.

Aturu furu efu

¹⁰ "Lezienu anya ka unu ghara ileda otu n'ime umuntakiri ndi a anya. N'ihu na n'eluigwe, ndi mmuo ozi ha na-anu n'ihu Nna m mgbe niile. ¹¹ N'ihu na Nwa nke mmadu biara izoputa ndi furu efu.*

¹² "Gini ka unu chere? O buru na o di onye nwere nari aturu, ma otu n'ime ha akpafuo, gini ka o ga-eme? O gaghị ahapu iri aturu itoolu na itoolu foduru puo jeharia n'ugwu na ndida niile, icho aturu ahụ kpafuru akpafu? ¹³ O burukwa na o chota ya, gini ka o ga-eme? N'ezie, agwa m unu, o ga-anuri oke onu n'ihu otu aturu a karia iri aturu itoolu na itoolu ndi ozo ahụ na-agahieghi uzo. ¹⁴ Ya mere, o bughị nzube Nna m nke bi n'eluigwe ka otu n'ime umunta ndi a ala n'iyi.

Mmehie nke nwanne

¹⁵ "O buru na nwanna gi emehie megide gi, jekwuru ya ebe naani gi na ya no, tuo ya mmehie n'anya. O buru na o gee gi nti, i ritela nwanna gi n'uru. ¹⁶ Ma o buru na o geghi gi nti, kporo otu onye maobu mmadu abuo ozo laghachi azu n'ebe o no, 'ka okwu obula ekwuru buru nke mmadu abuo maobu ato ga-agba akaebe banyere ya.'† ¹⁷ O buru na o geghi ha nti, gwa ndi choochi, ma o buru na o geghikwa o buladi ndi choochi nti, were ya di ka onye mba ozo maobu onye ona utu.

¹⁸ "N'ezie, asi m unu, na ihe obula unu kere agbu n'uwa a, e keela ya rij agbu n'eluigwe. Ihe obula kwa unu topuru n'uwa, a topukwala ya rij n'eluigwe.

¹⁹ "Ozo, ana m agwa unu n'ezie a si, o buru na mmadu abuo n'etiti unu ekwekorita n'uwa banyere ihe obula unu na-ari o n'ekpere Nna m bi n'eluigwe gamedezuru unu ihe ahụ. ²⁰ N'ihu na ebe obula mmadu abuo maobu ato zukotara n'aha m, mu onwe m no n'etiti ha."

Mkpa o di inwe obi mgbaghara

²¹ Mgbe ahụ Pita biakwutere ya juo ya ajuju si, "Onyenwe anyi, o bu ugboro ole ka m ga-agbaghara nwanne m nke mehiere megide m? O bu ugboro asaa?"

* 18:11 18:11 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Luk 19:10. † 18:16 18:16 Dit 19:15.

²² Jisqs zara si ya, “**O bughị ugboro asaa. Kama i ga-agbaghara ya ruo iri ugboro asaa uzọ asaa.**‡

²³ “**A ga-eji alaeze eluigwe tunyere eze ahụ kpebiri ka ya na ndi oru ya guzie ego ya ha ji.** ²⁴ **Mgbe ha malitere na-apiazı, a kpotaara eze ahụ otu onye nke ji ya ugwo ruru puku talenti iri.** § ²⁵ **Nwoke ahụ enweghi ihe o ga-eji kwuo ugwo o ji. Nna ya ukwu nyere iwu ka e refuo ya na nwunye ya na umu ya, na ihe niile o nwere, ka akwughachi ugwo o ji.**

²⁶ “**Ma ohu ahụ dara n’ala, gbukwaa ikpere ya n’ala, rıo ya arıro sı, ‘Onyenwe m, biko, nwee ntachiobi n’ebe m no. Aga m akwughachikwa gi ugwo niile m ji gi.’** ²⁷ **Nna ukwu onye oru ahụ nwere omiiko n’ebe o no, meere ya ebere. O sirı ya akwughachila ugwo o ji ozo.**

²⁸ “**Ma mgbe ohu ahụ sitere n’ebe ahụ puo, o huru otu ohu ibe ya ji ya ugwo otu nari denari.* O jidere ya n’aka ike, machie ya aka n’akpiri, sı ya, ‘Kwughachi m ugwo i ji m ugbu a.’**

²⁹ “**Ya mere, ohu ibe ya ahụ dara n’ala n’ihu ya rıo ya ka o nye ya nwantinti oge. O rikwara ya sı, ‘Enyi m, biko nwee ntachiobi, aga m akwughachi gi ugwo m ji gi.’**

³⁰ “**Ma o kwenyeghi, kama o gara tuba ya n’ulo mkporo, ebe o ga-anọ ruo mgbe o kwusiri ugwo niile o ji ya.** ³¹ **Mgbe ndi ohu ibe ya huru ihe mere, o wutere ha nke ukwu. Ha jekwuru Nna ha ukwu kororo ya ihe niile ndi a.**

³² “**N’ihi nke a Nna ya ukwu kororo ohu sı ya, ‘Ohu obi ojoo! Agbaghara m gi ugwo ahụ niile i ji, n’ihi na i rikoro m arıro.** ³³ **O bu na i kwesighi inwe obi ebere n’ebe ohu ibe gi no, di ka m si mere gi ebere?’** ³⁴ **N’ihi iwe, Nna ya ukwu nyefere ya n’aka ndi nche na-eche ndi no n’ulo mkporo ka ha taa ya ahuhu, ruo mgbe o kwuchara ugwo niile o ji.**

³⁵ “**Otu a ka Nna m bi n’eluigwe ga-emekwa unu, ma o buru na unu ejighi obi unu niile gbaghara umunna unu.”**

19

Ozizi banyere olulu di na nwunye

‡ **18:22** 18:22 Onuogugu nke a bu nari ano na iri itoolu. § **18:24** 18:24 Ihe ruru nde najra abuo maobu karja. * **18:28** 18:28 Ihe ruru otu puku najra maobu o jiri ihe ntakiri karja.

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, o hapụrụ Galili gaa na mpaghara Judia, nke dị n'ofe osimiri Jodan. ² Igwe mmadu dị ukwu sooro ya. Ọ gwọkwara ndị ahụ na-esighi ike n'etiti ha n'ebe ahụ.

³ Ufodu ndi Farisii biakwutere ya i nwalee ya, si, "O ziri ezi n'iwu na nwoke ga-agbara nwunye ya alukwaghi m n'ihi ihe obula?"

⁴ Ọ zara ha si, **"Ọ bụ na unu agutabeghi na akwukwo nsọ, na Onye kere ha na mbu kere ha nwoke na nwanyi."**

⁵ **N'ihhi nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abukwa otu anu ahụ.*** ⁶ **Ya mere, ha abukwaghi mmadu abuo ozo, kama otu anu ahụ. Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya."**

⁷ Ha juru ya si, "Gini mekwaranu Mosis ji nye iwu si na nwoke obula nwere ohere ide akwukwo alukwaghi m nye nwunye ya?"

⁸ Ọ zara ha si ha, **"Ọ bụ n'ihhi na unu bu ndi mkpochi obi, ya mere Mosis jiri hapu unu ka unu gbaa nwunye unu alukwaghi m; ma o dighi otu a site na mbu."** ⁹ **Ma ana m asi unu, onye obula ga-ahapu nwunye ya luru onye ozo, ma o bughu n'ihhi na o jidere nwunye ya na mmehie ikwa iko, onye ahụ emeela mmehie ikwa iko ma o luo nwanyi ozo."**

¹⁰ Ndi na-eso uzo ya siru ya, "O buru na o si otu a diri, o ka mma na mmadu alughi nwunye ma oli."

¹¹ Ma o zara si ha, **"O bughu mmadu niile ga-anagide okwu a. Naani ndi e nyere ike ime ya ga-anagide ya."**

¹² **Ma ufodu ndi mmadu ka a muru ka ha buru onozu, ndi ozo bukwa ndi mmadu ibe ha mere otu a. Ndi ozo dikwa ndi jiri aka ha horo ibu onozu n'ihhi alaeze eluigwe. Onye puru inara nke a, ya nara ya."**

Jisọs agozie umuntakiri

¹³ Mgbe ahụ e kuteere ya umuntakiri ka o bikwasị ha aka, kpeekwara ha ekpere. Ma ndi na-eso uzo ya baara ndi kutere ha mba.

¹⁴ Ma Jisọs siru ha, **"Kweenu ka umuntakiri biakwute m, unu egbochikwala ha. N'ihhi na alaeze eluigwe bu nke ndi di otu a."** ¹⁵ O bikwasiri ha aka n'isi gozie ha niile tupu o hapu ha puo.

Onye ogaranya

* 19:5 19:4,5 Jen 1:27; Jen 2:24 † 19:12 19:12 Nke a bu onodu alughi di maobu nwunye nke mmadu kpebiri nonwe ya.

16 Otu onye b̄iakwutere ya, juo ya ajuju si, “Ezi onye ozizi, olee ezi ihe m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?”

17 Jisos siri ya, “**Gini mere i ji aju m ajuju banyere ihe bu ezi ihe? O di naani otu onye nke bu ezi mmadu. O buru na i chorọ iba n’ime ndu ahụ, debe iwu niile e nyere.**”

18 O juru ya ajuju si, “Olee iwu ndi m ga-edebe?”

Jisos zara ya, “**‘Egbula mmadu, akwala iko, ezula ohi, ekwula okwu ugha.** 19 **Sopuru nne gi na nna gi. †Ozo, hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi.’ †S”**

20 Nwokorobia ahụ siri ya, “Edebezuchaala m iwu ndi a siteri na mgbe m di na nwata. Gini ozo foduru m ime?”

21 Jisos zara si ya, “**O buru na i chorọ ibu onye zuruoke n’ezie, laa n’ulo gi ree ihe niile i nwere, nyekwa ndi ogbenye ego i retara. I ga-enwe aku n’eluigwe, mgbe ahụ, b̄iakwa soro m.**”

22 Mgbe nwokorobia ahụ nuru okwu a, o lara na mwute, n’ihi na o bu ogaranya.

23 Mgbe ahụ Jisos gwara ndi na-eso uzo ya si, “**N’ezie agwa m unu, o bu nnoo ihe siri ike na onye ogaranya ga-abanye n’alaeze eluigwe.** 24 **Ozokwa, asi m unu, o diri inyinya kamel mfe igafe n’anya agiga, kari ogaranya ibanye n’alaeze Chineke.**”

25 Okwu a o kwuru turu ndi na-eso uzo ya n’anya. Ha siri, “O buru na o si otu a diri, onye kwanu ka a ga-azoputa?”

26 Jisos legidere ha anya si ha, “**N’ebe mmadu no nke a bu ihe a na-apughi ime, ma o dighi ihe rara ahụ ime n’ebe Chineke no.**”

27 Mgbe ahụ Pita juru ya si, “Lee, anyi ahapula ihe niile soro gi, gini ga-abu ugwo oru anyi?”

28 Jisos zara si ya, “**N’ezie agwa m unu, mgbe a ga-agbanwe ihe niile, mgbe Nwa nke Mmadu ga-anokwasi n’elu ocheeze ebube ya, n’alaeze ahụ, n’ezie, unu bu ndi na-eso uzo m ga-anokwasi n’ocheeze iri na abuo ahụ, na-ekpe ebo iri na abuo nke Izrel ikpe.** 29 **Onye obula hapuru ulo ya, na umunne ya nwoke, na umunne ya nwanyi, na nne ya na nna ya, na umuntakiri ya, maobu ala o nwere, soro m, ga-anata di ka ugwo oru okpukpu nari ihe o hapuru, natakwala alaeze. O ga-eketakwa ndu ebighi ebi.** 30 **Ma otutu ndi bu uzo ga-abu ndi ikpeazu, ma ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu uzo.**”

20

Ilu banyere ndi oru ubi

¹ “The ọzọ a ga-eji tonyere alaeze eluigwe bu nwoke nwere ala ubi, onye puru n’isi ututu ikpota ndi oru garu oru n’ubi vaini ya. ² Ya na ndi oru ahụ kwekotara na ọ ga-akwu ha otu denari, n’ihi oru ubochi ahụ. Emesia o zigara ha n’ubi vaini ya.

³ “Mgbe ọ puru n’ihe di ka elekere itoolu nke ututu, o sitere n’ebe a na-akpota ndi oru na-agafe hu ndi ọzọ ka ha guzoro n’oma ahia na-enweghi oru ha na-arụ. ⁴ Ọ sirị ha, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m, ihe obula ziri ezi ka m ga-akwu unu.’ ⁵ Ya mere ha gara.

“Ọ pukwara n’elekere iri na abuo na elekere ato nke ehihie, ma meekwa otu ihe ahụ. ⁶ Mgbe o ruru elekere ise nke anyasi, ọ puru hu ndi ọzọ ka ha guzoro. Ọ juru ha ajuju si, ‘Gini mere unu ji guzoro n’ebe a taa niile na-arughị oru?’

⁷ “Ha zara si ya, ‘N’ihi na ọ dighi onye kporo anyi oru.’

“Ọ gwara ha si, ‘Unu onwe unu gaakwanu ruo oru n’ubi vaini m. Aga m akwukwa unu ihe di mma.’

⁸ “Mgbe o ruru oge anyasi, onye nwe ubi vaini ahụ gwara onye na-ekotara ya ndi ahụ anya si, ‘Kpokota ndi oru ahụ kwuo ha ugwo, site na ndi ikpeazu biara oru ruo na ndi bu ọzọ.’

⁹ “Mgbe ndi a kporo oru n’elekere ise anyasi naara ego ha, a kwuru ha otu denari, otu denari. ¹⁰ Ma mgbe ndi a kporo oru n’isi ututu biara inara ego ha, ha lere anya na a ga-akwu ha karia. Ma a kwukwara ha niile otu denari. ¹¹ Mgbe ha naara ego ahụ, ha tamuru ntamu megide nna nwe ulo, ¹² na-asi, ‘Ndi a biara n’ikpeazu ruru oru naani otu awa, ma i meela ka anyi na ha hara. Anyi bu ndi buru ihe mgbu nke oru ma okpomoku nke anwu niile chara n’ubochi taa.’

¹³ “Ma ọ zara otu n’ime ha si, ‘Enyi m, emeghi m gi ihe ojoo obula. Ọ bu na mu na gi ekwughi na m ga-akwu gi otu denari n’ubochi? ¹⁴ Nara nke ruru gi laa. A chorom ikwu ndi a biara n’ikpeazu ugwo di ka m si kwuo gi. ¹⁵ Ọ bu na m enweghi ike iji ihe m nwere mee otu ọ masiri m? Ọ bu anya ukwu ka i na-enwe n’ihi afu ofufu m?’

¹⁶ “Ya mere, onye ikpeazu ga-abu onye bu ọzọ, ma onye bu ọzọ ga-abukwa onye ikpeazu.”

Jisosh ekwuokwa okwu banyere onwu ya

17 Mgbe Jisọs na-aga Jerusalem, ọ kpọpuru mmadu iri na abuo ahụ na-eso uzọ ya n'akukụ si ha, ¹⁸ **“Lee, anyị na-aga Jerusalem ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n'aka ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, ¹⁹ nyefekwa ya n'aka ndị mba ozo, ndị gaeji ya mee ihe ochi, pia ya ihe, ma kpoğide ya n'obe. Ma n'ubochi nke ato, a ga-eme ka ọ site n'onwu bilie.”**

Aririọ nne Jemis na Jon

20 Mgbe ahụ, nne umu Zebedi, duuru umu ya ndi ikom abuo biakwute ya, o gburu ikpere n'ala n'ihu ya, riu ya ihe o chorọ ka o meere ha.

21 O siri ya, **“Gini ka i chorọ ka m meere gi?”**

O zara ya si, “Kwee m nkwa na umu abuo ndi a ga-anodu otu n'aka nri gi, nke ozo n'aka ekpe gi n'alaeze gi.”

22 Ma Jisọs zara si, **“Unu amaghi ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ nke mu onwe m ga-anu?”**

Ha zara ya si, “Ee, anyi nwere ike inu ya.”

23 Jisọs siri ha, **“N'ezie unu ga-anu iko m ga-anu, ma inodu n'aka nri maobu n'aka ekpe m, abughi ihe diri m inye, kama o diri ndi ahụ Nna m kwadooro ya.”**

24 Mgbe mmadu iri ndi ozo n'ime ndi na-eso uzọ ya nuru nke a, iwe were ha nke ukwu megide umunne abuo a. ²⁵ Ma Jisọs kpokotara ha niile, si ha, **“N'etiti ndi na-ekweghi ekwe,* ndisi ha na-emeso ndi ha na-achi mmeso di ka o si di ha mma n'uche. Ndi ukwu n'etiti ha na-ejikwa aka ike na-achi ndi no n'okpuru ha. ²⁶ Ma n'etiti unu o gaghị adi otu a. Kama, onye obula n'etiti unu chorọ ibu onyeisi, ga-ebu uzọ buru onye na-ejere unu niile ozi. ²⁷ Ma onye obula nke chorọ ibu onye mbu n'etiti unu ga-abu ohu unu niile. ²⁸ O buladi di ka Nwa nke Mmadu na-abighi ka e jeere ya ozi, kama ka o jee ozi, ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu.”**

Ndi isi abuo Jisos gworo

29 Mgbe ha na-ahapu Jeriko, otutu igwe mmadu sooro ya n'azu. ³⁰ Ndi isi abuo no n'akukụ uzọ ahụ. Mgbe ha nuru na o bu Jisọs na-abia, ha malitere iti mkpu n'oke olu na-asi, **“Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!”**

³¹ Igwe mmadu ahụ baara ha mba ka ha mechie onu ha. Ma ndisi ahụ nogidesiri ike na-eti mkpu n'oke olu na-asi, **“Onyenwe anyi, Nwa Devid, meere anyi ebere!”**

³² Mgbe Jisọs biaruru n'ebe ha no, o guzoro kpoọ ha, juo ha si, **“Gini ka unu chorọ ka m meere unu?”**

* 20:25 20:25 Maobu, ndi mba ozo

³³ Ha zara sị ya, “Onyenwe anyị, biko, anyị chọrọ ka i mee ka anyị hụ ụzọ.”

³⁴ Jisọs nwere ọmịiko n’ahụ ha. O meturu ha aka n’anya. Ngwangwa ha bidoro ihu ụzọ, ma sorokwa ya.

21

Mbata ikpeazu Jisọs batara Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji di n’Ugwu Oliv. Jisọs zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso ụzọ ya. ² O gwara ha sị, **“Baanu n’ime obodo nta ahụ di unu n’ihu, ngwangwa unu ga-ahụ otu inyinya ibu elibere n’osisi n’ebe ahụ, nke ya na nwa ya nọ n’otu ebe. Toputa ha ma kputaranu m ha. ³ O burukwa na onye obula asi unu ihe obula, unu ga-asi ha, o di Onyenwe anyi mkpa, o ga-akpughachitekwa ha ngwangwa.”**

⁴ E mere nke a ka okwu e kwuru site n’onu onye amuma mezu.

⁵ “Gwanu ada Zayon sị,

‘lee, eze gi ka o na-abiakwute gi.

O bu onye di nwayoo. O na-anokwasikwa n’elu inyinya ibu,

ee, n’elu nwa inyinya, nwa inyinya na-ebu ibu.’”*

⁶ Ndi na-eso ụzọ ya gara mee ihe Jisọs siri ha mee. ⁷ Ha kputara inyinya ibu ahụ na nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n’elu ha ka Jisọs nokwasị n’elu ha. ⁸ Otutu n’ime igwe mmadu ahụ tusara uwe ha n’okporouzo. Ndi ozo gbuturu alaka osisi, tusaa ha n’uzo n’ihu ya. ⁹ Ufodu n’ime igwe mmadu ahụ nọ n’ihu, na ndi na-esokwa n’azu, nọ na-eti mkpu n’oke olu na-asi:

“Hozanna diri Nwa Devid!”

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu, nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

“Hozanna n’ebe kachasi ihe niile elu!”

¹⁰ Mgbe o batara n’ime Jerusalem, uzu turu, obodo ahụ niile mere mkpotu. Ndi mmadu bidoro na-aju ajuju na-asi, “Onye kwa bu onye a?”

¹¹ Igwe mmadu ahụ nọ na-asi, “Nwoke a bu Jisọs, onye amuma ahụ si Nazaret, obodo di n’ime Galili.”

Jisọs n’ulonso ukwu

¹² Jisọs banyere n’ulonso ukwu di na Jerusalem, malite ichupu ndi niile na-ere ahia na ndi na-azu ahia n’ime ulonso ahụ. O kpuru tebul ndi na-agbanwe ego ihu n’ala,

* 21:5 21:5 Zek 9:9 † 21:9 21:9 Abu 118:26

kwatuokwa oche ndi na-ere nduru. ¹³ O siri ha, **“E dere ya n’akwukwo nsọ, ‘Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere,’ ma unu emeela ya ‘ogba ndi na-apunari mmadu ihe n’ike.’”**

¹⁴ Ndi isi na ndi ngwuro biakwutere ya n’ulonso ahụ. O gwokwara ha. ¹⁵ Ma mgbe ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu huru ihe iribama ndi a, hukwa ka umunta na-eti mkpu n’oke olu n’ogige ulonso ahụ, na-asị, “Hozanna diri Nwa Devid.” Iwe were ha nke ukwu.

¹⁶ Ha siri ya, “I na-anukwa ihe umunta ndi a na-ekwu?” Jisos zara si ha, **“E, ana m anu ya. O bu na unu agutabeghi ihe akwukwo nsọ kwuru si, ‘I sitere n’onu umuntakiri na umu na-anu ara gi, Onyenwe anyi, kwadooro otuto gi’*?”**

¹⁷ O hapuru ha, si n’obodo ahụ puo gaa Betani, ebe o noro n’abali ahụ niile.

Jisos abuo osisi fiig onu

¹⁸ N’ututu, mgbe o laghachiri n’obodo ahụ, aguu guru ya nke ukwu. ¹⁹ O huru otu osisi fiig nke di n’akuku uzọ. Mgbe o rutere n’ukwu ya, o hughị ihe obula n’elu ya karịa naani akwukwo ndu. Ya mere, o siri ya, **“Malite taa gaa n’ihu, i gaghị amikwa mkpuru ozo!”** Otu mgbe ahụ kwa, osisi ahụ kponwuru.

²⁰ Mgbe ndi na-eso uzọ ya huru nke a, o juru ha anya, ha juo si, “Gini mere osisi fiig a ji kponwuo ngwangwa otu a?”

²¹ Jisos zara si ha, **“N’ezie agwa m unu, o buru na unu e nwee okwukwe, gharakwa inwe obi abuo, o bughị naani na unu ga-eme ihe e mere osisi fiig ahụ. Unu puru inye ugwu a iwu si ya, ‘Si n’ebe a wezuga onwe gi, gaa danye n’oke osimiri.’ O ga-emezukwa. ²² Ihe obula unu ga-ario n’ekpere, o buru na unu ekwere unu ga-anatakwa ya.”**

Ajuju banyere ebe Jisos si nweta ike ya

²³ Mgbe Jisos batara n’ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu biakwutere ya ka o no na-akuzi ihe juo ya si, “Olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? O bu onye nyekwara gi ikike a?”

²⁴ Jisos zara si ha, **“Aga m ajukwa unu otu ajuju. O buru na unu azaa ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndi a niile. ²⁵ Baptizim nke Jon o sitere n’eluigwe, ka o si n’aka mmadu?”**

Ha kparitara uka n’etiti onwe ha na-asị, “O buru na anyi asị, ‘Na o si n’eluigwe,’ o ga-asị anyi, ‘O bu gini mere unu

na-ejighi kwenye na ya?' ²⁶ Ma o buru na anyi asi, 'Na o sitere n'aka mmadu,' anyi na-atu igwe mmadu ndi a egwu, n'ih i na mmadu niile kwenyere na Jon bu onye amuma."

²⁷ Ya mere ha zara Jisos si ya: "Anyi amaghi."

Jisos zakwara ha si, "**Mu onwe m agaghi agwakwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.**

Ilu banyere umunne abuo

²⁸ "**Gini ka unu chere banyere ihe a? Otu nwoke nwere umu nwoke abuo gwara nwa ya nke okenye si ya, 'Nwa m nwoke, gaa ruo oru n'ubi vaini m taa.'**

²⁹ "**O zara ya si, 'Agaghi m aga.'** Ma o mesiri gbanwee obi ya gaakwa ruo oru ahụ.

³⁰ "**Nna ha biakwutere nwa ya nke nta gwakwa ya otu ihe ahụ. Nwa ahụ zakwara si, 'Aga m aga, onyenwe anyi.'** Ma n'ikpeazu o gaghi.

³¹ "**Onye n'ime ha abuo mere ihe nna ya choro?'**

Ha zara si ya, "Onye nke mbu."

Jisos kowaara ha si, "**N'ezie agwa m unu, ndi ona utu na umu nwanyi akwuna ga-ebu unu uzọ banye n'alaeze Chineke.** ³² N'ih i na Jon biakwutere unu igosi unu uzọ ezi omume, ma unu ekweghi. Ndi ona utu, na umu nwanyi akwuna cheghariri. O buladi mgbe unu huru nke a, o mekwaghi ka unu chegharia kwere na ya.

Ilu banyere ndi nlekota ubi ojoo

³³ "**Ugbu a geekwanu nti n'ilu ozo. Otu onye di nke nwere ala ubi. O kuru osisi vaini n'ubi a. O gbakwara ubi ya ogige, gwuokwa ebe izocha mkpuru vaini n'ime ya.**† O wukwara ulo elu n'ime ya. Mgbe o mesiri ihe ndi a, o weere ubi ahụ tinye n'aka ndi ga-elekotara ya ubi ahụ, puo gaa n'ala ozo. ³⁴ Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zipuru ndi odibo ya ka ha jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata mkpuru nke ruuru ya site n'ubi ahụ.

³⁵ "**Ma ndi na-elekota ubi ahụ jidere ndi odibo ya ahụ tie otu onye n'ime ha ihe, gbukwaa onye ozo n'ime ha. Ha tukwara otu n'ime ha nkume.** ³⁶ Emesia, o zigakwara otutu ndi odibo kariri ndi nke mbu n'onuogugu. Ma ndi na-elekota ubi ahụ mekwara ndi a ihe ha mere ndi nke mbu. ³⁷ N'ikpeazu o zigara okpara ya, si, 'Ha ga-asopuru nwa m.'

³⁸ "**Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru okpara ya, ha gbara izu n'etiti onwe ha si, 'Lee! Onye a bu onye nketa ihe niile. Bianu ka anyi gbuo ya, ma nwetakwa**

† 21:33 21:33 Maobu, ebe a na-apiputa mmanya vaini

ihe nketa ya.’³⁹ Ya mere, ha jidere ya n’ike, kpuru ya gafee n’azu ubi vaini ahụ, gbuo ya n’ebe ahụ.

⁴⁰ “Mgbe onye nwe ubi vaini ahụ lotara, gini ka unu chere na o ga-eme ndi ahụ o tinyere ilekotara ya ubi ya?”

⁴¹ Ha zara ya si, “O ga-egbu ndi ajo omume ahụ, laa ha n’iyi n’uzo di njo. O ga-ewerekwa ubi vaini ya tinye n’aka ndi nlekota ozo, ndi ga-enyekwa ya mkpuru ubi ruuru ya n’oge ya.”

⁴² Jisosh siri ha, “O ga-abu na unu agutabeghi ihe e dere n’akwukwo nsosi,

**“ ‘Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru,
aburula nkume isi ntoala ulo.**

**Nke a bu oru nke Onyenwe anyi ruru,
o bukwa oru itunanya n’anya anyi.’[‡]**

⁴³ “Ya mere, ana m eme ka unu ghotara, na a ga-anapu unu alaeze Chineke, were ya nye ndi mba ozo, ndi ga-amiputa ezi mkpuru. ⁴⁴ Onye obula nke dakwasiri n’elu nkume a ga-etiwasi, ma o ga-egwepia onye obula nke o dakwasiri.”

⁴⁵ Mgbe ndisi nchujaja na ndi Farisii nuru ilu ya ndi a, ha ghotara na o na-ekwu banyere ha. ⁴⁶ Ha chororo uzo ha ga-esi jide ya, ma oke egwu igwe mmadu ahụ turu ha, n’ihi na ha guru ya n’onye amuma.

22

Ilu banyere oriri olulu nwunye

¹ Jisosh gwara ha okwu ozo n’ilu si, ² “Alaeze eluigwe di ka otu eze, nke kwadoro oke oriri olulu di na nwunye, n’ihi nwa ya nwoke. ³ O zipuru ndi ohu ya ka ha gaa chetara ndi ahụ a kporo ka ha bia. Ma ha niile achoghi ibia.

⁴ “O zipukwara ndi ohu ya ozo na-ejere ya ozi ka ha gaa gwa ndi ahụ a kporo oriri si, ‘E dozichaala ihe oriri ugbu a, egburu m oke ehi, na anu ozo gbara abuba. Edoziela ihe niile. Bianu n’oriri olulu di na nwunye.’

⁵ “Ma ndi ahụ niile a kporo oriri gawaara mkpa ha n’ihi na ha akpoghi ya ihe obula. Otu onye gara n’ala ubi ya, nke ozo n’ulo ahia ya. ⁶ Ndi foduru jidere ndi ohu ya, mee ha ihe ihere ma gbukwaa ha. ⁷ Onye eze ahụ were iwe nke ukwu, zipu ndi agha ya ka ha gaa laa ndi ogbu mmadu ahụ n’iyi, rechapukwa obodo ha n’oku.

[‡] 21:42 21:42 Abụ 118:22,23

⁸ “Mgbe ahụ ọ gwara ndị ohu ya sị, ‘E doziela m oriri ọlulụ di na nwunye, ma ndị a kpọrọ oku ekwesighi ekwesi. ⁹ Ugbu a, gaanu n’akuku ụzọ niile, kpọbatanu ndị niile unu hụrụ, ka ha bịa n’oriri ọlulụ di na nwunye a.’ ¹⁰ Ndi ohu ahụ puru gaa n’okporo ụzọ niile kpọbata mmadu niile ha huru. Ha kpọbatara ndi bu ezi mmadu na ndi bu ajo mmadu. Ulo oriri ahụ juputakwara na ndi a kpọrọ.

¹¹ “Ma mgbe eze ahụ batara ileta ndi niile no na nri, ọ huru otu nwoke nke na-eyighi uwe ọlulụ nwunye. ¹² O juru ya ajuju si, ‘Enyi m, i si ana bata n’ebe a mgbe i na-eyighi uwe ọlulụ di na nwunye?’ O mechiri onu ya n’ihi na o nweghi ihe o ga-asa.

¹³ “Eze ahụ nyere ndi ozi ya iwu si ha, ‘Keenu ya eriri, aka na ukwu, tupukwanu ya n’ezi, n’ime ochichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.’

¹⁴ “N’ihi na akporo otutu mmadu oku, ma obu mmadu ole na ole ka a horo.”

Itu utu nye Siza

¹⁵ Mgbe ahụ ndi Farisii* zokotara na-achọ ụzọ ha ga-esi mee ka o kwuhie onu ka ha site na ya jide ya. ¹⁶ Ha zigara ndi na-eso ụzọ ha na ndi n’otu Herod ka ha juo ya si, “Onye ozizi, anyi maara nke oma na i bu onye eziokwu, na i na-ezikwa ụzọ Chineke n’eziokwu. I dighi asokwa onye obula anya, n’ihi na i dighi ele mmadu anya n’ihu n’agbanyeghi ndi ha bu. ¹⁷ Ugbu a gwa anyi, ginị bu uche gi? O ziri ezi n’iwu itu utu nye Siza, ka o bu na o zighi ezi?”

¹⁸ Ebe Jisus maara ihe ojoo ha bu n’obi, o zara si ha, “**Ndi ihu abuo! Ginị mere unu ji anwa m onwunwa?** ¹⁹ **Gosinu m ego e ji akwu ugwo utu.**” Ha wetaara ya otu mkpuru ego. ²⁰ O juru ha ajuju si, “**Onye ka e sekwasiri onyinyo ya n’elu ego a? Aha onye kwa di n’okpuru onyinyo a?**”

²¹ Ha zara si ya, “O bu nke Siza.”

Mgbe ahụ ọ gwara ha si, “**O di mma. Nyenu Siza ihe ruuru Siza, ma nyekwanu Chineke ihe niile bu nke ruuru Chineke.**”

²² Mgbe ha nuru nke a, o gbagwojuru ha anya, n’ihi ya, ha hapuru ya puo.

Olulu nwunye na mbilite n’onwu

²³ N’ubochi ahụ kwa, ufodu ndi Sadusii, ndi na-asị na mbilite n’onwu adighi, biakwutere ya ighu ya onu. ²⁴ Onye

* **22:15** 22:15 Farisii Ndi otu na-akwado maka idebezu mmemme na omenaala niile ndi juu.

ozizi, “Mosis kwuru si, o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, nwanne ya nwoke ga-aluru nwanyi ahụ di ya nwuru, ka o mutara nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu nwa. ²⁵ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa n’etiti anyi. Onye nke mbu luru nwunye, nwuo, ma ebe o dighi umu o mutara, o hapuru nwanne ya nwunye ya. ²⁶ Otu a ka nke abuo mekwara, ma nke ato, ruo na nke asaa. ²⁷ N’ikpeazu, nwanyi ahụ n’onwe ya nwukwara. ²⁸ Ugbu a, n’oge mbilite n’onwu, nwunye onye ka nwanyi a ga-abu, ebe o bu na umunne nwoke asaa ndi a lutuchara ya mgbe o no n’uwa?”

²⁹ Jisosh zara ha si, **“Unu na-ejehie uzọ n’ihi na unu aghotaghi ihe akwukwo nsọ na-ekwu. Unu aghotakwaghi udi ike Chineke nwere. ³⁰ N’ihi na mbilite n’onwu, ilu di na nwunye agaghi adikwa, kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n’eluigwe. ³¹ Ma n’ihe banyere mbilite n’onwu nke ndi nwuru anwu, o bu na unu agutabeghi ihe Chineke gwara unu si, ³² Mu onwe m bu Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jakob.† O bughị Chineke nke ndi nwuru anwu, kama o bu nke ndi di ndu.”**

³³ Mgbe igwe mmadu ahụ nuru nke a, ozizi ya juru ha anya.

Iwu kachasi mkpa

³⁴ Ma mgbe ndi Farisii nuru na o emeela ka ndi Sadusii mechie onu ha, ha gbakotara otu ebe. ³⁵ Otu onye n’ime ha, bu onye ozizi iwu‡ biara juo ya ajuju iji nwaa ya: ³⁶ “Onye ozizi, olee iwu nke kachasi mkpa n’ime iwu niile?”

³⁷ O zara si ya, **“Hu Onyenwe gi bu Chineke gi n’anya site n’obi gi niile na site na mkpuruobi gi niile, na site n’uche gi niile.’§ ³⁸ Nke a bu iwu nke mbu, burukwa iwu kachasi iwu niile. ³⁹ Iwu ozọ na-eso nke a n’idi mkpa bu nke a, ‘Hu onye agbataobi gi n’anya di ka i si hu onwe gi n’anya.’* ⁴⁰ Iwu ndi ozọ niile na ihe niile ndi amuma kwuru dabeere n’ebe iwu abuo ndi a no.”**

Ajuju Jisosh juru ndi Farisii

⁴¹ Mgbe ndi Farisii gbakoro n’otu ebe, Jisosh juru ha, ⁴² **“Gini ka unu na-eche banyere Kraist? Nwa onye ka o bu?”**

Ha zara si ya, “O bu nwa Devid.”

† 22:32 22:32 Opu 3:6 ‡ 22:35 22:35 Ndi ozizi iwu bu ndi oka n’iwu, o bu ha na a tapjaa iwu gbasara usoro okpukpe. § 22:37 22:37 Dit 6:5 * 22:39 22:39 Lev 19:18

⁴³ Ọ siri ha, “**Gini mekwaranu Devid site na ntuziaka nke Mmuo Nso jiri kpoọ ya ‘Onyenwe m’? N’ihi na o siri,**

⁴⁴ “**‘Onyenwe anyi gwara Onyenwe m si ya,**

“Nodu ala n’aka nri m ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi n’okpuru ukwu gi abuo.”[†]

⁴⁵ Ọ buru na Devid kporo ya ‘Onyenwe anyi,’ oleekwanu otu o si burukwa nwa ya?” ⁴⁶ Ọ dighi onye puru isa ya okwu. Sitekwa n’ubochi ahụ, ọ dighi onye obula nwere anya ike iju ya ajuju ozo.

23

Ido aka na nti banyere ihu abuo

¹ Mgbe ahụ Jisos gwara igwe mmadu ahụ niile na ndi na-eso uzo ya si, ² “**Ndi ozizi iwu na ndi Farisii na-anọ n’oche Mosis.** ³ **Ya mere, meenu ma na-edebekwanu ihe niile ha na-agwa unu. Ma unu esokwala omume ha. N’ihi na ha adighi eme ihe ha na-ekwusa. Ha na-ekwu otu ihe ma na-eme ihe ozo.** ⁴ **Ha na-eke ibu di aro dikwa ike obubu bokwasị ndi ozo n’ubu, ma ha onwe ha agaghi eweli o buladi otu mkpisiaka i buli ha.**

⁵ “**The niile ha na-eme bu ka ndi mmadu hu ha. Ha na-eme ka igbe nta^{*} e tinyere iwu ndi di mkpa e deputara nke ha na-ekekwasị n’egedege ihu na n’aka di obosara na-emekwa ka onunu uwe ha buo ibu.** ⁶ **Ha huru ino n’isi oche n’oge mmemme oriri obula na inokwasị n’oche kachasi elu n’ulo ekpere n’anya.** ⁷ Ọ na-amasi ha mgbe a na-ekele ha ekele puru iche n’oma ahia, ndi ozo a na-akpokwa ha, ‘Onye ozizi.’

⁸ “**Unu ekwela ka onye obula kpoọ unu ‘Onye ozizi,’ n’ihi na unu nwere naani otu Onye ozizi. Unu niile bukwa umunne. O dighi onye ka ibe ya ukwu.** ⁹ **Unu akpokwala onye obula n’uwa a ‘Nna,’ n’ihi na unu nwere otu Nna nke bi n’eluigwe.** ¹⁰ **Unu ekwela ka a kpoọ unu ndi ndu, n’ihi na o bu naani otu onyendu ka unu nwere, ya bu Kraist.** ¹¹ **Onye di ukwu n’etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi.** ¹² **N’ihi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n’ala. Ma onye obula wedara onwe ya ala, ka a ga-ebuli elu.”**

Ahuhu asaa diiri ndi ozizi iwu na ndi Farisii

¹³ “**Ahuhu ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N’ihi na unu na-emechibido ndi ozo**

[†] 22:44 22:44 Abu 110:1

* 23:5 23:5 Maobu, Filaktiri

uzo ha ga-esi bata n'alaeze eluigwe, ma unu onwe unu adighi abata. Unu adighikwa enye ndi ozo ohere ibata.

14 "Ahuhu ga-adiri unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N'ih i na unu na-eripia ulo ndi inyom di ha nwuru, o buladi mgbe unu na-ekpe ogologo ekpere ka mmadu hu unu. Unu ga-anata ikpe omuma di ukwuu.[†]

15 "Ahuhu ga-adakwas i unu ndi ozizi iwu na ndi Farisii, ndi ihu abuo! N'ih i na unu na-agafe oke osimiri na mba di iche iche, ime ka otu onye chegharia, buru onye na-eso uzo unu. Ma mgbe unu mesiri nke a, unu na-alaghachi mee ya okpukpu abuo ka o buru nwa oku ala mmuo karia onwe unu.

16 "Ahuhu ga-adiri unu ndi ndu kpuru isi! N'ih i na unu na-asi, Onye obula jiri ulonso nuo iyi, iyi o nuru bu ihe efu. Ma onye obula jiri olaedo di n'ime ulonso nuo iyi kwesiri imezu iyi ah u o nuru. 17 Ndi nzuzu kpuru isi! Olee nke kari i ukwuu? O bu olaedo ah u, ka o bu ulonso nke dor o olaedo ah u ns o? 18 Unu na-ezikwa ndi mmadu si, 'O buru na mmadu ejiri ebe ichu aja nu o iyi, iyi ah u o nuru bu ihe efu. Ma onye obula gaeji onyine di n'elu ebe ichu aja nu o iyi ga-emezu iyi ah u o nuru.' 19 Leenu ka unu si buru ndi isi! Olee nke kari i ukwuu? O bu onyine di n'elu ebe ichu aja ka o bu ebe ichu aja na-edo onyine ah u ns o? 20 Ya mere, mgbe onye obula ji ebe ichu aja nu o iyi, o bu ebe ichu aja ah u na onyine di n'elu ya ka o ji nu o iyi ah u. 21 Otu a kwa, onye ji ulonso ah u nu o iyi jikwa ulonso ah u na onye bi n'ime ya na-anu iyi. 22 Mgbe mmadu jikwa eluigwe nu o iyi, o bu ocheeze Chineke na onye noduru n'elu ocheeze ah u ka o ji nu o iyi.

23 "E, ahuhu ga-adakwas i unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu. Ndi ihu abuo! N'ih i na unu na-asa anya unu mmiri nye, o buladi onyine otu uzo n'ime uzo iri unu ruo n'akwukwo nri dikarisi ri nta di n'ubi unu, dika mint, diil na kumin, ma unu akpoghi ikpe ziri ezi na ebere, na okwukwe ihe di mkpa. Ihe ndi a ka unu kwesiri ibu uzo mee ma gharakwa ileghara iwu ndi ozo anya. 24 Ndi ndu kpuru isi! Unu na-azapu ijiji site na mmanya unu na-anu, ma unu na-eloda inyinya kamel.

25 "Ahuhu ga-adakwas i unu, ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N'ih i na unu na-elezi anya nke oma

[†] 23:14 23:14 Ufodu akwukwo mgbe ochie na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Mak 12:40 na Luk 20:47.

mee ka azụ iko mmiri unu, na azụ efere unu dī ọcha, ma ime ha juputara na ipunari mmadu ihe n'ike na ọchicho ọjọọ niile.‡ 26 Gị onye Farisii kpuru isi! Buru uzọ mee ka ime iko dī ọcha, mgbe ahụ azụ ya ga-adikwa ọcha.

27 "Ahuhụ ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N'ih i na unu yiri ili e tere nzu, nke na-egosi onwe ya dī ka ihe mara mma, ma ime ya juputara n'okpukpu ndi nwuru anwu, na ihe niile na-adighi ọcha. 28 N'uzo dī otu a, unu na-egosi onwe unu dī ka ndi ezi omume, ma n'ime unu, unu juputara n'ihu abuo na ndi ajo omume.

29 "E, ahuhụ ga-adiri unu ndi Farisii na ndi ozizi iwu, ndi ihu abuo! N'ih i na unu na-ewu ili ndi amuma na-ewerekwa ihe icho mma na-edozi nkume ncheta ndi ezi omume. 30 Unu na-asikwa, o buru na anyi no n'oge nna anyi ha, anyi agaraghi eso ha wufuo obara ndi amuma. 31 Site n'uzo dī otu a, unu na-agba akaebe megide onwe unu na unu bu umu ndi gburu ndi amuma. 32 Gaanu sorokwa nzo ukwu nna unu ha, ka unu ruzuo oru ahụ ha malitere.

33 "Umu agwo! Umu ajuala! Unu si anaa chee na unu ga-agbanari ikpe nke iba n'oku ala mmuo? 34 Ya mere, aga m ezitere unu ndi amuma, ndi amamihe na ndi nkuzi. Ufodu n'ime ha ka unu ga-egbu, ufodu ka unu ga-akpogide n'obe, ndi ozokwa ka unu ga-apia ihe n'ulo nzuko unu. Unu ga-achukwa ha oso site n'otu obodo gaa n'obodo ozo. 35 Ka ogbo a buru ndi ikpe mara n'ih i obara nke ndi ezi omume niile e gburu n'ua, site n'obara Ebel ruo na nke Zekaraya nwa Berekaya, onye unu gburu n'etiti ulonso n'ebe ichu aja unu. 36 N'ezie agwa m unu, ihe ndi a niile, ga-abiakwasi ogbo a.

Ihunanya Jisos n'ebe Jerusalem di

37 "O Jerusalem, Jerusalem! Gị obodo na-egbu ndi amuma, na nke na-atu ndi niile e zitere gi nkume. Ughoro ole ka m choro ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n'okpuru nku ya ichebe ha? Ma i choghi ka m mee otu a! 38 Lee, a hapuru unu ulo unu ka o toghoro n'efu. 39 N'ih i na asi m unu, unu agaghi ahụ m anya ozo tutu ruo mgbe unu ga-asi, Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi. §"

‡ 23:25 23:25 Mak 2:1 § 23:39 23:39 Abu 118:26

24

Mbibi ulonso ukwu na ihe ama ogwugwu oge

¹ Mgbe Jisosh si n'ulonso ahụ na-apụ, ndị na-eso ụzọ ya biakwutere ya na-achọ igosi ya akụkụ dị iche iche nke ulonso ukwu ahụ. ² Ma ọ zara ha si, **"Unu huru ihe ndi a niile? N'ezie agwa m unu, oge na-abia mgbe o buladi otu nkume na-agaghị adigidekwa n'elu ibe ya, nke a na-agaghị akwatu n'ala."**

³ Mgbe ọ noduru ala n'elu Ugwu Oliv, ndị na-eso ụzọ ya biakwutere ya iche, si, "Gwa anyi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama nke oge i ji aloghachi na nke ogwugwu uwa a?"

⁴ Jisosh zara ha si, **"Lezienụ anya ka onye obula ghara iduhie unu uzọ. ⁵ N'ih na otutu ga-abia n'aha m, na-ekwu si, 'Abu m Kraist ahụ.' Ha ga-eduhiekwa otutu ndi uzọ. ⁶ Mgbe unu nuru uzu agha, na akuko agha di iche iche, unu atula egwu, n'ih na ihe ndi a aghaghi ime. Ma ha anaghi egosi na ogwugwu oge eruola. ⁷ Mba ga-ebili megide mba ibe ya, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ozọ; oke unwu,* na ala oma jijiji ga-adikwa n'otutu ebe di iche iche. ⁸ Ma ihe ndi a niile bu naani mmalite ita ahuhu nke ga-abia.**

⁹ **"Mgbe ahụ ha ga-arara unu nyefee n'aka ndi ga-ata unu ahuhu. Ha ga-egbukwa unu. Mba niile ga-akpo unu asi n'ih m. ¹⁰ Otutu ga-ada site n'okwukwe ha n'oge ahụ. Ha ga-emekwa ka ibe ha ma n'onya, kpoakwa ibe ha asi. ¹¹ Mgbe ahụ otutu ndi amuma ugha ga-aputa. Ha ga-eduhiekwa otutu mmadu. ¹² N'ih na ajo omume bara uba n'ebe niile, ihunanya otutu ndi mmadu n'ebe ibe ha no ga-aju oyi. ¹³ Ma onye ga-eguzosi ike ruo ogwugwu ka a ga-azoputa. ¹⁴ A ga-ekwusa ozioma nke alaeze ahụ nye uwa niile ka o buru ihe ama nye mba niile. Emesia ogwugwu oge ahụ ga-abia.**

¹⁵ **"Ya mere, mgbe unu huru ihe aru nke na-eweta mbibi, nke e kwuru okwu ya site n'onu Daniel onye amuma,†ka o na-eguzo n'ebe nsọ (onye na-agu ya nwee nghota ihe o putara). ¹⁶ Mgbe ahụ, ka ndi no na Judia were oso gbalaga n'elu ugwu. ¹⁷ Ka onye no n'elu ulo ghara iridata ka o banye n'ime ulo ya, ikwaputa ngwongwo di n'ime ulo ya. ¹⁸ Ka onye no n'ubi ghara**

* 24:7 24:7 Oke unwu oke unwu na-eweta ukọ nri na nrja nrja di iche iche.

† 24:15 24:15 Dan 9:27; 11:31; 12:11

iloghachi n'ulo ya ichiri uwe ya. ¹⁹ Ma ita ahuhu ga-adi ri ndi nwanji di ime, na ndi na-enye umuaka ara n'ubochi ahu ²⁰ Kpesienu ekpere ike ka unu ghara igba oso a n'oge oke oyi, maobu n'ubochi izuike. ²¹ N'ih na oke mkpagbu ga-adi, udi nke uwa na-ahubeghi mbu, na nke anya na-agaghi ahukwa oso site na mmalite uwa ruo mgbe ahu.

²² "O buru na-emeghi ka ubochi ndi ahu di mkpumkpu, o nweghi onye a ga-azoputa, ma n'ih ndi ya o hoputara, ubochi ndi ahu ga-adi mkpumkpu.

²³ Mgbe ahu, o buru na onye obula asi unu, 'Lee, Kraist no n'ebe a,' maobu, 'Lee ya n'ebe ahu,' unu ekwela.

²⁴ N'ih na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha ga-aputa. Ha ga-eme ihe oke iribama na oru ebube di iche iche. O buru na o ga-ekwe mee, ha ga-esite n'oru ebube ha ga-aru duhie, o buladi ndi ahu a hoputara.

²⁵ Lee, agwala m unu ihe ndi a, mgbe ha na-emebeghi.

²⁶ "Ya mere, o buru na ha asi unu, 'Lee, o no n'ime ozara,' unu agakwala. O burukwa na ha asi unu, 'Lee, o no n'ime ime ulo,' unu ekwela. ²⁷ N'ih na obibia Nwa nke Mmadu ga-adi ka amuma na-egbu n'owuwa anyanwu nke a na-ahu anya n'odida anyanwu. ²⁸ Matakwanu na ebe obula ozu di, n'ebe ahu ka udele na-ezukoata.

²⁹ "Ngwangwa mgbe mkpagbu nke ubochi ndi ahu niile gabigasiri,

" 'anyanwu ga-agba ochichiri.

Onwa agaghi enyekwa ihè,
kpakpando ga-esi na mbara eluigwe daa,
ike niile nke eluigwe ga-ama jijiji.'‡

³⁰ "N'oge ahu akara ngosi nke Nwa nke Mmadu ga-aputa ihe na mbara eluigwe. Agburu niile nke uwa ga-anokwa na-eru uju. Ha ga-ahu Nwa nke Mmadu ka o na-abia n'igwe ojii, n'ike nakwa oke ebube. ³¹ O ga-ewerekwa olu opi ike zipu ndi mmuo ozi ka ha gaa kpokotaa ndi niile a hoputara site n'akuku ano niile nke eluigwe na uwa.

The mmuta site n'osisi fiig

³² "Ugbu a mutanu ihe site n'osisi fiig. Mgbe obula alaka ya malitere iweputa ome di nro, na-epuputakwa akwukwo ndu maranu na okochi na-abia nso. ³³ Otu a kwa, mgbe unu na-ahu ihe ndi a niile ka ha na-eme marakwanu na o no nso, o buladi n'onu uzọ unu.

³⁴ N'ezie agwa m unu, ihe ndi a niile aghaghị imezu tupu ogbọ a agabiga. ³⁵ Eluigwe na uwa ga-agabiga, ma okwu m enweghị ike igabiga.

O nweghị onye maara mgbe o ga-abu

³⁶ "Ma o nweghị onye oḅula maara uḅochi ahụ, maḅu oge awa ahụ ga-abu. O buladi ndi mmuḅo ozi no n'eluigwe amaghị ya. Okpara ahụ amakwaghị. O bu naani Nna maara ya. ³⁷ Obibia Nwa nke Mmadu ga-adi ka o di n'ubochi Noa. ³⁸ N'oge ahụ tupu iju mmiri ahụ abia, ndi mmadu no na-eri na anu, na-emekwa mmemme olulu di na nwunye, ruo ubochi Noa banyere n'ime ugbu mmiri ya. ³⁹ Ha amataghị ihe ga-eme tutu oke mmiri ahụ abia kpochapu ha niile. Otu ahụ ka obibia Nwa nke Mmadu ga-adi. ⁴⁰ Mmadu abuo ga naruko oru n'ubi ha, a ga-ewepu otu hapukwa onye nke ozu. ⁴¹ Umụ nwanyi abuo ga na-akwo nri na nkume igwe nri, a ga-ewere otu, ma hapukwa nke ozu.

⁴² "N'ihhi nke a, na-echenu nche, n'ihhi na unu amaghị ubochi Onyenwe unu ga-abia. ⁴³ Ma ghotanu nke a: O buru na nna nwe ulu mara oge onye ohi ga-abia n'ulo ya n'abali, o ga-anu na nche n'oge ahụ. O gaghị ekwe ka onye ohi kuwaa ulu ya. ⁴⁴ Otu a ka unu onwe unu puru isi nogide na nche oge niile, n'ihhi na Nwa nke Mmadu ga-abia n'oge awa unu na-atughị anya ya.

O di mkpa ino na nche

⁴⁵ "Onye bu ohu ahụ nke kwesiri ntukwasị obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi ndi ohu no n'ezinaulo ya, ka o na-enye ha nri n'oge ya? ⁴⁶ Ngozi na-adiri ohu ahụ, onye, mgbe onyenwe ya ga-aloghachi hu na o na-eme otu a. ⁴⁷ N'ezie asi m unu, o ga-eme ya onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁸ Ma o buru na ohu ahụ bu onye ajo omume na-asi onwe ya, 'Nna m ukwu anola ogologo oge,' ⁴⁹ o burukwa na o bido iti ndi ohu ibe ya ihe, sorokwa ndi onu oke mmanya n-eri, na-anu. ⁵⁰ Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ubochi o na-atughị anya, n'oge awa o na-amakwaghị. ⁵¹ O ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ebe ndi ihu abuo no. Ebe e nwere ikwa akwa na ita ikikere eze.

25

Umụ agboghō iri

1 “A ga-eji alaeze eluigwe tũnyere akũkọ ụmụ agbọghọ iri ndị weere oriọna ha pụta izute onye na-alụ nwunye ọhụrụ. 2 Ise n’ime ha maara ihe, ma ise ndị ọzọ bụ ndị nzuzu. 3 Ise ndị nzuzu ahụ weere oriọna ha, ma ha ejighị mmanụ ọkụ. 4 Ise ndị maara ihe, wujuru mmanụ ọkụ na karama, tinyekwa oriọna ha. 5 Mgbe onye na-alụ nwunye ọhụrụ ahụ nọrọ ọdụ n’ọbibia ya, ụra tũwara ha, ha dinara ala rahụ ụra.

6 “N’etiti abali e tiri mkpu n’oke olu si, ‘Onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-abia, pụtanụ gaa zute ya!’

7 “Mgbe ahụ ụmụ agbọghọ niile ahụ* biliri mụnye oriọna ha. 8 Ise ndị nzuzu ahụ rịrọrọ ise ndị maara ihe si, ‘Biko, wunyeturunụ anyị ụfọdụ n’ime mmanụ ọkụ unu, lee na oriọna anyị na-anyu anyu.’

9 “Ndi maara ihe zara ha si, ‘Mba! Ọ gaghị ezuru anyị na unu. Kama gaanụ zuru nke unu n’aka ndi na-ere ya.’

10 “Ma mgbe ha pụrụ izuta mmanụ ọkụ ahụ, onye na-alụ nwunye ọhụrụ bjarutere. Ndi jikeere ejikere soro ya banye n’oriri ọlulu di na nwunye ahụ. E mechikwara ọnụ ụzọ.

11 “Emesia, ise ndi nzuzu ahụ† ịghachiri na-ekwu si, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi, meghere anyi ụzọ!’

12 “Ma ọ zaghachiri ha si, ‘N’ezie, n’ezie, agwa m unu, amaghi m ndi unu bu.’

13 “Ya mere, na-anogidenụ na nche, n’ihi na unu amaghi ụbọchi ahụ, maọbụ oge awa ahụ.

Ijizi akụ

14 “Ọzọ, ọ ga-adị ka otu nwoke choro iga njem. Ọ kpokotara ndi ohu ya niile nyefee ha akunuba ya n’aka. 15 O nyere onye nke mbu talenti ise, nke abuo ka o nyere talenti abuo. O nyere onye nke ikpezu otu talenti.‡ O nyere ha n’otu n’otu di ka ike ha ha. Mgbe ahụ ọ hapuru ha gaa ije ya. 16 Onye ahụ natara talenti ise weere ego ahụ malite izu ahia. Ngwangwa o retara talenti ise ọzọ n’uru. 17 Otu a kwa, onye nke e nyere talenti abuo zuputakwara talenti abuo ọzọ n’uru. 18 Ma onye ahụ natara otu talenti gara gwuo ala lie ego nna ya ukwu, n’ihi ichezi ya nke oma.

19 “Mgbe ogologo oge gasiri, nna ukwu ndi ohu ahụ lotara site n’ije ya. Ọ kpokotara ha niile ka ha guzie

* 25:7 25:7 E mere ka anyi mara na ndi a bu ndi ha na nwoke obula e dinabeghi. † 25:11 25:11 Umụ agbọghọ ise ndi nzuzu ‡ 25:15 25:15 Talenti Otu talenti bu ugwo onwa iri afọ abuo nke onye Griik na-arụ oru ubochi.

akụ ya. ²⁰ Onye ahụ natara talenti ise batara wetakwa ise ọzọ. Ọ gwara nna ya ukwu sị, 'Ị nyere m talenti ise, ma ugbu a azụputala m talenti ise ọzọ!'

²¹ "Nna ya ukwu sịrị ya, 'I mere nke ọma ezi ohu kwesiri ntụkwasi obi. I ziputala na i kwesiri ntụkwasi obi n'ihe dị ntakiri. N'ihì ya aga m etinye gị n'ebe ị ga-elekota otutu ihe. Bata n'ọñụ nke nna gị ukwu.'

²² "Onye nke e nyere talenti abụọ biara sị, 'Nna anyị ukwu, i nyere m talenti abụọ, ma lee, eritala m talenti abụọ ọzọ n'uru.'

²³ "Nna ya ukwu sịrị ya, 'I mere nke ọma. Ị bụ ezi ohu kwesiri ntụkwasi obi. I ziputala na i kwesiri ntụkwasi obi n'ihe dị ntakiri. N'ihì ya aga m etinye gị n'ebe ị ga-elekota otutu ihe. Bata n'ọñụ nke nna gị ukwu.'

²⁴ "Onye e nyere otu talenti batara sị, 'Nna anyị ukwu, amaara m onye ị bụ. Ị bụ onye aka ntagide. Ị na-ewe ihe ubi n'ebe ị na-akughị mkpuru. Ị na-achikotakwa n'ebe ị na-agbasaghị. ²⁵ N'ihì nke a, aturu m egwu, a gara m liere gị ego talenti gị n'ala. Lee ihe gị werekwa.'

²⁶ "Nna ya ukwu zara ya sị, 'Ohu ọjọọ na onye umengwu. Ị maara na m na-ewe ihe ubi n'ebe m na-akughị mkpuru, na-achikotakwa n'ebe m na-agbasaghị. ²⁷ Ị gaara etinye ego m n'aka ndị na-ehekwa ego, ndị gaara akwughachi ya na ọmụrunwa ya, nke m gaara anata mgbe m loghachiri.

²⁸ " 'Naputanu ya talenti ahụ o ji, were ya nye onye ji talenti iri. ²⁹ N'ihì na onye ọbula nwere ka a ga e tinyekwuru ka o nwebigakwa oke. Ma onye ahụ ọ na-adighi nke o nwere, a ga-anapu ya ọ buladi nke nta o nwere. ³⁰ Tupunu ohu a na-abaghị uru n'ezi, n'ime ọchichiri, ebe ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adi.'

Ikpe nke ikpeazu

³¹ "Mgbe Nwa nke Mmadu ga-abia n'ebube ya na ndi mmuo ozi niile, mgbe ahụ ka ọ ga-anọ n'elu ocheeze ebube ya. ³² Mba niile nke uwa ga-ezukotakwa n'ihu ya. Ọ ga-ekewaputa ha, otu obodo site n'ibe ya, di ka onye ozuzu aturu si ekewaputa umu aturu site n'umu ewu. ³³ Ọ ga-edebe umu aturu ahụ n'akuku aka nri ya, ma umu ewu ga-anọ n'aka ekpe ya.

³⁴ "Mgbe ahụ, eze ga-asị ndi no n'aka nri ya, 'Batanu n'ime alaeze, unu ndi Nna m goziri agozi, batanu n'ime alaeze nke e doziiri unu site na mgbe e kere uwa. ³⁵ N'ihì na mgbe aguụ guru m unu nyere m nri. Mgbe akpiri kporo m nku unu nyere m ihe onunu. Mgbe m

bụ ọbịa unu kpọbatara m. ³⁶ Mgbe m gba ọtọ, unu zutara uwe nye m. Mgbe m dara ọrịa unu lekọtara m. Anọkwara m n'ụlọ mkpọrọ unu bịara leta m.'

³⁷ "Mgbe ahụ ndị ezi omume ahụ ga-ajụ ya si, 'Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ na-agụ gị anyị enye gị nri? Olee mgbe anyị hụrụ gị ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, anyị ekuru mmiri ọnụnụ nye gị?' ³⁸ Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị dị ka onye ọbịa anyị akpọbata gị? Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị ka ị gba ọtọ anyị enye gị uwe? ³⁹ Olee mgbe kwa ka anyị hụrụ gị n'ọrịa, maọbụ n'ụlọ mkpọrọ anyị abịa leta gị?'

⁴⁰ "Eze ahụ ga-azaghachi ha si, 'N'ezie asị m unu, mgbe unu mesoro otu n'ime ndị a dị nta n'ime ụmụnne m omume ọma, ọ bụ m ka unu mesoro omume ahụ.'

⁴¹ "Mgbe ahụ ọ ga-asịkwa ndị nọ n'aka ekpe ya, 'Puonụ n'ihu m unu ndị a burụ ọnụ. Baanụ n'ime ọdọ ọkụ ebighị ebi ahụ a kwadobeere ekwensu na ndị mmụọ ozi ya. ⁴² N'ihị na mgbe agụụ na-agụ m, unu enyeghị m ihe ọbụla ka m rie. Mgbe akpịrị na-akpọ m nkụ, unu ekunyeghị m mmiri ka m ńụ. ⁴³ Mgbe m nọ dị ka ọbịa, unu akpọbataghị m n'ụlọ unu. Mgbe m gba ọtọ, unu enyeghị m uwe. Mgbe ahụ na-esighị m ike, unu elekọtaghị m. Mgbe m nọ n'ụlọ mkpọrọ, unu abịaghị leta m.'

⁴⁴ "Mgbe ahụ ha ga-azakwa si, 'Onyenwe anyị, olee mgbe anyị hụrụ gị ka agụụ na-agụ gị, maọbụ ka akpịrị na-akpọ gị nkụ, maọbụ oge ị bụ onye ọbịa, maọbụ oge ị gba ọtọ, maọbụ oge ị nọ n'ọrịa, maọbụ ị nọ n'ụlọ mkpọrọ, ma anyị elekọtaghị gị?'

⁴⁵ "Ọ ga-aza ha si, 'Eziokwu ahụ bụ nke a, mgbe ahụ unu juru inyere otu n'ime ndị a dị nta aka, ọ bụ m ka unu juru i nyere aka.'

⁴⁶ "Ndị a ga-aba n'ita ahụhụ ebighị ebi. Ma ndị ezi omume ga-aba na ndụ ebighị ebi."

26

Izuzu megide Jisọs

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, ọ gwara ndị na-eso ụzọ ya si, ² "Dị ka unu maara nke ọma, Mmemme Ngabiga ga-amalite mgbe ụbọchị abụọ gasiri. N'oge ahụ, a ga-ararakwa Nwa nke Mmadụ nye ka a kpọgide ya n'obe."

³ N'oge ahụ, ndịisi nchụaja, na ndị okenye zukọtara n'ụlọeze otu onyeisi nchụaja a na-akpọ Kaifas. ⁴ Ha gbara izu ichọputa ụzọ ha ga-esi jide Jisọs na nzuzo gbuo ya. ⁵ Ha

kwekorita si, “O gaghị abụ n’oge mmemme ka oḡbaaghara hapụ idi n’etiti ndi mmadu.”

Otite mmanu na Betani

⁶ Mgbe Jisosh nọ na Betani, n’ulo Saimon onye ekpenta, ⁷ otu nwanyi bu karama alabasta nke mmanu otite isi uto di oke onuahia di n’ime ya, biakwutere ya, nke o wusara ya n’isi di ka o na-anodu ala n’eri nri.

⁸ Ma mgbe ndi na-eso uzo ya huru nke a, iwe were ha nke ukwuu. Ha siru, “Olee udi ila n’iyi di nke a! ⁹ A gaara ereputa mmanu a ego di ukwuu were ego e retara ya nyere ndi ogbenye aka.”

¹⁰ Ebe Jisosh matara ihe ha na-atamu n’obi ha, o siru ha, **“Gini mere unu ji esogbu nwanyi a? O merela m ihe di mma. ¹¹ Unu na ndi ogbenye ga-anọ oge niile, ma o bughu mu na unu ga-anọ mgbe niile. ¹² N’ihi na site n’iwu m mmanu otite a n’ahu, o doziela m maka olili. ¹³ N’ezie, ana m agwa unu, n’ebe obula ezisara ozioma a n’uwa niile, a ga na-echeta nwanyi a n’ihi ihe oma a o meere m.”**

Juda ekwere irara Jisosh nye

¹⁴ Mgbe ahụ otu n’ime mmadu iri na abuo na-eso uzo ya, onye aha ya bu Judas Iskariot, jekwuuru ndiisi nchujaja. ¹⁵ O juru ha si, “Gini ka unu ga-enye m ma m rara ya nye n’aka unu?” Ha kwuru ya iri mkpuru olaocha ato. ¹⁶ Site n’oge ahụ na-aga, o chorọ ohere irara ya nye n’aka ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹⁷ N’ubochi mbu nke mmemme achicha na-ekoghi eko, ndi na-eso uzo Jisosh biakwutere ya juo ya si, “Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoro gi ihe gi maka oriri Ngabiga?”

¹⁸ O zara ha si, **“Jekwurunu otu nwoke n’ime obodo si ya, Onye ozizi si, ‘Oge m abiala nso. Mu na ndi na-eso uzo m ga-eri oriri Ngabiga n’ulo gi.’”** ¹⁹ Ndi na-eso uzo ya mere di ka Jisosh gwara ha, doziekwa oriri Ngabiga ahụ n’ebe ahụ.

²⁰ N’uhuruchi ubochi ahụ, ya na ndi na-eso uzo ya iri na abuo ahụ noduru ala n’oche nri ahụ. ²¹ Mgbe ha na-eri nri, o kwuru si, **“N’ezie ana m agwa unu, na otu onye n’ime unu ga-arara m nye.”**

²² Ha nwere oke mwute, ma malite iju ya n’otu n’otu si, “Onyenwe anyi, o bu m?”

²³ Ma o zara ha si, **“O bu onye ahụ mu na ya na-amanyekota aka n’otu efere ga-arara m nye. ²⁴ Lee Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e si buo ya n’amuma. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n’aka ya**

**rara Nwa nke Mmadu nye. O gaara akara onye ahụ
mma ma a si na a mughị ya amụ.”**

²⁵ Judas, onye ahụ raara ya nye juru ya si, “Onye ozizi o bu m?”

O zara si, **“Gị onwe gị ekwuola ya.”**

Mmalite oriri nsọ

²⁶ Mgbe ha nokwa na-eri nri, Jisọs were ogbe achicha ahụ, mgbe o nyechara ekele, o nyawara ya nye ndi na-eso uzo ya si ha, **“Naranu nke a rie, n’ihi na nke a bu anu ahụ m.”**

²⁷ Mgbe ahụ kwa, o burukwara iko mmanya, ma mgbe o nyechara ekele, o bunyere ya ndi na-eso uzo ya si ha, **“Unu niile nuonu site n’iko a. ²⁸ N’ihi na nke a bu obara m nke bu akara ogbugba ndu oheru ahụ. A na-awusa ya maka otutu mgbaghara mmehie. ²⁹ Ana m agwa unu, na-agaghị m anu mmanya sitere na mkpuru vaini ozo, tutu ruo ubochi ahụ mu na unu ga-anu ya n’uzo di iche n’alaeze Nna m.”**

³⁰ Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n’Ugwu Oliv.

Ngonari Pita

³¹ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, **“N’abalị taa, unu niile ga-agbahapụ naanị m. N’ihi na e dere ya, si:**

“‘Aga m etigbu onye ozuzu aturu,

aturu nke igwe aturu ahụ ga-agbasasikwa.’*

³² **Ma mgbe e mere ka m si n’onwu bilite, aga m ebu unu uzo gaa Galili.”**

³³ Pita siri, “O buru na mmadu niile agbahapụ gi gbalaga, agaghị m ahapụ gi.”

³⁴ Jisọs siri, **“N’ezie agwa m gi, n’abalị taa, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ugboro ato.”**

³⁵ Ma Pita kwuru si, “O buru na o di mkpa ka m soro gi nwuo, agaghị m agonari gi.” O bukwa otu ihe ahụ ka ndi ahụ niile na-eso uzo ya kwuru.

Ekpere Jisọs na Getsameni

³⁶ Mgbe Jisọs biara n’ogige ahụ a na-akpo Getsameni, o gwara ndi na-eso uzo ya si ha, **“Nodunu n’ebe a ka m gaa n’ihu nke nta kpee ekpere.” ³⁷ O kpooro Pita tinyere onwe ya, na umu Zebedi abuo. O malitere inwe obi mwute n’ime onwe ya. Obi malitekwaro ilo ya mmiri. ³⁸ Mgbe ahụ o gwara ha si, “O na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n’onu onwu. Nogidenu n’ebe a soro m na-eche nche.”**

* 26:31 26:31 Zek 13:7

³⁹ Ọ gara n'ihu nke nta daa, kpwo ihu ya n'ala, kpee ekpere si, **"Nna m, ọ buru na ọ ga-ekwe mee, napu m iko a. Ma ọ bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi."**

⁴⁰ Ya mere, ọ biakwutere ndi na-eso ụzọ ya, hu ha ka ha na-arahu ụra. Ọ siri Pita, **"Ọ bu na unu enweghi ike i soro m chee nche, ọ buladi otu awa?"** ⁴¹ Na-echenu nche, na-ekpekwa ekpere, ka unu ghara iba n'onwunwa. **"N'ihu na mmuo di na njikere ma anu ahụ adighi ike."**

⁴² Ọ laghachiri azu nke ugboro abuo kpeekwa ekpere si, **"Nna m, ọ buru na iko a agaghi agabiga ma ọ bughị na m nuru ya, ka e mee uche gi."**

⁴³ Ọ loghachikwara ozo hukwa ka ha na-arahu ụra, n'ihu na anya ha di arọ. ⁴⁴ Ọ hapuru ha ozo gaa kpee ekpere nke ugboro ato, na-ekwukwa otu okwu ahụ.

⁴⁵ Mgbe ọ loghachikwutere ndi na-eso ụzọ ya, ọ siri ha, **"Unu ka no na-arahu ụra, na-ezukwa ike? Lee, oge awa ahụ abiala, a rarala Nwa nke Mmadu nye n'aka ndi mmehie."** ⁴⁶ Bilienu ka anyi gawa. Lee, onye ahụ na-arara m nye na-abia!"

Njide e jidere Jisọs

⁴⁷ Mgbe ọ no na-ekwu okwu a, Judas, otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ biaruru, ya na otutu igwe mmadu so. Ufodu ji mma agha ha, ndi ozo ji osisi. Ọ bu ndisi nchujaja na ndi okenye ndi Juu zitere ha. ⁴⁸ Ma onye ahụ na-arara ya nye, nyere ha ihe iribama, si, "Onye ahụ m ga-esutu onu bu nwoke ahụ, jidesienu ya aka ike!" ⁴⁹ Ngwangwa o jekwuuru Jisọs si ya, "Ekele, Onye ozizi!" ma sutukwa ya onu.

⁵⁰ Jisọs gwara ya si, **"Enyi m, mee ihe i biara ime ngwangwa."**

Mgbe ahụ, ndi ikom ahụ biara nso jide Jisọs, sekpuru ya n'ike. ⁵¹ Otu onye n'ime ndi ha na Jisọs no, setiri aka ya, miputa mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchujaja, gbupu nti ya.

⁵² Ma Jisọs siri ya, **"Mighachi mma agha gi n'obọ ya, n'ihu na mmadu obula na-eji mma egbu mmadu ibe ya ga-anwu site na mma."** ⁵³ I cheghi na m puru irio Nna m ka o zitere m ihe karihi usuu ndi mmuo ozi iri na abuo n'otu ntabi anya? ⁵⁴ Ma olee otu ihe e dere n'akwukwo nsọ ga-esi mezu, nke kwuru na ọ ghaghi idi otu a?"

⁵⁵ N'oge awa ahụ, Jisọs gwara igwe mmadu ahụ si, **"Unu putara chiri mma agha na mkpo bia ijide m di ka a gasi na m bu onye ohi? Anorola m ziekwawa ihe n'ulonso kwa ubochi, ma unu ejideghi m."** ⁵⁶ Ma ihe ndi a na-eme

ka ihe ndi amuma dere n'akwukwo nsọ mezuo." N'oge ihe ndi a niile na-eme, ndi na-eso ụzọ ya niile hapuru ya gbalaga.

Jisọs n'uloikpe

⁵⁷ Ndi jidere Jisọs duuru ya gaa n'ulo Kaifas, onyeisi nchujaja. Ndi ozizi iwu na ndi okenye ndi Juu zukotara n'ebe ahụ. ⁵⁸ Pita sogidere Jisọs n'azu site n'ebe di anya. O rutere n'obi onyeisi nchujaja, baa n'ime ulo, sorokwa ndi na-eje ozi nodu ala, ka o nwe ike ihu otu ihe a ga-esi bie.

⁵⁹ Ndiisi nchujaja, na ndiisi ikpe n'uloikpe ahụ nọ na-achọ ama ụgha megide Jisọs, ka ha hụ ụzọ ha ga-esi gbuo ya. ⁶⁰ Ma o dighi nke ha chotara, n'agbanyeghi n'otutu ndi akaebe ụgha putara.

N'ikpeazu, mmadu abuo putara ⁶¹ kwuo si, "Nwoke a sirị, 'Enwere m ike ikwatu ulonso ukwu nke Chineke, wughachikwa ya n'ubochi ato.'"

⁶² Onyeisi nchujaja biliri otọ kwuo si, "O bu na i nweghi ihe obula i ga-aza? Gini bu ama ndi a a na-agba megide gi?"

⁶³ Ma Jisọs ekwughị ihe obula.

Onyeisi nchujaja gwara ya si, Eji m aha Chineke di ndu nye gi iwu, si gi, "gwa anyi, i bu Kraist, Okpara Chineke?"

⁶⁴ Jisọs gwara ya si, "**Gị onwe gị kwuru ya. Ma ana m agwa unu, site ugbu a na-aga n'ihu, unu ga-ahụ Nwa nke Mmadu ka o na-anodu n'aka nri nke Onye di ike, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe."**

⁶⁵ Mgbe ahụ onyeisi nchujaja dowara uwe ya, kwuo si, "O kwuola aru! Olee mkpa o di ichokwa ndi akaebe? Unu nukwara nkwulu ya? ⁶⁶ Gini bu mkpebi unu?"

Ha zara si ya, "O kwesiri ka o nwuo!"

⁶⁷ Mgbe ahụ, ha gbusara ya onu mmiri aso n'ihu, tiekwa ya aka. Ndi ozọ maara ya ura, ⁶⁸ si ya, "Buoro anyi amuma, gi, Kraist. Onye tiri gi ihe?"

Pita agonari Jisọs

⁶⁹ Mgbe ahụ Pita noduru ala na mbara ezi nke obi ahụ. Otu n'ime umu agboghọ na-eje ozi biakwutere ya, si, "I bukwanu otu n'ime ndi na-eso ụzọ Jisọs onye Galili."

⁷⁰ Ma o gorọ n'ihu ha niile si, "Amaghi m ihe i na-ekwu."

⁷¹ Mgbe o puru gaa nodu n'onu ụzọ mbata, nwaagboghọ ozọ huru ya, gwa ndi nọ n'ebe ahụ si, "Nwoke a na Jisọs onye Nazaret nokoro."

⁷² Ozokwa, o weere inu iyi goọ, "Amaghi m onye nwoke ahụ bu."

⁷³ Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo n'ebe ahụ biakwutere Pita si ya, "N'ezie, ibu otu n'ime ha, n'ih i na asusu gi agbaala gi ama."

⁷⁴ O malitere ibu onwe ya onu, na inu iyi si, "Amaghi m nwoke a."

Mgbe ahukwa oke okpa kwara akwa. ⁷⁵ Pita chetara okwu ahụ Jisos kwuru si, "**Tupu oke okpa akwaa akwa, i ga-agonari m ugbo ato.**" O si n'ebe ahụ puo, gaa kwaa akwa nke ukwu.

27

Jisos n'ihu Paillet

¹ Mgbe chi boru, ndiisi nchujaja niile na ndi okenye gbara izu megide Jisos otu ha ga-esi gbuo ya. ² Ya mere, ha kere ya agbu, duru ya puo, nyefee ya n'aka Paillet onye bu govano.

Onwu Judas

³ Mgbe Judas, onye ahụ rara Jisos nye, huru na a maala Jisos ikpe onwu, o cheghariri weghachikwara ndiisi nchujaja na ndi okenye iri ego olaocha ato ahụ. ⁴ O kwuru si, "Emehiela m, site na irara onye aka ya di ocha nye onwu."

Ma ha siri, "Nke ahụ agbasaghi anyi, o bu mkpa diri gi."

⁵ O wusara ego olaocha ahụ n'ala ulonso, puo gaa kwuo udo.

⁶ Ndiisi nchujaja tutukotara ego ahụ kwuo si, "O megidere iwu itinye ego a n'ime uloku, n'ih i na o bu ego obara."

⁷ Mgbe ha gbasiri izu, ha kwekotara ma were ego ahụ zuta ala n'aka otu okpu ite. Ha mere ala ahụ ka o buru ebe a na-eli ndi obia. ⁸ Nke a mere e ji na-akpo ala ahụ, "Ala Obara,"* ruo taa. ⁹ N'uzo di otu a, okwu e kwuru site n'onu Jeremaya onye amuma mezuru. "Ha tutukotara mkpuru ego olaocha iri ato, bu onuahia onye ahụ, nke ufo du n'ime umu Izrel kpebiri na a ga-akwu n'isi ya. ¹⁰ Ha ji ego ahụ zuo ubi onye okpu ite, di ka Onyenwe anyi nyere m iwu."†

Paillet ajuo Jisos ajuju

¹¹ N'oge a Jisos guzo n'ihu govano. Govano juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

Jisos siri ya, "**Gi onwe gi kwuru ya.**"

¹² Mgbe ndiisi nchujaja na ndi okenye boro ya ebubo ugha, o kwughi ihe obula. ¹³ Ya mere, Paillet siri ya, "I naghi anu ihe ndi a niile ha na-ebo gi?" ¹⁴ Ma o zaghi o buladi otu mkpuru okwu n'ebubo ndi ahụ. Ihe a gbagwojuru govano anya nke ukwu.

* 27:8 27:8 Maobu, Ubi Obara † 27:10 27:10 Zek 11:12,13; Jer 19:1-13; 32:6-9

Ikpe onwụ a mara Jisọs

¹⁵ Ugbu a, ọ bụ omenaala ọwanọ n'oge mmemme na ọ ga-ahapụ otu onye mkpọrọ, bụ onye igwe mmadụ hooro.

¹⁶ Ma n'oge a e nwere otu onye mkpọrọ nke otutu mmadụ maara nke oma. A na-akpọ Jisọs Barabas. ¹⁷ Mgbe igwe mmadụ niile zoro, Paillet siri ha, "Onye ka unu choro ka m hapuru unu, ọ bụ Jisọs Barabas ka ọ bụ Jisọs onye a na-akpọ Kraist?" ¹⁸ N'ihi na ọ maara nke oma na ọ bụ site n'ekworo ka ha ji rara Jisọs nye n'aka ya.

¹⁹ Mgbe ọ nokwasiri n'elu oche ikpe ya, nwunye ya zitere ozi si ya, "Wepukwa aka gi n'ihe gbasara nwoke onye ezi omume ahụ. N'ihi na ahujuru m anya na nro n'abalị gara aga n'ihi ya."

²⁰ Ma ndiisi nchujaja na ndi okenye kwagidere igwe mmadụ ahụ ka ha riro ya, ka ọ hapuru ha Barabas, ma nye ha Jisọs ka ha gbuo ya.

²¹ Ozokwa, ọwanọ siri ha, "N'ime mmadụ abuo ndi a onye ka unu choro ka m hapuru unu?"

Ha siri, "Barabas!"

²² Paillet siri ha, "Gini ka m ga-eme Jisọs onye a na-akpọ Kraist?"

Ha niile siri, "Kpogide ya n'obe!"

²³ O juru ha si, "O bu n'ihi gini? Olee ihe ojoo o mere?"

Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asị, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

²⁴ Mgbe Paillet huru na o nweghi ihe o puru ime, kama na uzu na ogbaaghara na-amalite. O weere mmiri kwoo aka ya n'ihu igwe mmadụ ahụ si ha, "Aka m di ocha n'ebe obara nwoke a di. Jirinu aka unu hu maka ya."

²⁵ Igwe mmadụ ahụ zaghachiri ya n'otu olu si, "Ka obara ya di n'isi anyi na n'isi umu anyi!"

²⁶ Mgbe ahụ ọ hapuru ha Barabas. Mgbe ọ piachara Jisọs ihe, ọ raara ya nye ka ha kpogide ya n'obe.

Ndi agha ejiri Jisọs mee ihe ochi

²⁷ Mgbe ahụ ndi agha ọwanọ duuru Jisọs baa n'ogige ulo ndi agha, mee ka otu ndi agha niile gbaa ya gburugburu.

²⁸ Ha yipuru ya uwe ya, yinye ya uwe mwuda na-acha uhie uhie. ²⁹ Ha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n'isi. Ha tinyekwara ya mkpara achara n'aka nri, gbuo ikpere n'ala n'ihu ya, na-akwa ya emo na-asị, "Ekele, Eze ndi Juu!" ³⁰ Ha gburu ya onu mmiri aso, werekwa osisi ahụ kuọ ya n'isi otutu mgbe. ³¹ Mgbe ha ji ya mecha ihe ochi,

‡ 27:27 27:27 Nke a na-akpọ Pritoriom n'asusu Griik.

ha yipuru ya uwe ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya, duuru ya puo, iga kpoḡide ya n'obe.

Ha akpoḡide ya n'obe

³² Mgbe ha na-apu, ha zutere otu nwoke onye obodo Sirini a na-akpo Saimon. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ³³ Mgbe ha biarutere n'ebe a na-akpo Golgota (nke putara, "ebe okpokoro isi"). ³⁴ Ha nyere ya mmanya a gwara ogwu ilu ka o nuo. Mgbe o deturu ya ire, o kweghi ya onunu. ³⁵ Mgbe ha kpoḡidechara ya n'elu obe. Ha fere nza nke ha jiri kee uwe ya n'etiti onwe ha. ³⁶ Ha nodukwara ala n'ebe ahụ na-eche ya nche. ³⁷ N'elu ebe isi ya di, ka ha debere ihe ha dekwasiri ebubo ha boro ya. Nke a bu ihe ha dere:

Onye a bu Jisos, Eze ndi Juu.

³⁸ Ha kpoḡidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe. Otu onye n'aka nri, onye nke ozo n'aka ekpe ya. ³⁹ Ndi na-agafe n'uzo na-ekwuto ya, na-efufekwa isi ha, ⁴⁰ na-asikwa, "Leenu onye nwere ike ikwatu ulonso Chineke wughachi ya na mkpuru ubochi ato! Zoputanu onwe gi! O buru na i bu Okpara Chineke si n'elu obe ahụ ridata!" ⁴¹ Ndiisi nchujaja, ndi ozizi iwu na ndi okenye sokwa na-eme ya ihe ochi, nasij, ⁴² "O zoputara ndi ozo, ma o nweghi ike izoputa onwe ya. O bu eze ndi Izrel; ya si n'elu obe ridata ugbu a, anyi ga-ekwerekwa na ya. ⁴³ O tukwasiri Chineke obi, o buru na o masiri Chineke, ya naputa ya ugbua, n'ih na o kwuru si, 'Abu m Okpara Chineke.'" ⁴⁴ O buladi ndi ohi ahụ a kpoḡidekoru ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisos

⁴⁵ Ma site n'elekere iri na abuo nke ehie ruo n'elekere ato nke ehie, ochichiri gbachikota n'ala ahụ niile. ⁴⁶ N'oge di ka elekere ato nke ehie, Jisos tiri mkpu n'oke olu si, "**Eloi, Eloi, lama sabaktani?**" (nke putara, "**Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?**").*

⁴⁷ Mgbe ufodu ndi guzo n'ebe ahụ nuru nke a, ha siri, "O na-akpo Ilaija."

⁴⁸ N'otu oge ahụ kwa otu onye n'ime ha gbaara oso were ogbo denye ya na mmanya gbara uka, fanye ya n'osisi, welie ya elu, chee ya ka o nuo. ⁴⁹ Ma ndi ozo siri, "Hapunu, ka anyi lee ma Ilaija o ga-abia izoputa ya."

⁵⁰ Ozokwa, Jisos jiri oke olu tie mkpu, kubie ume.

⁵¹ N'otu ntabi anya ahụ kwa, akwa mgbochi nke ulonso ahụ gbawara site n'elu ruo n'ala. Ala makwara jijiji. Nkume tiwasikwara. ⁵² Ala ili meghere. A huru otutu ndi nso, ndi

nwuru anwu, ka e mere ka ha si n'onwu bilie. ⁵³ Mgbe ha sitere n'onwu bilie, ha hapuru ili ha banye n'ime obodo nso, gosikwa otutu mmadu onwe ha.

⁵⁴ Mgbe ochiagha, na ndi ya ha no n'ebe ahụ na-eche Jisọs nche huru ala oma jijiji a, na ihe niile mere, ha turu oke egwu. Ha kwuru si, "N'ezie, nwoke a bu Okpara Chineke!"

⁵⁵ Otutu umu nwanyi no n'ebe ahụ, ndi guzo n'ebe di anya na-ele ihe na-eme. Ha si Galili soro Jisọs, na-ejere ya ozi.† ⁵⁶ N'ime ha bu Meri Magdalin, na Meri nne Jemis na Josef, na nne umu Zebedi.

Olili Jisọs

⁵⁷ Mgbe o ruru anyasi, otu onye ogaranya si Arimatia aha ya bu Josef. Onye ya onwe ya bukwa onye na-eso uzọ Jisọs, ⁵⁸ jekwuuru Paillet rifo ya ka e bunye ya ozu Jisọs. Paillet nyere iwu ka e bunye ya ozu ahụ. ⁵⁹ Josef buuru ozu ya, were ezi akwa ocha linin na-enwu enwu fuchie ya, ⁶⁰ ma gaa lie ya n'ili ohuru nke o gwuuru onwe ya, n'etiti nkume. O jikwa otu nkume buru ibu kpuchie onu uzọ ili ahụ, hapu ya laa. ⁶¹ Meri Magdalin na Meri nke ozọ no na-ebe ahụ, ha noduru ala na ncherita ihu ili ahụ.

Ndi nche n'ili Jisọs

⁶² N'echi ya, nke bu ubochi na-eso ubochi Nkwadebe, ndiisi nchujaja na ndi Farisii zokoro jekwuru Paillet. ⁶³ Ha kwuru si, "Nna anyi ukwu, anyi na-echeta na mgbe onye ugha ahụ di ndu, o siri na ya ga-esi n'onwu bilie mgbe ubochi ato gasiri. ⁶⁴ Ya mere, nye iwu ka ndi agha gi na-eche ili ya nche, ruo mgbe ubochi ato gasiri. Nke a ga-egbochi ndi na-eso uzọ ya iga zuru ozu ya. Ka ha ghara i sika ndi mmadu na o sitela n'onwu bilie. O buru na ha agha ugha di otu a, o ga-ajoro anyi njo mgbe ahụ kari na mbu."

⁶⁵ Paillet gwara ha si, "Unu nwere otu ndi agha na-eche nche, kporonu ha gaa mechisie ili ahụ ike di ka unu si maara eme." ⁶⁶ Ya mere, ha kporo ndi agha gaa mechizie onu ili ahụ. Ha kakwara akara n'elu nkume ahụ.

28

Mbilite n'onwu Jisọs

¹ Mgbe ubochi izuike gasiri, n'isi ututu ubochi mbu n'ime izu uka, Meri Magdalin na Meri nke ozọ, gara ka ha lee ili ahụ.

² Na mberede, oke ala oma jijiji malitere. N'ihi na mmuo ozi Onyenwe anyi sitere n'eluigwe ridata, kpuharia nkume ahụ e ji mechie onu ili ahụ, nokwasikwa n'elu ya.

† 27:55 27:55 N'ihi ihu maka mkpa ya

³ Ihu ya na-enwu dị ka amụma. Uwe ya na-achakwa ọcha dị ka akụmmiri igwe.* ⁴ N'ihì egwu ya, ndị nche makwara jijiji. Daa n'ala nọrọ dị ka ndị nwurụ anwụ.

⁵ Ma mmụọ ozi ahụ gwara umụ nwanyị ahụ sị ha, "Unu atụla egwu, n'ihì na amaara m na ọ bụ Jisọs onye a kpogburu n'elu obe ka unu na-achọ. ⁶ Ọ nọkwaghị n'ebe a. O sitela n'ọnwụ bilie, dị ka o si kwuo. Bjanu lee ebe ọ togboburu. ⁷ Gaanụ ngwangwa gwa ndị na-eso ụzọ ya na e meela ka o si n'ọnwụ bilie. Lee, o burula unu ụzọ gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya. Chetakwanụ ihe m gwara unu."

⁸ Ha ji oke egwu na ọhụ pụọ ọsịisọ site n'ili ahụ, gbara ọsọ gawa ikorọ ndị na-eso ụzọ ya. ⁹ Na mberede, Jisọs zutere ha sị ha, "**Ndeewonu!**" Ha bjakwutere ya, jide ukwụ ya abụọ aka, kpọkwa isiala nye ya. ¹⁰ Ya mere Jisọs gwara ha sị, "**Unu atụla egwu. Gaanụ, gwanụ umunne m ka ha gaa Galili. Ha ga-ahụ m n'ebe ahụ.**"

Ama ndị nche gbara

¹¹ Mgbe ha na-aga, ụfọdụ ndị agha chere ili ahụ nche batara n'ime obodo. Ha gara kọrọ ndịisi nchụaja ihe niile mere. ¹² Emesịa, ndị nchụaja na ndị okenye zukọtara kwekorịta inye ndị agha ahụ ọkpurukpu ego, ¹³ sị ha, "Ihe a ka unu ga-ekwu, 'Ndị na-eso ụzọ ya bịa n'abalị zuru ya n'ohi mgbe anyị nọ na-arahu ụra.'" ¹⁴ Ọ buru na nke a eruo govanọ ntị, anyị ga-emeta ya mma, ma mee ka unu pụọ na nsogbu." ¹⁵ Ha naara ego ahụ, meekwa dị ka e ziri ha. Akụkọ a ka a gbasara n'etiti ndị Juu ruo taa.

Jisọs enye ndị na-eso ụzọ ya ikike

¹⁶ Ma ndị ikom iri na otu ahụ bụ ndị na-eso ụzọ ya gara Galili, n'elu ugwu ebe Jisọs gwara ha gaa. ¹⁷ Mgbe ha huru ya, ha kpọrọ isiala nye ya. Ma ụfọdụ n'ime ha nwere obi abụọ. ¹⁸ Jisọs bịa ha nso, gwa ha sị, "**E werela ikike niile dị n'eluigwe na nke dị n'elu ụwa nye m.** ¹⁹ **Ya mere, gaanụ mee ka mba niile buru ndị na-eso ụzọ m, na-emenụ ha baptizim n'aha nke Nna, na nke Ọkpara, na nke Mmụọ Nsọ.** ²⁰ **Ziekwanụ ha ka ha na-eme ihe niile m nyere unu n'iwu. Ma chetanụ na m na-anonyere unu mgbe niile, ruo ọgwugwu oge.**"

* 28:3 28:3 Ya bụ, snoo

Ozioma Mak

Jon omee baptizim edozie uzọ

- ¹ Mmalite ozioma maka Jisọs Kraịst, Ọkpara Chineke.
² Dịka e dere ya rịi n'akwụkwọ Aizaya onye amụma si,
 "Aga m ezipu onyeozị m n'ihu gị,
 onye ga-edozi uzọ gị."*
³ "Otu onye na-eti mkpu n'ọzara, na-asi,
 'Dozienụ uzọ maka Onyenwe anyị,
 meenụ ka okporoụzọ ya guzozie.'"[†]
⁴ Jon omee baptizim pụtara na-eme baptizim n'ọzara,
 ma na-ekwusa baptizim nke nchehari maka mgbaghara
 mmehie. ⁵ Ndị mmadụ si n'akụkụ Judia niile na ndị niile bi
 na Jerusalem pụrụ jekwuru ya. Ka ha na-ekwuputa mmehie
 ha, o mere ha baptizim n'osimiri Jodan. ⁶ Uwe Jon yi n'ahụ
 ya bụ nke e ji aji inyinya kamel mee. O kekwarara ihe okike
 e ji akpukpọ anụ mee n'ukwu ya. Nri ya bụ igurube na
 mmanụ anụ. ⁷ O kwusara si: "Onye dị ike karịa m na-
 abịa n'azụ m. Onye m na-erughị ihudata ala topu eriri
 akpukpọkwu ya. ⁸ Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma
 ọ ga-eji Mmụọ Nsọ mee unu baptizim."

Baptizim na onwunwa Jisọs

- ⁹ N'oge ahụ, Jisọs sitere na Nazaret nke Galili bịa n'osimiri
 Jodan, ebe Jon mere ya baptizim. ¹⁰ Ma mgbe o si n'ime
 mmiri ahụ na-aputa, ọ hụrụ ka eluigwe meghere. Hụkwa
 Mmụọ Nsọ dị ka nduru ka ọ rịdatara bekwasị ya n'isi ya.
¹¹ Otu olu si n'eluigwe daa, "Ị bụ Ọkpara m hụrụ n'anya,
 ihe gị dị m ezi mma."
¹² Ngwangwa, Mmụọ Nsọ duuru ya baa n'ime ọzara. ¹³ Ọ
 nọkwara n'ime ọzara ahụ iri ubochi anọ, ebe ekwensu
 nwara ya onwunwa. Ya na umu anụ ohia nọkwa. Ma ndị
 mmụọ ozi jeere ya ozi.

Mbido oru nkwusa

- ¹⁴ Mgbe e tinyesiri Jon n'ulo mkporo, Jisọs gara na Galili,
 na-ekwusa ozioma Chineke. ¹⁵ Ọ siri, "**Oge ahụ eruola,
 alaeze Chineke dị nso. Chegharianụ ma kwerekwanụ
 n'ozoma.**"

Okpukpọ ndị na-eso uzọ ya

- ¹⁶ Mgbe Jisọs na-aga n'akụkụ osimiri Galili, ọ hụrụ
 Saimon na Andru nwanne ya, ka ha na-awunye ugbu ha

* 1:2 1:2 Mal 3:1 † 1:3 1:3 Aiz 40:3

n'ime mmiri n'ihì na ha bụ ndị ọkụ azụ. ¹⁷ Jisọs siri ha, **“Bianụ soro m, m ga-emekwa unu ndị ọkụ na-akụta mmadu.”** ¹⁸ Ngwangwa ha hapụrụ ụgbụ azụ ha ma soro ya.

¹⁹ Mgbe ọ gaturu n'ihu nke nta, ọ hụrụ Jemis nwa Zebedi na nwanne ya bụ Jọn ndị nọ n'ime ụgbọ mmiri, na-ekezi ụgbụ azụ ha. ²⁰ Ngwangwa, ọ kpọrọ ha, ha hapụrụ nna ha Zebedi na ndị o goro ọrụ n'ime ụgbọ soro ya.

Jisọs chupuru mmụọ ojọọ

²¹ Ha gara Kapanom, mgbe ụbọchị izuike ruru, ọ bara n'ime ụlọ ekpere ma malite izi ha ihe. ²² Ozizi ya juru ha anya nke ukwuu, n'ihì na o ziri ha ihe dika onye nwere ikike, ọ bughị dī ka nke ndị ozizi iwu. ²³ Ma n'otu oge ahụ, otu nwoke nọ n'ime ụlọ ekpere ahụ nke mmụọ na-adighi ọcha bi n'ime ya, tiri mkpu n'oke olu, ²⁴ sị, “Gini ka anyị na gị nwekorọ, gị Jisọs onye Nazaret? I biala ila anyị n'iyi? Amaara m onye i bụ, Onye Nsọ nke Chineke.”

²⁵ Ma Jisọs baara ya mba sị ya, **“Mechie onụ sikwa n'ime ya pụta!”** ²⁶ Mmụọ ahụ na-adighi ọcha seere ya, mee ka ahụ ya maa jijiji, o tiri mkpu n'oke olu, ma sikwa n'ime ya pụta.

²⁷ Ha niile bụ ndị nọ n'ọnọdụ ihe iju anya ma na-ajuritara onwe ha ajujụ sị, “Gini bụ nke a? Ozizi ọhuru ya na ikike! Ọ na-enye ọ buladi mmụọ na-adighi ọcha iwu. Ha na-erubekwara ya isi.” ²⁸ Akụkọ banyere ya gbasara ngwangwa ruo akụkọ niile nke Galili.

Jisọs agwoọ otutu mmadu

²⁹ Ngwangwa ha hapụrụ ụlọ ekpere ahụ, ha na Jemis na Jọn soro banye n'ụlọ Saimon na Andru. ³⁰ N'oge a, nne nwunye Saimon dina n'akwa ndina. Ahụ ọkụ jikwa ya. Ha mere ka ọ mata banyere ya. ³¹ Ọ gakwuru ya, jide ya n'aka selite ya elu. Ahụ ọkụ ahụ hapụrụ ya. Ọ malitekwara ile ha ọbịa.

³² N'oge uhuruchi, mgbe anwụ dara, ha kpọtaara ya ndi niile ahụ na-esighi ike na ndi mmụọ ojọọ bi n'ime ha. ³³ Obodo ahụ niile gbakoro n'onu ụzọ. ³⁴ Ọ gworo otutu ndi bu ọrịa dī iche iche, ọ chupukwara otutu mmụọ ojọọ ma o kweghi ka mmụọ ojọọ ndi ahụ kwuo okwu n'ihì na ha matara onye ọ bụ.

Jisọs apuọ ikpe ekpere naani ya

³⁵ N'isi ututu, mgbe ọchichiri ka gbachiri, o biliri, ga ebe ọ ga-anoro onwe ya, naani ya. N'ebe ahụ kwa ka ọ nọ kpee ekpere. ³⁶ Saimon na ndi ya na ha nọ puru na-achoghari

ya. ³⁷ Ma mgbe ha hụrụ ya, ha sịrị ya, “Mmadụ niile na-achoghari gi!”

³⁸ Ọ zaghachiri ha si, “**Ka anyị gaanu ebe ozo, n’obodo ndi ozo di anyi gburugburu, ka m zisakwaara ha ozioma. O bu n’ihi nke a ka m ji bia.**” ³⁹ Ya mere, ọ puru jeharịa na Galili niile na-ekwusa ozioma n’ulo ekpere ha niile, na-achupukwa mmuo ojoo.

Jisosh agwooo onye ekpenta

⁴⁰ Otu onye ekpenta biakwutere ya gbuo ikpere n’ala ripo ya si, “Ọ buru na i choro, i puru ime ka m di ocha.”

⁴¹ Ebe o juputara n’omiiko, Jisosh setipuru aka ya metu ya si, “**Achoro m, di ocha!**” ⁴² Ngwangwa ekpenta ya hapuru ya, e mekwara ka o di ocha.

⁴³ Mgbe ahụ, Jisosh ji ido aka na nti zilaga ya, ⁴⁴ o gwara ya si, “**Hukwa na o dighi onye obula i ga-agwa ihe a. Kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi. Chuokwa aja di ka Mosis nyere n’iwu, maka ime ka i di ocha gi, ka o buru ihe ama nye ha.**” ⁴⁵ Ma o puru malite ikosa akuko banyere ogwugwo ya ebe niile. N’ihi ya Jisosh enwekwaghi ike ibanye n’obodo, kama o gara noro n’ebe zoro ezo. Ma ndi mmadu na-abiakwutekwa ya site n’ebe niile di iche iche.

2

Jisosh agwooo onye ahụ ya kponwuru

¹ Mgbe ubochi ole na ole gafesiri, o bataghachiri na Kapanom. Ndi mmadu nuru na o loghachila. ² Igwe mmadu zukotara n’ime ulo ahụ nke mere na ohere afodughị o buladi n’onu uzo. O kwusakwaara ha ozioma. ³ Ndi ikom ufodu buteere ya otu nwoke ahụ ya kponwuru akponwu. O bu mmadu anọ bu ya. ⁴ Ebe ha na-enweghi ike ibutere ya Jisosh n’ihi igwe mmadu, ha gwupuru oghere n’elu ulo ebe ahụ o no. Mgbe ha gwupusiri ya, ha budatara onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu n’ute o jiri dina. ⁵ Mgbe Jisosh huru okwukwe ha, o siri onye ahụ ahụ ya kponwuru akponwu, “**Nwa m nwoke, agbagharala gi mmehie gi.**”

⁶ Ma ufodu ndi ozizi iwu noduru ala n’ebe ahụ na-eche n’ime obi ha si, ⁷ “Gini mere onye a ji na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmehie ma o bughị naani Chineke?”

⁸ Ngwangwa Jisosh matara n’ime mmuo ya na ha na-atule okwu a n’ime obi ha. O siri ha, “**Gini mere unu ji na-eche ihe di otu a n’obi unu?**” ⁹ Olee nke ka mfe: o bu igwa onye a akuku ahụ ya kponwuru akponwu, ‘A gbagharala gi mmehie gi niile,’ ka o bu i si, ‘**Bilie chiru ute gi jeharịa?**’ ¹⁰ Ma igosi unu na Nwa nke Mmadu

nwere ikike n'ụwa igbaghara mmehie." Ọ siri onye ahụ akụkụ ahụ ya kpọnwurụ akpọnwụ, ¹¹ **"Ana m asi gi, bilie, chiri ute gi laa n'ulo gi."** ¹² Ọ biliri, chiri ute ya puo n'ihu mmadu niile. Nke a juru ndi niile no n'ebe ahụ anya. Ha toro Chineke na-asi, "Anyi ahubeghi ihe di otu a mbu!"

Okpukpo Livayi

¹³ Emesia, Jisos puru gaa n'akuku osimiri ahụ. Igwe mmadu biakwutere ya. Ọ malitere izi ha ihe. ¹⁴ Mgbe ọ na-aga n'ihu, ọ huru Livayi nwa Alfios ka ọ noduru ala n'ulo inakota utu. Ọ siri ya, **"Soro m,"** o biliri sooro ya.

¹⁵ Mgbe ọ na-eri nri uhuruchi n'ulo Livayi, otutu ndi ona utu na ndi mmehie soro ya na ndi na-eso uzọ ya noro ebe ahụ, n'ihu na ndi na-esoghari ya di otutu. ¹⁶ Mgbe ndi ozizi iwu nke ndi Farisii huru ya ka o so ndi mmehie na ndi ona utu na-eri nri, ha juru ndi na-eso uzọ ya si, "Gini mere o ji eso ndi mmehie na ndi ona utu na-eriko nri?"

¹⁷ Mgbe ọ nuru nke a, Jisos siri ha, **"Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bu ndi ahụ na-esighi ike. Abiaghi m ikpo ndi ezi omume kama ndi mmehie."**

Ajuju banyere ibu onu

¹⁸ N'oge a, ndi na-eso uzọ Jon na ndi Farisii na-ebu onu. Ndi mmadu biara juo ya si, "Gini mere ndi na-eso uzọ Jon na ndi na-eso uzọ ndi Farisii ji ebu onu, ma ndi nke gi adighi ebu onu?"

¹⁹ Jisos siri ha, **"O kwesiri na ndi a kporo oriri olulu di na nwunye ga-ebu onu mgbe onye na-alu nwunye oheru no n'etiti ha? Ha apughi ibu onu ogologo oge ya na ha no."** ²⁰ Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye oheru. N'ubochi ahụ ka ha ga-ebu onu.

²¹ **"O dighi onye na-eji akwa oheru kwachie ebe akwa ochie siri doka. O buru na o mee nke a, akwa oheru ahụ ga-adokapu site na nke ochie mee ka ndoka ya di njo kara. ²² O dighi onye na-agbanye mmanya oheru na karama akpukpo ochie. O mee nke a, mmanya ahụ ga-agbawa karama akpukpo ochie ahụ, mee ka karama na mmanya laa n'iyi. Ee, a na-agbanye mmanya oheru n'ime karama akpukpo oheru."**

Onyenwe ubochi izuike

²³ Otu ubochi izuike, ya na ndi na-eso uzọ ya na-agafe n'ubi a kuru oka. Di ka ha na-agafe, ndi na-eso uzọ ya malitere igho ufodu ogbe oka n'ime oka ndi ahụ. ²⁴ Ndi Farisii siri ya, "Lee, gini mere ha ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike."

²⁵ Ma ọ siri ha, **“Unu agutaghị ihe Devid na ndị so ya mere mgbe agụụ gurụ ha? ²⁶ N’oge Abiata bụ onyeisi nchụaja, ọ banyere n’ụlọ Chineke taa achicha e chere n’ihu ya, nke ziri ezi na ọ bụ naanị ndị nchụaja kwesiri ita ya. O nyetukwara ndị ya na ha so.”**

²⁷ Mgbe ahụ, ọ gwakwara ha si, **“E mere ubochi izuike maka mmadu, emeghi mmadu maka ubochi izuike.”**

²⁸ **Ya mere, Nwa nke Mmadu bu Onyenwe ọ buladi ubochi izuike.**

3

Ogwugwo onye aka ya kponwuru

¹ N’oge ọzọ, ọ banyere n’ụlọ ekpere, otu nwoke aka ya kponwuru akponwu nokwa n’ebe ahụ. ² Ufodu ha no na-achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma ọ ga-agwo ya oria n’ubochi izuike. ³ Ma ọ gwara nwoke ahụ aka ya kponwuru akponwu si, **“Bilie guzoro n’etiti ebe a.”**

⁴ Mgbe ahụ ọ juru ha si, **“Olee nke ziri ezi n’iwu ime n’ubochi izuike: ọ bu ime ezi ihe ka ọ bu ime ihe ojoo, izoputa ndu ka ọ bu ila ndu n’iyi?”** Ma ha gbachiri nkiti.

⁵ O lere ha anya n’iwe, o wutere ya n’ihi na obi ha kporo nku. Ọ siri nwoke ahụ, **“Setipu aka gi.”** O setipuru aka ya, aka ya dizikwara nke oma. ⁶ Ngwangwa, ndi Farisii sitere n’ebe ahụ puo n’iwe. Gaa soro ndi otu Herod gbaa izu otu ha ga-esi laa ya n’iyi.

Igwe mmadu esoro Jisos

⁷ Ma Jisos na ndi na-eso uzo ya sitere n’ebe ahụ puo gaa nodu n’akuku osimiri. Igwe mmadu ndi sitere na Galili sooro ya. ⁸ Mgbe ha nuru ihe niile ọ na-eme, otutu mmadu biakwutere ya site na Judia, na Jerusalem, na Idumia na obodo ndi di n’ofe Jordan, na gburugburu Taia na Saidon. ⁹ N’ihi idi ukwu nke igwe mmadu ahụ, ọ gwara ndi na-eso uzo ya ka ha debere ya ugbọ mmiri nta nso ka ọ banye, iji gbochie igwe mmadu ahụ ikpagbu ya. ¹⁰ N’ihi na ọ gwoola otutu ndi oria, nke mere na ndi bu oria di iche iche na-agbalisi ike imetu ya aka. ¹¹ Mgbe obula kwa ndi mmuo na-adighi ocha bi n’ime ha huru ya, ha na-ada n’ala n’ihu ya na-eti mkpu na-asi, **“I bu Okpara Chineke!”** ¹² Ma ọ nanyesi ha iwu ike ka ha hapu ikowa onye ọ bu.

Jisos horo ndi ozi iri na abuo

¹³ Ọ rigooro n’elu ugwu ma kporo ndi ọ chorọ nye onwe ya. Ha biakwutekwara ya. ¹⁴ Ọ hoputara mmadu iri na abuo ndi ya na ha ga-anọ, mee ha ndi ozi. Ndi ọ ga-ezipu

ikwusa ozioma, ¹⁵ nakwa ndi ga-enwe ikike ichupu mmuo ojoo.

¹⁶ Ndi a bu mmadu iri na abuo ndi o hoputara.

Saimon (onye o kporo Pita).

¹⁷ Jemis nwa Zebedi na Jon nwanne ya (ndi o gughariri aha *Boanajis*, nke putara “umu egbe eluigwe”),

¹⁸ Andru,

Filip,

Batalomi,

Matiu,

Tomos,

Jemis nwa Alfios,

Tadios,

Saimon onye a na-akpo Zilot,

¹⁹ na Judas Iskariot, onye raara ya nye.

Ebubo ndi ezinaulo Jisos na ndi nkuzi boro ya

²⁰ Emesia, o lotara n'ulo, ma igwe mmadu gbakotakwara ozoo nke mere na ha enweghi ohere iri nri. ²¹ Mgbe ndi ikwu ya nuru nke a, ha biara gbalia idulata ya n'ulo ha, n'ih na ndi mmadu na-asi, “Isi adighi ya mma.”

²² Ma ndi ozizi iwu si Jerusalem bia siri, “Mmuo Belzebug bi n'ime ya! O bukwa n'ike onyeisi ndi mmuo ojoo ka o ji achupu mmuo ojoo.”

²³ Ma o kporo ha jiri ilu gwa ha okwu si, **“Ekwensu o puru ichupu ekwensu? ²⁴ O buru na alaeze ekewa megide onwe ya alaeze ahụ apughị iguzo. ²⁵ O buru na ezinaulo ekewa megide onwe ya, ezinaulo ahụ apughị iguzo. ²⁶ O burukwa na ekwensu ebilie megide onwe ya si otu a nwee nkewa, o nweghi ike iguzo; kama ogwugwu oge ya abiala nso. ²⁷ N'ezie, o dighi onye nwere ike ibanye n'ulo nwoke di ike kwakoro ngwongwo ya niile, ma o bughị uzoo kee nwoke ahụ siri ike agbu. Mgbe ahụ o ga-enwe ike ibanye n'ulo ya, zukoro ngwongwo ya niile. ²⁸ N'ezie agwa m unu, na a ga-agbaghara umu mmadu mmehie na nkwalu niile nke ha kwuru. ²⁹ Ma onye obula ga-ekwulu Mmuo Nso, enweghi ike igbaghara ya. O bu onye ikpe mmehie ebighi ebi mara.”**

³⁰ O kwuru nke a n'ih na ha na-asi, “Mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya.”

Nne na umunne Jisos

³¹ Mgbe ahụ, nne ya na umunne ya ndi nwoke biara, guzoro n'ezie. Ha ziri ozi ka a kpo ya. ³² Igwe mmadu

gbara ya gburugburu mgbe ahụ gwara ya si, "Lee, nne gị na ụmụnne gị ndị nwoke na ndị nwanyị guzo n'ezị. Ha chọrọ ihu gị."

³³ Ọ zara si, **"Onye bụ nne m, ndị ole bụkwa ụmụnne m ndị nwoke?"**

³⁴ Mgbe ahụ, o lere ndị nọ ya gburugburu anya ma si, **"Ndị a bụ nne m, na ụmụnne m ndị nwoke!"** ³⁵ **Onye ọbụla na-eme uche Chineke bụ nwanne m nwoke, na nwanne m nwanyị, na nne m."**

4

Ilu banyere ọgha mkpuru

¹ N'oge ọzọ, ọ malitere izi ihe n'akụkụ osimiri. Igwe mmadụ dī ukwu gbara ya gburugburu, nke mere na ọ banyere n'ime ụgbọ nọdụ ala n'ime ya n'elu mmiri ahụ, ma igwe mmadụ ahụ nọkwa n'akụkụ osimiri ahụ. ² O bidoro i kuziri ha ọtụtụ ihe n'ilu, ma n'ozizi ya, ọ siri ha, ³ **"Geenu ntị! Otu onye ọrụ ubi puru gaa iku mkpuru ya."** ⁴ **Mgbe ọ na-agma mkpuru, ụfọdụ mkpuru dara n'akụkụ ụzọ, ụmụ nnụnụ b́ara t́t́ŕŕa ha.** ⁵ **Ufodụ mkpuru dara n'ala nkume, ebe aja ntakiri dī. Ha puputara ngwangwa n'ihī na ala dī n'ebe ahụ emighi emi.** ⁶ **Ma mgbe anwụ wara, ọ chagburu ha, ha kpọnwụọ n'ihī na ha enweghi mgboro gwu.** ⁷ **Mkpuru ndi ọzọ dara n'etiti ogwu; ogwu ahụ tolitere kpagbuo ha. Ha amikwaghi mkpuru.** ⁸ **Mkpuru ndi ọzọ nke dara n'ezī ala, puru, tolite, ma mja mkpuru na mmuba iri ato, iri isii, ọ buladi otu nari."**

⁹ Ọ siri ha, **"Onye ọbụla nwere ntị inu ihe, ya nuru."**

¹⁰ Ma mgbe ọ nọ naanị ya, ndi ozi iri na abuo ahụ na ndi ọzọ nọ ya gburugburu juru ya ajuju banyere ilu ahụ. ¹¹ Ọ gwara ha si, **"Enyela unu ihe omimi nke alaeze Chineke. Ma ndi nọ n'ezī, a na-agwa ha ihe niile n'ilu,** ¹² **nke mere na,**

"Ha ga na-ele anya, hukwa, ma ha agaghi ahụ ihe ọbula,

ha ga na-anu, nukwa, ma ha agaghi aghota ihe ọbula,
ma ọ bughị ya, ha nwere ike chigharia buru ndi a gbaghaara.'*"

¹³ Mgbe ahụ, ọ juru ha si, **"Ọ bụ na unu aghotaghi ilu a? Unu ga-esikwa ana aghota ilu ndi ọzọ?"** ¹⁴ **Ọgha mkpuru ahụ na-agma okwu Chineke.** ¹⁵ **Mmadu ufodu dī ka mkpuru ndi ahụ dara n'akụkụ ụzọ, ebe a kuru**

* 4:12 4:12 Aiz 6:9,10

okwu ahụ. Ngwangwa ha nuru ya, ekwensu na-abia napu ha okwu ahụ nke a kuru n'ime ha. ¹⁶ Ndi ozo di ka mkpuru a kuru n'ala nkume. Ha nuru okwu ahụ, were onu nabata ya n'otu mgbe ahụ. ¹⁷ Ma ebe ha na-enweghi mgborogwu n'ime ha, ha na-anọ nwa oge nta. Mgbe nsogbu maobu mmpagbu biara n'ihu okwu ahụ, ngwangwa ha na-adachapu.† ¹⁸ Ndi nke ozokwa, di ka mkpuru dara n'etiti ogwu, nuru okwu ahụ; ¹⁹ ma nchekasi nke ndu a,‡ na nghogbu nke akunuba, na oke ochicho, nakwa ihe ndi ozo na-abata, kpagbuo okwu ahụ, mee ka o ghara imi mkpuru. ²⁰ Ndi ozo, di ka mkpuru a kuru n'ezu ala, nuru okwu ahụ, nabata ya ma mia mkpuru di iri ato, iri isii, maobu otu nari.”

Iheoku di n'elu tebul

²¹ O siru ha, “A na-ebute oriuna ka e jiri efere kpuchie ya maobu donye ya n'okpuru akwa ndina? O bughi ka a doba ya n'elu ihe idoba iheoku?§ ²² N'ihu na ihe niile e zoro ezo ga-aputa ihe ma ihe niile e kpuchiri ekpuchi ka a ga-emesia kpughee. ²³ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.”

²⁴ O siru ha, “Kpacharanu anya ihe unu na-anu. O bukwa ihe unu ji tuoro ndi ozo ka a ga-eji tuoro unu, maobu kariu. ²⁵ Onye nwere ihe ka a ga-enye kariu; onye na-enweghi, o buladi nke o nwere ka a ga-anapu ya.”

Ilu banyere otu mkpuru si eto

²⁶ O sikwara, “Alaeze Chineke yiri ihe di otu a. O dika mgbe otu onye ghara mkpuru n'ala ubi. ²⁷ Ehihie na abali, ma o no n'ura ma o tetara, mkpuru ahụ na-epupute na-etokwa, ma o maghi ka o si na-eme. ²⁸ Ala ahụ n'onwe ya na-eme ka mkpuru ahụ puo. O na-epupute na mbu, too oko, emesia isi oka, n'ikpeazu o mikwara mkpuru kara aka n'oko ya. ²⁹ Mgbe oka ahụ chara igho ya, o na-eji mma iwe ihe ubi ya bia gbutuo oka ahụ, ghorokwa ogbe oka laa, n'ihu na oge iwe ihe n'ubi eruola.”

Ilu banyere mkpuru Mostaadi

³⁰ Ozokwa, o siru, “Gini ozo ka anyi puru isi na alaeze Chineke yiri? Udi ilu di anaa ka anyi ga-eji kowaa ya? ³¹ O di ka mkpuru mostaadi, nke bu mkpuru dikarisiri nta nke a na-aku n'ala. ³² Ma mgbe a kuru ya, o na-eto bukaru ihe niile a kuru n'ubi, o na-enwe alaka di

† 4:17 4:17 Maobu, daa mba ‡ 4:19 4:19 Oge a nke anyi no n'ime ya § 4:21 4:21 Maobu, ihe idoba oriuna

ukwuu nke bu na umu anu ufe nke eluigwe na-ezukwa ike n'okpuru ya."

³³ O jiri otutu ilu yiri ndi a gwa ha okwu di ka ha puru ighota. ³⁴ O nweghi oge obula o gwara ha okwu hapu iji ilu. Ma ya na ndi na-eso uzọ ya naani nodu, o na-akowara ha ihe niile.

Jisosh emee ka ifufe kwusi

³⁵ N'ubochi ahụ n'oge uhuruchi, o gwara ndi na-eso uzọ ya si, **"Ka anyi gafee n'ofe nke ozọ."** ³⁶ Ha hapuru igwe mmadu ahụ ma kpọrọ ya, otu o di, ya na ha banyere n'ime ugbo. Ugbo ndi ozọ dikwa na-eso ya. ³⁷ Oke ifufe di ike bidoro ife, ebili mmiri na-awubakwa n'ugbo ahụ ruo na ugbo ha foduru ntakiri ka mmiri mie ya. ³⁸ Ma Jisosh no n'azu azu ugbo ahụ na-arahu ura n'elu ohiri isi. Ndi na-eso uzọ ya kpọtere ya si ya, "Onye ozizi, o metughi gi n'obi na anyi n'ala n'iyi?"

³⁹ O biliri oto, baara ifufe ahụ mba sikwa osimiri ahụ, **"Kwusi! Dere jii!"** Ifufe ahụ kwusiri, ebe niile dajuru deere jii.

⁴⁰ O siri ndi na-eso uzọ ya, **"Gini mere unu ji atụ oke egwu? O bu na unu enwebeghi okwukwe?"**

⁴¹ Ha niile turu egwu, jurita onwe ha si, "Onye bu onye a? O buladi ifufe na ebili mmiri na-erubere ya isi!"

5

Jisosh agwo nwoke mmuo ojoo bi n'ime ya

¹ Ha gafere n'ofe ozọ nke osimiri ahụ n'akuku obodo Gerazin.* ² Mgbe Jisosh sitere n'ugbo ahụ puta, otu nwoke mmuo na-adighi ocha si n'ebe a na-eli ozu bia zute ya. ³ Nwoke a bi n'etiti ili ndi ahụ. O dikwaghi onye obula puru ike ya agbu, o buladi iji eriri igwe kee ya. ⁴ N'ihu na e keela ya agbu ukwu n'aka otutu oge ma o dobisiri eriri igwe ndi ahụ, gbajisiekwa mkporo igwe di ya n'ukwu. O dikwaghi onye nwere ike ijideli ya. ⁵ O na-agaghari n'etiti ili ahụ ehie na abali na n'ugwu di ya gburugburu, na-eti mkpu, na-eji nkume di nko na-egbukasi onwe ya ahụ.

⁶ Mgbe o sitere n'ebe di anya hu Jisosh, o gbaara oso gaa gbuo ikpere n'ihu ya. ⁷ O tiri mkpu n'oke olu si, "Gini ka mu na gi nwekoru, Jisosh, Okpara Chineke Onye kachasi ihe niile elu? Eji m aha Chineke na-ario gi, biko, atala m ahuhu."

⁸ N'ihu na o nyela ya iwu si, **"Si n'ime nwoke a puta, gi mmuo na-adighi ocha!"**

⁹ Mgbe ahụ Jisosh juru ya si, **"Gini bu aha gi?"**

* 5:1 5:1 N'akwukwo ochie ufodu, i nwere ike hu Gadarin.

Mmuo ojuo ahụ zaghachiri ya si, “Aha m bu Lijiọn, † n’ihi na anyị di otutu.”¹⁰ Ma o riosiri ya aririo ike ka o ghara ichupu ha site n’obodo ahụ.

¹¹ Igwe ezi no nso n’ebe ahụ na-akpa nri, na ndida ugwu di n’ebe ahụ. ¹² Mmuo ojuo ndi a rioro ya si, “Biko ziga anyi n’etiti igwe ezi ndi a, ma hapu anyi ka anyi banye n’ime ha.”
¹³ O hapuru ha; mmuo ndi ahụ na-adighi ocha putara baa n’ime igwe ezi ndi ahụ. Igwe ezi ahụ niile, onuogugu ha ruru puku abuo, gbaara oso site na mkputamkpu ala onu mmiri dakpuo n’ime osimiri ebe mmiri riri ha niile.

¹⁴ Ndi na-elekota igwe ezi ahụ gbaara oso laa, kosaa ihe mere n’ime obodo nakwa n’ala ahụ niile. N’ihi nke a, otutu mmadu putara ilere ihe mere. ¹⁵ Ha bjakwutere Jisos, hu nwoke ahụ nke igwe mmuo ojuo bibu n’ime ya. O yi uwe, nodu ala, burukwa onye uche ya zuruoke; egwu jidere ha. ¹⁶ Ndi huru ihe mere kororo ihe niile mere nwoke ahụ mmuo ojuo bibu n’ime ya. Ha kokwaara ihe mere igwe ezi ndi ahụ. ¹⁷ Mgbe ahụ, ha bidoro irio Jisos ka o puora ha n’akuku ala ha.

¹⁸ Di ka o na-achio ibanye n’ime ugbo, nwoke ahụ mmuo ojuo ndi ahụ bibu n’ime ya rioro ya ka o soro ha. ¹⁹ Ma Jisos ekweghi, kama o siri ya, **“Laa n’ulo, lakwuru ndi enyi gi, kororo ha ihe oma Onyenwe anyi meere gi, na otu o si meere gi ebere.”** ²⁰ Ya mere, o si n’ebe ahụ puo, malitekwa ikosa n’ime mpaghara Dekapolis ihe oma Jisos meere ya. Ihe a juru mmadu niile anya.

Ada Jairos na nwanyi nwere okwukwe

²¹ Mgbe Jisos jiri ugbo mmiri gafee n’akuku nke ozo, otutu igwe mmadu zokoro gbaa ya gburugburu mgbe o no n’akuku osimiri. ²² Ma otu n’ime ndisi ulo ekpere nke aha ya bu Jairos biara, mgbe o huru ya, o dara n’ala n’ukwu ya, ²³ riosie ya aririo ike si, “Ada m nwanyi nke nta no n’onu onwu ugbu a. Biko, bia ka i bikwasị ya aka gi ka agwo ya, ka o dikwa ndu.” ²⁴ Ya mere, Jisos soro ya gawa.

Oke igwe mmadu sokwa ya na-akpagbu ya. ²⁵ Ma otu nwanyi nokwa n’ebe ahụ, onye nori na-aria oria oruru obara afo iri na abuo. ²⁶ O taala ahuhu di ukwu n’aka ndi dibia, mefukwaa ihe niile o nwere. Ma kama oria ya idi mma, o na-aga n’ihu idi njo. ²⁷ Ebe o nuru akuko banyere Jisos, o sooro igwe mmadu ndi ahụ, sitere n’azu metu uwe ya aka. ²⁸ N’ihi na o kwolari n’ime obi ya si, “O buru nnoo na m enwe ike metu naani uwe ya aka, a ga-agwokwa m.”

† 5:9 5:9 Nke a bu site na puku atọ ruo puku isii n’onuogugu.

²⁹ Ngwangwa oruru ọbara ya kwụsiri. Ọ matakwara n'ime onwe ya na ya enwerela onwe ya site n'ọrịa ya.

³⁰ N'otu oge ahụ Jisọs matara na ike esitela ya n'ahụ puo. Ọ tughariri gburugburu n'etiti igwe mmadu ahụ juo si, **"Onye meturu uwe m aka?"**

³¹ Ndi na-eso uzọ ya siri, "Lee otutu igwe mmadu gbara gi gburugburu, i sikwa ana na-aju, **'Onye meturu uwe m aka?'**"

³² Ma Jisọs gara n'ihu na-ele anya gburugburu ihu onye mere ya. ³³ Ma nwanyi ahụ, ebe o matara ihe mere n'ahụ ya, biara n'egwu n'ima jijiji daa n'ukwu ya, gwa ya eziokwu niile. ³⁴ O siri ya, **"Ada m nwanyi, okwukwe gi agwoola gi. Laa n'udo nwerekwa onwe gi site n'orịa gi."**

³⁵ Mgbe o ka no na-ekwu okwu, ufodu ndi mmadu sitere n'ulo onyeisi ulo ekpere biara si, "Ada gi nwanyi anwuola, olee ihe mere i ji esogbu onye ozizi a ozo?"

³⁶ Ma ka o nuru ihe ha kwuru, Jisọs gwara onyeisi ulo ekpere ahụ si ya, **"Atula egwu, naani kwere."**

³⁷ O kweghi ka onye obula ozo soro ya ma o bughị Pita, na Jemis na Jon nwanne Jemis. ³⁸ Mgbe ha biarutere n'ulo onyendu ulo ekpere ahụ, o nuru uzu hukwa otutu mmadu ka ha no na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa. ³⁹ Mgbe o batara, o siri ha, **"Gini mere unu ji na-akwa akwa na-etikwa mkpu akwa? Nwatakiri a anwughi anwu, o narahu ura!"** ⁴⁰ Ma ha chiri ya ochi.

Mgbe o chupusiri ha niile n'ezi, o kporo nne na nna nwantakiri ahụ, na ndi ya na ha so, banye n'ime ulo ebe nwantakiri ahụ dina. ⁴¹ O jidere ya n'aka si ya, **"Talita koun!"** (nke putara, **"Nwa agboghọ nta, asi m gi bilie!"**). ⁴² Otu mgbe ahụ nwaagboghọ nta ahụ biliri oto bido ijeghari (o gbara afo iri na abuo). Nke a juru ha niile anya nke ukwu. ⁴³ Ma o dosiri ha aka na nti ike, ka ha ghara igwa onye obula ihe mere. O siri ha, "Nyenu ya nri ka o rie."

6

Onye amuma na-enweghi ugwu

¹ O sitere n'ebe ahụ puo laghachi n'obodo nke a muru ya. Ndi na-eso uzọ ya sooro ya gaa. ² N'ubochi izuike, o banyere n'ulo ekpere bido izi ihe. Ozizi ya juru otutu ndi gere ya nti anya.

Ha kwuru si, "Ebee ka nwoke si muta ihe ndi a niile? Gini kwa bu amamihe nke a e nyere ya? Lekwa oru ebube nke a o ruru? ³ Onye a o bughị onye kapinta* ahụ? O bughị

* 6:3 6:3 Onye okpo ntu maobu onye nka

nwa Meri, burukwa nwanne Jemis, Josef,[†] Judas na Saimon? Umunne ya ndi inyom ha esoghi anyi noro n'ebe a?" Iwe were ha n'ebe o no.

⁴ Ma Jisos zara ha si, **"Onye amuma adighi enwe nsopuru obula n'obodo a muru ya, na n'etiti ndi ikwu ya na n'ezinaulo o siri puta."** ⁵ O rughi oru ebube obula n'ebe ahụ. Ihe o mere bu naani ibikwasị mmadu ole na ole ahụ na-esighi ike aka n'isi gwoọ ha. ⁶ Enweghi okwukwe ha juru ya anya.

Nzipu ndi ozi iri na abuo

O jegharikwara n'obodo nta niile gburugburu na-ezi ihe. ⁷ O kporo mmadu iri na abuo ahụ na-eso ya, nye ha ikike zipu ha, abuo abuo. O nyere ha ikike ichupu mmuo na-adighi ocha.

⁸ Ndi a bu iwu o nyere: **"Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, karikwa mkpanaka. Unu ewela achicha, maobu akpa, unu etinyela ego obula n'ime belit unu.** ⁹ Yirinu akpukpoukwu unu, unu eyikwala karia otu uwe. ¹⁰ Mgbe obula unu banyere n'ulo obula, nogidenu n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ. ¹¹ **Ma o buru na obodo obula anabataghi unu maobu egeghi unu nti, kuchapunu aja di n'ukwu unu mgbe unu na-apu, ka o buru ihe ama megide ha."**

¹² Ha puru kwusara ndi mmadu ka ha chegharia. ¹³ Ha chupuru otutu mmuo ojo, teekwa otutu ndi ahụ na-esighi ike mmanu, gwoọ ha.

Onwu Jon ome baptizim

¹⁴ Eze Herod nuru akuko banyere ya, n'ihi na aha Jisos aghoola okwu a kpu n'onu. Ufodu na-asị, na o bu "Jon ome baptizim; na e meela ka o site na ndi nwuru anwu bilie. O bukwara nke a mere ka ike oru ebube ji di n'ime ya."

¹⁵ Ndi ozọ na-asị, "O bu Ilaija."

Ma ndi ozokwa kwuru na o bu onye amuma di ka otu n'ime ndi amuma mgbe ochie.

¹⁶ Ma mgbe Herod nuru nke a, o siri, "Jon onye ahụ m bipuru isi, emeela ka o site n'onwu bilie!"

¹⁷ N'ihi na Herod n'onwe ya nyereru iwu ka e jide Jon kee ya agbu tuba ya n'ulo mkporo. O mere nke a n'ihi Herodias buru nwunye Filip nwanne ya, onye o kporo dika nwunye ya. ¹⁸ N'ihi na Jon gwara Herod si, "O bughi ihe ziri ezi n'iwu ka i kporo nwunye nwanne gi nwoke." ¹⁹ N'ihi ya Herodias bu iro n'obi megide Jon na-achokwa uzọ igbu ya, mana o pughi ime nke a, ²⁰ n'ihi na Herod na-atu egwu ma

[†] 6:3 6:3 N'ime ufodu akwukwo nsọ i ga-ahụ Joses.

na-echekwa Jọn, ebe ọ maara na ọ bụ onye ezi omume na onye dị nsọ. Mgbe ọ nūrụ okwu ya, o nweghị udo n'obi ma ige ya ntị na-amasị ya.

²¹ N'ikpeazụ, ohere b́ara mgbe Herod kporo oriri n'ubochi ncheta omumu ya nye ndi okwa ha di elu n'okpuru ochichi ya, ndisi ndi ochiagha na ndi bu ndi ndu n'obodo Galili. ²² Mgbe ada Herodias b́ara tee egwu, obi toro Herod na ndi niile o kporo oriri uto.

Eze gwara nwaagboghọ ahụ si, "Riọ m ihe obula i choro aga m enyekwa gi ya." ²³ O kwere ya nkwa nuokwa iyi si, "Ihe obula i rioro m aga m enye gi, o buladi okara alaeze m."

²⁴ O jekwuru nne ya juo ya si, "Gini ka m ga-ari?"

O zara ya si, "Isi Jọn omee baptizim."

²⁵ Ngwangwa, o biakwutere eze riọ ya si, "Achoro m ka i nye m, ugbo a, n'ime efere, isi Jọn omee baptizim."

²⁶ O wutere eze nke ukwu, ma n'ih i iyi o nuru, na n'ih i ndi o kporo oriri, o choghi iju inye ya ihe o rioro ya. ²⁷ Ngwangwa o zipuru onye agha na-eche nche nye ya iwu ka o gaa bute isi Jọn. O gara, bipu isi Jọn n'ulo mkporo, ²⁸ tnye isi ahụ n'ime efere butere nwaagboghọ ahụ onye nara ya bunye nne ya. ²⁹ Mgbe ndi na-eso uzo ya nuru nke a, ha b́ara buru ozu ya gaa lie.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

³⁰ Ndi ozi Jisọs gbara ya gburugburu kororo ya ihe niile ha mere, na ihe niile ha kuziri. ³¹ N'oge ahụ, n'ih i na otutu ndi mmadu na-abia na-apukwa nke mere na ha enweghi ohere iri nri, o siri ha, **"Soronu m, unu niile, ka anyi ga ebe di juu, zuo ike nwa oge nta."**

³² Ya mere ha puru baa n'ime ugbo mmiri gaa n'ebe ha ga-anoduru naani onwe ha. ³³ Ma otutu mmadu ndi huru ha mgbe ha na-apu matara ha, sitekwara n'obodo niile di ebe ahụ gburugburu gbara oso gbaruo ebe ahụ tupu ya na ndi na-eso uzo ya abiaruo. ³⁴ Mgbe o sitere n'ugbo mmiri ridata, o huru oke igwe mmadu a ka ha zukoro. O nwere omiiko n'ebe ha no, n'ih i na ha di ka aturu na-enweghi onye na-azu ha. O malitekwara izi ha otutu ihe.

³⁵ N'oge a, ochichiri ebidola igba, n'ih i ya, ndi na-eso uzo ya b́ara gwa ya, "Ebe a bu ozara, chi ejiekwala. ³⁶ Zilaga ndi a, ka ha gaa n'obodo nta ndi di gburugburu ebe a, zutara onwe ha ihe ha ga-eri."

³⁷ Ma o zara si ha, **"Nyenu ha ihe ha ga-eri."**

Ha siri ya, “Anyi ga-eje izuta ogbe achicha nke nari denari‡ abuo, iji nye ha ka ha rie?”

³⁸ Ma o juru ha si, **“Ogbe achicha ole ka unu nwere? Gaanu choputa.”**

Mgbe ha choputasiri, ha siri, “Ogbe achicha ise na azu abuo.”

³⁹ Mgbe ahụ o nyere ha iwu ka ha mee igwe mmadụ ahụ ka ha nọdụ ala n’otu n’otu n’elu ahijia ndụ. ⁴⁰ Ya mere, ha nọdurụ ala, iri mmadụ ise n’otu ebe, nari mmadụ n’ebe ozo. ⁴¹ O naara ogbe achicha ise na azu abuo ndi ahụ, welie anya ya elu, nye ekele. O nyawara achicha ahụ nye ya ndi na-eso uzọ ya ka ha kee ndi mmadụ ahụ. Otu aka ahukwa o nyawakwara azu abuo ahụ nyekwa ha niile. ⁴² Ha niile riri rijuo afo. ⁴³ Ha tutukotara iberibe achicha na azu tutujuo nkata iri na abuo. ⁴⁴ Onuogugu ndi nwoke riri ogbe achicha ahụ di puku mmadụ ise.

Jisos agaa ije n’elu mmiri

⁴⁵ Ngwangwa, o mere ka ndi na-eso uzọ ya banye n’ugbo mmiri buru ya uzọ gafee n’ofe nke ozo nke osimiri Betsaida, ebe ya onwe ya nọdurụ izilaga igwe mmadụ ahụ. ⁴⁶ Mgbe ndi a niile lachara, o rigooro n’elu ugwu ikpe ekpere.

⁴⁷ Mgbe uhuruchi biara, ugbo mmiri ahụ nọ n’etiti osimiri, ma naani ya onwe ya nọ n’elu ala. ⁴⁸ Mgbe o huru na ha nọ na nsogbu n’ihi na ikuku na-emegide ha, n’ihe di ka elekere atọ nke ututu, o bidoro iga ije n’elu mmiri ibiakwute ha, ma o mere di ka o choro igafe ha. ⁴⁹ Ma mgbe ha huru ya ka o na-aga ije n’elu osimiri, ha chere na o bu mmuo, tie mkpu akwa. ⁵⁰ N’ihi na ha niile huru ya, oke ujọ tukwara ha.

Na-atufughi oge, o gwara ha si, **“Nweenu obi ike! O bu m. Unu atula egwu.”** ⁵¹ Emesia, o rigokwuru ha n’ime ugbo mmiri ahụ, otu mgbe ahụ ikuku ahụ dara juu. Ihe ndi a jukwara ha anya nke ukwu. ⁵² Obi ha mechiri emechi n’ihi na ha aghotaghi ihe banyere oru ebube ogbe achicha ndi ahụ.

Ogwugwo oria na Genesaret

⁵³ Mgbe ha gafere n’ofe nke ozo, ha rutere n’ala Genesaret ebe ha kedoro ugbo ha. ⁵⁴ Ma ngwangwa ha putara n’ugbo, ndi nọ n’ebe ahụ matara onye o bu. ⁵⁵ Ha gbaara oso gaa n’obodo nta niile di ebe ahụ gburugburu butere ya ndi oria n’ute ebe obula ha nuru na o nọ. ⁵⁶ Ebe obula o bara, n’obodo ukwu maobu na obodo nta, maobu n’ubi, ndi mmadụ na-ebute ndi oria nibe ha n’ahia. Ha rioro ya

‡ 6:37 6:37 Otu denari bu ihe a na-akwu di ka ugwo oru otu ubochi.

ka o kwere ka ha metụ ọ bụladị ọnụnụ uwe ya aka; ndị niile metụrụ ya aka nwetara ọgwụgwo.

7

The dị ọcha na ihe na-adighị ọcha

¹ Mgbe ndị Farisii na ụfọdụ ndị ozizi iwu sitere Jerusalem bịa gbara ya gburugburu, ² ha hụrụ na ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ya ji aka na-adighị ọcha, ya bụ aka a na-akwoghị akwọ, na-eri nri. ³ Ndi Farisii na ndị Juu niile adighị eri nri ma ọ bụrụ na ha akwoghị aka, n'ihị na ha na-ejigidesi aka ike n'ozizi na omenaala nke ndị okenye. ⁴ Mgbe ọbụla ha si n'ahia lọta, ha adighị eri nri ma ọ bughị ma ha sachara onwe ha. Ha na-edebekwa ọtụtụ omenaala ndị ọzọ dị ka isacha iko, na ite mmiri na ketulụ.*

⁵ Ya mere ndị Farisii na ndị ozizi iwu juru ya si, "Gini mere ndị na-eso ụzọ gi adighị ebi n'usoro omenaala ndị okenye. Karịa iji aka na-adighị ọcha rie nri ha?"

⁶ Ọ siri ha, "**Amụma ahụ Aizaya buru banyere unu ndi ihu abuo bu eziokwu; di ka e dere ya si,**
"**'Ndi a ji egbugbere onu ha na-asopuru m,**
ma obi ha di anya n'ebe m no.

⁷ **Ofufe ha na-efe m bu ihe efu,**
ozizi ha bukwa ihe mmadu nyere n'iwu.'[†]

⁸ **Unu atufuola iwu Chineke ma jidesiekwa aka ike n'omenaala nke mmadu."**

⁹ Ma ọ gwakwara ha si, "**Unu nwere ụzọ di mma n'anya unu nke unu ji wezuga iwu Chineke ma were omenaala unu dochie n'onodu ya.** ¹⁰ N'ihị na Mosis siri, 'Sopuru nne gi na nna gi,'[‡]na, 'onye ọbụla kwujoro nne maobu nna ya ka e gbuo ya.'[§] ¹¹ Ma unu na-asị, na ọ bụrụ na mmadu asị nne ya maobu nna ya, 'The ọbụla bu nke i gara erite n'aka m bu koban,' (nke putara onyinye diri Chineke).* ¹² N'uzo di otu a, unu na-akwagide ndi mmadu ka ha hapu inyere nne na nna ha aka. ¹³ N'uzo di otu a, unu na-eme okwu Chineke ka ọ bụrụ ihe efu, site n'omenaala unu nke unu nyefere n'aka ndi ọzọ. Ọ dikwa otutu ihe ndi ọzọ di ka nke a unu na-eme."

¹⁴ Ọzokwa, ọ kporo igwe mmadu ahụ si ha, "**Geenu m nti onye ọbụla, ma ghotakwanu nke a.** ¹⁵ **Ọ dighi ihe ọbụla banyere n'ime mmadu puru imeru mmadu, kama ihe**

* 7:4 7:4 N'ime ụfọdụ akwukwo mgbe ochie i ga-ahuta ma ihe ndina. † 7:7

7:7 Aiz 29:13 ‡ 7:10 7:10 Opu 20:12; Dit 5:16 § 7:10 7:10 Opu 21:17; Lev

20:9 * 7:11 7:11 Nke a adighi n'iwu Chineke nyere.

na-emeru mmadu bu ihe ahụ na-esite n'ime ya na-aputa." ¹⁶ Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.†

¹⁷ Mgbe o hapuru igwe ndi mmadu ahụ banye n'ime ulo, ndi na-eso uzọ ya juru ya maka ilu a. ¹⁸ O siri ha, "Unu o ka di ka ndi na-enweghi nghota? O bu unu aghotaghi na ihe obula banyere n'ime mmadu apughi imeru ya. ¹⁹ N'ih na ihe di otu a anaghi abanye n'obi ha, kama o na-abanye n'ime afo ha, si n'ebe ahụ a nyupu ya n'ulo nsi." (Site n'ikwu otu a, o mere ka ihe oriri niile di ocha.)

²⁰ O sikwara, "O bu ihe sitere n'ime mmadu puta na-emeru ya. ²¹ N'ih na o bu n'ime obi mmadu ka echiche ojoo niile si aputa, ya na ikwa iko niile di iche iche, izu ohi, igbu mmadu, ²² ikwa iko nke ndi nwere di na nwunye, ochicho idotara onwe gi ihe ndi ozo nwere, ekworo, aghughu niile, adighi ocha niile, inwe anya ufu n'ebe ndi ozo no, nkwulu niile, nganga na enweghi uche obula. ²³ Ihe ojoo ndi a niile na-esite n'ime mmadu a puta. Ha bukwa ihe na-emeru mmadu."

Okwukwe nwanyi Siria

²⁴ O hapuru ebe ahụ gaa n'akuku obodo Taja.‡ N'ebe ahụ o banyere n'ime otu ulo. Ma o nwekwaghi ike izo onwe ya, n'agbanyeghi na o choghi ka a mata na o no ebe ahụ. ²⁵ Ngwangwa, otu nwanyi nwere otu nwa nwanyi ntakiri nke mmuo na-adighi ocha bi n'ime ya nuru maka ya, o biara daa n'ukwu ya. ²⁶ Nwanyi a bu onye Griik a muru n'akuku Sairo-Fonesia. O rioro ya ka o chupuru ya mmuo ojoo ahụ bi n'ime nwa ya nwanyi.

²⁷ O siri ya, "Hapu ka umuntakiri buru uzọ rie ihe, n'ih na o zighi ezi na a ga-ewere nri umuntakiri tupuru nkita."

²⁸ Ma o zaghachiri ya si, "Onyenwe m, ma umu nkita na-erikwa iberibe nri umuntakiri si na tebul tupu n'ala."

²⁹ Mgbe ahụ, o siri ya, "Nwanyi, i zara nke oma, n'ih osisa gi, laa, mmuo ojoo ahụ ahapula nwa gi nwanyi ugbu a."

³⁰ O laghachiri n'ulo ya, hụ nwantakiri ahụ ka o dina n'elu ihe ndina, mmuo ojoo ahụ apukwala.

Ogwugwo onye nti chiri na onye ogbu

³¹ Emesia, o hapuru akuku Taja gabiga Saidon bjaruo n'osimiri Galili ruo n'obodo ndi di na Dekapolis. ³² Ha

† 7:16 7:16 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di isi 4 n'amaokwu nke 23. ‡ 7:24 7:24 N'akwukwo ochie ufodu i ga-ahụ Taja na Saidon.

duteere ya otu nwoke ntị chiri, nke na-asukwa oke nsu. Ha rioro ya ka o bikwasị ya aka.

³³ O duuru ya puo n'ebe igwe mmadu ahụ no, runye ya mkpisiaka n'ime ntị ya abuo. Mgbe ahụ o gbupukwara onu mmiri metukwa ya aka n'ire. ³⁴ O leliri anya n'eluigwe suo ude si ya, "**Ef fata,**" nke putara "**Meghee!**" ³⁵ Ngwangwa, ntị ya meghere, a topukwara ire ya, o malite ikwu okwu nke oma.

³⁶ Jisosh nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye obula, ma mgbe o na-eme nke a ha gara n'ihu na-akosa ya ebe niile. ³⁷ O turu ha n'anya nke ukwu, ha kwuo si, "O meela ihe niile nke oma. O na-eme ka o buladi ndi ntị chiri nu ihe, ma mee ka ndi ogbi kwuo okwu."

8

Jisosh enye puku mmadu anọ nri

¹ N'oge ahụ, igwe mmadu ozo zokoro. Ebe ha na-enweghi ihe ha ga-eri, o kporo ndi na-eso uzo ya si ha, ² "**Enwere m omiko n'ebe igwe mmadu ndi a no. Nke a na-eme ya ubochi ato anyi na ha no. Ugbu a, ha enweghi ihe ha ga-eri.** ³ **O buru na m ezilaga ha n'ulo ha, ufodu n'ime ha ga-ada n'uzo n'ihu aguu. N'ihu na ufodu ha si n'ebe di anya bia.**"

⁴ Ndi na-eso uzo ya zara ya, "Ebee ka mmadu ga-achota achicha ga-ezuru ndi a n'ime ozara a?"

⁵ Jisosh juru ha si, "**Ogbe achicha ole ka unu nwere?**"

Ha zara si, "Asaa."

⁶ O gwara igwe mmadu ahụ ka ha nodu ala. O weere ogbe achicha asaa ahụ kpee ekpere. O nyawasiri ha, nye ha ndi na-eso uzo ya ka ha kee igwe mmadu ahụ niile. Ha kekwaro ya nye igwe mmadu ahụ. ⁷ Ha nwekwara azu ole na ole. O weere ya kpee ekpere, o gwara ha ka ha kesaakwa ya. ⁸ Ha riri, rijuo afọ. Ha tutukotara iberibe achicha dafuru n'ebe ndi a no rie nri. Ha tutujuru nkata asaa. ⁹ Ndi riri nri a ruru ihe dika puku mmadu anọ. Mgbe ahụ o zilagara ha. ¹⁰ Ngwangwa, ya na ndi na-eso uzo ya banyere n'ugbo mmiri gaa n'akuku obodo Dalmanuta.

¹¹ Ndi Farisii biakwutere ya malite nrurita uka, na-achọ ihe iribama si n'eluigwe, iji nwalee ya. ¹² O suru ude nke ukwu n'ime onwe ya si, "**Gini mere ogbo a ji achọ ihe iribama? N'ezie, n'ezie, agwa m unu, o nweghi ihe iribama a ga-egosi ogbo a.**" ¹³ O hapuru ha n'ebe ahụ banyekwa n'ugbo mmiri ozo, igafe n'ofe ozo nke osimiri ahụ.

The na-eko achicha nke ndi Farisii na Herod

14 Ndị na-eso ụzọ ya chefuru iwere achicha. Ọ bụ naanị otu ogbe achicha fọdụrụ ha n'ime ụgbọ. ¹⁵ Ọ doro ha aka na ntị sị, **"Kpacharanụ anya. Lepụnụ anya maka ihe na-eko achicha ndị Farisii na nke Herod."**

16 Ha kparitara ụka n'etiti onwe ha na-asị, "Ọ bụ n'ihhi na anyị enweghị achicha."

17 Mgbe Jisọs ghotara isi mkparita ụka ha, ọ juru ha sị, **"Gini mere unu ji na-ekwu okwu maka enweghị achicha? Ọ putara na unu adighi ahụ maobu aghota? Obi unu o siri ike? ¹⁸ Unu nwere anya nke na-adighi ahụ ụzọ? Unu nwere ntị ma unu adighi anụ ihe? Ọ ga-abu na unu adighi echeta? ¹⁹ Mgbe m ji ogbe achicha ise zuo puku mmadu ise, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara sị ya, "Nkata iri na abuo."

20 **"Mgbe m ji ogbe achicha asaa zuo puku mmadu ano, iberibe achicha juru nkata ole ka unu tutukotara?"**

Ha zara sị ya, "Nkata asaa."

21 Ọ siri ha, **"Unu ka no na-enweghị nghota?"**

Jisọs agwoọ onye isi na Betsaida

22 Mgbe ha ruru Betsaida, ụfọdu mmadu kpotaara ya otu onye isi riro ya ka o metu ya aka, ²³ Ọ duuru onye isi ahụ n'aka puo n'azu obodo. Mgbe ahụ, ọ gbusara onu mmiri n'anya ya metukwa ya aka n'anya. Ọ juru ya sị, **"I na-ahụ ihe obula?"**

24 Nwoke ahụ leliri anya elu ma sị, "Ana m ahụ ndi mmadu ma ha di ka osisi na-agahari agahari."

25 Nke ugboro abuo Jisọs metukwara ya aka n'anya, mgbe ahụ anya ya meghere. Ọ bidoro ihu ihe niile nke oma. ²⁶ Ọ zilagara ya ulo ya sị ya, **"Abanyekwala n'ime obodo."**

Ogbugba ama Pita banyere Kraist

27 Mgbe ahụ Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya gara n'obodo nta ndi ozo di gburugburu Sizaria Filipai. Mgbe ha na-aga n'uzo, ọ juru ndi na-eso ụzọ ya sị, **"Onye ka ndi mmadu na-asị na m bu?"**

28 Ha zara ya sị, "Ufodu na-asị na i bu Jon omee baptizim, ndi ozokwa si na i bu Ilaija maobu otu n'ime ndi amuma."

29 Ma ọ juru ha sị, **"Ma unu onwe unu, ọ bu onye ka unu na-asị na m bu?"**

Pita zara sị, "I bu Kraist* ahụ."

30 Ọ doro ha aka na ntị sị ha agwakwala onye obula ihe banyere ya.

* 8:29 8:29 Maobu, Onye nzoputa.

Jisọs ekwuo okwu ọnwụ ya

³¹ Emesịa, o bidoro izi ha ihe na Nwa nke Mmadu aghaghị ihu otutu ahuhu di iche iche, ndi okenye, na ndisi nchujaja na ndi ozizi iwu ga-aju ya, na aghaghị igbu ya, ma o ga-ebili n'ọnwu mgbe ubochi nke ato gasiri. ³² O gwaghere ha ihe ndi a onu. Ma Pita kpoooro ya puo n'otu akuku, bido ibara ya mba.

³³ Ma o tughariri lee ndi na-eso uzo ya anya, baara Pita mba si ya, **“Si n’ebe m no puo ekwensu! Ihe i na-eche echiche ya abughi uche Chineke, ha bu echiche mmadu.”**

Ihe o ga-efu iso Jisọs

³⁴ Mgbe ahụ, o kpoooro ndi na-eso uzo ya na igwe mmadu ahụ. O gwara ha si, **“O buru na onye obula achoo iso m, ya guo ndu ya di ka ihe furu efu. Mgbe ahụ, ya buru obe ya soro m n’azu. ³⁵ N’ihi na onye na-azo ndu ya ka o ga-efunari, ma onye obula guru ndu ya di ka ihe furu efu n’ihi m, na n’ihi ozioma m, ga-azoputa ya. ³⁶ Uru gini ka o ga-abara mmadu, iritecha uwa niile n’uru ma tufuo ndu ha? ³⁷ O di ihe ozo di n’uwa mmadu nwere ike iji gbanwere ndu ya? ³⁸ O buru na ihere na-eme onye obula n’ihi m na n’ihi okwu m n’uwa ojojo a, na n’uwa mmehie a, ihere onye ahụ ga-emekwa Nwa nke Mmadu, mgbe o ga-abighachi n’ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.”**

9

¹ Ma o gwara ha si, **“N’ezie asi m unu, ufodu n’ime ndi guzo n’ebe a, agaghi edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke mgbe o ga-abia n’ike.”**

Nnwogha Jisọs

² Mgbe ubochi isii gasiri, Jisọs kpoooro Pita na Jemis na Jon, duru ha rigoro n’elu ugwu di elu. N’ebe ahụ ka ha noduru naani ha. N’ebe ahụ, a gbanwere odidi ya n’ihu ha. ³ Uwe ya na-enwu ocha kariya udi ocha obula anya hurula. O dikwa ocha kariya nke onye obula n’uwa nwere ike ime ka ihe di ocha. ⁴ Ha huru Ilaija na Mosis ka ha putara soro Jisọs na-ekwu okwu.

⁵ Pita gwara Jisọs si, **“Onye ozizi, o di mma ka anyi nodu n’ebe a. Ka anyi wuo ulo ikwu ato. Otu ga-abu nke gi, otu a buru nke Mosis, nke ozokwa a buru nke Ilaija.”** ⁶ (O makwaghi ihe o ga-ekwu n’ihi na oke egwu turu ha.)

⁷ Mgbe ahụ, igwe ojii pụtara kpuchie ha. Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa sị, "Onye a bụ Okpara m, onye m hụrụ n'anya. Geenu ya ntị."

⁸ Na mberede, mgbe ha lere anya gburugburu, ọ dīkwaghị onye ọzọ ha hụrụ, karịa naanị Jisọs.

Ajuju banyere Ilaija

⁹ Mgbe ha si n'elu ugwu ahụ na-arịdata, Jisọs nyere ha iwu ka ha ghara igwa onye ọbụla ihe ha hụrụ, tutu ruo mgbe Nwa nke Mmadụ ga-esi n'ọnwụ bilie. ¹⁰ Ha zobere ihe a n'etiti onwe ha, na-ekwurịtara okwu na-atule ihe isi n'ọnwụ bilie pụtara.

¹¹ Ma ha juru ya sị, "Gini mere ndi ozizi iwu jiri sị na Ilaija aghaghị ibu ụzọ bịa?"

¹² Ọ gwara ha sị, "**Ọ bụ ezie, Ilaija ga-ebu ụzọ bịa, na-emekwa ka ihe di ka ọ di na mbụ. Ma gini mere e jiri dee na Nwa nke Mmadụ ga-ahụ ọtụtụ ahụhụ, burukwa onye a juru aju?** ¹³ **Ka m gwa unu, Ilaija abialari. Ma ha mesokwara ya mmeso otu ha chorọ di ka e dere banyere ya.**"

Jisọs agwọọ nwa mmụọ ojọọ bi n'ime ya

¹⁴ Mgbe ha bjarutere n'ebe ndi na-eso ụzọ ya nọ, ha hụrụ oke igwe mmadụ ka ha gbara ha gburugburu, hūkwā ụfọdụ ndi ozizi iwu ka ha na ha na-arurita ụka. ¹⁵ Ngwangwa, mmadụ ahụ niile hụrụ ya, ụdidi ya juru ha anya. Ha gbaara ọsọ gaa kelee ya.

¹⁶ Ọ juru ha sị, "**Unu na ha ọ na-arurita ụka banyere gini?**"

¹⁷ Otu onye n'ime igwe mmadụ ahụ zara ya sị, "Onye ozizi akpọtara m gi nwa m nwoke, nke mmụọ ojọọ bi n'ime ya, nke mekwara ka ọ daa ogbi. ¹⁸ Mgbe ọbụla mmụọ ojọọ ahụ malitere isogbu ya, ọ na-atuda ya n'ala. Mgbe ahụ, ọ na-agbọ ụfufu n'onu ya, na-ata ikikere eze, anụ ahụ ya na-esikwa ike. Arioro m ndi na-eso ụzọ gi ka ha chupụ mmụọ ojọọ a, ma ha enweghi ike."

¹⁹ Ọ zaghachiri ha sị, "**Unu ogbọ na-enweghi okwukwe. Ruo ole mgbe ka mụ na unu ga-anọ? Ruo ole mgbe ka m ga-anagide unu? Kpọtaranu m ya!**"

²⁰ Ya mere, ha kpọtara ya nwata ahụ. Mgbe mmụọ ojọọ ahụ hụrụ ya, ngwangwa, o nughariri nwata ahụ nke ukwuu, ọ daa n'ala na-aturu onwe ya n'ala, na-agbokwa ụfufu n'onu ya.

²¹ Jisọs juru nna nwata ahụ sị, "**Olee mgbe ihe a bidoro?**"

Ọ zara sị, “Site na mgbe ọ bụ nwata nta. ²² Ọ na-eme ya ka ọ daba n’ọkụ, maọbụ na mmiri, ka ọ laa ya n’iyi. Ọ buru na ọ di ihe i nwere ike ime, biko meere anyị ebere, nyere anyị aka.”

²³ Jisọs siri ya, “**‘Ọ buru na i nwere ike’? The niile puru ime n’ebe onye kwere ekwe nọ.**”

²⁴ Ngwangwa, nna nwata ahụ tiri mkpu sị, “Ekweere m, biko nyere ekweghi ekwe m aka!”

²⁵ Mgbe Jisọs huru na igwe mmadu na-agba oso na-abia n’ebe ahụ, ọ baara mmuo ahụ na-adighi ocha mba sị, “**Gị mmuo ojo ntị ike na ida ogbi, ana m enye gị iwu, site n’ime nwata a pụta! Abanyekwala n’ime ya ozo!**”

²⁶ O tiri mkpu n’oke olu, nugharia nwata ahụ nke ukwu ma site n’ime ya pụta. Nwata ahụ togboro n’ala di ka onye nwuru anwu nke mere na ndi niile no n’ebe ahụ siri, “Ọ nwuola!” ²⁷ Ma Jisọs jidere ya n’aka selite ya elu, mee ka o guzo n’ukwu ya. O guzokwara.

²⁸ Ma mgbe ọ banyere n’ime ulo ndi na-eso uzo ya juru ya na nzuzo sị, “Gini mere o jiri siere anyi ike ichupu ya?”

²⁹ Ọ siri ha, “**Ọ bu naani site n’ike ekpere ka a puru ichupu udi a.**”*

Jisọs ekwuokwa okwu ozo banyere onwu ya

³⁰ Ha siri n’ebe ahụ puo gafee Galili. Ọ choghi ka onye obula mata maka ya, ³¹ n’ihi na ọ na-ezi ndi na-eso uzo ya ihe. Ọ siri ha, “**A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n’aka umu mmadu, ha ga-egbukwa ya ma ọ ga-ebili n’onwu mgbe mkpuru ubochi ato gasiri.**” ³² Ma ha aghotaghi ihe ọ na-agwa ha. Egwu tukwara ha i ju banyere ya.

Onye kachasi ukwu

³³ Emesia, ha biaruru Kapanom. Mgbe ọ banyere n’ulo, ọ juru ha sị, “**Gini ka unu na-arurita uka banyere ya n’okporouzo?**” ³⁴ Ma ha gbara nkiti, n’ihi na ha ruritara uka n’okporouzo banyere onye di ukwu karia ibe ya.

³⁵ Ọ noduru ala kpoo mmadu iri na abuo ahụ, si ha, “**Ọ buru na onye obula choro ibu onye mbu, ọ ghaghi ibu onye ikpeazu, burukwa onye na-ejere mmadu niile ozi.**”

³⁶ Mgbe ahụ o kuuru otu nwantakiri mee ka o guzoro n’etiti ha. O kuuru nwata ahụ n’aka ya si ha, ³⁷ “**Onye obula nabatara otu n’ime umuntakiri ndi a n’aha m, na-anabata m. Ma onye obula nabatara m, ọ bughị m ka ọ nabatara, kama ọ na-anabata onye zitere m.**”

* 9:29 9:29 Akwukwo ochie ndi ozo na-edenye, na-ibu onu.

Onye na-emegideghị anyị dīnyeere anyị

³⁸ Jọn siri ya, "Onye ozizi, anyị huru otu onye na-achupu mmuo ojoo n'aha gi, ma anyị gbaliri igbochi ya n'ihi na o bughi otu onye n'ime anyi."

³⁹ Ma Jisos gwara ha si, "Unu egbochila ya, n'ihi na onye obula ji aha m na-arụ orụ ebube agaghị ekwu okwu ojoo megide m. ⁴⁰ N'ihi na onye obula na-adighi emegide anyi dīnyeere anyi. ⁴¹ N'ezikwu asi m unu, onye obula ga-ekunye unu otu iko mmiri n'aha m, n'ihi na unu bu ndi nke Kraist, ga-anatakwa ugwo oru ya."

Iduba na mmehie

⁴² "O burukwa na onye obula emee ka otu n'ime ndi a di nta kweere na m jehie, o ga-akara onye ahụ mma ma o buru na e kenyere nkume igwe nri buru ibu n'olu ya, tunye ya n'ime oke osimiri. ⁴³ O buru na aka gi na-eme ka i jehie, gbupu ya. O ga-akara gi mma inwe orusi baa na ndu kari inwe aka abuo banye n'oku ala mmuo, ebe oku ya na-adighi anyu anyu; ⁴⁴ ebe

"'ikpuru ya na-adighi anwu anwu,
oku ya adighi anyukwa anyu.'†

⁴⁵ O buru na ukwu gi na-eme ka i jehie, gbupu ya, tufukwaa ya, n'ihi na o ga-akara gi mma iba na ndu na ngwuro kari inwe ukwu abuo a tunye gi n'oku ala mmuo; ⁴⁶ ebe

"'ikpuru ya na-adighi anwu anwu,
oku ya adighi anyukwa anyu.'‡

⁴⁷ O buru na anya gi na-eme ka i jehie, gbupu ya. O ga-akara gi mma na i nwere otu anya baa n'alaeze Chineke, kari inwe anya abuo a tunye gi n'oku ala mmuo, ⁴⁸ ebe

"'ikpuru ya na-adighi anwu anwu,
oku ya adighi anyukwa anyu.'§

⁴⁹ A ga-eji oku nuchaa onye obula di ka nnu.

⁵⁰ "Nnu di mma, ma o buru na o dighi atokwa utu, olee ka i ga-esi mee ka o too utu ozo? Ya mere, nweenu nnu n'ime onwe unu. Unu na ibe unu biri n'udo."

10

Ozizi banyere igba alukwaghi m

¹ O hapuru ebe ahụ gaa n'obodo ndi di na mpaghara Judia ma gafeekwa n'ofe Jordan. Igwe mmadu biakwutekwara ya, ozo, di ka o si emekwa, o ziri ha ihe.

† 9:44 9:44 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n'amaokwu nke 48.

‡ 9:46 9:46 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a di n'amaokwu nke 48.

§ 9:48 9:48 Aiz 66:24

² Ufọdụ ndị Farisii b́ara, ma n'ihl ị nwalee ya, ha juru ya si, "O ziri ezi n'iwu ka nwoke gbaa nwunye ya alukwaghị m?"

³ Ma o zara ha si, "**Gini ka Mosis nyere unu n'iwu?**"

⁴ Ha siri, "Mosis kwenyere ka nwoke dee asambodo alukwaghị m, nye nwunye ya ma zilaga ya."

⁵ Jisọs siri ha, "**O bu n'ihl na obi unu siri ike nke ukwu ka o ji deere unu iwu a.** ⁶ **Ma na mmalite nke okike uwa, Chineke 'kere ha nwoke na nwanyi.'**"*

⁷ 'N'ihl nke a ka nwoke ga-eji hapu nne ya na nna ya e jikota ya na nwunye ya. ⁸ Ha abuo ga-abu otu anu ahụ.†Ya mere, ha abukwaghị mmadu abuo ozo, kama otu anu ahụ. ⁹ Ya mere, ihe Chineke jikotara, ka mmadu obula atosala ya."

¹⁰ Mgbe ha banyere n'ulo, ndi na-eso uzo ya juru ya ozo ihe banyere okwu a. ¹¹ O siri ha, "**Onye obula gbara nwunye ya alukwaghị m ma luru nwanyi ozo na-eme mmehie ikwa iko megide ya.** ¹² **Ma o buru na nwanyi obula agbaa di ya alukwaghị m ma luru nwoke ozo, o na-emekwa mmehie ikwa iko.**"

Jisọs na umuntakiri

¹³ Ndi mmadu na-ekutere ya umuntakiri ka o metu ha aka, ma ndi na-eso uzo ya baara ha mba. ¹⁴ Ma mgbe Jisọs huru nke a, iwe were ya nke ukwu, o siri ha, "**Hapunu umuntakiri ka ha biakwute m. Unu egbochikwala ha. N'ihl na alaeze Chineke bu nke ndi di otu a.** ¹⁵ **N'ezikwu asi m unu, onye obula nke na-agaghị anabata alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghị aba n'ime ya.**" ¹⁶ Mgbe ahụ, o kuuru ha n'aka ya, bikwasị ha aka ya abuo ma gozie ha.

Onye Ogaranya na Alaeze Chineke

¹⁷ Mgbe o na-ebili njem, otu nwoke gbaara oso bia gbuo ikpere n'ihu ya. O juru ya si, "Ezi onye ozizi oma, gini ka m ga-eme ka m keta ndu ebighi ebi?"

¹⁸ Jisọs siri ya, "**Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bughị naani Chineke.** ¹⁹ **I maara ihe niile enyere n'iwu: 'Egbula mmadu, a kwala iko, e zula ohi, a gbalama ugha, a ghogbula mmadu ibe gi, sopuru nne na nna gi.'**‡"

²⁰ O siri ya, "E, onye ozizi, Edebezuchaala m ha niile siteri na mgbe m bu nwata."

* 10:6 10:6 Jen 1:27 † 10:8 10:8 Jen 2:24 ‡ 10:19 10:19 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20

²¹ Jisọs lere ya anya, hụ ya n'anya. Mgbe ahụ, ọ gwara ya sị, **“Ọ fọdurụ naanị otu ihe i ga-eme. Laa, ugbo a, ree ihe niile i nwere, nyekwa ndị ogbenye ego i retara. I mesịa nke a, i ga-enwe akụ n'eluigwe. Mgbe ahụ ịaghachi soro m.”**

²² Mgbe ọ nuru okwu a, ihu ya gbaruru. O sitere n'ebe ahụ puo na mwute, n'ihi na ọ bu ogaranya nke nwere otutu akunuba.

²³ Jisọs leghariri anya gwa ndi na-eso uzo ya sị, **“Lee ka o si buru ihe rara ahụ na onye ogaranya ga-abanye n'alaeze Chineke.”**

²⁴ Okwu ya turu ndi na-eso uzo ya n'anya, ma Jisọs gwakwara ha ozo sị, **“Umuntakiri, ọ bu nnoo ihe rara ahụ ibanye n'alaeze Chineke.** ²⁵ **Ọ diri inyinya kamel mfe isite n'anya agiga gafee, kariya onye ogaranya ibanye n'alaeze Chineke.”**

²⁶ Okwu a jubigara ha anya oke. Ha juritara ibe ha sị, **“Onye kwanu ka a ga-azoputa?”**

²⁷ Ma Jisọs lere ha anya sị ha, **“N'ebe mmadu no, ọ bu ihe rara ahụ. Ma n'ebe Chineke no, ihe niile di mfe. Ọ dighi ihe rara Chineke ahụ ime.”**

²⁸ Pita malitere igwa ya sị, **“Anyi ahapula ihe niile soro gi!”**

²⁹ Jisọs siri, **“N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ọ dighi onye obula hapuru ulo ya, maobu umunne ya ndi nwoke, maobu umunne ya ndi nwanyi, maobu nne ya, maobu nna ya, maobu umuntakiri ya, maobu ala ubi ya n'ihu m, na n'ihu ozioma a,** ³⁰ **nke na-agaghi anataghachikwa n'ua a, ulo, umunne ndi nwoke, umunne ndi nwanyi, nne, umuaka na ala ubi, tinyere mkpagbu, ihe ruru okpukpu nari kariya ihe niile nke ọ hapuru. Ọ ga-anatakwa ndu ebighi ebi n'ua ozo.** ³¹ **Ma otutu ndi bu uzo ga-abu ndi ikpeazu, ma otutu ndi ikpeazu ga-abukwa ndi bu uzo.”**

Okwu ozo Jisọs kwuru banyere onwu ya

³² Ha no n'uzo na-aga Jerusalem, ma Jisọs no n'ihu ha, nke a juru ndi na-eso uzo ya n'anya. Otu a kwa, ndi mmadu niile na-abia ha n'azu tukwara egwu. Ozokwa, ọ kpopuru mmadu iri na abuo ahụ n'akuku, malite igwa ha ihe gaje idakwasị ya. ³³ Ọ siri, **“Leenu, anyi na-aga Jerusalem, ebe a ga-arara Nwa nke Mmadu nyefee n'aka ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu. Ha ga-ama ya ikpe onwu, nyefekwa ya n'aka ndi mba ozo.** ³⁴ **Ha ga-akwa ya emo, gbusakwa ya onu mmiri asu, pia ya ihe ma gbukwaa**

ya. Ma mgbe ụbọchị atọ gasiri, ọ ga-esite n'ọnwu bilie."

Arịrịọ Jemis na Jọn

³⁵ Jemis na Jọn umụ Zebedi bjakwutere ya. Ha siri ya, "Onye ozizi, anyị choro ka i meere anyị ihe obula anyị rioro."

³⁶ O siri ha, "**Gini ka unu choro ka m meere unu?"**

³⁷ Ha siri ya, "Kwere ka otu onye n'ime anyị noro n'aka nri gi, onye nke ozọ n'aka ekpe gi n'ime ebube gi."

³⁸ Ma Jisọs siri ha, "**Unu amataghi ihe unu na-ario. Unu puru inu iko ahụ mu onwe m ga-anu maobu buru ndi a ga-eme udi baptizim a ga-eme m?"**

³⁹ Ha zaghachiri ya, "Anyi puru."

Jisọs siri ha, "**Unu ga-anu iko m ga-anu, a ga-emekwa unu baptizim nke a ga-eme m.** ⁴⁰ **Ma inodu n'aka nri m maobu n'aka ekpe m abughi ihe diri m inye, kama onodu ndi a diri ndi a kwadooro ha."**

⁴¹ Mgbe mmadu iri ndi ozọ nuru nke a, iwe juputara ha obi n'ihi Jemis na Jọn. ⁴² Ma Jisọs kpokotara ha niile si ha, "**Di ka unu onwe unu maara, ndi eze nke ndi mba ozọ, na ndi a maara aha ha, na-eji aka ike na-achị ndi no n'okpuru ha.** ⁴³ **Ma n'etiti unu o gaghi adi otu a. Kama onye obula choro idi ukwu n'etiti unu ga-abu onye na-ejere unu ozi.** ⁴⁴ **Onye obula nke choro ibu onye mbu n'etiti unu, ga-abu ohu mmadu niile.** ⁴⁵ **N'ihi na Nwa nke Mmadu abiaghi ka e jeere ya ozi. Kama ka o jee ozi ma nyekwa ndu ya ka o buru ihe mgbaputa nke otutu mmadu."**

Ogwugwo Batimios onyeisi

⁴⁶ Mgbe ha ruru Jeriko, di ka Jisọs na ndi na-eso uzọ ya na otutu igwe mmadu sitere n'obodo Jeriko na-apu, otu nwoke kpuru isi aha ya bu Batimios (aha ya putara "nwa nwoke Timios"), onye aririọ noduru ala n'akuku uzọ. ⁴⁷ Mgbe o nuru na o bu Jisọs onye Nazaret na-agafe, o bidoro iti mkpu na-asị, "Jisọs, nwa Devid, meere m ebere!"

⁴⁸ Otutu mmadu bara ya mba ka o mechie onu. Ma o nogidesiri ike na-eti mkpu na-asị, "Nwa Devid, meere m ebere!"

⁴⁹ Jisọs kwusiri kwuo si, "**Kpọonu ya."**

Ya mere ha kpọọ onye isi ahụ, si ya, "Mesaa ihu gi bilie n'ukwu gi, o na-akpo gi." ⁵⁰ O tufuru uwe mwuda ya, wulie n'ukwu ya, bjakwute Jisọs.

⁵¹ Jisọs siri ya, "**Gini ka i choro ka m meere gi?"**

Onye isi ahụ siri ya, "Onye ozizi m, achoro m ka m hu uzọ."

⁵² Jisọs siri ya, **“Laa, okwukwe gi azọputala gi.”** N’otu oge ahụ, o bidoro ihu ụzọ, sorokwa ya gawa n’ụzọ ahụ.

11

Jisọs abaa Jerusalem

¹ Mgbe ha na-abiaru Jerusalem nso, ha rutere Betfeji na Betani n’Ugwu Oliv. Jisọs zipurụ mmadụ abụọ n’ime ndị na-eso ụzọ ya. ² Ọ gwara ha si, **“Gaanụ n’ime obodo nta di n’ihu unu. Mgbe unu na-abanye n’ime ya, unu ga-ahụ nwa inyinya e kedoro n’ebe ahụ nke onye ọbụla na-arikwasi beghi n’elu ya. Topunụ ya n’agbụ, kputaranụ m ya. ³ Ọ buru na onye ọbụla asi unu, ‘Gini mere unu ji na-atopu ya n’agbụ?’ sinu onye ahụ, ‘Ọ di Onyenwe anyi mkpa, ọ ga-akpughachitekwa ya ngwangwa.’”**

⁴ Ha ruru ma hụ otu nwa inyinya e kedoro n’akuku ụzọ, n’ihu otu ụlọ nke di n’ama. Di ka ha na-atopu ya, ⁵ ụfọdụ mmadụ guzo n’ebe ahụ siri ha, “Gini ka unu na-eme, unu na-atopu nwa inyinya a?” ⁶ Ha gwara ha ihe Jisọs kwuru, ha hapukwara ha ka ha toro inyinya ibu ahụ. ⁷ Ha kpataara Jisọs nwa inyinya ahụ, ma wukwasikwa uwe ha n’elu ya, ọ nokwasiri n’elu ya. ⁸ Ọtutu mmadụ túsara uwe ha n’okporo ụzọ, ma ndi ọzọ túsara alaka osisi ha gbutere n’ohia. ⁹ Ndi na-aga n’ihu na ndi na-esokwa n’azu, tiri mkpu na-asi,

“Hozanna!”*

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

¹⁰ “Ngozị diri alaeze ahụ na-abia nke nna anyi Devid!”

“Hozanna n’ebe kachasi ihe niile elu!”

¹¹ Mgbe ọ batara na Jerusalem, ọ gara n’ime n’ulonso ukwu ahụ. Mgbe o legharichara anya n’ihe niile di n’ebe ahụ, ma ebe ọ bu na chi ejiela, ya na ndi na-eso ụzọ ya puru gaa Betani.

Osisifig a buru onu

¹² N’echi ya, mgbe ha si Betani na-aputa, aguu guru ya. ¹³ Site n’ebe di anya, ọ huru otu osisi fig nke nwere akwukwo ndu. Mgbe ọ biaruru osisi ahụ nso, ọ gaghariri n’ukwu ya niile ma ọ ga-achota mkpuru n’elu ya, ma ọ hughi mkpuru ọbula, naani akwukwo ndu, n’ihi na oge

* **11:9** 11:9 Okwu a Hozanna, putara Zoputa n’asusu Hibru, nke mechara ghoọ mkpu otuto. † **11:9** 11:9 Abụ 118:25,26

a abughị oge osisi a ji amị mkpụrụ. ¹⁴ Mgbe ahụ, ọ gwara osisi ahụ si, **“Ka mmadụ ọbụla ghara iri mkpụrụ sitere na gị ruo ebighị ebi.”** Ndi na-eso ụzọ ya nuru mgbe o kwuru okwu a.

Jisọs achụpụ ndị ahia

¹⁵ Mgbe ha ruru Jerusalem, ọ banyere n’ime ulonso ukwu, bido ichupu ndi na-azu ahia na ndi na-ere ahia n’ebe ahụ. O kpughariri tebul ndi na-agbanwe ego, kwatuokwa oche niile n’odu ahia ndi na-ere nduru. ¹⁶ O gbochikwara onye ọbụla iwebata ngwongwo ahia orire n’ime ulonso ukwu ahụ. ¹⁷ Ma di ka ọ na-ezi ha ihe, ọ siri, **“O bu na-edeghi ya si, Ulo m ka a ga-akpo ulo ekpere nye mba niile? Ma unu emeela ya ogba ndi na-apunara mmadu ihe n’ike.”**[§]

¹⁸ Mgbe ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nuru nke a, ha malitere na-achọ ụzọ igbu ya ma ha turu egwu ya n’ihi na ozizi ya juru igwe mmadu niile ahụ anya.

¹⁹ Mgbe uhuruchi biara, Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya siri n’obodo ahụ puo.

Osisifig ahụ a kponwuo

²⁰ N’isi ututu echi ya, mgbe ha na-agafe, ha huru na osisi fiig a esitela na mgboro gwu ya kponwuo. ²¹ Pita chetara ihe merenu ma si ya, “Onye ozizi, lee! Osisifig ahụ i buru onu akponwuola!”

²² Jisọs zara ha si, **“Nweenu okwukwe n’ime Chineke.** ²³ **N’ezie agwa m unu, ọ buru na onye ọbụla asi uguwu a, ‘Si n’ebe a wezuga onwe gi, gaa dabanye n’oke osimiri,’ nke na-enweghi obi abuo n’ime ya, kama o kweere na ihe o kwuru ga-emezu, ihe ahụ ọ kwuru ga-emezukwa.** ²⁴ **Ya mere, ka m gwa unu, ihe ọbụla unu rioro n’ekpere, kwerenu na unu anatala ya, ọ ga-abukwa nke unu.** ²⁵ **Ma mgbe ọbụla unu guzoro na-ekpe ekpere, gbagharanu, ma ọ buru na unu nwere ihe ọbụla megide onye ọbụla, ka Nna unu nke bi n’eluigwe gbagharakwa unu mmehie unu.** ²⁶ **Ma ọ buru na unu agbagharaghi, Nna unu nke bi n’eluigwe agaghi agbagharakwa unu mmehie unu.”***

Ajuju banyere ike Jisọs

²⁷ Mgbe ha rutere Jerusalem ozo, ọ no na-ejeghari n’ime ogige ulonso ukwu ahụ, ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na

‡ 11:17 11:17 Aiz 56:7 § 11:17 11:17 Jer 7:11 * 11:26 11:26 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika ọ di n’akwukwo Mat 6:15.

ndị okenye ndị Juu biakwutere ya. ²⁸ Ha siri ya, "Olee ikike i ji eme ihe ndị a i na-eme? Onye nyere gi ikike ime ha?"

²⁹ Jisọs siri ha, "Aga m aju unu otu ajuju, unu zaa m ya, aga m agwakwa unu onye nyere m ikike m ji eme ihe ndị a. ³⁰ Baptizim nke Jọn, o sitere n'eluigwe ka o bu n'aka mmadu? Gwanu m."

³¹ Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, "O buru na anyi asi, 'O sitere n'eluigwe,' o ga-asi anyi, 'Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?' ³² Ma o buru na anyi asi, 'O sitere n'aka mmadu.'" (Ha na-atu egwu ndi mmadu, n'ihi na ha niile kwenyere na Jọn bu onye amuma n'ezie.)

³³ Ya mere ha zara Jisọs si, "Anyi amaghi."

Jisọs zaghachikwara ha si, "Agakwaghi m agwa unu udi ikike m ji na-eme ihe ndi a."

12

Ilu banyere ndi oru ubi ojoo

¹ Mgbe ahụ, o bidoro igwa ndi ahụ okwu n'ilu si, "Otu nwoke kuru mkpuru vaini n'ubi ya, jiri mgbidi gbaa ubi ahụ gburugburu. O gwuru ebe inara mmanya si na mkpuru vaini, wuokwa ulo elu. Mgbe o mesiri, o nyefere ubi vaini ahụ n'aka ndi oru ubi ilekota ya ma gaa obodo ozo. ² Mgbe oge igho mkpuru ruru, o zipuru otu onye ohu ya ka o jekwuru ndi na-elekota ubi ahụ, nata ha ufodu n'ime mkpuru vaini ahụ. ³ Ma ha jidere ya tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu. ⁴ Emesikwa, o zigakwara onye ohu ozo. Ma ha tiwara ya isi, mee ya ihe ihere. ⁵ O zigakwara onye ozo, ma ha gburu ya. O zigakwara otutu ndi ozi, ma ha gburu ufodu, tie ndi ozo ihe.

⁶ "O nwere naani otu onye ozo foduru nke o ga-eziga, nke bu okpara ya o huru n'anya. N'ikpeazu o zigara ya, buru n'uche na ha ga-asopuru okpara ya.

⁷ "Ma ndi na-elekota ubi ahụ siritara onwe ha, 'Onye a bu onye nketa ihe niile a. Bianu ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.' ⁸ Ha jidere ya gbuo ya, tufee ozu ya n'azu mgbidi ubi vaini ahụ.

⁹ "Gini ka unu chere onyenwe ubi vaini ahụ ga-eme? O ga-abia laa ndi ajo mmadu ahụ n'iyi. O ga-enyefekwa ubi vaini ahụ n'aka ndi ozo. ¹⁰ O bu na unu agubeghi akwukwo nsọ a na-asi,

" 'Nkume ndi na-ewu ulo juru aburu nkume isi ntoala ulo.

¹¹ O bu Onyenwe anyi ruru nke a,

o dikwa itunanya n'anya anyi*?"

¹² Mgbe ahụ ndịisi nchụaja, ndị nkuzi iwu na ndị okenye chorọ ụzọ ha ga-esi jide ya n'ihị na ha matara na ilu ahụ ọ tūrụ megidere ha. Ma ha tūrụ egwu igwe ndị mmadụ ahụ, ya mere ha hapūrụ ya puo.

Itu utu nye Siza

¹³ Emesịa, ha zigara ụfọdụ mmadụ site n'otu ndị Farisii na ndị otu Herod, ile ma ha ga-esite n'okwu onụ ya jide ya. ¹⁴ Ha biakwutere ya, si ya, "Onye ozizi, anyi maara na i bu onye eziokwu, i dighi asokwa onye obula anya, n'ihị na i dighi ele mmadụ anya n'ihu n'agbanyeghi ndi ha bu, kama i na-ezi uzọ Chineke n'uzọ eziokwu. O ziri ezi n'iwu itu utu nye Siza† ka o bu na o zighi ezi? ¹⁵ Anyi kwesiri ikwu ya ka o bu anyi ekwesighi?"

Ma ebe o maara ihu abuo ha, ya mere o siri ha, "**Gini mere unu ji anwa m onwunwa? Wetaranu m otu mkpuru ego ka m lee ya anya.**" ¹⁶ Ha weputara otu mkpuru ego, O siri, "**Onye nwe onyinyo a? Aha onye ka e bikwasiri n'ego a?"**

Ha zara si, "O bu nke Siza."

¹⁷ Mgbe ahụ Jisọs gwara ha si, "**Nyenụ Siza ihe bu nke ya, nyekwanụ Chineke ihe bu nke ya.**"

Osisa ya jukwara ha anya.

Olulu nwunye n'oge mbilite n'onwu

¹⁸ Ufodu ndi Sadusii bu ndi siri na mbilite n'onwu adighi biakwutere ya juo ya si, ¹⁹ "Onye ozizi, Mosis nyere anyi iwu na o buru na nwoke obula anwu na-amutaghi nwa, na nwanne ya nwoke ga-aluru nwunye nwoke ahụ, muta umu n'aha nwanne ya nwoke ahụ nwuru anwu. ²⁰ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, nke mbu luru nwunye ma o nwuru na-amutaghi umu obula. ²¹ Nke abuo luru nwanyi ahụ di ya nwuru, ma ya onwe ya nwukwara na-amutaghi nwa. ²² O dighi onye obula n'etiti ha asaa mutara nwa obula, n'ikepeazu nwanyi ahụ nwukwara. ²³ N'oge mbilite n'onwu, nwunye onye ka o ga-abu, ebe umunne asaa ndi a lutuchara ya?"

²⁴ Jisọs zara ha si, "**O bu na unu adighi ejehie uzọ n'ihị na unu aghotaghi ihe e dere n'akwukwo nsọ, maobu ike Chineke?**" ²⁵ Mgbe ha ga-esite n'onwu bilie, olulu di na nwunye agaghi a di; kama ha ga-adi ka ndi mmuo ozi n'elugwe. ²⁶ Ma n'okwu banyere ndi nwuru anwu isite n'onwu bilie, o bu na unu agutabeghi n'akwukwo

* 12:11 12:11 Abụ 118:22,23 † 12:14 12:14 Nke a bu utu a na-ekenye ndi na-abughị diala obodo Rom ka ha kwuo.

Mosis ebe e dere maka ọhịa ahụ na-ere ọkụ, na otu Chineke si gwa ya, Abụ m Chineke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.‡ 27 Ọ bughị Chineke nke ndị nwurụ anwụ kama nke ndị dị ndụ. N'ebe ahụ ka unu dahiere nke ukwu."

Iwu kachasi mkpa

28 Otu n'ime ndị ozizi iwu b́ara n'oge ahụ ha na-arurita ụka. Mgbe ọ hụrụ na o nyere ha ezi ọsisa, ọ juru ya si, "N'ime iwu niile olee nke kachasi mkpa?"

29 Jisọs zara ya si, "**Nke kachasi mkpa bu nke a, 'Nuru gi Izrel, Onyenwe anyi bu Chineke anyi, Onyenwe anyi bu otu. 30 Were obi gi niile na mkpuruobi gi niile na uche gi niile na ike gi niile hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n'anya.'**§ 31 **Nke abuo ya bu nke a, 'Hu onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi.'*** **Ọ dighi iwu ozo di nke kariri ndi a."**

32 Onye ode akwukwo ahụ siri ya, "Onye ozizi, n'ezie, i zara nke oma na Chineke bu otu, na enweghikwa chi ozo di kara ya. 33 Ihu ya n'anya site n'iji obi gi niile, na nghota gi niile, nakwa iji ike gi niile, n'ihukwa onye agbataobi gi n'anya di ka onwe gi, kachasi onyinye aja nsure oku na ichu aja niile."

34 Mgbe Jisọs hụrụ na ọ zara nke oma, ọ gwara ya si, "**I no alaeze Chineke nso.**" Site na mgbe ahụ ọ dikwaghi onye obula nwere obi ike iju ya ajuju ozo.

Kraist o bu nwa onye?

35 Mgbe Jisọs no na-ezi ihe n'ulonso, ọ kwuru si, "**Gini mere ndi ozizi iwu ji si na Kraist bu nwa Devid?**

36 **Devid n'onwe ya sitere n'ike Mmuo Nso kwuo si,**

"'Onyenwe anyi gwara Onyenwe m okwu si,

"Nodu ala n'aka nri m

ruo mgbe m ga-edebe ndi iro gi

n'okpuru ukwu gi abuo."†

37 **Devid n'onwe ya kporo ya Onyenwe anyi. Oleekwanu uzọ o si buru nwa ya?"**

Igwe mmadu ahụ jiri obi utọ na-ege ya nti.

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

38 Dika ọ na-ezi ihe, ọ siri, "**Lezienu anya n'ebe ndi ozizi iwu no.‡Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasi, na inara ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n'oma ahia. 39 Ndi o na-amasikwa inokwasị n'оче**

‡ 12:26 12:26 Ọpụ 3:6 § 12:30 12:30 Dit 6:4,5 * 12:31 12:31 Lev 19:18

† 12:36 12:36 Abụ 110:1 ‡ 12:38 12:38 Ya bu ndi Farisii

kachasi elu n'ulo ekpere nakwa n'оче puru iche na mmemme oriri obula. ⁴⁰ **Ha na-eripia ihe niile di n'ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n'ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu.**"

Onyinye nwanyi di ya nwuru

⁴¹ O noduru ala na ncherita ihu ebe igbe onyinye di, si ebe ahụ na-ahụ otu igwe mmadu ahụ si etinye ego ha n'ime igbe onyinye. Otutu ndi ogaranya tunyere ego buru ibu.

⁴² Otu nwanyi bu ogbenye, nke di ya nwuru anwu, biara tnye mkpuru ego ola abuo nke putara otu peni.

⁴³ O kporo ndi na-eso uzọ ya si ha, **"N'ezie agwa m unu, nwanyi a di ya nwuru anwu, bukwa ogbenye, etinyela ego n'ime igbe onyinye a karia ndi ozọ.** ⁴⁴ **N'ihu na ndi ozọ sitere n'iba uba nke ego ha nwere tnye, ma nwanyi a sitere n'ogbenye ya tnye ihe niile o nwere, o buladi ihe niile o ji biri."**

13

Amuma banyere mmebi nke ulonso ukwu

¹ Mgbe o sitere n'ulonso ukwu ahụ na-apu, otu n'ime ndi na-eso uzọ ya siri ya, "Onye ozizi, i hukwara otu ulo a si maa mma. Lee udi nkume buru ibu e ji wuo ha."

² Jisos zara ha, **"I huru ulo ukwu ndi a? Oge na-abia mgbe o na-adighi nkume ga-atukwasi n'elu ibe ya, n'ihu na a ga-ala ha niile n'iyi."**

³ Mgbe o noduru ala n'elu Ugwu Oliv, na ncherita ihu ulonso ukwu, Pita na Jemis, na Jon na Andru biakwutere ya na nzuzo juo ya si, ⁴ "Gwa anyi, olee mgbe ihe ndi a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama izi na o ruola mgbe ha niile ga-emezu?"

Mmalite nke ahuhu

⁵ Jisos malitere igwa ha si, **"Lezienu anya ka onye obula ghara iduhie unu.** ⁶ **N'ihu na otutu ga-abia n'aha m si, 'Abu m ya.' Ha ga-eduhieka otutu ndi uzọ.** ⁷ **Mgbe unu nuru maka agha na akuko agha di iche iche, unu atula egwu. Ihe ndi a aghaghi ime ma oge ogwugwu ihe niile erubeghi.** ⁸ **Mba ga-ebili megide mba ibe ya. Alaeze ga-ebilikwa megide alaeze ibe ya. Ala oma jijiji na unwu ga-adi n'ebe di iche iche. Ihe ndi a bu mmalite nke oke ihe mgbu.**

⁹ "Unu aghaghi ibu ndi no na nche. A ga-enyefe unu n'aka ndi na-achi achi, piakwa unu ihe n'ulo ekpere. N'ihu m, unu ga-eguzo n'ihu ndisi ochichi na ndi eze di

ka ndị ama nye ha. ¹⁰ Aghaghị ibu ụzọ kwusaa ozioma a nye mba niile. ¹¹ Ma mgbe ha jidere unu kpụta unu n'ụlọikpe, unu echegbula onwe unu banyere ihe unu ga-ekwu, kwuonụ naanị ihe batara unu n'ọnụ unu ikwu n'oge ahụ. N'ihị na ọ bughị unu ga-ekwu okwu, kama ọ bụ Mmụọ Nsọ ga-esite n'ọnụ unu kwuo okwu.

¹² “Nwanne ga-arara nwanne ya nye ka e gbuo ya. Nna ga-ararakwa nwa ya nye. Ụmụ ga-ebili megide ndị muru ha mee ka e gbuo ha. ¹³ Mmadu niile ga-akpọ unu asi n'ihị m, ma onye ga-eguzosi ike ruo ọgwugwu ka a ga-azọpụta.

¹⁴ “Mgbe unu huru ihe aru nke na-eweta mbibi ka ọ na-eguzo n'ebe ọ na-ekwesighi* (onye na-agu ya nwee nghota), mgbe ahụ, ka ndị nọ na Judia were ọsọ gbalaga n'elu ugwu ¹⁵ Onye ọbụla nọ n'elu ulọ ya ghara iridata maobu baa n'ime ulọ ya iweputa ihe ọbụla. ¹⁶ Ka onye ọbụla nọ n'ubi ghara iloghachi ichiri uwe ya. ¹⁷ Ma ahuhu ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n'ubochi ahụ. ¹⁸ Kpeenụ ekpere ka ihe ndi a hapu ime n'oge oke oyi. ¹⁹ N'ihị na oke mkpagbu nke ubochi ahụ ga-abu nke na-adibeghi na mbu site na mgbe Chineke kere uwa ruo ugbu a. O dikwaghi ihe ga-adikwa ka ya ozọ ruo mgbe ebighi ebi.

²⁰ “O buru na Onyenwe anyi emeghi ka ubochi ndi ahụ di mkpumkpu, ọ dighi onye a ga-azoputa. Ma n'ihị ndi ya, ndi ọ hoputara, o meela ka ubochi ndi ahụ di mkpumkpu. ²¹ N'oge ahụ, ọ buru na onye ọbụla asi unu, 'Lee, Kraist nọ n'ebe a,' maobu, 'Lee, ọ nọ n'ebe ahụ,' unu ekwela. ²² N'ihị na ndi nzoputa ugha na ndi amuma ugha, ga-aputa ma ruokwa oru ebube na oru iribama di iche iche iji duhie ndi a hoputara ma ọ buru na ọ ga-ekwe mee. ²³ Ya mere, unu noro na nche; n'ihị na gwala m unu ihe niile mgbe ha na-emebeghi.

Obibia Onye nke nzoputa

²⁴ “N'ubochi ndi ahụ, nke na-esote oge mkpagbu ahụ,
“ ‘anyanwu ga-agba ochichiri,
onwa agaghi enyeka ihè ya;

²⁵ kpakpando ga-esi na mbara eluigwe na-ada,
ike niile di na mbara eluigwe ga-amakwa jijiji.’†

²⁶ “N'oge ahụ, ha ga-ahụ Nwa nke Mmadu, ka ọ na-abia n'igwe ojii n'oke ike na ebube. ²⁷ Mgbe ahụ, ọ ga-ezipu ndi mmuozu ozi ya ka ha kpokota ndi a hoputara

* 13:14 13:14 Dan 9:27; 11:31; 12:11 † 13:25 13:25 Ajz 13:10; 34:4

site n'akuku anọ niile nke ụwa. Site na nsọtụ niile nke ụwa ruo na nsọtụ niile nke eluigwe.

Ihe mmụta site n'osisi fiig

²⁸ “Ugbu a, mụtanụ ihe site n'osisi fiig. Mgbe ọbụla alaka ya dị nro malite iwepụta akwụkwọ ndụ, unu maara na ọkọchị dị nso. ²⁹ N'ụzọ dị otu a, mgbe unu hụrụ ihe ndị a niile ka ha bidoro ime, matanụ na ọ nọ nso, ọ nọkwa n'ọnụ ụzọ. ³⁰ Ana m agwa unu eziokwu na ọgbọ a agaghị agabiga tupu ihe ndị a niile emezuo. ³¹ Eluigwe na ụwa ga-agabiga ma okwu m ga-adigide.

Mmadụ ọbụla amaghị oge ahụ

³² “Ma banyere ụbọchị ahụ, maọbụ oge awa ahụ, o nweghị onye ọbụla maara, ọ bụladị ndị mmuọ ozi nke eluigwe, maọbụ Ọkpara ahụ, kama naanị Nna ahụ maara ya. ³³ Ebe ọ bụ na unu amaghị mgbe ha ga-emezu, nọrọnụ na nche! Mụrụkwanụ anya!‡ ³⁴ Ọ dị ka nwoke hapurụ ụlọ ya na-aga njem, tinye n'aka ndị ohu ya ilekọta ihe, onye ọbụla n'ime ha ka o nyere ọrụ ọ ga-arụ ma nyekwa onye nche ọnụ ụzọ iwu ka ọ nọ na nche.

³⁵ “Ya mere nọrọnụ na nche, n'ihị na unu amaghị mgbe Onyenwe ụlọ ga-alọta. Ma ọ bụ n'uhuruchi maọbụ n'etiti abalị. Maọbụ mgbe ọkuku kwara akwa, maọbụ n'isi ututu. ³⁶ Ọ bụrụ na ọ lọta na mberede, unu ekwela ka ọ lọkwute unu mgbe unu nọ n'ụra. ³⁷ Ihe m gwara unu ka m na-agwakwa mmadụ niile. ‘Nọrọnụ na nche.’”

14

Otite mmanụ Jisọs na Betani

¹ Abalị abụọ tupu e mee Mmemme Ngabiga* na mmemme achicha na-ekoghị eko, ndịisi nchụaja na ndị ozizi iwu nọkwa na-achọ ụzọ aghughọ ha ga-esi jide Jisọs gbuo ya. ² Ma ha kwuru si, “Ọ gaghị abụ n'oge mmemme a, ka ọgbaaghara ghara ịdị.”

³ Ka ọ nọdurụ n'ọche nri na Betani n'ụlọ Saimon onye ekpenta, otu nwanyị bu karama alabasta mmanụ otite dị oke ọnụahịa, nke e jiri ezigbo naad mee, batara. Ọ kụwara karama ahụ, wusa ya mmanụ otite ahụ n'isi.

⁴ Ụfọdụ ndị nọ n'ebe ahụ were iwe nke ukwu. Ha sịrītara onwe ha, “Gịnị mere e jiri laa mmanụ otite nke a n'iyi otu a? ⁵ A gaara ere mmanụ otite a ihe kariri nari

‡ 13:33 13:33 Akwụkwọ ndị ochie na-edenye, na-ekpe ekpere. * 14:1 14:1 Mmemme ndị Izrel ji echeta ọpupu ha site n'ala Ijpt.

denari atọ, were ego e retara ya nye ndi ogbenye." Ha baara ya mba n'olu ike.

6 Ma Jisọs siri, **"Hapunu ya aka. Gini mere unu ji esogbu ya? O bu ezi oru ka o ruru n'ebe m no. 7 Unu na ndi ogbenye na-anọ oge niile, unu nwekwara ohere inyere ha aka mgbe obula unu chorọ. Ma mu na unu agaghi anọ tee anya. 8 O mere ihe o nwere ike, o na-ete m mmanu otite a ugbu a iji kwado ahụ m maka olili a ga-eli ya. 9 N'ezie, ana m agwa unu, n'ebe obula a ga-ekwusa ozioma a n'ụwa niile, oru a o ruru ka a ga-akokwa akuko ya, iji cheta ihe oma a o mere."**

¹⁰ Mgbe ahụ Judas Iskariot, otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ jekwuuru ndisi nchujaja igba izu otu o ga-esi rara ya nye ha n'aka. ¹¹ Mgbe ha nuru nke a, ha nuriri onu kwee ya nkwa inye ya ego. Site n'ubochi ahụ, o bidoro ichoghari uzọ o ga-esi rara ya nye ha.

Oriri Mmemme Ngabiga

¹² N'ubochi mbu nke Mmemme achicha na-ekoghi eko, mgbe ha na-achụ aja aturu ngabiga, ndi na-eso uzọ ya biakwutere ya si ya, "Ebee ka i chorọ ka anyi gaa kwadoro gi ihe, maka oriri ngabiga?"

¹³ O zipuru mmadu abuo n'ime ndi na-eso uzọ ya, si ha, **"Gaanu n'ime obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu. Soronu ya. 14 Ebe obula o banyere, sinu onyenwe ulo ahụ, Onye ozisi siri, Olee ulo obia a kwadoro m, ebe mu na ndi na-eso uzọ m ga-anọ rie oriri ngabiga? 15 O ga-egosi unu otu onuulo buru ibu n'elu ulo ahụ, ebe e dozichara ihe niile. Kwadoonu ihe anyi n'ebe ahụ."**

¹⁶ Ndi na-eso uzọ ya puru baa n'ime obodo, ha huru ihe niile di ka o gwara ha. Ma kwadokwa nri ngabiga ahụ.

¹⁷ Mgbe o ruru uhuruchi, ya na ndi ozi ya iri na abuo ahụ so bia. ¹⁸ Mgbe ha no na-eri nri, Jisọs gwara ha si, **"N'ezie agwa m unu, otu onye n'ime unu ga-arara m nye. E, otu onye so m ugbu a na-eri nri!"**

¹⁹ Ha bidoro inwe obi mwute, na-asị ya n'otu n'otu, "O bu m? O bu m?"

²⁰ O siri ha, **"O bu otu onye n'ime mmadu iri na abuo a. Onye mu na ya na-amanyekota aka n'ime otu efere."**

²¹ Nwa nke Mmadu ga-ala di ka e dere banyere ya. Ma ahuhu ga-adiri nwoke ahụ onye a ga-esite n'aka ya rara Nwa nke Mmadu nye. O gaara akara onye ahụ mma ma a si na a mughị ya amu."

22 Dị ka ha na-eri nri, o weere achicha, nye ekele, nyawa ya, nye ha si, **“Rienụ ya, nke a bụ ahụ m.”**

23 Mgbe ahụ, o buuru iko, nye ekele bunyekwa ha. Ha niile n̄rụ site n’otu iko ahụ.

24 O siri ha, **“Nke a bụ ọbara m nke ọgbugba ndụ ọhuru, nke a na-awufu n’ihi ọtutu mmadu. 25 N’ezie, n’ezie, agwa m unu, agaghị m anụ mmanya vainị ọzọ tutu ruo ubochi ahụ, mgbe m ga-anụ ya ọhuru n’alaeze Chineke.”**

26 Mgbe ha busiri abụ, ha puru gaa n’Ugwu Oliv.

Jisọs ekwuo maka ngonari Pita

27 Jisọs siri ha, **“Unu niile ga-agbahapụ m, n’ihi na e dere ya otu a si,**

“‘Aga m etigbu onye ọzuzu aturu, igwe aturu ga-agbasasikwa.’†

28 **Ma mgbe e mesiri ka m si n’onwu bilie, aga m ebu unu uzọ gaa Galili.”**

29 Pita kwuru, “O buru na mmadu niile agbahapụ gi, agaghị m eme otu a.”

30 Jisọs siri ya, **“Igwa gi eziokwu, n’ubochi taa, n’abali taa, tupu oke okuku akwaa akwa ugboro abuo, i ga-agonari m ugboro ato.”**

31 O kwusiri ike si, “O burukwa na ihe onwu adaputa, aga m eso gi nwuo. Agaghị m agonari gi!” O bukwa otu ihe ahụ ka ha niile kwuru.

Ekpere Jisọs n’ogige Getsameni

32 Ha puru garuo ebe a na-akpo Getsameni. N’ebe ahụ, o siri ndi na-eso uzọ ya, **“Nodunu n’ebe a ka m gaa kpee ekpere.”** 33 O kpooro Pita, na Jemis na Jon tinyere onwe ya. O malitere inwe ihe mwute di ukwu nakwa obi ilo mmiri.

34 O siri ha, **“O na-ewute mkpuruobi m nke ukwu ruo n’onu onwu. Nodunu n’ebe a na-eche nche.”**

35 O gaturu n’ihu daa n’ala kpee ekpere, si, o buru na o ga-ekwe mee ka oge awa ahụ gabiga ya. 36 O kwuru si, **“Abba, Nna, i puru ime ihe niile. Napu m iko a, ma otu o di, o bughị ka e mee uche m, kama ka e mee uche gi.”**

37 O biara hu ha ka ha na-arahu ura. O siri Pita, **“Saimon, i na-arahu ura? O bu na i nweghi ike iche nche otu awa? 38 Noronu na nche, na-ekpekwanu ekpere ka unu ghara idaba n’onwunwa. Mmuo di ike ma anu ahụ adighi ike.”**

† 14:27 14:27 Zek 13:7 † 14:36 14:36 Nke a putara nna n’asusu Aramaik.

³⁹ O pụkwara ọzọ, gaa kpee ekpere, na-ekwukwa otu okwu ahụ. ⁴⁰ Mgbe ọ lughachiri azụ ọ hụrụ na ha na-arahụ ụra, n'ihì na anya ha dị arọ nke ukwuu. Ha amakwaghị ihe ha ga-agwa ya.

⁴¹ Mgbe ọ lughachiri nke ugboro atọ, ọ sịrị ha, **“Unu ka nọ na-arahụ ụra na-ezukwa ike? O zuola! Oge awa ahụ abịala. Lee, a rarala Nwa nke Mmadụ nye n’aka ndị mmehie. ⁴² Bilienu! Ka anyị gawa! Lee, onye na-arara m nye nọ nso.”**

Njide e jidere Jisọs

⁴³ Mgbe ọ ka kpụ okwu n’ọny, Judas, otu n’ime ndị ozi iri na abụọ ahụ batara, ya na igwe mmadụ, ndị ji mma agha na mkpọ. O bụ ndịisi nchụaja, na ndị ozizi iwu, na ndị ode akwụkwọ, na ndị okenye ndị Juu zitere ha.

⁴⁴ Ma onye na-arara ya nye, nyere ha rịi ihe iribama si, “Onye ahụ nke m ga-esutu ọny bụ ya; jidenụ ya, kpurụnụ ya gawa, ma jidesiekwanụ ya ike.” ⁴⁵ Ngwangwa o jekwuuru Jisọs, sị ya, “Onye ozizi!” ma sutukwa ya ọny. ⁴⁶ Ndị ikom ahụ jidere Jisọs ma sekpurụ ya n’ike. ⁴⁷ Ma otu onye n’ime ndị guzo n’ebe ahụ, mipụtara mma agha ya, gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupụ ntị ya.

⁴⁸ Jisọs sịrị ha, **“Abụ m onyendu nke ndị na-enupu isi nke mere unu ji were mma agha na mkpọ bịa ijide m? ⁴⁹ Ubochị niile ka mụ na unu nọ mgbe m na-ezi ihe n’ulọnsọ ukwu, ma unu ejideghị m. Ma ihe akwụkwọ nsọ kwuru aghaghị imezu.”** ⁵⁰ Mgbe ahụ, ha niile hapurụ ya gbalaga.

⁵¹ O dị otu nwokorobia na-eso ya, ọ ji naanị akwa ọcha linin kpuchie onwe ya. Mgbe ha jidere ya, ⁵² ọ hapurụ ha akwa ọcha linin ya, gbara ọtọ gbalaga.

Jisọs n’ihu ndị ikpe ndị Juu

⁵³ Ha duuru Jisọs gakwuru onyeisi nchụaja, ha niile bụ ndịisi nchụaja, na ndị okenye na ndị ozizi iwu zukoro n’ebe ahụ. ⁵⁴ Pita sooro ha, ma ọ nọ n’ebe dị anya. O sooro ha bata n’obi onyeisi nchụaja. N’ebe ahụ, o sooro ndị nche nọdụ ọdụ na-anya ọkụ.

⁵⁵ Ndịisi nchụaja na ndịisi ikpe n’ulọikpe ukwu§ nọ na-achọ ama megide Jisọs, ka ha nwee ike gbuo ya. Ma ọ dighi nke ha chọtara. ⁵⁶ Ọtụtụ bịaara gbaa ama ụgha megide ya, ma ama ha abughị otu.

⁵⁷ Mgbe ahụ ọfọdụ biliri gbaa ama ụgha megide ya, sị, ⁵⁸ “Anyị nūrụ mgbe o kwuru sị, ‘Aga m akwatu ulọnsọ ukwu

§ 14:55 14:55 Ha dị iri asaa n’otu n’ọnyọgụgụ ma burukwa ndị gbara site n’afọ atọ n’otu gaa n’ihu.

a nke e ji aka wuo, n'ubochi atọ aga m ewukwa ụlọ ọzọ, nke a na-ejighi aka wuo.' " 59 Ọ buladi na nke a, ama ha niile adakotakwaghi n'otu.

60 Mgbe ahụ, onyeisi nchụaja biliri ọtọ n'ihu ha, juọ Jisọs ajụjụ si, "Ọ bu na i nweghi ihe ọbula i ga-aza? Gini ka i nwere ikwu banyere ama ndi a a na-agba megide gi?" 61 Ma ọ gbakwara nkiti, ọ zaghi ihe ọbula.

Ọzọkwa, onyeisi nchụaja juru ya si, "I bu Kraist, Ọkpara Onye a goziri agozi?"

62 Jisọs siri, "**Abu m ya, unu ga-ahukwa Nwa nke Mmadu ka ọ na-anodu ala n'aka nri nke Onye ji ike niile, na-abiakwa n'igwe ojii nke eluigwe.**"

63 Onyeisi nchụaja dọwara uwe ya kwuo si, "Gini mere anyi ji achọ ndi akaebe ọzọ? 64 Unu anula okwu nkwulu si ya n'onu puta! Gini bu mkpebi unu?"

Ha niile mara ya ikpe si, "O kwesiri ka ọ nwuo!" 65 Mgbe ahụ ụfodu bidoro igbu ya onu mmiri aso, jiri akwa kechie ya anya, tiekwa ya aka na-asi, "Buo amuma!" Ndi nche kpuputara ya tiekwa ya ihe.

Pita agonari Jisos

66 Dika Pita no n'obi ahụ, otu n'ime umu agboghọ na-ejere onyeisi nchụaja ozi biara nso ebe ọ no. 67 Mgbe ọ huru Pita ka ọ na-anya oku, o leziri ya anya nke oma, si, "I bu otu n'ime ndi na-eso Jisos onye Nazaret ahụ."

68 Ma ọ gorọ ago si, "Amaghi m, maobu ghotakwa ihe i na-ekwu." Ma ọ puru gaa n'uzo e si abata. Mgbe ahụ oke okuku kwara akwa.

69 Mgbe nwaagboghọ ahụ huru Pita ọzọ, o gosiri ya ndi ọzọ no n'ebe ahụ si ha, "Nwoke a bukwanu otu n'ime ha."

70 Ma ọ gokwara ago ọzọ.

Mgbe oge nta gasiri, ndi guzo Pita nso siri ya, "N'ezie, i bu otu n'ime ha, n'ihu na i bu onye Galili."

71 Mgbe ahụ o bidoro ibu onwe ya onu, na inu iyi na-asi, "Amaghi m onye nwoke a unu na-ekwu okwu ya bu."

72 N'otu oge ahụ, oke okuku kwara akwa nke ugoro abuo. Mgbe ahụ Pita chetara okwu Jisos gwara ya si, "**Tupu oke okuku akwaa akwa ugoro abuo, i ga-agonari m ugoro ato.**" Obi tiwara ya mee ka ọ kwaa akwa.

15

Jisos n'ihu Paillet

1 N'ezigbo isi ututu, ndisi nchụaja na ndi okenye na ndi ozizi iwu, na ndi nzuko ndi okenye niile, nwere mkpebi. Ha kere Jisos agbu, duru ya nyefee n'aka Paillet.

² Paillet juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

Q zara si ya, "**Gị onwe gị kwuru ya.**"

³ Mgbe ahụ ndịisi nchụaja boro ya ebubo banyere otutu ihe. ⁴ Paillet juru ya ajuju ozo si, "O bu na i nweghi osisa obula? Lee otutu ebubo ha na-ebo gi."

⁵ Ma Jisos azaghi ihe ozo. Nke a juru Paillet anya.

⁶ Ugbu a, o bu omenaala n'oge mmemme, na a ga-hapu otu onye mkporo, bu onye ha rioro ka a hapu. ⁷ N'oge ahụ kwa, otu nwoke a na-akpo Barabas no n'ulo mkporo, ya na ufodu ndi biliri megide isi ochichi, ndi gbukwara mmadu n'oge ogbaaghara ahụ. ⁸ Igwe mmadu gbakoro na-ario Paillet ka o mezuoro ha omenaala ha.

⁹ Mgbe ahụ o juru ha si, "Unu choro ka m hapuru unu eze ndi Juu?" ¹⁰ Ebe o maara na o bu n'ihikworo ka ndisi nchụaja ji nyefee Jisos n'aka ya. ¹¹ Ma ndisi nchụaja kpaliri igwe mmadu ahụ ka ha kwagide ya ka o hapuru ha Barabas.

¹² Paillet juru ha ozo si, "Gini ka m ga-eme nwoke a unu kporo eze ndi Juu?"

¹³ Ma ha tiri mkpu ozo si, "Kpogide ya n'obe!"*

¹⁴ Ma Paillet juru ha si, "O bu n'ihigini? Olee ihe ojoo o mere?"

Ma ha tiri mkpu karja ka ha si eti na mbu, na-asij, "Kpogide ya n'obe!"

¹⁵ Ma ebe Paillet choro ime ihe ga-atoo igwe mmadu ahụ utoo, o hapuru ha Barabas, nyefee ha Jisos n'aka ka ha pia ya ihe ma kpogidekwa ya n'obe.

Ndi agha ejiri Jisos mee ihe ochi

¹⁶ Ndi agha ahụ duuru ya puo baa n'ime uloeze a na-akpo Pritoriom. Ha kpokotakwara ndi agha ndi otu ha ndi ozo. ¹⁷ Ha yinyere ya uwe mwuda na-acha odo odo, kpukwasikwa ya okpueze nke e ji ogwu kpaa n'isi.

¹⁸ Emesija, ha malitere na-ekele ya si, "Ekele, eze ndi Juu."

¹⁹ Ha ji osisi kuo ya n'isi otutu mgbe, na-agbu ya onu mmiri aso. Ha gbukwara ikpere n'ihu ya, na-akpo isiala na-enye ya. ²⁰ Mgbe ha ji ya mecha ihe ochi, ha yipuru ya uwe odo odo ahụ, yinyekwa ya uwe nke ya. Emesija, ha duuru ya puo gawa ikpogide ya n'obe.

Mkpogide Jisos n'obe

²¹ Ha zutere otu onye na-agata n'uzo, aha ya bu Saimon, onye Sirini, bu nna Alegzanda na Rufos. Ha manyere ya ka o buru obe ya. ²² N'ikpeazu, ha duuru Jisos ruo ebe a na-akpo Gologota (nke putara "ebe okpokoro isi"). ²³ Ha nyere ya mmanya a gwara maá, ma o juru inu ya. ²⁴ Emesija, ha

* 15:13 15:13 N'uzo di otu a a juru Jisos Kraist.

kpogidere ya n'obe, ma kee uwe ya n'etiti onwe ha site n'ife nza onye ga-enwe nke o ga-ewe.

²⁵ Ha kpogidere ya n'obe n'elekere itoolu nke ututu. ²⁶ Ha deputara ebubo ha boro ya kwuba ya n'elu obe ahụ, nke bu:

Eze ndi Juu.

²⁷ Ha kpogidekwara ya na ndi ohi abuo n'obe, otu n'aka nri ya, nke ozo n'aka ekpe ya. ²⁸ A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.† ²⁹ Ndi mmadu si n'ebe ahụ gafee fufere isi ha na-ekwuto ya, na-asị, "Leenu gi! Onye ga-akwada ulonso ma wugharia ya n'abali ato. ³⁰ Zoputanu onwe gi! Si n'elu obe ahụ rịdata." ³¹ O buladi ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi ode akwukwo no na-akwa ya emo n'etiti onwe ha na-asị, "O zoputara ndi ozo, ma o pughi izoputa onwe ya! ³² Ka Kraist a, bu Eze Izrel, si n'elu obe a rịdata ka anyi hu ma kwerekwa." Ndi ahụ a kpogidekorọ ha na ya n'obe nokwa na-akpari ya.

Onwu Jisọs

³³ Mgbe o kuru elekere iri na abuo nke ehie, ochichiri gbachikotara n'ala ahụ niile. Ochichiri a digidere ruo n'elekere ato nke ehie. ³⁴ N'elekere ato nke ehie, Jisọs tiri mkpu akwa n'oke olu si, "**Elọi, Elọi, lama sabaktani!**" (nke putara, "**Chineke m, Chineke m, gini mere i jiri hapu m?**").‡

³⁵ Ma ufodu ndi guzo nso n'ebe ahụ, mgbe ha nuru nke a, siri, "Lee, o na-akpo Ilaija!"

³⁶ Ya mere, otu onye gbaara oso gaa weta ogbo, denye ya n'ime mmanya gbara uka, fanye ya na okporo osisi, nye ya ka o nuo, ma na-asị, "Hapunu ya, ka anyi lee ma Ilaija o ga-abia totuo ya."

³⁷ Ma Jisọs tiri mkpu n'olu ike, kubie ume.

³⁸ Akwa mgbochi nke ulonso ukwu sitere n'elu gbawaa abuo ruo nonu ala ala ya. ³⁹ Mgbe ochiagha guzo n'ihu ya, huru otu o si kubie ume, o kwuru si, "N'ezie, nwoke a bu Okpara Chineke."

⁴⁰ O nwere ufodu umu nwanyi guzo n'ebe di anya na-ele ihe na-eme, n'etiti ha bu Meri Magdalin, Meri nne Jemis nke nta, na Josef,§ na Salomi. ⁴¹ Ndi a bu ndi naara eso ya na-ekwara ya ozi, mgbe o no na Galili. O dikwa ndi inyom ozo nokwa n'ebe ahụ, bu ndi sooro ya bia na Jerusalem.

Olili Jisọs

† **15:28** 15:28 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n'akwukwo Luk 22:37. ‡ **15:34** 15:34 Abu 22:1 § **15:40** 15:40 N'asusu Griik Joses bukwa Josef.

⁴² N'oge uhuruchi (ya bu ubochi na-abota ubochi izuike), ebe o bu Ubochi Nkwadebe, ⁴³ Josef onye Arimatia, otu n'ime ndi otu n'ulo nzuko, onye a na-asopuru, onye na-echere obibia nke alaeze Chineke, ji obi ike jekwuru Paillet rijo ya ka o bunye ya ahụ Jisos. ⁴⁴ O juru Paillet anya inu na o nwuola. O kporo ochiagha ahụ juo ya ma o nwuola. ⁴⁵ Mgbe ochiagha ahụ gwara ya na o nwuola, o kwere ka Josef buru ahụ ya. ⁴⁶ Josef zutara akwa ocha linin, wedata ahụ ya jiri akwa ahụ fuchie ya. O buuru ya buba ya n'ime ili nke o gwuru n'ime nkume. Emesia o nuketara otu nkume buru ibu, jiri ya mechie onu uzo ili ahụ. ⁴⁷ Meri Magdalin na Meri nne Josef hukwara ebe e bubara ahụ ya.

16

Mbilite n'onwu Jisos

¹ Mgbe ubochi izuike gafere, Meri Magdalin na Meri nne Jemis na Salomi zutara uda di iche iche ha ga-eji tee ahụ ya mmanu. ² N'isi ututu ubochi mbu nke izu, mgbe anyanwu wara, ha biliri gawa n'ili ahụ. ³ Ha juritara onwe ha na-asi, "Onye ga-enupuru anyi nkume ahụ di n'onu uzo ili ahụ?"

⁴ Ma mgbe ha leliri anya, ha huru na e nupula nkume ukwu ahụ. ⁵ Mgbe ha banyere n'ime ili ahụ, ha huru otu nwokorobia yi uwe ocha ka o noduru ala n'akuku aka nri nke ili ahụ. Ha turu oke egwu.

⁶ Ma o siri ha, "Unu atula egwu. Unu na-achọ Jisos onye Nazaret a kporidere n'obe. E meela ka o site n'onwu bilie! O nokwaghi n'ebe a. Lee ebe e nibere ya. ⁷ Ma gaanu gwa ndi na-eso uzo ya nakwa Pita, 'O burula unu uzo gawa Galili. Ebe ahụ ka unu ga-ahụ ya di ka o gwararị unu.' "

⁸ Ha gbaputara site n'ili ahụ, n'onodu mgbagwoju anya na ahụ ima jijiji. Ha akoroghi onye obula ihe obula, n'ihina egwu juputara ha obi.

[Otutu akwukwo mbu na ufodu ndi mgbe ochie enweghi amaokwu itoolu ruo na nke iri abuo 9-20.]

⁹ *Mgbe Jisos biliri n'onwu n'isi ututu n'ubochi mbu nke izu, onye mbu o gosiri onwe ya bu Meri Magdalin, onye ahụ o siri n'ahụ ya chupu mmuo ojojo asaa.* ¹⁰ *O lara gaa koro ndi ya na ha na-anọ na mbu, bu ndi nori na-ebe akwa ma na-erukwa uju.* ¹¹ *Mgbe ha nuru na o di ndu, na o hukwala ya, ha ekweghi.*

¹² *Mgbe ihe ndi a gasiri, o gosiri mmadu abuo n'ime ha onwe ya n'udi ozo, mgbe ha na-abanye n'ime obodo.* ¹³ *Ndi a laghachiri bia koro ndi nke ozo ma ha ekwetakwaghi.*

¹⁴ *Emesia, Jisos gosiri ndi na-eso uzo ya iri na otu ahụ onwe ya, mgbe ha nokoro na-eri nri. O baara ha mba n'ihina enweghi*

okwukwe ha nakwa mkpochi obi ha, n'ih na ha juru ikwenye n'ihe ndi ozọ huru ya gwara ha mgbe e mesiri ka o si n'onwu bilite.

¹⁵ O gwara ha si, "**Gaanu n'ime uwa niile kwusaara ihe niile e kere eke ozioma.** ¹⁶ **Onye obula kweerenu na onye e mekwara baptizim ka a ga-azoputa. Ma a ga-ama onye obula na-ekwereghi ikpe.** ¹⁷ **Ihe iribama ndi a ga-esokwa ndi kweerenu. Site n'aha m, ha gachupu mmuo ojoo; kwuokwa okwu n'asusu oheru di iche iche.** ¹⁸ **Ha ga-eji aka ha abuo atutulie agwo, nuokwa nsi ma o gaghị emeru ha ahụ ma otu. Ha ga-ebikwasị ndi oria aka, ahụ ga-adikwa ha mma."**

¹⁹ Mgbe Onyenwe anyi Jisos gwasiri ha okwu ndi a, e weliri ya elu, baa n'eluigwe, ebe o nodu ala n'akuku aka nri Chineke. ²⁰ Ha puru kwusaa ozioma n'ebe niile. Onyenwe anyi nonyekwaara ha, mee ka okwu ya guzosie ike site n'ihe iribama di iche iche nke na-eso ya.

Ozioma Luk

Mmalite

¹ Ebe ọ bụ n'ọtutu mmadu agbalala otu ha nwere ike i detu n'usoro ihe niile mezuru n'etiti anyi. ² Di ka e nyefere ha n'aka anyi idebe bu ndi ahụ sitere na malite jiri anya ha hụ ihe niile, ndi jikwa okwu a eje ozi. ³ Ekpebikwara m, ebe mụ onwe m nyocharala ihe niile nke oma site na mmalite, ka m dere gi ihe niile n'usoro, Tiofilos, gi onye di elu a nasopuru. ⁴ Nke a ga-eme ka i mata nke bu eziokwu banyere ihe ndi ahụ e ziri gi.

Ozi banyere omumu Jon omee baptizim

⁵ N'oge Herod bu eze Judia, ọ di otu onyeisi nchujaja aha ya bu Zekaraya, onye si n'otu ndi nchujaja nke Abija. Elizabet bu nwunye ya, site n'agburu Eron. ⁶ Ha abuo bu ndi ezi omume n'ihu Chineke. Ha debere iwu na ukpuru niile Onyenwe anyi nyere na-enweghi ntupo obula. ⁷ Mana ha amutaghi nwa, n'ihi na Elizabet bu nwanyi agaa, ha abuo emeela nnoo agadi.

⁸ O ruru mgbe ọ bụ ndi otu Zekaraya ga-eje ozi, ọ no dika onye nchujaja na-eje ozi n'ihu Chineke. ⁹ A hoputara ya site n'ife nza di ka omenaala ndi nchujaja si di ka o buru ya ga-abanye n'ime ime ulonso Onyenwe anyi ichu aja nsure oku nke e ji uda na-esi isi utu achu. ¹⁰ Mgbe oge ichu aja uda na-esi isi utu ruru, igwe ndi mmadu biara no n'ezi na-ekpe ekpere.

¹¹ Mgbe ahụ, mmuo ozi Onyenwe anyi, onye guzo n'aka nri nke ebe ichu aja nke ihe na-esi isi utu mere ka ọ hụ ya anya. ¹² Mgbe Zekaraya huru ya, obi fepuru ya, ọ tukwara oke egwu. ¹³ Ma mmuo ozi ahụ gwara ya si, "Zekaraya atula egwu, Chineke anula ekpere gi. Elizabet nwunye gi ga-aturu ime mutara gi nwa nwoke. I ga-akpokwa aha ya Jon. ¹⁴ O ga-aburu gi ihe oke onu na obi utu, otutu mmadu ga-anurikwa onu n'ihi omumu ya. ¹⁵ N'ihi na o ga-abu onye di ukwu n'anya Onyenwe anyi. O gaghị anukwa mmanya obula, maobu ihe onunu obula na-egbu egbu n'ihi na site n'afọ nne ya o ga-abu onye emejuputara na Mmuo Nso. ¹⁶ O ga-akpoghachite otutu umu Izrel nye Onyenwe ha bu Chineke ha. ¹⁷ Ma o ga-aga n'ihu Onyenwe anyi n'ike mmuo na ike nke Ilajja, tugharja obi ndi bu nna n'ebe umu ha no. Meekwa ka ndi isiike tugharja obi, lekwasị anya n'amamihe

nke ndị ezi omume, na ijikere ụmụ mmadụ n'ihu Onyenwe anyị."

¹⁸ Zekaraya siri mmụọ ozi ahụ, "Olee otu m ga-esi mata na nke a ga-adị otu a? Abụrụla m agadi. Nwunye m akakwaala nka."

¹⁹ Mmụọ ozi zara ya si, "Abụ m Gebrel.* Ana m eguzo n'ihu Chineke. Ezitere m ka m bịa gwa gi okwu ma wetara gi ozioma a. ²⁰ Ma lee, i ga-ada ogbi, i gaghi ekwukwa okwu oḅula, tutu ruo mgbe ihe ndi a ga-emezu n'ihu na i kwenyeghi n'okwu m, nke ga-emezu mgbe oge ya ruru."

²¹ Mgbe ihe ndi a niile na-eme, mmadụ ndi ahụ nọkwa na-eche Zekaraya ka o pụta. O juru ha anya na o nọḅla oḅu n'ime ime ụlonsọ ukwu ahụ. ²² Mgbe o mesiri pụta, o nwekwaghi ike ikwuru ha okwu. Ha ghotara na o huru oḅu n'ime ụlonsọ ahụ n'ihu na o bu aka ka o ji gwa ha okwu.

²³ Mgbe oge iru oru ya gwusiri, o laghachiri n'ulo ya. ²⁴ Mgbe ubochi ndi ahụ gasiri, Elizabet bu nwunye ya tuuru ime. O zoro onwe ya n'ime ulo onwa ise. ²⁵ O siri, "Onyenwe anyi emeerela m nke a. O gosila m ihuoma ya n'ubochi ndi a, ma wepukwara m ihere n'etiti ndi nke m."

Ozi banyere omumu Jisos

²⁶ Ma n'onwa isii ya, Chineke zigara mmụọ ozi ya, bu Gebrel, ka o gaa n'obodo Nazaret nke di n'ime Galili. ²⁷ Ka o jekwuru otu nwaagboghọ na-amaghi nwoke bu onye otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere n'agburu Devid, kwere nkwa ilu. Aha nwaagboghọ a bu Meri. ²⁸ O jekwuru ya si ya, "Ekele! Gi onye ihuoma dikwasiri. Onyenwe anyi nonyekwara gi."

²⁹ Ma obi loro ya mmiri nke ukwu n'ihu okwu ya. O bidokwara itughari n'uche ya ihe ekele a putara. ³⁰ Ma mmụọ ozi ahụ siri ya, "Atula egwu Meri, n'ihu na i chotala ihuoma n'ebe Chineke no. ³¹ Ma lee i ga-aturu ime, mụọ nwa nwoke. I ga-akpọkwa aha ya Jisos. ³² O ga-abu nnukwu mmadụ onye a ga-akpo Okpara Onye kachasi ihe niile elu. Onyenwe anyi Chineke ga-enye ya ocheeze nna ya Devid. ³³ O ga-achi ulo Jekob ruo ebighi ebi, alaeze ya agaghi enwekwa ogwugwu."

³⁴ Meri siri mmụọ ozi ahụ, "Olee otu nke a ga-esi mee ebe m bu nwaagboghọ na-amaghi nwoke?"

³⁵ Mmụọ ozi ahụ siri ya, "Mmụọ Nso ga-abiakwasị gi, ike nke Onye kachasi ihe niile elu ga-ekpuchikwa gi. Ya mere onye nso ahụ a ga-amu, a ga-akpo ya Okpara Chineke. ³⁶ Lekwa Elizabet onye ikwu gi aturu la ime nwa nwoke

* 1:19 1:19 Mmụọ ozi nke na-eweta ozioma.

n'agadi ya. Nke a bu onwa isii ya, bu onye ahụ ha na-akpo nwanyị aga. ³⁷ N'ihii na o dighi okwu sitere na Chineke nke na-agaghị ere."

³⁸ Meri zaghachiri si, "Abụ m ohu Onyenwe anyi, ka o diri m di ka i kwuru." Mgbe ahụ mmụọ ozi ahụ hapuru ya laa.

Meri agaa ileta Elizabet

³⁹ N'oge ahụ, Meri biliri gaa oshiso n'otu obodo di n'ugwu Juda. ⁴⁰ N'ebe ahụ, o banyere n'ulo Zekaraya, kelee Elizabet. ⁴¹ Mgbe Elizabet nuru ekele Meri, nwa no ya n'afọ meghariri ahụ. E mere ka Elizabet juputa na Mmụọ nsọ. ⁴² O tiri mkpu n'oke olu si, "Onye a goziri agozi ka i bu n'etiti umu nwanyị niile. Onye a goziri agozi ka nwa ahụ i bu n'afọ bukwa. ⁴³ Onye kwanu ka m bu na ihuoma di otu a kporo m na nne Onyenwe m ga-abia ileta m? ⁴⁴ Ngwangwa m nuru olu ekele gi, nwa no m n'afọ wuliri elu n'onu. ⁴⁵ Ngozi ga-adiri onye ahụ kwere na Onyenwe anyi ga-emezu ihe o kweere ya na nkwa ime."

Abụ Meri buru

⁴⁶ Ma Meri siri,
 "Mkpuruobi m na-ebuli Onyenwe anyi elu
⁴⁷ mmụọ m na-anuri onu n'ime Chineke bu Onye
 nzoputa m,
⁴⁸ n'ihii na o ledatala anya, lekwasị m,
 bu odibo ya di ala.
 Site ugbu a gaa n'ihu, ogbọ niile ga-akpo m onye a goziri
 agozi.
⁴⁹ N'ihii na Onye di ike emeelara m ihe di ukwu.
 Aha ya dikwa nsọ.
⁵⁰ Ebere ya na-erute ndi niile na-atu egwu ya
 site n'ogbo ruo n'ogbo.
⁵¹ O gosila ike aka ya;
 o chusajala ndi di mpako n'ime echiche obi ha.
⁵² O sitela n'ocheeze ndi eze di ike kwatuo ha,
 buliekwa ndi di umeala n'obi elu.
⁵³ O jirila ihe di mma nyejuo ndi aguu na-agu afọ
 ma ndi ogaranya ka o zipuru n'aka efu.
⁵⁴ O nyerela odibo ya bu Izrel aka,
 o na-echetakwa imere ya ebere.
⁵⁵ Di ka o gwara nna nna anyi ha,
 nye Ibrahim na umu umu ya ruo mgbe ebighi ebi."
⁵⁶ Meri nonyeere ya ihe dika onwa ato ma mesie laghachi
 n'ulo ya.

Omumu Jon omee baptizim

⁵⁷ Mgbe oge zuru ka Elizabet muo nwa, o muru nwa nwoke. ⁵⁸ Ndi agbataobi ya na ndi ikwu ya, ndi nuru otu Chineke si gosi ya ebere di ukwu, biara soro ya nuri onu.

⁵⁹ N'abali nke asato ha biara ibi nwata ahụ ugwu na igu ya aha. Ha na-acho igu ya Zekaraya bu aha nna ya, ⁶⁰ ma Nne ya siri, "Mba, a ga-agu ya Jon."

⁶¹ Ha siri ya, "O dighi onye obula n'etiti ndi ikwu gi na-aza aha ahụ."

⁶² Ya mere, ha jiri ife aka juo nna ya, ihe o choo ka akpo nwata ahụ. ⁶³ O roro ka e nye ya mbadamba ihe e ji ede ihe, o deere "Aha ya bu Jon." Nke a jukwara mmadu niile anya. ⁶⁴ Ngwangwa, onu ya meghere, atopukwara ire ya. Ya ebido ikwu okwu ma na-etokwa Chineke. ⁶⁵ Ibubo wuru ndi agbataobi ha niile n'ahu, ndi mmadu kokwara akuko banyere ihe ndi a niile ruo obodo niile di n'akuku ugwu Judia. ⁶⁶ Ndi niile nuru akuko a chere n'obi ha na-aju si, "Ginikwa ka nwa nke a gaje ibu?" N'ihu na aka Onyenwe anyi dinyeere ya.

Abu Zekaraya

⁶⁷ E mere ka Zekaraya bu nna ya juputa na Mmuo Nso. O buru amuma si,

⁶⁸ "Ngosi diri Onyenwe anyi bu Chineke nke Izrel, n'ihu na o biala leta ma gbaputakwa ndi nke ya.

⁶⁹ O welielara anyi Onye nzoputa site n'ulo odibo ya bu Devid.

⁷⁰ (Di ka o kwuru na mgbe ochie, site n'onu ndi amuma ya di nsọ).

⁷¹ Na o ga-azoputa anyi site n'aka ndi iro anyi na sitekwa n'aka ndi niile kporo anyi asi.

⁷² O meere ndi nna nna anyi ha ebere site n'icheta ogbugba ndu ya di nsọ.

⁷³ Iyi nke o nuru nna anyi bu Ibrahim, kwekwa nkwa:

⁷⁴ Na o ga-anaputa anyi site n'aka ndi iro anyi, nyekwa anyi ike ife ya ofufe na-atughi egwu.

⁷⁵ N'idi nsọ na ezi omume n'ihu ya ubochi niile nke ndu anyi.

⁷⁶ "Ma gi nwa m, a ga-akpo gi onye amuma nke Onye kachasi ihe niile elu;

n'ihu na i ga-aga n'ihu Onyenwe anyi kwadoro ya uzo.

⁷⁷ Ime ka ndi nke ya nwee amamihe nke nzoputa site na igbaghara mmehie ha.

⁷⁸ N'ihu oke obi ebere Chineke anyi, nke owuwa anyanwu ga-ewetara anyi site n'igwe.

79 Ka ọ chakwasị ndị bi n'ọchịchiri
na n'onyinyo nke ọnwụ,
na iduzi ụkwụ anyị n'ụzọ nke udo."

80 Nwata ahụ toro, buru onye dị ike n'ime mmụọ. O biri n'ime ọzara tutu ruo mgbe oge zuru igosi umu Izrel onwe ya.

2

Omumu Jisọs

1 N'oge ahụ, Siza Ogoştos nyere iwu ka a guo ọnu, detuo aha mmadu niile bi n'ụwa dum.* 2 (Nke a bu igu ọnu na ide aha nke mbu e mere mgbe Kwirinus bu onye na-achi Siria.) 3 Onye obula gara n'obodo ya, ka e denye aha ya n'akwukwo.

4 Ya mere Josef hapuru Nazaret nke di na Galili, gaa Betlehem nke di na Judia, nke bukwa obodo Devid, n'ihi na o si n'ulo na agburu Devid putu. 5 Ya na Meri, nwaagboghọ o kwere nkwa ilu, nke dikwa ime, soro gaa ka o denye aha ha. 6 Mgbe ha no ebe ahụ, oge o ga-iji muo nwa ya zuru. 7 O muru nwa nwoke mbu ya. O ji akwa kee ya, nibe ya n'ime ebe a na-enye anu ulo nri, n'ihi na ha enwetaghị ebe ndina n'ulo ndi ije.

Ndi ozuzu aturu na ndi Mmuo Ozi

8 Ma e nwere ndi ozuzu aturu† bi n'ohia n'akuku ebe ahụ, ndi na-eche igwe aturu ha nche n'abalị. 9 Mmuo ozi nke Onyenwe anyi putara ihe nye ha. Ebube Onyenwe anyi muwara gburugburu ha, oke egwu turu ha. 10 Ma mmuo ozi ahụ siri ha, "Unu atula egwu. Ana m ewetara unu ozioma nke oke onu nke ga-adiri mmadu niile. 11 N'ihi na taa, n'obodo Devid ka a muru Onye nzoputa nye unu; o bu Kraist, Onyenwe anyi. 12 Nke a ga-aburu unu ihe iribama, unu ga-ahu nwata oheru e kechiri n'akwa, dina n'ime ebe a na-enye anu ulo nri."

13 Na mberede, igwe ndi mmuo ozi nke eluigwe putara soro mmuo ozi a, bido na-eto Chineke na-asị,

14 "Otuto diri Chineke n'ebe kachasi elu nke eluigwe.

Udo n'elu uwa nye ndi niile ihe ha di Chineke ezi mma."

15 Mgbe ndi mmuo ozi ahụ hapuru ha, laghachi n'eluigwe, ndi ozuzu aturu ahụ siritara onwe ha, "Bianu ka anyi jeruo Betlehem, ka anyi jiri anya anyi hu ihe ndi a merenu, nke Onyenwe anyi mere ka anyi mara."

* 2:1 2:1 Uwa dum na-ekwu maka Rom mgbe ochie maobu mba niile ndi Rom na-achi. † 2:8 2:8 Ndi ozuzu aturu Maobu, ndi na-elekota aturu.

¹⁶ Ha gara ọsịisọ hụ Meri na Josef, na nwata ahụ ka o dina n'ime ebe a na-enye anụ ụlọ nri. ¹⁷ Mgbe ha hụrụ nke a, ha mere ka a mata ihe niile a gwara ha banyere nwantakiri a. ¹⁸ Ihe ndị ọzuzụ aturụ a kwuru juru ndị niile nuru ya anya. ¹⁹ Ma Meri debere ihe ndị a niile n'obi ya, na-atughari ihe banyere ha n'obi ya. ²⁰ Ndị ọzuzụ aturụ ahụ laghachiri, na-eto Chineke na-ebulikwa aha ya elu n'ihu ihe niile ha nuru ma hukwa, nke dikwa ka a gwara ha.

²¹ Mgbe ụbọchị asatọ gasiri, mgbe oge ruru ibi nwata ahụ ugwu, ha gukwara ya aha. Aha ha nyere ya bụ Jisọs, aha ahụ mmụọ ozi nyere tupu a di ime ya.

I kubata Jisọs n'ime ụlọnsọ

²² Mgbe oge zuru maka mmemme nke idi ọcha di ka iwu Mosis siri di, ha kutere ya na Jerusalem iche ya n'ihu Onyenwe anyi ²³ (dika e dere ya n'iwu nke Onyenwe anyi, "Nwa mbu ọbula nke bu nwoke ka a ga-edo nsọ nye Onyenwe anyi"[‡]), ²⁴ ha churu aja di ka e nyere n'iwu Onyenwe anyi: "Umụ kpalakwukwu abuo maobu umu nduru abuo." [§]

²⁵ Ma lee, e nwere otu nwoke bi na Jerusalem aha ya bu Simion, onye juputara na Mmụọ Nso. O bu onye ezi omume burukwa onye ji obi ya niile na-efe Chineke. O bukwa onye na-ele anya maka nkasiobi nke ndi Izrel. ²⁶ Ma Mmụọ Nso Chineke mere ka o mata na o gaghị anwu ruo mgbe o huru Kraist nke Onyenwe anyi. ²⁷ Site n'odudu nke Mmụọ Nso, o batara n'ulonsọ ukwu, ma mgbe nne na nna nwata ahụ bu Jisọs kubatara ya di ka omenaala iwu si di, ²⁸ Simion kuuru ya n'aka, kelee Chineke si,

²⁹ "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe di ka i kwere na nkwa,

ugbu a zilaga nwaodibo gi n'udo.

³⁰ N'ihu na anya m ahula nzoputa gi,

³¹ nke i kwadoro n'ihu mba niile.

³² Ihe nke ga-egosi ndi mba ozọ uzọ,
na ebube nke ndi gi Izrel."

³³ O juru nne na nna nwantakiri ahụ anya inu ihe ndi a e kwuru banyere ya. ³⁴ Mgbe ahụ, Simion goziri ha, sikwa Meri nne ya, Lee, "Nwatakiri a bu onye e zitere ka o buru odida na mbili nye otutu mmadu n'Izrel, o ga-abukwa ihe ama nke otutu ga-ekwujo. ³⁵ O bukwa site n'uzo di otu a ka a ga-ekpughe echiche nke di otutu n'obi. Mma agha ga-aduwakwa mkpuruobi nke gi onwe gi."

‡ 2:23 2:23 Ọpụ 13:2,12 § 2:24 2:24 Lev 12:8

³⁶ O nwekwara onye amuma nwanyi, aha ya bu Ana, ada Fanuel nke si n'ebo Asha. O bu ezigbo agadi nwanyi na-enweghi di, n'ih na di ya nwuru mgbe ha biri naani afo asaa. ³⁷ O noola di ka nwanyi na-enweghi di iri afo asato na ano. O hapughi ulonso, kama o nogidere n'efe ofufe ehihie na abali, na-ibu onu na-ekpe ekpere. ³⁸ N'oge ahụ o bjarutere n'ebe ha no, nye Chineke ekele, kwuo okwu banyere nwantakiri ahụ nye ndi niile na-ele anya maka mgbaputa Jerusalem.

³⁹ Mgbe ha mesiri ihe niile otu o di n'iwu Onyenwe anyi, ha laghachiri obodo ha bu Nazaret nke di n'ime Galili. ⁴⁰ Ma nwata ahụ toro buru onye di ike; o juputara n'amamihe, amara Chineke dinyekwaara ya.

Jisosh agaa n'ulonso ukwu

⁴¹ N'afọ niile, ndi muru ya na-aga Jerusalem n'ih Mmemme Ngabiga. ⁴² Mgbe o ruru afo iri na abuo, ha gara maka mmemme di ka omenaala si di.* ⁴³ Mgbe e mesiri mmemme ahụ, ka ndi muru ya na-alaghachi, nwata ahụ bu Jisosh noduru na Jerusalem. Ndi ha amataghi na o soghi ha na-alota. ⁴⁴ Ha chere na o sonyere n'etiti njem. Ha gara ije otu ubochi tupu ha a malite icho ya n'etiti ndi ikwu na ibe, na ndi enyi ha. ⁴⁵ Ma mgbe ha na-ahughi ya, ha laghachiri Jerusalem na-achokwa ya. ⁴⁶ Ka ubochi ato gasiri, ha huru ya n'ulonso ukwu ebe o noduru n'etiti ndi ode akwukwo, na-ege ha nti na-ajukwa ha ajuju. ⁴⁷ Nghota na osisa ya juru ndi niile nuru okwu ya anya. ⁴⁸ Mgbe ndi muru ya huru ya, o turu ha n'anya, ma nne ya siri ya, "Nwa m, gini mere i ji mesoo anyi mmeso di otu a? Mu na nna gi no na-achoghari gi?"

⁴⁹ O juru ha si, "**Gini mere unu ji na-achọ m? Unu amaghi na aghaghi m ino n'ulo Nna m?**" ⁵⁰ Ma ha aghotaghi ihe o gwara ha.

⁵¹ Mgbe ahụ, o sooro ha laghachi Nazaret ma narubekwara ha isi. Ma nne ya dobere ihe ndi a niile n'obi ya. ⁵² Jisosh na-aga n'ihu n'amamihe na ogologo, ya na ihuoma n'ebe Chineke na nke mmadu no.

3

Nkwusa nke Jon omee baptizim

¹ N'afọ nke iri na ise nke ochichi Tiberios Siza, mgbe Pontios Paillet bu onye na-achi Judia, ebe Herod bukwa

* **2:42** 2:42 O bu naani Luk dere banyere Jisosh isonyere ndi muru ya gaa maka mmemme a.

onye na-achị akụkụ Galili, ma nwanne ya nwoke bụ Filip na-achị akụkụ Iturija na Trakona, Laisania bụkwa onye na-achị akụkụ Abilin, ² mgbe ahụ Anas na Kaifas bụ ndiisi nchụaja, okwu Chineke bịakwutere Jọn nwa Zekaraya n'ime ọzara. ³ Ọ gara n'ime obodo niile gbara Jodan gburugburu na-ekwusa banyere baptizim nke ncheghari maka mgbaghara mmehie. ⁴ Dịka e dere ya n'akwụkwọ Aizaya onye amụma si,

“Otu onye na-eti mkpu n'ọzara na-asị,
'Dozienụ ụzọ maka Onyenwe anyị,
meenụ ka okporouzọ ya guzozie.

⁵ A ga-ekpoju ndagwurugwu ọbụla,
ugwu ọbụla na ugwu nta ọbụla ka a ga-emekwa ka ọ di
ala.

Ụzọ gbagoro agbagọ ka a ga-eme ka o guzozie nke oma,
meekwa ka ụzọ ojọọ niile di larịi.

⁶ Mmadu niile ga-ahukwa nzoputa Chineke.' ”*

⁷ Jọn sirị igwe mmadu ndi na-aputa ka o mee ha baptizim si, “Unu umu ajuala! Onye dorọ unu aka na ntị si unu gbanari onuma nke na-abia? ⁸ Mianu mkpuru na-egosiputa ncheghari unu. Unu amalitekwala na-asị onwe unu, 'Anyi nwere Ebrahim dika nna.' N'ihu na agwa m unu na Chineke puru isite na nkume ndi a meputara Ebrahim umu. ⁹ Ọ buladi ugbo a, atukwasila anyuike na mgborogwu osisi, osisi ọbula nke na-adighi ami ezi mkpuru ka a ga-egbutu tuba ya n'ime oku.”

¹⁰ Ma igwe mmadu ahụ juru ya si, “Gini ka anyi kwesiri ime?”

¹¹ Ọ zara ha si, “Onye ọbula nwere uwe abuo, ya nye onye ọ na-adighi nke o nwere otu. Onye nwere nri ya meekwa otu ahụ.”

¹² Ọ buladi ndi ona utu biakwara ka e mee ha baptizim. Ha sirị ya, “Onye ozizi, gini ka anyi kwesiri ime?”

¹³ Ọ sirị ha, “Unu anatala kariya otu unu kwesiri inata.”

¹⁴ Ndi agha biakwara juo ya si, “Ginikwa ka anyi kwesiri ime?”

Ọ sirị ha, “Unu ejikwala ike apunara ndi mmadu ego ha; unu ebokwala ndi mmadu ebubo ugha, ka afọ ju unu n'ugwo a na-akwu unu.”

¹⁵ Ndi mmadu ji olileanya na-eche na-atulekwa n'obi ha ma Jọn ọ bụ Kraist ahụ. ¹⁶ Ma Jọn zara si ha, “Eji m mmiri na-eme unu baptizim, ma otu onye di ike kariya m ga-abia, onye m na-erughi itopu eriri akpukpoukwu ya. Ọ ga-eji Mmuo Nso na oku mee unu baptizim. ¹⁷ Ihe ifucha oka ya di n'aka ya, iji zachaa ebe izocha oka ya nke oma, ka e

* 3:6 3:6 Aiz 40:3-5

kponye ezi mkpuru oka wiiti n'ime oba, ma kpoba igbugbo oka n'ime oku nke a na-apughị imenyu emenyu." ¹⁸ O ji otutu okwu ozo di iche iche duo ha odu ma kwusaakwara ha ozioma.

¹⁹ Ma Eze Herod, onye o tara uta maka Herodias nwunye nwanne ya nwoke, nakwa maka ihe ojoo di iche iche ndi o mere, ²⁰ tukwasikwara ihe n'elu ihe ndi a niile, site na itunye Jon n'ulo mkporo.

Baptizim na usoro ndi agburu Jisos

²¹ Mgbe e mechara ndi niile baptizim, ma mechakwa Jisos baptizim, mgbe o na-ekpe ekpere, eluigwe meghere.

²² Mmuo Nso sikwa n'elu ridata di ka nduru, bekwasi ya, mgbe ahụ, otu olu sitere n'eluigwe daa si, "I bu Okpara m, onye m huru n'anya, ihe gi di m ezi mma."

²³ Jisos agbaala ihe di ka iri afo ato mgbe o bidoro oru ya. O bu nwa (dika ndi mmadu chere) Josef,

onye bu nwa Heli; ²⁴ Heli aburu nwa Matat,

nwa Livayi, nwa Meliki,

nwa Janayi, nwa Josef;

²⁵ nwa Matatiyas, nwa Emos,

nwa Nehum, nwa Esili,

nwa Nagayi; ²⁶ nwa Maat,

nwa Matatiyas, nwa Semein,

nwa Josek, nwa Joda;

²⁷ nwa Joanan, nwa Resa,

nwa Zerubabel, nwa Shealtiel,

nwa Neri; ²⁸ nwa Meliki,

nwa Adi, nwa Kosam,

nwa Elmadam, nwa Er,

²⁹ nwa Joshua, nwa Elieza,

nwa Jorim, nwa Matat,

nwa Livayi; ³⁰ nwa Simion,

nwa Juda, nwa Josef,

nwa Jonam, nwa Eliakim;

³¹ nwa Melea, nwa Mena,

nwa Matata, nwa Netan,

nwa Devid; ³² nwa Jesi,

nwa Obed, nwa Boaz,

nwa Salmon, nwa Nashon;

³³ nwa Aminadab, nwa Ram,†

nwa Hezron, nwa Perez,

nwa Juda; ³⁴ nwa Jakob,

nwa Aizik, nwa Ebrahim,

† 3:33 3:33 N'akwukwo ufodu i nwere ike ihu nwa Admin, nwa Anai.

nwa Tera, nwa Nahọ;
³⁵ nwa Serug, nwa Reu,
 nwa Peleg, nwa Eba,
 nwa Shela; ³⁶ nwa Kenan,
 nwa Aafaksad, nwa Shem,
 nwa Noa, nwa Lamek;
³⁷ nwa Metusela, nwa Enọk,
 nwa Jared, nwa Mahalalel,
 nwa Kenan; ³⁸ nwa Enọsh,
 nwa Set, nwa Adam,
 nwa Chineke.

4

Ọnwunwa Jisọs

¹ Jisọs, onye juputara na Mmuọ Nso, sitere na Jodan lota. Mmuọ nso duuru ya baa n'ozara. ² Ebe ahụ ka ekwensu nwara ya onwunwa iri ubochi anọ. N'ubochi ndi ahụ niile o righi nri obula. N'ikpeazu aguu guru ya.

³ Ekwensu sirị ya, "Ọ buru na i bu Okpara Chineke, gwa nkume a ka o ghoọ achicha."

⁴ Jisọs zara ya si, "**E dere ya, 'Ọ bughị naanị site na achicha ka mmadu ga-eji di ndu.'**"*

⁵ Ekwensu duuru ya rigoo n'ebe di elu, gosi ya alaeze niile nke uwa, n'otu ntabi anya. ⁶ Ọ gwara ya si, "M ga-enye gi ikike niile ndi a na ebube ha. Ọ bu m ka e nyere ha, e nwere m ike inye ha onye obula m chorọ inye ha. ⁷ Ya mere, o buru na i kpoọ isiala nye m, ha ga-abu nke gi."

⁸ Jisọs zara ya si, "**E deela ya: 'I ga-akpo isiala nye Onyenwe anyi Chineke gi, naanị ya ka i ga-efekwa.'**"†

⁹ Ekwensu duuru ya gaa Jerusalem, mee ka o guzo n'ebe dikarisiri elu nke ulonso ukwu ahụ. Ọ sirị ya, "Ọ buru na i bu Okpara Chineke, si n'ebe a tuda onwe gi n'ala. ¹⁰ N'ihina e dere ya,

"'Ọ ga-enye ndi mmuọ ozi ya iwu banyere gi, ichekwa gi nke oma;

¹¹ ha ga-ebuli gi elu n'aka ha, ka i ghara ikpobi ukwu gi na nkume.'"‡

¹² Jisọs zara ya si, "**E kwuola ya, Anwala Onyenwe anyi Chineke gi onwunwa.**"§

¹³ Mgbe ekwensu nwasiri ya onwunwa ndi a niile, o hapuru ya ruo mgbe ohere ozo daputara.

Jisọs agaa Nazaret

* 4:4 4:4 Dit 8:3 † 4:8 4:8 Dit 6:13 ‡ 4:11 4:11 Abu 91:11,12 § 4:12 4:12 Dit 6:16

¹⁴ Jisọs lọghachiri na Galili n'ike nke Mmuọ Nsọ. Akụkọ banyere ya gbasara ruo akụkọ obodo niile. ¹⁵ O ziri ihe n'ọtutu ụlọ ekpere ha, mmadu niile na-etokwa ya.

¹⁶ Mgbe o rutere Nazaret ebe ọ nọrọ too, n'ụbọchị izuike, ọ gara n'ụlọ ekpere di ka ọ di mbụ eme. O guzoro ọtọ ịgụ akwụkwọ nsọ. ¹⁷ E nyere ya akwụkwọ nke onye amuma Aizaya dere. O meghere ya chọta ebe e dere si,

**18 "Mmuọ nke Onyenwe anyi di n'ahụ m,
n'ihia na o teela m mmanu**

ka m kwusaa ozioma nye ndi ogbenye.

**O zitela m ikwuputa inwere onwe nye ndi mkporo,
ya na ihu uzọ nye ndi kpuru isi,
ime ka ndi a na-emegbu emegbu nwere onwe ha.**

19 Ikwuputa afo Onyenwe anyi ga-eme amara."*

²⁰ O mechiri akwụkwọ ahụ nyeghachi ya onye ahụ na-eje ozi, nọdụ ala. Ndi mmadu niile nọ n'ụlọ nzukọ ahụ legidere ya nnoo anya. ²¹ Ma o bidoro igwa ha si, **"Taa ka ihe ndi a e dere n'akwukwo nsọ a mezuru na nti unu."**

²² Mmadu niile kwuru okwu oma banyere ya n'ihia okwu amara niile si ya n'onu putu nke mere na ha juritara onwe ha si, "Onye a, ọ bughị nwa nwoke Josef?"

²³ Ọ siri ha, **"N'ezie, amaara m na unu ga-aturu m ilu a: 'Dibia, gwoo onwe gi!' Sikwa m, 'The ndi ahụ niile anyi nuru i na-eme na Kapanom mee ha n'ebe a bu obodo gi.'"**

²⁴ Ọ gara n'ihu si, **"Ma i gwa unu eziokwu, o nweghi onye amuma obula a na-anabata nke oma n'obodo a muru ya. ²⁵ N'ezie, chetakwanu na e nwere otutu umu nwanyi di ha nwuru anwu n'oge Ilaija onye amuma. N'oge oke unwu dara n'ala ahụ dum, mgbe e mechiri eluigwe na mmiri ezoghi n'ala Izrel afo ato na onwa isii. ²⁶ Ma e zigaghi Ilaija ka o jekwuru onye obula n'ime ha kariakwa nwanyi di ya nwuru anwu n'obodo Zarefat n'akuku Saidon. ²⁷ N'oge Ilaisha onye amuma, e nwere otutu ndi ekpenta n'ala Izrel, ma o nweghi onye e mere ka ọ di ocha n'etiti ha kariakwa Neeman onye Siria."**

²⁸ Mgbe ndi nọ n'ụlọ ekpere ahụ nuru nke a, iwe were ha nke ukwu. ²⁹ Ha biliri, kwapu ya site n'obodo ahụ, dokpuru ya gaa n'elu ugwu nke e wukwasiri obodo ahụ ka ha nwee ike tupu ya site n'ugwu ahụ. ³⁰ Ma o sitere n'etiti igwe mmadu ahụ puo, gawara onwe ya.

Jisọs achupu mmuo ojoo

* 4:19 4:19 Aiz 61:1,2

³¹ O sitere n'ebe ahụ gaa Kapanom, obodo dīkwa na Galili. N'ubochi izuike, o bidoro izi ha ihe. ³² Ozizi ya juru ha anya, n'ihu na okwu ya nwere ikike.

³³ Otu nwoke nọ n'ime ulọ ekpere ahụ, onye mmuọ na-adighi ocha bi n'ime ya. O tiri mkpu n'oke olu, ³⁴ "Hapu anyi! Gini ka i na-achọ n'ebe anyi nọ, gi, Jisọs onye Nazaret? I biara ka i laa anyi n'iyi? Ama m onye i bu, Onye Nso nke Chineke!"

³⁵ Jisọs baara ya mba si, **"Noro jii! Si n'ime ya puta."** Mgbe ahụ mmuọ ojoo ahụ tudara ya n'ala n'ihu ha niile, o sikwa n'ime ya puo ma o merughị ya ahụ.

³⁶ Ihe ndi a juru ha niile anya, ha juritara ibe ha si, "Gini bu ozizi nke a? O ji ichi isi na ike na-enye mmuọ na-adighi ocha ndi a iwu, ha na-aputakwa!" ³⁷ Akuko banyere ya gbasara jeruo obodo niile di ebe ahụ gburugburu.

Jisọs agwoọ otutu ndi oria

³⁸ Mgbe o hapuru ulọ ekpere ahụ gaa n'ulo Saimon. Nne nwunye Saimon nwere ahụ oku, ha rioro ya ka o nyere ya aka. ³⁹ O guzoro n'ihu ya, ma baara ahụ oku ahụ mba, o hapuru ya n'otu ntabi anya ahụ. O bilikwara lee ha obia.

⁴⁰ Mgbe anyanwu na-ada, otutu ndi nwere ndi na-aria oria di iche iche kpoo ha biakwute Jisọs. O bikwasiri ha niile aka n'otu n'otu, gwoo ha. ⁴¹ Mmuọ ojoo di iche iche si n'ime otutu mmadu puta na-eti mkpu na-asi, "I bu Okpara Chineke." Ma o baara ha mba, o kweghi ka ha kwuo okwu, n'ihu na ha matara na o bu Kraist.

⁴² Mgbe chi borọ, o puru gaa ebe naani ya nọ. Ndi mmadu nọ na-achoghari ya; mgbe ha biaruru ebe o nọ, ha gbalisiri ike ime ka o ghara ihapu ha. ⁴³ Ma o siri ha, **"Aghaghi m ikwusa ozioma alaeze Chineke n'obodo ndi ozo, n'ihu na o bu n'ihu ya ka e zitere m."** ⁴⁴ O gara n'ihu na-ekwusa ozioma n'ulo ekpere niile di na Judia.

5

Okpukpo ndi mbu na-eso uzo ya

¹ Otu oge, ka Jisọs guzo n'akuku odo mmiri Genesaret.* Igwe mmadu gbara ya gburugburu ka ha nuru okwu Chineke. ² O huru n'onu mmiri ahụ, ugbo mmiri abuo nke ndi oku azu nwe ha hapuru gaa isa ugbo ha ji egbu azu. ³ O banyere n'ime otu ugbo mmiri ndi ahụ, nke bu nke Saimon, o rioro ya ka o kworo ya banyetu ntakiri n'ime mmiri. O noduru ala n'ime ya bido na-ezi igwe mmadu ihe.

* 5:1 5:1 Maobu, osimiri Galili

⁴ Mgbe o kwusiri okwu, o gwara Saimon si, **“Banyetukwuo n’ime mmiri, tunye ugbu gi ka i gbute azu.”**

⁵ Saimon zara si, “Nna anyi ukwu, anyi rusiri oru ike abali niile na-egbutaghi ihe obula, ma otu i siri kwuo, aga m awunye ugbu azu niile.”

⁶ Mgbe ha mere nke a, ha gbutare otutu azu nke mere na ugbu azu ha malitere idokasi. ⁷ Ha kporo ndi oku azu ibe ha no n’ugbo mmiri ozo ka ha bia nyere ha aka. Ha biara kpojuo azu n’ugbo mmiri abuo ahụ nke malitere imikpu.

⁸ Ma mgbe Saimon Pita huru nke a, o dara n’ukwu Jisos si, “Si n’ebe m no puo, Onyenwe m, n’ihi na abụ m onye mmehie.” ⁹ N’ihi na o juru ya na ndi ya na ha so anya ihu otutu azu ndi a ha gbutare. ¹⁰ O buladi Jemis na Jon umu Zebedi, ndi ha na Saimon na-aruko oru, ka ihe a jukwara anya.

Mgbe ahụ Jisos gwara Saimon si, **“Atula egwu, n’ihi na site ugbu a gaa n’ihu, i ga na-akuta mmadu.”** ¹¹ Mgbe ha kwoputara ugbo mmiri ha n’elu ala, ha hapuru ihe niile soro ya.

Nwoke onye ekpenta

¹² Mgbe Jisos no n’otu obodo, otu nwoke onye ekpenta juru ahụ, biara daa, kpudo ihu ya n’ala mgbe o huru ya, riu ya si, “Onyenwe m, o buru na i chorọ, i puru ime ka m di ocha.”

¹³ Jisos setipuru aka ya metu ya si, **“Achoro m, buru onye di ocha!”** Ngwangwa ekpenta ahụ hapuru ya.

¹⁴ O nyere ya iwu, **“A gwakwala onye obula, kama gaa gosi onye nchujaja onwe gi, चुokwa aja di ka Mosis nyere n’iwu maka ime ka i di ocha, ka o buru ihe ama nye ha.”**

¹⁵ Ma akuko banyere ya gbasara kariya, nke mere na igwe mmadu biara inuru ihe o na-ekwu, na ka a gwokwa ha nriya nriya. ¹⁶ Ma site n’oge ruo n’oge, Jisos na-ewezuga onwe ya gaa n’ebe o ga-anọ naani ya ikpe ekpere.

Ogwugwo onye akuku ahụ ya kponwuru akponwu

¹⁷ Otu ubochi, mgbe o no na-ezi ndi mmadu ihe, ndi Farisii na ndi ozizi iwu (itere n’obodo nta niile di na Galili na Judia na Jerusalem bia nodukwa ebe) ahụ. Ike Chineke dinyekwara ya igwo ndi oria. ¹⁸ N’oge ahụ ndi ikom ufodu bu otu nwoke akuku ahụ ya kponwuru akponwu n’ihe ndina ya, biara gbalia isite n’onu uzo ulo ahụ bubata ya togbo ya n’ukwu ya. ¹⁹ Mgbe ha na-enweghi ike ime nke a n’ihi igwe mmadu, ha rigooro n’elu ulo, site n’oghere wetuo nwoke ahụ n’ute ya n’etiti igwe mmadu n’ihu Jisos.

20 Mgbe Jisọs hụrụ okwukwe ha, ọ sịrị, **“Enyi m, a gbagharala gi mmehie gi.”**

21 Ndị Farisii na ndị ozizi iwu malitere iche n’ime obi ha si, **“Onye bụ onye a na-ekwulu Chineke? Onye puru igbaghara mmadu mmehie, ma ọ bughị naanị Chineke?”**

22 Mgbe Jisọs matara ihe ha na-ajụ, ọ zara ha si, **“Gini mere unu ji na-eche ihe ndi a n’obi unu? 23 Olee nke ka mfe ikwu: Ọ bụ a gbagharala gi mmehie gi niile, ka ọ bụ i si, Bilie jee ije? 24 Ma ka unu mata na Nwa nke Mmadu nwere ikike n’uwa igbaghara mmehie.”** Ọ sịrị onye ahụ akukụ ahụ ya kponwuru akponwu, **“Asi m gi, bilie, chirị ute gi laa n’ulo gi!”** 25 Ngwangwa, o biliri otọ n’ihu mmadu niile, chirị ihe ndina ya bido na-eto Chineke na-ala n’ulo ya. 26 Ihe ndi a juru onye obula anya, ha tokwara Chineke. Oke egwu juputakwara ha n’ahụ, ha sịrị, **“Anyi ahula ihe ebube taa.”**

Okpukpo Livayi

27 Mgbe nke a gasiri, ọ puru hụ otu onye ọna utu aha ya bụ Livayi, ka ọ noduru ala n’ulo inakota utu ya. Ọ sịrị ya, **“Soro m.”** 28 Ngwangwa, o biliri, hapu ihe niile soro ya.

29 Emesịa, Livayi kwadooro Jisọs oke oriri n’ulo ya, otutu igwe ndi ọna utu na ndi ozọ soo ha n’oriri ahụ. 30 Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-ajụ ndi na-eso ụzọ ya si, **“Gini mere unu ji soro ndi ọna utu na ndi mmehie na-eriko nri na-anukokwa ihe onunu?”**

31 Jisọs zara si, **“Mkpa dibia adighi akpa ndi ahụ di ike, kama ọ bụ ndi ahụ na-esighi ike. 32 Abiaghi m ikpo ndi ezi omume, kama abijara m ikpo ndi mmehie ka ha chegharia.”**

Ajuju banyere ibu onu

33 Ha siri, **“Ndi na-eso ụzọ Jon na ndi na-eso ụzọ ndi Farisii na-ebu onu, na-ekpe ekpere oge niile, ma ndi na-eso ụzọ gi na-eri, na-anukwa.”**

34 Jisọs siri ha, **“Ndi a kporo oriri n’olulu di na nwunye, ha ga-ebu onu mgbe ha na onye na-alu nwunye oheru no? 35 Ma oge na-abia mgbe a ga-ewepu onye na-alu nwunye n’etiti ha, mgbe ahụ ka ha ga-ebu onu.”**

36 Ọ turu ha ilu a, **“O nweghi onye na-adokara akwa oheru were ya kwachie akwa ochie. Ọ buru na e mee nke a, ọ putara na a dowala akwa oheru ahụ n’ihi na nke ahụ eji kwachie ya agaghi adaba. 37 N’uzo di otu a kwa, mmadu adighi agbanye mmanya oheru di ike n’ime karama akpukpo ochie. N’ihi na ike si na mmanya oheru ahụ ga-eme ka karama ahụ gbawaa.”**

Mmanya ahụ ga-awufukwa, karama ahụ a laa n'iyi.
³⁸ **Ma ọ dị mma ịgbanye mmanya ọhụrụ n'ime karama akpukpọ ọhụrụ.** ³⁹ **O nweghị onye n'usiri mmanya ochie ga-achọ ịnụ mmanya ọhụrụ, n'ihi na ọ ga-asị, 'Nke ochie ahụ ka mma.'**"

6

Onyenwe Ụbọchị Izuike

¹ N'otu ụbọchị izuike, mgbe Jisọs na-agafe n'ubi a kuru ọka. Ndi na-eso ụzọ ya malitere ighoro ụfodu n'ime ogbe ọka ndi ahụ, na-amazu ha n'aka, ma na-ata ha. ² Ụfodu ndi Farisii siri, "Gini mere unu ji na-eme ihe megidere iwu n'ubochi izuike?"

³ Jisọs zara ha si, **"Ọ bu na unu agutaghị ihe Devid mere mgbe aguu guru ya na ndi so ya?"** ⁴ **Otu o si banye n'ulo Chineke, were achicha a na-eche n'ihu ya, nyetukwa ndi ya na ha so, achicha nke onye obula na-ekwesighi ita ma o bughị naani ndi nchujaja."** ⁵ Mgbe ahụ ọ gwara ha si, **"Nwa nke Mmadu bu Onyenwe Ụbọchị Izuike."**

⁶ N'ubochi izuike ozo, ọ banyere n'ulo ekpere na-ezi ihe. Otu nwoke nokwa n'ebe ahụ onye aka nri ya kpownuru akponwu. ⁷ Ndi Farisii na ndi ode akwukwo na-achọ ụzọ ha ga-esi boo ya ebubo, ya mere ha lekwasiri ya anya ihu ma ọ ga-agwo oria n'ubochi izuike. ⁸ Ma ebe ọ maara ihe ha na-ezube n'obi ha, ọ kpore nwoke ahụ nke aka ya kpownuru akponwu si ya, **"Bilie bja guzoro n'etiti ebe a."** Nwoke ahụ putara bja guzoro ebe ahụ.

⁹ Mgbe ahụ Jisọs siri ha, **"Ka m juo unu, gini ziri ezi n'iwu ime n'ubochi izuike; ọ bu ime ihe oma ka ọ bu ime ihe ojoo; izoputa ndu ka ọ bu ila ndu n'iyi?"**

¹⁰ Mgbe o lesiri ha niile anya gburugburu, ọ siri ya, **"Setipu aka gi."** O mere nke a, aka ya dikwara mma ozo. ¹¹ Ha were iwe nke ukwu ma malite na-ekwuritara n'etiti onwe ha ihe ha nwere ike ime Jisọs.

Ndi ozi iri na abuo

¹² N'ubochi ndi ahụ, ọ gara rigoro n'elu ugwu ikpe ekpere. Ọ noro abali ahụ niile na-ekpe ekpere nye Chineke. ¹³ Mgbe chi boro, ọ kpore ndi niile na-eso ụzọ ya, site n'ime ha horo mmadu iri na abuo ndi ọ kpore ndi ozi ya.*

¹⁴ Saimon (onye ọ kpore Pita) na Andru nwanne ya,

* **6:13** 6:13 Mgbe obula i na-achọ inwe mkpebi banyere ihe di mkpa, weputa oge kpee ekpere dika Jisọs mere n'amaokwu iri na abuo ruo nke iri na ato.

Jemis
 Jon,
 Filip
 Batalomi.
¹⁵ Matiu
 Tòmòs,
 Jemis nwa Alfiòs,
 Saimon onye a na-akpò Zilòt.
¹⁶ Judas nwa Jemis
 na Judas Iskariòt onye raara ya nye.

Ngòzì na òbùbù ònù

¹⁷ Ya na ha rìdatara ga n'èbe ala dì lariì. Igwe ndì na-eso ụzọ ya na oke igwe mmadụ sitere na Judia, na Jerusalem nakwa obodo dì na nsọtụ mmiri nke Taia na Saịdòn. ¹⁸ Ndì bịaara inurụ okwu ya na ka a gwọọ ha ọrịa ha. A gwọkwara ọtụtụ ndì mmụọ na-adighi ọcha na-esogbu. ¹⁹ Igwe mmadụ ahụ gbalirì imetụ ya aka, n'ìhi na ike dì ukwu si ya n'ahụ na-apụ na-agwọ ha niile.

²⁰ O weliri anya lee ndì na-eso ụzọ ya, sị ha,

**“Ngòzì na-adìrì unu bụ ndì ogbenye,
 n'ìhi na alaeze Chineke bụ nke unu.**

²¹ **Ngòzì na-adìrì unu ndì agụ na-agụ ugbu a,
 n'ìhi na afọ ga-eju unu.**

**Ngòzì na-adìrì unu ndì na-ebe akwa ugbu a,
 n'ìhi na unu ga-achì ọchì.**

²² **Ngòzì na-adìrì unu mgbe ndì mmadụ na-akpò unu
 asị,
 mgbe ha na-achupụ unu, na-akparì unu,
 na-ajụ aha unu,
 n'ìhi Nwa nke Mmadụ.**

²³ **“Nurianụ ọñụ ma wuliekwanụ elu n'ìhi ọñụ
 n'ùbòchì ahụ, n'ìhi na ụgwọ ọrụ unu dì ukwu
 n'eluwigwe. N'ìhi na otu a ka ndì nna nna ha mesoro
 ndì amụma.**

²⁴ **“Ma ahụhụ na-adìrì unu ndì ọgaranya,
 n'ìhi na unu eketala nkasiobi unu.**

²⁵ **Ahụhụ na-adìrì ndì afọ juru ugbu a,
 n'ìhi na agụ ga-agukwa unu.**

**Ahụhụ na-adìrì ndì na-achì ọchì ugbu a,
 n'ìhi na unu ga-eru ụjụ, bee akwa.**

²⁶ **Ahụhụ na-adìrì unu mgbe ndì mmadụ niile na-ekwu
 okwu ọma gbasara unu,
 n'ìhi na otu a ka ndì bụ nna ha mesoro ndì amụma
 ụgha.”**

Ihù ndì iro n'anya

27 “Ma a na m agwa unu ndi na-ege m nti: hunu ndi iro unu n’anya, mekwaaranu ndi kporo unu asi ihe oma. 28 Gozienu ndi na-abu unu onu, ma kpekwaaranu ndi na-akpari unu ekpere. 29 O buru na onye obula a maa gi ura n’otu nti, tughariara ya nti gi nke ozo. O burukwa na onye obula anara gi uwe ahụ gi, nyekwa ya uwe ime ahụ gi. 30 Nye onye obula rioro gi ihe. O burukwa na mmadu ewere ihe bu nke gi, agala inaputa ya. 31 Dika unu si choo ka ndi mmadu mesoo unu, sitekwanu otu a na-emeso ha.

32 “O buru naani ndi huru unu n’anya ka unu nahu n’anya, gini ga-abu uru unu? N’ihi na obuladi ndi mmehie, o bu ndi huru ha n’anya ka ha nahukwa n’anya. 33 O burukwa naani ndi na-emere unu ihe oma ka unu na-emere ihe oma, gini ga-abu uru unu? N’ihi na ndi mmehie na-enyekwara ndi na-enyere ha aka aka. 34 O burukwa na unu agbazinye naani ndi nwere ike ikwughachi unu ihe, gini ga-abu uru unu? N’ihi na ndi mmehie na-agbazinyekwa ndi mmehie ibe ha na-atu anya ka a kwughachikwa ha n’ozuzu oke. 35 Hunu ndi iro unu n’anya, na-emekwa ezi ihe nye ha, gbazinyenu ndi no na mkpa ihe ha choo, na-eleghi anya na ha ga-akwughachi unu. Mgbe ahụ, ugwo oru unu ga-adi ukwuu, unu ga-egosikwa na unu bu umu nke Onye kachasi ihe niile elu, n’ihi na ebere ya na-adiri ndi ajo omume na ndi na-enweghi mmuo ekele n’ime ha. 36 Nweenu obi ebere di ka Nna unu si nwee obi ebere.

Ikpe ndi ozo ikpe

37 “Unu ekpela ndi ozo ikpe, ka a ghara ikpekwa unu ikpe. Unu amala ndi ozo ikpe ka a ghara ima unu ikpe. Gbaghanu ndi ozo, a ga-agbagharakwa unu. 38 Nyenu, n’ihi na a ga-enyekwa unu. Onyinye unu ga-anata ga-abu nke juru eju, nke a biadara nke oma, yokotakwa ayokota nke na-ejubiga oke ka a ga-adokwasị gi n’ahu; n’ihi na o bu ihe i na-eji atu ihe ka a ga-eji tuoro gi.”

39 O tukwara ha ilu a, “Onye isi o puru idu onye isi ibe ya? Ha abuo o gaghi adaba n’ime olulu? 40 Onye na-eso uzo onye ozizi anaghi akari onye nkuzi ya, kama mgbe o mutasiri o ga-amata ihe di ka onye nkuzi ya.

41 “Gini mere i ji elee ntakiri ahija di nwanna gi n’anya, ma i dighi ahuta obodobo osisi di gi onwe gi n’anya? 42 I ga-esi ana si nwanna gi, ‘Nwanna a, ka m wepu gi ntakiri ahija di gi n’anya,’ mgbe gi onwe

gị na-ahụghị obodobo osisi dị gị n'anya? Gị onye ihu abụọ, buru ụzọ wepụ obodobo osisi dị gị n'anya ka i nwee ike ihuzi ụzọ nke ọma wepụ ntakiri ahịhia dị nwanna gị n'anya.

Osisị na mkpuru ya

43 “Ezi osisi adighi amị mkpuru ojoo. O dikwaghị osisi ojoo na-amị mkpuru oma. 44 O bu mkpuru osisi miri ka e ji ama udi osisi o bu. Ndi mmadu adighi aghota fiig site n'osisi ogwu, otu a kwa o nweghi onye na-aghota mkpuru grepu n'obi ogwu. 45 Ezi mmadu na-esite n'aku oma juru ya obi na-aruputa ezi oru, otu a kwa, ajo mmadu na-esite n'obi ojoo ya na-aruputa ajo oru. N'ihị na ihe obula di mmadu n'obi bu ihe naputa n'onu ya.

Onye amamihe na onye nzuzu wuru ulo

46 “Gini mere unu ji na-akpo m, ‘Onyenwe anyi, Onyenwe anyi,’ ma unu adighi eme ihe m kwuru? 47 Achoro m igosi unu ihe onye obula na-abiakwute m nke na-anu okwu m, ma na-ejikwa ihe o na-anu akporo ihe, yiri. 48 Onye ahụ yiri nwoke wuru ulo, onye gwumiri ala, doo ntala ulo ahụ n'elu oke nkume. Mgbe idee mmiri biara were ike ya tie n'ulo ahụ, o nweghi ike ime ka o maa jijiji n'ihị na e wusiri ya ike. 49 Ma onye ahụ nuru okwu m, nke na-ejighi ihe o nuru mee ihe, di ka nwoke wukwasiri ulo ya n'elu ala, nke na-enweghi ntala obula. Mgbe idee mmiri biara were ike ya tie n'ulo ahụ, ulo ahụ dara daruo ala, odida ya di ukwu.”

7

Okwukwe onye ochiagha

1 Mgbe o kwusiri okwu ndi a nye ndi na-ege ya nti, o banyere na Kapanom. **2** Ma e nwere otu ochiagha* nke nwere otu ohu nwoke o huru n'anya. Onye no n'oria na n'onu onwu. **3** Mgbe o nuru ihe banyere Jisos, o zipuru ufodu ndi okenye ndi Juu ka ha gaa rioro ya ka o bia gwoo ohu ya. **4** Mgbe ha biakwutere Jisos, ha riosiri ya aririo ike si, “O kwesiri ka i mere ya ihe a. **5** N'ihị na o huru obodo anyi n'anya. O wukwaara anyi ulo ekpere.” **6** Jisos sooro ha gawa.

Ma mgbe o no nso n'ulo ya, onye ochiagha ahụ zipuru ndi enyi ya ka ha ga si ya, “Onyenwe anyi, esogbukwala onwe gi, n'ihị na etoughi m ka i bata n'okpuru ulo m. **7** O bu

* 7:2 7:2 O bu onye Rom.

ya mere na-echeghi m na m toruru iputa bia zute gi. Ma kwuo okwu, o ga-agwo kwa odibo m. ⁸ N'ih i na mu onwe m bukwa onye no n'okpuru ikike ochichi, nwee ndi agha no n'okpuru m. Ana m asi onye nke a 'gaa,' o gaa, sika onye nke ozo 'bia,' O bia. Ana m asi ohu m, 'mee nke a,' o na-emekwa ya."

⁹ Mgbe Jisosh nuru okwu niile a, o juru ya anya nke ukwu. O tughariri gwa igwe mmadu ndi na-eso ya si, "**Asi m unu, ahubeghi m okwukwe di otu a o buladi n'izrel.**" ¹⁰ Mgbe ndi ozi ahulaghachiri n'ulo, ha choputara na ahuladila ohu ahulmma.

Jisosh akpolite nwa nwoke nwanyi di ya nwuru

¹¹ O ruo mgbe nwa oge gasiri, o gara n'obodo a na-akpo Nain. Ndi na-eso uzo ya na otutu igwe mmadu ndi ozo sooro ya gaa. ¹² Mgbe o na-abiaru nso n'onu uzo e si abata n'obodo ahul, o nwere otu nwoke nwuru anwu nke a na-ebupu, otu nwa nke nne ya muru. Nne ya ahul bu nwanyi di ya nwuru, oke igwe mmadu si n'obodo ahulsonyekwara ya. ¹³ Mgbe Onyenwe anyi huru ya, o meere ya obi ebere ma si ya, "**Ebela akwa.**"

¹⁴ Mgbe ahul o gara nso metu igbe ozu ahul aka, ndi bu ya kwusiri. O siri, "**Nwokorobia, asi m gi bilie!**" ¹⁵ Nwoke ahulnwuru anwubiliri, nodu ala, bido ikwu okwu, o kponyere ya nne ya.

¹⁶ Egwu turu ha niile, ha tokwara Chineke si, "Onye amuma di ukwu aputala n'etiti anyi, Chineke abiala inyere ndi ya aka!" ¹⁷ Akuko a banyere ya ruru Judia niile na obodo nta niile gbara ya gburugburu.

Jisosh na Jon ome baptizim

¹⁸ Ndi na-eso uzo Jon kororo ya maka ihe ndi a niile. Jon kororo mmadu abulo n'ime ndi na-eso uzo ya, ¹⁹ zie ha ka ha jekwuru Onyenwe anyi juo ya ajuju si, "O bu gi bu onye ahulga-abia. Ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?"

²⁰ Mgbe umu nwoke ahulbiakwutere ya, ha siri, "Jon ome baptizim ziri anyi ka anyi juo gi si, 'O bu gi bu onye ahulga-abia ka anyi ga-ele anya obibia onye ozo?'"

²¹ Mgbe ahul o gworo otutu ndi nwere oria, na nria nria di iche iche, na mmuo ojoo. O mekwara ka otutu ndi kpuru isi huluzo ozo. ²² O zaghachiri ndi ozi ahulsi, "**Laghachinu azu gaa kororo Jon ihe unu huru na nke unu nuru; ndi kpuru isi na-ahuluzo, ndi ngwuro na-aga ije, ndi ekpenta ka a na-eme ka ha di ocha, ndi nti chiri nanu ihe, a na-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie, a**

na-ezisara ndi ogbenye ozioma. ²³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-enweghi ihe mkpasu iwe n'ihu m."

²⁴ Mgbe ndi na-eso uzọ Jón puru, Jisọs bidoro igwa igwe mmadu ahụ okwu banyere Jón si, **"Gini ka unu gara n'ozara ihu? O bu ahija achara nke ikuku na-ebughari? ²⁵ Ma gini ka unu puru iga ihu? O bu nwoke yi uwe mara mma? E e, ndi na-eyi uwe di oke onuahia, ndi na-ebikwa n'oke oriri na oke onunu bi n'uloeze.**

²⁶ **Ma gini ka unu puru ka unu ga-ahu? O bu onye amuma? E, ana m a gwa unu, unu huru onye kari onye amuma. ²⁷ O bu onye a bu onye ahụ e dere ihe banyere ya si,**

**" 'Aga m ezipu onyeozi m n'ihu gi,
onye ga-edozi uzọ gi n'ihu gi.'†**

²⁸ **Agwa m unu, n'etiti ndi nwanyi muru, o dighi onye di ukwuu karia Jón, ma onye dikarisiri nta n'alaeze Chineke di ukwuu karia ya."**

²⁹ (Ndi mmadu niile nuru nke a, tinyekwara ndi ona utu, nabatara n'uzọ Chineke bu nke ziri ezi, n'ihu na Jón emela ha baptizim. ³⁰ Ma ndi Farisii na ndi ozizi iwu juru imezu ebumnobi Chineke nye ha onwe ha, n'ihu na ha anabataghi ka Jón mee ha baptizim.)

³¹ **O gara n'ihu si ha, "Ma gini ka m ga-eji tunyere ndi bi n'ogbo a? Gini ka ha yiri? ³² Ha di ka umuntakiri no n'oma ahia na-akpo ibe ha oku na-asị,**

**" 'Anyi gburu unu oja,
ma unu adighi ete egwu.
Anyi buru abu ikwa ozu,
ma unu ebeghi akwa.'**

³³ **N'ihu na Jón omee baptizim biara na-erighi achicha maobu nuo ihe onunu ma unu siri, 'Mmuo ojo bi n'ime ya.' ³⁴ Nwa nke Mmadu biara na-eri ihe oriri na-anukwa ihe onunu, ma unu siri, 'Lee, onye oke oriri na onye oke anumanu, enyi ndi ona utu na ndi mmehie.'**

³⁵ **Ma e sitela n'umu ya niile nwaputa amamihe n'onye ziri ezi."**

Nwanyi onye mmehie ete Jisọs mmanu

³⁶ Otu onye n'ime ndi Farisii kporo ya oriri. O gara n'ulo onye Farisii ahụ, ma nodu ala n'ochi nri. ³⁷ Ma otu nwanyi nke bi n'obodo ahụ, onye birila ndu mmehie, mgbe o matara na o no n'ulo onye Farisii ahụ na-eri nri, o jiri otu karama alabasta mmanu otite bata n'ulo ahụ. ³⁸ Ka o guzoro n'azu ukwu ya na-ebe akwa, o malitere iji anya mmiri ya na-awusa n'ukwu ya. O jiri agiri isi ya hichaa

† 7:27 7:27 Mal 3:1

anya mmiri ahụ, sutu ụkwụ ya ọnụ, ma wusa mmanụ otite isi uto ahụ na ha.

³⁹ Mgbe onye Farisii ahụ kpọrọ ya oriri hụrụ ihe nke a, o kwuru n'obi ya sị, "A sị na nwoke a bụ onye amuma, ọ gaara amata ụdị mmadụ nwanị a na-emetụ ya aka bụ, na ọ bụ onye mmehie."

⁴⁰ Jisọs zara ya sị, "**Saimon, e nwere m ihe m choro igwa gi.**"

Ọ siri ya, "Onye ozizi gwa m ya."

⁴¹ "**Ndi ikom abuo ji onye na-ebinye ndi mmadu ego n'omurunwa ugwo. Otu onye ji ya nari ego ise, onye nke ozo ji ya iri ego ise.** ⁴² Mgbe ha na-enweghi ike ikwughachi ugwo ha ji ya, ọ gbaghara ha ugwo ahụ. Ugbu a, onye n'ime ha ga-ahụ ya n'anya karịa?"

⁴³ Saimon zara sị, "Ọ di m ka ọ bụ onye nke ọ gbaghara ugwo di ukwuu."

Ọ siri ya, "**I kpeziri.**"

⁴⁴ Mgbe ahụ ọ tughariri n'ebe nwanị ahụ nọ gwa Saimon sị, "**I huru nwanị a? A batara n'ulo gi, i kunyeghi m mmiri ka m saa ụkwụ m, ma nwanị a ejirila anya mmiri ya sachaa ụkwụ m, jirikwa agiri isi ya hichaa ha.** ⁴⁵ I sutughi m onu, ma kengbe m batara n'ulo a, o zubeghi ike isutu ụkwụ m onu. ⁴⁶ I teghi m mmanu obula n'isi, ma lee, o werela mmanu otite isi uto wukwasị m n'ukwu. ⁴⁷ Ya mere, ana m agwa gi sị, a gbagnarala ya mmehie ya niile o mehiere, n'ihi na ọ nwere ihunanya di ukwuu. Ma onye nwetara mgbaghara di nta, na-enwe ihunanya di nta."

⁴⁸ Mgbe ahụ ọ gwara ya sị, "**A gbagnarala gi mmehie gi.**"

⁴⁹ Ma ndi ozo soro ya nodu na-eri nri bidoro ikwu n'etiti onwe ha na-asị, "Onye bu onye a nwere ike ọ buladi igbaghara mmehie?"

⁵⁰ Ọ siri nwanị ahụ, "**Okwukwe gi azoputala gi, laa n'udo.**"

8

Akuko ogha mkpuru

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ọ gara n'obodo ukwu niile na n'obodo nta niile na-ekwusa ma na-ewetakwara ndi mmadu ozioma nke alaeze Chineke. Ndi ozi iri na abuo ahụ sokwa ya, ² na umu nwanị ufodu ndi a chupuru mmuo ojo site n'ime ha, gwokwa ha nri nri: Meri Magdalin onye e sitere n'ime ya chupu mmuo ojo asaa, ³ na Joana nwunye Chuza

onye na-elekōta ụlōeze Herōd na akū ya niile, na Suzana, na ọtūtū ndị ọzọ ndị ji akū ha na-enyere ha aka.

⁴ Mgbe oke igwe mmadū gbakōrō ha na ndị mmadū si n'obodo dī iche iche bīakwute ya. Ọ tūrū ha ilu a sī, ⁵ **“Ogha mkpūrū pūrū ikū mkpūrū ya, mgbe ọ nọ na-agma mkpūrū ndī a, ụfōdū n'ime mkpūrū ahū dara n'akūkū ụzọ ebe ndī mmadū zōrō ha ụkwū, ụmū nnunū bīakwara turīa ha loo. ⁶ Ụfōdū n'ime ha dakwasīrī n'elu nkume. Mgbe ha puputara chōọ ito, ha kpōnwūrū n'ihī na mgbōrōgwū ha enweghī ike imīta mmiri mkpūrū ahū ga-eji dī ndū. ⁷ Ụfōdū dara n'etiti ogwu, ogwu ndī a sooro ha puo ma kpagbuo ha. ⁸ Ụfōdū n'ime mkpūrū dara n'ezi ala. Ha puputara, too, mīa mkpūrū dī otu narī n'ōnūogūgū.”**

Mgbe o kwusiri nke a, ọ sīrī ha, **“Onye ọbūla nwere ntī inū ihe, ya nūrū.”**

⁹ Ndī na-eso ụzọ ya jurū ya ihe ilu a pūtara. ¹⁰ Ọ sīrī, **“Ọ bụ unu ka e nyere imata ihe omimi niile nke alaeze Chineke, ma ndī ọzọ ga-anū ya naanī n'ilu. Site n'uzọ dī otu a,**

“'ha ga na-ele anya, ma ha agaghī ahū ihe ọbūla.

Ha ga na-anū ntī ma ha agaghī aghōta ihe ọbūla.’*

¹¹ **“Nke a bụ nkōwa ilu ahū. Mkpūrū ahū bụ okwu Chineke. ¹² Mkpūrū dara n'akūkū ụzọ nōchiri anya ndī nūrū okwu Chineke, ma ekwensu bīara napū ha okwu ahū n'obi ha, ka ha ghara ikwere ma nwetakwa nzōputa. ¹³ Mkpūrū ndī ahū dara n'elu nkume nōchiri anya ndī nūrū okwu Chineke jiri ọnū nabata ya, ma ha enweghī mgbōrōgwū n'ime ha. Ha na-ekwere naanī nwa oge nta, ma mgbe ọnwunwa bīara ha na-adachapū. ¹⁴ Mkpūrū nke dara n'etiti ogwu nōchiri anya ndī nūrū okwu Chineke, ma mgbe ha na-aga n'uzọ ha, echiche banyere akū na ihe uto nke ụwa na-akpagbu okwu ahū, mee ka ha ghara imī mkpūrū. ¹⁵ Ma mkpūrū ndī ahū dara n'ezi ala nōchiri anya ndī jiri obi ghere oghe na mmūọ ziri ezi nabata okwu ahū ma werekwa ndidi mīputa mkpūrū.**

Iheokū dī n'elu ihe ndōkwasi

¹⁶ **“Ọ dīghī onye ọbūla, nke na-amūnye oriōna zoo ya n'ime igbe maōbū dōnye ya n'okpuru ihe ndina. Kama, ọ na-adōkwasi ya n'elu ihe idōba ọkū ka ndī ọbūla na-abata n'ulō ahū jiri ya hū ụzọ. ¹⁷ Ọ dīghī ihe ọbūla zoro ezo nke na-agaghī emesia pūta ihè, ọ dīkwaghī**

* 8:10 8:10 Aijz 6:9

ihe ọbụla dị nzuzo nke a na-aghaghị eme ka ọ pụta ìhè. ¹⁸ Ya mere, kpacharanụ anya otu unu si ege ntị. N'ìhì na ọ bụ onye ahụ nwere ihe ka a ga-enye karịa, ma onye ahụ na-enweghị, ọ bụladị nke o nwere, ka a ga-anapụ ya."

Nne Jisọs na ụmụnne ya nwoke

¹⁹ N'oge a, nne ya na ụmụnne ya nwoke bụakwutere ya. Ma ha enweghị ike ịbịaru ya nso n'ìhì igwe mmadụ. ²⁰ Otu onye gwara ya si, "Nne gị na ụmụnne gị ndị nwoke guzo n'èzi, ha chọrọ ịhụ gị."

²¹ Ọ zara si, "**Nne m na ụmụnne m ndị nwoke bụ ndị ahụ na-anụ okwu Chineke ma jiri ya mere ihe.**"

Jisọs emee ka ebili mmiri dajụọ

²² Otu ụbọchị, ya na ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ụgbọ mmiri, ọ sịrị ha, "**Ka anyị gafee n'ofe nke ọzọ nke osimiri.**" Nke a mere ha ji nupụ ụgbọ, ²³ ma mgbe ha na-aga, ọ rahurū ụra. Oke ifufe malitere ife n'elu ọdọ mmiri ahụ, nke mere na mmiri na-awubanye n'ime ụgbọ ha, mee ka ha nọrọ n'oke nsogbu.

²⁴ Ha gara kpotee ya na-eti mkpu, "Nna anyị ukwu! Nna anyị ukwu! Lee na anyị n'ala n'iyi!"

Ọ biliri, baara ifufe na ebili mmiri ahụ mba. Ha dara jụụ, ebe niile dekwara jii. ²⁵ Ọ sịrị ha, "**Ebee ka okwukwe unu dị?**"

Ha ji oke egwu na oke iju anya jurita onwe ha si, "Onye bụ onye a? Ọ na-enye ọ bụladị ifufe na ebili mmiri iwu, ha na-anakwa ya ntị."

Ogwugwo nwoke mmụọ ojọọ ji

²⁶ Ha kworọ ụgbọ mmiri rute n'ala Gerazin,† nke dị n'ofe mmiri Galili. ²⁷ Mgbe o si n'ụgbọ mmiri rịputa n'elu ala, otu nwoke obodo ahụ onye mmụọ ojọọ bi n'ime ya zutere ya. Nwoke a ebighị n'ụlọ maọbụ yie uwe ogologo oge, ma ebe obibi ya bụ ebe a na-eli ozu. ²⁸ Mgbe ọ hurū Jisọs, ọ bịara daa n'ihu ya, tie mkpu n'oke olu si, "Gịnị ka mụ na gị nwekorọ Jisọs, Ọkpara Chineke Onye kachasị ihe niile elu? Biko arịọ m gị, atala m ahụhụ." ²⁹ N'ìhì na o nyela mmụọ ahụ na-adighị ọcha iwu ka o site n'ime ya pụta. Ọtụtụ oge, mmụọ ojọọ a na-ejidesi ya ike, n'agbanyeghị na eji ụdọ igwe kee ya aka na ụkwụ, debe ebe a na-eche ya nche, ọ na-adobisi ụdọ igwe e ji kee ya, mmụọ ojọọ a na-eduru ya gaa n'ime ọzara.

³⁰ Jisọs jurū ya si, "**Gịnị bụ aha gị?**"

† 8:26 8:26 N'akwukwo ochie ụfọdụ, ị nwere ike hụ Gadarin.

Ọ zara si, "Lijion," n'ihhi na igwe mmuọ ojoọ bi n'ime ya. ³¹ Ha riọsiri ya aririọ ike ka ọ ghara inye ha iwu ka ha banye n'Abis.

³² Igwe ezi nọ n'akukụ ugwu di ebe ahụ nso na-akpa nri. Mmuọ ojoọ ndi a riọrọ Jisọs ka o nye ha ike ka ha banye n'ime ha. Jisọs nyere ha ike. ³³ Mmuọ ojoọ ndi ahụ sitere n'ime nwoke a puọ banye n'ime ezi ndi ahụ, igwe ezi ahụ niile sitere na mkputamkpu ala ọnu mmiri ahụ gbara ọso dabanyechaa n'ime mmiri ebe osimiri riri ha.

³⁴ Mgbe ndi na-elekota ezi ahụ huru ihe mere, ha gbara ọso gaa n'ime obodo na n'obodo nta niile di gburugburu ebe ahụ kosaa ihe mere. ³⁵ Ndi mmadu putara ihu ihe mere. Mgbe ha rutere ebe Jisọs nọ, ha huru nwoke ahụ e si n'ime ya chupu mmuọ ojoọ ndi ahụ, ebe ọ noduru ala yiri uwe ma norokwa n'ezi uche ya. Egwu turu ha. ³⁶ Ndi huru ka ihe a si mee kororo ha ka e siri gwoọ onye ahụ mmuọ ojoọ na-esogbu. ³⁷ Mgbe ahụ, ndi niile bi na Gerazin na n'obodo gbara ebe ahụ gburugburu riọrọ Jisọs ka ọ hapuru ha obodo ha, n'ihhi na egwu di ukwu turu ha. Ọ banyekwara n'ime ugbọ mmiri ahụ laghachi.

³⁸ Nwoke a e sitere n'ime ya chupu mmuọ ojoọ riọrọ ya ka o soro ya ma o zilagara ya, si ya, ³⁹ **"Laghachi n'ezinaulo gi kororo ha ihe niile Chineke meere gi."** Nwoke ahụ lara, gbasaa akuko ihe Jisọs meere ya n'obodo ahụ niile.

Nwa agboghọ nwuru anwu na nwanyi onye oria

⁴⁰ Mgbe Jisọs loghachiri, igwe mmadu nabatara ya n'ihhi na ha niile na-eche ya. ⁴¹ Mgbe ahụ otu nwoke nke aha ya bu Jairọs, onye bu onyeisi n'ulo ekpere, bira daa n'ala n'ukwu Jisọs na-ariọ ya ka ọ bia n'ulo ya. ⁴² N'ihhi na otu nwata nwanyi ọ mutara naani ya, nke gbara afọ iri na abuo nọ n'onu onwu.

Mgbe ọ na-aga, igwe mmadu ahụ na-akpagbu ya. ⁴³ Ọ di otu nwanyi n'etiti ha nke nori na-aria oria oruru obara afọ iri na abuo, onye mefuru ihe niile o ji n'aka ndi dibia, ma ọ dighi onye nwere ike igwo ya. ⁴⁴ O sitere n'azu ya metu onu uwe ya aka. Ngwangwa, oria oruru obara ahụ kwusikwara.

⁴⁵ Jisọs siri, **"Onye meturu m aka?"**

Mgbe ọ na-enweghi onye putara kwuo si na ọ bu ya. Pita gwara ya si, "Nna anyi ukwu, igwe mmadu gbara gi gburugburu na-adakwasikwa gi."

⁴⁶ Ma Jisọs siri, **"Otu onye meturu m aka; amatara m na ike esitela n'ime m puo."**

⁴⁷ Mgbe nwanyi ahụ huru na ọ dikwaghi ihe o nwere ike ime iji zoo onwe ya, o ji ima jijiji bia daa n'ukwu ya. N'ihu

mmadụ niile, ọ kọrọ ihe mere o ji metụ ya aka na otu e sị gwọọ ya n'otu ntabi anya. ⁴⁸ Ọ gwara ya sị, **“Ada m nwanyi, okwukwe gi agwọla gi. Laa n'udo.”**

⁴⁹ Mgbe ọ ka nọ na-ekwu okwu, otu onye si n'ụlọ Jairọs bụ onyeisi ụlọ ekpere, bịara sị, “Ada gi nwanyi anwuola, enyekwala onye ozizi nsogbu ọzọ.”

⁵⁰ Ma mgbe Jisọs nuru ozi a, ọ zara ya sị, **“Atula egwu, naani kwere, a ga-agwọkwa ya.”**

⁵¹ Mgbe o rutere n'ụlọ Jairọs, o kweghi ka onye obula soro ya baa n'ime ụlọ ahụ ma ọ bughị naani Pita, Jọn, Jemis, nne na nna nwata ahụ. ⁵² N'oge ahụ, ha niile nọ na-ebe akwa na-eru ụjụ maka nwata ahụ. Ọ siri ha, **“Unu ebezila akwa, n'ihhi na ọ nwughị anwu kama ọ nọ n'ura.”**

⁵³ Ha chiri ya ochi, n'ihhi na ha matara na ọ nwuru anwu. ⁵⁴ Ma o jidere ya n'aka, sị, **“Nwa m, bilie!”** ⁵⁵ Mmuo ya loghachiri, o bilitekwara mgbe ahụ. Ọ gwakwara ha ka ha chooro ya nri ka o rie. ⁵⁶ Ihe a gbara ndi muru ya ghari ma ọ nyere ha iwu ka ha ghara ikoro onye obula ihe mere.

9

Jisọs ezipu ndi ozi iri na abuo

¹ Mgbe ọ kpokotara ndi ozi iri na abuo ahụ, o nyere ha ike na ichi isi n'ebe mmuo ojo niile nọ na igwo oria di iche iche. ² O nyere ha ikike, zipu ha ikwusa alaeze Chineke na igwo ndi nri nri. ³ Ọ gwara ha sị, **“Unu ewerekwala ihe obula maka njem a, maobu mkpanaka maobu akpa, maobu achicha maobu ego maobu uwe abuo. ⁴ Ulo obula unu banyere, nogidenu n'ebe ahụ ruo mgbe unu hapuru obodo ahụ. ⁵ Ma ebe obula a na-anabataghi unu, kuchapunu aja di n'ukwu unu mgbe unu na-apu n'obodo ahụ, ka ọ buru ihe ama megide ha.”** ⁶ Ha gara n'obodo nta niile na-ekwusa ozioma na-agwokwa ndi oria n'ebe niile.

⁷ Mgbe Herod onye ochichi nuru akuko banyere ihe niile merenu, ọ gbagwojuru ya anya n'ihhi na ufodu mmadu nashi, na Jọn omee baptizim esitela na ndi nwuru anwu bilie. ⁸ Ndi ozo na-asị na Ilaija aputala, ebe ndi ozo na-asị na otu n'ime ndi amuma ochie aputakwala ndu ozo. ⁹ Ma Herod siri, “Mu onwe bipuru isi Jọn. Onye bukwa onye a nke m na-anu ihe banyere ya?” Ọ gurụ ya aguu ihu ya.

Jisọs enye puku mmadu ise nri

¹⁰ Mgbe ndi ozi a lotara, ha koro ya ihe niile ha mere. Ọ koro ha gaa n'obodo a na-akpo Betsaida ebe ha ganọ naani ha. ¹¹ Ma mgbe igwe mmadu matara nke a, ha

sooro ya. Ọ nabatara ha ma gwakwa ha okwu maka alaeze Chineke. Ọ gwọkwara ndị niile ọ dị mkpa na-emere ka ahụ dị ha mma.

¹² Mgbe anwụ bidoro ida, ndị na-eso ụzọ ya iri na abụọ b̄iakwutere ya sị ya, “Zilaga igwe mmadụ a ka ha gaa n’ime obodo na n’obodo nta ndị gbara ebe a gburugburu, ka ha chọtara onwe ha nri na ebe ndina n’ihi na ebe a anyị nọ bụ ọzara.”

¹³ Ọ zara ha sị, **“Unu nye ha nri ka ha rie.”**

Ha zaghachiri ya sị, “Anyị nwere naanị ogbe achicha ise na azụ abụọ. Ma ọ bughị na anyị ga aga zụọra mmadụ ndị a niile nri.” ¹⁴ Ndi nọ n’ebe ahụ ruru puku ndi nwoke ise.

Ọ gwara ndi na-eso ụzọ ya sị, **“Meenụ ka ha nọdụ ala n’igwe n’igwe, iri mmadụ ise, iri mmadụ ise.”** ¹⁵ Ha mere otu ahụ, mee ka ha niile nọdụ ala. ¹⁶ O weere ogbe achicha ise na azụ abụọ ndi ahụ, lelie anya n’eluigwe, gọzie ma nyawaa ha, nye ndi na-eso ụzọ ya ka ha keere igwe mmadụ ahụ. ¹⁷ Ha niile riri rijuokwa afọ, a tụtụkọtara ihe fọdurụ, tụtụjuo nkata iri na abụọ n’iberibe achicha fọdurụ.

Ọgbugba ama Pita

¹⁸ Otu ụbọchị mgbe ọ nọ naanị ya na-ekpe ekpere, ndi na-eso ụzọ ya b̄iakwutere ya. Ọ juru ha sị, **“Onye ka igwe mmadụ na-asị na m bụ?”**

¹⁹ Ha zara sị, “Ụfọdụ na-asị na i bụ Jọn omee baptizim, ndi ọzọ sị na i bụ Ilaia, ndi ọzọkwa, sị na i bụ otu n’ime ndi amụma ochie ahụ si n’onwu bilie.”

²⁰ Ma ọ juru ha, **“Unu onwe unu, ọ bụ onye ka unu na-asị na m bụ?”**

Pita zara sị, “I bụ Kraist nke Chineke.”

Jisọs ekwuo ihe banyere onwu ya

²¹ Ma ọ doro ha aka na ntị, nyesiekwa ha iwu ike ka ha ghara igwa onye ọbụla nke a, ²² na-asị, **“Nwa nke Mmadụ aghaghị ihu otutu ahuhụ di iche iche. Ndi okenye na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu ga-aju ya. Aghaghị igbu ya, ma n’ubochi nke ato, a ga-eme ka o site n’onwu bilie.”**

²³ Mgbe ahụ ọ sịkwara ha, **“Ọ buru na onye ọbụla achọ iso m n’azụ, ọ ghaghị iju onwe ya ma buru obe ya kwa ụbọchị na-eso m. ²⁴ N’ihi na onye ọbụla choro izoputa ndu ya ga-atufu ya. Ma onye ọbụla nke tufuru ndu ya n’ihi m, ga-azoputa ya. ²⁵ Uru ginị ka mmadụ nwere ma ọ buru na o ritechaa uwa niile n’uru ma tufuo ndu ya, maobu buru onye a napuru ndu ya? ²⁶ Onye ọbụla ihere m na ihere okwu m na-eme, ka ihere ya**

ga-emekwa Nwa nke Mmadu mgbe o ga-abia n'ebube ya, na n'ebube nke Nna ya, ya na ndi mmuo ozi di nsọ.

27 "N'ezie asi m unu, ufodu n'ime ndi guzo n'ebe a agaghị edetu onwu ire tupu ha ahụ alaeze Chineke."

Nnwogha Jisọs

28 Mgbe ubochi asato gasiri, o kporo Pita na Jon na Jemis gaa n'elu ugwu ikpe ekpere. 29 Mgbe o no na-ekpe ekpere, udidi ihu ya gbanwere. Uwe ya bidoro ichaa ocha nke ukwu. 30 N'otu ntabi anya, ha huru ndi ikom abuo ka ha na ya na-ekwu okwu. Ha bu Mosis na Ilaija. 31 Ha putara n'ebube eluigwe di ukwu na-ekwu banyere nlaghachi ya, nke o na-aga imezu na Jerusalem. 32 Pita na ndi ya na ha no na-arahu ura. Mgbe ha tetara, ha huru ebube ya na ndi ikom abuo ya na ha no na-ekwurita okwu. 33 Mgbe ha nahapu ya, Pita siri Jisọs, "Nna anyi ukwu, o ga-adị mma ka anyi noro ebe a ka anyi wuo ulo ikwu ato, otu ga-abu nke gi, otu ga-abu nke Mosis, otu ga-abukwa nke Ilaija." O mataghi ihe o na-ekwu.

34 Mgbe o ka kpu okwu n'onu, igwe ojii putara kpuchie ha. Egwu tukwara ha di ka ha na-aba n'igwe ojii ahụ. 35 Olu sitere n'igwe ojii ahụ daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m hoputara; geenu ya nti." 36 Mgbe olu ahụ kwusiri okwu, ha choputara na Jisọs no naani ya. Ndi na-eso uzo ya kpuchiri onu ha, debe ihe niile n'obi ha, o dikwaghi onye obula ha gwara ihe ha huru.

Ogwugwo nwa nwoke mmuo ojoo bi n'ime ya

37 N'echi ya, mgbe ha si n'ugwu ahụ ridata, oke igwe mmadu bjara zute ya. 38 Otu nwoke si n'etiti igwe mmadu ahụ jiri oke olu tie mkpu si, "Onye ozizi, ario m gi ka i lee nwa m nwoke anya, n'ihi na naani ya bu nwa m nwere. 39 Mmuo ojoo na-ejide ya mee ka o na-eti mkpu. O na-atuda ya n'ala, na-ese ya ese, na-adokwa ya ado mee ka o nagbo ufufu n'onu. O dighi mgbe o na-ahapu ya kama o na-echihasi ya ahụ. 40 Arioro m ndi na-eso uzo gi ka ha chupu ya, ma ha enweghi ike."

41 Jisọs zara si, "Leenu ogbo ruru aru, nke na-enweghi okwukwe! Ruo olee mgbe ka mu na unu ga-anọ, ruokwa olee mgbe ka m ga-anagide ekweghi ekwe unu? Kpotara m nwa gi nwoke ahụ n'ebe a!"

42 Mgbe o na-abia, mmuo ojoo ahụ kwadara ya n'ala sesie ya ike, ma Jisọs baara mmuo ojoo ahụ mba. O gworo nwata ahụ kponyekwa ya nna ya. 43 Ebube ukwu nke Chineke turu ha n'anya.

Jisọs ekwuo ihe banyere onwu ya ozo

Ma mgbe onye ọbụla nọ na mgbagwoju anya n'ihì ọrụ ọ rụrụ, ọ sịrị ndị na-eso ọzọ ya, ⁴⁴ **“Geenu ntị nke oma banyere ihe m chọrọ igwa unu. A ga-arara Nwa nke Mmadu nye n'aka umu mmadu.”** ⁴⁵ Ma ha aghọtaghị okwu a. E zonariri ya n'ebe ha nọ ka ha ghara ighota ya. Egwu tukwara ha iju ya ihe ọ putara.

Onye kariri ibe ya ukwu?

⁴⁶ Iru uka daputara n'etiti ha banyere onye kariri ibe ya ukwu. ⁴⁷ Ebe Jisọs ma ihe ha na-eche, ọ kpọtara otu nwantakiri mee ka o guzo n'akuku ya. ⁴⁸ Ọ gwara ha si, **“Onye ọbụla nabatara nwata a n'aha m, nabatara m. Onye ọ bulakwa nabatara m, nabatara onye zitere m. Ọ bukwa onye dikarisiri nta n'etiti unu bu onye kachasi ukwu.”**

⁴⁹ Jón a zaa si, “Nna anyi ukwu, anyi huru otu onye ka o ji aha gi na-achupu mmuo ojo. Ebe ọ na-esoghi anyi, anyi gbochiri ya.”

⁵⁰ Jisọs siri ya, **“Unu egbochila ya. N'ihì na onye ọbụla na-adighi emegide unu di nyeere unu.”**

Nguzogide site n'aka ndi Sameria

⁵¹ Mgbe oge o ji alaghachi na-abiaru nso, o chere ihu ya iga Jerusalem. ⁵² O zipuru ndi ozi, ka ha buru ya ọzọ gawa. Ka ha na-aga ha batara n'otu obodo nta nke ndi Sameria* ikwado ihe niile tupu ọ bia; ⁵³ ma ha juru inabata ya n'ihì na o chere ihu iga Jerusalem. ⁵⁴ Mgbe Jemis na Jón ndi na-eso ọzọ ya huru nke a, ha siri ya, “Onyenwe anyi, i choro ka anyi nye iwu ka oku site n'eluigwe bia laa ha n'iyi?” ⁵⁵ Ọ tughariri bara ha mba. ⁵⁶ Ma ha puru banye n'obodo nta ọzọ.

Ihe ọ ga-efu iso Jisọs

⁵⁷ Mgbe ha nọ na-aga ije a, otu nwoke siri ya, “Aga m eso gi gaa ebe ọbụla i na-aga.”

⁵⁸ Jisọs zara, si, **“Nkita ohia nwere onu ebe ha na-edina, umu nnunu nke igwe nwekwara akwu, ma Nwa nke Mmadu enweghi ebe ọ na-atukwasi isi.”**

⁵⁹ Ọ gwara onye ọzọ si, **“Soro m.”**

Ma ọ siri ya. Onyenwe anyi, “Biko, nye m ohere ka m gaa buru ọzọ lie nna m.”

⁶⁰ Ma ọ siri ya, **“Hapu ndi nwuru anwu ka ha lie ndi nwuru anwu ibe ha. Ma gi gaa kwusaa alaeze nke Chineke.”**

* 9:52 9:52 Ha na ndi Izrel enweghi ezi mmekorita.

⁶¹ Ma onye ọzọkwa, siri ya, “Aga m eso gi, Onyenwe m, ma kwere ka m buru ọzọ gaa si ndi ezinaulo m nodunu nke oma.”

⁶² Jisosh siri ya, “**Onye obula jidere aka n’ogu anu ulo na-adokpu ma na-ele anya n’azu ekwesighi alaeze Chineke.**”

10

Jisosh ezipu iri mmadu asaa na abuo

¹ Mgbe nke a gasiri, Onyenwe anyi hoputara iri mmadu asaa na abuo ndi ozo, zipu ha mmadu abuo abuo ka ha buru ya ọzọ gaa n’obodo niile nakwa ebe niile o na-achọ iga.* ² O siri ha, “**Owuwe ihe ubi di ukwu ma ndi oru di naani ole na ole. Ya mere, rionu Onyenwe owuwe ihe ubi ka o zite ndi oru n’owuwe ihe ubi ya.** ³ Gaanu! Ma lee, ana m ezipu unu di ka umu aturu n’etiti agu. ⁴ Unu ewerekwala ego maobu akpa maobu akpukpukwu. Unu ekekwala onye obula n’azu.

⁵ “Mgbe unu banyere n’ulo obula, burunu ọzọ si, ‘Udo diri n’ulo a.’ ⁶ O buru na mmadu udo bi n’ulo ahụ, udo unu ga-adinyekwara ya. O burukwanu na onye bi n’ulo ahụ abughi onye udo, udo unu ji bia ga-aloghachitekwaru unu. ⁷ Nogidenu n’ebe ahụ, narinu ma na-anukwanu ihe obula ha nyere unu, n’ihi na onye oru kwesiri inata ugwo oru ya. Unu esitela n’otu ulo gaa n’ulo ozo.

⁸ “O buru na ndi bi n’obodo unu batara anabata unu, rienu ihe obula ha nyere unu. ⁹ Gwoonu ndi oria no n’ebe ahụ, gwakwanu ha si, ‘Alaeze Chineke adila unu nso.’ ¹⁰ Ma mgbe unu banyere n’obodo obula ha ju inabata unu, puonu gaa n’okporozo ya kwuo si, ¹¹ ‘O buladi aja si n’obodo a nke nyapagidere n’ukwu anyi, anyi na-ehichapu ya ka o buru ihe ido aka nti nye gi. Otu o di, matakwanu nke a, na alaeze Chineke di nso.’ ¹² Ana m agwa unu na n’ubochi ahụ, ga-akara Sodom mma kari obodo ahụ.

¹³ “Ahuhu ga-adiri gi Korazin. Ahuhu ga-adiri gi Betsaida. N’ihi na o buru na oru ebube a ruru n’ime unu ka a ruru na Taja na Saidon ha gaara echeghari ogologo oge, nodu n’akwa mkpe na ntụ. ¹⁴ O ga-akara Taja na Saidon mma n’ubochi ikpe kari unu. ¹⁵ Ma gi Kapanom! I na-eche na a ga-ebuli gi elu ruo eluigwe? Mba! I ga-arida n’ala mmuo!†

* 10:1 10:1 O bu naani Luk dere banyere nzipu ezipuru ndi ozi iri asaa na abuo ndi a. † 10:15 10:15 Maobu, Hadis

16 **“Onye ọbụla gere unu ntị, ọ bụ mụ ka o gere ntị. Onye ọbụla juru inabata unu, ọ bụ mụ ka ọ juru inabata. Onye ọbụla juru inabata m juru inabata onye zitere m.”**

17 Iri mmadu asaa na abuo ahụ jiri onu lota si, “Onyenwe anyi, n’aha gi, ọ buladi ndi mmuo ojoo rubeere anyi isi.”

18 O siri ha, **“Ahuru m ekwensu ka o si n’eluigwe daa di ka amuma. 19 Lee! Enyela m unu ikike izokwasị agwo na akpi ukwu, na imegide ike niile nke onye iro; ọ dighi ihe ọbụla ga-emeru unu ahụ. 20 Otu ọ di, unu anurila onu n’ihi na mmuo ojoo rubere unu isi, kama nurianu onu n’ihi na e deela aha unu n’eluigwe.”**

21 N’otu oge ahụ, o juputara n’onu nke Mmuo Nso kwuo si, **“Nna, Onyenwe eluigwe na uwa, ana m ekele gi n’ihi na i zonariri ihe ndi a n’ebe ndi okachamara na ndi nwere amamihe no, ma i kpughere ihe ndi a niile nye umuntakiri. E, Nna, otu a ka o si masi uche gi ime ya.**

22 **“Nna m enyefeela m ihe niile n’aka. Ọ dighi onye maara onye Okpara ahụ bu, kariya Nna ahụ. Ọ dikwaghi onye maara Nna ahụ kariya Okpara na ndi ahụ Okpara chorọ igosi onye Nna ya bu.”**

23 Mgbe ahụ ọ tughariri gwa ndi na-eso uzo ya na nzuzo si, **“Ngozị na-adiri anya nke na-ahụ ihe unu na-ahụ ugbo a. 24 Ana m asi unu, na otutu ndi amuma na ndi eze ka ọ guru aguu ihu ihe unu na-ahụ ma ha ahughi ya, na inu ihe unu na-anu, ma ha anughi ya.”**

Ilu banyere ezi onye agbataobi

25 Otu ubochi, otu onye ozizi iwu biliri inwale ya. O juru ya, **“Onye ozizi, ginị ka m kwesiri ime ka m keta ndu ebighi ebi?”**

26 O siri ya, **“Ginị ka e dere n’iwu? Ginị ka i gutara n’ime ya?”**

27 O zara si, **“I ga-eji obi gi niile, na mkpuruobi gi niile, na ike gi niile, na uche gi niile, hu Onyenwe anyi bu Chineke gi n’anya; ma hukwa onye agbataobi gi n’anya di ka onwe gi.”**

28 O siri ya, **“I zara nke oma. Gaa mee nke a i ga-adu ndu.”**

29 Ma iji gosi na ya bu onye na-eme ihe ziri ezi, ọ siri Jisos, **“Onye kwanu bu onye agbataobi m?”**

30 Jisos siri ya, **“Otu nwoke sitere Jerusalem na-aga Jeriko, ọ dabara n’aka ndi ohi, ndi gbara ya oto, tiekwa ya ihe, hapu ya n’onodu odindu-onwukamma laa.**

31 **Ma di ka ihe si eme, otu onye nchujaja sitere uzo ahụ**

na-agafe. Mgbe ọ hụrụ ya, o sitere n'akụkụ ụzọ nke ọzọ gafee. ³² Otu a kwa, otu onye Livayi bjarutekwara n'ebe ahụ, hụ ya, ma o sitere n'akụkụ ụzọ nke ọzọ gafeekwa. ³³ Ma otu onye Sameria na-aga njem, mgbe ọ bjarutere nso n'ebe ahụ; hụ ya, o nwere ọmịiko n'ahụ ya. ³⁴ Ọ gara nso n'ebe ọ nọ, jiri mmanya na mmanụ wusa n'onyanya ya, were akwa kechie ya. Ọ tụtwasiri ya n'elu inyinya ibu ya, buba ya n'ụlọ ndị ije ebe o lekọtara ya anya nke ọma. ³⁵ N'echi ya, o weputara mkpuru ego ọlaọcha abụọ nye onye na-elekọta ụlọ ndị ije ahụ si ya, 'Lezie ya anya nke ọma. M lọta aga m akwughachi gị ihe ọbụla ọzọ i mefuru.'

³⁶ "Onye n'ime mmadụ atọ ndị a ka i chere bụ onye gosiri onwe ya dị ka onye agbataobi nye nwoke ahụ nke dabara n'aka ndị ohi?"

³⁷ Ọ siri, "Ọ bụ onye ahụ meere ya ebere."

Jisọs siri ya, "Laa, gaa mee otu ahụ."

N'ụlọ Mata na Meri

³⁸ Mgbe ha na-aga n'ụzọ, ọ banyere n'otu obodo nta ebe nwanyị a na-akpọ Mata nabatara ya n'ụlọ ya. ³⁹ O nwere nwanne nwanyị a na-akpọ Meri nke nọdurụ ala n'ụkwụ Onyenwe anyị na-ege ntị n'ihe ọ na-ekwu. ⁴⁰ Ma uche Mata gbasasiri agbasa ebe ọ na-akwado maka ile ọbịa. Ọ bjakwutere ya si ya, "Onyenwe anyị, ọ bụ na o metughị gị n'obi na nwanne m nwanyị hapuru naanị m ije ozi niile? Gwa ya ka ọ bịa nyere m aka."

⁴¹ Ma Onyenwe anyị zara ya si, "Mata, Mata, i na-echegbu onwe gị ma na-adogbukwa onwe gị banyere ọtutu ihe, ⁴² maọbụ naanị otu ihe dị mkpa, Meri ahọrọla nke ka mma, nke a na-agaghị anapukwa ya."

11

Ekpere Onyenwe anyị

¹ Ọ nọ n'otu ebe na-ekpe ekpere, mgbe o kpesiri ekpere, otu n'ime ndị na-eso ụzọ ya siri ya, "Onyenwe anyị, kuziere anyị ikpe ekpere, dị ka Jọn kuziri ndị na-eso ụzọ ya."

² Ọ siri ha, "Mgbe unu na-ekpe ekpere, sịnu:

" 'Nna,

ka e doo aha gị nsọ

ka alaeze gị bịa.

³ Nye anyị taa nri nke ụbọchi anyị.

⁴ Gbaghara anyị mmehie anyị,

n'ihi na anyị na-agbaghara onye ọbụla mehiere megide anyị.

Ekwela ka anyị daba n'ime ọnwụnwụ.' "

⁵ Ọ siri ha, "Onye n'ime unu nwere enyi, ga-agakwuru ya n'etiti abali si ya, 'Enyi m, biko gbazinye m ogbe achicha ato, ⁶ n'ihi na otu enyi m biara n'ulo m, ma enweghi m nri obula n'ulo m nke m ga-enye ya.' ⁷ Ma o ga-esi n'ime ulo zaghachi si, 'Enyela m nsogbu, emechiela m uzọ, mu na umu m alakpuola, enweghi m ike ibili ugbo a inye gi ihe obula.' ⁸ Agwa m unu, o bu ezie na o gaghi ebili nye ya ihe obula n'ihi na o bu enyi ya, kama n'ihi nsogbu ya, o ga-ebili nye ya ihe obula di ya mkpa.

⁹ "Ya mere, agwa m unu, rionu, unu ga-ariona, chonu, unu ga-achota, kwokwanu aka, a ga-emeghekwaru unu uzọ. ¹⁰ N'ihi na onye na-arion na-ariona, onye na-achota na-achota, onye na-aku aka n'uzo ka a ga-emeghekwaru uzọ.

¹¹ "Onye n'ime unu bu nna, ka nwa ya ga-arion ya azu, o nye ya agwo? ¹² Maobu rion ya akwa, o ga-enye ya akpi? ¹³ O buru na unu bu ndi ojoo, maara otu esi enye umu unu onyinye di mma, karia nke a, Nna unu nke bi n'eluigwe aghaghi inye ha Mmuo Nso bu ndi niile na-arion ya."

Jisos na mmuo ojoo

¹⁴ Otu mgbe, o na-achupu mmuo ojoo nke dara ogbi, mgbe mmuo ojoo ahụ puru, onye ogbi ahụ kwuru okwu. Nke a juru igwe mmadu ahụ anya. ¹⁵ Ma ufodu n'ime ha siri, "O bu site n'ike Belzebub eze ndi mmuo ojoo ka o ji achupu mmuo ojoo." ¹⁶ Ndi ozọ, iji nwalee ya, si ya gosi ha ihe iribama nke si n'eluigwe.

¹⁷ Ma ebe o bu na o maara ihe ha na-eche, o siri ha, "Alaeze obula kewaranu megide ibe ya, ga-atogboro n'efu, ezinaulo obula nke kewakwara megide ibe ya ga-adakpo. ¹⁸ O buru na ekwensu ekewa megide onwe ya, alaeze ya o ga-esi ana guzosie ike? Unu na-asị na m na-achupu mmuo ojoo site n'ike Belzebub. ¹⁹ Ugbo a, o buru na m sitere n'ike Belzebub na-achupu mmuo ojoo, o bu site n'ike onye ka umu unu ji na-achupu ha? Ya mere, ha ga-abu ndi ikpe unu. ²⁰ Ma o buru na m ji ike mkpisiaka Chineke na-achupu mmuo ojoo, mgbe ahụ alaeze Chineke abjarutela n'ebe unu no.

²¹ "Mgbe nwoke siri ike ji ngwa agha chekwa obi ya, ihe o nwere ga-adigidere ya n'udo. ²² Ma o buru na onye ozọ ka ya ike aluso ya ogu merie ya, o ga-anara ya ngwa agha niile bu ihe ntukwasị obi ya, kesakwaa ihe o kwatara n'ulo dike ahụ.

23 “Onye ọbụla na-adinyeghị m na-emegide m. Onye ọ bụlakwa na-adighị eso m ekpokota, na-ekposaka ekposaka.

24 “Mgbe ọbụla mmụọ na-adighị ọcha si n’ime mmadu pụọ, ọ na-ejeghari n’ala kpọrọ nkụ na-achoghari ebe izuike. Ọ buru na ọ chọtaghi ya, mgbe ahụ, ọ ga-asị, ‘Aga m alaghachi n’ulo m hapuru.’

25 Mgbe ọ loghachiri, ọ ga-achoputa na a zachala ya dozie ya nke oma. 26 Mgbe ahụ, ọ ga-apu ga chota mmụọ ojuo asaa ozo ndi di njo karja ya. Ha niile na-abata biri n’ime onye ahụ, mee ka onodu ya di njo karja ka ọ di na mbu.”

27 Mgbe ọ kpụ okwu a n’onu, otu nwanyi sitere n’ime igwe mmadu ahụ tie mkpu si, “Ngozi na-adiri afo muru gi na ara nke e jiri zuo gi.”

28 Ma ọ siri, kama, “Ngozi na-adiri ndi na-anu okwu Chineke, na-emekwa ha.”

Ihe ama nke Jona

29 Di ka igwe mmadu ahụ na-amuba, o bidoro na-ekwu si, “Ogbọ a bu ogbọ ojoo. Ọ na-achọ ihe iribama ma ọ dighi ihe iribama a ga-ezi ya karja ihe iribama Jona. 30 N’ihi na di ka Jona si buru ihe iribama nye ndi Ninive, otu a ka Nwa nke Mmadu ga-esi burukwa ihe ama nye ogbọ a. 31 N’ubochi ahụ, eze nwanyi ndi ndida ga-ebili soro ndi ogbọ a guzo n’ikpe, maa ha ikpe, n’ihi na o sitere na nsotu nke uwa bia nuru okwu amamihe Solomon, ma lee, onye kariri Solomon no n’ebe a. 32 Ndi ikom Ninive ga-eso ogbọ a bilie n’ubochi ikpe maa ya ikpe, n’ihi na ha cheghariri mgbe ha nuru nkwsa Jona, ma lee, onye kariri Jona ukwu no n’ebe a.”

Iheoku nke anu ahụ

33 “Ọ dighi onye na-amunye oriona donye ya n’ebe zoro ezo maobu n’okpuru efere, kama, ọ na-adokwasị ya n’elu ihe idoba oku ka ndi na-abata n’ulo ahụ jiri ya hu uzo. 34 Anya bu oriona nke anu ahụ. Ọ buru na anya gi di mma, ahụ gi niile ga-ejuputa n’ihè. Ọ burukwanu na anya gi di njo, i ga-anọ n’ochichiri. 35 Ya mere, lezie anya ka i mara ka ihè di n’ime gi, ọ bughị ochichiri. 36 N’ihi nke a, ọ buru na ahụ gi niile ejuputa n’ihè, ọ burukwa na akuku obula agbaghi ochichiri, mgbe ahụ, ahụ gi niile ga-ejuputa n’ihè di ka mgbe ihè oriona na-achakwasị gi n’ahụ.”

Ahuhu na-adiri ndi Farisii na ndi oka n’iwu

³⁷ Mgbe ọ na-ekwu okwu, otu onye Farisii kpọrọ ya ka ọ bịa soro ya rie nri. Ọ banyere nọrọ n'ọche nri. ³⁸ O juru onye Farisii ahụ anya na mgbe ọ bidoro iri nri ọ kwọghị aka ya ya upu ya ebido.

³⁹ Ma Onyenwe anyị sịrị ya, “**Unu ndị Farisii na-asacha azụ iko mmiri na efere, mee ka ọ dị ọcha, ma ime unu jupụtara n'anya ukwu na n'ihe ọjọọ dị iche iche.** ⁴⁰ **Ndị nzuzu! Ọ bụ na ọ bughị onye ahụ mere azụ iko mekwara ime ya?** ⁴¹ **Kama werenụ ihe ndị ahụ dị n'ime ruọ orụ ebere, ihe niile ga-adịkwara unu ọcha.**

⁴² “**Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii, n'ihị na unu na-enye otu ụzọ n'ụzọ iri n'ihị mint, na mkpa akwụkwọ na-esi isi uto* na mkpa akwụkwọ niile dị iche iche nke ubi, ma leghara ikpe ziri ezi na ihunanya nke Chineke anya. Ihe niile ndị a ka unu kwesiri ime n'elegharaghị ihe ndị ọzọ anya.**

⁴³ “**Ahụhụ ga-adịrị unu ndị Farisii! N'ihị na unu na-ahụ inọ n'isi ọche niile n'ụlọ ekpere na ekele puru iche a na-ekele unu n'oma ahia n'anya.**

⁴⁴ “**Ahụhụ ga-adịrị unu, n'ihị na unu dị ka ili na-aputaghị ihe†, nke ndị mmadụ na-agafe n'elu ha n'ihị na ha amaghị na ọ bụ ili.**”

⁴⁵ N'otu oge, otu onye ozizi iwu sịrị ya, “Onye ozizi, mgbe ị na-ekwu ihe ndị a, anyị sokwa na ndị ị na-akọcha.”

⁴⁶ Ma ọ sịrị, “**Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi iwu. N'ihị na unu na-ebo ndị mmadụ ibu ha na-enweghị ike ibuli, ma unu onwe unu adighị eweli ọ buladi otu mkpisiaka unu, imetu ibu ahụ aka.**

⁴⁷ “**Ahụhụ ga-adịrị unu n'ihị na unu na-ewu ili ndị amuma bụ ndị nna nna unu ha gburu.** ⁴⁸ **Ya mere, unu bụ ndị akaebe ma kwenyekwa n'ihe ndị nna nna unu ha mere, n'ihị ha gburu ha, ma unu e wuo ili ha.** ⁴⁹ **Ọ bụ n'ihị nke a ka Chineke n'amamihe ya ji kwuo si, Aga m ezigara ha ndị amuma na ndị ozi, ụfodu ka ha ga-egbu ma ndị ọzokwa ka ha ga-akpagbu.** ⁵⁰ **N'ihị nke a, ọgbọ a ga-aza ajụjụ banyere ọbara ndị amuma niile a wufuru, site na mmalite nke ụwa,** ⁵¹ **site n'ọbara Ebel ruo na nke Zekaraya, onye e gburu n'etiti ebe ichu aja na ebe nsọ. E, agwa m unu, a ga-ajụ ihe banyere ha n'aka ọgbọ a.**

⁵² “**Ahụhụ ga-adịrị unu bụ ndị ozizi iwu, n'ihị na unu wepuru otughe igodo nke amamihe. Unu onwe unu abanyeghị, ma unu gbochikwara ndị na-abata ibata.**”

* 11:42 11:42 Nke a na-akpọ roo † 11:44 11:44 Aputaghị ihe ya bụ nke zoro ezo.

⁵³ Mgbe o si n'ebe ahụ puo, ndi ode akwukwo na ndi Farisii bidoro isogbu ya, na ikpasu ya ikwu otutu okwu, ⁵⁴ na-esiri ya onya, ka ha mara ma o ga-ekwuhie onu, ka ha hu ihe ha ga-eji jide ya.

12

Ido aka na nti na igbaume

¹ N'oge ahụ, mgbe otutu puku ndi mmadu gbakotara, nke mere ka ha na-azọ ibe ha ukwu. O buuru uzọ bido igwa ndi na-eso uzọ ya si, **"Kpacharanu anya unu banyere ihe na-eko achicha ndi Farisii, nke bu ihu abuo ha. ² N'ihu na o dighi ihe obula zoro ezo nke na-agaghi aputa ihè, o dikwaghi ihe e kpuchiri ekpuchi nke a na-agaghi ekpughe. ³ Ihe obula unu kwuru n'ochichiri, a ga-anu ya n'ihe, ihe obula unu gbara n'izu n'ime ulo ka a ga-ekwusa n'elu ulo.**

⁴ **"Ana m agwa unu, ndi enyi m, unu atula egwu maka ndi na-egbu anu ahụ ma e mesia, ha apughi ime ihe ozọ. ⁵ Ma aga m ezi unu onye unu ga-atu egwu. Tụonu egwu Onye ahụ nwere ikike igbu anu ahụ ma tubakwa ya n'oku ala mmuo. E, asi m unu tūonu ya egwu. ⁶ O bughi mkpuru ego abuo ka a na-ere umu nza ise? Ma o nweghi nke obula n'ime ha Chineke chefuru. ⁷ N'ezie a gurū o buladi agiri isi di n'isi unu onu. Unu atula egwu, n'ihu na unu di oke onu kari otutu umu nza.**

⁸ **"Ma asi m unu, na onye obula kwuputara m n'ihu umu mmadu, onye ahụ ka Nwa nke Mmadu ga-ekwuputa n'ihu ndi mmuo ozi nke Chineke. ⁹ Onye obula na-agonari m n'ihu ndi mmadu, a ga-agonarikwa ya n'ihu ndi mmuo ozi nke Chineke. ¹⁰ Onye obula nke ga-ekwu okwu megide Nwa nke Mmadu, a ga-agbaghara ya, ma onye obula na-ekwulu Mmuo Nso, agaghi agbaghara ya.**

¹¹ **"Mgbe ha ga-akpobata unu n'ihu ulo nzuko, ndi ochichi na ndisi, unu echegbula onwe unu otu unu ga-esi zaghachi, maobu ihe unu ga-aza, maobu ihe unu ga-ekwu. ¹² N'ihu na Mmuo Nso ga-ezi unu n'oge awa ahụ, ihe unu kwesiri ikwu."**

Ilu banyere ogaranya di nzuzu

¹³ Otu onye n'ime igwe mmadu ahụ siri ya, "Onye ozizi, gwa nwanne m nwoke ka o kenye m oke n'ihe nketa anyi."

¹⁴ O siri ya, **"Nwoke, onye mere m onye ikpe maobu onye ndozi okwu n'etiti unu?" ¹⁵ Ma o siri ha, "Kpachapunu anya! Noronu na nche banyere oke**

ochicho niile, n'ihi na ndu mmadu adabereghi n'otutu ihe o nwere."

¹⁶ O tuuru ha ilu a si, "Otu ogaranya nwere ala miri nnoo mkpuru di ukwu. ¹⁷ O chere n'ime onwe ya si, 'Gini ka m ga-eme n'ihi na enweghi m ebe m ga-ehekwa mkpuru m?'

¹⁸ "Ya mere o siri, 'The m ga-eme bu nke a, aga m akwatu o ba m, wuo nke ka ya ukwu, bu ebe m ga-ehekwa mkpuru m na ihe ndi ozo. ¹⁹ Ya mere aga m agwa mkpuruobi m, "I nwere otutu ezi ihe ga-ezuru gi otutu afo, n'ihi ya zuru ike, rie, nuo ma nweekwa obi utu."

²⁰ "Ma Chineke gwara ya si, 'Onye nzuzu, n'abali a ka a ga-achoo mkpuruobi gi n'aka gi. Ihe niile i kpakotara nke onye ka ha ga-abu?'

²¹ "Otu a ka o ga-adiri onye obula na-akpadoro naani onwe ya aku, ma o baghi uba n'ebe Chineke no."

Echegbula onwe gi

²² O gwara ndi na-eso uzo ya, "Ya mere, asi m unu, unu echegbula onwe unu banyere ndu unu, ihe unu ga-eri, maobu banyere ahu unu, ihe unu ga-eyi. ²³ N'ihi na ndu di mkpa karja ihe oriri, anu ahu dikwa mkpa karja uwe. ²⁴ Tuleenu ugoloma. Ha adighi aku maobu ghoro mkpuru obula. Ha enweghi ulokaku maobu o ba, ma Chineke na-azu ha nri. Unu o dighi oke onuahia karja anu ufe ndi a. ²⁵ Onye n'ime unu puru itinye otu nkeji n'ogologo ubochi nke ndu ya site n'ichegbu onwe ya? ²⁶ Ebe unu na-apughu ime ihe nta di otu a, gini mere unu ji echegbu onwe unu banyere ihe ndi ozo?

²⁷ "Tuleenu otu okoko ohia lili si eto. Ha adighi aru oru obula maobu tuo ogho. Ma asi m unu, o buladi Solomon n'ebube nke ibu eze ya niile, eyighi uwe obula mara mma di ka otu n'ime okoko osisi nke ohia ndi a. ²⁸ Ma o buru na Chineke si otu a choo ahia efu nke ubi mma, nke puru idi ndu taa ma echi atuba ha n'ite oku, o bu na o pughu i si otu a choo unu mma karja? Unu ndi okwukwe nta. ²⁹ Ya mere, unu adogbula onwe unu maka ihe unu ga-eri maobu ihe unu ga-anu. Unu echegbukwala onwe unu. ³⁰ N'ihi na o bu ihe ndi a ka ndi mba nke uwa na-achuso, ma Nna unu makwara na ha di unu mkpa. ³¹ Kama choonu alaeze ya, a gatukwasikwara unu ihe ndi a niile.

³² "Unu atula egwu, igwe aturu nta, n'ihi na o toro Nna unu utu inye unu alaeze ahu. ³³ Reenu ihe unu nwere nyekwanu ndi ogbenye. Meerenu onwe unu

akpa na-agaghị aka nka, n'oba akụ n'eluigwe, ebe onye ohi na-adighi abia nso, nla adighi erichapukwa ya.
³⁴ N'ih i na ebe obula akụ unu di ka obi unu ga-adikwa."

Ino na nche

³⁵ "Keenu aji n'ume, meenu ka oriṅna unu na-enwu enwu. ³⁶ Dinu ka ndi ohu na-echere nloghachi nke nna ha ukwu, onye gara oriri agbamakwukwo, bu onye ha ga-emeghere uzọ ngwangwa mgbe o lotara kuo aka. ³⁷ Ndi ohu ahụ ga-abu ndi a goziri agozi, bu ndi onyenwe ha ga-ahu na ha no na nche mgbe o ga-aloghachi. N'ezie asi m unu na o ga-eke belit ya n'ukwu ya, mekwa ka ha nodu ala na tebul iri ihe, o ga-abiakwa jere ha ozi. ³⁸ Ngozi ga-adiri ndi ohu ahụ onye nwe ha ga-ahu ka ha no na njikere, o buladi ma o loghachiri n'etiti abali, maobu n'ezigbo isi ututu. ³⁹ Maranu nke a: o buru na onyenwe ulo maara oge awa onye ohi ga-eji abia n'ulo ya, o gaghị ekwe ka onye ohi ahụ tiwaa ulo ya. ⁴⁰ Unu kwesiri ino na njikere n'ih i na Nwa nke Mmadu ga-abia n'oge awa unu na-atughị anya ya."

⁴¹ Pita siri ya, "Onyenwe anyi, i turu ilu a n'ih i anyi, ka o bu maka onye obula?"

⁴² Ma Onyenwe anyi siri, "Onye bu ohu ahụ nke kwesiri ntukwasi obi ma nwekwa uche, nke onyenwe ya mere onyeisi umuodibo ya niile, ka o na-enye ha nri mgbe o kwesiri? ⁴³ Ngozi na-adiri ohu ahụ nke onyenwe ya ga-ahu ka o na-aru oru ahụ mgbe o ga-aloghachi. ⁴⁴ N'ezie asi m unu, o ga-eme onye nke ahụ onyeisi nke ihe niile o nwere. ⁴⁵ Ma o buru na ohu ahụ asi n'obi ya, 'Onyenwe m na-anọ odu ilota,' o burukwa na o malite itigbu umuodibo ndi ozo, bu ndi ikom na ndi inyom na-eje ozi, na iri ihe oriri, na inukwa ihe onunu na inubiga mm anya oke. ⁴⁶ Nna ukwu ohu ahụ ga-alota n'ubochi o na-atughị anya, n'oge awa o na-amakwaghị. O ga-egburisikwa ya, nye ya onodu n'etiti ndi na-ekweghi ekwe.

⁴⁷ "Ohu ahụ maara ihe nna ya ukwu chorọ ma hapu ino na njikere, maobu ime ya, ka a ga-apiasi utari ike.

⁴⁸ Ma onye na-amaghị ama ma mee ihe kwesiri ka a pia ya utari, a ga-apia ya utari ole na ole. N'ih i na o bu onye e nyere ihe hiri nne ka a ga-ele anya inata ihe hiri nne n'aka. Onye e nyekwara ihe ukwu n'aka idebe, n'aka ya ka a ga-achọ ihe nke kachasinu.

O bughị udo kama nkewa

49 “A b́iara m iwebata ọkụ n’elu ụwa, ọ gaara adiri m nọ mma ma ọ buru na ọ malitelari inwu! ⁵⁰ Enwere m baptizim nke m na-aghaghị ime, ma aga m anogide n’oke ihe mgbu tutu e mezuo ya ⁵¹ Unu chere na m b́iara iweta udo n’ụwa? Asị m unu mbaa, kama nkewa. ⁵² Site ugbu a gawa, mmadu ise si n’otu ezinaulo ga-ekewa megide onwe ha, atọ megide abuo, abuo megide atọ. ⁵³ Ha ga-ekewa; nna megide nwa ya nwoke, nwa nwoke ga-emegidekwa nna ya, nne megide nwa ya nwanyi, nwa nwanyi megidekwa nne ya, nne di megide nwunye nwa ya, nwunye nwa megide nne di ya.”

Ikowa oge

54 Ọ gwakwara igwe mmadu ahụ si, “Mgbe unu huru urukpu ojii ka ọ na-ebili n’odida anyanwu, unu na-eme ngwangwa si, ‘Mmiri ga-ezo,’ ọ na-ezokwa. ⁵⁵ Mgbe unu huru na ifufe na-esite na ndida na-eefe, unu na-asị, Oke okpomoku ga-adi, ọ na-emekwa otu ahụ. ⁵⁶ Ndi ihu abuo! Unu matara ikowa ihu ala na mbara eluigwe. Gini mere unu apughị ikowa oge di ugbu a?

57 “Gini mere unu adighi ekpebiri onwe unu ihe ziri ezi? ⁵⁸ Ọ buru na gi na onye na-ebo gi ebubo esoro na-aga n’ihu okaikpe, gbalisie ike ka gi na ya kpezie n’uzo, ma ọ bughị otu a, ọ ga-akporu gi n’ihu onye okaikpe, ma eleghị anya okaikpe ahụ ga-arara gi nye n’aka okaikpe ukwu, okaikpe ukwu ga-ararakwa gi nye n’aka onye na-eje ozi n’uloikpe, bu onye ga-etinye gi n’ulo mkporo. ⁵⁹ Asị m gi, i gaghị e si n’ebe ahụ puta ruo mgbe i kwughachiri ọ buladi otu kobo nke ikpeazu.”

13

Chegharia maobu laa n’iyi

1 Mgbe ahụ, ufodu ndi nọ n’ebe ahụ gwara ya banyere ndi Galili ahụ Paillet jiri obara ha gwakota n’aja ha churu. ² Ọ zara si ha, “Unu chere na ndi Galili a tara udi ahuhu a bu ndi mmehie karia ndi Galili niile? ³ Mba! Asị m unu, ọ buru na unu echegharighi, unu niile ga-esi otu ahụ laa n’iyi. ⁴ Ka unu chere na mmadu iri na asato ahụ, ndi mgbidi aja ulo elu Sailom dagburu bu ndi ikpe mmehie mara karia ndi niile bi na Jerusalem? ⁵ Mba! Asị m unu, ọ buru na unu echegharighi, unu niile gala n’iyi di ka ha.”

6 Ya mere, ọ turu ha ilu a si, “Otu nwoke kuru osisi fiig n’ubi vaini ya, ma mgbe ọ b́iara choo n’elu ya, ma

o hughị mkpuru obula. ⁷ Ya mere, o gwara onye oru ubi ya si, 'N'ime afọ atọ ndi a ka m biara ka m ghorọ mkpuru site n'osisi fiig a, ma ahughị m mkpuru obula. Gbutuo ya! Gini mere o ga-eji na-eriko nri di n'ala ubi a?'

⁸ "O zara si ya, 'Nna m ukwu, hapukwa ya n'afọ a, ka m gwuo ala gburugburu, hinye ya aja nri ala n'ukwu. ⁹ O buru na o mia mkpuru n'afọ ozo, o di mma, o burukwa na o mighi, i nwere ike gbutuo ya.'"

Ogwugwo onye oria n'ubochi izuike

¹⁰ N'ubochi izuike ndi juu, o banyere n'ime otu ulo ekpere na-ezi ihe. ¹¹ Otu nwanyi nokwa n'ebe ahụ, onye mmuo nri nri mere ka ahụ ghara i di ya ike afọ iri na asato. O na-ehu ehu, o nwekwaghị ike iguzo oto kwem. ¹² Mgbe jisos huru ya, o kporo ya si ya, "Nwanyi emeela ka i nwere onwe gi site n'oria gi." ¹³ Mgbe o bikwasiri ya aka, ngwangwa, o guzoro kwem malite na-eto Chineke.

¹⁴ Ma onyendu ulo ekpere ahụ were iwe nke ukwu n'ihu na jisos gworọ oria n'ubochi izuike. O gwara igwe mmadu ahụ okwu si, "E nwere ubochi isii n'ime izu uka mgbe mmadu kwesiri iru oru. Ya mere, bianu ka a gwoo unu n'ubochi ndi a, o bughị n'ubochi izuike."

¹⁵ Ma Onyenwe anyi zara ya si, "Unu ndi ihu abuo! O di onye n'ime unu na-adighi atopu oke ehi ya maobu inyinya ibu ya, site n'ulo anumanu, kpupu ya ebe o ga-anu mmiri n'ubochi izuike? ¹⁶ O kwesighi ka a topu nwanyi a bu ada Ebrahim n'agbu ekwensu kere ya ogologo afọ iri na asato, n'ubochi izuike, mee ka o nwere onwe ya?"

¹⁷ Mgbe o kwuru nke a, ihere mere ndi iro ya niile, ma ndi mmadu no n'ebe ahụ nuriri onu n'ihu oru ebube niile o na-aru.

Ilu mkpuru mostaadi na ihe na-eko achicha

¹⁸ Ya mere, o na-ekwu si, "Gini ka alaeze Chineke yiri? Gini ka m ga-eji tunyere ya? ¹⁹ O yiri mkpuru mostaadi nke mmadu kuru n'ubi ya a gbara ogige. O toro ghoosisi, nke umu nnunu na-ezukwa ike n'alaka ya."

²⁰ Ozo, o siri, "Gini ka m ga-eji tunyere alaeze Chineke? ²¹ O di ka ihe na-eko achicha* nke nwanyi gwakotara na otutu ato nke utu oka, tutu ruo mgbe o koro utu oka ahụ niile."

Uzo di warawara

* 13:21 13:21 Maobu, yiist

22 O jeghariri n'obodo ukwu na n'obodo nta niile na-ezi ihe, ka o na-aga Jerusalem. 23 Otu onye siri ya, "Onyenwe m, ndi a ga-azoputa ha ga-adi ole na ole?"

O siri ha, 24 "Gbalisienu ike banye site n'onu uzọ di warawara, n'ihi na ana m a gwa unu na otutu ga-achọ ibanye ma ha agaghi enwe ike. 25 O buru na nna nwe ulo ebilie mechie onu uzọ, unu ga-eguzo na-ezi na-aku aka n'uzo na-asi, 'Onyenwe anyi meghere anyi uzọ.'

"Na nzaghachi, o ga-asi, 'Amaghi m ebe unu si bia.'

26 "N'oge ahụ, unu ga-asi, 'Anyi na gi rikoro, nukokwaa, i kuzikwara nkuzi n'ogbe anyi.'

27 "Ma o ga-asi, 'Amaghi m ebe unu siri bia. Pupu n'ihu m, unu ndi ajo omume.'

28 "Ikwa akwa na ita ikikere eze ga-adikwa mgbe unu ga-ahu Ebrahim, na Aizik na Jekob na ndi amuma niile ka ha no n'alaeze Chineke; ma unu onwe unu aburu ndi a chupuru n'ezi. 29 Ndi mmadu ga-esite n'owuwa anyanwu, nakwa odida anyanwu, na n'ugwu na ndida nke uwa bia nodu n'oriri n'ime alaeze Chineke. 30 Ma lee, ndi bu uzọ ga-aghọ ndi ikpeazu, ma ndi ikpeazu ga-aghọ ndi bu uzọ."

Mwute Jisosh nwere n'ihu Jerusalem

31 N'oge awa ahụ, ufodu ndi Farisii biakwutere ya si ya, "Si n'ebe a puo, n'ihi na Herod na-achọ igbu gi."

32 O siri ha, "Gaa gwaranu m nkita ohia ahụ, lee, ana m achupu mmuo ojo, gwookwa ndi oria taa na echi, ma n'ubochi nke ato ka m ga-arucha oru m. 33 Ma otu o di, aga m aga n'ihu n'uzo m taa, na echi na nwanne echi, n'ihi na n'ezie, o dighi onye amuma ganwu n'ebe ozo na-abughi na Jerusalem.

34 "O Jerusalem! Jerusalem! Gi onye na-egbu ndi amuma ma na-ejikwa nkume atugbu ndi e zitere gi. Otutu mgbe ka m gbaliri ichikota umu gi di ka nne okuku si achikota umu ya n'okpuru nku ya, ma unu ekweghi. 35 Lee, a hapuru unu ulo unu. Ma agwa m unu, unu agaghi ahụ m anya ozo ruo mgbe oge ahụ ga-abia, mgbe unu ga-asi, 'Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi.'†"

14

Jisosh agaa n'ulo onye Farisii

1 Otu ubochi izuike, mgbe o gara iri ihe n'ulo otu onyendu ndi Farisii, ha no na-ele ya anya nke oma. 2 Ma lee, otu

nwoke ahụ ya zara aza nọkwa n'ihu ya ebe ahụ. ³ Jisọs juru ndi Farisii na ndi ozizi iwu si, **"O ziri ezi n'iwu igwo oria n'ubochi izuike ka o bu na o zighi?"** ⁴ Ma ha e kwughị okwu oḅula. Ya mere o kpọrọ ya, gwoḅo ya ma si ya laa.

⁵ O siri ha, **"O buru na otu n'ime unu nwere nwa nwoke maobu oke ehi nke dabara n'ime olulu mmiri n'ubochi izuike, o bu na o gaghi eme ngwangwa doputa ya?"** ⁶ Ma ha enweghi ike iza ajuju a.

⁷ Mgbe o huru otu ndi a kpọrọ oriri si horo naani oche ndi a na-asopuru, oche ndi a na-asopuru, o turu ha ilu si, ⁸ **"Mgbe mmadu obula kporo gi oriri nolulu di na nwunye, abatala nodu noche ndi a na-asopuru, nhi na eleghi anya, onye kporo gi oriri kpokwara onye ka gi nwe nsopuru.** ⁹ N'hi na onye ahụ kpọrọ unu oriri nwere ike biakwute gi si gi, nye nwoke a onodu gi. Mgbe ahụ, i ga-ebili n'anya ihere gaa nodu noche dikarisiri ala. ¹⁰ Ma mgbe a kpọrọ gi, nodu noche di ala, ka o ga-abu na onye kpọrọ gi oriri bia, o ga-asigi 'Enyi m, rigota n'ebe a ka elu.' Mgbe ahụ, i ga-enwekwa ugwu n'anya ndi niile a kpọrọ gi na ha oriri. ¹¹ N'hi na onye obula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda n'ala, ma onye obula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu."

¹² O gwara onye ahụ kpọrọ ya oriri si, **"Mgbe i na-akpo oriri nke nri ehie maobu nke nri anyasi, akpola naani ndi enyi gi maobu umunne gi ndi nwoke maobu ndi ikwu na ibe gi, maobu ndi agbataobi gi bara ogaranya, nhi ma eleghi anya, ha puru ikpokwa gi na mgbe nke ha, si otu a kwughachi gi ugwo.** ¹³ Kama mgbe i na-akpo oriri, kpo ndi ogbenye na ndi olusi na ndi ngwuro na ndi isi. ¹⁴ A ga-agozikwa gi, nhi na ha enweghi ike ikwughachi gi, a ga-akwughachikwa gi mgbe ndi ezi omume ga-ebili nonwu."

Ilu banyere oke oriri

¹⁵ Mgbe otu n'ime ndi a kpọrọ oriri nuru nke a, o siri ya, "Ngozi ga-adiri onye ga-eso rie oriri n'alaeze Chineke."

¹⁶ Ma o siri ya, **"Otu onye na-akwado oke oriri kpokwa otutu mmadu oku.** ¹⁷ Mgbe oge oriri ahụ ruru, o zipuru ohu ya ka o ga gwa ndi ahụ o kpọrọ si, 'Bianu, nhi na e dozichaala ihe niile.'

¹⁸ **"Ma ha niile n'otu n'otu malitere inye osisa. Onye nke mbu siri, 'Azuru m iberibe ala ohuru, o dikwa mkpa na m ga-eje hu ya, biko gbaghara m, agaghi m abia.'**

19 “Onye nke ọzọ siri, ‘Azuru m ehi e ji aru ọrụ ubi, iri e jikoro abuo abuo. Ana m aga ugbo a ka m nwalee ha, biko gbaghara m, agaghị m abia.’

20 “Ma onye ọzọ sikhara, ‘Aluru m nwunye ọhuru, n’ihi nke a agaghị m abia.’

21 “Ohu ahụ lotara, koro nna ya ukwu ihe ndi ahụ a koro oriri kwuru. Mgbe ahụ, iwe di ukwu were nna ya ukwu, nke a mere ka o zipu ohu ya si ya, ‘Gaa ngwangwa n’okporozo ukwu na n’okporozo nta di n’obodo a, kpobata ndi ogbenye, na ndi ukwu ruru, na ndi isi na ndi ngwuro.’

22 “Ohu ahụ siri, ‘Nna m ukwu, emeela m ihe i kwuru, ma ohere ka foduru.’

23 “Nna ukwu ahụ siri ohu ahụ, ‘Gaakwa n’okporozo ukwu na okporozo nta, mee ka ndi mmadu bata n’ulo m, ka ulo m juputa na mmadu. 24 N’ihi na agwa m unu, o dighi otu onye n’ime ndi ahụ a koro oriri ga-edetu nri m onu.’”

Ihe o na-efu iso Jisos

25 Ugbo a, oke igwe mmadu na-eso ya ma o tughariri si ha:
26 “Onye obula choro iso m, ma o bughị uzọ kpọ nne na nna ya, na nwunye ya, na umu ya, na umunne ya ndi nwoke na ndi nwanyi tinyekwara ndu nke ya onwe ya asi, apughị ibu onye na-eso uzọ m. 27 Onye obula na-eburughị obe ya soro m, enweghị ike ibu onye na-eso uzọ m.

28 “O di onye obula n’ime unu choro iwu ulo elu, na-agaghị ebu uzọ nodu ala, gbakoro ihe o ga-efu ya, iji choputa ma o newkwara ego ga-ezu iwucha ya?
29 N’ihi na o buru na o toto ntala ma o newkwaghị ike wuchaa ya, onye obula huru ya ga-achi ya ochi,
30 na-asi, ‘Nwoke a malitere iwu ulo, ma o newghị ike wuchaa ya.’

31 “Maobu olee eze choro iluso eze ibe ya ogu, o gaghị ebu uzọ nodu ala tulee ma puku ndi agha iri ya o ga-ezuru ya iji luso onye ji iri puku ndi agha abuo abiakwute ya ogu? 32 O buru na o newghị ike, o gaezipu ozi riu ka e kpee udo mgbe onye nke ọzọ ka no n’ebe di anya. 33 N’uzo di otu a, onye obula na-ajughị ihe niile o nwere, apughị ibu onye na-eso uzọ m.

34 “Nnu di mma, ma o buru na o dighi atokwa utu, a ga-eji ginị mee ka o toto utu ọzọ? 35 O bakwaghị uru nye ala maobu iji mee nri ala. Kama o bu itufu ya.

“Onye obula nwere nti inu ihe, ya nuru.”

15

Ilu maka aturu furu efu

¹ Ugbu a, ndi ona utu na ndi mmehie na-abia ya nso inuta ihe o na-ekwu. ² Ndi Farisii na ndi ozizi iwu tamuru ntamu na-asi, "Nwoke a na-anabata ndi mmehie sorokwa ha na-eri nri."

³ Ya mere, o turu ha ilu a si, ⁴ "O buru na otu onye n'ime unu enwee nari aturu ma otu n'ime ha akpafuo. O bu na o gaghi ahapu iri aturu itoolu na itoolu ahụ foduru n'ozara, puo ichoghari otu ahụ kpafuru ruo mgbe o chotara ya? ⁵ Mgbe o chotara ya, o ga-eji onu tukwasị ya n'ubu ya. ⁶ Mgbe o lotara n'ulo ya, o ga-akpokota ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, 'Soronu m nuri onu n'ihu na achotala m aturu m furu efu.' ⁷ Asi m unu, n'uzo di otu a, onu di ukwu ga-adi n'eluigwe n'ihu otu onye mmehie nke cheghariri, kari iri itoolu na itoolu ndi ezi omume bu ndi nchehari na-adighi mkpa.

Ilu maka mkpuru ego furu efu

⁸ "Maobu olee nwanyi nke nwere mkpuru olocha iri, o buru n'otu n'ime ha adafuo. O gaghi amanye oriona, zaa ime ulo ya icho otu mkpuru ego ahụ tutu o chota ya? ⁹ Mgbe o chotara otu mkpuru ego ahụ, o ga-akpo ndi enyi ya na ndi agbataobi ya si ha, 'Soronu m nuri onu n'ihu na achotala m ego m furu efu.' ¹⁰ N'uzo di otu a, asi m unu, onu ga-adi n'ihu ndi mmuo ozi Chineke n'ihu otu onye mmehie nke cheghariri."

Ilu maka nwa mmefu

¹¹ O kwukwaara si, "Otu nwoke mutara umu nwoke abuo. ¹² Nwa ya nke nta siri nna ya, 'Nna, kenye m oke ruuru m n'ihe niile i nwere.' Ya mere, o kenyere ya oke nke ya site n'ihe o nwere.

¹³ "Mgbe ubochi ole na ole gasiri, nwokorobia ahụ kwakotara ihe niile o nwere gaa biri n'otu obodo di anya. N'ebe ahụ, o mefuchara ihe niile o nwere n'ibi ndu ojoo. ¹⁴ Mgbe o mefuchara ihe niile o nwere, oke unwu dara n'ala ahụ. O malitere ino n'uko. ¹⁵ N'ihu nke a, o gara binyere otu onye obodo ahụ nyere ya oru ilekota ezi ya na inye ha nri. ¹⁶ Ma o na-agu ya ka o site na nri o na-enye ezi rijuo afo, ma o dighi onye nyere ya udi nri ahụ.

¹⁷ "Mgbe o ghotara onwe ya, o siri, 'Mmadu ole bu ndi oru e goro ego nna m nwere, ndi nri na-ezuru ma maputakwa, ma agu na-egbu m n'ebe a. ¹⁸ Aga m ebili lakwuru nna m, si ya, Nna, emehiela m megide eluigwe

na gi onwe gi. ¹⁹ Ekwesikwaghi m ka a kpoo m nwa gi ozo, were m di ka otu n'ime ndi i goro oru.' ²⁰ Ya mere, o biliri laghachikwuru nna ya.

"Ma mgbe o nori n'ebe di anya, nna ya huru ya, nwee omiko n'ahu ya, gbaara oso ga mako ya, sutukwa ya onu.

²¹ "Nwa ya nwoke ahụ siri ya, 'Nna, emehiela m megide eluigwe na gi onwe gi. Ekwesighi m ka a kpoo m nwa gi ozo.'

²² "Ma nna ya gwara ndi ohu ya si, 'Meenu ngwangwa weta uwe kachasi mma yikwasi ya. Gbanye ya olaaka n'aka, yinyekwanu ya akpukpokuwu n'ukwu. ²³ Gaanu kpuputa nwa ehi gbara abuba, gbuo ya, ka anyi rie ma nuriakwa. ²⁴ N'ih i na nwa m a, nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.' Ha bidoro na-eri, na-anu na-anurikwa onu.

²⁵ "O dighi anya, nwa ya nke okenye, onye jere iru oru n'ubi, mgbe o na-abiaru ulo nso, o nuru uda egwu na igba egwu. ²⁶ O kporo otu n'ime ndi ohu juo ya ihe na-eme. ²⁷ O siri ya, 'Nwanne gi nwoke alotala. Nna gi egbuola nwa ehi gbara abuba n'ih i na o lotara n'udo na ahụ ike.'

²⁸ "Iwe were ya, o juru ibata n'ime ulo. Nna ya putara n'ezi riu ya aririo. ²⁹ Ma o zara nna ya si, 'Lee otutu afu niile ndi a ka m noo na-ejere gi ozi, enupukwaghi m isi n'iwu gi n'uzo obula. Ma o nweghi oge i nyere m o buladi nwa ewu si mu na ndi enyi m jiri ya mee oriri. ³⁰ Ma ugbu a, nwa gi a, onye ya na ndi akwuna mefuru aku gi alotala, ya ka i gburu nwa ehi gbara abuba.'

³¹ "Ma o siri ya, 'Nwa m, mu na gi no mgbe niile, ihe niile m nwere bukwa nke gi. ³² Ma anyi kwesiri inuri onu, kpookwa oriri, n'ih i na nwanne gi nwoke a nwuru anwu ma o dila ndu ozo. O fukwara efu ma a chotala ya.'"

16

Ilu maka onyeisi oru nwere uche

¹ O gwara ndi na-eso uzo ya si, "Otu ogaranya nwere otu onyeisi oru nke e boro ebubo na o na-ala aku ya n'iyi. ² Ya mere o kporo ya si ya, 'Gini bu ihe a m na-anu banyere gi? Gbakoro m otu i si na-elekota aku m, n'ih i na achokwaghi m ka i buru onyeisi oru ozo.'

³ "Onyeisi oru ahụ siri onwe ya, 'Gini ka m ga-eme ugbu a nna m ukwu na-achọ ikwusi m oru? Ike igwu

ala adighi m, ihere agakwaghi ekwe m irio aririo.
⁴ Amatala m ihe m ga-eme, nke a ga-enyere m aka ma o buru na a chupu m n'oru n'ebe a, aga m enweta ndi ga-anabata m n'ulo ha.'

⁵ "Ya mere o kporo ndi niile ji nna ya ukwu ugwo n'otu n'otu. O juru onye nke mbu si, 'Ego ole bu ugwo i ji nna m ukwu?'

⁶ "O siru ya, 'O bu puku karama mmanu oliv ka m ji ugwo ya.'

"Onyeisi oru ahụ gwara ya si, 'Ngwangwa, were akwukwo degharia ya nari karama ise.'

⁷ "Mgbe ahụ, o juru onye nke abuo si, 'Ego ole bu ugwo i ji?'

"O siru ya, 'O bu nari akpa oka wiiti.'

"O siru ya, 'Ngwangwa degharia ya iri akpa oka wiiti asato.'

⁸ "Nna ya ukwu toro onyeisi oru ahụ na-ekwesighi ntukwasị obi n'ihu na o kpara agwa di ka onye nwere uche. N'ihu na umu, nke ogbo a, ji akonuche na-eso ndi ogbo ha karia umu nke ihè. ⁹ Agwa m unu, jirinu akunuba nke ajo omume metara onwe unu ndi enyi, ka o ga-abu na mgbe o na-adighikwa aku unu nwere, ha ga-anabata unu n'ulo obibi ha ebighi ebi.

¹⁰ "Onye obula kwesiri ntukwasị obi n'ihe di ntakiri, ga-ekwesikwa ntukwasị obi n'ihe di ukwu. Onye na-ekwesikwaghi ntukwasị obi n'ihe di ntakiri, agaghikwa ekwesi ntukwasị obi n'ihe di ukwu. ¹¹ O buru na unu abughi ndi kwesiri ntukwasị obi n'aku mmehie nke uwa, onye ga-enyekwa ezi aku n'aka unu na ntukwasị obi idebe? ¹² O burukwa na unu abughi ndi kwesiri ntukwasị obi n'aku onye ozo, onye ga-enye unu ihe nke bu nke unu?

¹³ "O dighi onye obula puru ife nna ukwu abuo, n'ihu na o ga-acho ihu otu n'ime ha n'anya, kpokwa nke ozo asi, maobu, saporu otu ma lejia nke ozo anya. Otu a kwa i nweghi ike ife Chineke na aku otu mgbe ahụ."

¹⁴ Mgbe ndi Farisii, bu ndi huru ego n'anya nuru ihe ndi a, ha jiri ya mee ihe ochi. ¹⁵ O siru ha, "Unu na-egosi onwe unu di ka ndi ezi omume n'ihu ndi mmadu ma Chineke maara obi unu. N'ihu na ihe ndi mmadu na-akpo ihe di oke mkpa bu ihe ruru aru n'anya Chineke.

Ozizi ndi ozo

¹⁶ "Iwu na ndi amuma no na-achi ruo oge Jon biara. Site n'oge ahụ, a na-ekwusa ozioma nke alaeze Chineke, onye obula na-ejikwa ike na-abanye n'ime ya.

17 **Ọ** **dị** **mfe** **ka** **elugwe** **na** **ụwa** **gabiga** **kari** **na** **a** **ga-**
ewepu **otu** **kpom**, **site** **n'ihe** **niile** **dị** **n'iwu**.

18 **"Onye** **obula** **gbara** **nwunye** **ya** **alukwaghi** **m** **ma**
luru **nwanyi** **ozo** **na-eme** **mmehie** **ikwa** **iko**. **Onye** **o**
bulakwa **luru** **nwanyi** **di** **ya** **juru** **na-eme** **mmehie** **ikwa**
iko.

Onye ogaranya na Lazaros

19 **"O** **dị** **otu** **ogaranya** **na-eyi** **uwe** **odo** **odo** **na** **ezi** **akwa**
ocha, **na-erikwa** **nri** **dị** **mma** **ubochi** **niile**. 20 **N'onu** **uzo**
ulo **ya**, **otu** **nwoke** **onye** **ogbenye** **nke** **onya** **juru** **ahu** **ya**
na-edina **n'ebe** **ahu**. **Aha** **ya** **bu** **Lazaros**. 21 **O** **na-agusi**
ya **agu** **ike** **iri** **iberibe** **nri** **si** **na** **tebul** **ogaranya** **ahu**
daa **n'ala**. **O** **buladi** **umu** **nkita** **na-abia** **na-aracha** **onya**
dị **ya** **n'ahu**.

22 **"Mgbe** **onye** **ogbenye** **ahu** **nwuru**, **ndi** **mmuo** **ozi**
bjara **buru** **ya** **gaa** **n'ebe** **Ebrahim** **no**. **Onye** **ogaranya**
ahu **nwukwara**, **e** **lie** **ya**. 23 **N'oku** **ala** **mmuo** **ebe** **onye**
ogaranya **ahu** **no** **n'oke** **ihe** **mgbu**, **o** **huru** **Ebrahim** **ka**
o **no** **n'ebe** **dị** **anya**, **hukwa** **Lazaros** **n'akuku** **ya**. 24 **O**
kpokuru **Ebrahim** **si** **ya**, **'Nna** **m** **Ebrahim**, **meere** **m**
ebere **n'ih** **na** **an** **m** **n'oke** **ihe** **mgbu** **n'ime** **oku** **a**.
Biko **zienu** **Lazaros** **ka** **o** **denye** **mkipisiaka** **ntakiri** **ya**
na **mmiri** **bja** **mejuo** **ire** **m**.'

25 **"Ma** **Ebrahim** **siri** **ya**, **'Nwa** **m**, **chetakwa** **na** **i** **nara**
ezi **ihe** **gi** **mgbe** **i** **dị** **ndu**, **ebe** **Lazaros** **nara** **ihe** **ojo**.
Ma **ugbu** **a**, **a** **na-akasi** **ya** **obi** **n'ebe** **a** **ma** **gi** **onwe** **gi**
nokwa **n'ahuhu**. 26 **A** **sikwari** **na** **anyi** **achoo** **inyere** **gi**
aka, **o** **gaghi** **ekwe** **mee** **n'ih** **na** **e** **nwere** **olulu** **dị** **ukwu**
kewara **anyi** **na** **unu**. **Mmadu** **obula** **enwekwaghi** **ike**
isite **n'ebe** **a** **bja** **n'ebe** **unu** **no**, **o** **dikwaghi** **onye** **nwere**
ike **isite** **n'ebe** **ahu** **unu** **no** **bja** **n'ebe** **a**.'

27 **"O** **siri**, **'Ya** **mere**, **arifo** **m** **gi** **nna**, **ziganu** **ya** **n'ulo**
nna **m**, 28 **n'ih** **na** **enwere** **m** **umunne** **nwoke** **ise**. **Ka** **o**
do **ha** **aka** **na** **nti** **ka** **ha** **ghara** **ibia** **n'ebe** **a** **mmekpa**
ahu **dị**.'

29 **"Ebrahim** **siri**, **'Ha** **nwere** **Mosis** **na** **ndi** **amuma**, **ha**
gee **ha** **nti**.'

30 **"Ma** **o** **kwuru**, **'Nna** **Ebrahim**, **nke** **ahu** **agaghi** **ezu**!
A **si** **na** **otu** **onye** **ga-esi** **n'ala** **ndi** **nwuru** **anwu** **gakwuru**
ha, **ha** **ga-echeghari**.'

31 **"O** **siri** **ya**, **'O** **buru** **na** **ha** **egeghi** **Mosis** **na** **ndi**
amuma **nti**, **ha** **agaghi** **ekwenye** **ma** **a** **sikwari** **na**
mmadu **esi** **n'onwu** **bilie**.'"

17

Mmehie na okwukwe na ije ozi

¹ Ọ siri ndi na-eso ọzọ ya, “The ndi nke na-eme ka mmadu jehie aghaghi idi, ma ahuhu ga-adiri onye obula onodu ndi a ga-esi n’aka ya bia. ² Ọ ga-akara gi mma ka e kenye gi nkume igwe nri n’olu, tunye gi n’ime oke osimiri, karịa na i ga-eduhie otu n’ime umuntakiri ndi a ọzọ. ³ Kpachapurunu onwe unu anya!

“Ọ buru na nwanna gi e mejoo gi, baara ya mba. Ọ buru na o chegharia, gbaghara ya. ⁴ Ọ burukwa na o mejoo gi ugboro asaa n’otu ubochi, riokwa gi ugboro asaa si, ‘E cheghariala m,’ i ghaghi igbaghara ya.”

⁵ Ndi ozi ya siri ya, “Onyenwe anyi, mee ka okwukwe anyi di ukwu!”

⁶ Onyenwe anyi zara, “Ọ buru na unu nwere okwukwe nke ha ka mkpuru mostaadi, unu nwere ike i si osisi ukwu a, Ka e site na mgborogwu hopu gi ma kuokwa gi n’ime oke osimiri, o ga-erubere unu isi.

⁷ “Ọ bu onye n’ime unu nke nwere ohu onye si ebe o gara ruo oru maobu izu aturu lobata, ga-asị ya, ‘Mee ngwangwa nodu ala rie nri?’ ⁸ Ọ gaghi asị ya, ‘Siere m nri osiiso, kwadoo onwe gi jere m ozi ka m na-eri na anukwa ihe onunu; emesia i ga-eri nri ma nuo ihe onunu nke gi?’ ⁹ Ọ ga-ekeme ohu ahụ n’ihi na o ruru oru o kwesiri iru? ¹⁰ N’otu aka ahụ, mgbe unu rucharara oru niile unu kwesiri iru, ihe unu ga-ekwu bu, ‘Anyi bu umu ohu na-ekwesighi ekwesị, anyi emeela ihe anyi kwesiri ime.’”

Ogwugwo ndi ekpenta iri

¹¹ Ka o na-aga Jerusalem, o sitere n’uzo di n’agbata Sameria na Galili. ¹² Mgbe o banyere n’otu obodo nta, ndi ekpenta iri sitere n’ebe di anya zute ya. ¹³ Ha tiri mkpu n’oke olu si, “Jisos nna anyi ukwu, mere anyi ebere.”

¹⁴ Mgbe o huru ha, o siri ha, “Gaanu gosi ndi nchujaja onwe unu.” Di ka ha na-aga, e mere ka ha di ocha.

¹⁵ Mgbe otu n’ime ha choputara na a gwoola ya, o laghachiri azu, jiri oke olu na-eto Chineke. ¹⁶ Ọ dara n’ala n’ukwu ya, kelee ya. Ọ bu onye Sameria.

¹⁷ Jisos juru si, “Ọ bughị mmadu iri ka e mere ka ha di ocha, ebeekwanu ka itoolu ndi ozo no? ¹⁸ Ọ bu naani onye mba ozo a loghachiri inye Chineke otuto?” ¹⁹ Mgbe ahụ, o siri ya, “Bilie, laa, okwukwe gi agwoola gi.”

Obibia nke alaeze Chineke

²⁰ Ma mgbe ndi Farisii juru ya si, Olee mgbe alaeze Chineke ga-abia? O kwuru, **“Obibia alaeze Chineke agaghi a bu n’uzo a ga-eji anya efu hu ya. ²¹ Ha agaghikwa asi, ‘Lee, o no n’ebe a,’ maabu, ‘n’ebe ahụ,’ n’ihi n’ezie, alaeze Chineke no n’etiti unu.”**

²² Mgbe ahụ, o gwara ndi na-eso uzo ya, **“Oge na-abia mgbe o ga-agusi unu aguu ike ihu otu n’ime ubochi nke Nwa nke Mmadu, ma unu agaghi ahụ ya. ²³ Ha ga-asi unu, ‘Lee, n’ebe ahụ,’ maabu, ‘Lee, n’ebe a,’ unu agala, unu esokwala ha. ²⁴ N’ihi na Nwa nke Mmadu n’ubochi ya ga-adi ka amuma nke eluigwe nke na-enye ihè na mbara eluigwe site n’otu ebe ruo n’ebe nke ozo. ²⁵ Ma o ghaghi ibu uzo hu ootu ahuhu, ogbo a ga-ajukwa ya.**

²⁶ **“Di ka o di n’ubochi Noa, otu a ka o ga-adikwa n’ubochi Nwa nke Mmadu. ²⁷ Ha no na-eri na-anu, na-alu nwunye na-ekekwa umu ha di, ruo mgbe Noa banyere n’ugbo mmiri. Oke iju mmiri ahụ biakwara laa ha n’iyi.**

²⁸ **“Otu a ka o dikwa n’oge Lot. Ha no na-eri, na-anu, na-azurita kwa ahia, na-aku mkpuru, na-arukwa ulo. ²⁹ Ma n’ubochi ahụ Lot si n’obodo Sodom puta, oku na nkume di oku sitere n’eluigwe zoo ka mmiri, laa ha niile n’iyi.**

³⁰ **“Otu a ka o ga-adikwa n’ubochi a ga-eme ka Nwa nke Mmadu puta ihè. ³¹ N’ubochi ahụ, onye obula no n’elu ulo, ma ihe ya di n’ime ulo, aritukwala iba n’ime ulo iburu ngwongwo ndi ahụ. N’otu aka ahụ, onye obula no n’ubi, ya ghara iloghachita. ³² Chetakwanu nwunye Lot. ³³ Onye obula chorọ iche ndu ya nche ka o ga-efunari, ma onye obula na-atufu ndu ya ga-echebe ya. ³⁴ Asi m unu, n’anyasi ahụ mmadu abuo ga-edina n’otu akwa, a ga-ewepu otu n’ime ha hapu onye nke ozo. ³⁵ Umụ nwanyi abuo ga na-akwo oka n’otu ebe, a ga-ewere otu ma hapu nke ozo.” ³⁶ Umụ nwoke abuo ga-anọ n’ubi, a ga-ewere otu onye hapu nke ozo.***

³⁷ Ha juru ya si, “Olee ebe, Onyenwe anyi?”

O siri ha, **“Ebe obula ozu di, ka udele na-ezukoata.”**

18

Ilu banyere inogidesi ike

* 17:36 17:36 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Mat 24:40.

¹ Mgbe ahụ ọ tūurū ha ilu a iji gosi ha mkpa ọ di ikpe ekpere na-esepughị aka, ² ọ siri, **“O nwere otu ọkaikpe bi n’otu obodo ma ọ naghị atụ egwu Chineke. Ọ naghị asopukwara mmadụ. ³ N’obodo ahụkwa, e nwere otu nwanyị di ya nwurū anwū nke na-abiakwute ya, na-asị ya, ‘Kpeputa m n’aka ndi na-emegide m.’**

⁴ **“Na mmalite, ọ choghị, ma n’ikpeazu, ọ gwara onwe ya si, ‘Ọ bụ eziokwu na anaghị m atụ egwu Chineke maọbụ sọpurū mmadụ. ⁵ Ma n’ihi na nwanyị a di ya nwurū anwū nọgidere na-enye m nsogbu, aga m ahụ na o nwetara ikpe ziri ezi, ka ọ kwusị inye m nsogbu site na ọbibia ọ na-abia.’”**

⁶ Ya mere Onyenwe anyị siri, **“Gere nū ihe ọkaikpe nke na-eme ajọ omume na-ekwu. ⁷ Ọ bụ na Chineke agaghị ekpeputa ndi ahụ ọ họtara, bụ ndi na-akpoku ya ehihie na abali? Ọ ga-anọ tee anya n’inyere ha aka? ⁸ Asị m unu, ọ ga-eme ngwangwa hụ na ha nwetara ikpe ziri ezi. Ma otu ọ di, mgbe Nwa nke Mmadụ ga-abia, ọ ga-ahukwa ndi nwere okwukwe n’ime ụwa?”**

Ilu banyere onye Farisii na onye ọna utu

⁹ Ọ tūkwara ilu a n’ihi ndi tūkwasi obi n’onwe ha na ha bụ ndi ezi omume ma na-eleda ndi ọzọ anya. ¹⁰ **“Ụmū nwoke abụọ rigoro n’ulonsọ ukwu ikpe ekpere, otu onye n’ime ha bụ onye Farisii, onye nke ọzọ bụ onye ọna utu. ¹¹ Onye Farisii ahụ guzoro ọtọ kpee ekpere banyere onwe ya si, ‘Chineke nna m, ana m ekele gi n’ihi na adighi m ka mmadụ ndi ọzọ ndi na-apunara mmadụ ihe ya n’ike, maọbụ ndi ajọ omume, maọbụ ndi na-akwa iko, ma ọ bukwanu di ka onye ọna utu a. ¹² Ana m ebu ọnu ugboro abụọ n’izu ụka ọbula. Ana m akwukwa otu ụzọ n’uzọ iri nke ihe niile m nwetara.’**

¹³ **“Ma onye ọna utu ahụ guzo n’ebe di anya, o nwekwaghị ike iweli ihu ya elu lee anya n’eluigwe. Kama, ọ na-eti aka n’obi ya na mwute na-asị, ‘Chineke, biko mere m ebere n’ihi na abụ m onye mmehie.’**

¹⁴ **“Asị m unu, na nwoke a lara n’ulo ya buru onye a gurū n’onye ezi omume n’ihu Chineke kari onye nke ọzọ. N’ihi na onye ọbula ga-ebuli onwe ya elu ka a ga-eweda, ma onye ọbula na-eweda onwe ya ala ka a ga-ebuli elu.”**

Jisọs na ụmuntakiri

¹⁵ Ndi mmadụ na-ekutere ya ụmuntakiri ka o bikwasi ha aka. Mgbe ndi na-eso ụzọ ya huru nke a, ha baara ha mba. ¹⁶ Ma Jisọs kpọrọ ha ka ha biakwute ya, si, **“Kweenu**

ka ha bjakwute m, unu egbochikwala ha, n'ih i na alaeze Chineke bu nke ndi di ka ha. ¹⁷ N'ezie, agwa m unu, onye obula na-agaghi anara alaeze Chineke di ka nwantakiri agaghi aba n'ime ya."

Onye ochichi bara ogaranya

¹⁸ Otu onye ochichi juru ya si, "Ezi onye ozizi, o bu gini ka m ga-eme keta ndu ebighi ebi."

¹⁹ Jisosh siri ya, "**Gini mere i ji akpo m ezi mmadu? O dighi onye obula bu ezi mmadu ma o bugh i naani Chineke. ²⁰ I maara ihe niile enyere n'iwu, akwala iko, egbula mmadu, ezula ohi, agbala ama ugha, sopuru nne na nna gi.*"**

²¹ O siri, "Edebezuchaala m iwu ndi a niile site na mgbe m bu nwata."

²² Mgbe Jisosh nuru nke a, o siri ya, "**Otu ihe foduru ka ime: ree ihe niile i nwere, kesara umu ogbenye ego ya. I ga-enwe aku n'eluigwe, biazie soro m."**

²³ Mgbe o nuru nke a, o wutere ya nke ukwuu, n'ih i na o bu onye nwere otutu aku. ²⁴ Jisosh lere ya anya si, "**Lee ka o si buru ihe siri ike bu ndi ogaranya iba n'alaeze Chineke. ²⁵ N'ezie, o diri inyinya kamel mfe isite n'anya agiga gafee kari a ogaranya ibanye n'alaeze Chineke."**

²⁶ Ndi nuru ya siri, "Onye kwanu ka a ga-azoputa?"

²⁷ O siri, "**The mmadu na-apughi ime, bu ihe Chineke puru ime."**

²⁸ Mgbe ah u Pita siri, "Lee, anyi ahapula ihe niile anyi nwere soro gi!"†

²⁹ O siri ha, "**N'ezie, agwa m unu, o nweghi onye obula hapuru ulo ya, maobu nwunye, maobu umunne, maobu ndi muru ya, maobu umuntakiri ya, n'ih i alaeze Chineke ³⁰ nke na-agaghi anata ihe ndi a n'ogbo a, nwekwa ndu ebighi ebi n'ogbo nke na-abia."**

Jisosh ekwuo okwu banyere onwu ya ozo

³¹ Jisosh kpuru mmadu iri na abuo ah u na-eso uzo ya n'akuku, gwa ha si, "**Anyi na-aga Jerusalem, ihe niile ndi amuma dere banyere Nwa nke Mmadu ga-emezu.**

³² **A ga-arara ya nyefee ya n'aka ndi mba ozo. Ha gakwa ya emo, mee ya ihe ihere, bukwa ya onu mmiri asu. ³³ Ha ga-apia ya ihe, gbukwaa ya; ma n'ubochi nke ato, o ga-esite n'onwu bilie ozo."**

* 18:20 18:20 Opu 20:12-16; Dit 5:16-20 † 18:28 18:28 Ihe niile gbasara ezinaulo anyi

³⁴ Ma ha aghotaghị ihe ọbụla n'okwu ndị a. E mere ka nkọwa okwu ndị a buru ihe e zoro ezo n'ebe ha nọ, ha aghotakwaghị ihe o kwuru.

Onye isi ahụ ụzọ

³⁵ O ruo ka ọ biaruru Jeriko nso, otu nwoke kpuru isi nọ n'akuku ụzọ na-ariọ ariiọ. ³⁶ Mgbe ọ nuru uzu igwe mmadu ka ha na-agafe, ọ juru ihe na-eme. ³⁷ Ha gwara ya, "Jisọs onye Nazaret na-agafe."

³⁸ O tiri mkpu si, "Jisọs nwa Devid, meere m ebere!"

³⁹ Ndị bu ụzọ baara ya mba ka o mechie ọnu. Ma o tisiri mkpu ike si, "Nwa Devid, meere m ebere!"

⁴⁰ Jisọs kwusiri, nye iwu ka a kpọtara ya nwoke ahụ. Mgbe o rutere nso, ọ juru ya, ⁴¹ **"Gini ka i choro ka m meere gi?"**

Ọ siri, "Onyenwe anyi, ka e mee ka m hu ụzọ ọzọ."

⁴² Jisọs siri ya, **"Hu ụzọ, okwukwe gi agwoola gi."**

⁴³ Ngwangwa, o bidoro ihu ụzọ ma soro Jisọs, na-etokwa Chineke. Ndị mmadu niile, mgbe ha huru ya tokwara Chineke.

19

Zakios ezute Jisọs

¹ Ọ banyere Jeriko mgbe ọ na-agafe. ² Otu nwoke nọ ebe ahụ, aha ya bu Zakios; ọ bu onyeisi ndi ọna utu burukwa ọgaranya. ³ Ọ choro ihu onye Jisọs bu ma ebe ọ bu onye mkpumkpu, ọ dirighi ya mfe n'ihu igwe mmadu. ⁴ Ya mere, ọ gbaara ọsọ gaa n'ihu rigoro n'otu osisi sikamo, ka o nwee ike ihu ya di ka ọ na-agafe n'uzo ahụ.

⁵ Mgbe Jisọs rutere n'ebe ahụ, o lere anya n'elu si ya, **"Zakios, ridata ngwangwa. Aga m abu ọbia n'ulo gi taa."** ⁶ Ọ ridatara n'otu mgbe ahụ jirikwa obi utọ nabata ya.

⁷ Mmadu niile huru nke a, ma bido na-atamu si, "Ọ gaala ibu ọbia onye mmehie."

⁸ Ma Zakios biliri oto gwa Onyenwe anyi, "Lee, Onyenwe anyi, aga m enye ndi ogbenye okara ihe niile m nwere. Ọ burukwa na o nwere onye m ghogburu nara ya ihe ọbula, aga m akwughachi ya okpukpu ano."

⁹ Jisọs gwara ya, **"Taa nzoputa abjala n'ulo a, n'ihu na onye a bukwa nwa Ebrahim. ¹⁰ N'ihu na Nwa nke Mmadu biara icho na izoputa ndi furu efu."**

Ilu banyere mkpuru ego iri

¹¹ Di ka ha na-ege ya nti n'okwu a, ọ gara n'ihu tuoro ha ilu, n'ihu na ọ nọ Jerusalem nso, ha chekwara na o ruola

mgbe alaeze Chineke ga-apụta ihe. ¹² O siri, “Otu nwoke a muru n’onodu di elu gara obodo di anya ka echie ya eze, ka o lotakwa ma e mesia. ¹³ Ya mere, o kporo ndi ohu ya iri nye ha mkpuru ego iri si ha, ‘Werenu ego ndi a zuo ahia ruo mgbe m ga-alota.’

¹⁴ “Ma ndi o na-achi kporo ya asi, ha zipukwara ndi ukwu ozi n’azu ya na-asi, ‘Anyi achokwaghi ka onye a chia anyi.’

¹⁵ “Mgbe o natachara ikike ibu eze, o loghachiri, kporo ndi ohu ya ahụ o nyere ego mgbe o na-apu, ka ha bia piaziera ya ego ole ha ritere n’uru.

¹⁶ “Onye nke mbu biara si, ‘Onyenwe m e jiri m mkpuru ego i nyere m rite uru mkpuru ego iri ozo.’

¹⁷ “Nna ya ukwu siri ya, ‘I mere nke oma, ezi odibo. N’ihi na i gosiri onwe gi onye kwesiri ntukwasi obi n’ihe dikarisiri nta, i ga-achi mba iri.’

¹⁸ “Onye nke abuo biara sikwa, ‘Onyenwe m, otu mkpuru ego gi amutala mkpuru ego ise ozo.’

¹⁹ “O siri ya, ‘I ga-achi obodo ise.’

²⁰ “Onye nke ozo biakwara si, ‘Onyenwe m, lee mkpuru ego gi. Ekechiri m ya n’akwa, zoo ya. ²¹ Aturu m egwu gi, n’ihi na i bu onye afo tara mmiri, burukwa onye na-ewe ihe na-abughi nke gi, na-aghorokwa mkpuru i na-akughi.’

²² “O siri ya, ‘O bu okwu si gi n’onu ka m ga-eji kpee gi ikpe, gi bu ohu ojoo! I maara na afo tara m mmiri, matakwa na m na-ewe ihe na-abughi nke m, na-aghorokwa mkpuru m na-akughi? ²³ Gini mere na i wereghi ego m tinye n’uloaku? Nke o ga-abu mgbe m lotara, m ga-anara ya na omurunwa ya.’

²⁴ “Mgbe ahụ, o gwara ndi guzo n’ebe ahụ, ‘Naputanu ya mkpuru ego ahụ, were ya nye onye ji mkpuru ego iri.’

²⁵ “Ha siri ya, ‘Nna anyi ukwu, o nwelari mkpuru ego iri.’

²⁶ “O zara, ‘Asi m unu, onye obula nwere ihe ka a ga-enyekwa ihe ozo, ma onye na-enweghi ihe ka a ga-anapu o buladi ihe ahụ o nwere. ²⁷ Ma ndi iro m ahụ, ndi na-achoghi ka m buru eze ha, kpuputanu ha n’ebe a, gbukwaanu ha n’ihu m.’”

Jisosh abata Jerusalem

²⁸ Mgbe o kwusiri nke a, o gakwara n’ihu n’ije ya iga Jerusalem. ²⁹ Mgbe o na-abiaru Betfeji na Betani nso, n’Ugwu a na-akpo Oliv, Jisosh zipuru mmadu abuo n’ime ndi na-eso uzọ ya, ³⁰ si, “Gaanu n’ime obodo nta ahụ di

n'ihu unu. Mgbe unu na-abanye n'ime ya, unu ga-ahụ nwa inyinya e kenyerere n'ebe ahụ nke onye ọbụla na-anọkwasi beghi n'elu ya, tọpụnyụ ya, kputara m ya. ³¹ Ọ bụrụ na onye ọbụla ajuo unu, 'Gini mere unu ji atopu ya?' Gwanu onye ahụ si, 'O di Onyenwe anyi mkpa.'"

³² Ndi ahụ o zipuru gara hụ ya di ka o gwara ha. ³³ Mgbe ha bidoro itopu ya, ndi nwe ya juru ha si, "Gini mere unu ji atopu nwa inyinya ahụ?"

³⁴ Ha si, "O di Onyenwe anyi mkpa."

³⁵ Ha kputaara Jisọs nwa inyinya ahụ, wukwasikwa uwe ha n'elu ya, nyere Jisọs aka ka o rigoro n'elu ya. ³⁶ Di ka o na-aga, ndi mmadu tusara uwe ha n'okporo ụzọ.

³⁷ Mgbe o rutere n'uzo e si arigo Ugwu Oliv, igwe mmadu ndi ahụ na-eso uzo ya malite iji onu na-eto Chineke n'oke olu n'ihu oru ebube niile ha huru, ³⁸ na-asị,

"Onye a goziri agozi ka eze ahụ bu nke na-abia n'aha Onyenwe anyi."*

"Udo n'eluigwe, ebube dikwa n'ebe kachasi elu."

³⁹ Ufodu n'ime ndi Farisii so igwe mmadu ahụ gwara ya, "Onye ozizi, gwa ndi na-eso uzo gi ka ha mechie onu!"

⁴⁰ O zara si, "**Ka m gwa unu, o buru na ha agbaa nkiti, nkume ndi a ga-eti mkpu.**"

⁴¹ Mgbe o rutere Jerusalem nso, ebe o no huzie obodo ahụ anya nke oma. O bere akwa n'ihu ya, ⁴² si, "**O buru na i maara taa, o buladi gi onwe gi, ihe ndi na-eweta udo! Ma ugbu a, ezofuola ha n'anya gi. ⁴³ Oge na-abia mgbe ndi iro gi ga-agba gi gburugburu, mechie uzo mgbapu niile, sitekwa n'uzo niile di iche iche biakwasị gi. ⁴⁴ Ha ga-egwepia gi n'ala, gi na umu gi no n'ime mgbidi a, o dikwaghi nkume ọbụla ha ga-ahapu n'elu ibe ya, n'ihu na i mataghi oge nleta Chineke nye gi.**"

Jisọs n'ime ulonso ukwu Chineke

⁴⁵ Mgbe ahụ, o banyere n'ime ulonso ukwu bido ichupu ndi no ebe ahụ na-ere ahia. ⁴⁶ O si ha, "**E dere ya n'akwukwo nso 'na a ga-akpo ulo m ulo ekpere'; ma unu emeela ya 'ogba ndi na-apunara mmadu ihe n'ike.'**"†

⁴⁷ Ubochi niile, o na-anọ na-akuzi ihe n'ulonso ukwu ahụ. Ma ndisi nchaja na ndi ozizi iwu na ndi ndu n'etiti ndi mmadu, no na-achọ uzo ha ga-esi gbuo ya. ⁴⁸ Ma ha achotaghi uzo ọbụla ime ya, n'ihu na mmadu niile sogidere ya kwenyekwara n'okwu ya.

* 19:38 19:38 Abu 118:26 † 19:46 19:46 Aiz 56:7; Jer 7:11

20

Ajuju banyere ike Jisosh nwere

¹ Otu ubochi, ka o no n'ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe na-ekwusakwa ozioma. Ndisi nchujaja, na ndi ozizi iwu na ndi okenye biakwutere ya. ² Ha siri ya, "Gwa anyi, olee ikike i ji na-eme ihe ndi a niile? Onye nyekwara gi ikike a?"

³ O zara ha si, "**Aga m ajukwa unu otu ajuju. Gwanu m, ⁴ baptizim nke Jon, o si n'eluigwe ka o si n'aka mmadu?**"

⁵ Ha kparitara uka n'etiti onwe ha ma si, "O buru na anyi asi na o sitere n'eluigwe, o ga-asi, 'Gini mere unu na-ejighi kwenye na ya?' ⁶ O burukwanu na anyi asi na, 'o sitere n'aka mmadu,' ndi mmadu ga-atu anyi nkume, n'ih na ha niile kweere na Jon bu onye amuma."

⁷ Ya mere, ha zara, "Anyi amaghi ebe o si bia."

⁸ Jisosh siri ha, "**Enwekwaghi m ike igwa unu ikike m ji na-eme ihe ndi a.**"

Ilu maka ndi oru ubi

⁹ O gara n'ihu tuoro ndi mmadu ilu a si, "**Otu nwoke nwere ubi vaini, nke o nyefere n'aka ndi ga-elekota ya anya ma puo gaa njem n'ala ozoo ebe o noro ogologo oge.** ¹⁰ Mgbe oge iwe ihe ubi ruru, o zigara otu n'ime ndi ohu ya ka o biakwute ndi ahụ na-elekotara ya ubi, ka ha nyekwa ya ufodu n'ime mkpuru ubi vaini ahụ. Ma ndi na-elekotara ya ubi jidere ya, tie ya ihe, zilaga ya n'aka efu. ¹¹ O zigakwara ohu ya ozoo. Ma ha tikwara ya ihe mee ya ihe ihere, zilakwaa ya n'aka efu. ¹² O zigakwara onye nke ato, ma ha meruru ya ahụ, chulaa ya.

¹³ "Mgbe ahụ, onyenwe ubi vaini ahụ siri, 'Gini ka m ga-eme? Aga m ezigara ha okpara m, nke m huru n'anya, ma eleghi anya ha ga-asopuru ya.'

¹⁴ "Ma mgbe ndi na-elekota ubi ahụ huru ya, ha kwaritara n'etiti onwe ha, si, 'Onye a bu onye nketa ihe niile a, ka anyi gbuo ya, ka ihe nketa a buruzia nke anyi.' ¹⁵ Ya mere, ha kpufere ya n'azu ubi vaini ahụ, gbuo ya.

"Gini ka onye nwe ubi ahụ ga-eme ha? ¹⁶ O ga-abia, laa ndi ahụ na-elekota ubi ahụ n'iyi, were ubi vaini ahụ nye ndi ozoo."

Mgbe ndi ahụ nuru nke a, ha siri, "Chineke ekwela."

¹⁷ O legidere ha anya si, "**Ginikwa ka unu chere na ihe e dere n'akwukwo nsọ putara,**
" 'Nkume ahụ ndi na-ewu ulo juru

aghọla nkume nke isi ntọala ụlọ’*?

18 Onye ọbụla nke dakwasiri n’elu nkume ahụ, ka a ga-etiwasi, ma onye ọbụla ọ dakwasiri, ka ọ ga-egwepia.”

¹⁹ Ndi ozizi iwu na ndiisi nchụaja choro ụzo ha ga-esi jide ya n’otu oge ahụ n’ihi na ha matara na ọ bụ ha ka o bu n’obi tọọ ilu ahụ, ma ha tụtụ egwu ndi mmadu.

Ilu banyere utu isi nye Siza

²⁰ Ya mere, ha chere ya nche nke oma, ma zipu ndi nnyoputa, ndi mere onwe ha dika ndi ezi omume, ka ha choputa ma o nwere ụzo ha ga-esi jide ya site n’ihe ọ ga-ekwu, ka ha site na nke a nyefee ya n’aka ochichi na ike onyeisi ala. ²¹ Ya mere ndi nnyoputa ahụ juru ya si, “Onye ozizi, anyi mara na i na-ekwu ma na-ezikwa ihe ziri ezi, matakwa na i dighi ele mmadu anya n’ihu, kama i na-ezi ụzo Chineke di ka eziokwu si di. ²² O ziri ezi n’iwu ka anyi tọọ utu isi nye Siza, ka ọ bụ na o zighi ezi?”

²³ Ma ọ matara na nke a bụ ajuju aghugho, ya mere ọ siri ha, ²⁴ **“Gosinu m otu mkpuru ego denari. Isi onye ka e sere n’elu ya, aha onye ka e dekwasikwara ya?”**

Ha siri, “O bụ nke Siza.”

²⁵ O siri ha, **“Ya mere, nyenu Siza ihe bu nke Siza, nyekwanu Chineke ihe bu nke Chineke.”**

²⁶ Ha enweghi ike ijide ya n’ihi ihe o kwuru n’ebe ahụ, n’ihu oha mmadu. Osiha ya juru ha anya, ha mechikwara onu.

Mbilite n’onwu na olulu di na nwunye

²⁷ Ufodu ndi Sadiusi, ndi si na mbilite n’onwu adighi, biakwutere ya ²⁸ ma juo ya si, “Onye ozizi, Mosis deere anyi na ọ buru na nwanne nwoke mmadu anwu hapu nwunye ya na-amutaghi nwa, na nwoke di otu a ga-aluru nwunye nwanne ya nwoke ahụ, si otu a, mutara nwanne ya umu. ²⁹ Ugbu a, e nwere umunne nwoke asaa, onye nke mbu luru nwanyi, nwuo na-amutaghi nwa. ³⁰ Nke abuo kwa ³¹ na onye nke ato lurukwara ya. N’otu aka ahụ ha asaa luchara ya ma nwuo na-amutaghi nwa. ³² N’ikpeazu nwanyi ahụ n’onwe ya nwukwara. ³³ Ya mere, n’oge mbilite n’onwu nwunye onye ka ọ ga-abu? N’ihi na ha asaa luchara ya?”

³⁴ Jisos gwara ha, **“Ndi nke ogbo a na-alu nwunye, ma na-enyekwa umu ha ka a luru ha. ³⁵ Ma ndi ahụ a guru di ka ndi kwesiri isoro keta oke n’ogbo ahụ, nakwa na mbilite n’onwu agaghi alu di na nwunye. ³⁶ N’ezie, ha apughikwa inwu ozo, n’ihi na ha di ka ndi mmuo ozi. Ha bu umu Chineke, n’ihi na ha bu umu nke**

* 20:17 20:17 Abu 118:22

mbilite n'onwu. ³⁷ **Ọ bụladi Mosis n'onwe ya ziputara na mbilite n'onwu di, n'akukọ banyere ohia ahụ nare oku, mgbe ọ na-akpọ Onyenwe anyị 'Chineke nke Ebrahim, Chineke nke Aizik na Chineke nke Jekob.'**†
³⁸ **Ọ bughị Chineke nke ndi nwuru anwu, kama ọ bu nke ndi di ndu, n'ih i n'ebe ọ nọ mmadu niile di ndu."**

³⁹ **Ufodu ndi ozizi iwu zara ya si, "Onye ozizi, i kwuru nke oma."** ⁴⁰ **O nwekwaghị onye obula juru ya ajuju ozo.**

Nwa onye ka Kraist bu?

⁴¹ **Ma ọ sirị ha, "Olee otu ha si kwuo na Kraist ahụ bu nwa Devid?"** ⁴² **Devid n'onwe ya kwuputara n'akwukwo Abụ Oma, si:**

"Onyenwe anyị gwara Onyenwe m,

"Nodu ala n'aka nri m

⁴³ **ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi**

ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi."‡

⁴⁴ **Devid n'onwe ya kpọrọ ya 'Onyenwe anyị.' Oleekwanu otu o si buru nwa ya?"**

Ido aka na nti banyere ndi ozizi iwu

⁴⁵ **Mgbe ndi mmadu na-ege nti, ọ sirị ndi na-eso uzo ya,** ⁴⁶ **"Kpacharanu anya n'ebe ndi ozizi iwu no. Ndi iyi uwe mwuda na-ejeghari ebe niile na-amasi, ndi huru ekele puru iche bu nke a na-ekele ha n'oma ahia n'anya. Ndi ọ na-amasikwa inokwasị n'och e kachasi elu n'ulo ekpere nakwa n'och e puru iche na mmemme oriri obula.** ⁴⁷ **Ha na-eripia ihe niile di n'ulo ndi inyom ndi di ha nwuru anwu, n'ekpe ogologo ekpere ka a huta ha. Ndi di otu a ka a ga-ata ahuhu di ukwu."**

21

Onyinye nwanyi di ya nwuru

¹ **Ọ leliri anya elu hu ka ndi ogaranya si etinye onyinye ha n'ime igbe onyinye.** ² **Ọ hukwara otu nwanyi di ya nwuru anwu ka ọ biara tinye naani mkpuru ego kopa abuo.**

³ **Ọ sirị, "N'ezie, agwa m unu, nwanyi ogbenye a di ya nwuru etinyela ego karia ndi ozo niile.** ⁴ **N'ih i na ndi ozo niile nyere onyinye ha site n'ego maputaara ha n'akunuba ha, ma ya onwe ya sitere n'ogbenye ya tinye ihe niile o ji biri."**

Akara na-egosi ogwugwu oge

⁵ **Mgbe ufodu na-ekwu okwu banyere otu e si were nkume mara mma na onyinye e chere n'ihu Chineke, choo ulonso**

ukwu ahụ mma, ọ siri, ⁶ “Ma banyere ihe ndị a, oge na-abịa mgbe ihe ndị a niile unu na-ahụ na-agaghị adikwa. Ọ dighi otu nkume a ga-ahapụ n’elu ibe ya, a ga-akwatusi ha niile.”

⁷ Ha juru ya si, “Onye ozizi, olee mgbe ihe ndị a ga-emezu? Gini ga-abukwa ihe iribama ga-egosi na ha na-aga imezu?”

⁸ Ọ siri, “Lezienụ anya ka a ghara iduhie unu n’ihi na otutu ga-abia n’aha m si, ‘Abụ m ya,’ na-asikwa na ‘Oge ahụ di nso.’ Unu esokwala ha. ⁹ Mgbe obula unu nuru akuko agha di iche iche na ogbaaghara, ka ujo ghara itu unu, ihe ndi a aghaghi ibu uzọ mezuo, ma ogwugwu oge erubeghi.”

¹⁰ Mgbe ahụ, ọ siri ha, “Mba ga-ebili megide mba, alaeze ga-ebilikwa megide alaeze. ¹¹ A ga-enwe ala oma jijiji di ukwu. Unwu na oria ojoo di iche iche ga-adikwa n’ebe di iche iche. A ga-ahụ ihe di egwu na ihe iribama di ukwu site na mbara eluigwe.

¹² “Ma tupu ihe ndi a niile emezuo, ha ga-ejide unu, kpagbukwaa unu. Ha ga-enyefe unu n’aka otutu ulo ekpere. Ha ga-atukwa unu mkporo. Ha ga-akpopukwa unu n’ihu ndi eze na ndi ochichi n’ihi aha m. ¹³ Nke a ga-aburu unu ohere iji gbaa akaebe. ¹⁴ Ma burunu uzọ kpebie n’obi unu na unu agaghi echegbu onwe unu maka ihe unu ga-aza. ¹⁵ N’ihi na aga m enye unu udi okwu na amamihe nke ndi na-ebo unu ebubo na-enweghi ike iguzogide maobu kwuo okwu megide. ¹⁶ O buladi ndi muru unu, umunne unu ndi nwoke na ndi nwanyi, ndi ikwu unu na ndi enyi unu, ha ga-arara unu nye n’aka ndi ochichi, ndi ga-egbukwa ufodu n’ime unu. ¹⁷ Mmadu niile ga-akpo unu asi n’ihi m. ¹⁸ Ma otu agiri isi di n’isi unu agaghi ala n’iyi. ¹⁹ Unu ga-azoputa ndu unu site na ntachiobi unu.

²⁰ “Mgbe unu huru ka ndi agha gbara Jerusalem gburugburu, matanu na oge e ji ala ya n’iyi eruola. ²¹ N’oge ahụ ka ndi no na Judia gbalaga n’ugwu, ka ndi no n’ime obodo si na ya puta, ka ndi na-anoghi n’obodo gharakwa iba n’ime ya. ²² N’ihi na oge a ga-abu oge ibo obo ka e mezuo ihe niile akwukwo nsọ kwuru. ²³ Ma ahuhu ga-adiri ndi di ime, na ndi na-enye umuaka ara, n’ubochi ahu! A ga-enwe oke ihe mgbu n’ala a, iwe ga-adakwasikwa umu mmadu. ²⁴ Mma agha ga-egbu ha, mba niile ga-adorokwa ha n’agha. Ndi mba ozo ga na-azotosi Jerusalem n’ukwu ruo mgbe oge nke ndi mba ozo ahu zuru.

²⁵ “A ga-enwe ihe ịrịbama n’anyanwụ, n’onwa, na kpakpando. N’elu ụwa, mba niile ga-anọ n’oke ahụhụ na mgbagwoju anya dị ka oke osimiri na-eme mkpọtụ, ebili mmiri ga na-ebilikwa. ²⁶ Ndi mmadụ ga-adakwa mba n’obi n’ihi ụjọ mgbe ha ghotara ihe gaje ịbiakwasị ụwa, n’ihi na a ga-eme ka ike niile nke dị n’eluigwe maa jijiji. ²⁷ N’oge ahụ, a ga-ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-abịa n’ike na ebube n’igwe ojii. ²⁸ Mgbe ihe ndi a malitere ime, guzoronụ ọtọ welie isi unu elu, n’ihi na oge mgbaputa unu di nso.”

²⁹ Ọ tūrū ha ilu a, “Leenụ osisi fiig na osisi ndi ọzo niile anya. ³⁰ Mgbe ha bidoro ipuputa ahijia oheru, unu na-amata na okochi adila nso. ³¹ N’uzo di otu a kwa, mgbe unu huru ihe ndi a niile ka ha na-eme, matanụ na alaeze Chineke adila nso.

³² “N’ezie agwa m unu, ogbo a agaghị agabiga tupu ihe ndi a niile emezuo. ³³ Eluigwe na ụwa ga-agabiga, ma okwu m enweghi ike igabiga.

³⁴ “Kpachapukwanu anya, unu ekwela ka e bogbuo obi unu site n’oke oriri na onunu na nchekasi nke ndu a, site otu a mee ka ubochi ahụ biakwasị unu na mberede, di ka onya. ³⁵ N’ihi na ọ ga-abiakwasị ndi niile bi n’elu ụwa. ³⁶ Noronu na nche oge niile ma na-ekpekwanu ekpere ka unu nwee ike igbanari ihe niile gaje ibia, ka unu nweekwa ike iguzo n’ihu Nwa nke Mmadu.”

³⁷ Kwa ubochi, ọ na-ezi ihe n’ulonso ukwu ahụ, ma n’uhuruchi, ọ na-arigoro n’elu Ugwu Oliv i ga noo onodu abali. ³⁸ Ndi mmadụ niile na-abiakwute ya n’isi ututu niile n’ulonso ukwu inuru okwu ya.

22

Judas agbaa Jisos mgba okpuru

¹ N’oge a, Mmemme Achicha na-ekoghi eko nke a na-akpo Ngabiga na-eru nso. ² Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu nokwa na-achọ ụzọ ha ga-esi gbuo ya, n’ihi na ha na-atu egwu ndi mmadu. ³ Mgbe ahụ, ekwensu banyere n’ime Judas, onye a na-akpo Iskariot, otu n’ime mmadu iri na abuo na-eso ụzọ ya. ⁴ Ọ gakwuru ndiisi nchujaja, na ndiisi ndi nlekota nke ulonso ukwu ahụ, ya na ha akparita uka otu ọ ga-esi rara ya nyefee ya n’aka ha. ⁵ Ha nuriri onu ma kwekwa nkwa inye ya ego. ⁶ O kwenyere, na-achokwa ohere ga-adi mma ọ ga-eji nyefee ya n’aka ha mgbe igwe mmadu na-agaghị anọ.

Nri anyasị nke ikpeazu

⁷ O ruo n'ụbọchị Mmemme Achicha na-ekoghị eko ahụ bụ ụbọchị a na-eji atụrụ Ngabiga achụ aja. ⁸ O zipurụ Pita na Jọn sị, **"Gaanụ kwadoo maka oriri Ngabiga nke anyị ga-eri."**

⁹ Ha sịrị ya, "Ebee ka ị chọrọ ka anyị gaa kwadoo maka ya?"

¹⁰ O sịrị ha, **"Lee, ka unu na-abata n'obodo, otu nwoke bu ite mmiri ga-ezute unu, soronụ ya baa n'ụlọ ọbụla ọ banyere. ¹¹ Sịnụ onyenwe ụlọ ahụ, 'Onye ozizi sịrị, Olee ụlọ ndị ọbịa ebe mụ na ndị na-eso ụzọ m ga-anọ rie oriri Ngabiga?' ¹² O ga-egosi unu otu ọnụlọ buru ibu dị n'elu ụlọ nke e dozicharala ihe niile, kwadoonụ nri anyị n'ebe ahụ."**

¹³ Ha gara chọpụta ihe niile dị ka ọ gwara ha. Ha kwadokwara nri Ngabiga ahụ.

¹⁴ Mgbe oge awa ahụ ruru, ya na ndị na-eso ụzọ ya gara ebe ahụ nọdụ ala iri ihe. ¹⁵ O sịrị ha, **"O gụrụ m nnoọ agụu ka mụ na unu rie nri Ngabiga a tupu mụ ataa ahụhụ. ¹⁶ N'ihu na asị m unu, agaghị m erikwa ya ọzọ tutu ruo mgbe a ga-emezu ya n'alaeze Chineke."**

¹⁷ O buru iko, mgbe o nyechara ekele ọ sịrị, **"Burunu nke a kesaa n'etiti unu. ¹⁸ N'ihu na asị m unu, site ugbo a ga n'ihu, agaghị m anụ mmanya sitere na mkpuru vajíni ọzọ, ruo mgbe alaeze Chineke ga-abịa."**

¹⁹ O werekwara otu ogbe achicha, mgbe o nyechara ekele, ọ nyawaa ya nye ha sị, **"Nke a bụ ahụ m nke e nyere n'ihu unu. Na-emenụ nke a iji na-echeta m."**

²⁰ N'otu ụzọ ahụ, mgbe ha risiri nri anyasị o buuru iko sị, **"Iko a bụ iko nke ọgbugba ndụ ọhuru n'ọbara m, nke a na-awupụ n'ihu unu. ²¹ Ma lee, onye ahụ nke ga-arara m nye nonyeere m, o sokwa m na-eri nri. ²² Nwa nke Mmadụ na-aga inwụ dị ka e kpebiri ya, ma ahụhụ ga-adịrị nwoke ahụ a ga-esi n'aka ya rara ya nye."** ²³ Ha bidoro ijurita onwe ha onye ọ bụ n'etiti ha ga-eme nke a.

²⁴ Iru ụka malitere n'etiti ha banyere onye n'ime ha ka a na-agụ na ọ dị ukwuu karịa ibe ya. ²⁵ Ma ọ sịrị ha, **"Ndị eze ndị mba ọzọ na-eji aka ike na-achị ndị nọ n'okpuru ha. Otu aka ahụkwa, a na-akpọ ndị na-achị achị enyi ndị mmadụ. ²⁶ Ma unu onwe unu agaghị adị otu a. Kama onye kachasị ibe ya ịdị elu ịrị ka onye ịkarịsiri nta. Ka onyeisi ịrị ka onye na-eje ozi. ²⁷ Onye ịdị elu karịa ibe ya? O bụ onye nọdurụ ala rie nri na tebul ka ọ bụ onye siri nri dozie ya na tebul? O bughị onye nọdurụ ala rie nri na tebul? Ma adị m ka onye na-eje**

ozì n'etiti unu. ²⁸ **Ọ** bụ unu onwe unu bụ ndị nnyere m n'oge ọnwunwa m niile. ²⁹ Ana m enye unu alaeze dị ka Nna m nyere m ya. ³⁰ Ka unu nwe ike isoro m rie ma n'ụkwa n'alaeze m. Sorokwa m n'ọdụ n'ocheeze na-ekpe ebo iri na abụọ nke Izrel ikpe.

³¹ "Saimon, Saimon, lee ekwensu ariọla ike iyocha unu dị ka ọka wiiti. ³² Ma ekpeelara m gi ekpere ka okwukwe gi ghara ida. Mgbe i kwudosiri ike, gbaakwa umunna gi ume."

³³ Ma o siri ya, "Onyenwe anyi, ejikeere m isoro gi gaa mkporo, ma sorokwa gi nwuo."

³⁴ Jisos zara, "Agwa m gi Pita, tupu oke okuku akwaa akwa taa, i ga-agonari m ughoro ato, si na i maghi onye m bu."

³⁵ O gwara ha, "Mgbe m zipuru unu na mbu si unu ewerekwala ego, maobu akpa maobu akpukpukwu, o nwere ihe koru unu?"

Ha siri, "O nweghi ihe koru anyi."

³⁶ O siri ha, "Ugbu a, o buru na i nwere akpa ego, were ya, ma werekwa akpa ije. O burukwa na i nweghi mma agha ree uwe mgbokwasì gi zutara onwe gi otu.

³⁷ N'ihu na agwa m unu, na a ga-emejuputa ihe ndi a e dere n'akwukwo nsọ n'ime m, A gukotara ya na ndi na-emebi iwu.* N'ezie, ihe e dere banyere m eruwela mgbe o ga-emezu."

³⁸ Ha siri, "Onyenwe anyi, lee mma agha abuo di ebe a."

O siri ha, "Nke ahụ ezuola."

Ekpere Jisos kpere n'Ugwu Oliv

³⁹ Jisos puru gaa n'Ugwu Oliv di ka o na-eme mgbe dum, ndi na-eso uzo ya sokwa ya gaa. ⁴⁰ Mgbe o ruru n'ebe ahụ, o siri ha, "Kpeenụ ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa."

⁴¹ O hapuru ha gaa ihe ha ka nzo ukwu ole na ole noro n'ebe ahụ gbuo ikpere n'ala kpee ekpere, si, ⁴² "Nna o buru na i choro, nara m iko a, ma otu o di, o bughì ka e mee uche m, kama ka e mezu uche gi."

⁴³ Otu mmuo ozi si n'eluigwe biakwutere ya, gbaakwa ya ume. ⁴⁴ Site n'oke ihe mgbu, o kpere ekpere kpesie ike, nke mere na osuso si ya n'ahu na-adapu n'ala di ka okpurukpu obara.

⁴⁵ Mgbe o kpechara ekpere bilie, o biakwutere ndi na-eso uzo ya hu ha ka ha na-arahu ura n'ihu ihe mwute nke obi.

⁴⁶ O siri ha, "Gini mere unu ji na-arahu ura? Bilienụ kpee ekpere ka unu ghara idaba n'onwunwa."

* 22:37 22:37 Ajz 53:12

Njide e jidere Jisọs

⁴⁷ Mgbe ọ ka kpụ okwu n'ọnu, igwe mmadụ bịa, onye du ha bụ onye a na-akpọ Judas, bụ otu n'ime mmadụ iri na abụọ ahụ na-eso ọzọ ya. Ọ bịa ruru Jisọs nso, isutu ya ọnu.

⁴⁸ Ma Jisọs sịrị ya, **“Judas, ọ bụ site n'isutu ọnu ka i ji arara Nwa nke Mmadụ nye?”**

⁴⁹ Mgbe ndị nọ ya gburugburu hụrụ ihe gaje ime, ha sịrị, “Onyenwe anyị, ọ bụ anyị were mma agha gbuo?” ⁵⁰ Otu n'ime ha ji mma gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupụ ntị aka nri ya.

⁵¹ Ma Jisọs sịrị, **“O zuola!”** O metụkwara ntị nwoke ahụ aka gwọọ ya.

⁵² Mgbe ahụ, Jisọs sịrị ndiisi nchụaja, na ndị nlekọta nke ụlọnsọ ukwu na ndị okenye, **“Gini mere unu ji chiri mma agha na mkpọ bịa ijide m, di ka a ga-asị na m bụ onye ohi o ji egbe ezụ?”** ⁵³ Mgbe mụ na unu na-anọ kwa ụbọchị n'ime ụlọnsọ ukwu ahụ, ma unu emetughị m aka. Ma ugbu a bụ oge awa unu burukwa mgbe ike ọchịchiri na-achi achi.”

Pita agonari Jisọs

⁵⁴ Mgbe ahụ ha jidere ya duru ya puo, gaa n'ulo onyeisi nchụaja. Pita sokwara ha n'azụ kama ọ nọ n'ebe di anya.

⁵⁵ Mgbe ha kwanyere oku n'etiti mbara ezi obi ahụ, ma nọdu ala gba oku ahụ gburugburu, Pita sokwara ha nọdu ala. ⁵⁶ Ka ọ na-anya oku ahụ, otu nwaagboghọ na-eje ozi hụrụ ya, o leruru ya anya nke oma, si, “Onye a na Jisọs nọkorọ.”

⁵⁷ Ma ọ goro ago si, “Nwanyị, amaghị m onye ọ bụ.”

⁵⁸ Mgbe oge nta gasiri, onye ọzọ hukwara ya kwukwaa si, “Gị onwe gị bukwa otu onye n'ime ha.”

Ma Pita kwuru si, “Nwoke m, abughị m.”

⁵⁹ Mgbe ihe di ka otu awa gafere, onye ọzọ biakwara kwusie okwu ike, “N'ezie, nwoke a so ya n'ihia na ọ bụ onye Galili.”

⁶⁰ Pita siri, “Nwoke m, amaghị m ihe i na-ekwu maka ya?” Di ka ọ kpụ okwu ahụ n'ọnu, oke okpa kwara akwa. ⁶¹ Mgbe ahụ, Onyenwe anyi tughariri lee Pita anya. Pita chetakwara okwu Onyenwe anyi gwara ya nke bu, **“Tupu oke okpa akwa akwa taa, i ga-agonari m ugboro ato.”** ⁶² Ma ọ puru n'ezie gaa bee akwa na mwute.

Ndi nche kwara Jisọs emo

⁶³ Ndi ahụ na-eche ya nche bidoro na-akwa ya emo natikwa ya ihe. ⁶⁴ Ha jiri akwa kechie ya anya, si ya, “Buo

amuma, onye tiri gi ihe?" ⁶⁵ Ha kwukwara otutu okwu ojoo na nke mkpari megide ya.

Jisosh n'ihu Paillet na Herod

⁶⁶ Mgbe chi boroo, nzuko ndi okenye na ndiisi nchujaja, na ndi ozizi iwu zokotara, a kpotakwara Jisosh n'ihu ha. ⁶⁷ Ha na-ekwu, "O buru na i bu Kraist, gwa anyi."

O siri ha, "**O buru na m agwa unu, unu agaghi ekwe.**" ⁶⁸ **O burukwa na m ajuo unu ajuju, unu agaghi aza m.** ⁶⁹ **Ma site ugbu a gawa, Nwa nke Mmadu ga-anodu ala n'aka nri nke ike Chineke."**

⁷⁰ Ha niile siri, "Gi onwe gi, i bu Okpara Chineke?"

O siri ha, "**Unu kwuru na Abu m.**"

⁷¹ Mgbe ahụ ha siri, "Gini mere anyi ji na-achoo onye akaebe ozo? Anyi ejirila nti anyi nuru ya site nonu ya."

23

Jisosh n'ihu Paillet

¹ Mgbe ahụ, oha mmadu ahụ niile biliri duru ya gakwuru Paillet. ² Ha malitere ibo ya ebubo na-asị, "Anyi choputara na nwoke a na-eduhie ndi obodo anyi niile, na-egbochikwa ha itu utu isi nye Siza, ma na-ekwukwa na ya bu Kraist, Eze."

³ Ya mere Paillet juru ya si, "I bu eze ndi Juu?"

O zara ya si, "**Gi onwe gi kwuru otu a.**"

⁴ Mgbe ahụ Paillet gwara ndiisi nchujaja na igwe mmadu ahụ, "O nweghi ihe ojoo obula m choputara nwoke a mere."

⁵ Ma ha gara n'ihu na-asị, "O na-akpasu ogbaaghara n'ala ndi Judia niile site n'ozizi ya. O malitere na Galili, o biakwala ebe a ugbu a."

Jisosh n'ihu Herod

⁶ Mgbe Paillet nuru nke a, o juru ma nwoke a o bu onye Galili? ⁷ Mgbe o matara na o si n'ebe Herod na-achi, o nyere iwu ka e dugara ya Herod, onye nokwa na Jerusalem mgbe ahụ.

⁸ Obi toro Herod utu nke ukwu, mgbe o huru Jisosh n'ihu na o no na-achoo ihu ya anya n'oge di anya gara aga. Sitekwa n'akuko o nuru banyere ya, o lere anya na o ga-aru oru ebube ufodu. ⁹ Ya mere o juru ya otutu ajuju, ma o zaghi ya ihe obula. ¹⁰ Ndiisi nchujaja na ndi ozizi iwu guzo n'ebe ahụ gara n'ihu bosie ya ebubo ike. ¹¹ Emesia, Herod na ndi agha ya jiri ya mee ihe ochi, ma kwaakwa ya emo. Ha yikwasiri ya uwe mwuda mara mma ma zighachikwara ya Paillet. ¹² N'ubochi ahụ ka Herod na Paillet ghoroo enyi, maka n'oge gara aga ha bu ndi iro.

13 Paillet kpọkọtara ndịisi nchụaja, na ndị ndu, na ndị mmadụ ndị ọzọ ¹⁴ sị ha, “Unu kpọtaara m nwoke a dī ka otu onye n’ime ndi na-akpali ndi mmadụ inupu isi. Ajuola m ya ajuju n’ihu unu ma achọputaghi m ihe ọbụla nke unu kwesiri iji boo ya ebubo. ¹⁵ Ọ bụladi Herod achọputaghi ihe ọjọọ ọbụla n’aka ya, nke a mere o jiri kpughachitere anyi ya. Leenu, o nweghi ihe ọbụla o mere e kwesiri iji maa ya ikpe onwu. ¹⁶ Ya mere aga m apia ya ihe hapu ya ka o laa.” ¹⁷ Ma o di mkpa na a ga-ahapu otu onye mkporo n’oge mmemme.*

18 Ma igwe mmadụ ahụ tiri mkpu n’otu olu si, “Gbuo nwoke a, hapuru anyi Barabas.” ¹⁹ (Onye a tubara n’ulo mkporo n’ihi ogbaaghara daputara n’obodo ahụ, nakwa n’ihi igbu mmadụ.)

²⁰ Dī ka o gbalisiri ike ihapu Jisos, Paillet gwakwara ha okwu ọzọ. ²¹ Ma ha niile tiri mkpu si, “Kpogide ya n’obe! Kpogide ya n’obe!”

²² O siri ha na nke ugboro ato, “O bu n’ihi gini? Olee ihe ojoo nwoke a mere? O nweghi ihe ọbụla m chọputara n’aka ya kwesiri iwetara ya onwu. Ya mere aga m ata ya ahuhu, hapu ya.”

²³ Ma ha nogidere na-eti mkpu n’oke olu ka a kpogide ya n’obe, n’ikpeazu olu iti mkpu ha kariri. ²⁴ Ya mere Paillet kpebiri imere ha ihe ha choro. ²⁵ O hapuru nwoke ahụ ha choro nke a tubara n’ulo mkporo n’ihi ogbaaghara na igbu mmadụ, ma nyefee ha Jisos n’aka.

Mkpogide Jisos n’obe

²⁶ Dī ka ha duu ya na-aga, ha jidere Saimon onye Sirini bu onye si n’ime otu obodo nta na-alobata; ha boro ya obe ahụ, manye ya ka o buru ya na-eso Jisos na-azu. ²⁷ Igwe mmadụ di ukwu soro ya tinyekwara umu nwanyi bu ndi tiri mkpu akwa ma ruokwara ya uju. ²⁸ Ma Jisos tughariri si ha, “**Umuda Jerusalem, unu eberela m akwa, kama beerenu onwe unu na umu unu.** ²⁹ **N’ihi na oge na-abia mgbe unu ga-asị, ‘Ngozị na-adiri umu nwanyi aga, akpanwa ndi na-amughi nwa, na ara ndi na-enweghi onye nuru ha.’** ³⁰ **Mgbe ahụ,**

“**‘ha ga-asị, ugwu ukwu niile, “Dakwasị anyi!”**†

Sikwa, ugwu nta, “Kpuchite anyi!””

³¹ **Ya mere, o buru na ha mee ohia otu a mgbe ahia di ndu di na ya, gini ga-emekwanu mgbe o kporo nku?”**

* 23:17 23:17 Ufodu akwukwo na-edebanye okwu ndi a dika o di n’akwukwo Mat 27:15 na Mak 15:6. † 23:30 23:30 Hos 10:8

³² Ha dukwaara mmadu abuo bu ndi ohi gaa igbu ha na ya. ³³ Mgbe ha bjarutere n'ebe a na-akpo Okpokoro Isi, ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe ya na ndi ohi abuo ahụ. Otu n'aka nri ya nke ozọ n'aka ekpe ya. ³⁴ Jisọs siri, **"Nna gbaghara ha n'ihi na ha amataghi ihe ha na-eme."** Ha ji ife nza kee uwe ya n'etiti onwe ha.

³⁵ Ndi mmadu guzoro ebe ahụ na-ele anya, ka ndi ochichi ji ya na-eme ihe ochi, na-asị, "Ọ zoputara ndi ozọ, ya zoputanu onwe ya, ma o buru na o bu Kraist nke Chineke, bu Onye a hoputara."

³⁶ Ndi agha biakwara chia ya ochi. Ha nyere ya mmanya gbara uka,† ³⁷ ma na-asị, "Ọ buru na i bu eze ndi Juu, zoputanu onwe gi."

³⁸ Ihe e dere n'elu isi obe ahụ bu:

Onye a bu Eze ndi Juu.

³⁹ Otu onye n'ime ndi ohi ahụ a kpogidekwara n'obe n'ebe ahụ kparikwara ya si, "Ọ bughị gi bu Kraist? Zoputanu onwe gi ma zoputakwa anyi."

⁴⁰ Ma onye nke ozọ a makwara ikpe onwu baara ya mba si, "I naghị atụ Chineke egwu, i hughị na a mara gi ikpe di ka e si maa ya. ⁴¹ Anyi na-ata ahuhu kwesiri anyi, n'ihi na a na-ata anyi ahuhu n'ihi ihe anyi mere, ma nwoke a emeghi ihe ojoo obula."

⁴² Mgbe ahụ o siri, "Jisọs, chetakwa m mgbe i bara n'alaeze gi."

⁴³ O siri ya, **"N'ezie a agwa m gi, taa, i ga-anonyere m na paradais."**

Onwu Jisọs

⁴⁴ Mgbe o na-eru ihe di ka elekere iri na abuo nke ehie, ochichiri gbachikotara n'ala ahụ niile ruo elekere ato nke ehie. ⁴⁵ N'ihi na anyanwu kwusiri inye ihe ya. Akwa mgbochi di n'ulonso ukwu sitere n'elu gbawaa abuo. ⁴⁶ Jisọs tiri mkpu n'oke olu si, **"Nna, n'aka gi ka m na-enyefe mmuo m."** Mgbe o kwusiri nke a, o kubiri ume.

⁴⁷ Mgbe ochiagha na-achi otu nari ndi agha huru ihe merenu, o nyere Chineke otuto ma kwuokwa si, "N'ezie nwoke a bu onye ezi omume."§ ⁴⁸ Mgbe igwe mmadu niile gbakotara ilere anya huru ihe mere, ha laghachiri n'ulo ha na-eti aka n'obi. ⁴⁹ Ma ndi niile maara onye o bu, tinyekwara umu nwanyi ndi soro ya si Galili bia, guzokwara n'ebe di anya na-ele ihe ndi a.

Olili Jisọs

† 23:36 23:36 Mat 27:48 § 23:47 23:47 Maobu, onye aka ya di ocha

⁵⁰ O nwere otu nwoke aha ya bu Josef, onye so n'otu ndiisi ulo nzuko. O bu ezigbo mmadu na onye aka ya kwu oto. ⁵¹ O kwadoghi mkpebi ha na omume ha. Onye sitere Arimatia, n'otu obodo ndi Juu, onye na-echere obibia nke alaeze Chineke. ⁵² Nwoke a gawuru Paillet rigo ka e bunye ya ahụ Jisos.* ⁵³ Ya mere, o budatara ya fuchie ya n'akwa ocha linin, tnye ya n'ili e gwuru n'ogba nkume, nke a natinyebeghi mmadu na mbu. ⁵⁴ O bu Ubochi Nkwadebe maka ubochi izuike nke na-abia nso.†

⁵⁵ Ndi nwanyi ahụ sitere Galili soro ya huru ili ahụ, hukwa otu e si nibe ahụ ya n'ime ya. ⁵⁶ Emesia ha laghachiri ga kwadoo mmanu otite nke e tinere otutu uda. N'ubochi izuike ha zukwara ike dika o di n'iwu.‡

24

Mbilite n'onwu

¹ N'ubochi mbu nke izu uka, n'ezigbo isi ututu, ha weere mmanu otite ahụ ha tinere otutu uda nke ha kwadoro gawa n'ili ahụ. ² Ha choputara na e nupula nkume e ji dochie n'onu ili ahụ. ³ Ma mgb e ha banyere n'ime ya, ha ahughi ahụ Onyenwe anyi Jisos. ⁴ Di ka ha no na mgbagwoju anya banyere nke a, n'otu ntabi anya, ha huru mmadu abuo yi uwe na-egbu ka amuma guzo ha nso. ⁵ Ha kpudoro ihu ha n'ala n'ih i oke egwu, ma mmadu abuo ahụ gwara ha, "Gini mere unu ji na-achọ onye di ndu n'etiti ndi nwuru anwu? ⁶ O nokwaghi n'ebe a, o biliela n'onwu, chetakwanu ihe o gwara unu mgb e unu na ya no na Galili si, ⁷ **'A ghaghi inyefe Nwa nke Mmadu n'aka ndi mmehie, a ga-akpogidekwa ya n'obe ma n'ubochi nke ato o gasei n'onwu bilie.'**" ⁸ Mgb e ahụ ha chetara okwu ya.

⁹ Mgb e ha sitere n'ili ahụ loghachi, ha kororo mmadu iri na otu ahụ na ndi ozọ niile ihe ndi a. ¹⁰ O bu Meri Magdalin, na Joana, na Meri nne Jemis na umu nwanyi ndi ozọ so ha kororo ndi na-eso uzọ ya ihe a. ¹¹ Ma ha ekweghi ihe ha gwara ha, n'ih i na okwu ha di ha ka o bu ihe efu. ¹² Ma otu o di, Pita gbaara oso ruo n'ili ahụ, hulata ala hu ka akwa ozu ndi ahụ togbooro onwe ha; o lara na-atughari uche n'ime onwe ya ihe ihe ndi a putara.

N'uzo Emaus

* **23:52** 23:52 Jon onye Arimatia bu onye na-eso Jisos na nzuzo Jon 19:38.

† **23:54** 23:54 Ndi na-edebe ubochi izuike n'ala anyi, na-akwadobe ihe ha niile nke oma n'ubochi furadee, n'ih i na ubochi izuike na-ebido n'oge odida anyanwu n'ubochi ahụ. ‡ **23:56** 23:56 Opu 35:2 na Lev 23:3 nakwa Dit 5:14

¹³ N'otu ụbọchị ahụ, mmadụ abụọ n'ime ha gaje n'obodo nta a na-akpọ Emaus, nke dị ihe ruru kilomita iri na abụọ site na Jerusalem. ¹⁴ Ha na-ekwurịta n'etiti onwe ha banyere ihe niile mere. ¹⁵ Dị ka ha na-ekwu na-akparịta ụka banyere ihe ndị a, Jisọs n'onwe ya bịara soro ha na-aga ije. ¹⁶ Ma e mechiri anya ha ịmata na ọ bụ ya.

¹⁷ Ọ siri ha, **“Gịni ka unu na-ekwurịta n'etiti onwe unu dị ka unu na-aga n'ụzọ.”**

Ha kwusiri ebe ahụ, gbara ọ ihu ha. ¹⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpọ Kleopas, siri ya, “Ị bụ onye ọbịa na Jerusalem nke mere na ị maghị ihe mere n'ime ya n'ụbọchị ndị a?”

¹⁹ Ọ siri ha, **“Gịni bụ ihe mere?”**

Ha siri ya, “Banyere Jisọs onye Nazaret! Ọ bụ onye amụma burukwa onye dị ike, ma n'okwu ma n'omume n'ihu Chineke na mmadụ niile. ²⁰ Na otu ndịisi nchụaja na ndị ọchịchị anyị nyefere ya ka a maa ya ikpe ọnwụ, ma kpogbukwaa ya n'obe. ²¹ Anyị nwererịi olileanya na ọ bụ ya ga-agbaputa Izrel. Nke ka nke, taa mere ya abali atọ kemgbe ihe ndị a mere. ²² Tụkwasi ihe ndị a, ụfọdu ụmụ nwanị anyị mere ka anyị nwee ihe ịtụnanya. Ha gara n'ili ahụ n'isi ututu a. ²³ Ma ha ahughị ahụ ya. Ha bịara koro anyị na ha huru ọhụ nke ndị mmụọ ozi, bụ ndị gwara ha na ọ dị ndụ. ²⁴ Ya mere ụfọdu n'ime ndị otu anyị gara n'ili ahụ chọputa na ihe niile ụmụ nwanị a kwuru mere otu ahụ ha siri kwuo ya. Ma ha ahukwaghị ya.”

²⁵ Ọ siri ha, **“Unu bụ nnọọ ndị nzuzu! *Leenu ka o si siere unu ike ikwere ihe niile ndị amụma kwuru. ²⁶ Ọ bụ na o kwesighị ka Kraịst taa ahụhụ ndị a tupu ọ banye n'ebube ya?”** ²⁷ Ya mere, ọ kọwaara ha ihe e dere n'akwukwọ nsọ banyere ya onwe ya malite na nke Mosis ruo na ndị amụma niile.

²⁸ Mgbe ha na-eru obodo nta ahụ ha na-aga, o mere dị ka ọ na-aga n'ihu na njem ya. ²⁹ Ma ha rịọ ya n'ebe ọ dị ukwuu si, “Nonyerenụ anyị n'ihị na chi ebidola iji, ụbọchị agamiekwala ugbo a.” N'ihị ya ọ banyere iga nonyere ha.

³⁰ Mgbe ya na ha nọdurụ na tebul iri nri, o were achicha, kelee Chineke ekele, nyawaa ya were ya nye ha. ³¹ Mgbe ahụ, e meghere anya ha, ha amata onye ọ bụ, ha ahukwaghị ya anya ọzọ. ³² Mgbe ahụ, ha gwara onwe ha si, “Ọ bụ na ọ dighị ka ọkụ ọ na-enwu n'obi anyị mgbe anyị na ya nọ n'ụzọ, ya na-ekpughere anyị akwukwọ nsọ?”

³³ Ha biliri ngwangwa laghachi Jerusalem. Ebe ahụ, ha huru mmadụ iri na otu ahụ na ndị so ha ka ha nọkọtara n'otu ebe, ³⁴ na-asị, “Ọ bụ eziokwu, Onyenwe anyị ebiliela, o

* 24:25 24:25 Ya bụ, ndị na-enweghị uche

gosila Saimon onwe ya.”³⁵ Mgbe ahụ, ha kọrọ ha ihe mere n’uzọ, ya na otu ha siri mata ya mgbe ọ nyawara achicha.

Jisọs egosi ndị na-esọ ụzọ ya onwe ya

³⁶ Mgbe ha ka na-ekwu banyere nke a, ya onwe ya guzooro n’etiti ha sị ha, **“Udo dịrị unu.”**

³⁷ Oke egwu tūrụ ha, obi lọkwara ha mmiri n’ihi na ha chere na ha ahụla mmụọ. ³⁸ Ma ọ sịrị ha, **“Gini mere ụjọ ji atụ unu, gini mere unu ji nwee obi abụọ? ³⁹ Leenụ m anya n’aka na n’ụkwụ. Ọ bụ mụ onwe m! Metunụ m aka ka unu huru, n’ihi na mmụọ adighi enwe anụ ahụ na ọkpụkpụ di ka unu huru m nwere.”**

⁴⁰ Mgbe o kwuchara nke a, o gosiri ha aka ya na ụkwụ ya. ⁴¹ Ma di ka o siiri ha ike ikwere n’ihi ọnụ na oke mgbagwoju anya, ọ sịrị ha, **“Ọ di ihe oriri unu nwere ebe a?”** ⁴² Ha nyere ya otu ntakiri azu a mịkporo amịkpo. ⁴³ Ma ọ naara ya rie ya n’ihu ha.

⁴⁴ Mgbe ahụ, ọ sịrị ha, **“Okwu ndi a ka m gwara unu mgbe mụ na unu no, na ihe niile e dere n’iwu Mosis na ndi Amuma na n’Abu Oma banyere m ga-emezucha.”**

⁴⁵ Mgbe ahụ, o meghere akonuche ha ka ha ghotu akwukwo nsọ. ⁴⁶ Ọ sịrị ha, **“Nke a bu ihe e dere na, Kraist ahụ ga-ahụ ahụhụ ma sitekwa n’onwu bilie† n’ubochi nke ato. ⁴⁷ Na a ga-ekwusa nchehari na mgbaghara mmehie site n’aha ya nye mba niile, malite na Jerusalem. ⁴⁸ Unu bu ndi akaebe nke ihe ndi a. ⁴⁹ Ma lee, agaje m izitere unu ihe ahụ Nna m kwere na nkwa. Ya mere, noronu n’ime obodo ruo mgbe a ga-eyikwasị unu ike nke si n’elu.”**

Jisọs agbagoro n’eluigwe

⁵⁰ O duuru ha garuo na Betani, chilie aka ya abụọ elu gozie ha. ⁵¹ Di ka ọ na-agọzi ha, ọ sitere n’ebe ha no puo, e weliri ya elu, baa n’eluigwe. ⁵² Mgbe ahụ, ha fere ya ofufe jiri oke ọnụ laghachi na Jerusalem. ⁵³ Ha nogidere n’ulonso ukwu ahụ na-eto Chineke oge niile.

† 24:46 24:46 Mbilite n’onwu Kraist bu ihe e mere ka ọ di ire site n’ike Chineke Oru 2:45; Rom 8:11 Ọ bukwa mbilite n’onwu ya nyere oha mmadu naputa site n’ikpe omuma nke mmehie na-eweta, Rom 4:25; 8:34.

Ozioma Jọn

Okwu ghorọ mmadu

¹ Na mbụ okwu ahụ diriji, okwu ahụ na Chineke nọ, okwu ahụ bukwa Chineke. ² Ya na Chineke nọ site na mbụ. ³ E sitere na ya kee ihe niile, ọ dighikwa ihe ọbụla e kere eke nke a na-ekeghi site na ya. ⁴ N'ime ya ka ndụ diriji, ndụ ahụ bukwa ihè nye mmadu niile, ⁵ ihè ahụ na-enwu n'ime ọchichiri, ma ọchichiri ahụ emenyughị ya.

⁶ Ọ dị otu nwoke Chineke zitere, aha ya bụ Jọn. ⁷ Ọ b́ara di ka onye akaebe igba ama banyere ihè ahụ, ka mmadu niile site n'aka ya kwere. ⁸ Ya onwe ya abughị ihè ahụ, ọ b́ara naanị igba akaebe banyere ihè ahụ.

⁹ Ezi ihè ahụ nke na-enye mmadu ọbụla ihè na-abia n'ime uwa. ¹⁰ Ọ b́ara n'ụwa, ma uwa bụ ihe e kere site n'aka ya, ma uwa amataghị onye ọ bụ. ¹¹ Ọ b́akwutere ihe ndi ahụ bụ ndi nke ya, ma ndi ahụ bụ ndi nke ya anabataghị ya. ¹² Ma ndi ahụ niile nabatara ya, ndi ahụ niile kweere n'aha ya ka o nyere ike igho umu Chineke. ¹³ Umụ a na-amughị site n'obara, maobu site na mkpebi nke anu ahụ, ma ọ bukwanu mkpebi nke mmadu, kama site na Chineke.

¹⁴ Okwu ahụ ghorọ anu ahụ* birikwa n'etiti anyi. Anyi ahula ebube ya, ebube nke onye naanị ya bụ Okpara Nna muru, onye si n'ebe Nna nọ b́a, onye juputara n'amara na eziokwu.

¹⁵ Jọn gbara ama banyere ya mgbe ọ na-eti mkpu na-asị, "Onye a bụ onye ahụ m kwuru banyere ya, 'Onye na-abia m n'azu di ukwu kari m, n'ihì na o bukwa m ụzọ diri.'" "

¹⁶ Site n'iba uba nke amara ya, anyi niile anatala amara a tukwasiri n'amara. ¹⁷ N'ihì na e nyere iwu site n'aka Mosis, ma amara na eziokwu b́ara site n'aka Jisọs Kraist. ¹⁸ Ọ dibeghi onye ọbụla hurula Chineke, ma Chineke, onye naanị ya bụ Okpara Nna muru. Onye ya na Nna di na mma, emeela ka anyi mata ya.

Jọn ekwuputa na ya abughị Kraist

¹⁹ Nke a bụ igba ama Jọn mgbe ndi ndu ndi Juu nọ na Jerusalem zipuru ndi nchajaja na ndi Livayi ka ha b́a juo ya onye ọ bụ? ²⁰ O mechighi onu ya, kama o kwuputara si, "Abughị m Kraist ahụ."

²¹ Mgbe ahụ ha juru ya si, "I bukwanu onye? I bụ Ilaija?" Ọ zara si ha, "Abughị m ya."

* 1:14 1:14 Maobu, mmadu

“Ị bụ Onye amụma ahụ?”

“Mba.”

²² Ha siri ya, “Ị bụ onye? Nye anyị ọsịsa anyị gaweghachiri ndị zitere anyị. Gini ka i kwuru banyere onwe gi?”

²³ O siri, dika Aizaya onye amụma kwuru, “Abụ m onye na-eti mkpu n’ime ọzara, ‘Meenu ka ụzọ Onyenwe anyị guzozie.’”†

²⁴ Ma ndị Farisii ahụ ezitere ²⁵ juru ya, si, “Gini mere i ji na-eme baptizim o buru na i bughị Kraist maobu Ilaija, maobu onye amụma ahụ?”

²⁶ Jọn zara ha si, “Eji m mmiri na-eme baptizim, ma o di otu onye no n’etiti unu nke unu na-amaghị. ²⁷ Onye ahụ nke na-abia n’azu m, onye m na-erughi itopu eriri akpukpukwu ya.”

²⁸ Ihe a mere na Betani n’ofe osimiri Jodan bu ebe Jọn no na-eme baptizim.

Nwa aturu Chineke

²⁹ N’echi ya, o huru ka Jisos na-abiakwute ya si, “Leekwa, Nwa Aturu Chineke, onye na-ebupu mmehie uwa. ³⁰ O bu onye a ka m kwuru okwu ya mgbe ahụ m siri, ‘otu nwoke na-abia n’azu m, onye di ukwu karịa m, n’ihi na o bukwa m uzọ diri.’ ³¹ Mu onwe m amataghị ya, ma a biara m were mmiri na-eme baptizim n’ihi nke a, ka e kpughee ya nye ndi Izrel.”

³² Mgbe ahụ Jọn gbara ama a si, “Ahuru m ka Mmuo Nso sitere n’eluigwe ridata di ka nduru, nokwasị ya. ³³ Mu onwe m amabughi ya, ma onye ahụ zitere m ka m jiri mmiri mee baptizim kwuru, ‘Onye ahụ i ga-ahụ, onye Mmuo Nso ga-ebekwasị, ma nogidekwa, o bu ya ga-eji Mmuo Nso mee baptizim.’ ³⁴ Mu onwe m ahula ya, na-agbakwa ama na onye a bu Okpara Chineke.”‡

Ndi mbu soro Kraist

³⁵ N’echi ya, Jọn na mmadu abuo ndi na-eso uzọ ya guzoro n’ebe ahụ ozo. ³⁶ Mgbe o huru Jisos ka o na-agafe, o siri, “Leenu, Nwa Aturu Chineke.”

³⁷ Mgbe mmadu abuo ahụ na-eso uzọ ya nuru nke a, ha tughariri soro Jisos. ³⁸ Mgbe Jisos tughariri hu ka ha na-eso ya, o siri ha, “**Gini ka unu choro?**”

Ha siri ya, “Rabbi”§ (nke putara “Onye ozizi”), “olee ebe i bi?”

³⁹ O siri ha, “**Bianu, unu ga-ahụ.**”

† 1:23 1:23 Aiz 40:3 ‡ 1:34 1:34 Onye Chineke horo. § 1:38 1:38 Ufodu na-akpokwa mkpuru okwu a, Rabai.

Ha sooro ya ga hụ ebe ọ na-anọ. Ha n'onyekwara ya ubochi ahụ niile. Ọ bụ n'ihe dị ka elekere anọ nke mgbede.

⁴⁰ Otu n'ime mmadụ abụọ ahụ n'uru ihe Jón kwuru, nke sooro ya bụ Andru nwanne Saimon Pita. ⁴¹ Ihe mbụ o mere bụ ịchọta Saimon nwanne ya si ya, "Anyị achọtala Mezaya ahụ" (onye a na-akpọkwa Kraist). ⁴² Ọ kpọtara ya Jisọs.

Ọ lere ya anya si, **"I bụ Saimon nwa Jón. A ga-akpọ gị Sefas"** (nke nsughari ya, putara Pita*).

Jisọs akpọọ Filip na Nataniel

⁴³ N'echi ya, o kpebiri iga Galili. Mgbe ọ hụrụ Filip, ọ siri ya, **"Soro m."**

⁴⁴ Filip bụ onye obodo Betsaida dị ka Andru na Pita. ⁴⁵ Filip chọtara Nataniel si ya, "Anyị achọtala onye ahụ Mosis dere banyere ya n'iwu, onye ndị amụma dekwara banyere ya, Jisọs onye Nazaret, nwa Josef."

⁴⁶ Nataniel siri ya, "Ihe ọma ọbụla ọ puru i si na Nazaret pụta?"

Ma Filip siri ya, "Bia ka i hụrụ."

⁴⁷ Mgbe Jisọs hụrụ ka Nataniel na-abiaru ya nso, o kwuru si, **"Leenụ ezi nwa afọ Izrel onye aghughọ na-adighi n'ime ya."**

⁴⁸ Nataniel siri ya, "Olee otu i si mata onye m bụ?"

Jisọs siri ya, **"Tupu Filip akpọ gị, ahulari m gị ka i nọ n'okpuru osisi fiig."**

⁴⁹ Mgbe ahụ, Nataniel zagbachiri, "Onye ozizi, i bụ Okpara Chineke; i bụ eze Izrel."

⁵⁰ Jisọs zara si ya, **"I kwere n'ihi na agwara m gị na ahuru m gị n'okpuru osisi fiig? I ga-ahụ ihe dị ukwuu karịa nke a."** ⁵¹ Ọ sịkwara ya, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, unu ga-ahụ eluigwe ka o meghere hụkwa ndị mmụọ ozi Chineke ka ha na-arịgokwuru, ma na-arịdakwuru Nwa nke Mmadụ."

2

Jisọs emee mmiri ya aghọọ mmanya

¹ N'ubochi nke atọ, o nwere mmemme agbamakwụkwọ na Kena nke Galili, nne Jisọs biakwara ebe ahụ. ² A kpọkwara Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya oku na mmemme agbamakwụkwọ a. ³ Mgbe mmanya ha gwurụ, nne Jisọs siri ya, "Ha enweghi mmanya."

⁴ Jisọs siri ya, **"Nwanyị, gini gbasara mụ na gị na nke a? Oge awa m erubeghi."**

* **1:42** 1:42 Sefas bụ asụsụ Hibru, ebe Pita bụ asụsụ Griik, ma ha abụọ putara otu ihe okwute.

⁵ Nne ya gwara ndị na-eje ozi, "Ihe ọbụla ọ gwara unu, meenụ ya."

⁶ A dọbara ite mmiri nkume isii buru ibu n'akụkụ ebe ahụ, nke a na-eji agbanye mmiri ndi Juu na-eji asachasi onwe ha ma ha chọọ ikpe ekpere. Otu n'ime ha na-eri ihe di ka galoonu iri abuo ma ihe ruru iri ato.*

⁷ Jisọs gwara ha, "**Gbajuonu ite ndi a mmiri.**" Ya mere, ha gbajuputara ha mmiri.

⁸ Mgbe ahụ, ọ gwara ha, "**Ugbu a, gbaputana ufo du bugara onyeisi oche.**"

Ha mekwara nke a. ⁹ Mgbe ahụ onyeisi oche ahụ deturu mmiri ahụ e mere ka ọ ghoọ mmanya onu. Ọ mataghi ebe o siri puta (ma ndi na-eje ozi, ndi kutere mmiri ahụ matara), onyeisi oche ahụ kpoputara onye ahụ na-alu nwunye oheru iche ¹⁰ si ya, "N'oge mmemme ọbụla, a na-ebu uzo buputa mmanya di uto, ma buputakwa nke na-adighi uto n'ikpeazu, mgbe ndi mmadu nujuchara afo, ma i chebere mmanya di uto buputa ya ugbu a."

¹¹ Nke a bu mmalite ihe ama Jisọs mere na Kena nke Galili, o sitere na nke a kpughee ebube ya, ndi na-eso uzo ya kwenyekwara na ya.

¹² Mgbe nke a gasiri, ọ gara Kapanom, ya na nne ya na umunne ya, nakwa ndi na-eso uzo ya. Ha noro ubochi ole na ole n'ebe ahụ.

Mmemme Ngabiga

¹³ Mgbe mmemme oriri Ngabiga nke ndi Juu na-abiaru nso, Jisọs gara Jerusalem. ¹⁴ N'ime ulonso ukwu, ọ heru ndi na-ere ehi, na aturu na nduru. Hukwa ndi noduru na tebul na-agbanwe ego. ¹⁵ Ya mere, o jiri eriri mere utari chupusia ndi niile no na-ere ahia n'ulonso ukwu ahụ, tinyekwara ehi na aturu ha. Ọ kwafusiri mkpuru ego ndi ahụ na-agbanwe ego, kpughariakwa tebul ha ihu. ¹⁶ Ọ siri ndi ahụ na-ere nduru, "**Wepunu ihe ndi a n'ebe a. Kwusinu ime ulo Nna m ka ọ buru ebe a na-azu ahia.**" ¹⁷ Ndi na-eso uzo ya chetara na e dere ya ri n'akwukwo nso, "Ihe banyere ulo gi na-anu m oku n'obi."†

¹⁸ Ma ndi Juu siri ya, "Olee ihe iribama i puru igosi anyi na ikike i ji eme ihe ndi a."

¹⁹ Jisọs zara si, "**Kwatuonu ulonso ukwu a, aga m ewughachikwa ya n'abali ato.**"

²⁰ Ndi Juu kwuru, "Ulonso ukwu a were anyi iri afo ano na isii iru ya, i ga-ewughachi ya n'abali ato?" ²¹ Ma ulonso o kwuru maka ya bu ahụ ya. ²² Ndi na-eso uzo ya chetara

* 2:6 2:6 Nke a bu ihe di ka lita iri asaa na ise maobu ihe ruru nari na iri ise.

† 2:17 2:17 Abu 69:9

okwu ya a mgbe o siri n'ónwụ bilie. Mgbe ahụkwa, ha kweere akwụkwọ nsọ ya na okwu niile Jisọs kwuru.

²³ Mgbe ọ nọ na Jerusalem n'oge Mmemme Ngabiga, ọtụtụ mmadụ hụrụ ihe iribama o mere kweere na ya. ²⁴ Ma Jisọs atụkwasi ọghị ha obi n'ihị na ọ matara mmadụ niile nke ọma. ²⁵ Ọ dighị ya mkpa ka onye ọbụla gbaa akaebe banyere ụmụ mmadụ, n'ihị na ya onwe ya maara ihe dị n'ime mmadụ.

3

Jisọs na Nikodimọs

¹ O nwere otu nwoke onyeisi ndị Juu nke so n'otu ndị Farisii aha ya bụ Nikodimọs. ² Ọ bjakwutere ya n'abalị sị ya, "Onye ozizi, anyị maara na ị bụ onye ozizi sitere na Chineke, n'ihị na o nweghị onye ọbụla pụrụ ịrụ ọrụ ebube dị otu a ma ọ bụrụ na Chineke anonyereghị ya."

³ Jisọs zara sị ya, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ bụrụ na amughị mmadụ ọzọ, ọ pughị ihụ alaeze Chineke anya."**

⁴ Nikodimọs siri ya, "Olee otu a ga-esi mugharịa mmadụ mgbe o mere okenye? Ọ ga-aba n'afọ nne ya nke ugboro abụọ?"

⁵ Ma Jisọs siri, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, ọ bụrụ na amughị mmadụ site na mmiri na Mmụọ Nsọ, o nweghị ike ịba n'alaeze Chineke. ⁶ Ihe e si n'anụ ahụ mụọ bụ anụ ahụ, ma ihe a mụrụ site na Mmụọ bụ mmụọ. ⁷ Ya ejula gi anya na m siri gi, 'Agaghị ịmụ unu ọzọ.'** ⁸ Ifufe na-efe n'ebe ọbụla masiri ya. I nwere ike nụ ụzụ ya ma ịmataghị ebe o si abịa maọbụ ebe ọ na-aga. Otu a ka ọ dīkwara onye ọbụla a mụrụ site na Mmụọ."

⁹ Nikodimọs zara sị ya, "Olee otu ihe ndị a ga-esi mee?"

¹⁰ Jisọs zara sị ya, **"Ị bụ onye ozizi ndị Izrel, ma ị ghotaghị ihe ndị a? ¹¹ N'ezie, n'ezie agwa m unu. Anyị na-ekwu banyere ihe anyị maara, na-akọwapụtakwa ihe anyị hụrụ, ma unu onwe unu adighị anabata akaebe anyị. ¹² Ekwuola m banyere ihe dị n'ụwa ma unu ekweghị ya, oleekwanụ otu unu ga-esi kwere, ma ọ bụrụ na mụ agwa unu banyere ihe ndị dị n'eluigwe? ¹³ O nwebeghị onye ọbụla rigooro n'eluigwe ewezuga Nwa nke Mmadụ bụ onye siri n'eluigwe rịdata. ¹⁴ Dị ka Mosis weliri agwọ elu n'ime ọzara, otu a ka a ga-ewelikwa Nwa nke Mmadụ elu. ¹⁵ Ka onye ọbụla kwere na ya nwee ndụ ebighị ebi."**

¹⁶ N'ihị na Chineke hụrụ ụwa n'anya, nke a mere o jiri nye Okpara ọ mụrụ naanị ya, ka onye ọbụla kweere na ya ghara ịla n'iyi, kama ka o nwee ndụ ebighị ebi. ¹⁷ N'ihị

na Chineke eziteghị Ọkpara ya n'ụwa ka o maa ụwa ikpe, kama ka e site n'aka ya zọputa ụwa. ¹⁸ Ikpe amaghị onye ọbụla kwere na ya, ma onye ọbụla na-ekweghị aghoọlari onye ikpe mara, n'ihì na o kweghị n'aha Ọkpara Chineke mụrụ naanị ya. ¹⁹ Nke a bụ mkpebi ikpe ahụ; na Ìhè abịala n'ụwa, ma ụmụ mmadụ hụrụ ọchịchiri n'anya kama ìhè ahụ, n'ihì na ọrụ ha jọrọ njọ. ²⁰ N'ihì na onye ọbụla na-eme ihe ọjọọ kpọrọ ìhè ahụ asị, ọ dighị abiakwute ìhè ahụ, ka a ghara ime ka ọrụ ya puta ìhè. ²¹ Ma ndị na-ebi ndụ n'eziokwu na-abiakwute ìhè ahụ, ka e nwee ike hụta ya nke ọma, na ihe niile ha na-eme sitere na ike Chineke.

Nkwuputa Jón omee baptizim maka Jisọs

²² Emesịa, Jisọs na ndị na-eso ụzọ ya banyere n'ime obodo Judia, ebe ọ noturu nwa oge, meekwa baptizim. ²³ N'otu aka ahụ, Jón nokwa n'ọnu mmiri Enon dị nso na Salim na-eme baptizim n'ihì na mmiri buru ibu n'ebe ahụ, ndị mmadụ gakwara n'ihu na-abiakwute ya, ọ na-emekwa ha baptizim. ²⁴ E tinyebeghị Jón n'ulọ mkpọrọ mgbe ahụ. ²⁵ N'oge a, irurita ụka malitere n'etiti ndị na-eso ụzọ Jón na otu onye Juu banyere mmemme idị ọcha. ²⁶ Ha biakwutere Jón si ya, "Onye ozizi, onye ahụ i gbara ama banyere ya nọ n'ofe Jodan na-eme baptizim, mmadụ niile na-agakwukwara ya."

²⁷ Jón zaghachiri si, "Ihe mmadụ nwere ike inata bụ naanị ihe ahụ e nyere ya site n'eluigwe. ²⁸ Unu onwe unu ga-agbara m akaebe na m siri, na abughị m Kraist ahụ, kama e zitere m ka m buru ụzọ bịa. ²⁹ Nwanyị a na-alụ ọhụrụ bụ nke di ya. Enyi onye na-alụ nwunye ọhụrụ na-eche ma na-egekwa ntị inu olu ya, ọnu na-ejuputakwa ya obi mgbe ọ nuru olu onye ahụ na-alụ nwunye ọhụrụ. Ya mere, ọnu m e zuola oke ugbo a. ³⁰ Ọ ghaghị idị elu, ma mụ onwe m aghaghị idikwa ala.

³¹ "Onye ahụ si n'elu bịa di elu karịa ihe niile, onye ahụ si n'ụwa bukwa nke ụwa ma na-ekwukwa okwu di ka onye si n'ụwa. Onye ahụ si n'eluigwe di elu karịa ihe niile. ³² Ọ na-agba ama banyere ihe ọ hụrụ nakwa nke ọ nuru, ma o nweghị onye na-anabata ama ya. ³³ Onye ọbụla nabatara akaebe ya ji nke a mere akara, na Chineke bụ eziokwu. ³⁴ N'ihì na onye Chineke zitere na-ekwu okwu Chineke. N'ihì na ọ na-enye Mmụọ ya n'uju. ³⁵ Nna hụrụ Ọkpara ya n'anya, o tinyekwala ihe niile n'aka ya. ³⁶ Onye ọbụla kwere n'Ọkpara ahụ nwere ndụ ebighị ebi, ma onye ọbụla juru Ọkpara ahụ agaghị ahụ ndụ n'ihì na iwe Chineke ga-adiri ya."

4

Nwanyị Sameria

¹ Ugbu a, Jisọs matara na ndị Farisii anụla na ọ na-eme ka ọtụtụ mmadụ buru ndị na-eso ụzọ ya na-emekwa baptizim karịa Jọn. ² Ma ọ bukwaghị Jisọs na onwe ya na-eme baptizim kama ọ bu ndị na-eso ụzọ ya mere ha baptizim. ³ Ọ hapuru Judia laghachi azụ na Galili.

⁴ Ma ọ ga-esite n'etiti Sameria gafee. ⁵ Ya mere, ọ batara n'otu obodo nta dị na Sameria a na-akpọ Saika, n'akụkụ ala ahụ Jekob nyere Josef nwa ya nwoke. ⁶ Olulu mmiri Jekob dị n'ebe ahụ, ma ebe ọ bu na ike gwuru Jisọs n'ije ya, ọ nọdurụ ala n'akụkụ olulu mmiri ahụ. Ọ bu ihe dị ka oge ehie.

⁷ Otu nwanyị onye Sameria* bịaara idoro mmiri, Jisọs siri ya, **"Nyetu m mmiri ka m nūọ."** ⁸ (Ndị na-eso ụzọ ya abaaala n'ime obodo iga zuta nri.)

⁹ Nwanyị ahụ siri ya, "Olee otu gi bu onye Juu si ariọ m bu nwanyị Sameria mmiri ka i nūọ?" (N'ihi na ndị Juu na ndị Sameria anaghị emekọrịta ihe oḅula.)

¹⁰ Jisọs zara si, **"O buru na i matara onyinye Chineke, na onye ahụ na-ariọ gi mmiri, i gaara ariọ ya, ọ gakwara enye gi mmiri nke ndu."**

¹¹ Nwanyị ahụ siri ya, "Nna anyị ukwu, o nweghị ihe oḅula i ji i ga-eji doro mmiri, olulu a dikwa omimi. Oleekwanu ebe i ga-eweta mmiri ndu a. ¹² Ọ bu na i ka nna nna anyị Jekob ukwu, onye gwuuru anyị olulu mmiri a? Ya onwe ya na umu ya na igwe ehi na aturu ya nukwara mmiri sitere na ya?"

¹³ Jisọs zara si, **"Onye oḅula nuru mmiri a, akpiri ga-akpo ya nku ozo. ¹⁴ Ma onye oḅula ga-anu mmiri ahụ m nyere ya, akpiri agaghị akpokwa ya nku ozo. N'eziokwu, mmiri ahụ m nyere ya ga-aghorọ ya isi iyi nke na-asoputara ya ndu ebighi ebi."**

¹⁵ Mgbe ahụ nwanyị ahụ siri ya, "Onyenwe anyị nye m mmiri a, ka akpiri ghara ikpo m nku ozo, ka m gharakwa idi na-abia ebe a idoro mmiri."

¹⁶ Ọ gwara ya si, **"Gaa kpota di gi ma loghachi."**

¹⁷ Nwanyị ahụ zaghachiri ya si, "Enweghị m di."

Jisọs siri ya, **"I kwuru eziokwu mgbe i siri na i nweghi di. ¹⁸ I nweela di ise, ma nwoke gi na ya bi ugbu a abughi di gi. Ihe kwuru bu nnoo eziokwu."**†

* 4:7 4:7 Ndị Sameria bu umu a mutara site n'olulu di na nwunye di n'etiti ufodu ndi Juu ha na ndi Asirja. † 4:18 4:18 Omume a megidere iwu Chineke banyere olulu di na nwunye.

¹⁹ Nwanyị ahụ siri ya “Nna anyị ukwu, ahuru m na i bu onye amuma. ²⁰ Nna nna anyị ha fere ofufe n’ugwu a, ma unu na-ekwu n’ebe ndi mmadu ga-eferiri ofufe bu naani na Jerusalem.”

²¹ Jisos siri ya, **“Nwanyị kwere okwu m, oge na-abia mgbe i na-agaghi akpo isiala nye Nna, maobu n’ugwu a ma o bukwanu na Jerusalem. ²² Unu na-eife ihe unu na-amaghi ma anyi na-eife ihe anyi matara, n’ihi na nzoputa sitere n’aka ndi Juu. ²³ Ma oge na-abia, ugbu a o biala, mgbe ndi na-eife Nna ahụ n’eziokwu ga-eife ya n’ime mmuo na n’eziokwu. N’ihi na o bu ndi di otu a ka Nna chorọ ka ha na-eife ya. ²⁴ Chineke bu mmuo ndi niile na-eife ya ga-eferiri ya n’ime mmuo na eziokwu.”**

²⁵ Nwanyị ahụ siri ya, “Amaara m na Mezaya” (onye a na-akpo Kraist) “na-abia. Mgbe o biara, o ga-akowaziri anyi ihe niile.”

²⁶ Jisos siri ya, **“Mu, onye na-agwa gi okwu, abu m ya.”**

Ndi na-eso uzo ya loghachikwutere ya

²⁷ N’oge ahụ ndi na-eso uzo ya loghachitara. O gbagwojukwara ha anya nke ukwu ihu na ya na nwanyị na-ekwurita okwu. Ma o nweghi onye n’ime ha juru nwanyị ahụ si, “Gini ka i chorọ?” ma o bukwanu, “Gini kpatara gi na ya ji na-ekwurita okwu?”

²⁸ Mgbe ahụ, nwanyị ahụ hapuru ite mmiri ya laghachi n’ime obodo ga gwa ndi mmadu, ²⁹ “Bianu lee otu nwoke onye gwara m ihe niile m merela. O ga-abu na o bu ya bu Kraist ahụ?” ³⁰ Ha sitere n’obodo ahụ gbaputasia soro uzo ahụ, ka ha gakwuru ya.

³¹ Ma otu o di, ndi na-eso uzo ya rioro ya si, “Onye ozizi rienu nri.”

³² Ma o siri ha, **“Enwere m nri m na-eri nke unu na-amaghi maka ya.”**

³³ Mgbe ahụ ndi na-eso uzo ya siritara onwe ha, “O ga-abu na o nwere onye butere ya nri?”

³⁴ Jisos siri ha, **“Nri m bu ime uche onye ahụ zitere m nakwa irucha oru ya. ³⁵ Unu na-asị, ‘o fodughị onwa anọ ka igho mkpuru n’ubi ruo?’ Ma ana m agwa unu, megheenu anya unu lee ubi ahụ, ha achaala maka oghugho. ³⁶ O buladi ugbu a, onye na-agho mkpuru na-anata ugwo oru, o na-achikota mkpuru ahụ maka ndu ebighi ebi, ka onye ghara mkpuru na onye ghorọ ya nwee ike inurikota onu. ³⁷ Ya mere okwu ahụ nke na-asị, ‘Otu onye na-aga mkpuru, onye ozo na-aghokwa ya bu eziokwu. ³⁸ E zigara m unu ka unu gaa ghota ihe**

unu na-arughị ọrụ maka ya. Ndi ọzọ ruru ọrụ a, ma unu ewe uru di n'ọrụ ha."

Ọtutu ndi Sameria e kwere

³⁹ Ọtutu ndi obodo Sameria kweere na ya n'ihì ama ahụ nwanị ahụ gbara, "Ọ gwara m ihe niile m mere." ⁴⁰ Ya mere mgbe ndi Sameria biakwutere ya, ha rioro ya ka o nonyeturu ha, o nonyekwaara ha ubochi abuo. ⁴¹ Ọtutu ndi ọzọ kwerekwara na ya n'ihì okwu ya.

⁴² Ha gwara nwanị ahụ, "Ihe anyi jiri kwere ugbu a abughị ihe i kwuru, kama o bu n'ihì na anyi onwe anyi anula olu ya, matakwa na onye a bu Onye nzoputa nke uwa n'eziokwu."

Jisos agwoọ nwa otu onyeisi

⁴³ Mgbe ubochi abuo ahụ gasiri, o hapuru ebe ahụ gawa Galili. ⁴⁴ (Jisos n'onwe ya ekwuola na onye amuma anaghi enwe ugwu n'obodo ya.) ⁴⁵ Mgbe o biaruru Galili, ndi Galili nabatara ya ebe ha onwe ha gara mmemme na Jerusalem, ma hukwa otutu ọrụ ebube o ruru n'oge mmemme ahụ.

⁴⁶ Ozokwa, o biaruru Kena nke Galili bu ebe ahụ o mere mmiri ka o ghoo mmanya. E nwekwara otu onye na-arụ ọrụ n'uloeze no n'ebe ahụ, nke ahụ na-adighi nwa ya nwoke ike na Kapanom. ⁴⁷ Mgbe o nuru na Jisos esitela na Judia biarute na Galili, o jekwuuru ya rio ya ka o bia gwoọ nwa ya, n'ihì na o no n'onu onwu.

⁴⁸ Jisos siri ya, "**Ọ buru na unu ahughị ọrụ ebube na ihe iribama, unu agaghi ekwe ma oli.**"

⁴⁹ Onye a na-arụ ọrụ n'uloeze siri ya, "Nna m ukwu, biko bia tupu nwa m a nwuo."

⁵⁰ Jisos siri ya, "**Laa, nwa gi nwoke ga-adi ndu.**"

Nwoke ahụ kweere n'ihe Jisos kwuru laa. ⁵¹ Mgbe o ka no n'uzo, ndi ohu ya zutere ya kororo ya na ahụ adila nwa ya nwoke mma. ⁵² Mgbe o juru ha oge nwa ya jiri gbakee, ha siri ya, "Oke ahụ oku ahụ kwusiri ya unyaahu n'elekere mbu nke ehie."

⁵³ Nwoke ahụ ghotara na o bu kpomkwem n'oge awa ahụ Jisos gwara ya, "**Nwa gi nwoke ga-adi ndu.**" Ya mere ya na ezinaulo ya niile kwenyere.

⁵⁴ Nke a bu ihe iribama nke abuo Jisos ruru na Galili mgbe o siri Judia bia.

5

Ọgwugwo n'odo mmiri Betsaida

¹ Mgbe nke a gasiri, otu mmemme ndi Juu ruru, Jisos agaa Jerusalem. ² Ma otu odo mmiri nta di n'ime Jerusalem

n'akukụ Onụ ụzọ ama Aturụ. Aha ọdọ mmiri ahụ n'asusu Hibru bụ Betsaida, nke nwere mgbe ọnụ ụzọ ise. ³ N'ime ya ka igwe ndị ahụ na-esighi ike na-edina; ndị isi, ndị ngwuro, na ndị akukụ ahụ ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. ⁴ N'ihia na mmuo ozi Onyenwe anyi na-agbadata site na mgbe ruo na mgbe gbaruo mmiri ahụ. Onye oria obula buru uzo daba n'ime mmiri ahụ ma a gbaruo ya, ka a na-agwo ihe obula bu oria ya.* ⁵ Otu nwoke no n'ebe ahụ bu onye norola n'oria iri afọ ato na asato. ⁶ Mgbe Jisos huru ya, matakwa na o noola n'onodu a ogologo oge, o juru ya si, **"I chorọ ka a gwọọ gi oria?"**

⁷ Onye oria ahụ zara, "Nna m ukwu, enweghi m onye obula ga-enyere m aka kuba m n'ime ọdọ mmiri a ma a gbaruo ya, mgbe o bula m chorọ ka m danye, onye ozo na-eburu m uzo danye."

⁸ Jisos gwara ya, **"Bilie, chilie ute gi jeghari."** ⁹ N'otu oge ahụ, ahụ diri nwoke ahụ mma, o chiri ute ya, malite ijeghari.

Ihe a mere n'ubochi izuike. ¹⁰ Ma ndi Juu gwara nwoke ahụ a gworo oria, "Taa bu ubochi izuike, o megidere iwu na i ga-ebu ute gi."

¹¹ Ma o zaghachiri ha, "Nwoke ahụ mere ka ahụ di m mma siri m, **'Chilie ute gi laa.'**"

¹² Ha juru ya, "Onye bu onye ahụ gwara gi ka i chilie ya laa?"

¹³ Ma nwoke ahụ a gworo amataghi onye o bu n'ihia na Jisos zoro onwe ya banye n'etiti igwe mmadu.

¹⁴ Emesia, Jisos huru ya n'ime ulonso ukwu si ya, **"Lee, e mela ka ahụ di gi mma, emehiekwala ozo ka nke di njo karia nke a hapu ibiakwasị gi."** ¹⁵ Nwoke a siri n'ebe ahụ puo gaa gwa ndi Juu na o bu Jisos gworo ya.

Ndu site n'okpara ahụ

¹⁶ Ya mere, n'ihia na Jisos na-eme ihe ndi a n'ubochi izuike, ndi Juu malitere isogbu ya. ¹⁷ Jisos siri ha, **"Nna m na-arụ oru mgbe niile ruo ugbo a, mu onwe m kwa, ana m aru oru."** ¹⁸ N'ihia nke a, ndi Juu chosiri ike igbu ya. O bughị naani na o mebiri ubochi izuike, kama o na-akpokwa Chineke Nna ya, sitekwa otu a na-eme ka ya na Chineke hara.

¹⁹ Jisos zara ha si, **"N'ezie, n'ezie agwa m unu, o nweghi ihe obula Okpara puru ime n'onwe ya; naani**

* 5:4 5:3,4 Ufodu akwukwo na-edebanye ufodu ma o bukwanu amaokwu niile a, N'ime ya ka igwe ndi ahụ na-esighi ike na-edina; ndi isi, ndi ngwuro, na ndi akukụ ahụ ha kponwuru akponwu, ha na-eche mgbe mmiri ahụ ga-enughari. Tiyere amaokwu nke ano.

ihe o nwere ike ime bụ ihe ọ hụrụ Nna ya na-eme, n'ihì na ihe ọbụla Nna ahụ na-eme ka Ọkpara ya na-emekwa. ²⁰ N'ihì na Nna ahụ hụrụ Ọkpara ya n'anya ma na-egosikwa ya ihe niile ọ na-eme. N'ezie ọ ga-agbagwoju unu anya n'ihì na ọ ga-egosi ya ihe karịrị ndị a. ²¹ N'ihì na ọ ka nna ahụ si akpote ndị nwurụ anwụ na-enyekwa ha ndụ, otu ahụ ka Ọkpara ya si enye onye ọbụla ọ masiri ya ndụ. ²² Nna anaghi ekpe onye ọbụla ikpe, kama o nyefere ikpe niile n'aka Ọkpara. ²³ Ka mmadu niile nye Ọkpara ahụ nsopuru ọ ka ha na-asopuru Nna ahụ. Onye ọbụla nke na-adighi asopuru Ọkpara ahụ adighi asopuru Nna nke zitere ya.

²⁴ "N'ezie, n'ezie agwa m unu, onye ọbụla na-anu okwu m ma kwerekwa n'onye zitere m nwere ndụ ebighi ebi, a gaghị amakwa ya ikpe, ọ gafeela site n'onwu banye na ndụ. ²⁵ N'ezie, n'ezie agwa m unu, oge na-abia, ọ biakwala ugbo a mgbe ndi nwurụ anwu ga-anu olu Ọkpara Chineke, ndi ahụ nuru ya ga-adikwa ndu. ²⁶ Ọ ka Nna ahụ nwere ndụ n'ime onwe ya, otu a ka o nyekwara Ọkpara ahụ ike inwe ndụ n'ime onwe ya. ²⁷ O nyekwala ya ikike ikpe ikpe n'ihì na ọ bụ Nwa nke Mmadu.

²⁸ "Ka nke a hapu iju unu anya, n'ihì na oge na-abia, mgbe ndi niile no n'ili ha ga-anu olu ya ²⁹ ma puta, ndi mere ihe di mma ga-ebili diri ndu. Ma ndi mere ihe ojoo ga-ebili buru ndi a ga-ama ikpe. ³⁰ Enweghi m ike ime ihe ọbụla n'onwe m, ikpe m na-ekpe bu naani di ka m nuru, ikpe m bukwa nke ziri ezi, n'ihì na anaghi m eme ihe ga-amasi m, kama ọ bụ ihe ga-amasi onye ahụ zitere m.

Ọgbugba ama maka Jisọs

³¹ "Ọ buru na m na-agba ama banyere onwe m, ama m abughi eziokwu. ³² Enwere m onye ozo na-agbara m ama, amatakwaro m na ama ya banyere m bu eziokwu.

³³ "Unu zigaara Jọn ndi ozi, ọ gbakwala ama maka eziokwu ahụ. ³⁴ Ọ bughị na m na-anabata ama nke mmadu, kama a na m ekwu ya ka enwe ike izoputa unu. ³⁵ Ọ bụ oriọna nke na-enwu na-amukekwa, unu horokwara inuri onu n'ihè ya n'oge nta.

³⁶ "Ma e nwere m ama di ukwu karia nke Jọn, n'ihì na oru ahụ ya bu Nna nyere m ka m ruchapu, bukwa nke m na-aru, na-agbara m ama na ọ bu Nna ahụ zitere m. ³⁷ Ya bu Nna ahụ zitere m na-agbakwa ama n'onwe ya banyere m. Unu anubeghi olu maobu hu udidi ya. ³⁸ Okwu ya anokwaghi n'ime unu n'ihì na unu ekweghi

n'onye o zitere. ³⁹ Unu na-enyocha akwukwo nso n'ih na unu chere na unu ga-esite na ha nwee ndu ebighi ebi maobu ha na-agba ama banyere m. ⁴⁰ Ma unu juru ibiakwute m ka unu nwee ndu.

⁴¹ "Anaghi m anabata otuto nke umu mmadu. ⁴² Ma amatara m na unu enweghi ihunanya Chineke n'obi unu. ⁴³ Abiala m n'aha Nna m ma unu anabataghi m. Ma o buru na onye ozob abia n'aha nke onwe ya, unu ga-anabata ya. ⁴⁴ Olee otu unu ga-esi kwere ebe unu na-anara otuto site n'aka ibe unu, ma unu adighi achob otuto nke si n'aka onye naani ya bu Chineke?"

⁴⁵ "Unu echela na m ga-ebo unu ebubo n'ihu Nna ah. Onye ga-ebo unu ebubo bu Mosis, bu onye unu tukwasiri obi na ya. ⁴⁶ O buru na unu kwenyeere Mosis, unu gakwara ekwere na m, n'ih na o dere banyere m. ⁴⁷ Ma ebe unu na-ekweghi n'ihe o dere, olee otu unu ga-esi kwere n'ihe m kwuru?"

6

Jisosh azuo puku mmadu ise

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisosh gafere n'ofe nke ozob nke osimiri Galili (nke a na-akpokwa osimiri Tiberias). ² Oke igwe mmadu sooro ya, n'ih na ha huru oru ebube o na-aru n'ahu ndi oria. ³ Jisosh rigooro n'elu ugwu nodu ala ya na ndi na-eso uzob ya. ⁴ N'oge a, mmemme oriri Ngabiga ndi Juu na-abia nso.

⁵ Mgbe Jisosh leliri anya elu hu oke igwe mmadu na-abiakwute ya, o siri Filip, "**Olee ebe anyi ga-azuta achicha ndi a ga-ata?**" ⁶ O juru nke a naani iji nwalee ya, ya onwe ya marari ihe o ga-eme.

⁷ Filip zara ya, "Ugwob oru onwa isii agaghi ezu izuta achicha nke onye obula n'ime ha ga-ata naani ihe ntakiri."

⁸ Onye ozob n'ime ndi na-eso uzob ya bu Andru, nwanne Saimon Pita, kwuputara, ⁹ "Otu nwantakiri nwoke no n'ebe a nwere ogbe achicha balise, na azu abuo, ma gini ka ha bu n'etiti igwe mmadu ha otu a?"

¹⁰ Jisosh siri, "**Meenu ka ndi mmadu ndi a nodu ala.**" E nwere otutu ahijia n'ebe ah, umu nwoke noduru ala, ha di ihe ruru puku mmadu ise. ¹¹ Ya mere, Jisosh weere achicha ah nye ekele, kee ha ndi niile noduru ala di ka ha siri chob. O jikwa azu ah mee otu ihe ah.

¹² Mgbe ha niile rijuchara afo, o siri ndi na-eso uzob ya, "**Tutukotanu iberibe niile foduru, ka ihe obula hapu ila n'iyi.**" ¹³ Ya mere, ha tutukotara ha, kpojoo nkata iri

na abụọ, bụ iberibe si n'ogbe achicha balị ise nke ndị ahụ rifofo.

¹⁴ Mgbe ndị mmadụ ahụ hụrụ ihe ịribama ahụ, o mere ha bidoro na-asị, "N'eziokwu, onye a bụ onye amụma ahụ nke ga-abịa n'ime ụwa." ¹⁵ Mgbe Jisọs matara na ha choro ịbịa dokpuru ya n'ike chie ya eze, o hapuru ha ga n'ugwu naanị ya, n'onwe ya.

Jisọs agaa ije n'elu mmiri

¹⁶ Mgbe o ruru n'uhuruchi, ndị na-eso ụzọ ya rịdara gaa n'onụ mmiri, ¹⁷ ebe ha banyere n'otu ụgbọ mmiri, malite ịgabiga osimiri gawa n'ofe Kapanom. N'oge a ochichiri agbaala ma Jisọs aloghachikwutebeghi ha. ¹⁸ Ebili mmiri maliri elu n'ihị n'oke ifufe bidoro na-eke. ¹⁹ Ha akwoola ụgbọ ihe dika kilomita ise maobu isii, mgbe ha huru Jisọs ka o na-aga ije n'elu mmiri ahụ na-abia nso n'ugbo mmiri ha. Oke egwu tukwara ha. ²⁰ Ma o siri ha, "**Unu atula egwu. O bu m.**" ²¹ Mgbe ahụ, ha nabatara ya n'ime ụgbọ ahụ, o dikwaghi anya ụgbọ ha biaruru n'elu ala ebe ha na-aga.

²² N'echi ya, igwe mmadụ ahụ noduru n'ofe ozo nke onu mmiri ahụ choputara na o bu naanị otu ụgbọ mmiri nta biara n'ebe ahụ, na Jisọs esoghi ndi na-eso ụzọ ya banye n'ime ya, kama na o bu naanị ndi na-eso ụzọ ya ka ụgbọ mmiri ahụ buuru puo. ²³ Mgbe ahụ ufodu ụgbọ mmiri si Tiberias biara kwusi nso nso ebe ahụ ndi mmadụ no rie achicha mgbe Onyenwe anyi nyechara ekele maka ya. ²⁴ Ma mgbe igwe mmadụ ahụ ghotara na Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya anoghi n'ebe ahụ, ha banyere n'ugbo mmiri nta ndi ahụ kwofee gawa Kapanom icho Jisọs.

Jisọs achicha nke ndu

²⁵ Mgbe ha huru ya n'ofe ozo nke osimiri ahụ, ha siri ya, "Onye ozizi, olee mgbe i jiri bia n'ebe a?"

²⁶ Jisọs siri ha, "**N'ezie, n'ezie agwa m unu, ihe unu ji na-achọ m abughi n'ihị na unu huru ihe ịribama m mere, kama na unu riri achicha rijuokwa afo.** ²⁷ **Unu adogbula onwe unu maka nri nke na-emebi emebi, kama maka nri nke na-adigide ruo ndu ebighi ebi, bu nke Nwa nke Mmadu ga-enye unu. N'ihị na Chineke Nna akakwasila ya akara nkwardo ya.**"

²⁸ Mgbe ahụ, ha siri, "Gini ka anyi ga-eme iji ruo oru Chineke?"

²⁹ Jisọs zara si ha, "Oru Chineke bu nke a, ikwere n'onye ahụ o zitere."

³⁰ Ya mere ha siri ya, "Olee ihe ịribama i ga-egosi anyi nke anyi ga-ahụ ma kwere na gi? Kedụ oru i ga-arụ?" ³¹ Nna nna

anyị ha riri mánà n'òzara; ò ka e dere ya n'akwụkwò nsò sị, 'O sitere n'eluigwe nye ha achicha ka ha rie.'*

³² Jisòs sịrị ha, "N'ezie, n'ezie agwa m unu, ò bughị Mosis nyere unu achicha ahụ site n'eluigwe, kama ò bụ Nna m na-enye unu ezi achicha ahụ site n'eluigwe. ³³ N'ihì na achicha Chineke bụ nke ahụ si n'eluigwe rịdata, na-enyekwa ụwa ndụ."

³⁴ Ha sịrị ya, "Nna anyị ukwu, nye anyị ụdị achicha a site ugbu a gawa."

³⁵ Jisòs sịrị ha, "Abụ m achicha ahụ na-enye ndụ. Onye òbụla na-abiakwute m, agụụ agaghị agụ ya. Onye òbụla kwa kweere na m, akpịrị agaghị akpọ ya nkụ.

³⁶ Ma agwa m unu, unu ahụla m ma unu ekweghikwa.

³⁷ Onye òbụla Nna ahụ nyere m ga-abiakwute m, onye òbụla na-abiakwute m, agaghị m achụpụ ya. ³⁸ N'ihì na esi m n'eluigwe rịdata n'ụwa ime uche onye ahụ zitere m, ò bughị ime uche nke m. ³⁹ Nke a bụkwa uche onye ahụ zitere m, na o nweghị onye òbụla o nyere m ga-efunari m, kama m ga-eme ka ha site n'ònwụ bilie n'ụbòchị ikpeazụ. ⁴⁰ Nke a bụ uche nke Nna m, na onye òbụla lere Òkpara ahụ anya, kwerekwa na ya ga-enweta ndụ ebighị ebi, m ga-emekwa ka o bilie n'ụbòchị ikpeazụ."

⁴¹ N'ihì nke a, ndị Juu bidoro itamu ntamu megide ya n'ihì na ò sịrị, "Abụ m achicha ahụ siri n'eluigwe rịdata."

⁴² Ha sịrị, "Onye a ò bughị Jisòs, nwa Josef, bụ onye anyị matara nne na nna ya? Oleekwanụ otu o si ekwu ugbu a sị, 'Esi m n'eluigwe rịdata'?"

⁴³ Jisòs zara sị ha, "Unu atamula n'etiti onwe unu. ⁴⁴ O nweghị onye nwere ike ibiakwute m ma ò bughị na Nna ahụ zitere m kpọtara ya, aga m akpòlitekwa ya n'ụbòchị ikpeazụ. ⁴⁵ E dere ya n'akwụkwò ndị amụma, 'Ha niile ga-abụ ndị Chineke ga-akuziri ihe.'† Onye òbụla nke gere Nna ahụ ntị ma mụtakwa ihe site na ya na-abiakwute m. ⁴⁶ O nweghị onye òbụla hụrụla Nna ahụ kariakwa onye ahụ sitere na Chineke, naanị ya hụrụla Nna ahụ. ⁴⁷ N'eze, n'ezie agwa m unu, onye òbụla kwerenụ nwere ndụ ebighị ebi. ⁴⁸ Abụ m achicha nke ndụ. ⁴⁹ Nna nna unu ha riri mánà ahụ n'ime òzara ma mecha nwụ. ⁵⁰ Ma nke a bụ achicha ahụ nke si n'eluigwe bịa, nke mmadụ pụrụ iri ma ghara inwụ anwụ. ⁵¹ Abụ m achicha ò ndụ nke siri n'eluigwe bịa. Ò bụrụ na onye òbụla erie achicha a, ò ga-adị ndụ ruo

* 6:31 6:31 Ọpụ 16:4; Neh 9:15; Abụ 78:24,25 † 6:45 6:45 Ajz 54:13

ebighị ebi. Nri a bụ anụ ahụ m, nke m ga-enye maka ndụ nke ụwa.”

⁵² Mgbe ahụ, ndị Juu bidoro na-arurita ụka ike n’etiti onwe ha si, “Olee otu nwoke a ga-esi nye anyị anụ ahụ ya ka anyị rie?”

⁵³ Jisọs siri ha, “N’ezie, n’ezie agwa m unu, naanị ma unu riri anụ ahụ Nwa nke Mmadụ ma ńụọkwa ọbara ya, unu agaghị enwe ndụ n’ime onwe unu. ⁵⁴ Onye ọbụla riri anụ ahụ m, ńụọkwa ọbara m nwere ndụ ebighị ebi. A ga m akpọlitekwa ya n’ubochi ikpeazu ahụ. ⁵⁵ N’ihi na anụ ahụ m bụ ezigbo nri, ọbara m bụkwa ezigbo ihe ọnụnu. ⁵⁶ Onye ọbụla na-eri anụ ahụ m na-anụkwa ọbara m na-anogide n’ime m mụ onwe m kwa n’ime ya. ⁵⁷ Dị ka Nna ahụ dị ndụ zitere m, ana m adikwa ndụ n’ihi Nna ahụ, otu a ka onye na-eri m ga-adikwa ndụ site na m. ⁵⁸ Nke a bụ achicha ahụ si n’eluigwe bịa. Nna nna unu ha riri mánà ma nwukwaa, ma onye ọbụla na-eri achicha a ga-adi ndu ruo mgbe ebighị ebi.” ⁵⁹ O kwuru ihe ndi a mgbe ọ nakuzi ihe n’ulo ekpere di na Kapanom.

Ọtutu ndi na-eso ụzọ ya a hapu Jisọs

⁶⁰ Mgbe ọtutu n’ime ndi na-eso ụzọ ya ha nuru nke a, ha siri, “Nke a bụ ozizi siri ike, onye nwere ike inabata ya?”

⁶¹ Ebe Jisọs matara na ndi na-eso ụzọ ya na-atamu ntamu maka nke a ọ siri ha, “Nke a ọ na-ewute unu? ⁶² **Gini ka unu ga-ekwu ma ọ buru na unu ahụ Nwa nke Mmadụ ka ọ na-arigo ebe ọ nori na mbu. ⁶³ Ọ bụ Mmuo ahụ na-enye ndu; anụ ahụ abaghị uru ọbụla, okwu ndi m gwara unu bụ mmuo burukwa ndu. ⁶⁴ Ma n’etiti unu, ọ di ufodu na-ekwenyeghi.”** N’ihi na Jisọs maara site na mmalite ndi ahụ n’ime ha na-ekwenyeghi, matakwa onye ahụ nke ga-arara ya nye. ⁶⁵ Ọ siri, “**Ọ bụ nke a mere m jiri gwa unu na o nweghi onye ọbụla nwere ike ibiakwute m ma ọ buru na Nna m enyeghi ya ike.”**

⁶⁶ N’ihi nke a, ọtutu ndi na-eso ụzọ ya laghachiri azu, kwusi iso ya.

⁶⁷ Jisọs siri mmadu iri na abuo ahụ, “**Unu chokwara iso ha puo?”**

⁶⁸ Saimon Pita zara ya si, “Onyenwe anyi, onye ka anyi ga-agakwuru? Ọ bụ gi ji okwu nke ndu ebighi ebi. ⁶⁹ Anyi kweere marakwa na i bu Onye Nso nke Chineke.”

⁷⁰ Jisọs zara ha, “**Ọ bughị m hoputara unu mmadu iri na abuo? Ma otu onye n’ime unu bu ekwensu!”**

⁷¹ Ọ na-ekwu banyere Judas nwa Saimon Iskariot, onye

n'agbanyeghị na ọ bụ otu n'ime mmadụ iri na abụọ ahụ, bụ onye ga-arara ya nye.

7

Jisọs na ụmụnne ya

¹ Mgbe nke a gasiri, Jisọs gaghariri na Galili, ma ọ kpachapuru anya hapu iga Judia n'ihu na ndi Juu na-achọ ụzọ igbu ya. ² Mmemme Ụlọ ikwu ndi Juu di nso,* ³ ya mere, ụmụnne ya ndi nwoke siri ya, "Si n'ebe a puo, gaa Judia, ka ndi na-eso ụzọ gi nwe ike ihu oru i na-arụ. ⁴ N'ihu na o nweghi onye obula chorọ ihu onye oha mmadu ma, nke na-eme ihe na nzuzo. Ebe ọ bukwanyu na i na-eme ihe ndi a, gosi uwa onwe gi." ⁵ N'ihu na ọ buladi ụmụnne ya ekwenyeghi na ya.

⁶ Jisọs siri ha, "**Oge nke m erubeghi, ma oge nke unu no n'ebe a mgbe niile.** ⁷ Uwa enweghi ike ikpo unu asi, ma ọ kporo m asi n'ihu na ana m agba ama megide ya n'oru ya joro njo. ⁸ Unu onwe unu gaanu na mmemme ahụ, agaghi m aga mmemme a n'ihu na oge m erubeghi."

⁹ Mgbe o kwusiri nke a, ọ nọgidere na Galili.

¹⁰ Ma otu ọ di, mgbe ụmụnne ya gawara mmemme ahụ ya onwe ya gakwara. Ọ gaghị ebe mmadụ niile ga-ahụ ya kama ọ gara na nzuzo. ¹¹ Na mmemme ahụ ndi Juu no na-ele anya ma na-ajughari si, "Olee ebe ọ no?"

¹² E nwere oke ntamu n'etiti igwe mmadụ ahụ banyere ya. Ndi ufodu na-asi, "O bu ezigbo mmadu."

Ndi ozọ na-asi, "Mba, ọ na-eduhie igwe mmadu." ¹³ Ma o nweghi onye obula kwulitere okwu maka ya n'ihu oha n'ihu egwu ndi Juu.

Jisọs a kuzie ihe na mmemme ahụ

¹⁴ Mgbe o ruru n'etiti mmemme ahụ, Jisọs banyere n'ime ulonso ukwu ma bido ikuzi ihe. ¹⁵ Site n'oke mgbagwoju anya, ndi Juu juritara onwe ha si, "Olee otu nwoke a siri nweta amamihe di otu a ebe ọ bu na o nwebeghi onye kuziri ya ihe obula?"

¹⁶ Jisọs zara ha, "**Ozizi m abughi nke m, kama ọ bu nke onye ahụ zitere m.** ¹⁷ Onye obula na-achọ ime uche Chineke, ọ ga-achoputa ma ozizi m ọ bu nke m ma o sikwanu na Chineke. ¹⁸ Ndi ahụ na-ekwu nke onwe ha na-eme nke a iji wetara onwe ha ugwu, ma onye ahụ na-achọ ugwu nke onye zitere ya bu onye eziokwu; o nwekwaghi ihe obula bu ugha banyere ya. ¹⁹ Mosis o

* 7:2 7:2 Nke a bu mmemme ndi Juu ji echeta idi ndu ha biri n'ozara mgbe ha hapuru ala Ijipt.

nyeghi unu iwu? Ma o nweghi onye obula n'ime unu na-edebe iwu ahụ. Gini mere unu ji achọ igbu m?"

²⁰ Igwe mmadu ahụ zara, "Mmụọ ojọọ bi n'ime gi, onye choro igbu gi?"

²¹ Jisọs zara si ha, "**Aruru m otu oru, ma unu niile no na mgbagwoju anya.** ²² **Mosis nyere unu iwu ibi uguwu (n'agbanyeghi na o siteghi na Mosis, kama na nna nna anyi ha), n'ubochi izuike unu na-ebikwa mmadu uguwu.** ²³ **O buru na e nwere ike bie mmadu uguwu n'ubochi izuike ka a ghara imebi iwu Mosis, gini mere o ji na-ewute unu na m mere ka ahụ mmadu zuo oke n'ubochi izuike?** ²⁴ **Kwusinu ikpe ikpe site n'ihe anya na-ahụ, kama na-ekpenu ikpe ziri ezi."**

O bu Jisọs bu Kraist?

²⁵ N'oge ahụ, ufodu n'ime ndi Jerusalem bidoro na-asi, "Onye a o bughị nwoke ahụ ha choro igbu? ²⁶ Lee ka o no na-ekwu okwu n'ihu mmadu niile ma o nwekwaghi onye na-agwa ya ihe obula. O putara na ndisi amatala n'eziokwu na o bu Kraist? ²⁷ Ma anyi matara ebe nwoke a siri puta, mgbe Kraist ahụ ga-abia, o nweghi onye ga-amata ebe o siri puta."

²⁸ Ma di ka Jisọs na-ezi ihe n'ime ulonso ukwu ahụ, o tiri mkpu si, "**N'ezie, unu maara m, matakwa ebe m siri puta. Anoghi m n'ebe a na nke onwe m, ma onye ahụ zitere m bu eziokwu. Unu amaghi ya.** ²⁹ **Ma amara m ya, n'ihi na esitere m na ya bia. O bukwa ya zitere m."**

³⁰ Mgbe ahụ ha choro ijide ya, ma o nweghi onye obula meturu ya aka n'ihi na oge ya erubeghi. ³¹ Ma otu o di, otutu n'ime igwe mmadu ahụ kweere na ya. Ha siru, "Mgbe Kraist ahụ ga-abia, o ga-aru oru ebube ozo kariri ndi a nwoke a ruru?"

³² Ndi Farisii nuru ka igwe mmadu ahụ na-atamu ntamu n'olu nta banyere ya. Mgbe ahụ ndisi nchujaja na ndi Farisii zigara ndi na-eche nche n'ulonso ukwu ahụ ka ha gaa jide ya.

³³ Jisọs siru, "**Naani nwa oge ka mu na unu ga-anọ, aga m alakwurukwa onye zitere m.** ³⁴ **Unu ga-achọ m ma unu agaghi achota m. Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiaru ya."**

³⁵ Ndi Juu sirutara onwe ha, "Olee ebe nwoke a choro iga anyi na-agaghi achota ya? O ga-eje ebe ndi nke anyi a chusasi achusasi bi n'etiti ndi Griik, ka o ga kuziere ndi Griik ihe? ³⁶ Kedu udi okwu bu nke a o na-ekwu si, '**Unu ga-achọ m ma unu agaghi achota m,**' na '**Ebe m na-agakwa unu enweghi ike ibiaru**'?"

Isi iyi mmiri nke ndụ

³⁷ N'ubochi ikpeazu bukwa ubochi kacha ibe ya nke mmemme ahụ, Jisọs guzooro oṭo jiri oke olu tie mkpu si, "**Ọ buru na akpiri na-akpo onye obula nku, ya biakwute m bia nuru mmiri.** ³⁸ **Onye obula kweere na m, di ka akwukwo nsọ kwururi, isi iyi mmiri nke ndu ga nasoputa site n'ime afo ya.**" ³⁹ O kwuru nke a banyere Mmuo ahụ ndi kwere na ya ga-anata. Tutu ruo oge ahụ, e nyebeghi Mmuo ahụ, n'ihia na e nyebeghi Jisọs otuto.

⁴⁰ Mgbe ha nuru nke a, ufodu n'ime igwe mmadu ahụ siri, "N'eziokwu onye a bu onye amuma ahụ."

⁴¹ Ndi ozọ siri, "Ọ bu Kraist ahụ."

Ma ndi nke ozọ sikwara, "N'ezie Kraist ahụ, o ga-esi na Galili puta? ⁴² Ọ bu na akwukwo nsọ ekwughi na Kraist ga-esi n'agburu Devid puta, na Betlehem bu obodo Devid?" ⁴³ Ya mere nkewa daputara n'etiti igwe mmadu ahụ n'ihia ya. ⁴⁴ Ufodu chorọ ijide ya ma o dighi onye obula meturu ya aka.

Ekweghi ekwe nke ndi ndu ndi juu

⁴⁵ Mgbe ahụ, ndi nche ulonso ukwu loghachiri n'ebe ndiisi nchujaja na ndi Farisii no, ndi siri ha, "Gini mere unu akputaghi ya?"

⁴⁶ Ha zara, "Anyi ahubeghi onye kwuru okwu di ka nwoke a."

⁴⁷ Ndi Farisii zara ha, "Unu esorola buru ndi a ghogburu? ⁴⁸ Ọ di onye obula n'ime ndiisi maobu n'ime ndi Farisii tukwasiri ya obi? ⁴⁹ E e! Kama igwe mmadu ndi a na-amaghi iwu bu ndi a buru onu."

⁵⁰ Nikodimos, otu n'ime ha bu onye biakwutere ya na mbu siri ha, ⁵¹ "Iwu anyi o na-ama mmadu ikpe, ma o buru na o bughu uzọ nuta okwu n'onu ya, ichoputa ihe onye ahụ na-eme?"

⁵² Ha zaghachiri ya si, "Gi onwe gi, i sokwa na ndi si Galili puta? Nyochaa nke oma, i ga-achoputa na onye amuma obula agaghi esi na Galili puta."

[Akwukwo ndi mbu na otutu ndi ochie gbara akaebe enweghi amaokwu nke iri ise na ato n'akwukwo Jọn isi nke asaa ruo Jọn isi asato amaokwu nke iri na otu Jọn 7:53-8:11. Ufodu akwukwo na-edebanye amaokwu ndi a, n'ebe o zuruoke maobu ufodu n'ime ya, ma o buru na ha edechaa Jọn isi asaa amaokwu nke iri ato na isii, Jọn 7:36, Jọn 21:25, Luk 21:38 maobu Luk 24:53.]

⁵³ Mgbe ahụ, onye obula n'ime ha lara n'ulo ya.

8

¹ *Ma Jisọs rigooro n'Ugwu Oliv.*

² *N'isi ọtutu echi ya, ọ biara ọzọ n'ụlọnsọ ukwu ebe ọtutu mmadu biakwutere ya. Ọ nođuru ala malite ikuziri ha ihe.*

³ *Ndi ozizi iwu na ndi Farisii dokputara otu nwanyi ha jidere n'ikwa iko. Ha mere ka o guzo n'ihu igwe mmadu ahụ niile.*

⁴ *Ha siri ya, "Onye ozizi, anyi jidere nwanyi a ka ọ na-akwa iko. ⁵ N'iwu, Mosis nyere anyi ikike ka e jiri okwute tugbuo onye mere ihe di otu a. Gini ka i nwere ikwu banyere nke a?"*

⁶ *Ha kwuru nke a iji nwalee ya, iji nweta ihe ha ga-eji ebo ya ebubo.*

Ma Jisọs hulatarara ala were mkpisiaka ya dee ihe n'ala.

⁷ *Mgbe ha nogidere na-aju ya ajuju, o biliri si ha, "Onye obula n'ime unu na-emebeghi mmehie obula, ya buru uzọ tuọ ya nkume."* ⁸ *Ọzọ, o hulatakwarara ala malite ide ihe ọ na-edede n'ala.*

⁹ *Mgbe ha nuru nke a, ha niile n'otu n'otu, malite n'onye okenye ha, sitere n'ebe ahụ puo. N'ikpeazu, ọ foduru naani Jisọs na nwanyi ahụ, ebe o guzoro n'ihu ya. ¹⁰ Jisọs guzoro otọ juo ya si, "Nwanyi, oleekwanu ha? Ọ dighi onye mara gi ikpe?"*

¹¹ *Ọ siri, "O nweghi onye obula Onyenwe anyi."*

Jisọs siri ya, "Mu onwe m amakwaghi gi ikpe: Gawa, kama emehiekwala ọzọ."

Jisọs ihè nke ụwa

¹² *Ọzọ, Jisọs gwara ha si, "Abu m ihe nke ụwa. Onye obula na-eso m agaghi ejeghari n'ochichiri, kama ọ ga-enwe ihè nke ndu."*

¹³ *Ndi Farisii siri, "I na-agbara onwe gi ama! Ya mere ama i na-agbara onwe gi abughi ezie."*

¹⁴ *Ma Jisọs zara si, "A sikwari na mu na-agbara onwe m ama, ama m na-agba bu eziokwu. N'ihì na-amara m ebe m si bia, marakwa m ebe m na-aga. Ma unu aghotaghi ebe m si bia, maobu ebe m na-aga. ¹⁵ Unu na-ekpe ikpe di ka mmadu; ma ekpeghi m onye obula ikpe. ¹⁶ Ma ọ buru na m ekpe ikpe, ikpe m bu eziokwu n'ihì na ọ bughì naani m no, kama ọ bu mu na Nna m, onye zitere m. ¹⁷ E dere n'iwu unu si, 'ama mmadu abuo gbara bu eziokwu.' ¹⁸ Ana m agba ama banyere onwe m. Nna m, onye zitere m, na-agbakwa ama banyere m."*

¹⁹ *Mgbe ahụ ha juru ya, "Olee ebe Nna gi no?"*

Jisọs zara, "Unu amaghi m, unu amakwaghi Nna m. Ọ buru na unu matara m unu ga-amatakwa onye Nna m bu." ²⁰ *Okwu ndi a niile ka o kwuru n'ụlọnsọ ukwu ha,*

mgbe ọ na-akuzi ihe na mpaghara ụlọ ahụ ebe a na-adọba onyinye. Ma ọ dịghị onye ọbụla jidere ya n'ihì na oge ya erubeghị.

Jisọs ekwuo banyere ọnwụ ya

²¹ Ọzọ ọ gwara ha, **“Aga m ahapụ unu, unu ga-achọ m, ma unu ga-anwụ n’ime mmehie unu. Ma unu apughị ibia n’ebe m na-aga.”**

²² Nke a mere ka ndị Juu na-asị, **“Ọ ga-egbu onwe ya? Ọ bụ ya mere o ji si, ‘Ebe m na-aga unu apughị i bia?’”**

²³ Ma ọ siri ha, **“Unu si n’ala ma esi m n’elu bia. Unu bụkwa ndị ụwa, ma abụkwaghị m nke ụwa a. ²⁴ A siri m unu na unu ga-anwụ n’ime mmehie unu, naanị na unu kwenyere na mụ onwe m, bụ onye ahụ.”**

²⁵ Ha juru ya, **“Onye ka i bụ?”**

Jisọs zara si ha, **“Ahụ m onye ahụ m gwara unu na m bụ na mbụ. ²⁶ E nwere m ọtụtụ ihe m ga-ekwu n’ikpe unu ikpe. Ma matanụ na onye ahụ zitere m bụ onye eziokwu. N’ihì nke a, ihe niile m nuru site n’onu ya ka m gwara ụwa.”**

²⁷ Ọ bụ ihe banyere Nna ya ka ọ na-agwa ha, ma ha aghotaghị ya. ²⁸ Ya mere Jisọs siri, **“Mgbe unu weliri Nwa nke Mmadụ elu, mgbe ahụ ka unu ga-ama na mụ onwe m bụ ya. Unu ga-amatakwa na ọ dịghị ihe m na-eme n’onwe m, kama, di ka Nna m ziri m ka m na-ekwu ihe ndi a. ²⁹ Onye ahụ nke zitere m na-anonyekwara m. Ọ hapughikwa m mgbe ọbụla, n’ihì na ọ bụ ihe na-amasi ya ka m na-eme mgbe niile.” ³⁰ Mgbe ọ na-ekwu ihe ndi a, ọtụtụ kwenyere na ya.**

Ụmụ nke Ebrahim

³¹ Jisọs gwara ndi Juu ndi kwere na ya, **“Ọ buru na unu anogide n’okwu m n’ezie unu ga-abu ndi na-eso ụzọ m. ³² Unu ga-amatakwa eziokwu ahụ, eziokwu ahụ ga-emekwa ka unu nwere onwe unu.”**

³³ Ha zara ya, **“Anyi bụ umu Ebrahim, o nwebeghi oge anyi ji buru ohu onye ọbụla. Olee otu i si na-asị na a ga-eme ka anyi nwere onwe anyi?”**

³⁴ Jisọs zara ha, **“N’ezie, n’ezie asi m unu, onye ọbụla na-eme mmehie bụ ohu mmehie. ³⁵ Ohu enwekwaghị onodu mgbe ọbụla n’ezinaulo, ma okpara nwere onodu ruo ebighi ebi. ³⁶ Ya mere, ọ buru na Okpara ahụ emee ka unu nwere onwe unu n’ezie, unu ga-abu ndi nwere onwe unu. ³⁷ Ama m na unu bụ umu umu Ebrahim, ma unu na-achọ igbu m n’ihì na okwu m enweghi onodu n’ime unu. ³⁸ Ana m ekwu ihe m huru**

n'ebe Nna m nọ, ma unu na-eme ihe unu nuru site n'aka nna unu."

³⁹ Ha zara ya, "Ebrahim bu nna anyi."

Jisos siri ha, "**Ọ buru na unu bu umu Ebrahim, unu gara na-arụ orụ Ebrahim ruru.** ⁴⁰ **Ma unu na-achọ igbu m, bu onye gwara unu eziokwu ahụ m nuru n'ebe Chineke nọ. Ebrahim emeghi otu a.** ⁴¹ **Unu na-arụ orụ nna unu ruru."**

Ha siri ya, "Anyi abughi umu a muru site n'ikwa iko; naani Chineke ya onwe ya bu otu Nna anyi nwere."

Umu nke Ekwensu

⁴² Jisos gwara ha, "**Ọ buru n'ezie na Chineke bu Nna unu, unu ga-ahụ m n'anya, n'ihu na ọ bu Chineke zitere m. Abiaghi m site n'ike aka m.** ⁴³ **Gini mere unu adighi aghota ihe m na-ekwu? Ọ bu na unu enweghi ike inabata okwu m.** ⁴⁴ **Unu bu umu nke nna unu ekwensu. Uche unu bu imezu ihe nke nna unu na-achọ. Ọ bu ogbu ochu site na mbu. Ọ dighi ejigide eziokwu n'ihu na eziokwu adighi n'ime ya. Mgbe ọ na-ekwu okwu ugha, ọ na-ekwu di ka odidi ya siri di, n'ihu na ọ bu onye ugha burukwa nna nke ugha.** ⁴⁵ **Ma n'ihu na m na-ekwu eziokwu, ọ bu ya mere unu ekwenyeghi na m.** ⁴⁶ **O nwere onye n'ime unu puru itu m mmehie m n'ihu? Ọ buru na m na-ekwu eziokwu, gini mere unu ekwenyeghi na m?** ⁴⁷ **Onye obula sitere na Chineke na-anu ihe Chineke na-ekwu. Ihe kpatara unu adighi anu bu maka unu abughi ndi nke Chineke."**

Jisos na Ebrahim

⁴⁸ Ndi Juu zara si, "Anyi e kwughi eziokwu mgbe anyi siri na i bu onye Sameria, na mmuo ojoo bikwa n'ime gi?"

⁴⁹ Jisos zaghachiri, "**Mmuo ojoo obula adighi n'ime m, kama ana m asopuru Nna m, ma unu adighi asopuru m.** ⁵⁰ **Anaghi m achọ otuto nke onwe m, kama ọ di onye nke na-achọ ya. Ọ bukwa ya bu onye ikpe.** ⁵¹ **N'ezie, n'ezie, agwa unu, onye obula na-edebe okwu m agaghi anwu ozọ."**

⁵² Mgbe ahụ ndi Juu siri ya, "Anyi maara ugbo a na mmuo ojoo bi n'ime gi. Ebrahim nwuru anwu ya na ndi amuma, ma gi onwe gi na-asị na onye obula kwere na gi agaghi anwu ruo mgbe ebighi ebi. ⁵³ **I di ukwu karịa nna anyi Ebrahim? Ọ nwuru, ma ndi amuma nwukwara. Onye ka i na-eche na i bu?"**

⁵⁴ Jisos zara, "**Ọ buru na m etoo onwe m, otuto m bu ihe efu, Nna m, onye unu na-asị na ọ bu Chineke unu, bu onye na-eto m.** ⁵⁵ **Amaara m onye ọ bu n'agbanyeghi**

na unu amaghị ya. Aga m abụ onye ụgha ma ọ buru na m ga-asị na-amaghị m onye ọ bụ. Amaara m ya na-edebekwa okwu ya. ⁵⁶ Nna unu Ebrahim nūriri ọnu mgbe o chetara na ọ ga-ahụ ụbọchị m; ọ hụrụ ya ma nūriakwa ọnu.”

⁵⁷ Ndị Juu siri ya, “Ị gbabeghị iri afo ise ma ị hula Ebrahim?”

⁵⁸ Jisọs siri ha, “**N’ezie, n’ezie agwa m unu, tupu amụọ Ebrahim, mụ onwe m nọ ya.**” ⁵⁹ Ya mere, ha tụtulitere nkume itụ ya, ma Jisọs zoro onwe ya, sitekwa n’ulonso ukwu ahụ puo.

9

Jisọs agwoọ onye isi

¹ Mgbe ọ na-agafe, ọ hụrụ otu nwoke kpuru isi site n’afọ nne ya. ² Ndị na-eso ụzọ ya juru ya si, “Onye ozizi, onye mehiere? Nwoke a ka ọ bụ ndị mụrụ ya, nke mere e ji mụọ ya n’isi?”

³ Jisọs siri, “**Nwoke a emehieghi, ndị mụrụ ya emehiekwaghi, kama o kpuru isi ka ọrụ Chineke pụta ihè na ndụ ya.** ⁴ Anyị aghaghị iru ọrụ onye ahụ zitere m, mgbe chi ka di, anyasị na-abia mgbe o nweghi onye pụrụ iru ọrụ. ⁵ Di ka m nọ n’uwa, Abụ m ihè nke uwa.”

⁶ Mgbe o kwusiri nke a, ọ busara ọnu mmiri asụ n’ala gwakọtara ya na aja, werekwa aja ahụ tee nwoke ahụ n’anya. ⁷ Ọ gwara ya, “**Gaa n’odo mmiri Sailom saa ihu gi**” (nke a pụtara “Zitere”). Ọ gara saa ihu ya, loghachita na-ahụ ụzọ.

⁸ Ndị agbataobi ya na ndị n’ahụ ya n’oge gara aga ka ọ na-ariọ aririọ siri, “Nke a, ọ bughị nwoke ahụ na-anọdu ala na-ariọ aririọ?” ⁹ Ụfọdu na-asị, “Ọ bụ ya.”

Ma ndị ọzọ na-asikwa, “Ọ bughị ya. Ọ bụ onye yiri ya.”

Ma ọ na-asị, “Abụ m nwoke ahụ.”

¹⁰ Ha na-asị ya, “Olee otu anya gi siri meghee?”

¹¹ Ọ zara, “Nwoke a na-akpọ Jisọs gwakọtara ụrọ tee m n’anya. Ọ gwara m si, ‘Gaa saa ihu gi n’odo mmiri Sailom.’ A gara m saa onwe m, malitekwa ihu ụzọ.”

¹² Ha siri ya, “Olee ebe nwoke ahụ nọ?”

Ọ siri, “Amaghị m.”

Ndị Farisii emee nchọpụta maka ọgwugwo ahụ

¹³ Ha dutere nwoke ahụ kpuru isi na mbụ n’ihu ndị Farisii. ¹⁴ Ma ọ bụ n’ụbọchị izuike ka Jisọs gwakọtara aja, jiri ya meghe anya ya. ¹⁵ Ya mere, ndị Farisii juru ya otu o si bido ihu ụzọ. Ọ siri ha, “Ọ gwakọtara aja tee m n’anya, a sakwara m ihu ma ugbu a ana m ahụ ụzọ.”

16 Ufọdụ ndị Farisii siri, “Nwoke a esiteghị n’ebe Chineke nọ bịa, n’ihi na ọ dighị edebe ụbọchị izuike.”

Ma ndị ọzọ na-asi, “Olee otu onye mmehie ga-esi ruo ọrụ ịribama ndị di otu a?” Nkewa diri n’etiti ha.

17 Ya mere, ha siri nwoke ahụ kpuru isi, “Gini ka i nwere ikwu banyere ya? O bu anya gi ka o meghere.”

O siri, “O bu onye amuma.”

18 Ma ndi Juu ahụ ekweghi na nwoke a bu onye kpuru isi na mbu, nke e mere ka o hu uzọ, tutu ruo mgbe ha kpọrọ ndi muru ya. 19 Ha juru ha si, “Onye a o bu nwa unu, onye unu na-asi na o kpuru isi site n’oge a muru ya? O si ana ahụ uzọ ugbu a?”

20 Ndi muru ya zara, “nke a bu nwa anyi. Anyi matakwarana na o kpuru isi site n’oge anyi muru ya. 21 Ma otu o si ahụ uzọ ugbu a maobu onye meghere anya ya, anyi amaghi. Juonu ya. O bu dimkpa, ya zara onu ya.” 22 Ihe a ka ndi muru ya kwuru n’ihi na ha na-atu egwu ndi Juu. Ndi kpebirila na o buru na onye obula ekwuo na Jisos bu Kraist ahụ, ha ga-achupu onye ahụ site n’ulo ekpere ha. 23 Nke a mere ndi muru ya jiri si, “O bu dimkpa, unu juo ya.”

24 Ha kpọrọ nwoke a nke ugboro abuo, bu onye ahụ kpuburu isi, si ya, “Nye Chineke otuto. Anyi maara na nwoke a bu onye mmehie.”

25 O zara, “Amaghi m maobu onye mmehie ma o bughị. Ma otu ihe ka m maara, ekpuru m isi na mbu ma ugbu a ana m ahụ uzọ.”

26 Ha siri ya, “Gini ka o mere gi? Olee otu o si meghe anya gi?”

27 O zara ha, “Agwala m unu ihe niile, ma unu achoghi ikwere. Gini mere unu ji choo inu ya ozọ? Unu chokwara igho ndi na-eso uzọ ya?”

28 Ha bigboro ya si, “Gi onwe gi burukwa onye na-eso uzọ ya! Anyi bu ndi na-eso uzọ Mosis. 29 Anyi mara na Chineke gwara Mosis okwu, ma gbasara nwoke a, anyi amaghi ebe o siri bia.”

30 Nwoke ahụ zaghachiri si ha, “Ma otu o di, nke a bu ihe itunanya! Unu amaghi ebe o siri bia ma o meghere anya m. 31 Anyi mara na Chineke adighi ege ndi mmehie nti, ma o na-ege nti onye na-atu egwu ya na onye na-eme uche ya. 32 Site na mgbe e kere uwa, o dibeghi onye a nuru na o meghere anya onye kpuru isi. 33 O buru na nwoke a esiteghị n’ebe Chineke nọ, o gaghị enwe ike ime ihe obula.”

34 Ha zara si ya, “Gi onye a muru n’ime mmehie, i na-acho ikuziri anyi ihe?” Ha chupuru ya n’ezi.

Ikpu isi nke ime mmuo

³⁵ Jisòs nùrù na ha achupùla ya n'ezi, ma mgbe ọ chọtara ya, ọ sịrị ya, **"I kweere na Nwa nke Mmadu?"**

³⁶ Ọ zara sị, "Onyenwe m, ọ bụ onye? Gwa m ka m nwe ike ikwere na ya."

³⁷ Jisòs sịrị ya, **"Ị hùla ya ugbu a; onye gị na ya na-ekwurita okwu bụ onye ahụ."**

³⁸ Ọ sịrị, "Onyenwe m, ekwela m." Ọ kpọrọ isiala nye ya.

³⁹ Jisòs sịrị, **"Ọ bụ n'ihì ikpe ka m ji bịa n'ụwa, ka ndị na-adighi ahụ ụzọ bido ihụ ụzọ, na ka ndị na-ahụ ụzọ ghọọ ndị kpuru isi."**

⁴⁰ Mgbe ụfọdụ ndị Farisii nọ nso n'ebe ahụ nùrù nke a, ha sịrị ya, "Anyị onwe anyị, anyị bụkwa ndị kpuru isi?"

⁴¹ Jisòs sịrị ha, **"Ọ bụrụ na unu kpuru isi, ikpe omuma mmehie agaghị ama unu, ma ugbu a ebe unu sị na unu na-ahụ ụzọ ikpe omuma unu na-adigide."**

10

Onye ọzuzu aturu na igwe aturu ya

¹ "N'ezie, n'ezie, agwa m unu, onye ọbùla na-adighi esite n'ọnu ụzọ aba n'ogba aturu kama ọ na-arị elu ka o site n'elu ụlọ ahụ wufee, bụ onye ohi burukwa onye na-apunara mmadu ihe. ² Onye na-esite n'ọnu ụzọ abanye bụ onye ọzuzu aturu. ³ Onye nche ọnu ụzọ na-emeghere ya ụzọ, aturu ya na-anukwa olu ya. Ọ na-akpọ aturu nke ya aha, ma duru ha puo. ⁴ Mgbe ọ kpọtasiri ndi niile bụ nke ya, ọ na-aga n'ihu ha. Aturu ya na-esokwa ya n'azu n'ihì na ha maara olu ya. ⁵ Ha agaghị eso onye ọbìa, kama ha gbaara ya ọso. N'ihì na ha amaghì olu onye ọbìa." ⁶ Jisòs ji ihe yiri ihe gwa ha okwu. Ma ha aghotaghì ihe ọ nọ na-agwa ha.

⁷ Ọzọ, Jisòs sịrị, "N'ezie, n'ezie, ana m agwa unu, mụ onwe m bụ ọnu ụzọ ogba aturu ahụ. ⁸ Ndi niile biara tupu mụ onwe m abia bụ ndi ohi na ndi na-apunara mmadu ihe n'ike. Umụ aturu anakwaghì ha ntị. ⁹ Mụ onwe m bụ ụzọ. Onye ọbùla sitere na m banye, a ga-azoputa ya. Ọ ga na-apu na-abata na-achotakwa nri. ¹⁰ Onye ohi na-abia naani ka o zuo ohi, gbuo ma bibiekwa; abiaara m ka ha nwe ndu ma nwebigakwa ya oke.

¹¹ "Mụ onwe m bụ onye ọzuzu aturu oma. Ezi onye ọzuzu aturu na-atogbo ndu ya n'ihì aturu ya. ¹² Onye egoro ọru, nke na-abughì onye nche aturu, onye aturu na-abughì nke ya, ọ na-ahapu ha gbaa ọso mgbe ọ huru agu ka ọ na-abia; mgbe ahụ agu na-achuso aturu ahụ chusasia ha. ¹³ Onye egoro ọru na-agbapu, n'ihì na ọ

bụ onye e goro ọrụ, ọ naghị echegbu onwe ya banyere aturụ ndị ahụ.

¹⁴ **“Abụ m onye ọzuzu aturụ ọma; amaara m aturụ m, aturụ nke m makwaara m. ¹⁵ Dị ka Nna ahụ maara m, mụ onwe m makwa Nna ahụ. Ana m atọgbọ ndụ m n’ihi aturụ ahụ. ¹⁶ Enwere m umụ aturụ ọzọ ndị na-anọghị n’ogba aturụ a. Aghaghị m ikpobatakwa ha. Ha onwe ha ga-anụ olu m, a ga-enwekwa otu igwe aturụ na otu onye ọzuzu aturụ. ¹⁷ Maka nke a ka Nna jiri hụ m n’anya, n’ihi na ana m atọgbọ ndụ m, ka m wereghachikwa ya ọzọ. ¹⁸ O nweghị onye ọbụla puru ịnara m ya, kama ana m atọgbọ ya n’ike nke onwe m. Enwere m ikike itọgbọ ya, nweekwa ikike iwereghachi ya ọzọ. Anatara m iwu a site n’aka Nna m.”**

¹⁹ Ọzọkwa, nkewa batara n’etiti ndị Juu n’ihi okwu ndị a. ²⁰ Ọtụtụ n’ime ha na-ekwu, “Ọ bụ onye mmụọ ojọọ na-achị ya, onye isi mebiri. Ọ bara uru ige ya ntị?”

²¹ Ma ndị ọzọ na-ekwu, “Okwu ndị a adighị ka nke onye mmụọ ojọọ bi n’ime ya. Mmụọ ojọọ o nwere ike ime ka anya onye kpuru isi meghee?”

Ekweghị ekwe nke ndị juu

²² N’oge ahụ, mmemme icheta mgbe e doro ụlọnsọ ukwu ahụ nsọ ruru na Jerusalem. Ọ bụ oge oke oyi,* ²³ ma Jisọs nọ na-ejeghari n’ụlọnsọ ukwu, n’iba† Solomon. ²⁴ Ndị Juu gbara ya gburugburu sị ya, “Ruo ole mgbe ka ị ga-edebe anyị n’onọdụ olileanya? Ọ buru na ị bụ Kraịst ahụ, gwaghee anyị ọnu.”

²⁵ Jisọs zara ha, **“Agwara m unu, ma unu ekweghị. Ọrụ m na-arụ n’aha Nna m na-agba ama banyere m. ²⁶ Ma unu ekwenyeghị, n’ihi na unu esoghị n’igwe aturụ m. ²⁷ Aturụ m na-anụ olu m. Amaara m ha, ha na-esokwa m. ²⁸ Ana m enye ha ndụ ebighị ebi. Ha agaghị ala n’iyi. Mmadụ ọbụla enwekwaghị ike ipunari ha n’aka m. ²⁹ Nna m onye nyere m ha dị ukwu karịa ihe niile. O nweghị onye nwere ike ịnapụ ha site n’aka Nna m. ³⁰ Mụ na nna m bụ otu.”**

³¹ Ndị Juu tụtulitekwarara nkume ọzọ itụ ya. ³² Ma Jisọs zara ha, **“E zila m unu ọtụtụ ọrụ ọma nke sitere n’aka Nna m, olee nke unu na-achọ itụ m nkume n’ihi ya?”**

* **10:22** 10:22 Nke a bụ mmemme icheta ido nsọ e doro ụlọnsọ ukwu ahụ mgbe e wughariri ya n’ihi mmeru ndi Siria meruru ya. E mere ka anyi mata na o bu onye a na-akpo Antioqus Efficanis meruru ụlọnsọ ahụ, mgbe o ji ezi chuo aja n’elu ebe ichu aja ya, dika akwukwo akuko si koo ya. † **10:23** 10:23 Maobu, mgbe ulo

³³ Ndi Juu zara ya, “Anyị achoghị ịtụ gị nkume n’ihi ọrụ ọma ndị a, kama n’ihi nkwulu na n’ihi na gị bụ mmadụ efu, ma ị na-eme onwe gị Chineke.”

³⁴ Jisọs zara ha, **“Edeghị ya n’iwu unu, si, ‘Mụ onwe m siri na unu bu chi’? ³⁵ O buru na a kporo ndi ahụ nabatara okwu Chineke ‘chi,’ apughikwa imebi ihe e dere n’akwukwo nsọ. ³⁶ Unu na-ekwu na onye ahụ Chineke doro nsọ ma zitekwa ya n’ime uwa na-ekwulu Chineke n’ihi na m siri, ‘Abụ m Ọkpara Chineke?’ ³⁷ Unu ekwenyela na m, ma ọ buru na ọ bughị ọrụ Nna m ka m na-arụ. ³⁸ Ma ọ buru na m na-arụ ya, a sịkwari na unu ekweghi na m, kwerenu n’oru ndi a, ka unu nwee ike mata ma ghotakwa na Nna ahụ no n’ime m, mụ onwe m nokwa n’ime Nna ahụ.” ³⁹ Ọzọkwa, ha gbaliri ijide ya ma ọ siri n’aka ha puo.**

⁴⁰ Mgbe ahụ ọ laghachiri azu n’ofe osimiri Jodan, bu ebe Jọn noro na mbu mee baptizim, ebe ahụ ka ọ noduru. ⁴¹ Otutu ndi mmadu biakwutere ya. Ha na-asi, “Jọn arughi ọrụ ihe iribama obula, ma ihe niile Jọn kwuru banyere nwoke a bu eziokwu.” ⁴² Otutu mmadu kwenyekwara na ya n’ebe ahụ.

11

Onwu Lazaros

¹ N’oge ahụ, ahụ adighi otu nwoke a na-akpo Lazaros onye Betani, nke bu obodo nta nke Meri na Mata nwanne ya nwanyi. ² Nke a bu Meri ahụ weere mmanu otite di oke onuahia tee Onyenwe anyi, ma jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. Ọ bu nwanne ya nwoke Lazaros bu onye no n’oria. ³ Nke a mere umunne ya nwanyi zigara Jisos ozi si, “Onyenwe anyi, onye ahụ nke i huru n’anya no n’oria.”

⁴ Mgbe Jisos nuru ya, ọ siri, **“Orịa a abughị nke onwu kama ọ bu iyi nye Chineke otuto nakwa ka e site na ya nye Ọkpara Chineke otuto.”** ⁵ Jisos huru Mata, na nwanne ya nwanyi na Lazaros n’anya. ⁶ Mgbe ọ nuru na Lazaros no n’oria, ọ nokwuru mkpuru ubochi abuo n’ebe ahụ ọ no. ⁷ Ya mere, ọ gwara ndi na-eso uzọ ya, **“Ngwanu ka anyi laghachi azu na Judia.”**

⁸ Ma ndi na-eso uzọ ya siri ya, “Onye ozizi, n’oge nta gara aga ka ndi Juu chorọ ịtụ gị nkume. I na-agakwa ebe ahụ ozo?”

⁹ Jisos zara, **“O bughị awa iri na abuo di n’otu ehie nke ubochi? Onye na-ejeghari n’ehie anaghi asu ngongo, n’ihi na ọ na-eji ihè nke uwa a ahụ uzọ.”** ¹⁰ Ma

ndị na-ejegharị n'abalị na-azọhie ụkwụ, n'ihị na ihè adighị n'ime ha."

¹¹ Mgbe o kwusiri nke a, ọ gwakwara ha, **"Enyi anyị Lazaros na-arahu ụra, ma ana m aga ikpote ya n'ura."**

¹² Ndị na-eso ụzọ ya siri ya, "Onyenwe anyị, ọ buru na ọ na-arahu ụra, ọ ga-adi mma." ¹³ Ihe Jisos na-ekwu bu banyere onwu ya ma ha chere na ọ na-ekwu banyere irahu ụra efu.

¹⁴ Mgbe ahụ, Jisos gwaghere ha onu, **"Lazaros anwuola. ¹⁵ Ma n'ihị unu, obi di m uto na anoghi m n'ebe ahụ, ka unu nwe ike kwere. Ma bianu ka anyi gakwuru ya."**

¹⁶ Tomos, onye a na-akpo Didimos, gwara ndi na-eso ụzọ ibe ya, "Ka anyi gakwanu ka anyi soro ya nwuo."

Jisos akasie umunne nwanyi Lazaros obi

¹⁷ Mgbe Jisos rutere, ọ chọputara na Lazaros anọlari n'ili ubochi anọ. ¹⁸ Betani di Jerusalem nso, ihe di ka kilomita ato. ¹⁹ Ma otutu ndi Juu biakwutere Mata na Meri ikasi ha obi n'ihị onwu nwanne ha nwoke. ²⁰ Mgbe ozi obibia Jisos ruru Mata nti, ọ gara izute ya, ma Meri noduru n'ulo.

²¹ Mata siri Jisos, "Onyenwe m, a si na i no n'ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu. ²² Ma ugbu a, amara m na Chineke ga-enye gi ihe obula i rioro."

²³ Jisos siri ya, **"Nwanne gi nwoke ga-ebili ozọ."**

²⁴ Mata siri ya, "Amara m na ọ ga-ebili ozọ n'ubochi mbilite n'onwu n'oge ikpeazu."

²⁵ Jisos gwara ya, **"Mu onwe m bu mbilite n'onwu na ndu. Onye obula kwere na m, a sikwari na ọ nwuru anwu, ọ ga-adi ndu ozọ. ²⁶ Ma onye obula di ndu nke na-ekwere na m agaghi anwu. I kwere nke a?"**

²⁷ O siri ya, "E, Onyenwe m, ekwere m na i bu Kraist ahụ, Okpara Chineke, onye ga-abia n'uwa."

Jisos bere akwa

²⁸ Mgbe o kwuchara nke a, ọ gara kpo nwanne ya nwanyi bu Meri, jiri nwayo si ya, "Onye ozizi abiala, ọ na-akpo gi."

²⁹ Mgbe ọ nuru nke a, ọ biliri osiso ga zute ya. ³⁰ Ruo mgbe a, Jisos abiarutebeghi n'obodo nta ahụ, ma ọ ka no n'ebe ahụ Mata zutere ya. ³¹ Ndị Juu no n'ulo na-akasi Meri obi huru ya ka ọ puru ngwangwa. Ha sochiri ya n'azu n'ihị na ha chere na ọ na-aga n'ili ibe akwa n'ebe ahụ.

³² Mgbe Meri rutere n'ebe Jisos no, ọ dara n'ukwu ya si, "Onyenwe m, ọ buru na i no n'ebe a, nwanne m nwoke agaraghi anwu."

³³ Mgbe Jisos huru ya ka ọ na-ebe akwa ya na ndi Juu ahụ so ya ka ha na-ebekwa akwa, o meturu ya n'ime mmuo ya.

O nwere omiiko di ukwuu. ³⁴ O siri, **“Olee ebe unu liri ya?”**

Ha siri ya, “Onyenwe anyi bia ka i hu.”

³⁵ Jisosh ebee akwa.

³⁶ Mgbe ahụ ndi Juu na-asi, “Lee ka o si hu ya n’anya.”

³⁷ Ma ufodu n’ime ha siri, “Nwoke a meghere anya onye kpuru isi, o garaghi enwe ike mee ka nwoke a hapu inwu?”

Jisosh akpolite Lazaros site n’onwu

³⁸ Ozokwa, Jisosh suru ude n’ime onwe ya nke ukwuu, bjarute n’ili ahụ nso. Ili ahụ bu ogha e jiri nkume di ukwuu mechie onu ya. ³⁹ Jisosh siri, **“Bupunụ nkume ahụ!”**

Ma Mata, nwanne nwanyi onye ahụ nwuru anwu, siri ya, “Onyenwe anyi, o ga na-esi isi ugbo a, n’ihi na nke a bu abali anọ o nwuru.”

⁴⁰ Ma Jisosh siri ya, **“O bu na m agwaghi gi si na o buru na i kwere i ga-ahụ oru ebube Chineke?”**

⁴¹ Ya mere, ha bupuru nkume ahụ. Jisosh lere anya n’elu si, **“Nna, ana m ekele gi n’ihi na i nula olu m. ⁴² Amaara m na i na-anu olu m mgbe niile. Ana m ekwu nke a n’ihi ndi a gbara m gburugburu n’ebe a, ka ha kwere na o bu gi zitere m.”**

⁴³ Mgbe o kwusiri nke a, o jiri oke olu tie mkpu, **“Lazaros, puta!”** ⁴⁴ Onye ahụ nwuru anwu putara, e jikwa akwa ozu kekota aka ya na ukwu ya, werekwa akwa ichafu kechie ihu ya.

Jisosh siri ha, **“Topunu ya, hapu ya ka o laa.”**

Izu igbu Jisosh

⁴⁵ Otutu ndi Juu biakwutere Meri bu ndi huru ihe a o mere, kwere na ya. ⁴⁶ Ma ufodu n’ime ha lara gaa kororo ndi Farisii ihe o mere. ⁴⁷ Mgbe ahụ, ndiisi nchujaja na ndi Farisii kororo nzuko ndi Sanhedrin.

Ha na-asi, “Gini ka anyi ga-eme? N’ihi na nwoke a na-eme otutu ihe iribama. ⁴⁸ O buru na anyi ahapu ya ka o gaa n’ihu, mmadu niile ga-ekwere na ya. Ndi Rom ga-abiakwa, kwatuo ulonso ukwu ma napu anyi obodo anyi.”

⁴⁹ Ma otu onye n’ime ha bu Kaifas, onyeisi nchujaja n’afu ahụ siri ha, “Unu amaghi ihe obula. ⁵⁰ O bu na unu amaghi na o ka mma ka otu onye nwuo n’ihi mmadu niile, kariya n’obodo anyi niile ga-ala n’iyi.”

⁵¹ Di ka onyeisi nchujaja nke afu ahụ, o kwughi nke a site n’echiche ya, kama o buru amuma na Jisosh ga-anwu n’ihi mba ndi Juu. ⁵² O bughu n’ihi mba ahụ naani, kama, ka o kpokota umu Chineke ndi gbasara n’ebe niile. ⁵³ Ya mere,

site n'ubochi ahụ, ha malitere igba izu otu ha ga-esi gbuo ya.

⁵⁴ Ya mere, Jisọs kwusiri igaghari ebe ndi Juu ga-ahụ ya. O siri n'ebe ahụ puo gaa n'akuku ozara n'otu obodo nta a na-akpo Ifrem. Ya na ndi na-eso uzọ ya noduru n'ebe ahụ.

⁵⁵ Mmemme Ngabiga ndi Juu dikwa nso. Otutu ndi mmadu si n'akuku ala ndi Juu niile bia Jerusalem. Ha biara tutu mmemme ahụ ebido ka ha mee onwe ha ka ha di ocha.

⁵⁶ Ha na-achọ Jisọs na-ajurita onwe ha n'ime ulonso ukwu ahụ, "Gini ka unu chere? O bu na o gaghị abia na mmemme a?" ⁵⁷ Ma n'oge ahụ, ndisi nchujaja na ndi Farisii enyela iwu ka onye obula huru ya bia gwa ha ka ha gaa jide ya.

12

Meri etee Jisọs Mmanu

¹ Ubochi isii tupu e mee Mmemme Ngabiga, Jisọs gara Betani bu obodo Lazaros, onye ahụ o mere ka o site n'onwu bilie. ² N'ebe ahụ, ha siiri Jisọs nri, o bukwa Mata na-eje ozi isi nri ahụ, Lazaros bu otu onye n'ime ndi sooro ya nodu na nri ahụ. ³ Mgbe ahụ, Meri weere mmanu otite di okara lita nke ezigbo naad, mmanu isi utu di oke onuahia, o wukwasara ya Jisọs n'ukwu, jirikwa agiri isi ya hichaa ukwu ya. Nke a mere ka ulo ahụ juputa n'isi utu nke mmanu otite ahụ.

⁴ Ma Judas Iskariot, otu n'ime ndi na-eso uzọ ya, onye ahụ ga-arara ya nye, kwuru, ⁵ "Gini mere na-ereghi mmanu otite a nari denari ato,* were ego ya nye ndi ogbenye?" ⁶ O kwughi nke a n'ihi na ihe banyere ndi ogbenye na-emetu ya n'obi kama n'ihi na o bu onye ohi; di ka onye na-ejide akpa ego ha, mgbe ufodu, o na-amanye aka n'ego ahụ zubiri ego.

⁷ Jisọs siri, "**Hapu ya aka, o zutara ya ka o na-akwado maka ubochi olili m.** ⁸ **Unu nwere ndi ogbenye n'etiti unu mgbe niile, ma mu na unu agaghị anọ mgbe niile.**"

⁹ Ma mgbe igwe ndi Juu nuru na o no n'ebe ahụ, ha biara, o bughị naani ka ha hu ya, kama ka ha hukwa Lazaros onye o mere ka o si na ndi nwuru anwu bilie. ¹⁰ Ya mere, ndisi nchujaja gbakwara izu igbukwa Lazaros. ¹¹ N'ihi na o bu n'ihi ya ka otutu ndi Juu ji na-ahapu ha ma na-ekwerekwa na Jisọs.

Jisọs abia na Jerusalem di ka Eze

¹² N'echi ya oke igwe mmadu ahụ ndi biara mmemme nuru na Jisọs na-abia Jerusalem. ¹³ Ha weere igu nkwu puo izute ya na-eti mkpu,

* 12:5 12:5 Nari denari ato ruru ugwo onwa onye oru ga-anata n'otu afo.

“Hozanna!”

“Onye a goziri agozi ka onye ahụ bu nke na-abia n’aha Onyenwe anyi!”†

“Ngozi diri eze Izrel!”

¹⁴ Jisosh huru nwa inyinya ibu, nokwasị n’elu ya, di ka e dere ya,

¹⁵ “Atula egwu, gi ada Zayon!

Lee, eze gi ka o na-abia.

O nokwasiri n’elu nwa inyinya ibu.”‡

¹⁶ Na mbu ndi na-eso uzọ ya aghotaghi ihe ndi a niile. Ma mgbe e nyesiri Jisosh otuto, ka ha chetara na-edereri ihe ndi a banyere ya, na e mekwara ya rii ihe ndi a.

¹⁷ Igwe mmadu ahụ bu ndi ya na ha no mgbe o si n’ili kpoputa Lazaros, mee ka o si n’onwu bilie, gara n’ihu na-agba ama ya. ¹⁸ Otutu mmadu puru izute ya n’ihi na ha nuru akuko oru ihe iribama niile o ruru. ¹⁹ Ya mere, ndi Farisii siritara onwe ha, “Unu ahula na o nweghi ihe unu puru ime, leenu ka uwa niile na-eso ya.”

Jisosh gbara ama onwu ya

²⁰ Ma ufodu ndi Griik so n’ime ndi ahụ biara ife ofufe n’oge mmemme ahụ. ²¹ Ha biakwutere Filip onye si Betsaida di na Galili, gwa ya si, “Nna anyi ukwu, anyi choro ihu Jisosh.” ²² Filip puru gaa gwa Andru, ya na Andru sooro gaa gwa Jisosh.

²³ Jisosh zara si, “**Oge awa ahụ eruola mgbe a ga-enye Nwa nke Mmadu otuto.** ²⁴ **N’ezie, n’ezie, agwa m unu, o buru na mkpuru oka wiiti adaghi n’ala nwuo, o ganọ naani ya. Ma o buru na o nwuo, o ga-amị otutu mkpuru.** ²⁵ **Ndi obula huru ndu ha n’anya ga-atufu ya, ebe ndi obula kporo ndu ha asi n’uwa a, ga-ejedebe ya ruo mgbe ebighi ebi.** ²⁶ **Onye obula na-ejere m ozi aghaghi iso m; ebe m no ka onye na-ejere m ozi ganokwa. Onye obula na-ejere m ozi ka Nna m gasopuru.**

²⁷ “**Ugbu a, mkpuruobi m juputara n’ihe mgbu. Ginikwa ka m ga-ekwu, Nna, zoputa m n’awa nke a? Mba! O bu n’ihi nke a ka m ji bia n’oge awa a.** ²⁸ **Nna, nye aha gi otuto.**”

Mgbe ahụ, otu olu siri n’eluigwe bia, “Enyela m ya otuto, m ga-enyekwa ya otuto ozọ.” ²⁹ Igwe ndi mmadu guzo n’ebe ahụ, ndi nuru ya na-ekwu, “O bu egbe eluigwe gbara.” Ndi ozọ na-asi, “O bu mmuo ozi na-agwa ya okwu.”

† 12:13 12:13 Abụ 118:25,26 ‡ 12:15 12:15 Zek 9:9

³⁰ Jisọs zara ma si, **“Olu a abịaghị n’ihi m kama ọ b́jara n’ihi unu.** ³¹ **Ugbu a bu oge a ga-ekpe ́wa a ikpe. Ugbu a ka a ga-achupu onye ahụ na-achị ́wa a.** ³² **Ma mu onwe m, mgbe e si n’_wa welie m elu, aga m ad_ota mmadu niile nye onwe m.”** ³³ O kwuru nke a iji gosi ́di ́nwa nke ọ gaje inwu.

³⁴ Igwe mmadu ahụ zara ya, “Anyị an_ula site n’akwukwo iwu na Kraist ahụ ga-adị ndu ruo mgbe ebighi ebi. Ma gini mere i ji asi na, **‘A ghaghị iweli Nwa nke Mmadu elu’?** Onye bu ‘Nwa nke mmadu a’?”

³⁵ Jisọs sirị ha, **“Ihè ga-enwuru unu naani nwa oge nta. Jeghari_ani n’ihè a, ugbu a unu nwere ya, tupu ochichiri abiakwasị unu. Onye na-ejeghari n’ochichiri amaghị ebe ọ na-aga.** ³⁶ **Kwerenu n’ihè ahụ ugbu a unu nwere ya ka unu gho_ọ umu nke ihè.”** Mgbe Jisọs kwusiri nke a ọ hapuru ha pu_ọ ga zoo onwe ya.

Ndi Juu gara n’ihu na-ekweghi ekwe ha

³⁷ N’agbanyeghi oru iribama niile ọ ruru n’etiti ha, ha ekwereghe na ya. ³⁸ Nke a bu imezu ihe Aizaya onye amuma kwuru,

“Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi
 ọ bukwa n’ahụ onye ka e kpugheere ogwe aka Onyenwe
 anyi?”§

³⁹ Ma ha enweghe ike kwere, n’ihi na Aizaya kwukwara n’ebe ozo, si,

⁴⁰ “O meela ka ha kpuo isi,
 mekwa ka obi ha kpochie
 Ka ha ghara iji anya ha hu uzọ
 maobu jiri obi ha ghot_ a ihe obula
 Ka ha gharakwa ichighari, ka m gw_ọ ha.”*

⁴¹ Aizaya kwuru ihe ndi a n’ihi na ọ huru ebube ya, ma kwuo banyere ya.

⁴² Otu ọ di, otutu n’ime ndisi kweere na ya, ma ha ekwuputaghi nke a. N’ihi na ha turu egwu na ndi Farisii ga-achupu ha site n’ulo ekpere. ⁴³ N’ihi na ha huru otuto mmadu n’anya kar_ a otuto Chineke.

⁴⁴ Jisọs tiri mkpu si, **“Onye obula kwere na m, ọ bughị na m ka o kwere, kama ọ bu na onye nke zitere m.**

⁴⁵ **N’ihi na onye obula huru m ahula onye nke zitere m.** ⁴⁶ **Abiara m n’ime ́wa di ka ihè ka onye obula nke kwere na m ghara ino n’ochichiri.**

⁴⁷ **“Ma ọ buru na onye obula anu okwu m ma ju ime ya, ọ bughị m na-ekpe ya ikpe. N’ihi na abiara m**

izoputa uwa, o bughị ikpe uwa ikpe. ⁴⁸ Onye obula juru m ma jukwa okwu m, nwere onye ga-ekpe ya ikpe. Okwu niile m kwuru ga-ama ya ikpe n'ubochi ikpezu. ⁴⁹ Okwu ndi a esiteghi n'aka m. Ha sitere n'aka Nna ahụ onye zitere m ma nyekwa m iwu ihe m ga-ekwu na otu m ga esi kwuo ya. ⁵⁰ Ama m na iwu ya bu ndu ebighi ebi, n'ihi ya, ihe obula Nna gwara m ka m na-ekwu."

13

Jisosh asaa ukwu ndi na-eso uzọ ya

¹ Tupu oge Mmemme Ngabiga eruo, Jisosh amatala na oge o ga-ahapu uwa lakwuru Nna ya eruola. O huru ndi nke ya no n'uwa n'anya, hukwa ha n'anya ruo ogwugwu.

² Mgbe a na-eri nri anyasi, ekwensu etinyelari ya n'ime obi Judas Iskariot, nwa Saimon ka o rara ya nye. ³ Jisosh matara na Nna enyefeela ya ihe niile n'aka. O maara na ya si n'ebe Chineke no bia, matakwa na ya ga-alaghachikwuru Chineke. ⁴ Ya mere, o sitere n'ochi o nokwasiri bilie oto, yipu uwe nke elu ya, chiri akwa mmiri e ji ehicha ahụ kee n'ukwu ya. ⁵ O wunyere mmiri n'ime efere isa aka, bido isa ndi na-eso uzọ ya ukwu, jirikwa akwa mmiri ahụ o kere n'ukwu ya na-ehicha ukwu ha.

⁶ O biakwutere Saimon Pita, onye siri ya, "Onyenwe m, i ga-asa m ukwu?"

⁷ Ma Jisosh zara si ya, "**I ghotaghi ihe m na-eme ugbo a, ma emesia i ga-aghota ya.**"

⁸ Pita siri ya, "I gaghị asaa m ukwu ma oji."

Jisosh zara ya, "**O buru na m asachaghi gi ukwu, mu na gi enweghi oke obula.**"

⁹ Saimon Pita siri ya, "Onyenwe m, o bughị naani ukwu m ka i ga-asa, kama saakwa aka m na isi m."

¹⁰ Jisosh siri ya, "**Onye obula sara ahụ agaghi asakwa ya ozo, o bu naani isa ukwu ya diri ya n'ihi na ahụ ya niile di ocha. Unu di ocha, kama o bughị unu niile.**"

¹¹ N'ihi na o maarari onye ahụ ga-arara ya nye. Ya mere o ji si, "O bughị unu niile di ocha."

¹² Mgbe o sachasiri ha ukwu, o yiiri uwe ya, nodukwa ala ozo, o siri ha, "**Unu ghotara ihe m meere unu?** ¹³ **Unu nakpo m Onyenwe unu na Nna unu ukwu, unu mere nke oma n'ihi na nke a ka m bu.** ¹⁴ **Ebe o bu na mu onwe m, bu Nna unu ukwu na Onyenwe unu sachara unu ukwu, unu kwesikwara isachakwa ukwu ibe unu.** ¹⁵ **Nke a bu ihe nnomi m nyere unu, meenu di ka mu onwe m mere unu.** ¹⁶ **N'ezie, n'ezie, ohu adighi adi ukwu kari nna ya ukwu, maobu onye e ziri ozi a kari onye ziri ya ozi.**

17 **Ọ bụrụ na unu a mara ihe ndị a, ngozi ga-adiri unu ma unu mee ha.**

Jisọs agbaa ama maka mgba okpuru ya

18 **“Anaghi m ekwu maka unu niile, amaara m ndi m hoputara. Ma nke a bu imezu ihe e dere n’akwukwo nso, ‘Onye mu na ya na-eriko nri ebiliela megide m.’”***

19 **“Ana m agwa unu ugbu a tupu ihe ndi a emee, ka unu kwere na mu bu ya mgbe o ga-emezu. 20 N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye obula nabatara onye m zitere nabatara m. Onye obula nabatara m nabatakwarara onye zitere m.”**

21 Mgbe Jisọs kwusiri ihe ndi a, o nweghi udo n’ime mmuo ya. O gbara ama si, **“N’ezie, n’ezie, a si m unu, na otu onye n’ime unu ga-arara m nye.”**

22 Ndi na-eso uzọ ya leritara onwe ha anya na-eche n’ime obi ha onye o na-ekwu maka ya. 23 Otu n’ime ndi na-eso uzọ ya nke Jisọs huru n’anya dabere ya nso. 24 Saimon Pita fufeere ya isi, ka o, Juo ya onye o na-ekwu maka ya.

25 Ebe o dabere Jisọs nso, o siri ya, **“Onyenwe anyi, onye ka o bu?”**

26 Jisọs zara, **“O bu onye ahụ m ga-enye iberibe achicha a mgbe m sunyere ya n’ime efere nri.”** Mgbe o sunyesiri achicha ahụ n’ime efere ahụ, o nyere ya Judas nwa Saimon Iskariot. 27 Mgbe o narasiri iberibe achicha ahụ, ekwensu bara n’ime ya.

Jisọs siri ya, **“The obula i chorọ ime, mee ya ngwangwa.”** 28 Ma o dighi onye obula so noro n’oche nri ghotara ihe mere o ji gwa ya otu a. 29 N’ihi na ufodu na-eche, ebe Judas ji akpa ego ha, Jisọs na-asị ya ka o gaa zuta ihe ndi di mkpa maka mmemme, maobu ka o gaa nye ndi ogbenye ihe. 30 Mgbe o natachara iberibe achicha ahụ, o puru na-atufughi oge, ochichiri agbaala.

Jisọs agbaa ama na Pita ga-agonari ya

31 Mgbe o puru, Jisọs siri, **“Ugbu a ka a na-enye Nwa nke Mmadu otuto, a na-enyekwa Chineke otuto n’ime ya.**

32 **Ọ bụrụ na e nye Chineke otuto n’ime ya, Chineke ga-enyekwa Okpara ya otuto n’ime onwe ya, o ga-enyekwa ya otuto ahụ ngwangwa.**

33 **“Umuntakiri m, enwere m oge ntakiri nke mu na unu ga-anọ. Unu ga-achọ m, ma di ka m gwara ndi juu ka m na-agwa unu ugbu a. Ebe m na-aga unu enweghi ike ibia ya.**

* 13:18 13:18 Abụ 41:9

³⁴ “**Ana m enye unu iwu ọhuru: Huriṅtanu onwe unu n’anya. Di ka m huru unu n’anya, otu a ka unu gae si hurita onwe unu n’anya.** ³⁵ **Ọ buru na unu ahurita onwe unu n’anya, otu a ka mmadu niile gae-si mata na unu bu ndi na-eso uzọ m.”**

³⁶ Saimon Pita siri ya, “Onyenwe anyi ebee ka i na-aga?”

Jisos zaghachiri ya, “**Ebe m na-aga, i nweghi ike iso m gaa ya ugbu a. Ma i ga-abia ma emesia.**”

³⁷ Pita siri ya, “Onyenwe anyi, gini mere na m apughi isoro gi ugbu a? Aga m atogbo ndu m n’ihi gi.”

³⁸ Jisos zaghachiri, “**I jikeere itogbo ndu gi n’ihi m? N’ezie, n’ezie, asi m gi, tupu oke okuku akwaa akwa, i ga-agonari m ughoro ato.**”

14

Jisos akasie ha obi

¹ “**Ka obi ghara ilo unu mmiri. Kwerenu na Chineke; kwerekwanu na m.** ² **N’ulo Nna m, e nwere otutu ebe obibi. Ọ buru na o sighi otu a diri, agaara m agwa unu na m na-aga kwadoro unu ebe obibi?** ³ **Ọ buru na m agaa dozichara unu ebe obibi, aga m aloghachi bia kporo unu, ka ebe m no burukwa ebe unu ga-anọ.** ⁴ **Unu maara uzọ ebe m na-aga.**”

Jisos bu uzọ

⁵ Tomos siri ya, “Onyenwe anyi, anyi amaghi ebe i na-aga, olee otu anyi gae-si mata uzọ ya?”

⁶ Jisos siri ya, “**Mu onwe m bu uzọ, na eziokwu, na ndu. O nweghi onye na-abiakwute Nna m ma o bugh site na m.** ⁷ **Ọ buru na unu maara onye m bu, unu gaara amatakwa Nna m. Site ugbu a, unu amatala ya. Ma hukwa ya.**”

⁸ Filip siri ya, “Onyenwe anyi, zi anyi Nna ahụ, afo gaejukwa anyi.”

⁹ Jisos siri ya, “**Otutu oge ndi a mu na unu noro o bu na i matabeghi onye m bu, Filip? Onye obula huru m ahula Nna. Olee otu i si asi, ‘zi anyi Nna ahụ?’** ¹⁰ **Ọ bu na i kweghi na m no n’ime Nna, na Nna nokwa n’ime m? Okwu niile m na-agwa unu esitekwaghi n’ebe m no puta, kama o bu Nna bi n’ime m na-arụ oru ya.** ¹¹ **Kwere ihe m kwuru na anọ m n’ime Nna, na Nna nokwa n’ime m. Ma o bugh site otu a, kwerenu n’ihi oru ebube ndi a.** ¹² **N’ezie, n’ezie, agwa m unu, onye obula kwere na m ga-arụ oru ndi m ruru, ruokwa oru kari ndi a, n’ihi na m na-alakwuru Nna m.** ¹³ **Ihe obula unu**

ga-ariọ site n'aha m, aga m enye unu ya, ka e nwe ike nye Nna ahụ otuto site n'Okpara ya. ¹⁴ Ihe ọbụla unu rịọrọ n'aha m, aga m eme ya.

Nkwa izite Mmuọ Nso

¹⁵ “Ọ bụrụ na unu hụrụ m n'anya unu ga-edebe iwu m niile. ¹⁶ Aga m ariọ Nna m, ọ ga-enye unu Onye Nkasiobi ọzọ,* onye ga-enyere unu aka ma nonyekwara unu ruo mgbe niile ebighị ebi. ¹⁷ Onye bụ Mmuọ nke eziokwu. Ndi bi n'ụwa agaghị anabata ya, n'ihị na ha adighị ahụ ya anya, ha amakwaghị ya. Ma unu maara ya n'ihị na unu na ya nọ, o bikwa n'ime unu. ¹⁸ Agaghị m ahapụ unu di ka ndi na-enweghị nne na nna. Aga m abiakwute unu. ¹⁹ Mgbe na-adighị anya, ụwa agaghị ahukwa m anya. Ma unu ga-ahụ m anya. N'ihị na m di ndu, unu ga-adikwa ndu. ²⁰ N'ubochi ahụ, unu ga-amata na m nọ n'ime Nna m na unu nọ n'ime m, na mụ onwe m nọkwa n'ime unu. ²¹ Onye ọbụla nabatara iwu m ma na-edebekwa ha bụ onye hụrụ m n'anya. Onye hụrụ m n'anya ka Nna m ga-ahụ n'anya. Aga m ahukwa ya n'anya gosikwa ya onwe m.”

²² Judas (ọ bughị Iskariot) sirị ya, “Onyenwe anyị, olee otu i ga-esi gosi anyị onwe gi ma hapụ igosi ụwa onwe gi?”

²³ Jisọs zara si ya, “Onye ọbụla hụrụ m n'anya, ga-edebe okwu m. Nna m ga-ahukwa ya n'anya. Mụ na Nna m ga-abiakwa n'ebe onye ahụ nọ soro ya biri. ²⁴ Onye na-ahughị m n'anya agaghị edebe okwu m. Okwu ndi a niile unu nuru abughị nke m. Ha bụ nke Nna ahụ, onye zitere m.

²⁵ “Agwala m unu ihe ndi a niile ugbo a mụ na unu nọ. ²⁶ Ma Onye Nkasiobi ahụ bụ Mmuọ Nso, onye Nna m ga-ezite n'aha m, ga-akuziri unu ihe niile, ọ ga-echetakwara unu ihe niile m gwara unu. ²⁷ Udo ka m na-ahapuru unu. Udo m ka m na-enyekwa unu. Ọ bughị di ka ụwa si enye ka m na-enye unu. Unu ekwela ka obi loọ unu mmiri, ka ụjọ hapukwa itu unu.

²⁸ “Unu anula na m gwara unu, ‘Ana m ala, ma loghachikwutekwa unu.’ Ọ bụrụ na unu hụrụ m n'anya, unu gaara anuri onu na m na-alakwuru Nna, n'ihị na Nna di ukwu karịa m. ²⁹ Ugbo a, agwala m unu ihe a tupu o mezu, ka ọ ga-abu mgbe o mezuru, unu enwee ike kwere. ³⁰ Agaghị m agwa unu otutu okwu ọzọ n'ihị na eze na-achi ụwa a na-abia. O nwekwaghị ike ọbụla n'ebe m nọ. ³¹ Ana m eme dika

* 14:16 14:16 Maọbụ, Onye Inyeaka

Nna m nyere m n'iwu, ka ụwa mara na m hụrụ Nna m n'anya.

“Bilienụ ugbu a ka anyị si ebe a pụọ.

15

Ezi osisi vainị na alaka ya

¹ “Mụ onwe m bụ ezigbo osisi vainị ahụ. Nna m bụkwa onye ọrụ ubi. ² Ọ na-egbuda alaka ọbụla dị n’ime m nke na-adighị amị mkpụrụ. Ma alaka ọbụla na-amị mkpụrụ ka ọ na-egbucha, ka o nwee ike mịa mkpụrụ dị ọtụtụ. ³ Ugbu a, e meela ka unu dirị ọcha n’ihi okwu m gwara unu. ⁴ Nọgidenu n’ime m, ka mụ onwe m nọgidekwa n’ime unu. Dịka alaka ọbụla apughị imị mkpụrụ n’onwe ya ma ọ bụrụ na ọ nọgideghị n’osisi vainị. Otu a, unu apughikwa imị mkpụrụ ma ọ bụrụ na unu anọgideghị n’ime m.

⁵ “Mụ onwe m bụ osisi vainị ahụ; unu bụkwa alaka ya. Onye ọbụla na-anọgide n’ime m, nke mụ onwe m na-anọgidekwa n’ime ya, na-amị ọtụtụ mkpụrụ. N’ihi na ewezuga m, unu enweghị ike ime ihe ọbụla.

⁶ Onye ọbụla na-adighị anọgide n’ime m dị ka alaka e gbuturu, tupụ ya, ọ kponwụọ. A ga-achikọta ya, chinye ya n’ọkụ, o repịa. ⁷ Ọ bụrụ na unu anọgide n’ime m, okwu m anọgidekwa n’ime unu, rịọọnu ihe ọbụla unu chọrọ, a ga-emere unu ya. ⁸ Nke a ga-aburū Nna m otuto na unu miri ọtụtụ mkpụrụ hie nne, ọ na-egosikwa na unu bụ ndị na-eso ụzọ m.

⁹ “Dị ka Nna si hụ m n’anya, otu a ka m si hụkwa unu n’anya. Ya mere, nọgidenu n’ime ihunanya m. ¹⁰ Unu ga-anọgide n’ihunanya m ma ọ bụrụ na unu edebe iwu m. Dị ka m debere iwu Nna m ma nọgidekwa n’ihunanya ya. ¹¹ Agwala m unu ihe ndị a ka ọñụ m dirị n’ime unu ka ọñụ unu zukwaa oke. ¹² Nke a bụkwa iwu m, ka unu hụrịta onwe unu n’anya dị ka m siri hụ unu n’anya. ¹³ Ọ dighị onye ọbụla nwere ihunanya kariri nke a na mmadu togboro ndu ya n’ihi ndi enyi ya. ¹⁴ Unu onwe unu bụkwa ndi enyi m ma ọ bụrụ na unu edebe ihe m nyere n’iwu. ¹⁵ Anaghị m akpọkwa unu ndi ohu ọzọ. N’ihi na ohu adighi amatazu ihe niile onyenwe ya na-eme. Ma ana m akpọ unu ndi enyi m n’ihi na agwala m unu ihe niile m nuru n’onu Nna m. ¹⁶ Ọ bụkwaghị unu onwe unu hooro m. Ọ bụ m hooro unu, weputakwa unu iche ka unu gaa mịa ọtụtụ mkpụrụ, mkpụrụ nke ga-adigidekwa. Ya mere, Nna m

ga-enye unu ihe ọbụla unu ga-ariọ n'aha m. ¹⁷ Ihe ndị a ka m na-enye unu n'iwu, hụrịtanụ onwe unu n'anya.

Uwa kpọrọ ha asị

¹⁸ “Ọ buru na uwa akpọọ unu asị, chetanụ na o buru ụzọ kpọọ m asị. ¹⁹ A sị na unu bu nke uwa, uwa ga-ahụ unu n'anya dika ndị nke ya. Ma otu ọ di unu abughị nke uwa. Kama, esi m n'ime uwa horo unu. Ọ bukwa n'ihia ya ka uwa ji akpọ unu asị. ²⁰ Chetakwanụ ihe m gwara unu, ‘Ohu adighi adi ukwuu kariya Onyenwe ya.’* Ya mere, ebe ha kpagburu m, ha ga-akpagbukwa unu. Ọ buru na ha debere okwu m, ha ga-edebekwa nke unu. ²¹ Ee, ha ga-eme unu ihe niile ndi a n'ihia aha m, na n'ihia na ha amaghị onye ahụ zitere m. ²² Ọ buru na abighi m, gwa ha okwu, ikpe mmehie agaraghị ama ha. Ma ugbu a, ha enweghi ngọpụ ọbụla banyere mmehie ha. ²³ Onye ọbụla kpọrọ m asị kpọkwara Nna m asị. ²⁴ A sị na ọrụ niile m ruru n'etiti ha akarighi ọrụ nke onye ọbụla ọzọ ruru, ha agaraghị abụ ndi ikpe mmehie mara. Ma ugbu a ha ahuzuola ọrụ ebube ndi a niile, ma ha nogidekwara na-akpọ m na Nna m asị. ²⁵ Nke a bu imezu ihe e dere n'akwukwo iwu ha. ‘Ha kpọrọ m asị na-enweghi ihe m mere.’†

Oru Mmuo nsọ na-arụ

²⁶ “Mgbe Onye Ndumodu‡ ahụ ga-abia, onye m ga-ezitere unu site n'aka Nna, bu Mmuo eziokwu ahụ sitere na Nna pụta, ọ ga-agba ama banyere m. ²⁷ Ma unu onwe unu aghaghị igba ama, n'ihia na m na unu anọla site na mmalite.

16

¹ “The ndi a niile ka m gwara unu ka unu ghara ida. ² Ha ga-esite n'ulo ekpere ha chupu unu. N'ezie, oge na-abia mgbe onye ọbụla ga-egbu unu ga-ehekwa na ọ na-eke Chineke mgbe ha na-eme nke a. ³ Ha ga-eme ihe ndi a n'ihia na ha amaghị Nna maobu m. ⁴ Ana m agwa unu ihe ndi a ka ọ ga-abu na mgbe oge ga-eru, unu echeta na m gwara unu. Agwaghị m unu ihe ndi a na mbu n'ihia na m na unu no mgbe ahụ. ⁵ Ma ugbu a, ana m alaghachikwuru onye ahụ zitere m. Ma ọ dighi onye ọbụla n'etiti unu juru m, ‘Olee ebe i na-aga?’ ⁶ Ma n'ihia na m gwara unu ihe ndi a, obi unu ejuputala na mwute. ⁷ N'agbanyeghi nke a, aga m agwa

* 15:20 15:20 Jón 13:16 † 15:25 15:25 Abụ 35:19; 69:4 ‡ 15:26 15:26 Onye inyeaka maobu onye nkasiobi.

unu eziokwu, ọ bụ maka ọdịmma unu ka m ji ala. Ọ bụrụ na m alaghị, Onye Ndumọdu ahụ agaghị abịa. Ọ bụrụ na m laa, aga m ezitere unu ya. ⁸ Mgbe ọ bịa, ọ ga-eme ka ụwa mata ezughị oke nke nghọta ya banyere mmehie, na ezi omume na ikpe, ⁹ maka mmehie n'ihhi na ha ekwenyeghị na m; ¹⁰ ma gbasara ezi omume, n'ihhi na ana m alakwuru Nna, ebe unu na-apughị ihu m ọzọ, ¹¹ maka ikpe, n'ihhi na e kpeela onyeisi ụwa a ikpe.

¹² “Enwere m ọtutu ihe ọzọ m ga-agwa unu. Ma ugbu a, unu agaghị anabatali ha. ¹³ Ma mgbe Mmuo eziokwu ahụ bịa, ọ ga-eduba unu n'eziokwu niile. Ọ gaghi ekwu ihe banyere onwe ya, kama ọ bụ ihe niile ọ nuru ka ọ ga-ekwu. Ọ ga-ezikwa unu ihe niile gaje ibia. ¹⁴ Ọ ga-enye m otuto, n'ihhi na ọ ga-esite n'aka m nata ihe ọ ga-akoro unu. ¹⁵ Ihe niile Nna nwere bụ nke m. Ọ bụ ya mere m ji si, na ọ ga-ewere site n'ihe bụ nkem, kowara ya unu.

Mwute nke ndi na-eso uzo ya ga-agho onu

¹⁶ “Ọ fodoru nwantakiri oge unu agaghị ahukwa m. Ma mgbe nwantinti oge gasikwara, unu ga-ahukwa m anya ọzọ.”

¹⁷ Ufodu ndi na-eso uzo ya siritara onwe ha, “Gini ka o bu n'uche mgbe ọ na-asi, ‘Nwa oge nta unu agaghị ahukwa m ọzọ, ma mgbe nwa oge gasikwara unu ga-ahukwa m,’ na ‘N'ihhi na ana m alakwuru Nna?’” ¹⁸ Ha na-asi, “Gini ka okwu a putara bụ ‘nwa oge nta’? Anyi aghotaghi ihe ọ na-ekwu.”

¹⁹ Jisos matara na ha chorọ iju ya ihe banyere nke a, n'ihhi ya ọ sirị ha, “Unu na-ajurita onwe unu ihe okwu m putara mgbe m sirị, ‘Na nwa oge nta unu agaghị ahukwa m ọzọ, ma nwa mgbe nta unu ga-ahukwa m’?”

²⁰ N'ezie, n'ezie, agwa m unu, unu ga-akwa akwa ma nwekwa obi mwute, ma ụwa ga-anuri onu. Ma iru uju unu ga-aghorọ unu onu. ²¹ Mgbe ime na-eme nwanyi, ọ na-anọ n'onodu ihe mgbu. Mgbe ọ musiri nwa ya, ọ dighi echetakwa ihe mgbu ya ọzọ. N'ihhi onu na a muputala nwa n'elu ụwa. ²² Unu no n'onodu iru uju ugbu a, ma aga m ahụ unu anya ọzọ, obi unu ga-ejuputa n'onu. Mmadu obula apughikwa inapu unu onu unu.

²³ Ma n'ubochi ahụ, unu agakwaghị ariọ m ihe obula. N'ezie, n'ezie, agwa m unu, ihe obula unu ga-ariọ Nna m n'aha m, ọ ga-enye unu. ²⁴ Ruo ugbu a, ọ dibeghi ihe unu rioro n'aha m. Rionu, unu ga-ariota, ka onu unu zukwaa oke.

25 “Eji m ilu na-agwa unu okwu ugbo a, ma oge na-abia mgbe m na-agaghị ejikwa ilu gwa unu okwu. Mgbe ahụ ka m ga-akọwara unu niile ihe banyere Nna m n’uzọ unu ga-aghọta ya. 26 N’ụbọchị ahụ, unu ga-ariọ ihe n’aha m. Asighị m unu na m ga-ariọ Nna ihe n’ihi unu. 27 N’ihi na Nna m n’onwe ya hụrụ unu n’anya, n’ihi na unu hụrụ m n’anya kwerekwa na m si n’ebe Chineke nọ bịa. 28 Esi m n’ebe Nna nọ pụta, bịa n’ime ụwa. Ana m ahapụkwa ụwa ilaghachikwuru Nna.”

29 Ndị na-eso ụzọ ya siri, “Lee, ugbo a ka okwu gị doro anya. Ọ bukwa ghị ilu ka i na-atụ. 30 Ugbo a ka o doro anyị anya na ị maara ihe niile. Ọ bakwaghị uru ka onye ọbụla jụọ gị ihe ọbụla. N’ihi nke a, anyị kwere na i si n’ebe Chineke nọ bịa.”

31 Jisọs zara ha, “Unu ekwerela ugbo a? 32 Lee! Oge na-abia, oge ahụ eruola, mgbe unu ga-agbasacha. Onye ọbụla n’ulọ nke ya. Mgbe ahụ, unu ga-ahapụ naanị m, ma ọ bughị naanị m nọ n’ihi na mụ na Nna m nọ.

33 “Agwala m unu ihe ndị a niile ka unu nwee udo n’ime m. N’ime ụwa, unu ga-enwe nsogbu. Ma ka obi sie unu ike, n’ihi na emeriela m ụwa.”

17

Ekpere Jisọs kpeere Onyenwe ya

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndị a, o leliri anya n’eluigwe si,

“Nna, oge ahụ a kara aka eruola, nye Ọkpara gị otuto, ka Ọkpara gị nyekwa gị otuto. ² I nyela ya ikike n’ebe mmadụ niile nọ, na ike inye ndị niile i nyere ya ndụ ebighị ebi. ³ Nke a bukwa ndụ ebighị ebi ahụ. Ka ha mata na naanị gị bụ Chineke n’ezie, matakwa Jisọs Kraịst onye ahụ i zitere n’ụwa. ⁴ Enyere m gị otuto n’ụwa site n’iruzu ọrụ niile ị nyere m ka m ruọ. ⁵ Ma ugbo a, Nna, nye m otuto n’ihu gị, ụdị otuto ahụ m nwere n’ihu gị tupu e kee ụwa.

Ekpere Jisọs kpeere ndị na-eso ụzọ ya

⁶ “Emere m ka ndị ahụ i siri n’ụwa kponye m mara aha gị. Ha bụ ndị nke gị, i nyere m ha, ha debekwara okwu gị. ⁷ Ugbo a, ha amarala na ihe niile i nyere m si n’aka gị bịa. ⁸ Ma ugbo a, enyela m ha okwu ahụ i nyere m, ha nabatakwara ya, marakwa n’eziokwu na-esi m n’ebe ị nọ bịa. Ha kwenyekwara na ọ bụ gị zitere m. ⁹ Ana m ekpere ha ekpere, ọ bughị n’ihi ụwa ka m na-ekpe ekpere. Kama ana m ekpe ekpere

banyere ndị ahụ i nyere m, n'ihì na ha bukwa ndị nke gị. ¹⁰ Ihe niile m nwere bụ nke gị, ihe niile i nwere bukwa nke m. E sitere na ha mee ka otuto m pụta ihè. ¹¹ Ugbu a, anoghikwa n'ime ụwa, ma ha ka nọ n'ime ụwa, ana m alaghachikwute gị. Ya mere, Nna dị nsọ, chebe ha nke ọma site n'ike nke aha gị, bụ aha nke ahụ i nyere m, ka ha buru otu dika anyị onwe anyị si buru otu. ¹² Mgbe mụ na ha nọ n'ụwa, echebere m ha site n'aha gị nke i nyere m. Echebekwara m ha, o nwekwaghị onye ọbụla n'ime ha lara n'iyi, kariakwa onye ahụ bụ nwa nke ịla n'iyi, ka e mezuo ihe akwukwo nsọ kwuru.

¹³ "Ma ugbu a, ana m alaghachikwute gị, ma ana m ekwu ihe ndị a n'ụwa ugbu a ka ha nwee n'ọnu m, n'ebe o zuruoke n'ime ha. ¹⁴ Enyela m ha okwu gị. Ma n'ihì ya, ụwa akpọla ha asị. N'ihì na ha abughị ndị nke ụwa dị ka mụ onwe m na-abughị onye nke ụwa. ¹⁵ Ekpeghị m ekpere ka iwepu ha n'ụwa, kama ka inaputa ha site n'aka ajọ onye ahụ. ¹⁶ Ha onwe ha abughị ndị nke ụwa dị ka mụ onwe m na-abukwaghị onye nke ụwa. ¹⁷ Were eziokwu doo ha nsọ, okwu gị bụ eziokwu. ¹⁸ Dị ka i siri zite m n'ụwa, otu a ka m na-ezipukwa ha n'ụwa. ¹⁹ O bukwa n'ihì ha ka m jiri debe onwe m nsọ, ka ha onwe ha burukwa ndị e doro nsọ n'eziokwu.

Ekpere Jisọs maka ndị niile kwere ekwe

²⁰ "Ekpeghị m ekpere a n'ihì ndị a naanị. Kama ana m ekpekwa ekpere a n'ihì ndị niile ga-ekwere na mụ, site n'okwu ha. ²¹ Ka ha niile buru otu, Nna, dị ka i nọ n'ime m mụ a nọrọ n'ime gị. Ka ha nọrọkwa n'ime anyị ka ụwa kwere na ọ bụ gị zitere m. ²² Enyere m ha otuto nke i nyere m, ka ha buru otu dị ka anyị onwe anyị si buru otu; ²³ Mụ onwe m n'ime ha, gị onwe gị n'ime m. Ka e mee ka ha buru otu n'uzọ zuruoke, ka ụwa matakwa na ọ bụ gị zitere m, na i hukwara ha n'anya dị ka i si hụ m n'anya.

²⁴ "Nna, achoro m ka ndị niile i nyere m soro m noro ebe m no. Ka ha hu otuto m nke i nyere m n'ihì na i huru m n'anya tupu atọ ntọala nke ụwa.

²⁵ "Nna onye ezi omume, ụwa amaghị gị. Ma amaara m gị. Ndị a matakwarana na ọ bụ gị zitere m. ²⁶ Emekwara m ka ha mara aha gị. Aga m agakwa n'ihu ime ka ha mara ya. Ka ihunanya ahụ i nwere n'ebe m nọ digide n'ime ha, ka mụ onwe m nọgidekwa n'ime ha."

18

Ha jidere Jisọs

¹ Mgbe Jisọs kwusiri okwu ndi a, ya na ndi na-eso ụzọ ya ridara ndagwurugwu iyi Kidron rigorokwa n'ofe nke ọzọ, ebe e nwere otu ogige, ya na ndi na-eso ụzọ ya banyere n'ime ya.

² Judas, onye rara ya nye matakwarara ebe ahụ. N'ihia na Jisọs na ndi na-eso ụzọ ya na-anọ n'ebe ahụ ọtụtụ oge. ³ Ya mere, Judas duuru otu ndi agha, na ụfọdụ ndi ozi sitere n'etiti ndiisi nchụaja na ndi Farisii bịa n'ebe ahụ. Ha chikwa ọwaokụ, oriọna na ngwa agha.

⁴ Ebe Jisọs maara ihe niile na-akwado ibiakwasị ya, ọ pụtara si ha, **“Onye ka unu na-achọ?”**

⁵ Ha zaghachiri ya, “Ọ bụ Jisọs onye Nazaret.”

Ọ sirị ha, **“Ọ bụ m”** (Judas onye ahụ rara ya nye so ha guzo n'ebe ahụ.) ⁶ Mgbe Jisọs gwara ha, **“Ọ bụ m,”** ha laghachiri azụ, daa n'ala.

⁷ Ọzọ ọ jukwara ha, **“Onye ka unu na-achọ?”**

Ha sirị, “Ọ bụ Jisọs onye Nazaret.”

⁸ Jisọs zara, **“Agwara m unu na Ọ bụ m. Ọ bụrụ na unu na-achọ m, hapụnụ ndi a ka ha laa.”** ⁹ Nke a bụ iji mezuo okwu ahụ o kwuru na mbụ, **“Etufughị m onye ọbụla n'ime ndi ahụ i nyere m.”***

¹⁰ Ya mere Saimon Pita, onye ji mma agha, mipụtara ya, gbuo ohu onyeisi nchụaja, gbupụ ntị aka nri ya. Aha ohu ahụ bụ Malkus.

¹¹ Ma Jisọs gwara Pita, **“Mighachi mma agha gi n'obo ya! Ọ bụ na mụ agaghị anụ site n'iko ahụ Nna m nyere m ka m nọ?”**

A kpuru Jisọs gaa na nke Anas

¹² Ya mere ndi agha ahụ na ọchịagha ha, na ndi na-ejere ndi Juu ozi, jidere Jisọs kee ya agbụ. ¹³ Ha buru ụzọ duru ya jekwuru Anas, onye bụ nna nwunye Kaifas. Onye bụ onyeisi nchụaja n'afọ ahụ. ¹⁴ Kaifas bukwa onye ahụ duru ndi ndu ndi Juu ọdụ, si na ọ ka mma ka otu onye nwụọ n'ihia mmadụ niile.

Ngopu mbụ nke Pita

¹⁵ Saimon Pita na otu onye ọzọ na-eso ụzọ ya sooro Jisọs. N'ihia na onye nke ahụ na-eso ụzọ ya bụ onye onyeisi nchụaja maara nke ọma, o sooro Jisọs banye n'obi onyeisi nchụaja. ¹⁶ Ma Pita na-eguzo n'ezi n'ọnụ ụzọ. Onye ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya, nke onyeisi nchụaja maara nke ọma,

* 18:9 18:9 Jọn 6:39

purụ n'ezi gwa nwaagboghọ ahụ na-eche ọnụ ụzọ okwu, ma kpobata Pita.

17 Nwaagboghọ ahụ siri Pita, "Ọ bụ na ị bughị otu n'ime ndị na-eso ụzọ nwoke a?"

Pita siri, "Mba! Abughị m."

18 Ndị ohu na ndị nche kwanyere ọkụ n'ihu na oyi na-atụ. Ha guzoro n'ebe ahụ na-anya ọkụ. Pita soro ha guzo na-anyakwa ọkụ.

Onyeisi nchụaja ajuọ Jisọs ajuju

19 N'oge ahụ onyeisi nchụaja ahụ juru Jisọs banyere ndị na-eso ụzọ ya, na ozizi ya.

20 Jisọs zara ya, "**N'ihu ọha mmadụ ka m kwuru okwu niile m kwuru. A kuziri m ihe n'ime ụlọ ekpere na n'ime ụlọnsọ ukwu ebe ndị Juu na-ezuko. Ekwukwaghị m ihe ọbụla na nzuzo.** 21 **Gini mere i ji aju m? Juo ndi niile gere m nti! Ha makwara ihe niile m kwuru.**"

22 Mgbe o kwuru nke a, otu onye n'ime ndị na-eje ozi guzo n'akukụ ya, mara Jisọs ụra n'ihu, si, "Ọ bụ otu a ka ị si aza onyeisi nchụaja ajuju?"

23 Jisọs zara ya, "**Ọ buru na ọ di ihe ojuo m kwuru, gbaa ama megide okwu ojuo di otu a, ma ọ buru na m kwuru eziokwu, gini mere i ji ama m ura.**" 24 Ya mere, Anas kere ya agbụ zigara ya Kaifas onyeisi nchụaja.

Pita agonari Jisọs nke ughoro abuo na nke ato

25 Ma dika Saimon Pita ka guzo n'ebe ahụ na-anya ọkụ, ha siri ya, "Ọ bụ na ị bughị otu onye n'ime ndị na-eso ụzọ ya?"

Ma ọ goro ago si, "Abughị m ya."

26 Otu n'ime ndị ohu onyeisi nchụaja, bụ onye ikwu nwoke ahụ Pita bipuru nti, siri, "Ọ bụ na m ahughị gi na ya n'ime ogige ahụ?" 27 Ma Pita gokwara ago ozo. N'otu mgbe ahụ oke okukụ kwara akwa.

Jisọs n'ihu Paillet

28 Mgbe ahụ, ha sitere n'ụlọ Kaifas duru Jisọs gaa n'ụlọeze Paillet. Ọ bukwa n'isi ututu, ma ha onwe ha abanyeghi n'ime ụlọeze ahụ n'ihu na ha achoghi imeru onwe ha, ka ha nwee ike isoro rie nri na Mmemme Ngabiga. 29 Paillet gakwuru ha n'ezi si, "Gini bu ebubo unu na-ebo nwoke a?"

30 Ha zara ma si ya, "Ọ buru na onye a abughị onye aruruala, anyi agaraghị akpotara gi ya."

31 Paillet siri, "Durunu ya puo kpee ya ikpe n'onwe unu di ka iwu unu si di."

Ndi Juu siri ya, "Ma anyi enweghi ikike igbu onye o buła." ³² Nke a mere iji mezuo okwu ahụ Jisọs kwuru banyere ụdi ọnwu ọ gaje inwu.

³³ Mgbe ahụ Paillet baghachiri n'ime ụlọeze ahụ, zie ozi ka a kpọrọ ya Jisọs. Ọ juru ya, "Ị bu eze ndi Juu?"

³⁴ Jisọs zara, "**Ị na-ajụ nke a n'onwe gi ka ọ bu ihe ndi ọzọ gwara gi banyere m?"**

³⁵ Paillet zara, "Abụ m onye Juu? Ọ bu ndi ala gi na ndiisi nchụaja unu kpọtaara m gi. Gini ka i mere?"

³⁶ Jisọs zara, "**Alaeze m abughị nke ụwa a. A si na alaeze m bu nke ụwa a, ndi na-ejere m ozi gaara iluru m ogu iji gbochie m idaba n'aka ndi Juu. Ma ugbu a, alaeze m abughị nke ụwa a."**

³⁷ Paillet siri ya, "Ya bu na i bu eze?"

Jisọs zara, "**Gi onwe gi kwuru na m bu eze. Amuru m n'ihi nke a, ọ bukwa n'ihi nke a ka m ji bi a n'ụwa igba ama banyere eziokwu. Onye ọbula huru eziokwu n'anya na-ege m ntị."**

³⁸ Paillet siri ya, "Gini bu eziokwu?" Mgbe o kwuchara nke a, ọ puru jekwuuru ndi Juu ọzọ si ha, "Ọ dighi ihe ọbula m chọputara megidere ya. ³⁹ Ma ọ bu omenaala unu, na m ga-ahapuru unu otu onye mkporo n'oge Mmemme Ngabiga. Unu choro ka m hapuru unu 'eze ndi Juu'?"

⁴⁰ Ha tiri mkpu ọzọ si, "Ọ bughị nwoke a, ma hapuru anyi Barabas." Barabas bu onye abali di egwu.

19

I ma Jisọs ikpe

¹ Mgbe ahụ, Paillet kpuru Jisọs, a pia ya ihe. ² Ndi agha kpara okpueze nke e ji ogwu mee, kpukwasị ya n'isi, yinyekwa ya uwe mwuda na-acha odo odo. ³ Ha biakwutere ya otutu mgbe na-asị, "Ekele, gi Eze ndi Juu!" Ha na-amakwa ya ura n'ihu.

⁴ Paillet pukwara n'ezi ọzọ si ha, "Lee, ana m akpọtara unu ya, ka unu mara na achọputaghi m ihe ojoọ ọbula o mere." ⁵ Mgbe Jisọs yi okpu ogwu na uwe odo odo puta, Paillet siri ha, "Lekwanu nwoke ahụ!"

⁶ Ngwangwa, ndiisi nchụaja na ndi nche huru ya, ha tiri mkpu si, "Kpogide ya n'obe! Kpogide ya n'obe!"

Paillet siri ha, "Kporonu ya kpogbuo ya n'onwe unu. Achọputaghi m ihe ojoọ ọbula o mere."

⁷ Ndi Juu zara ya, "Anyi nwere iwu, di ka iwu ahụ siri di, ihe kwesiri ya bu ọnwu, n'ihu na ọ kporo onwe ya Okpara Chineke."

⁸ Mgbe Paillet nuru nke a, oke egwu turu ya karja. ⁹ O laghachiri azu n'ime uloze ahụ, juo Jisos, "Olee ebe i siri bia?" Ma Jisos azaghi ya ihe obula. ¹⁰ Paillet siri ya, "I na-agba m nkiti? O bu na i maghi na m nwere ike ikpogide gi n'obe, nweekwa ike ihapu gi ka i laa?"

¹¹ Jisos zara ya, "**I garaghi enwe ike obula n'ebe m no, ma o buru na o siteghi n'elu rute gi aka. Nke a mere mmehie onye duru m nye n'aka gi ji karja.**"

¹² Site na mgbe ahụ Paillet chosiri ike ihapu ya. Ma ndi Juu tisiri mkpu ike si, "I hapu nwoke a ka o laa, i bukwaghi enyi Siza. N'ihia na onye obula na-eme onwe ya eze na-eleli Siza."

¹³ Mgbe Paillet nuru okwu ndi a, o kporutara Jisos n'ezi, nodukwa ala n'ochi ikpe ya di n'ebe a na-akpo Pevumentu (maobu Gabata n'asusu Hibru). ¹⁴ O bu n'ihe dika n'oge ehie nke ubochi kwadebe maka oriri Ngabiga.

O siri ndi Juu, "Leenu eze unu!"

¹⁵ Ma ha tiri mkpu, "Kporu ya, Kporu ya! Kpogide ya n'obe."

Paillet juru ha, "Unu chorokwa ka m kpogide eze unu n'obe?"

Ma ndiisi nchujaja zara, "Anyi enweghi eze ozokwa karja Siza."

¹⁶ Mgbe ahụ, o nyefere ya n'aka ha, ka ha kpogide ya n'obe.

Mkpogbu Jisos

Ha kporo Jisos puo. ¹⁷ O buuru obe ya gaa n'ebe a na-akpo Okpokoro Isi (nke putara Golgota n'asusu Hibru). ¹⁸ N'ebe ahụ ka ha kpogidere ya n'obe, ya na mmadu abuo ndi ozokwa. Otu onye n'aka nri ya, onye nke ozokwa n'aka ekpe ya.

¹⁹ O nwere ihe Paillet dere kupanye n'elu obe ahụ. Ihe o dere bu nke a:

Jisos onye Nazaret, Eze ndi Juu.

²⁰ Otutu ndi Juu guru ihe a o dere, n'ihia na ebe a kpogburu Jisos di nso n'obodo ahụ. E dekwara ya n'asusu Hibru, Griik na Latin. ²¹ Ndiisi nchujaja nke ndi Juu gwara Paillet si, "Edela na o bu Eze ndi Juu, kama dee na nwoke a siri, abu m eze ndi Juu."

²² Ma Paillet zara, "Ihe m dere, edeela m ya."

²³ Mgbe ndi agha kpogidechara Jisos n'obe, ha kere uwe ya uzokwa. Onye obula n'ime ha nwetara otu uzokwa. Ha chiru uwe mwuda ya nke a na-adughu adu, kama a kpara ya akpa site n'elu ya ruo n'ala ya.

²⁴ Ha gwaritara onwe ha, "Ka anyi hapunu idoka ya, kama ka anyi fee nza lee onye o ga-adanyere i were ya."

Nke a bu iji mezuo ihe e dere n'akwukwo nsokwa,

“Ha kere uwe m n’etiti onwe ha,
feekwa nza banyere uwe mwụda m.”*
Nke a bụ ihe ndị agha ahụ mere.

²⁵ Nne ya, nwanne ya nwanyi, bụ Meri nwunye Klopas, na Meri Magdalin guzo nso n’akụkụ obe Jisọs. ²⁶ Mgbe Jisọs hụrụ nne ya na onye na-eso ụzọ ya ọ hụrụ n’anya ka o guzo n’akụkụ ya, ọ siri nne ya, “**Nwanyi lee nwa gi nwoke.**” ²⁷ Ọ siri onye ahụ nke na-eso ụzọ ya, “**Lee nne gi.**” Site n’oge ahụ, onye ahụ na-eso ụzọ ya kpọọrọ ya laa n’ụlọ nke ya.

Onwu Jisọs

²⁸ N’ikpeazu, mgbe Jisọs matara na ihe niile emezuola. Ma iji mezuo ihe e dere n’akwụkwọ nso, ọ siri, “**Akpiri na-akpọ m nku.**” ²⁹ Otu ite mmanya ọra doro nso n’ebe ahụ. Ha were ogbo denye n’ime mmanya ahụ, kenye ogbo ahụ n’osisi hisọp welie ya elu chee ya n’onu. ³⁰ Mgbe Jisọs deturu mmanya ahụ onu, ọ siri, “**Ọ gwuchaala.**” O hulatarara isi ya, kubie ume.

³¹ Ma ndi Juu achoghi ka ahụ ndi ahụ a kpogidere n’obe nogide n’ebe ahụ ka chi boọ, n’ihi na ọ bụ Ụbọchị Nkwadebe. Echi ya bụ ga-abụ ụbọchị izuike puru ichie. Ha rịọrọ Paillet ka a gbajisie ha ukwu ma bupukwa ahụ ha. ³² Ndi agha ahụ biara gbajie ukwu onye nke mbu na onye nke ozo a kpogburu ha na ya. ³³ Ma mgbe ha biaruru n’ebe Jisọs no, ha huru na ọ nwuolari. N’ihi nke a, ha agbajighi ukwu ya. ³⁴ Kama otu onye n’ime ndi agha ahụ weere ube mapuo ya akuku ya. Ngwangwa obara na mmiri gbaputara. ³⁵ Onye huru ihe ndi a gbara ama ka unu kwere, ama ya bu eziokwu, ọ matakwarara na ihe ọ na-ekwu bu eziokwu. ³⁶ Ihe ndi a niile mere ka e mezuo ihe e dere n’akwụkwọ nso, “**Ọ dighi okpukpu ya obula nke a ga-agbaji.**”† ³⁷ E dekwara n’ebe ozo n’akwụkwọ si, “**Ha ga-elegide onye ahụ ha mapuru ahụ anya.**”‡

Olili Jisọs

³⁸ Mgbe ihe ndi a gasiri, otu nwoke aha ya bu Josef, onye sitere Arimatia, onye na-eso ụzọ Jisọs na nzuzo, n’ihi egwu ndi Juu, jekwuuru Paillet rịo ka o nye ya ikike iburu ahụ Jisọs, Paillet kwere, ya mere ọ biara buru ahụ ya. ³⁹ Nikodimos, onye ahụ biakwutere Jisọs n’abalị na mbu, biakwara. O wetara máá na aloos a gwakotara agwakota, nke otutu ya ruru ihe dika kilogram iri ato na ano. ⁴⁰ Ha buuru ahụ Jisọs, tee ya uda ndi ahụ, fuchikwaa ya n’akwa ocha linin dika omenaala olili ozu nke ndi Juu si di. ⁴¹ Ebe

* 19:24 19:24 Abụ 22:18 † 19:36 19:36 Ọpụ 12:46; Ọnụ 9:12; Abụ 34:20

‡ 19:37 19:37 Zek 12:10

ahụ a kpogidere ya n'obe dị n'otu ubi a gbara ogige. N'ime ogige a, otu ili ọhuru dị na ya nke e jibeghi lie onye ọbula. ⁴² N'ihia na ọ bụ ụbọchị Nkwadebe nke ndị Juu, ^S nakwa n'ihia na ili ahụ dị nso, ha donyere ahụ Jisọs n'ime ya.

20

Mbilite n'ọnwu nke Jisọs

¹ N'isi ututu ụbọchị mbụ nke izu ụka, mgbe chi na-abozibeghi nke ọma, Meri Magdalin bịaara n'ili ahụ, ma hụ na e wepula nkume ahụ e jiri mechie ọnu ili ahụ. ² O ji ọsọ bjakwute Saimon Pita na onye ọzọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, bụ onye Jisọs huru n'anya si, "Ha esitela n'ili ahụ bupu Onyenwe anyi. Anyi amaghi ebe ha dobere ya!"

³ Ya mere Pita na onye nke ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya puru gawa n'ili ahụ. ⁴ Ha abuo jiri ọsọ na-aga, ma onye ọzọ ahụ na-eso ụzọ ya gbakariri Pita n'osọ buru ya ụzọ ruo n'ili ahụ. ⁵ O hulatara ala, nyoo anya n'ime ili, hụ akwa ọcha ahụ ebe ha wusara n'ala, ma ọ baghi n'ime. ⁶ Ya mere Saimon Pita, onye na-eso ya n'azu bjarutere banye n'ime ili ahụ. Ọ huru akwa ozu ahụ ka ọ wusara n'ala, ⁷ ya na akwa nke e ji kechie ya isi. Ichafọ a na akwa ọcha ahụ adikotaghi n'otu ebe, kama a pịara ya apia dobe ya iche n'ebe ọzọ. ⁸ Onye ọzọ ahụ nke na-eso ụzọ ya, onye nke buru ụzọ bjaruo n'ili banyekwara n'ime ili ahụ. Ọ huru ma kwerekwa. ⁹ (Ruo n'oge a, ha aghotabeghi site n'akwukwo nsọ na ọ ghaghi i si n'ọnwu bilie.) ¹⁰ Emesia ndi na-eso ụzọ ya laghachiri n'ulo ha.

Jisọs egosi Meri Magdalin onwe ya

¹¹ Ma Meri guzo n'akuku ili ahụ na-ebe akwa. Mgbe ọ nọ na-ebe akwa, o hulatara ala nyoo anya n'ime ili ahụ ¹² hụ ndi mmuo ozi abuo yi uwe ọcha, ka ha noduru ala otu n'isi, nke ọzọ n'ukwu, n'ebe ahụ atogboro ahụ Jisọs.

¹³ Ha siri ya, "Nwanyi, gini mere i ji ebe akwa?"

Ọ siri ha, "Ha ebupula Onyenwe m, amaghi m ebe ha bujere ya." ¹⁴ N'oge a, ọ tughariri hụ ka Jisọs guzo n'ebe ahụ. Ma ọ mataghi na ọ bụ Jisọs.

¹⁵ Jisọs siri ya, "**Nwanyi, gini mere iji ebe akwa? Onye ka i na-achọ?**"

Ebe o chere na ọ bụ onye na-elekota ogige ahụ, ọ siri ya, "Nna anyi ukwu, ọ buru na ọ bụ gi bupuru ya, gwa m ebe i debere ya ka m gaa buru ya."

¹⁶ Jisọs siri ya, "**Meri.**"

Ọ tughariri tie mkpu n'olu Hibru si ya, "Raboni!" (nke putara "Onye nkuzi.")

¹⁷ Jisosh siri ya, **"Emetukwala m aka n'ihhi na alakwubeghi m Nna m. Kama gakwuru umunna m gwa ha, 'Ana m alakwuru Nna m na Nna unu. Chineke m na Chineke unu.'"**

¹⁸ Meri Magdalin gara gwa ndi na-eso uzọ ya, "Ahula m Onyenwe anyi." O kooro ha na o bu ya gwara ya ihe ndi a niile.

Jisosh egosi ndi na-eso uzọ ya onwe ya

¹⁹ N'uhuruchi nke ubochi ahụ, bu ubochi mbu nke izu uka, mgbe ndi na-eso uzọ ya zukotara n'ime otu ulo. Ha mechiri uzọ niile n'ihhi egwu ndi Juu. Jisosh batara guzo n'etiti ha si ha, **"Udo diri unu!"** ²⁰ Mgbe o kwusiri nke a, o gosiri ha aka ya na akuku ya. Onu juru ndi na-eso uzọ ya obi n'ihhi na ha ahula Onyenwe anyi.

²¹ Ozokwa, Jisosh siri ha, **"Udo diri unu! Di ka Nna m si zite m, otu a ka m na-eziga unu."** ²² Mgbe o kwuchara nke a, o kusara ha ume si ha, **"Naranu Mmuo Nso. 23 O buru na unu agbaghara onye obula mmehie ya, a ga-agbaghara ya, o burukwa na unu aju igbaghara ha, agaghi agbaghara ha."**

Jisosh egosi Tomosh onwe ya

²⁴ Ma Tomosh (onye a na-akpo Didimos), otu n'ime ndi ozi iri na abuo ahụ, anoghi ya mgbe Jisosh biara. ²⁵ Ya mere, ndi ozo na-eso uzọ ya gwara ya, "Anyi ahula Onyenwe anyi!"

Ma o siri ha, "O bu naani mgbe m jiri anya m hu ebe ahụ ntu kpopuru ya aka, tinye mkpisiaka m n'apa ntu ndi ahụ, ma tinyekwa aka m n'akuku ya ebe ahụ a mara ya ube, ka m ga-ekwere."

²⁶ Mgbe abali asato gasiri, ndi na-eso uzọ ya zukotara ozo. Ugbu a Tomosh nokwa n'etiti ha. N'agbanyeghi na e mechisiri uzọ niile, Jisosh batara guzo n'etiti ha si ha, **"Udo diri unu."** ²⁷ Mgbe ahụ o siri Tomosh, **"Runye mkpisiaka gi n'ebe a, leekwa aka m abuo. Weputa aka gi tinyekwa n'akuku m. Abula onye na-enweghi okwukwe, kama kwere."**

²⁸ Tomosh zara si ya, "Onyenwe m na Chineke m!"

²⁹ Ma Jisosh siri ya, **"I kweere n'ihhi na i hula m? Ma ngozi diri ndi na-ahughi ma kwere."**

The mere e ji dee akwukwo ozioma Jon

³⁰ O di otutu ihe iribama ndi ozo Jisosh ruru n'ihu ndi na-eso uzọ ya. Ma edeghi ha n'ime akwukwo a. ³¹ Ma e dere ihe ndi a niile ka unu kwere na Jisosh bu Kraist, Okpara

Chineke. N'ihì na ọ bụ site n'ikwere ka unu ga-eji nweta ndụ ọhụrụ site n'aha ya.

21

Jisọs na ọrụ ebube nke igbute azụ

¹ Mgbe ihe ndị a gasịrị, Jisọs gosiri ndị na-eso ụzọ ya onwe ya ọzọ. O mere nke a n'akụkụ osimiri nke Tiberias,* lee otu o si mee. ² Ụfọdụ n'ime ndị na-eso ụzọ ya nọkoro otu ebe. Ndi a bụ Saimon Pita na Tomos (onye a na-akpọ Didimos), na Nataniel, onye Kena nke Galili na umụ Zebedi, na mmadu abuo ndi ozo bukwa ndi ozi ya. ³ Saimon Pita siri ha, "Ana m aga igbu azu." Ha siri, "Anyi ga-eso gi." Ha biliri gaa, banye n'ime ugbo mmiri. Ma n'abalị ahụ niile ha egbuteghi ihe obula.

⁴ Mgbe chi na-abo Jisọs guzoro n'akụkụ mmiri. Ma ndi na-eso ụzọ ya amataghi na ọ bụ Jisọs.

⁵ Jisọs siri ha, **"Umuntakiri, unu gbutere azu obula?"** Ha zara ya, "Mba."

⁶ Ọ gwara ha, **"Wunyenu ugbu unu n'akuku aka nri nke ugbo. Unu ga-egbutekwa azu."** Mgbe ha mere nke a, ha enwekwaghi ike idoputa ugbo ha, n'ihì otutu azu nke di n'ime ya.

⁷ Mgbe ahụ onye ahụ na-eso ụzọ ya Jisọs hụrụ n'anya gwara Pita, "Ọ bụ Onyenwe anyi!" Ngwangwa Saimon Pita nuru na "ọ bụ Onyenwe anyi," ọ yiiri uwe ya (n'ihì na ọ gba otọ), wuba n'ime mmiri ahụ. ⁸ Ndi ozo ndi na-eso ụzọ ya biara n'ugbo mmiri nta ahụ, na-adoputa ugbo ha nke azu juru n'ime ya, n'ihì na ha no nso n'ala ihe di ka nari nzọ ukwu na ise.† ⁹ Mgbe ha putara n'elu ala, ha huru oku a kwanyere, nke a hukwasiri azu n'elu ya na ogbe achicha.

¹⁰ Jisọs gwara ha, **"Wetanu ufodu n'ime azu ndi ahụ unu gbutere ugbo a."** ¹¹ Saimon Pita puru gaa dogota ugbo azu ahụ n'elu ala. Ihe juru ya bụ azu ndi ukwu nke onuogugu ya di nari na iri ise na ato. Ma ugbo ahụ adowaghi n'agbanyeghi na azu juru n'ime ya. ¹² Jisọs siri ha, **"Bianu rie nri ututu."** Ọ dighi onye obula n'ime ndi ahụ na-eso ụzọ ya juru ya, "I bụ onye?" N'ihì na ha maara na ọ bụ Onyenwe anyi. ¹³ Jisọs biara were achicha ahụ nye ha. Otu ahụ ka o mekwara azu ahụ. ¹⁴ Nke a bụ ugboro ato Jisọs gosiri ndi na-eso ụzọ ya onwe ya mgbe e mere ka o si n'onwu bilie.

Jisọs akpoghachite Pita

* 21:1 21:1 Maobu, Galili † 21:8 21:8 Maobu, nari kubit abuo

¹⁵ Mgbe ha risiri nri ụtụtụ, Jisọs sịrị Saimon Pita, **“Saimon nwa Jọn, ị hụrụ m n’anya karịa ndị a niile?”** Ọ sịrị ya, “E, Onyenwe anyị, ị maara na m hụrụ gị n’anya.” Jisọs sịrị ya, **“Na-azụ ụmụ aturụ m.”**

¹⁶ Jisọs sịrị ya nke ugboro abuo, **“Saimon nwa Jọn, ị hụrụ m n’anya?”**

Ọ sịrị, “E, Onyenwe anyị, ị maara na m hụrụ gị n’anya.”

Ọ sịrị ya, **“Na-elekota aturụ m.”**

¹⁷ Ọ sịrị ya nke ugboro ato, **“Saimon nwa Jọn, ị hụrụ m n’anya?”**

Ọ wutere Pita na ọ sịrị ya nke ugboro ato, **“ị hụrụ m n’anya?”** Ọ sịrị ya, “Onyenwe anyị, ị mazuru ihe niile, ị makwaara na m hụrụ gị n’anya.”

Jisọs sịrị ya, **“Na-azụ aturụ m.”** ¹⁸ N’ezie, n’ezie asị m gị, mgbe ị bu okorobia ị na-eke aji n’ukwu, gaa ebe ị choro iga. Ma mgbe ị ghorọ agadi, ị ga-esetipụ aka gị, onye ozo ga-ekere gị ihe okike n’ukwu ma duru gị gaa ebe ị na-achoghi iga.” ¹⁹ O kwuru nke a iji gosi ụdị onwu ọ ga-anwu iji nye Chineke otuto. Mgbe nke a mesiri, ọ siri ya, **“Soro m.”**

²⁰ Pita chighariri hu onye ahụ na-eso ụzọ ya nke Jisọs huru n’anya ka ọ na-esokwa ha n’azu. (Ọ bu onyeozu ahụ dabeere ya n’obi na nri anyasi, nke siri, “Onyenwe anyị, onye ga-arara gị nye?”) ²¹ Mgbe Pita huru ya, ọ siri Jisọs, “Onyenwe anyị kedu maka onye a?”

²² Jisọs siri ya, **“Ọ buru na m achọ ka ọ nojide ruo mgbe m ga-aloghachi gini ka nke a bu nye gi? Soro m.”** ²³ Ya mere, akuko a gbasara n’etiti umunna na onye a na-eso ụzọ ya agaghi anwu. Ma Jisọs asighi ya na ọ gaghi anwu anwu, kama, **“Ọ buru na m choro ka ọ nojide ruo mgbe m ga-abia, ọ gbasara gi?”**

²⁴ Nke a bu onye ahụ na-eso ụzọ ya onye na-agba ama ihe ndi a niile, ma deekwa ha n’akwukwo. Anyi makwaara na ama ya bu eziokwu.

²⁵ Ma ọ di otutu ihe ndi ozo Jisọs mere. Ọ buru na e dee ha niile n’akwukwo, ọ dighi m ka uwa niile ọ ga-aba akwukwo a ga-eke banyere ha.

Orụ Ndị Ozi

Jisọs alaa n'eluigwe

¹ Ezigbo enyi m Tiofilos, n'akwukwọ m nke mbụ m dere gị banyere ihe niile Jisọs malitere ime nakwa ikuzi, ² ruo n'ụbọchị e mere ka ọ laghachi n'eluigwe mgbe o sitere n'ike Mmuọ nsọ nyesia ndị na-eso ụzọ ya iwu, bụ ndị ọ họtara. ³ Mgbe ọ hụsiri ahụ nke onwụ, o gosiri ha onwe ya n'uzọ dị iche iche n'ebe o doro anya na ya dị ndụ. O mere ka ha hụ ya anya n'ime iri ụbọchị anọ, na-akuziri ha banyere alaeze Chineke. ⁴ N'otu oge, ọ nonyeere ha na nri, o nyere ha iwu a, **"Unu esila na Jerusalem puo, kama chere nwa nkwa nke Nna m, nke unu nuru site n'onu m. ⁵ N'ihi na Jon jiri mmiri mee unu baptizim, ma n'oge na-adighi anya, a ga-eji Mmuo Nso mee unu baptizim."**

⁶ Mgbe ha gbakoro, ha juru ya, "Onyenwe anyi, o bu ugbu a ka i ga-enyeghachi Izrel alaeze ahụ?"

⁷ Ma o siri ha, **"O bughị oru unu imata oge na mgbe Nna m na-akwado ihe o zubere ime n'ikike nke onwe ya. ⁸ Ma mgbe Mmuo Nso biakwasiri unu, unu ga-anata ike. Mgbe ahụ, unu ga-agbara m ama na Jerusalem, na Judia niile ya na Sameria ruokwa ebe niile uwa soturu."**

⁹ Mgbe o kwusiri nke a, e weliri ya elu mgbe ha na-ele anya, igwe ojii kpuchikwara ya, zopu ya n'anya ha.

¹⁰ Mgbe ha na-elegidesi anya ike n'eluigwe dika o na-ala, na mberede, umu nwoke abuo yi uwe ocha guzooro ha nso. ¹¹ Ha siri, "Ndi ikom Galili, gini mere unu jiri guzoro ebe a na-ele anya n'eluigwe? Jisọs a onye e sitere n'etiti unu kporo laa n'eluigwe ga-aloghachikwa otu ahụ unu si hụ ya o siri laa n'eluigwe."

Mataias, onye nochiri anya Judas

¹² Ha sitere n'Ugwu a na-akpo Oliv nke di Jerusalem nso, njem nke otu ụbọchị izuikwe, laghachi na Jerusalem. ¹³ Mgbe ha batara n'obodo, ha rigoro n'ime ulo ahụ di n'ulo elu, ebe ha na-anọ. Ndi a bu ndi no n'ulo ahụ:

Pita, Jon, Jemis na Andru,
Filip na Tomos,

Batalomi na Matiu,

Jemis nwa Alfios, Saimon onye a na-akpo Zilot na Judas
nwa Jemis.

14 Ndị a niile ji otu obi nọgidiesie ike n'ekpere. Ndị sonyere ha bu ụfọdụ ndị inyom na Meri nne Jisọs, na ụmụna ya.

15 N'oge ahụ, Pita bilitere n'etiti ndị kwere ekwe ọnụọgụgụ ha dị ihe dị ka narị na iri abụọ, si, ¹⁶ "Ụmụna m, ọ dị mkpa ka ihe e dere n'akwụkwọ nsọ mezuo banyere Judas onye duuru ndị jidere Jisọs bịa. Mmụọ Nsọ kwuru na nke a ga-eme mgbe o sitere n'ọnụ Devid kwuo okwu n'oge gara aga. ¹⁷ Ọ bu otu n'ime anyị. O nwere oke n'ime ọrụ a."

18 Ego ọ natara n'ihì ọrụ ọjọọ ya ka o jiri zuọ ala. N'ala ahụ ka ọ dara sụọ isi n'ala, afọ ya etipuo, eriri afọ ya awusịakwa. ¹⁹ Ndị niile bi na Jerusalem nūrụ akụkọ banyere ya. N'ihì ya, ha kpọrọ ala ahụ n'asusụ ha Akeldama, nke pụtara Ala Obara.

²⁰ Pita sịrị, "N'ihì na e dere ya n'akwụkwọ Abụ Oma:

" 'Ka ebe obibi ya tọgborọ n'efu,

ka mmadụ ọbụla gharakwa ibi n'ime ya,'*
na,

" 'Ka onye ọzọ nọchiekwa ọnọdụ ya ka onyeisi.'†

²¹ Ya mere, otu onye n'ime ndị anyị na ha nọ n'oge niile Onyenwe anyị Jisọs nọ n'etiti anyị, ²² bido n'oge Jọn na-eme baptizim ruo n'ụbọchị Jisọs si n'etiti anyị rigoro n'eluigwe. Otu onye n'ime ndị a ga-eso anyị buru onye akaebe nke mbilite n'ọnwụ ya."

²³ Ya mere, ha họtara mmadụ abụọ, Josef onye a na-akpọ Basabas (aha ya ọzọ bụkwa Jostus) na Mataias.‡ ²⁴ Ha kpere ekpere si, "Onyenwe anyị, ị maara obi mmadụ niile. Gosi anyị onye ị họtara n'ime mmadụ abụọ ndị a. ²⁵ Ka ọ buru onyeozì na onyendu nke ga-anọchi anya Judas onye nke hapuru ma gawa ebe o kwesiri ka ọ gaa." ²⁶ Ha fere ha nza. Nza ahụ makwara Mataias, ha gunyere ya dị ka otu n'ime ndị ozi iri na otu ahụ.

2

Obibia nke Mmụọ Nsọ

¹ Mgbe ụbọchị Pentikọosu ruru, ha niile zukọtara n'otu ebe. ² Na mberede, ụzụ yiri nke oke ifufe dị ike sitere n'eluigwe bịa juputa n'ulọ ahụ ha nọ. ³ Ha huru ihe dika ire oku ka o kewara nọkwasi n'isi ha n'otu n'otu. ⁴ Ha niile juputara na Mmụọ Nsọ, malite isụ asusụ dị iche iche dika Mmụọ Nsọ nyere ha ike.

* **1:20** 1:20 Abụ 69:25 † **1:20** 1:20 Abụ 109:8 ‡ **1:23** 1:23 Mataias bu onye ahọtara ka ọ nọchie anya Judas Iskariot n'ije ozi. Ọrụ ndị ozi bu igba ama na ikwuputa mbilite n'ọnwụ Jisọs dika Kraist ahụ.

⁵ N'oge ahụ, ọtutu ndị Juu ji obi ọcha na-efe Chineke nọ na Jerusalem. Ndị si na mba dị iche iche n'okpuru eluigwe. ⁶ Igwe mmadụ gbakọtara n'ọnọdụ mgbagwoju anya mgbe ha nūrụ ụzụ ahụ, n'ihị na ha nūrụ ka ha na-asụ asụsụ nke onye ọbụla n'ime ha na-aghọta, n'asụsụ obodo ha dị iche iche. ⁷ N'oke iju anya, ha kwurịtara n'onwe ha, "Ndị a niile na-ekwu okwu ha abụghị ndị Galili?" ⁸ Gịni mere onye ọbụla n'ime anyị ji na-anụ okwu ha na-ekwu n'asụsụ ala anyị dị iche iche? ⁹ Ndị Patia, na ndị Midia, na ndị Elam, ndị bikwa n'ime Mesopotamịa, ndị Judia, na ndị Kapadosia, ndị Pontos, na ndị Eshia, ¹⁰ ndị Frigia, na ndị Pamfilia, na ndị Ijipt, na ndị akụkụ Libiya nke dị Sirini nso, na ndị ọbịa si na Rom bịa ¹¹ (ndị Juu na ndị kwere n'okpukpe ndị Juu). Ndị Kriit na ndị Arab; anyị na-anụ okwu ha na-ekwu n'asụsụ anyị dị iche iche banyere orụ ebube Chineke." ¹² O juru ha anya, gbaakwa ha ghari. Ha siri tara onwe ha, "Gini ka nke a bu?"

¹³ Ma ọfọdụ ndị ọzọ na-akwa ha emo na-asị, "Ndị a bu ndị mmanya na-egbu."

Okwu Pita banyere Kraịst

¹⁴ Pita guzoro, ya na ndị ozi iri na otu ahụ welie olu gwa ọgbakọ ahụ okwu, "Ndị Juu na unu ndị bi na Jerusalem, matanụ nke a, geekwanụ ntị na ihe m na-ekwu. ¹⁵ Ọ bughị mmanya na-egbu ndị a dị ka unu chere. Lee, ọ bu naanị elekere itoolu nke ụtutu na-akụ. ¹⁶ Mba, nke a bu mmezu ihe Juel onye amụma kwuru,

¹⁷ " 'Chineke siri, n'oge ikpeazụ,

aga m awụkwasi mmadụ niile Mmụọ m.

Umụ unu ndị ikom na umụ unu ndị inyom ga-ebu amụma, umụ okorobia unu ga-ahukwa ọhụ, ndị okenye nwoke unu ga-arọ nrọ.

¹⁸ Ọ buladi ndị ohu m, nwoke ha na nwanị n'ime ha, ka m ga-awụkwasi Mmụọ m.

Ha ga-ebukwa amụma.

¹⁹ Aga m egosi ihe itunanya na mbara eluigwe, gosikwa ihe iribama n'ụwa na n'okpuru ụwa, ọbara na oku na alulu anwuru oku.

²⁰ Anyanwụ ga-agbanwe ghoọ ọchichiri, ọnwā ga-aghokwa ọbara,

tupu ụbọchị Onyenwe anyị abia, bu ụbọchị ahụ di ukwu dikwa ebube.

²¹ Ọ ga-erukwa, na onye ọbụla nke na-akpoku aha Onyenwe anyị, ka a ga-azoputa.*

* 2:21 2:21 Jul 2:28-32

22 “Ndị Izrel, geenụ ntị n’okwu a, Jisọs onye Nazaret bụ nwoke Chineke gosiri unu, site n’orụ dī ike, n’orụ ebube nakwa ihe ịribama niile nke Chineke rụrụ n’etiti unu site n’aka ya, dīka unu ji anya unu hụ. 23 Onye a ka e weere nyefee unu n’aka site na nzube nke Chineke buru ụzọ tụtọ atumatụ ya, na dīka o siri mara na mbụ, ọ bụ ya ka unu gburu ma kpogidekwa n’obe site n’aka ndị na-amaghị iwu. 24 Ma Chineke emela ka o site n’onwụ bilie mgbe ọ topuchara ihe mgbu nke onwụ, n’ihi na onwụ enweghị ike ijide ya. 25 Devid kwuru banyere ya,

“ ‘Ana m ahụ Onyenwe anyị ka ọ na-anogide n’ihu m mgbe niile.

N’ihi na ọ nọ n’aka nri m.

Agaghị m ama jijiji.

26 Ya mere, ọñụ juputara m obi, ire m na-anurikwa ọñụ; anụ ahụ m ga-ezukwa ike n’olileanya,

27 n’ihi na ị gaghị ahapụ mkpuruobi m n’ala mmụọ, ị gakwaghị ahapụ anụ ahụ nke Onye gị dī nsọ ka ọ hụ ire ure.

28 I mere ka m mara ụzọ nke ndụ; ị ga-emekwa ka m juputa n’ọñụ n’ihu gị.”†

29 “Ụmụnna m, eji m nkwuwa okwu na-agwa unu banyere nna nna anyị Devid, bụ onye nwurụ anwụ e lie ya. Ili ya dīkwa n’etiti anyị taa. 30 Ma ọ bụ onye amụma marakwa na Chineke jiri ịñụ iyi kwee ya nkwa na otu n’ime ụmụ ya ga-anokwasị n’ocheeze ya. 31 Ebe o buuru ụzọ hụ ihe ga-eme n’oge dī n’ihu, o kwuru banyere mbilite n’onwụ nke Kraist, mgbe ọ siri, a hapughị ya n’ala mmụọ; anụ ahụ ya ahughikwa ire ure. 32 Ọ bụ Jisọs a ka Chineke mere ka ọ dī ndụ ọzọ. Anyị niile bukwa ndị akaebe banyere ya. 33 Ebe ọ bụ na e buliela ya elu n’aka nri Chineke. Ọ natala Mmụọ Nsọ dīka Nna ya kwere na nkwa. Ihe a unu na-ahụ na nke unu na-anụ bụ onyinye ya ọ wụkwasiri anyị. 34 Ọ dighị oge Devid jiri rigoro n’eluigwe, ma ya onwe ya siri,

“ ‘Onyenwe anyị gwara Onyenwe m si,

“Nodụ ala n’aka nri m,

35 ruo mgbe m ga-eme ndị iro gị ihe mgbakwasị ụkwụ nye ụkwụ gị.”‡

36 “Ya mere, ana m eme ka ezinaulo Izrel niile mara nke ọma, na Chineke emela Jisọs a onye unu kpogidere n’obe ka ọ buru Onyenwe anyị na Kraist.”

37 Mgbe ha nūrụ ihe ndị a, akonuche ha mara ha ikpe. Ha siri Pita na ndị ozi ndị ọzọ, “Ụmụnna, gini ka anyị ga-eme?”

³⁸ Ma Pita siri ha, “Chegharianu unu niile. Ka e mekwa unu baptizim n’aha Jisosh Kraist, maka mgbaghara mmehie unu. Unu ga-anatakwa onyinye nke Mmuo Nso. ³⁹ Nkwa a diri unu na umu umu unu na mmadu niile no n’ebe di anya, dikwara ndi niile Onyenwe anyi Chineke ga-akpo ka ha biakwute ya.”

⁴⁰ O jiri otutu okwu ndi ozo gbaa ama, ma dukwa ha odu si, “Sitenu n’etiti ogbo a joro njo zoputa onwe unu.” ⁴¹ E mere ndi nabatara okwu ya baptizim, ha di ihe ruru puku mmadu ato, a gunyere n’onuogugu ha.

Nnokọ nke ndi kwere ekwe

⁴² Ha nyefere onwe ha n’ozizi nke ndi ozi, ya na ife ofufe na inyawa achicha nakwa ikpe ekpere. ⁴³ Onye obula n’ime ha juputara na egwu, n’ihi na ndi ozi na-arụ otutu oru ebube, na ihe iribama di iche iche. ⁴⁴ Ndi niile kwere ekwe nokotara onu, nwekokwaa ihe niile onu. ⁴⁵ Ha rere ihe ha nwere na nke ha kpatara, kenye onye obula dika mkpa ya siri di. ⁴⁶ Ha gara n’ihu na-ezuko n’ulonso ukwu ikpe ekpere kwa ubochi. Ha na-erikokwa nri n’ulo ha, n’obi onu na ekele. ⁴⁷ Dika ha gara n’ihu na-eto Chineke, ha nwetara ihuoma n’aka ndi mmadu. Onyenwe anyi natukwasikwara ha ndi a na-azoputa kwa ubochi.

3

Ogwugwo onye ngwuro

¹ Otu ubochi Pita na Jon na-aga n’ulonso ukwu ikpe ekpere n’oge ekpere n’elekere ato nke ehie. ² Ma otu nwoke dara ngwuro site n’afu nne ya ka a na-ebute n’onu uzọ ama nke ulonso ukwu ahụ ubochi niile ka o na-arịo ndi na-aba n’ime ulonso ukwu ahụ ariri. Aha onu uzọ ama ahụ bu onu uzọ ama oma. ³ Mgbe o huru Pita na Jon ka ha na-achọ iba n’ulonso ukwu ahụ, o bidoro iriọ ha ariri. ⁴ Ma Pita na Jon legidere ya anya, Pita siri, “Lee anyi anya.” ⁵ O legidere ha anya chee na ha ga-enye ya onyinye.

⁶ Ma Pita siri, “Enweghi m olocha maobu olaedo ma ihe m nwere ka m na-enye gi. N’aha Jisosh Kraist onye Nazaret bilie oto gawa ije.” ⁷ O jidere ya aka n’aka nri ya, nyere ya aka selite ya elu, ngwangwa, ukwu ya na nkwonkwo nke akwara ukwu ya nwetara ike. ⁸ O wuliri elu n’ukwu ya, bido iga ije. O soro ha baa n’ulonso ukwu ahụ, ya na-aga, ya ana-awuli elu, na-etokwa Chineke. ⁹ Mmadu niile huru ya ka o na-agharị na-eto Chineke, ¹⁰ ha ghotara na o bu ya bu onye ahụ na-anọ n’onu uzọ ama ulonso ukwu ahụ, nke a na-akpo onu uzọ ama oma na-arịo ariri. O gbagwojuru ha anya nke ukwu, gbagwa ha ghari ihe mere ya.

Okwu Pita n'ụlọnsọ ukwu

¹¹ Ma dī ka o jidere Pita na Jọn aka, ndị mmadụ niile jiri mgbagwoju anya gbara ọsọ bjakwute ha n'akụkụ ụlọnsọ ahụ ebe a na-akpọ mgbe ụlọ Solomon. ¹² Mgbe Pita huru nke a, ọ gwara igwe mmadụ ahụ, “Ndị Izrel, gini mere ihe a ji eju unu anya? Gini mere unu ji ele anyị anya dika a gasị na ọ bụ site n'ike nke anyị maọbụ n'idi nsọ anyị ka anyị jiri mee ka nwoke a gawa ije? ¹³ Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob, Chineke nke nna anyị ha, ebuliela onye na-ejere ya ozi, bụ Jisọs elu, onye unu nyefere ka e gbuo, ma gonarikwa ya n'ihu Paillet, n'agbanyeghi na o kpebiri ihapụ ya ka ọ laa. ¹⁴ Unu gonariri onye ahụ dī nsọ burukwa onye ezi omume, ma rịọ ka a hapuru unu ogbu mmadụ. ¹⁵ Unu gburu onye ahụ na-enye ndụ, ma Chineke akpọtela ya site n'onwu. Anyị bụ ndị akaebe ihe ndị a. ¹⁶ Ọ bụ site n'okwukwe n'aha ya, ọ bụ aha ya naani mere nwoke a ka ọ dī ike onye nke unu na-ahụ ma marakwa. Okwukwe n'ime Jisọs mere ka ahụ ya zuo oke n'ihu unu niile.

¹⁷ “Ugbu a ụmụnna m, amaara m na unu kpara agwa na-amaghi ama, dika ndi ndu unu sikwara kpa. ¹⁸ Ma Chineke siri otu a mezuo ihe o kwuru site n'onu ndi amuma niile na Kraist ya aghaghi ihu ahuhu. ¹⁹ Ya mere, chegharianu ugbu a ma loghachikwutekwanu Chineke, ka e nwee ike ihichapu mmehie unu, ²⁰ ka enyekwa unu ntute nke ime mmuo nke sitere n'ihu Onyenwe anyi, ma zitekwara unu Kraist ahụ, bụ onye ahoputara nye unu, nke bụ Jisọs. ²¹ Onye eluigwe na-aghaghi inabata tutu ruo oge ahụ Chineke ga-eweghachi ihe niile n'onodu ha, dika o kwere na nkwa n'ogologo oge gara aga site n'onu ndi amuma ya dī nsọ. ²² Mosis siri, 'Onyenwe anyi bụ Chineke ga-eme ka onye amuma ga-adị ka m biliere unu site n'etiti umu nne unu, unu aghaghi ige nti n'ihe niile ọ ga-agwa unu. ²³ Onye obula juru ige onye amuma ahụ nti, ka a ga-ekewapu kpamkpam site n'etiti ndi ya ma bibiekwa ya.’*

²⁴ “N'ezie ndi amuma niile site na Samuel na ndi ozo so ya n'azu, bukwara amuma banyere ubochi ndi a. ²⁵ Ma unu bu ndi nketa nke ndi amuma, nakwa nke ogbugba ndu ahụ Chineke na nna nna unu gbara, mgbe ọ gwara Ebrahim, 'Site na mkpuru gi ka a ga-agosi mba niile nke uwa.'† ²⁶ Mgbe Chineke kpolitere onyeozu ya, o buuru uzọ zitere unu ya, ka ọ gozie unu site n'ime ka onye obula n'ime unu chegharia site n'uzo ojoo ya.”

* 3:23 3:23 Dit 18:15,18,19 † 3:25 3:25 Jen 22:18; 26:4

4

Pita na Jọn n'ụlọikpe

¹ Mgbe ha nọ na-agwa ndị mmadụ ahụ okwu, ndị nchụaja na onyeisi ndị agha na-eche ụlọnsọ ukwu ahụ na ndị Sadusii bjakwutere ha. ² Ha were oke iwe n'ihì na ha na-ezi ndị mmadụ ihe, na-ekwusakwa na n'ime Jisọs ka mbilite n'ọnwu nke ndị nwurụ anwu dị. ³ Ha jidere ha tinye ha n'ụlọ mkpọrọ, ruo n'echi ya. N'ihì na oge e jidere ha bụ n'oge uhuruchi. ⁴ Ma ọtụtụ ndị nūrụ okwu ahụ kwenyere. Onuogugụ ha ruru ihe dị ka puku mmadụ ise.

⁵ N'echi ya, ndị na-achị achị, na ndị okenye na ndị ozizi iwu zukorọ na Jerusalem. ⁶ Onyeisi nchụaja bụ Anas nọ n'ebe ahụ, na Kaifas na Jọn na Alegzanda, na ndị ọzọ bụ ndị ikwu onyeisi nchụaja. ⁷ Mgbe ha kpọputara ha n'etiti ha, ha juru ha, "Ọ bụ site n'ike onye, na site n'aha onye, ka unu ji mee ihe a?"

⁸ N'oge ahụ, Pita juputara na Mmuọ Nsọ. Ọ gwara ha, "Unu ndị na-achị ala anyị, na ndị okenye. ⁹ Ọ buru na unu kpọputara anyị ichọputa otu nwoke ngwurọ a si buru onye ahụ dị mma maọbụ otu e si gwọọ ya, ¹⁰ ya mere maranụ nke a, unu na ndị Izrel niile, a gworo nwoke a guzo n'etiti unu site n'aha Jisọs Kraịst onye Nazaret, onye unu kpogidere n'obe, ma Chineke kpolitere ya site n'ọnwu. ¹¹ Jisọs a bụ " 'nkume ahụ unu ndị na-ewu ụlọ juru,

nke ghorọ nkume isi ntọala ụlọ.'*

¹² Nzoputa adighi n'ime onye obula ọzọ, n'ihì na o nweghi aha ọzọ e nyere n'etiti mmadụ n'okpuru eluigwe nke e nwere ike isite na ya zoputa anyi."

¹³ Mgbe ha huru nkwuwa okwu Pita na Jọn, na-atughị ụjọ, ma chọputakwa na ha bụ ndị mmadụ nkiti, na ndị a na-azughị n'ụlọ akwukwo, o juru ha anya. Ma ha ghotara na ha bụ ndị ha na Jisọs nọkorọ. ¹⁴ Ma mgbe ha huru nwoke ahụ a gworo, ka o guzo n'akukụ ha, ha enweghi okwu obula ha nwere ikwu megide nke a. ¹⁵ Ha nyere iwu ka ha si n'ụlọikpe ahụ puo, ma bido igba izu n'etiti onwe ha banyere nke a. ¹⁶ Ha na-asị, "Gini ka anyi ga-eme ndi a? Anyi apughị igọ agho na ha ruru oru iribama puru ichi. Ndi niile bi na Jerusalem maara ihe banyere nke a. ¹⁷ Ma iji mee ka akukọ oru ebube a hapu igbasa ruo otutu mmadu nti, ka anyi doo ha aka na nti ka ha ghara igwa onye obula okwu banyere aha nwoke a."

¹⁸ Ha kporo ha nye ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu maobu izi ihe n'aha Jisọs. ¹⁹ Ma Pita na Jọn zara si ha, "Kpeenụ ikpe

* 4:11 4:11 Abụ 118:22

a n'onwe unu, maọbụ ihe ziri ezi n'anya Chineke ige unu ntị karịa ige Chineke ntị? ²⁰ N'ihị na ọ bụ ihe rara ahụ na anyị ga-akwụsi ikwu okwu banyere ihe ahụ anyị hụrụ na nke anyị nūrụ."

²¹ Mgbe ha batụchara ha mba, ha hapūrụ ha ka ha laa. O nweghị ụzọ ọbụla ha ga-esi taa ha ahụhụ n'ihị na mmadụ niile nọ na-eto Chineke n'ihị ihe a mere. ²² N'ihị na nwoke a gworo n'ụzọ dị ebube agafeela iri afo anọ.

Ekpere ndị kwere ekwe

²³ Mgbe ha hapūrụ ha, ha lara kooro ndị ibe ha ihe ndịisi nchuaaja na ndị okenye gwara ha. ²⁴ Mgbe ha nūrụ nke a, ha niile ji otu obi welie olu ha kpọkwo Chineke, si, "Gị, Onye kachasi ihe niile elu, bụ Onyenwe anyị, gị onwe gị kere eluigwe na ụwa, na oke osimiri, na ihe niile dị n'ime ha. ²⁵ O bụ gị sitere n'aka Mmụọ Nso site n'ọnu nna anyị David, onye na-ejere gị ozi, si:

"Gịni mere mba niile ji eme oke mkpọtụ?

Gịni mere ndị mmadụ ji na-apịa ọpịpịa nke na-abaghi uru?

²⁶ Ndị eze nke ụwa na-eguzokwa onwe ha, ndị na-achi achi na-agbakotakwa, imegide Onyenwe anyị

na imegide Onye ya e tere mmanụ.'†

²⁷ N'ezie n'obodo a, Herod na Pontios Paillet, na ndị mba ọzọ, nakwa ndị Izrel ezukotala imegide onye nso ahụ na-ejere gị ozi, bụ Jisọs, onye i tere mmanụ, ²⁸ ha mere ihe i jiri ike gị na uche gị kwuo na ha aghaghị imezu. ²⁹ Ugbu a, Onyenwe anyị, lee iba mba ha ma nye ndị ohu gị ike iji gbasaa ozi gị na-atughị egwu ọbụla. ³⁰ Setipụ aka gị gworo ndị ọrịa ma ruo otutu ọrụ ebube na ọrụ iribama site n'aha onye nso ahụ na-ejere gị ozi bụ Jisọs."

³¹ Mgbe ha kpesiri ekpere, ụlo ahụ ha zuko n'ime ya mara jijiji. Ha juputara na Mmụọ Nso, ma jiri nkwa okwu kwusaakwa okwu Chineke.

Ndị kwere ekwe na-ekekorita ihe

³² Ndị niile kwere ekwe nwere otu obi n'otu mkpuruobi. O nweghị onye ọbụla gurụ ihe ọbụla o nwere dika nke aka ya, kama ha mere ka onye ọbụla n'ime ha keta oke n'ihe ibe ya nwere. ³³ Ndị ozi sitere n'ike gaa n'ihu na-agba ama banyere mbilite n'onwu Onyenwe anyị Jisọs, oke amara bakwaara ha niile ụba. ³⁴ O nweghị onye mkpa kpara n'ime ha, n'ihị na site n'oge ruo n'oge, ndị nwere ala maọbụ ụlo na-ere ha, ma wetakwa ego ha retara na ha, ³⁵ nye ndị ozi, a na-ekekwa ya nye onye ọbụla dị ka mkpa ya si dị.

† 4:26 4:26 Abụ 2:1,2

³⁶ Josef onye ikwu Livayi, onye sitere na Saiprọs, onye ndị ozi na-akpọ Banabas (nke pụtara “nwa nke nkasiobi”). ³⁷ O rere ala o nwere, weta ego ya, ma togbọ ya n’ụkwụ ndị ozi.

5

Ananayas na Safaira

¹ Ma otu nwoke a na-akpọ Ananayas na nwunye ya bu Safaira rekwara ala nke ha. ² Na nkwekọrịta ya na nwunye ya, o zoro ụfọdụ ego site n’ego ha retara n’ala ha ahụ, weta nke fọdurụ bịa togbọ n’ụkwụ ndị ozi.

³ Pita siri, “Ananayas, gini mere ekwensu jiri juputa obi gi mee ka i ghaara mmuo nsọ ụgha mgbe i zopuuru onwe gi ego site n’ime ego i retara n’ala gi? ⁴ O bughị gi nwe ala ahụ tupu e ree ya? Mgbe e rechara ya, ego e retara ya o bughị nke gi, iji mee ka i choro? Gini mere i ji chee echiche ime ihe di otu a? O bughị mmadu ka i ghaara ụgha kama o bu Chineke.”

⁵ Mgbe Ananayas nuru okwu ndi a, o dara n’ala nwuo, egwu jidekwara ndi niile nuru ihe mere. ⁶ Umụ okorobia ndi no ebe ahụ batara jiri akwa kee ozu ya bupu ya ga lie.

⁷ Mgbe ihe dika awa ato gasiri, nwunye ya batakwara, ma o matabeghi ihe mere di ya. ⁸ Pita juru ya, gwa m, “o bu ego ole a ka gi na di gi retara ala ahụ?”

O siri, “E, o bu ego ole ahụ ka anyi retara ya.”

⁹ Pita siri ya, “Gini mere unu jiri kpebie inwa Mmuo nke Onyenwe anyi onwunwa? Gee nti, nzo ukwu ndi buuru di gi gaa lie no n’onu uzọ. Ha ga-ebupukwa gi.”

¹⁰ N’otu oge ahụ o dara n’ala n’ukwu ya, nwuo, umu okorobia ahụ liri di ya batakwara choputa na o nwuola, buru ya puo gaa lie ya n’akuku di ya. ¹¹ Oke egwu turu nzuko ahụ niile, tukwa ndi niile nuru akuko banyere ihe ndi a.

Oru ebube na oru itunanya

¹² Ndi ozi ahụ rukwara oru ebube na oru iribama di ukwu n’etiti ndi mmadu. Ha niile na-ezuko na mgbe ulo Solomon. ¹³ O nweghi onye obula kwere iso ha ozo, n’agbanyeghi na otutu mmadu na-asopuru ha. ¹⁴ Ma otu o di, otutu ndi nwoke na ndi nwanyi kwere n’Onyenwe anyi sonyere ha. ¹⁵ N’ihi nke a, ndi mmadu buputara ndi oria n’okporozo nibe ha n’ute na ihe ndina, ka o ga-abu mgbe Pita na-agafe onyinyo ya ga-adakwasị ufodu n’ime ha. ¹⁶ Igwe mmadu zokotara site n’obodo ndi di Jerusalem gburugburu. Ha butekwara ndi nri nri, na ndi mmuo na-adighi ocha na-enye nsogbu, a gwokwara ha niile.

Mkpagbu nke ndị ozi

¹⁷ Mgbe ahụ onyeisi nchụaja na ndị otu ya so n'otu ndị Sadiusi ka ekworo juputara obi. ¹⁸ Ha jidere ndị ozi a tūba ha n'ulọ mkporo nke oha mmadu. ¹⁹ Ma n'oge abali mmuo ozi Onyenwe anyi meghere onu uzọ ulo mkporo ahụ kpoputa ha si, ²⁰ "Gaanu, guzoronu n'ulonso ukwu ahụ gwa ndi mmadu ozi niile nke ndu oheru a."

²¹ Mgbe ha nuru nke a, n'isi ututu, ha banyere n'ulonso ukwu malite izi ihe.

Ma mgbe onyeisi nchụaja na ndi soo ya biarutere, ha kporo nzuko ndi Sanhedrin nke bu ogbako jikotara ndi okenye Izrel niile. Ha zipuru ozi ka e site n'ulo mkporo kputa ha. ²² Ma mgbe ndi ahụ ha zipuru ruru n'ulo mkporo, ha ahughị ndi ozi ahụ. Ha loghachiri azu kororo ndi ogbako ahụ ihe ha huru, ²³ "Anyi huru ka a kpochiziri ulo mkporo ahụ nke oma, ndi nche guzokwa n'onu uzọ ya. Ma mgbe anyi meghere ulo mkporo ahụ, anyi ahughị onye obula n'ime ya." ²⁴ Mgbe onyeisi ndi agha na-eche ulonso ukwu na ndisi nchụaja nuru okwu ndi a, o gbara ha gharij, ha na-eche ihe nke a ga-aputa.

²⁵ N'otu oge ahụ, otu onye gbatara gwa ha, "Leenu! Ndi ahụ unu tubara n'ulo mkporo guzo ugbo a n'ime ulonso ukwu na-ezi ndi mmadu ihe." ²⁶ Ngwangwa, onyeisi agha na ndi agha ya gara n'ulonso ahụ jide ndi ozi ahụ ma kputa ha, ma ha ejighi ike mee nke a n'ihu na ha turu egwu na ndi mmadu ga-atu ha nkume.

²⁷ Mgbe a kputara ha, e mere ka ha guzoro n'ihu ogbako ndi Sanhedrin, onyeisi nchụaja juru ha ajuju, ²⁸ si, "O bu anyi adoghi unu aka na nti ka unu kwusi ikuzi ihe n'aha a; ma unu emeela ka ozizi unu juputa Jerusalem niile kpebiekwa ime ka obara nwoke a diri anyi n'isi."

²⁹ Pita na ndi ozi ndi ozọ zara si, "Anyi ga-erubere Chineke isi o bughị mmadu. ³⁰ Chineke nna nna anyi a kpolitela Jisos site n'onwu bu onye ahụ unu gburu site n'ikpogide ya n'elu osisi. ³¹ Chineke ebuliela ya elu n'aka nri nke ya onwe ya di ka Okpara eze na Onye nzoputa, ka o nwee ike inye ndi Izrel niile nchehari na mgbaghara mmehie. ³² Anyi bu ndi ama nke ihe ndi a, Mmuo Nso onye Chineke nyere ndi na-erubere ya isi bukwa onyeama."

³³ Mgbe ha nuru nke a, o gbawara ha obi, ha choo igbu ha. ³⁴ Ma otu onye n'ime ha bu onye Farisii, burukwa onye ozizi iwu a na-asopuru, aha ya bu Gamaliel, biliri oto n'etiti ogbako ahụ, nye iwu ka a kpopu ndi ozi ahụ n'ezi nwa oge nta. ³⁵ O siri ha, "Ndi Izrel, leziekwanu anya nke oma ihe

unu na-achọ ime ndị a. ³⁶ N'oge gara aga Teodas putara na-egosi na ya bụ onye pụrụ iche, ihe dika nari mmadụ anọ sokwara ya, mgbe e gburu ya, ndị niile sooro ya gbasasiri ihe niile a kwusikwa. ³⁷ Mgbe nke ya gasiri, Judas onye Galili putakwara gosi onwe ya n'oge a na-agụ ọnuogugu mmadụ, o nwetakwara ndị sooro ya. Mgbe e gbukwara ya, ndị niile na-eso ya gbasasiri. ³⁸ Ya mere, agwa m unu, hapụndị a ka ha laara onwe ha. N'ihina ọ buru na oru ha bu oru mmadụ, ọ ga-akwusi mgbe na-adighi anya. ³⁹ Ma ọ buru na o sitere n'aka Chineke, unu agaghị enwe ike ikwusi ndi kom ndi a, unu ga-achoputa naani na unu na-aluso Chineke ogo."

⁴⁰ Ogbako ahụ nabatara ndumodu ya. Ha kporo ndi ozi ahụ pia ha ihe, nyekwa ha iwu ka ha kwusi ikwu okwu n'aha Jisosh, hapukwa ha ka ha laa.

⁴¹ Mgbe ha hapuru ogbako ahụ, ha na-anuri onu n'ihina agunyere ha na ndi kwesiri inara mkpari n'ihina aha ya. ⁴² Ubochi niile, n'ime ulonso ukwu ma n'ulo ndi mmadu ha na-akuzi ma na-ekwusa ozioma na Jisosh bu Kraist ahụ.

6

Nhoputa nke ndi inyeaka asaa

¹ N'oge ahụ mgbe ọnuogugu ndi na-eso uzọ ya bidoro imuba, ndi juu na-asu asusu Griik mere mkpesa megide ndi juu na-asu asusu Hibru n'ihina na a na-elefuru ndi inyom ha, ndi di ha nwuru anwu anya na nri a na-eke kwa ubochi.

² N'ihina nke a, ndi ozi iri na abuo ahụ kporo ogbako ndi niile na-eso uzọ ya si, "O zighi ezi na anyi ga-ahapu ikwusa ozioma Chineke bido na-eke nri. ³ Umunna anyi, sitenu n'etiti unu hoputa ndi kom asaa ndi a na-agbara ezi ama na ha juputara na Mmuo Nso na amamihe. Anyi ga-enyefe ha oru a n'aka. ⁴ Ebe anyi onwe anyi, ga-enyefe onwe anyi n'oru ikpe ekpere, na oru niile metutara izisa ozioma."

⁵ Mmadu niile nabatara atumatu a nke oma. Ha hoputara Stivin, nwoke juputara n'okwukwe na Mmuo Nso. Ha hoputakwara Filip, Prokoros, Nikano, Timon, Pamenas na Nikolas, onye Antiok na-eso uzọ ofufe ndi juu. ⁶ Ha chere mmadu ndi a n'ihu ndi ozi, ndi kpeere ha ekpere, bikwasikwa ha aka n'isi.

⁷ Okwu Chineke gbasara nnoo. Onuogugu ndi na-eso uzọ ya na Jerusalem bakwara uba. N'oge a, otutu ndi nchujaja nabatara na-erubekwa isi n'okwukwe.

Njide e jidere Stivin

⁸ Ugbu a, Stivin, nwoke juputara n'amara na n'ike Chineke ruru otutu oru ebube na oru iribama di ukwu

n'etiti ndị mmadụ. ⁹ Mgbe ahụ ụfọdụ ndị Juu si n'ụlọ nzuko nke ndị nweere onwe ha (dị ka e si akpọ ya), na nke ndị Sirini na Alegzandria nakwa ndị ọzọ sitere na mpaghara Silisia na Eshia. Ha na Stivin malitere irughari ụka. ¹⁰ Ma ha enweghị ike iguzogide amamihe na ike nke Mmụọ Nso nke o ji ekwu okwu.

¹¹ Mgbe ahụ, ha ji ụzọ nzuzo kpalie ụfọdụ ndị ikom ka ha si, "Anyị nūrụ ka ọ na-ekwujọ Mosis na Chineke."

¹² Ha kpasuru ndị mmadụ, ma ndị okenye ma ndị ozizi iwu. Ha biakwutere ya jide ya, kpurụ ya gaa na nnọkọ ụlọ ikpe. ¹³ Ha kpọtakwara ndị bịara gbaa ama ụgha megide ya si, "Oge niile ka nwoke a na-ekwu okwu ọjọọ banyere ebe a dị nsọ na iwu anyị. ¹⁴ Anyị nūrụ ka o kwuru, na Jisọs onye Nazaret a ga-akwatu ụlọ a, gbanwekwa omenaala Mosis nyere anyị."

¹⁵ Ndị niile nọ n'ụlọikpe ahụ legidere ya anya. Ha hūrụ ihu ya ka ọ na-enwu dị ka ihu mmụọ ozi.

7

Stivin agoro onwe ya

¹ Onyeisi nchụaja siri ya, "Ị nūrụ ihe ndị a, ọ bụ eziokwu?"

² Ọ siri, "Ụmụna m na ndị nna, geenụ m ntị. Chineke onye dị ebube gosiri nna nna anyị Ebrahim onwe ya mgbe ọ nọ na Mesopotamia, tupu ọ gaa biri na Haran. ³ Ọ gwara ya, 'Site n'obodo gi na n'etiti ndị ikwu gi puo, gaa n'ala m ga-egosi gi.'*

⁴ "Ya mere, o sitere n'obodo ndị Kaldia puo, gaa biri na Haran. Mgbe nna ya nwurụ, Chineke zitere ya n'ala a ebe unu bi ugbo a. ⁵ O nyeghi ya ihe nketa n'ebe a, ọ buladi ihe ruru otu nzọ ukwu. Ma o kwere ya nkwa na ọ ga-enye ya na umu umu ya ala ahụ ka ọ buru nke ha, n'agbanyeghi na ọ mutaghi nwa. ⁶ Ma Chineke gwara ya otu a, na, 'Umu umu ya ga-ebi dika ndi obia n'ala na-abughị nke ha, ndi ga-eji ha mere ohu, ma mejookwa ha nari afo anọ. ⁷ Mana aga m ata mba ahụ ha na-efe dika ohu ahuhu.'† Chineke kwukwara si, 'Mgbe nke a gasiri, ha ga-esi na mba ahụ puta, bja fee m ofufe n'ebe a.'‡ ⁸ O nyere ya ogbugba ndu nke obibi ugwu. Ebrahim muru Aizik bie ya ugwu n'ubochi nke asato. Aizik amuta Jekob, Jekob amuta ndiisi ebo iri na abuo nke Izrel.

⁹ "N'ihia na ndi nna ochie ahụ nwere ekworo n'ebe Josef nọ. Ha resi ya ndi Ijpt dika ohu. Ma Chineke nonyeere ya, ¹⁰ zoputa ya na mkpagbu ya niile, mee ka o nwee ihuoma na

* 7:3 7:3 Jen 12:1 † 7:7 7:7 Ya bu, kpee ha ikpe ‡ 7:7 7:7 Jen 15:13,14

amamihe n'ihu Fero eze Ijipt. Onye mere ya onye ọchịchị n'ala Ijipt na onye nlekọta nke ezinaulọ ya niile.

¹¹ “N’oge ahụ, unwụ dara n’ala Ijipt na n’ala Kenan. Unwụ a wetara ahụhụ dị ukwuu. Nna nna anyị ha enwekwaghị ike ịchọta nri. ¹² Ma mgbe Jekọb nūrụ na nri ọka dị n’ala Ijipt, o zipurụ nna nna anyị ha ka ha gaa njem mbụ ha n’Ijipt. Nke a bụ oge nke mbụ ha na-aga Ijipt. ¹³ Mgbe ha gara Ijipt nke ugboro abụọ, Josef mere ka ụmụnne ya mata ya, Fero matakwarara ụmụnne Josef. ¹⁴ Mgbe ahụ, Josef ziri ozi ka a kpọta nna ya bụ Jekọb na ndị ikwu ya, ndị dị iri mmadụ asaa na ise ka ha bịakwute ya. ¹⁵ Jekọb gara Ijipt. Ebe ahụ ka ya na nna nna anyị ha nọkwa nwụọ. ¹⁶ E budatarara ozu ha na Shekem, ebe e liri ha n’ili nke Ebrahim jiri ego ọlaọcha zụta n’aka ụmụ Hamọ n’ala Shekem.

¹⁷ “Ma mgbe oge ahụ Chineke kwere Ebrahim na nkwa na-abiaru nso, ndị Izrel nọ n’Ijipt mụbara nke ukwuu, ¹⁸ ruo mgbe eze ọzọ nke na-amaghị Josef, bidoro ịchị ọchịchị n’ala Ijipt. ¹⁹ O megburu ndị agburụ anyị, kpagbukwaa ha. Manye ndị nna nna anyị ha ka ha tufuo ụmụ ọhụrụ ha, ka ha ghara ịdị ndụ.

²⁰ “Ọ bụ n’oge a ka a mūrụ Mosis, ọ mara mma nke ukwuu n’anya Chineke. A zurụ ya naanị ọnwaa atọ n’ulọ nna ya. ²¹ Mgbe e tufuru ya, ada Fero kpọọrọ ya, zurụ ya dị ka nwa nwoke nke aka ya. ²² A zurụ Mosis n’amamihe niile nke ndị Ijipt, ọ burụ dike n’okwu na n’orụ ịtụnanya.

²³ “Mgbe ọ gbara iri afọ anọ, ọ batara ya n’uche ịga ileta ụmụnna ya ndị Izrel. ²⁴ Mgbe ọ hūrụ otu onye n’ime ha nke onye Ijipt na-emegide ya, ọ lūtara ya ọgụ, bọtakwara ya ọbọ site n’igbu onye Ijipt ahụ. ²⁵ Mosis chere na ụmụnna ya ga-aghọta na Chineke akpọtitela ya isite n’aka ya naputa ha. Ma ha aghotaghị. ²⁶ N’ubochi ọzọ sonu, Mosis hūrụ ụmụnna ya ndị Izrel abụọ ka ha na-alụ ọgụ. Ọ gbaliri ime ka udo diri n’etiti ha, si, ‘Unu bụ ụmụnna, gini mere unu ji emejorita onwe unu?’

²⁷ “Ma nwoke ahụ nke na-emegbu nwanna ya nupuru ya si, ‘Onye mere gi onyeisi na onye ikpe n’etiti anyi?’ ²⁸ I na-achọ igbu m di ka i si gbuo onye Ijipt unyaahụ?’* ²⁹ Mgbe ọ nūrụ nke a, Mosis gbara ọsọ, gaa biri di ka ọbia n’ala Midia. N’ebe ahụ ka ọ nọ mụta ụmụ nwoke abụọ.

³⁰ “Mgbe iri afọ anọ gafere, e mere ka Mosis hụ mmụọ ozi n’okụ na-ere ọhia di n’ozara, n’akukụ Ugwu Sainai. ³¹ Ma mgbe ọ hūrụ nke a, o juru ya anya. Di ka ọ na-agaru nso ka o leruo ya anya, ọ nūrụ olu Onyenwe anyi ka ọ dara, si,

32 'Abụ m Chineke nna nna gị ha. Chineke nke Ebrahim, nke Aizik na nke Jekob.'† Ujọ mere ka Mosis maa jijiji, na o nweghị ike ilegide ya anya.

33 "Ma Onyenwe anyị gwara ya, 'Yipu akpukpoukwu gi. N'ih i na ebe ahụ i guzo bụ ala dị nsọ. 34 Ahula m otu e si akpagbu ndi m nọ n'ala Ijpt. Anula m isu ude ha bjakwa izoputa ha. Ugbu a bia, aga m ezighachi gi n'Ijpt.'‡

35 "O bụ otu Mosis ahụ ha juru aju, mgbe ha siri, 'Onye mere gi onyeisi na onye ikpe?' O bukwa ya ka Chineke zigara i bụ onyeisi na onye nnaputa ha, site n'inyeaka mmuo ozi ahụ mere ka o hu ya n'ohia ahụ. 36 O duuru ha puta mgbe o rusiri oru ebube na ihe iribama di iche iche n'ala Ijpt, na n'Osimiri Uhie na n'ozara iri afọ anọ.

37 "Onye a bụ Mosis ahụ gwara umu Izrel, si, 'Chineke ga-eme ka onye amuma nke di ka m, biliere unu site n'etiti umunne unu.'§ 38 Ya onwe ya nọ n'ogbakọ n'ozara, ya na mmuo ozi ahụ gwara ya okwu n'Ugwu Sainai, na nna nna anyi ha; ebe o natakwarra okwu di ndu* inye anyi.

39 "Ma nna nna anyi ha juru irubere ya isi. Kama ha nupuru ya n'akuku, ma tugharja laghachi azu n'Ijpt n'obi ha, 40 na-asị Eron, 'Meere anyi chi, ndi nke ga-edu anyi, n'ih i na anyi amaghi ihe mere nwoke a bu Mosis, onye sitere n'ala Ijpt duputa anyi.'† 41 Ha kpuru onwe ha arusi nke oyiyi nwa ehi, ha butere ihe ichu aja nye ya. Ha nuriri onu n'oru nke aka ha. 42 Ma Chineke chepuru ihu ya site n'ebe ha nọ. O rara ha nye ikpere usuu ihe di n'eluigwe.‡ Nke a dabara n'ihe e dere n'akwukwo ndi amuma, " 'Unu ulo Izrel, unu o wetara m onyinye anu e gburu egbu

ka o di aja§ unu churu m

iri afọ anọ unu noro n'ozara?

43 Unu buliri ulo ikwu nke Molo

na kpakpando nke chi unu bu Refan,

bu arusi ndi ahụ unu mere ikpo isiala nye ha.

Ya mere, aga m ewezuga unu, burukwa unu gaa n'ofe obodo Babilon.'*

44 "Ndi nna nna anyi ha nwere ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu n'ozara. E mere ya site na ntuziaka na usoro ihe atu Chineke gosiri Mosis. 45 Mgbe Joshua duuru nna nna anyi ha nweta ala ndi mba ozọ ndi Chineke churu. E butekwara igbe ogbugba ndu a n'ala ahụ. O nogidekwara n'ala ahụ tutu ruo n'oge Devid. 46 Onye chotara ihuma

† 7:32 7:32 Opu 3:6 ‡ 7:34 7:34 Opu 3:5,7,8,10 § 7:37 7:37 Dit 18:15

* 7:38 7:38 Okwu si n'onu Chineke puta † 7:40 7:40 Opu 32:1 ‡ 7:42 7:42

Anyanwu, onwa na kpakpando di iche iche § 7:42 7:42 O bu aja unu churu

m * 7:43 7:43 Ems 5:25-27

n'ebe Chineke nọ, ma rịọ ka o wuore Chineke nke Jekọb ebe obibi. ⁴⁷ Ma ọ bụ Solomon wuru ya ụlọ ahụ.

⁴⁸ “Otu ọ dị, Onye kachasi ihe niile elu adighi ebi n'ulo e ji aka wuo, dika onye amuma kwuru,

⁴⁹ “ ‘Eluigwe bu ocheeze m.

Uwa bukwa ebe mgbakwasị ukwu m.

Udi ulo di anaa ka unu ga-ewuru m?

Maobu ebee ka ebe izuike m ga-adị?

Ka Onyenwe anyi kwuru.

⁵⁰ O bughị aka m mere ihe ndi a niile?†

⁵¹ “Unu ndi isiike! Ndi obi ha, na nti ha kpochiri akpochi inu ihe. Ndi na-aju inabata Mmuo Nso dika nna nna unu ha mere. ⁵² O di onye amuma ndi nna unu ha na-akpogbughi? Ha gburu o buladi ndi buru amuma banyere obibia nke onye ezi omume ahụ, ma ugbu a unu bu ndi raara ya nye ma gbukwaa ya. ⁵³ Unu bu ndi natara iwu Chineke dika e nyere ya site n'aka ndi mmuo ozi, ma unu edebghi ya.”

Onwu Stivin

⁵⁴ Mgbe ha nuru ihe ndi a, iwe were ha nke ukwu. Ha tara ikikere eze n'ive na n'onuma n'ebe o no. ⁵⁵ Ma ebe o juputara na Mmuo Nso, o lere anya n'eluigwe hu ebube Chineke. O hukwara Jisos ka o guzoro n'aka nri Chineke. ⁵⁶ O siri, “Lee, ana m ahụ ka eluigwe meghere, hukwa Nwa nke Mmadu ka o na-eguzo n'aka nri Chineke.”

⁵⁷ Ha mere uzu di ukwu, were mkpisiaka ha ruchie nti ha. Ha niile gbara oso gaa nukwasị ya, ⁵⁸ dokpuru ya puo n'azu obodo malite itu ya nkume. N'oge a, ndi akaebe wusara uwe ha n'ukwu otu nwokorobia a na-akpo Sol.

⁵⁹ Mgbe ha na-atu Stivin nkume ahụ, o kpere ekpere, “Onyenwe anyi Jisos, nara mmuo m.” ⁶⁰ O gburu ikpere n'ala werekwa oke olu tie mkpu, “Onyenwe anyi, biko agunyekwarala ha mmehie nke a!” Mgbe o kwusiri nke a, o dara n'ala nwuo.

8

¹ Sol kwenyere ka e gbuo ya.

Mkpagbu nke nzuko Kraist

N'ubochi ahụ, oke mkpagbu bidoro megide nzuko di na Jerusalem. Ndi niile kwere ekwe, ma ewezuga ndi ozi n'onwe ha gbasasiri n'ala Judia na Sameria. ² Ndi ikom, ndi na-atu egwu Chineke, biara buru ozu Stivin gaa lie ya. Ha ruru uju nke ukwu n'ihia ya. ³ Ma Sol bidoro ila nzuko

† 7:50 7:50 Aiz 66:1,2

n'iyi. Ọ na-abanye site n'ụlọ ga n'ụlọ ndị kwere ekwe na-adọpụta ha, nwoke na nwanyị, tinye ha n'ụlọ mkpọrọ.

Filip n'obodo Sameria

⁴ Ndị ahụ a chụsasịrị zisara ozioma n'ebe niile ha gbagara. ⁵ Filip gara n'otu obodo dị na Sameria kwusaara ndị nọ n'ebe ahụ ihe banyere Kraịst. ⁶ Igwe mmadụ gere ntị n'ihe Filip na-ekwu n'ihi na ha hụrụ orụ iribama ọ rụrụ. ⁷ Mmụọ ndị ahụ na-adighị ọcha ji iti mkpu site n'ime ọtụtụ mmadụ pụta. Ọ gwọkwara ọtụtụ ndị ahụ ha kponwuru akponwu na ndị ngwuro. ⁸ N'ihi ya, ọnụ dị ukwuu juputara n'obodo ahụ.

Saimon onye mgbaasi

⁹ Ugbu a, kemgbe ọtụtụ oge gara aga, otu nwoke aha ya bụ Saimon bụ onye mgbaasi. O jirila mgbaasi ya mee ọtụtụ ihe tūrụ ndị niile bi n'obodo Sameria n'anya. Ọ na-anyakwa isi na ya bụ onye dị ukwu. ¹⁰ Onye ọbụla, ma onye ukwu ma onye nta, na-ege ya ntị na-asikwa "Nwoke a bụ ike Chineke ahụ a na-akpọ Ike dị ukwuu." ¹¹ Ha na-ege ya ntị oge niile n'ihi na ọ na-eji ike mgbaasi ya na-eme ihe juru ha anya. ¹² Ma mgbe ha kwenyere n'oziooma Filip dika ọ na-ekwusa ihe banyere ozioma alaeze Chineke na aha Jisọs Kraịst, e mere ha baptizim, ma nwoke ma nwanyị ha. ¹³ Saimon kwerekwara otu aka ahụ. Mgbe e mechara ya baptizim, o bidoro iso Filip na-agaghari n'ihi ihe iribama na orụ ebube niile Filip rụrụ, tūrụ ya n'anya nke ukwuu.

¹⁴ Mgbe ndị ozi nọ na Jerusalem nūrụ na ndị Sameria anabatala okwu nke Chineke, ha zigaara ha Pita na Jọn. ¹⁵ Mgbe ha biaruru, ha kpere ekpere ka ha nata Mmụọ Nsọ. ¹⁶ N'ihi na Mmụọ Nsọ abiakwasibeghi onye ọbụla n'ime ha, kama ihe e mere ha bụ baptizim n'aha Onyenwe anyị Jisọs. ¹⁷ Mgbe Pita na Jọn bikwasiri ha aka n'isi, ha natara Mmụọ Nsọ.

¹⁸ Mgbe Saimon hūrụ na a na-enye Mmụọ Nsọ naanị site n'aka ndị ozi bikwasiri ha n'isi, o chere ha ego n'ihu, ¹⁹ si, "nyekwanu m ike a. Ka onye ọbụla m bikwasiri aka n'isi nata Mmụọ Nsọ."

²⁰ Ma Pita siri, "Gị na ego gị laakwa n'iyi. N'ihi na i chere na i ga-eji ego zuta onyinye Chineke. ²¹ I nweghi oke maobu ihe nketa n'orụ a, n'ihi na obi gị ezighi ezi n'ihu Chineke. ²² Si n'ajo omume gị chegharia, rịọ Onyenwe anyị aririọ ma eleghi anya ọ ga-agbaghara gị echiche ojoọ niile nke obi gị. ²³ N'ihi na ahuru m na i juputara n'obi ilu na i nokwa n'agbu nke ajo omume."

²⁴ Saimon zara Pita si, “Biko, kpee ekpere rịọrọ m Chineke, ka ihe ndị a niile i kwuru, hapụ ibiakwasị m.”

²⁵ Mgbe ha gbachara akaebe, ma kwusaakwa okwu nke Onyenwe anyị, ha lughachiri Jerusalem. Ma mgbe ha na-ala ha zisara ozioma n’otutụ obodo ndị Sameria.

Filip na onye onozị Itiopia

²⁶ Mgbe ahụ mmụọ ozi Onyenwe anyị gwara Filip si, “Gaa na ndịda, n’uzọ ọzara nke siri Jerusalem gawa Gaza, ụzọ ahụ bụ ụzọ ọzara.” ²⁷ O biliri gawa. Mgbe ahụ, otu onye Itiopia bụ onye onozị, burukwa onyeisi ozi di mkpa, onye na-eche akụ nke Kandis, eze nwanyị ndị Itiopia, gara Jerusalem ife Chineke. ²⁸ Mgbe ọ na-ala, ọ nọdurụ ala n’ugboala ya, nke inyinya na-adokpughari, na-agụ akwukwọ Aizaya onye amụma. ²⁹ Mmụọ Nsọ gwara Filip, “Gaa ugbo ahụ nso, sonyekwara ya.”

³⁰ Filip gara nso, nukwa ka ọ na-agụ akwukwọ Aizaya onye amụma. Ọ siri, “Ị na-aghota ihe ị na-agụ?”

³¹ Ọ siri, “M ga-esi aña aghota, ma mmadu ezighi m?” Ọ rịọrọ Filip ka ọ rigota n’ugboala ahụ, soro ya nọdu n’ime ya.

³² Mpaghara akwukwọ nsọ ọ na-agụ bụ nke a, “E duuru ya di ka aturu gaa n’ebe a ga-egbu ya.

Dika nwa aturu na-anọ nwayọọ n’ihu onye na-akpacha ya aji,

otu a ka ọ na-emeghegi onu ya.

³³ N’onodu idi ala ya, e meghe ka ikpe ziri ezi ruo ya aka.

Onye ga-akọ akukọ banyere agburu ya?

N’ihi na e sitere n’uwa wepu ndu ya.”*

³⁴ Onozị ahụ juru Filip, “Biko, gwa m, onye ka onye amuma a na-ekwu okwu ya? Ọ bụ ihe banyere onwe ya ka ọ na-ekwu, ka ọ bụ banyere onye ọzọ?” ³⁵ Mgbe ahụ, Filip malitere ikwu okwu, site n’akukọ akwukwọ nsọ ọ na-agụ kọrọ ya akukọ ozioma banyere Jisọs.

³⁶ Mgbe ha na-aga n’uzọ, ha biaruru ebe ọdọ mmiri nta di. Onozị ahụ siri, “Lee, nke a bụ mmiri. Ọ di ihe ga-egbochi ime m baptizim?”

³⁷ Filip siri, “Ọ buru na i ji obi gi niile kwere, e nwere ike ime gi baptizim.”

Onozị ahụ siri, “Ekwere m na Jisọs Kraist bụ Okpara Chineke.”† ³⁸ O kwuru ka a kwusi ugboala ahụ. Mgbe ahụ, onozị ahụ na Filip wudatarā banye n’ime mmiri ebe Filip nọ mee ya baptizim. ³⁹ Mgbe ha sitere n’ime mmiri

* 8:33 8:33 Ajz 53:7,8 † 8:37 8:37 Ufodu akwukwọ adighi edebanye amaokwu a na-ekwu banyere ihe kwuru na ihe onozị zara ya.

ahụ ụta, ngwangwa Mmụọ Onyenwe anyị sitere n'ebe ahụ wepụ Filip, onye onozị ahụ ahụkwaghị ya anya ọzọ; kama ọ gara n'ihu n'ije ya na-anurikwa ọñu. ⁴⁰ Ebe ọzọ a hụrụ Filip bụ n'Azotus. O jegharikwara n'obodo niile dị n'ala ahụ, na-ekwusa ozioma ruo mgbe ọ bjaruru Sizaria.

9

Ncheghari Sọl

¹ Ma ugbu a, Sọl, onye ume niile ọ na-ekuputa bụ naanị iba mba na igbu ndị na-eso ụzọ Onyenwe anyị, gakwuuru onyeisi nchụaja, ² riọ ya ka o nye ya akwukwo ozi nke ọ ga-eji jekwuru ndị ụlọ nzuko ndị Juu dị na Damaskos, nke ọ ga-abụ ọ hụ onye ọbụla na-eso Ụzọ ahụ ma ha bụ nwoke ma ha bụ nwanyị, ka ọdọkpuru ha n'agbụ, kpugaa Jerusalem. ³ Mgbe ọ na-aga n'uzọ, ọ bjaruru ebe dị Damaskos nso. Na mberede, ihe ihè nke sitere n'eluigwe chara ya gburugburu. ⁴ Ọ dara n'ala, nụ olu na-akpo ya oku, **"Sọl, Sọl, gini mere i ji na-akpagbu m?"**

⁵ Ọ siri, "Ị bụ onye, Onyenwe anyị?"

Olu ahụ zaghachiri, **"Abụ m Jisọs onye i na-akpagbu.**

⁶ **Ugbu a, bilie, baa n'ime obodo, a ga-agwa gi ihe i na-aghaghị imezu."**

⁷ Ndị ikom ha na ya so aga guzoro n'ebe ahụ, ma ha enweghị ike ikwu okwu. Ha nuru olu ahụ, ma ha ahughị onye ọbụla. ⁸ Sọl si n'ala bilie, ma n'agbanyeghị n'anya ya meghere emeghe, ọ dighị ihe o nwere ike ihu. Nke a mere na ha sekpuru ya n'aka dubata ya na Damaskos. ⁹ Ọ hughị ụzọ ụbọchị atọ, o nweghị ike iri nri maọbụ nọọ ihe ọñuñu.

¹⁰ Otu onye nke na-eso ụzọ ya nọ na Damaskos, a na-akpo Ananayas. Onyenwe anyị gwara ya n'ọhụ, **"Ananayas!"**

Ọ siri, "Lee m, Onyenwe anyị."

¹¹ Onyenwe anyị gwara ya, **"Gaa n'ụlọ Judas nke di n'okporouzo Guzoziri Eguzo, juo ajuju banyere onye a na-akpo Sọl, onye si Tasos, ọ nọ ugbu a na-ekpe ekpere.**

¹² **Ọ hula ọhụ na otu nwoke a na-akpo Ananayas na-abiakwute ya, ibikwasị ya aka n'isi ka ọ hụ ụzọ."**

¹³ Ma Ananayas zara, "Onyenwe anyị, anụla m akuko ihe ojoo niile nwoke a mere ndị nsọ gi bi na Jerusalem. ¹⁴ Ugbu a, ọ natara ikike n'aka ndịisi nchụaja bịa n'ebe a ka o jide ndị niile na-akpo aha gi."

¹⁵ Ma Onyenwe anyị gwara ya, **"Gaa, n'ihi na ahoputala m nwoke a ka ọ buru ngwa oru m, onye ga-ewegara mba ndi ozo, ndi eze na umu Izrel aha m. ¹⁶ Mu onwe m ga-egosi ya udi ahuhu ọ na-aghaghị ita n'ihi aha m."**

¹⁷ Ya mere, Ananayas garuru n'ụlọ ahụ, banyekwa n'ime ya. Ọ bikwasiri aka ya n'isi Sọl, si, "Nwana Sọl, Onyenwe anyị Jisọs, onye gosiri gị onwe ya n'uzọ, zitere m ka ị hụkwa uzọ ọzọ, ka ị jupụtakwa na Mmụọ Nso." ¹⁸ Otu mgbe ahụ, ihe dịka akpịrịkpa sitere n'anya ya daputa, o bidokwara ihu uzọ ọzọ. O biliri ọtọ, e mee ya baptizim. ¹⁹ Mgbe o richara nri, ọ nwetakwara ike ya.

Ozioma Sọl na Damaskos

Ya na ndị na-eso uzọ Jisọs nọrọ na Damaskos otutu ubochi. ²⁰ Ngwangwa, o bidoro ikwusa Jisọs n'ụlọ nzuko na-asi, Ọ bụ Ọkpara Chineke. ²¹ O juru ndị niile nuru ya anya, ha na asi, "Ọ bughị nwoke a bụ onye ahụ na-emekpa ndị niile na-akpọku aha ahụ na Jerusalem? Ọ bụ na ọ bughị maka nke a ka o ji bịa ebe a ikpuru kwa ha kpugara ndịisi nchụaja?" ²² Ma Sọl gara n'ihu baa ụba n'ike karịa na ikwu okwu nke gbara ndị Juu bi n'obodo Damaskos ghari site n'uzọ o siri gosi na Jisọs bụ Kraịst ahụ.

²³ Mgbe otutu ubochi gasiri ndị Juu gbara izu igbu ya. ²⁴ Ma Sọl chọputara ihe ha zubere ime. Ehihie na abali, ndị a nọ na-eche uzọ niile e si apụ n'obodo ahụ nche, ka ha nwe ike gbuo ya. ²⁵ Ma umuazu ya kunyere ya na nkata amanyere ụdọ bufee ya n'ofe mgbidi nke obodo.

Mbata Sọl na Jerusalem

²⁶ Mgbe o rutere Jerusalem, ọ gbaliri idinyere ndị na-eso uzọ Jisọs nọ n'ebe ahụ, ma ha turu egwu. Ha ekwenyeghi na ọ ghoọla ezi onye na-eso uzọ Jisọs dịka ha. ²⁷ Ma Banabas duuru ya gaa n'ebe ndị ozi nọ. Ọ kooro ha akuko otu o siri hụ Onyenwe anyị na otu o siri gwakwa ya okwu. Na otu o siri kwusaa ozioma n'aha Jisọs na Damaskos na-atughị egwu. ²⁸ O soro ha na-agaharị na Jerusalem. Ọ na-ekwusakwa okwu n'aha Onyenwe anyị na-atughị egwu. ²⁹ Ya na ndị Juu na-asụ asụsụ Griik rụritakwara ụka. N'ihi ya ndị a gbara izu igbu ya. ³⁰ Mgbe ndị kwere ekwe nuru banyere nzube ha, ha duuru ya gaa Sizaria site n'ebe ahụ zipu ya ka ọ laa obodo Tasos.

³¹ Mgbe ahụ, nzuko niile ndị nọ na Judia, Galili na Sameria, nọrọ n'udo, guzosiekwa ike. Ha na-amuba n'onuogugu site n'itu egwu nke Onyenwe anyị na igbaume nke Mmụọ Nso.

Ogwugwo Ainius na Dọkas

³² Pita na-ejeghari n'etiti ndị kwere ekwe, ọ gwakwara leta ndị nso nọ n'obodo Lida. ³³ N'ebe ahụ, ọ huru otu nwoke aha ya bụ Ainius. Nwoke a anọla n'ute oria afọ asato. Ọ bụ onye ahụ ya kpọnwuru akpọnwu. ³⁴ Pita siri ya, "Ainius,

Jisọs Kraịst agwoola gi. Bilie mezie ute gi.” Ngwangwa, Ainiyas biliri ọtọ. ³⁵ Ndị niile bi na Lida na Sharon hụrụ ya. N’ihi ya, ha nabatarara Onyenwe anyị.

³⁶ N’obodo Jopa, e nwere otu onye nwanyị na-eso ụzọ ya, nke aha ya bụ Tabita nke putakwara Dọkas na asụsụ Griik. O juputara n’orụ ọma, na orụ obi ebere n’ebe ụmụ ogbenye nọ. ³⁷ N’oge a, ọ rịara ọrịa, nwuo. Mgbe ha sachara ya ahụ, ha nibere ya n’otu ime ụlọ di n’ụlọ elu. ³⁸ Jopa dika nso na Lida. Mgbe ndị na-eso ụzọ ya nūrụ na Pita nọ n’ebe ahụ, ha ziri ụmụ nwoke abuo ozi ka a rịoọ ya, si, “Biko, ahapula ibiakwute anyị ngwangwa.”

³⁹ Pita biliri soro ha gawa, mgbe o ruru, ha duuru ya gbago n’ụlọ elu n’ime ụlọ ahụ. Ụmụ nwanyị niile di ha nwurụ anwụ nọ n’ebe ahụ na-ebe akwa, na-egosi uwe Dọkas dūruru ha mgbe ọ di ndụ.

⁴⁰ Pita chupuru ha niile n’ezi, gbuo ikpere n’ala, kpee ekpere. Ọ tughariri chee ozu ahụ ihu si, “Tabita, bilie.” O meghere anya ya, ma mgbe ọ hụrụ Pita, o biliri, nọdu ala. ⁴¹ O nyeere ya aka ka ọ kwuru ọtọ. Ọ kpọrọ ndị nsọ niile nọ n’ebe ahụ, ha na ụmụ nwanyị ahụ di ha nwurụ gosi ha na ọ di ndụ. ⁴² A nūrụ akuko ihe a mere n’ebe niile na Jopa, nke mere ka otutu kwere n’Onyenwe anyị. ⁴³ Ọ nogidere na Jopa otutu ubochi. Ọ noduru n’ụlọ Saimon, onye oru ya bu idozi akpukpo anu.

10

Koneliyos ezie Pita ozi

¹ N’oge ahụ, o nwere otu nwoke bi na Sizaria, aha ya bụ Koneliyos. O bu ochiagha na-elekota nari ndi agha si na mpaghara Itali. ² Nwoke a na ezinaulo ya bu ndi na-asopuru ma na-atukwa egwu Chineke. Ọ na-enyere ndi ogbenye aka na-ekpekwa Chineke mgbe niile. ³ Otu ubochi, n’ihe dika elekere ato nke ehie, ọ huru ohu ebe otu mmuo ozi nke Chineke biakwutere ya si ya, “Koneliyos!”

⁴ Koneliyos lekwasiri ya anya n’egwu juo ya si, “Onyenwe m, ọ bu gini?”

Ọ siri ya, “Ekpere gi na onyinye gi nye ndi ogbenye e rutela dika ihe ncheta n’ihu Chineke. ⁵ Ugbu a, zie ndi ikom ka ha gaa n’obodo Jopa kpota otu onye aha ya bu Saimon, onye a na-akpukwa Pita. ⁶ Ọ bu obia n’ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye na-edozi akpukpo anu. Onye ulo ya di n’akuku osimiri.”

⁷ Mgbe mmuo ozi ahụ gwara ya okwu puru, ọ kpọrọ ndi ohu ya abuo na otu n’ime ndi agha na-eche ya nche nke

na-atụkwa egwu Chineke. ⁸ Mgbe ọ kọchara ha ihe niile, o zigara ha Jopa.

Ọhụ Pita hụrụ

⁹ N'echi ya, mgbe ha nọ nso n'ebe ahụ, n'ihe dika elekere iri na abụọ nke ehie, Pita rigooro n'elu ụlọ ahụ ikpe ekpere. ¹⁰ Agụụ bidoro ịgụ ya, ọ chọọ ihe ọ ga-eri. Ma mgbe a na-akwado nri, ọ hụrụ ọhụ. ¹¹ Ọ hụrụ ka eluigwe meghere, hụkwa ihe dika akwa ọcha dị obosara nke e sitere n'akụkụ anọ ya na-ewedata n'ala. ¹² Ihe dị n'ime ya: bu ụmụ anụmanụ dị iche iche, ndị nwere ụkwụ anọ, ma anụ ndị na-akpụ akpụ n'ala na ụmụ nnụnụ nke igwe. ¹³ Mgbe ahụ, ọ nūrụ olu na-asi, **"Pita bilie, gbuo ma riekwa."**

¹⁴ Ma Pita sịrị, "Mba, Onyenwe m. Ọ dibeghị mgbe m riri ihe ọbụla rūrụ arụ maọbụ nke na-adighị ọcha."

¹⁵ Olu ahụ gwara ya nke ugboro abụọ, **"Akpọla ihe ọbụla ihe rūrụ arụ bu nke Chineke mere ka ọ dị ọcha."**

¹⁶ Ihe a mere ugboro atọ, ngwangwa, e weghachikwara ya n'eluigwe.

¹⁷ Mgbe Pita nọ na-atule ihe ọhụ ahụ pụtara bu nke gbakwara ya gharij, lee, ndị ikom ahụ Kọneliọs zipurụ abiarutela kwusị n'ọnu ụzọ, na-ajụ ebe ụlọ Saimon dị. ¹⁸ Ha kpọrọ oku ijụ ma Saimon onye a na-akpọ Pita ọ nọ n'ụlọ ahụ.

¹⁹ Ka Pita nọrịj na-atughari uche n'ihe ọhụ ahụ pụtara, Mmụọ Nso gwara ya, "Lee, mmadụ atọ guzo n'ọnu ụzọ ugbo a. Ha chọkwara ihu gi. ²⁰ Bilie, rida jekwuru ha ngwangwa, enwela obi abụọ i soro ha gawa, n'ihie na ọ bu m zitere ha."

²¹ Pita jekwuru ndị ikom ahụ, sị, "Ọ bu m bu onye unu na-achọ, gini ka unu na-achọ m?"

²² Ha sịrị, "Ọ bu Kọneliọs onyeisi agha na-elekota nari ndi agha zitere anyi. Ọ bu onye ezi omume nke na-atụ egwu Chineke, burukwa onye ndi Juu niile na-asopuru. Mmụọ ozi di nsọ gwara ya ka ọ kpọta gi n'ụlọ ya, inu ihe i nwere ikwu." ²³ Ya mere, ọ kpobatarara ha n'ụlọ dika ndi obia.

Pita gaa n'ụlọ Kọneliọs

Echi ya, o biliri soro ha gawa, ụfọdụ ndi kwere ekwe na Jopa sokwara ya gaa. ²⁴ N'ubochi na-esota ya, ha bjaruru Sizaria. Kọneliọs nọrịj na-eche ha, ya na ndi ezinaulo ya, na ndi ikwu na ibe ya, na ndi enyi ya ọ kpọrọ. ²⁵ Mgbe Pita batara, Kọneliọs zitere ya, daa n'ala n'ukwu ya, kpọrọ ya isi n'ala. ²⁶ Ma Pita selitara ya elu sị, "Bilie ọto, mu onwe m bukwa mmadu."

²⁷ Mgbe ha na-ekwurita okwu, ọ banyere n'ime ụlọ ma hu igwe mmadụ ka ha zukotara. ²⁸ Ọ siri ha, "Unu maara nke

oma na ọ bụ ihe megidere iwu na onye Juu na onye mba ọzọ ga-enwe mmekọrịta maọbụ gaa leta onye mba ọzọ. Ma Chineke ezila m na m ekwesighị ikpọ mmadụ ọbụla onye ruru arụ maọbụ onye na-adighị ọcha. ²⁹ N'ihị nke a, ọ bụ ya mere m jiri bịa mgbe akpọrọ m na-ajughị ajụjụ. Ma ka m juo ugbu a ihe mere unu ji kpọọ m?"

³⁰ Kọneliọs sirị, "N'ubochi anọ gara aga, mgbe m nọ na-ekpe ekpere n'oge ehihie n'ulo m, n'ihe dika elekere atọ, na mberede, ahuru m nwoke yi uwe na-enwu ọcha ka o guzoro n'ihu m. ³¹ Ọ sirị, Kọneliọs, 'Chineke anula ekpere gi ma chetakwa onyinye i na-enye ndi ogbenye. ³² Ziga n'obodo Jopa n'ulo otu nwoke a na-akpo Saimon, onye n-edozi akpukpo anu. O bi n'akuku osimiri.' N'ebe ahụ ha ga-ahukwa otu onye obia aha ya bụ Saimon a na-akpo Pita. ³³ Ọ bụ n'ihị nke a ka m ji mee ngwangwa zie ka a kpọọ gi. Ọ di mma na i biara. Ugbu a, anyi niile ezukotala n'ebe a n'ihu Chineke inuru ihe niile Onyenwe anyi chorọ ka i gwa anyi."

Okwu Pita kwuru

³⁴ Mgbe ahụ Pita meghere onụ ya si, "Ugbu a, aghotala m n'ezie na Chineke abughị onye na-ele mmadụ anya n'ihu. ³⁵ Kama n'ime mba ọbụla, onye ọbụla na-atụ egwu ya na onye na-arụ orụ ezi omume ka ọ na-anabata. ³⁶ Unu maara ihe banyere ozioma ahụ o zigaara ndi Izrel niile, nke na-akọ akukọ ozioma nke udo site na Jisọs Kraist onye bụ Onyenwe anyi n'ihe niile. ³⁷ Okwu ahụ gbasara n'ala Judia niile, malite na Galili mgbe Jon kwusachara baptizim nke ya. ³⁸ Otu Chineke si were Mmuo Nso na ike wukwasị Jisọs onye Nazaret dika mmanu, na otu o si jegharịa na-eme mma na-agwo kwa ndi niile ekwensu na-emekpa ahụ, n'ihị na Chineke nonyeere ya.

³⁹ "Anyi bụ ndi akaebe ihe niile o mere n'ala ndi Juu na n'ime Jerusalem. Ha gburu ya site n'ikpogide ya n'elu obe. ⁴⁰ Ma Chineke mere ka o si n'onwu bilite mgbe ubochi atọ gasiri. E mekwara ka ndi mmadụ hụ ya anya. ⁴¹ Ọ bughị mmadụ niile kama ọ bụ naani anyi ndi Chineke hoputara, dika ndi akaebe, ndi soro ya rie ma nuokwa mgbe o si n'onwu bilie. ⁴² O nyere anyi iwu ka anyi gaa zisaa ozioma n'ebe niile, ikowa na ọ bụ ya ka Chineke hoputara ibu onye ikpe nke ndi di ndu na ndi nwuru anwu. ⁴³ Ndi amuma niile gbara ama ihe banyere ya na onye ọbụla nke kweere na ya ga-enweta mgbaghara mmehie site n'aha ya."

Ndi mba ọzọ anata Mmuo Nso

⁴⁴ Mgbe Pita nọ na-ekwu okwu, Mmuọ Nsọ biakwasiri ndi niile nuru okwu a. ⁴⁵ Nke a juru ndi e biri ugwu n'etiti ndi kwere ekwe soro Pita bia anya otu e siri mee ka ndi mba ozo nata onyinye Mmuọ Nsọ ahụ. ⁴⁶ N'ihia na ha nuru ka ha na-ekwu okwu n'asusu di iche iche na-etokwa Chineke.

Mgbe ahụ Pita juru, ⁴⁷ "O di onye puru igbochi anyi ime ndi a baptizim. Ndi natara Mmuọ Nsọ di ka anyi onwe anyi?" ⁴⁸ N'ihia nke a, o nyere iwu ka e mee ha baptizim n'aha Jisọs Kraist. Ha rioro ya ka o nonyere ha ubochi ole na ole.

11

Pita akowaa oru ya n'ihu ndi okenye

¹ Ndi ozi na umunna ndi bi na Judia niile nuru na ndi mba ozo anabatala okwu Chineke. ² Mgbe Pita ruru Jerusalem, ndi kwere ekwe e biri ugwu tara ya uta, ³ na-asi, "Gini mere i ji gakwuru ndi a na-ebighi ugwu soro ha rie ihe?"

⁴ Pita kowara ha ihe niile mere na otu o si mee, na-asi. ⁵ "Otu ubochi, mgbe m nọ n'obodo Jopa, ahuru m ohu n'oge m na-ekpe ekpere. N'ime ohu a, ahuru m ihe yiri akwa ocha di obosara nke e sitere n'akuku ano ya na-ewedata site n'eluigwe. E budatara ya n'ihu m. ⁶ N'ime ya, ahuru m anumanu ndi nwere ukwu ano, na anu ohia, na anu ndi na-akpu akpu n'ala na umu nnunu nke eluigwe. ⁷ Mgbe ahụ, anuru m olu gwara m si, '**Pita, bilie, gbuo ma riekwa.**'

⁸ "Ma asiri m, 'Mba, Onyenwe m, o dibeghi mgbe ihe na-adighi ocha maobu ihe ruru aru bara m n'onu.'

⁹ "Olu ahụ siri n'eluigwe zaghachi nke ugboro abuo, '**Akpo la ihe obula ihe ruru aru bu nke Chineke mere ka o di ocha.**' ¹⁰ Nke a mere ugboro ato, ma emesia dolie ha niile laa n'eluigwe.

¹¹ "N'otu oge ahụ, ndi ikom ato ndi e zipuru site Sizaria ikpo m biarutere kwusi n'onu uzọ n'ulo ebe m nọ. ¹² Mmuọ Nsọ gwara m ka m ghara inwe obi abuo isoro ha na-akpaghi oke obula. Mmadu isii ndi a n'etiti umunna anyi sokwa m, biarute n'ulo nwoke ahụ. ¹³ O gwara anyi otu o si hu mmuo ozi n'ulo ya, onye siri, 'Ziga ndi ozi jee Jopa ka ha kpoa Saimon onye a na-akpo Pita. ¹⁴ O ga-ewetara gi ozi nke a ga-esite na ya zoputa gi n'ezinaulo gi niile.'

¹⁵ "Mgbe m ka kpu okwu ahụ n'onu, Mmuọ Nsọ biakwasiri ha dika o siri biakwasia anyi na mbu. ¹⁶ Mgbe ahụ, echetara m okwu ahụ Onyenwe anyi kwuru si, '**Jon ji mmiri mee unu baptizim, ma a ga-eji Mmuọ Nsọ mee unu baptizim.**' ¹⁷ Ya mere, o buru na Chineke nyere ha

otu onyinye ahụ o nyere anyị mgbe anyị kweere n'Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye ka m bụ iguzogide Chineke?"

¹⁸ Mgbe ha nūrụ nke a, ha agaghị n'ihu n'irụ ụka kama ha toro Chineke, na-asị, "N'ezie, Chineke enyela ohere ka o bụladị ndị mba ọzọ chegharịa baa na ndụ."

Ụlọ nzukọ dị na Antiok

¹⁹ Ugbu a, ndị ahụ niile gbasasiri n'ihì mkpagbu ahụ bidoro mgbe a tughburu Stivin na nkume, jeruru akụkụ Fonisia na Saiprọs na Antiok na-ekwusa ozioma ahụ naanị n'etiti ndị Juu. ²⁰ Ma otu ọ dị, ụfọdụ n'ime ndị ikom ndị ahụ sitere n'akụkụ Saiprọs na Sirini gara Antiok, malite ikwusara ndị Griik ozioma banyere Onyenwe anyị Jisọs. ²¹ Onyenwe anyị goziri mgbalị ha niile. N'ihì na ọtụtụ mmadụ cheghariri kwere n'Onyenwe anyị.

²² Mgbe nzukọ dị na Jerusalem nūrụ ihe ndị a, ha zipurụ Banabas ka ọ gaa Antiok. ²³ Mgbe o rutere, hụ ihe amara Chineke ruru n'etiti ha. Ọ nūriri ọhụ, mgbakwaa ha niile ume, gwa ha ka ha were obi ha niile nọgide n'ime Onyenwe anyị. ²⁴ Ọ bụ ezigbo mmadụ, onye juputara na Mmụọ Nsọ na okwukwe. O nwekwara okwukwe dị ebube, n'ihì ya ọtụtụ mmadụ chegharikwara bjakwute Onyenwe anyị.

²⁵ Emesja, ọ gara Antiok obodo Tasos ichọ Sol. ²⁶ Mgbe ọ chọputara ya, o duuru ya bịa n'Antiok. Ihe ha ka otu afọ, ka ha na-ezukọ n'ụlọ chọochi na-akuziri ọtụtụ igwe mmadụ ihe. Ọ bụ n'ime Antiok ka e buru ọzọ kpọọ ndị na-eso ọzọ ya ndị Kraịst.

²⁷ N'oge ahụ, ndị amụma sitere na Jerusalem bjaruru Antiok. ²⁸ Otu onye n'ime ha a na-akpọ Agabọs biliri ọtọ buo amụma site n'ike Mmụọ Nsọ banyere oke unwu ga-abiakwasị ụwa niile. Amụma a mezukwara n'oge Klōdiọs na-achị. ²⁹ Ndị na-eso ọzọ ya kwekoritara itukọta na iziga onyinye dị iche iche nye ndị kwere ekwe nọ na Judia. Onye ọbụla nyekwara ihe dika o nwere ike. ³⁰ Ha mere nke a, ha zigara ndị okenye ihe ha tukotara, site n'aka Banabas na Sol.

12

Mkpagbu site n'aka Herod

¹ N'oge ahụ, eze Herod jidere ụfọdụ ndị so na chọochi buru n'obi ikpagbu ha. ² O jiri mma agha gbuo Jemis nwanne Jon. ³ Mgbe ọ chọputara na omume ya toro ndị Juu uto, ọ gara n'ihu jidekwa Pita. Nke a mere n'oge mmemme Achicha Ekoghi eko. ⁴ Mgbe o jidere ya, o tinyere ya n'ụlọ mkporo ebe o mere ka ndị agha chee ya nche, ndị agha

anọ n'otu oge, ndị agha anọ ọzọ n'oge nke ọzọ. Ebumnobi ya bụ ikpọputa ya n'ihu ọha mmadụ kpee ya ikpe mgbe Mmemme Ngabiga gasiri.

⁵ Mgbe e debere Pita n'ụlọ mkpọrọ, nzukọ esepughị aka n'ikpe ekpere n'ihu ya nye Chineke.

Mmuo ozi agbaputa Pita

⁶ Ma n'abalị na-esota ụbọchị ahụ Herod ga-akpuputa ya, Pita nọ n'ura n'etiti ndị agha abụọ, e jiri eriri igwe kee ya n'ukwụ n'aka, ma ndị nche ọzọ nọkwa n'ọnu ụzọ na-eche ya nche. ⁷ Na mberede mmuọ ozi Onyenwe anyị b́ara guzoro n'ebe ahụ, ihè nwukwara n'ime ụlọ mkpọrọ ahụ. O kuturu Pita aka n'akụkụ sị, "Ngwangwa, bilie ọtọ!" Eriri igwe ahụ dapuru n'aka ya.

⁸ Mmuọ ozi ahụ siri ya, "Yiri uwe gi na akpukpukwu gi." O mere otu ahụ, Mmuọ ozi ahụ gwakwara ya, "Yirikwa akwa mgbokwasị gi soro m." ⁹ Pita sooro ya n'azu, o chere na o na-ahụ ọhụ, ma o mataghị na ihe mmuọ ozi ahụ na-eme bụ ezie. ¹⁰ Ha gafere ndị nche nke mbụ na nke abụọ rute n'ọnu ụzọ e si abanye n'ime obodo, nke bụ ọnu ụzọ igwe. Ọnu ụzọ igwe ahụ meghekwarara n'onwe ya, ha esite na ya gafee. Mgbe ha gara ije ruo ebe tere anya n'ama nke ọzọ, ngwangwa mmuọ ozi ahụ hapuru ya.

¹¹ Mgbe ahụ kwa ka Pita ghotara ihe niile mere. O kwuru, "Ugbu a, amatala m n'ezie, na Onyenwe anyị ezitela mmuọ ozi ya, ka o b́a zoputa m site n'aka eze Herod na ihe niile ndi Juu na-atu anya ya. Ugbu a o naputakwala m site n'ochicho ojoo niile nke ndi Juu."

¹² Mgbe o ghotara ihe merenu, o gwara n'ulo Meri nne Jon onye a na-akpokwa Mak, ebe otutu mmadu zukotarari na-ekpe ekpere. ¹³ Mgbe o kuru aka n'onu uzo ama, otu odibo nwanyi aha ya bu Roda b́ara ka o zaa ya. ¹⁴ Mgbe o nuru olu Pita, onu juru ya obi nke mere na o gbaara oso laghachi azu n'emeghegi uzo. O gara tisaa, "O bu Pita no n'onu uzo!"

¹⁵ Ha siri ya na o na-ekwu okwu dika onye uche ya na-ezughị oke. Mgbe o nogidesiri ike na-ekwu otu ihe ahụ, ha siri, "O ghaghị i bu mmuọ ozi ya."

¹⁶ Ma Pita nogidere na-aku aka n'uzo. Mgbe ha meghere uzo hu ya, o gbagwojuru ha anya. ¹⁷ O feere ha aka ka ha mechie onu. O kororo ha otu Onyenwe anyi si duputa ya site n'ulo mkporo. O gwara ha, "Meenu ka Jemis na umunna anyi niile mata ihe ndi a." O puru gawa ebe ozo.

¹⁸ N'isi ututu echi ya, oke ogbaaghara di n'etiti ndi agha, ebe ha na-eche ihe mere Pita. ¹⁹ Mgbe Herod chogharichara

ya ma ọ chọtaghị ya, ọ juru ndị nche ahụ ajuju dị iche iche. N'ikpeazu ọ nyere iwu ka e gbuo ha.

Onwu Herod

Emesia ọ hapuru Judia gaa Sizaria nọdu n'ebe ahụ. ²⁰ N'oge ahụ Herod na-eweso ndị Taija na Saidon iwe, ha zipuru ndị ozi ha izute ya. Ha buru uzọ mee ka ha na Blastos buru enyi, onye eze tukwasiri obi nke na-elekotakwa ime ulọ ndina eze anya. Ha rioro ya ka udo diri, n'ihu na a na-esi n'obodo eze na-enwetara ha ihe oriri.

²¹ N'ubochi nzuko ahụ, Herod gbokwasiri uwe ndị eze ya nokwasị n'ocheeze ya. O weere oke olu dị iche gwa nzuko ahụ niile okwu. ²² Igwe mmadu ahụ nọ na-eti mkpu, "Nke a abughị olu mmadu, ọ bu olu chi!" ²³ N'otu oge ahụ, mmuọ ozi Onyenwe anyị tiri ya ihe otiti dị egwu n'ihu na o nyeghi Chineke otuto ma otu. Ikpuru ripiara ya ahụ, nke mere ka ọ nwuo.

²⁴ Ma okwu Chineke gara n'ihu na-aba uba na-agbasakwa.

Nzipu Sol na Banabas

²⁵ Mgbe ha rụchara oru ha, Banabas na Sol si Jerusalem loghachi. Ha kporo Jon onye a na-akpokwa Mak n'ije ha.

13

¹ Ndị amuma na ndị nkuzi ufodu nokwa na nzuko di n'Antiok. Ufodu n'ime ha bu Banabas na Simion onye a na-akpo nwoke ojii, na Lusios onye Sirini, na Manaen (onye azulitekoru ya na eze Herod), na Sol. ² Mgbe ha nọ n'efe Onyenwe anyị ofufe na-ebukwa onu, Mmuo Nso siri, "Kewaputaranu m Banabas na Sol, n'ihu oru ahụ nke m kporo ha." ³ Ya mere, mgbe ha busiri onu kpekwa ekpere, ha bikwasiri ha aka n'isi zipu ha.

Obodo Saipros

⁴ Ebe Mmuo Nso zipuru ha, ha gbadara Selusia, sitekwa ebe ahụ gbadaa Saipros. ⁵ Mgbe ha biaruru Salamis, ha banyere n'ulo nzuko ndi Juu kwusaa okwu Chineke. Jon sokwa ha dika onye na-ejere ha ozi.

⁶ Mgbe ha gazuchara obodo niile ndi ahụ mmiri gbara gburugburu ruo Pafos, ha zutere otu onye mgbaasi, onye Juu bu onye amuma ugha a na-akpo Ba-Jisos. ⁷ Ya na otu onye ochichi obodo, aha ya bu Saios Polos no. O bu nwoke nwere oguguisi n'ebe o di ukwu, o kporo Banabas na Sol ka ha gwa ya okwu nke Chineke. ⁸ Ma onye mgbaasi ahụ, onye aha ya bukwaa Elimas (n'ihu nke a bu aha ya ma asugharia ya) malitere igbochi ha site n'imeghari onyeisi ahụ anya ka o ghara inabata okwukwe ahụ. ⁹ Ma Sol, onye

aha ya bukwa Pọl, onye juputara na Mmuo Nso, legidere ya anya ¹⁰ si, “Gị nwa ekwensu, juputara n’aghugho na n’ihe ojoo di iche iche. Gị onye iro nke ezi omume niile. O bu na i gaghi akwusi imeru uzọ niile ziri ezi nke Onyenwe anyi? ¹¹ N’ihi ya lee, iwe nke Onyenwe anyi ga-adakwasị gi. I ga-ekpu isi nwa oge, i gaghi enwe ike hu ihè nke anyanwu.”

N’otu oge ahụ, o hukwaghi uzọ ozo. O malitere nabighari aka, na-achokwa onye ga na-edughari ya. ¹² Mgbe onyeisi ahụ huru ihe mere, o kweere, n’ihi na o juru ya anya bu ozizi nke okwu Onyenwe anyi.

Pọl n’obodo Antiok nke Pisidia

¹³ Pọl na ndi otu ya ji ugbo mmiri site na Pafos garuo Pega nke di n’ala Pamfilia. N’ebe a ka Jon hapuru ha laghachi Jerusalem. ¹⁴ Site na Pega ha gara ruo Antiok obodo nke di na Pisidia. N’ubochi izuike, ha banyere n’ulo nzuko ndi juu nodu ala. ¹⁵ Mgbe a guputasi site n’akwukwo iwu na nke ndi amuma, ndisi ulo ekpere ahụ zigara ya ozi, si, “Umunna anyi, o buru na unu nwere okwu igbaume nye anyi, biko kwonu ya.”

¹⁶ Pọl guzoro oto n’etiti ha feere ha aka ya, si, “Unu ndi Izrel na unu umunna m ndi mba ozo na-atu egwu Chineke. Geenụ m nti. ¹⁷ Chineke nke Izrel hoputara nna nna anyi ha mee ha mba di ukwu n’oge ha no n’obodo Ijipt. O ji ike aka ya duputa ha site n’ala ahụ. ¹⁸ O nagidere ha iri afọ anọ n’ime ozara. ¹⁹ O bibiri mba asaa di ukwu n’ime ala Kenan n’ihi ha, nyekwa ndi ya obodo a ka o buru nke ha. ²⁰ Nke a bu ihe di ka nari afọ anọ na iri afọ ise.

“Mgbe nke a gasiri, o nyere ha ndi ikpe di iche iche ruo oge Samuel onye amuma. ²¹ Mgbe ahụ ha rioro ka enye ha eze, Chineke nyekwara ha Sol, nwa Kish, onye si n’agburu Benjamin puta, onye chiru iri afọ anọ. ²² Mgbe o wepusiri ya, o mere Devid ka o buru eze ha. O gbara ama banyere ya si, ‘Achotala m Devid nwa Jesi, nwoke nke di ka ochicho obi m nke si di. O bukwa onye ga-eme ihe niile m choro ka o mee.’

²³ “Jisos onye si n’ezinaulo Devid puta ka Chineke wetaara Izrel Onye nzoputa ahụ bu Jisos, dika o kwere nkwa izite. ²⁴ Ma tupu obibia ya, Jon ekwusala nye ndi Izrel banyere baptizim nke ncheghari. ²⁵ N’oge Jon na-arusi oru ya, o na-asi, ‘Onye ka unu chere na m bu? Abukwaghi m onye ahụ. Mba! Abughi m ya. Ma otu onye ahụ na-abia n’azu m, onye m na-erughi itopu eriri akpukpokwu ya.’

²⁶ “Ya mere, umunna m, ndi si n’agburu Ebrahim na ndi niile na-atu egwu Chineke, ozi nke nzoputa a diri anyi niile. ²⁷ Ndi bi na Jerusalem na ndi na-achi ha amataghi ya, nke

ha ji aghoṭa okwu ndị amụma nke a na-agụputara ha kwa izu, bụ n'ubochi izuike. Ma ha mere ka okwu ahụ mezuo, mgbe ha mara ya ikpe onwụ. ²⁸ O bụ ezie na ha achotaghi ihe kwesiri onwụ n'aka ya. Ma ha rioro Paillet ka o nye ike ka e gbuo ya. ²⁹ Mgbe ha mezuru ihe niile e dere banyere ya, ha budatara ya site n'elu obe, lie ya. ³⁰ Ma Chineke mere ka o si n'onwụ bilie. ³¹ Ndị niile soro ya jegharịa site na Galili ruo Jerusalem hukwara ya anya otutu ubochi. Ndị a bukwa ndị na-agba ama n'ihu ndị mmadu banyere ya.

³² "Anyị na-ezikwa unu ozioma a, nke nkwa ahụ Chineke kwere ndị nna nna anyị ha. ³³ O mezuola ha nye anyị bụ umu ha, site na-ime ka Jisọs site n'onwụ bilie, dika e dere ya n'akwukwo Abụ oma,

" Ị bụ okpara m,

taa aburula m nna gi.*

³⁴ Ma banyere ime ka o site n'onwụ bilie, ka o ghara ilaghachi n'ire ure ozọ. Nke a bụ ihe o kwuru,

" 'Aga m emezuru gi nkwa nsọ ahụ niile m kwere Devid.†

³⁵ E dekwara ya n'ebe ozọ n'abụ oma,

" Ị gakwaghi ahapụ anụ ahụ nke Onye gi di nsọ ka o hụ ire ure.‡

³⁶ "Mgbe Devid ruzuru orụ Chineke chorọ ka o ruo n'ogbo ha, o nwuru, e likoọ ya na ndị nna nna ya ha o rekwara ure. ³⁷ Ma onye ahụ Chineke mere ka o site n'onwụ bilite erekwaghi ure.

³⁸ "Ya mere, umunna m, achoro m ka o doo unu anya na mgbaghara mmehie dikwa n'ime nwoke a, bụ Jisọs, anyị na-ekwusa nye unu. ³⁹ A na-esite na ya guo onye obula kwere n'onye ezi omume o buladi site n'ihe ndi ahụ niile nke iwu Mosis na-apughị igu unu di ka ndi ezi omume. ⁴⁰ Lezienụ anya ka ihe niile ndi amuma kwuru ghara idakwasị unu.

⁴¹ " 'Lee, unu ndi na-akwa emo,

noronu na mgbagwoju anya ma lakwanu n'iyi.

N'ihia na agaje m ime otu ihe n'ubochi unu

nke unu na-agaghi ekwe na o mere,

o buladi na mmadu koru unu maka ya.'S"

⁴² Mgbe Pol na Banabas na-apu, ndi mmadu rioro ha ka ha biakwa n'izu uka ozọ gwa ha okwu gbasara ihe ndi a.

⁴³ Mgbe a gbasara nzuko ahụ, otutu ndi Juu na ndi mba ozọ na-atu egwu Chineke sooro Pol na Banabas, ndi gwara ha okwu, riosiekwa ha ike ka ha nogide n'amara Chineke.

⁴⁴ N'ubochi izuike ozọ ahụ, otutu ndi bi n'obodo ahụ putara inuru okwu Onyenwe anyi. ⁴⁵ Mgbe ndi Juu huru

* 13:33 13:33 Abụ 2:7 † 13:34 13:34 Ajz 55:3 ‡ 13:35 13:35 Abụ 16:10

§ 13:41 13:41 Hab 1:5

igwe mmadụ ndị a, obi ha jupụtara n'ekworo, ha bidokwara ikwu okwu ojọọ megide okwu niile Pọl na-ekwu.

⁴⁶ Ma Pọl na Banabas kwuru okwu na-asoghị anya si, “Ọ dị mkpa na anyị buuru ụzọ gwa unu okwu nke Chineke, ma ebe ọ bụ na unu juru inabata ya, na-ehekwa na unu ekwesighi inweta ndụ ebighi ebi, lee, anyị ga-agakwuru ndị mba ọzọ. ⁴⁷ N'ihhi na nke a bụ ihe Onyenwe anyị nyere anyị n'iwu,

“ ‘Emeela m ka unu buru ihè nye ndị mba ọzọ,

ka i nwee ike weruo nzọputa n'ebe niile ụwa sọturu.’”

⁴⁸ Mgbe ndị mba ọzọ nuru ihe ndị a, obi toro ha uto, ha sọpukwara okwu nke Onyenwe anyị. Ya mere ndị niile a hoputara inweta ndụ ebighi ebi bụ ndị kwenyerenu.

⁴⁹ Ya mere okwu Onyenwe anyị gbasara ruo ebe niile n'obodo ahụ. ⁵⁰ Mgbe ahụ, ndị Juu kpaliri obi otutu umu nwanyi na-atu egwu Chineke ndi onodu ha di elu, na ndi ikom ndi nke ndu obodo ahụ. Ha kpasuru mkpagbu megide Pọl na Banabas si otu a, chupu ha site n'obodo ahụ. ⁵¹ Ha tichapuru aja di n'ukwu ha ka o buru ihe ido aka na nti mmegide ha. Ha hapuru obodo ahụ gaa Aikoniom. ⁵² Ma ndi na-eso uzọ ya juputakwara n'onu na n'ike nke Mmuo Nso.

14

Pọl n'obodo Aikoniom

¹ N'obodo Aikoniom, Pọl na Banabas banyekwara n'ulo nzuko ndi Juu, kwuo okwu n'uzo puru iche nke mere n'otutu mmadu, ndi Juu na ndi mba ọzọ kwenyekwara.

² Ndi Juu, ndi na-anabataghi okwu ahụ, kpaliri ndi mba ọzọ mee ka mkpuruobi ha joo njo megide umunna. ³ Otu o di, ha nogidere n'ebe ahụ ogologo oge, na-ekwusakwa okwu nke Onyenwe anyi na-atughi egwu obula. Onye nke gosikwara na o bu okwu amara ya ka ha na-ekwu site n'inye ha ike iru oru iribama na oru ebube di iche iche. ⁴ Ma ndi obodo ahụ kewara abuo, ufodu n'ime ha dinyere ndi Juu. Ufodu dinyekwara ndi ozi. ⁵ Mgbe ndi mba ọzọ, na ndi Juu, ha na ndi ndu ha, gbara izu ime ha ihe ihere, tuokwa ha nkume. ⁶ Ndi ozi ahụ matara nzube ha site n'ebe ahụ gbapu oso gbaruo n'akuku Laiconia, gbaba n'ime obodo Listra na Debi na obodo nta ndi ọzọ ndi di n'akuku ebe ahụ. ⁷ N'ebe ahụ, ha gara n'ihu na-ekwusakwa ozioma ahụ.

N'ime obodo Listra na Debi

⁸ N'obodo Listra, o nwere otu nwoke dara ngwuro site n'oge a muru ya. Nwoke a ejibeghi ukwu ya abuo gaa ije

* 13:47 13:47 Ajz 49:6

mgbe ọbụla. ⁹ O gere ntị mgbe Pọl na-ekwu okwu. Onye legidere ya anya hụ na ọ nwere okwukwe nke a ga-eji mee ka a gwọọ ya, ¹⁰ were oke olu sị, “Guzoro n’ụkwụ gị abụọ.” Nwoke ahụ wuliri elu malite ịga ije.

¹¹ Mgbe igwe mmadụ ahụ hụrụ ihe Pọl mere, ha tiri mkpu n’asụsụ Laikonia sị, “Ndị a bụ chi bịakwutere anyị n’ụdịdị mmadụ.” ¹² Banabas ka ha kpọrọ Zeus ma kpọkwa Pọl Hamis n’ihi na ọ bụ ya bụ onye ọka okwu.* ¹³ Onye nchụaja Zeus, nke ụlọ arụsị ya dị nso n’ihu obodo, kpụtara oke ehi wetakwa okoko osisi dị iche iche. Ya na igwe mmadụ ahụ chọrọ ịchụ aja nye ha n’ọnụ ụzọ ama ha.

¹⁴ Mgbe ndị ozi ahụ, Banabas na Pọl nūrụ ihe ndị a, ha dọwara uwe ha, gbara ọsọ jekwuru igwe mmadụ ahụ na-eti mkpu, ¹⁵ na-asị, “Ndị ikom, gini ka unu na-achọ ime? Lee, anyị bụkwa mmadụ dị ka unu. Ọ bụ ozioma ka anyị wetaara unu. Anyị chọrọ ka unu site n’isọpuru ihe ndị a na-abaghị uru, bịakwute Chineke dị ndụ. Onye kere eluigwe na ụwa, na oke osimiri na ihe niile dị n’ime ha. ¹⁶ N’oge gara aga, ọ hapuru mba niile ka ha na-eme ihe masiri ha. ¹⁷ N’agbanyeghi nke a ọ hapughị i debere onwe ya ihe ndị ga-agbara ya akaebe, site n’orụ ọma ya niile. Dị ka inye unu mmiri ozuzo site n’eluigwe, na mkpuru nke ala n’oge ha. Ọ na-enyekwa unu nri na-emekwa ka obi na-atọ unu uto.” ¹⁸ N’agbanyeghi okwu ndị a, ọ rara ha ahụ igbochi igwe mmadụ ahụ ịchuru ha aja.

¹⁹ Ma ndị Juu sitere n’Antiok na Aikoniom bịaara kpalie obi igwe mmadụ ahụ. N’ihi ya, ha turu Pọl nkume, dọkpuru ya puo n’obodo, chee na ọ nwụla. ²⁰ Ma mgbe ndị na-eso ụzọ bịaara gbaa ya gburugburu, o bilitere, laghachikwa n’ime obodo ahụ. Ma n’echi ya, ya na Banabas sooro gaa Debi.

Pọl na Banabas alaghachi Antiok nke Siria

²¹ Ha zisasiri ozioma n’ime obodo ahụ, nke mere ka otutu mmadụ buru ndị na-eso ụzọ ya. Ha loghachiri n’obodo Listra site ya gaa Aikoniom na Antiok. ²² N’ebe ahụ ha gbara ndị na-eso ụzọ ume kasiekwa ha obi sị ha jidesie okwukwe ahụ ike. Ha siri, “Anyị ga-agabiga otutu mkpagbu dị iche iche tupu anyị abaa n’alaeze Chineke.” ²³ Mgbe ha hoputachara ndị okenye n’ime nzuko niile. Ha sitere n’obubu onu na ekpere tinye ha n’aka Onyenwe anyị, bụ onye ha kwenyere na ya. ²⁴ Ha sitere n’akuku Pisidia garuo Pamfilia. ²⁵ Mgbe ha zisachara ozioma n’obodo Pega, ha gbadara gaa Atalia.

* **14:12** 14:12 Ndị a bụ aha chi ndị obodo a. Aha ha ọzọ bụ Jupita na Mekuri.

²⁶ Site n'ebe ahụ, ha sooro ụgbọ mmiri jeruo Antiok bụ ebe a nọ nyefee ha n'amara Chineke n'ihì orụ ndị a ha ruzuru. ²⁷ Mgbe ha bjaruru, ha kpokọtara nzukọ kowara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee, na otu o siri meghe ọñụ ụzọ nke okwukwe nye ndị mba ọzọ. ²⁸ Ha na ndị na-eso ụzọ nọgidere n'ebe ahụ ruo oge dị anya.

15

Nzukọ dị mkpa na Jerusalem

¹ Ufọdu ndị ikom sitere Judia bịa malitere izi ụmụna ozi, "Ọ buru na e bighi unu ugwu dika Mosis nyere n'iwu, a pughi izoputa unu." ² Ha na Pol na Banabas ruritara uka nke ukwu. N'ihì nke a, ha kpebiri ka Pol na Banabas, na ufodu ndiisi ndi ọzọ soro gaa Jerusalem hu ndi ozi na ndi okenye nke nzukọ maka okwu a. ³ Nzukọ ahụ zipuru ha n'uzọ ha, mgbe ha sitere Fonisia na Sameria na-agafe, ha korọ otu ndi mba ọzọ siri chegharia. Nke a wetara ndi niile kwere ekwe oke ọñụ di ukwu. ⁴ Mgbe ha bjaruru Jerusalem, nzukọ, ndi ozi na ndi okenye nabatara ha, ha kokwara ha ihe niile Chineke sitere n'aka ha mee.

⁵ Ma ufodu ndi kwere ekwe si n'otu ndi Farisii biliri na-ekwu si, "Na o di mkpa ka e bie ha ugwu ma gwakwa ha ka ha dobe iwu Mosis."

⁶ Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye zukotara itule okwu a. ⁷ Mgbe ha nọ tulegide okwu ahụ ruo oge di anya, Pita guzoro otọ si ha, "Umuna m, unu niile maara na site na mbu Chineke hoputara m site n'etiti unu, ka m zisaa ozioma ahụ nye ndi mba ọzọ ka ha nuru, ma kwerekwa. ⁸ Chineke a, onye maara obi mmadu niile gbaara ha akaebe site n'inye ha onyinye Mmuo Nso dika anyi si nata ya na mbu. ⁹ O gosighi na o nwere ihe di iche n'etiti anyi na ha. N'ihì na o mere ka obi ha di ocha site n'okwukwe. ¹⁰ Ugbu a, gini mere unu ji anwa Chineke onwunwa site na-itinye n'olu ndi na-eso ụzọ ya ibu arọ nke anyi maobu nna nna anyi ha na-enweghi ike idokpu? ¹¹ Mba, anyi kwenyere na o bu site n'amara nke Onyenwe anyi Jisos ka a ga-eji zoputa anyi, dika a ga-esi zoputakwa ha."

¹² Mmadu niile noduru nwayo, ha bidoro ige nti n'akuko Banabas na Pol na-akorọ ha banyere ihe iribama niile na oru ebube niile Chineke jiri ha ruo n'etiti ndi mba ọzọ. ¹³ Mgbe ha kwusiri okwu ndi a, Jemis siri, "Umuna m geenu nti. ¹⁴ Saimon akoolara anyi otu Chineke si buru ụzọ lekota ndi mba ọzọ site na isite n'etiti ha hoputara onwe ya ndi ga-ekwere na aha ya. ¹⁵ Nke a na okwu ndi amuma dakotara, dika e dere ya,

16 “ Mgbe nke a gasiri, aga m aloghachi,
aga m ewughachikwa ulo ikwu Devid nke dara ada.
Ebe ya niile dakposiri adakposi ka m ga-ewugharikwa,
aga m emekwa ka o guzozie,

17 ka ndi foduru n’etiti mmadu nwe ike choo Onyenwe anyi,
o buladi ndi mba ozo niile ndi a kpokwasiri aha m,
ka Onyenwe anyi kwuru, onye na-emekwa ihe ndi a.’*

18 Nke a amaara site na mgbe ochie.

19 “N’ihi nke a, mkpebi ikpe m bu nke a, ka anyi ghara isogbu ndi mba ozo loghachikwutere Chineke, ²⁰ kama o kwesiri ka anyi degara ha akwukwo gwa ha si ha hapu iri nri obula e ji choro arusi aja. Ka ha wezugakwa onwe ha site na mmehie ikwa iko, ya na iri anu a nyagburu anyagbu, maobu obara. ²¹ Site na mbu, Mosis nwere ndi na-ekwusa iwu n’obodo niile. A na-agukwa ya n’ulo nzuko n’ubochi izuike niile.”

Akwukwo e degaara ndi mba ozo

²² Mgbe ahụ, ndi ozi na ndi okenye, ha na nzuko niile, kpebiri ka a hoputa ndi ikom a ga-eziga Antiok ha na Pol na Banabas. Ha hoputara Judas onye a na-akpokwa Basabas, na Sailas, ndi ndu so n’etiti umunna. ²³ Ha nyekwara ha n’akwukwo ozi di otu a,

Akwukwo a sitere n’aka ndi ozi, na ndi okenye ndi bu umunna unu.

A na-edetara ya unu ndi sitere na mba ozo kwere bu ndi no n’Antiok, Siria na Silisia.

Ekele.

²⁴ E mere ka anyi mata na ufodu ndi otu anyi ebuterela unu nsogbu na ogbaaghara, mee ka obi loo unu mmiri, na-emebi mkpuruobi unu. Ma n’ezie, ha anataghi ike n’aka anyi ime nke a. ²⁵ N’ihi nke a, anyi zokoro, sitekwa n’otu obi kpebie ihoputa ufodu ndi ikom na izitere unu ha, ha na ndi anyi huru n’anya, bu Pol na Banabas, ²⁶ ndi ikom werela ndu ha tanye n’aha Onyenwe anyi Jisus Kraist. ²⁷ Ya mere, anyi na-ezite Judas na Sailas ndi ga-akowara unu n’ihu n’ihu, ihe anyi dere n’akwukwo a.

²⁸ N’ihi na o bu ihe ziri ezi n’anya Mmuo Nso na n’anya anyi kwa, na o kwesighi ka anyi bokwasu unu ibu aru karu ihe ndi a di mkpa. ²⁹ Ma o kwesiri ka unu hapu iri ihe obula e jiri choo aja nye arusi, ya na iri anu obula a nyagburu anyagbu, maobu obara. Kewapukwanu onwe unu site n’ikwa iko. O buru na unu eme ihe ndi a, unu mere nke oma.

Noonu nke oma.

* 15:17 15:17 Ems 9:11,12

³⁰ Ya mere, e zipurụ ha, ha jeruokwa Antiok. Mgbe ha kpokoro nzuko ahụ, ha nyere ha akwukwo ozi ahụ. ³¹ Mgbe ndị otu ogbako ahụ gusiri ya, ha nuriiri onu nke ukwu n'ihia agbamume ha natara. ³² Judas na Sailas, ndi ha onwe ha bu ndi amuma, kwuru otutu okwu, iji gbaa ha ume na ime ka okwukwe ndi kwere ekwe guzosie ike. ³³ Mgbe ha nonyesiri ha nwa oge nta, ndi kwere ekwe ji ngozi nke udo zilaga ha ka ha laghachikwuru ndi zitere ha. ³⁴ Ma o masiri Sailas inotukwu n'ebe ahụ.† ³⁵ Pol na Banabas nogidere n'Antiok, ebe ha na ndi ozu kuziri ihe ma kwusakwa okwu Onyenwe anyi.

Nkewa nke di n'etiti Pol na Banabas

³⁶ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, Pol gwara Banabas, "Ka anyi gaghachi n'obodo niile anyi kwusara okwu Onyenwe anyi n'otu n'otu, mata ka ndi kwere ekwe si agbali n'ebe ahụ." ³⁷ Banabas choru ka ha na Jon onye a na-akpo Mak soro gaa. ³⁸ Ma Pol echeghi na o ziri ezi iduru ya n'ihia na o hapuru ha na Pamfilia. O sokwaghi ha jezuo ozi ha. ³⁹ Iru uka daputara n'etiti ha siri ike nke mere na ha kewara. Banabas kporo Jon Mak banye n'ugbo gawa Saipros. ⁴⁰ Ma Pol horo Sailas, kporo ya gawa njem, mgbe umunna kpesiri ha ekpere raara ha nye n'amara Onyenwe anyi. ⁴¹ O jeghariri n'ime obodo Siria na Silisia na-agba nzuko no n'ebe ahụ ume.

16

Timoti esonyere Pol na Sailas

¹ Pol bjaruru Debi na Listra, ebe otu onye na-eso uzọ Jisọs a na-akpo Timoti bi. Nne ya bu onye Juu burukwa onye kwere ekwe, ma nna ya bu onye Griik. ² Umunna ndi bi na Listra na Aikoniom gbara ezi ama banyere ya. ³ Pol choru ka Timoti soro ya n'ije ya. Ma n'ihia ndi Juu bi n'akuku ebe ahụ, o biri ya ugwu n'ihia na mmadu niile maara na nna ya bu onye Griik. ⁴ Dika ha na-eme njem site n'obodo ruo n'obodo, ha na-akwara ha ihe banyere mkpebi ndi ozi na ndi okenye kpebiri na Jerusalem ka ha nwe ike idebe ha. ⁵ Ihe ndi a niile mere ka nzuko sie ike n'okwukwe ma baakwa uba n'onuogugu kwa ubochi.

Pol ahụ ohu banyere nwoke Masidonia

⁶ Ha gara mpaghara Frigia na Galeshia. Ma Mmuo Nso ekweghi ka ha kwusaa ozioma n'akuku Eshia n'oge ahụ. ⁷ Mgbe ha ruru n'akuku obodo Misia, ha chere ihu

† 15:34 15:34 Ufodu akwukwo adighi edebanye ihe banyere Sailas n'amaokwu a.

ibanye n'akụkụ obodo Bitinia. Ma Mmuo Nso nke Jisọs akwagideghị ka ha gaa. ⁸ Ka ha si n'akụkụ Misia gafee, ha batara Troas. ⁹ N'abalị ahụ, Pọl hụrụ oḣu ebe o hụrụ otu nwoke onye Masidonia ka o guzo na-ariọ ya si, "Bia na Masidonia nyere anyị aka." ¹⁰ Mgbe o hụchara nke a, anyị jikeere ngwangwa iga Masidonia ebe anyị mara na Chineke akpọla anyị ịgbasara ha ozioma.

Lidia agho onye kwere ekwe

¹¹ Anyị banyere ugbo mmiri na Troas si ya gafee Samotres. N'echi ya, anyị biaruru Niapolis. ¹² Site n'ebe ahụ anyị jeruru Filipai nke bu isi obodo di n'akukụ mpaghara Masidonia burukwa otu akukụ n'ebe ndi Rom na-achi. Anyi noduru n'ime obodo a otutu ubochi.

¹³ N'ubochi izuike, anyi sitere n'obodo ahụ gaa n'akukụ osimiri ebe anyi choputara na ulo ekpere di. N'ebe a ka anyi no gwa umu nwanyi ndi gbakoronu okwu. ¹⁴ Aha otu n'ime ndi inyom nuru okwu anyi bu Lidia, onye obodo Tiatira, onye na-azu ahia akwa e sijiri odo odo. O bukwa nwanyi na-asopuru Chineke. Onyenwe anyi meghere obi ya, ige nti n'ihe Pọl na-ekwu. ¹⁵ Ka e mesiri ya na ezinaulo ya baptizim, o rioro anyi na-asi, "O buru n'ezie na unu guru m dika onye kwesiri ntukwasị obi nye Onyenwe anyi, batanu n'ulo m noro." Mgbe o kwagidesiri anyi ike, anyi sooro ya.

Pọl na Sailas n'ulo mkporo

¹⁶ Otu ubochi, mgbe anyi na-aga n'ulo ekpere, anyi zutere otu nwaagboghọ bu ohu, onye nwere mmuo igba afa. O na-ewetara ndi nwe ya ezigbo ego site n'igba afa. ¹⁷ Ma o sogidere anyi na Pọl ebe obula anyi na-aga, na-eti mkpu na-asi, "Ndi a bu ndi ohu Chineke Onye kachasi ihe niile elu. Ha biara ikwuputara unu ihe banyere uzọ nzoputa." ¹⁸ O mere nke a otutu ubochi. Ma site n'oke iwe, Pọl baara mmuo ojo ahụ bi n'ime ya mba si, "Eji m aha Jisọs Kraist na-enye gi iwu si gi site n'ime ya puta!" Otu mgbe ahụ o siri n'ime ya puta.

¹⁹ Mgbe ndi nwe ya huru n'olileanya ha iji inweta ego akwusila, ha jidere Pọl na Sailas dokpuru ha jekwuru ndiisi obodo n'oma ahia. ²⁰ Mgbe ha dutara ha n'ihu ndi na-ekpe ikpe ha siri, "Ndi ikom a bu ndi Juu ma ha etinyela ogbaaghara n'obodo anyi, ²¹ site n'ikuzi omenaala megidere iwu anyi, nke anyi bu ndi Rom na-enweghi ike inabata maobu mee."

²² Igwe mmadụ sonyere imegide ha. Ndị ikpe nyere iwu ka a dọwaa uwe,* pịakwa ha ihe. ²³ Mgbe ha pịachara ha ihe nke ọma, a tūnyere ha n'ime ụlọ mkpọrọ, nyekwa onye nche iwu ka o chee ha nke ọma. ²⁴ N'ihị nke a, o tinyere ha n'ime ime ụlọ mkpọrọ, ebe o jiri ọtọsị kegide ha n'ụkwụ.

²⁵ N'etiti abalị, mgbe Pọl na Sailas na-ekpe ekpere na-abụkwa abụ ito Chineke, ndị niile nọ n'ụlọ mkpọrọ ahụ na-ege ha ntị. ²⁶ Na mberede, oke ala ọma jijiji bidoro, nke mere ka ntọala ụlọ mkpọrọ ahụ maa jijiji. Ngwangwa, ọnu ụzọ ya niile meghere, ụdọ igwe niile e jiri kee ndị mkpọrọ topukwara. ²⁷ Mgbe onyeisi nche ụlọ mkpọrọ tetara n'ura ma hụ na ọnu ụzọ niile ghere oghe. N'ihị ya, o chere na ndị mkpọrọ niile agbapụla. Ya mere, ọ mịputara mma agha ya chọọ igbu onwe ya. ²⁸ Ma Pọl tiri mkpu n'oke olu, sị, "Emerula onwe gị ahụ. Anyị niile nọ n'ebe a!"

²⁹ Onyeisi nche ahụ kpọrọ ka eweta ọkụ, ọ gbabara n'ime, daa n'ụkwụ Pọl na Sailas na-ama jijiji. ³⁰ Ọ kpọputara ha n'ezi sị, "Ndị nwe m, gini ka m ga-eme ka a zoputa m?"

³¹ Ha siri, "Kwere n'Onyenwe anyị Jisọs, a ga-zoputa gị na ezinaụlọ gị niile." ³² Mgbe ahụ, ha gwara ya na ndị niile nọ n'ezinaụlọ ya okwu nke Onyenwe anyị. ³³ N'otu elekere ahụ, n'abalị ahụ, ọ sachara ọnya ha. N'atufughị oge, ha mere ya na ezinaụlọ ya baptizim. ³⁴ Ọ kpọbatara ha n'ụlọ ya, nye ha ihe oriri. Ya onwe ya na ezinaụlọ ya nūriri ọnu n'ihị na o kwere na Chineke.

³⁵ N'echi ya, ndị ikpe ahụ zitere ndị uweojii sị, "Hapụnụ ụmụ nwoke ahụ ka ha laa." ³⁶ Onyeisi ụlọ mkpọrọ ahụ gwara Pọl, sị, "na ndị ikpe zitere ozi sị ha laa. Ugwu a putanụ. Unu laanụ n'udo."

³⁷ Ma Pọl siri ha, "Ha tiri anyị ihe n'ihu mmadụ niile na-ebughị ụzọ kpee anyị ikpe. Emesịa ha tinyere anyị n'ụlọ mkpọrọ. Anyị bụ diala n'obodo Rom! Olee otu ha ga-esi zipụ anyị na nzuzo. O kwesiri ka ha bịa n'onwe ha kpọputa anyị."

³⁸ Ndị uweojii ahụ gara gwa ndị ikpe ahụ ihe ha kwuru. Mgbe ha nūrụ na ha bụ diala na Rom, ha tūrụ egwu nke ukwu. ³⁹ Ha bīakwutere ha rịsịe ha aririọ ike. Ha kpọputakwara ha, rịọ ha ka ha hapụ obodo ahụ. ⁴⁰ Mgbe ha sitere n'ụlọ mkpọrọ pụta, ha gara n'ụlọ Lidia. N'ebe ahụ ka ha zutere ụmụnna, gwa ha okwu mgbamume, emesịa ha si n'obodo ahụ pụọ.

17

Pọl n'obodo Tesalonaiika

* 16:22 16:22 Ya bụ gbaa ha ọtọ

¹ Mgbe ha gafechara obodo Amfipolis na Apolonia, ha bjaruru obodo Tesalonaika, ebe ụlọ nzukọ ndị Juu dị. ² Pọl bakwuuru ha, dika ọ na-eme oge niile. Ọ nonyere ha izu ụka atọ, ya na ha na-atugharị uche n'Akwukwọ Nsọ, ³ na-akowara ha na-edokwa ha anya na ọ dị mkpa na Kraịst ga-ahụ ahụhụ, ma sitekwa n'ọnwu bilie. Ọ sịrị, "Jisọs a, nke m na-ekwusara unu bụ Kraịst ahụ." ⁴ Ụfọdụ n'ime ndị Juu ahụ ka e mere ka ha kwere ma sonyere Pọl na Saịlas, otu aka ahụ, igwe mmadụ ndị na-atụ egwu Chineke n'etiti ndị Griik na ụmụ nwanyị ụfọdụ a maara aha ha.

⁵ Ma ndị Juu juputara n'ekworo, n'ihị ya, ha kpaliri obi ụfọdụ mmadụ efu n'etiti ha n'oma ahia. Ndị a malitekwarara ọgbaaghara n'uzọ dị iche n'ime obodo. Ha tikasiri ụlọ Jesin, n'ihị na ha choro idoputa ha nyefee ha n'aka ọha mmadụ. ⁶ Ma mgbe ha na-achotaghị ha n'ebe ahụ, ha doputara Jesin na ụmụna anyị ụfọdụ, duru ha jekwuru ndị ikpe nke obodo ahụ, na-eti mkpu, "Ndị a kpuru ụwa ihu n'ala abiala inye obodo ukwu anyị nsogbu." ⁷ Ma Jesin nabatara ha n'ụlọ ya. Ha na-emebi iwu Siza n'ihị na ha na-asikwa na ọ dị eze ọzọ dị nke a na-akpọ Jisọs." ⁸ Okwu dị otu a wetara obi ilọ mmiri n'etiti ndị ikpe na mmadụ niile. ⁹ Ha hapuru Jesin na ndị ọzọ, naanị mgbe ndị akaebe bjara kwuo ụgwọ e jiri gbatuta ha.

Pọl n'obodo Beria

¹⁰ Ma n'abalị ahụ, ndị kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pọl na Saịlas ka ha gaa obodo Beria. Ma mgbe ha ruru n'ebe ahụ, ha banyere n'ụlọ nzukọ ndị Juu. ¹¹ Ma ndị bi na Beria jiri obi ghere oghe nabata okwu a karịa ndị bi na Tesalonaika. N'ihị na ha ji inu oku n'obi nara okwu ahụ, na-enyocha Akwukwọ Nsọ kwa ụbọchị, ka ha mara ma ihe ha na-ekwu ọ bụ eziokwu. Ha mere nke a ụbọchị niile. ¹² Otutu n'ime ha kweere, ụfọdụ ụmụ nwanyị na ụmụ nwoke ndị Griik a maara aha ha chegharịkwara.

¹³ Ma mgbe ndị Juu bi na Tesalonaika nuru na Pọl na-ekwusa ozioma Chineke na obodo Beria, ụfọdụ ha gara n'ebe ahụ na-akpali igwe ndị mmadụ n'ihị iwebata ọgbaaghara. ¹⁴ Ndị kwere ekwe mere ngwangwa zipu Pọl ka ọ gaa n'akuku oke osimiri dị n'ebe ahụ. Ma ha hapuru Saịlas na Timoti ka ha na ha no. ¹⁵ Ma ndị dupuru Pọl sooro ya ruo obodo Atens. Ha lawara, hapuru Saịlas na Timoti ozi ka ha biakwute ya na-atufughị oge.

Pọl n'obodo Atens

¹⁶ Mgbe Pọl no na-echere ha n'Atens, o wutere mmuo ya nke ukwu n'ihị arusi niile ọ huru, nke juputara n'obodo

ahụ. ¹⁷ N'ihì nke a, ya na ndị Juu na ndị na-atụ egwu Chineke, na-anogide n'ụlọ nzukọ na-arurita ụka. Kwa ụbọchị, ọ na-apụkwa n'oma ahia na-agwa ndị niile o zutere okwu. ¹⁸ Ya na ụfọdụ ndị Epikurì* na ndị Stoik† bụ ndị ọkachamara na-arurita ụka. Ndị ụfọdụ na-asị, “gini ka onye ekwurekwu a ga-ekwu?” Ndị ọzọ siri, “ọ dika onye na-ekwusa umu mmuoz‡ ndi ala ozo.” Ha kwuru nke a n'ihì na ọ na-ekwusa ozioma banyere Jisọs na mbilite n'onwu ya. ¹⁹ Ha kpobatarara ya n'ebe ha zuko, ebe a na-akpo Areopagos,§ ebe ha no si ya, “Anyi enwere ike imata ihe banyere ozizi ohuru gi a? ²⁰ I na-ekwu ihe ndi na-agbagwoju anyi anya. Anyi chorọ imata ihe ndi a nke oma.” ²¹ (Ndị Atens niile na ndi ala ozo bi n'obodo ahụ, enweghi ohere ime ihe obula, ọ gwuchaala oru ikwu na inu banyere ihe di ohuru.)

²² Mgbe ahụ Pọl guzoro na nzukọ Areopagos si, “Unu ndi Atens, ahula m na ọ na-anu unu oku n'obi isopuru mmuoz nke unu na-efe ofufe. ²³ N'ihì na mgbe m na-ejehari n'obodo unu, ahuru m ulo chi di iche iche, ahuru m otu ebe ichu aja nke e dekwasiri n'elu ya:

Ihe e nyere chi nke amaghi ama.

Ya mere, ihe ahụ unu na-efe ofufe n'amaghi ama nke a ka m na-ekwusara unu.

²⁴ “Chineke onye kere uwa na ihe niile di n'ime ya. Ebe ọ bụ onye nwe eluigwe na uwa, ọ dighi ebikwa n'ulonso e jiri aka wuo. ²⁵ Otu aka ahụ, ọ dighi anara ije ozi site n'aka mmadu, dika a ga-asị na o nwere ihe korọ ya. Ya onwe ya na-enye ndu na ume na ihe niile. Ọ na-egbokwa mkpa niile. ²⁶ O sitere n'aka otu onye, bu mmadu mbu ahụ, kee agburu niile nke mmadu n'otu n'otu, ka ha biri n'elu uwa dum. O jiri aka ya kewachaa oge ogbo obula ga-anọ na oke niile nke ebe obibi ha. ²⁷ Ma nzube ya banyere ihe niile bu ka onye obula chosie Chineke ike. Eleghi anya, mmadu nwere ike lezie uzọ ya anya, si otu a chota ya. Ọ nokwaghi mmadu obula n'ebe di anya. ²⁸ 'N'ihì n'ime ya ka anyi na-ebi, anyi na-ejeharikwa n'ime ya na-adikwa ndu.' Dika ụfọdụ n'ime unu ndi ode abu na-ekwu si, 'Anyi onwe anyi bu umu ya.'

²⁹ “Ebe anyi bu ndi Chineke muru, o kwesighi ka anyi na-eche na ihe akporo Chineke yiri olaocha maobu olaedo, maobu nkume, ihe apiri api site na nka na ihe di n'obi

* **17:18** 17:18 Otu ndi kwenyere na ndu bu maka naani oriri na onunu.

† **17:18** 17:18 Otu ndi na-ekwenyeghi na ndu bu naani oriri na onunu. ‡ **17:18** 17:18 Ha chere na ọ bu chi nke ndi ala ozo, ha amaghi na ọ bu Chi onye kere

ihe niile ka ọ na-ekwu banyere ya. § **17:19** 17:19 Maobu, Ugwu Maas

mmadu. ³⁰ Ma Chineke lefuru enweghị nghoṭa nke mmadu anya banyere ihe ndị a niile n'oge gara aga. Ma ugbu a, ọ choro ka mmadu niile chegharia. ³¹ N'ihia na o debela otu ubochi mgbe ọ ga-ekpe uwa niile ikpe n'uzo ezi omume, site n'aka otu nwoke ọ hoputara. O mekwara ka nke a guzosie ike, mgbe o mere ka onye ahụ si n'onwu bilie."

³² Mgbe ha nuru ihe banyere mbilite n'onwu nke ndi nwuru anwu, ha chiru ya ochi. Ma ufodu n'ime ha siru, "N'oge ozọ anyi ga-achọ inu okwu ndi a." ³³ N'oge a, Pol hapuru ha. ³⁴ Mmadu ole na ole sooro ya, burukwa ndi kwere ekwe. Otu onye n'ime ha bu Dionisios onye Areopagos. Onye ozọ bu nwanyi a na-akpo Damaris na ndi ozokwa.

18

Pol n'obodo Korint

¹ Ka nke a mechara, Pol hapuru Atens gaa Korint. ² N'ebe ahụ o zutere otu onye Juu a muru n'obodo Pontos, onye a na-akpo Akwila. Ya na nwunye ya Prisila sitere Itali Klodios nyere iwu ka a chupu ndi Juu site n'obodo Rom. Pol gara hu ha, ³ n'ihia na ha na-arụ otu oru, o binyere ha, sokwara ha rukoo oru n'ihia na ha bu ndi na-akpa akwa e ji ama ulo ikwu. ⁴ Ubochi izuike niile, ọ na-arụ uka n'ulo nzuko ha na-agbali ime ka ndi Juu na ndi Griik kwere.

⁵ Mgbe Sailas na Timoti sitere na Masidonia bia, Pol tinyere oge ya niile ikwusa okwu na ikowara ndi Juu na Jisos bu Kraist ahụ. ⁶ Mgbe obula ha megidere ya ma kparia ya, ọ na-efecha uwe ya, si ha, "Obara unu di unu n'isi, aka m di ocha. Malite ugbu a, aga m agakwuru ndi mba ozọ."

⁷ O siri n'ebe ahụ puo, gaa n'ulo otu nwoke a na-akpo Taitos Jostus, onye na-asopuru na-efekwa Chineke ofufe. Ulo ya di nso n'ulo nzuko ndi Juu. ⁸ Krispos onyeisi n'ulo nzuko ahụ na ezinaulo ya niile kweere n'Onyenwe anyi. Otutu ndi ozọ bi na Korint nuru okwu ahụ, kwere, e mee ha baptizim.

⁹ Onyenwe anyi gwara Pol n'ohu n'otu abali si, "**Atula egwu, kwusie okwu ike, emechikwala onu gi.** ¹⁰ N'ihia na anonyeere m gi. O dikwaghi onye obula puru imeru gi ahụ. Enwekwara m otutu mmadu n'ime obodo a."

¹¹ O nogidere ebe ahụ otu afo na okara. O na-ezikwa ndi mmadu okwu Chineke.

¹² Mgbe Galio malitere ichi achu n'obodo Akaja, ndi Juu bidoro omume ojoo megide Pol. N'ikpeazu, ha duputara ya, gaa n'uloikpe. ¹³ Ha siru, "Nwoke a na-amanye ndi mmadu ka ha na-ekpere Chineke n'uzo megidere iwu."

¹⁴ Ma mgbe Pọl chọrọ ikwu okwu, Galio siri ndi Juu ahụ, “Agaara m enwe ndidi gee unu nti ma o buru na okwu a gbasara mmejọ mmadu mejoro ibe ya, maobu aru mmadu mere megide obodo. ¹⁵ Ma ebe unu na-ekwu ihe banyere okwu na aha di iche iche nakwa iwu unu, gaanu dozie ya n'onwe unu. Agaghị m abụ onye ikpe okwu ihe ndi di otu a.” ¹⁶ O sitere n'ime ulo ikpe ya chupu ha. ¹⁷ Ha jidere Sostenis, onye bu onyeisi ulo nzuko ahụ tie ya ihe nke ukwu n'onu uzọ ulo ikpe ahụ. Ma Galio emeghi dika o maara ihe na-eme n'ebe ahụ.

Prisila, Akwila na Apolos

¹⁸ Mgbe o nosiri n'ebe ahụ otutu ubochi, Pọl siri ndi kwere ekwe no n'ebe ahụ ka ha nodunu nke oma, ma si n'ebe ahụ banye n'ugbo mmiri ruo Siria. Prisila na Akwila sokwaara ya gaa. N'obodo a na-akpo Senkria, o kpuchara agiri isi ya, n'ihu nkwa o kwere. ¹⁹ Mgbe ha rutere Efesos, o hapuru ha n'ebe ahụ, ma o bu uzọ banye n'ulo nzuko ebe ya na ndi Juu nwere mkparita uka. ²⁰ Ma mgbe ha rioro ya ka o nonyetukwuoro ha ogologo oge, o kweghi. ²¹ Mgbe o na-ahapu, o siri ha, “O buru na Chineke kwe, aga m aloghachikwute unu ozo.” Emesia o banyere n'ugbo hapu Efesos. ²² Mgbe o kwusiri na Sizaria, o gara leta chochi di n'ebe ahụ kelee ha. Emesia, o gara n'ihu ruo Antiok.

²³ Mgbe o nosiri nwa oge nta n'ebe ahụ, o sitere n'ebe ahụ puo jeharia n'akuku obodo Galeshia na Frigia na-agba ndi na-eso uzọ ahụ ume.

Obibia Apolos n'obodo Efesos na Korint

²⁴ Ma otu nwoke onye Juu, aha ya bu Apolos, onye Alegzandria biara na Efesos. O bu onye oka okwu, burukwa onye maara ihe edere n'Akwukwo Nso nke oma. ²⁵ Nwoke a natara ozizi banyere uzọ Onyenwe anyi. O sitekwara n'inu oku nke obi kuzie nnoo ihe ziri ezi banyere Jisos. Ma ihe o maara bu naani ihe gbasara baptizim Jon mere. ²⁶ Ma o nogidesiri ike na-ekwuwa okwu n'ulo nzuko. Mgbe Prisila na Akwila nuru okwu ya, ha jekwuru ya, duru ya gaa n'ulo, were nwayo kowaara ya ihe niile banyere uzọ Chineke.

²⁷ Mgbe o zubere iga obodo Akaja, ndi umunna gbara ya ume. Ha degaara ndi na-eso uzọ Onyenwe anyi no n'ebe ahụ akwukwo ka ha nabata ya. Mgbe o biaruru, Onyenwe anyi sitere n'aka ya mee ka amara ya baa uba n'ebe ndi kwere ekwe no. ²⁸ N'ihu na n'ihu ndi mmadu niile, o guzoro kwuo okwu megide ozizi ojo na iru uka niile nke ndi Juu. O gosiri ha site n'akwukwo nso na Jisos bu Kraist ahụ.

19

Pọl n'obodo Efesọs

¹ Mgbe Apọlọs nọ na Korint, Pọl sitere ụzọ nke n'ime elu ala bjarute Efesọs. N'ebe ahụ, ọ hụrụ ụfọdụ ndị na-eso ụzọ ahụ, ² sị ha, "Unu natakwara Mmụọ Nsọ mgbe unu kweere?"

Ha siri ya, "Mba, anyị anụbeghi na ọ nwere ihe dika Mmụọ Nsọ."

³ Ya mere, ọ siri, "Gini ka unu kwenyere n'ime ya mgbe e mere unu baptizim?"

Ha siri, "Baptizim nke Jọn."

⁴ Mgbe ahụ, Pọl siri, "Baptizim Jọn bụ nke gbasara ncheghari site na mmehie, na-agwa ndị mmadụ ka ha kwere n'onye ahụ na-eso ya na-abia, nke bụ, ikwere n'ime Jisọs."

⁵ Mgbe ha nuru nke a, e mere ha baptizim n'aha Onyenwe anyi Jisọs. ⁶ Mgbe Pọl bikwasiri ha aka ya abuo n'isi, ha natara Mmụọ Nsọ. Ha kwukwara okwu n'asusu di iche iche, bukwaa amuma. ⁷ Ha niile ruru ndi ikom iri na abuo.

⁸ O banyere n'ulo nzuko ahụ ma were nkwuwa okwu, na iru ụka n'ebe o doro anya gwasi ha okwu ike banyere alaeze Chineke. O bu onwa ato ka o were ya ime nke a.

⁹ Ma ụfọdụ n'ime ha mechiri obi ha; ha juru ikwenye, kama ha kwuru okwu ojoo megide Uzọ ahụ n'ihu ogbako ahụ niile. Ya mere, o sitere n'ebe ha nọ puo, kporokwa ndi na-eso uzọ ahụ, ha na-akparita ụka kwa ubochi n'ulo ogbako* Tiranos. ¹⁰ Ihe ndi a gakwara n'ihu afo abuo. Ndi niile bi na Eshia nukwara ozioma Onyenwe anyi. Otutu n'ime ha bu ndi juu, ma ndi ozo bu ndi Griik.

Umụ Skiva

¹¹ Chineke sitere n'aka Pọl ruo otutu oru ebube puru iche.

¹² Nke bu na-ewere ụfọdụ n'ime akisi maobu ichafo na akwa mgbochi nke meturu ya n'ahu na-atukwasi n'ahu ndi oria, ahụ a dikwa ha ike. E sitekwara na ya chupu mmuọ ojoo.

¹³ Ụfọdụ ndi juu dikwa ndi na-ejeghari n'obodo di iche iche na-achupu mmuọ ojoo n'ime mmadu. Ha chokwara ime nke a n'aha Onyenwe anyi Jisọs na-asi, "E ji m aha Jisọs, onye Pọl na-ekwusa na-enye unu iwu ka unu site n'ime ya puta." ¹⁴ Ndi na-eme ihe di otu a bu umu asaa nke Skiva, onyeisi nchujaja, bu onye juu. ¹⁵ Mmuọ ojoo ahụ zara ha si, "Amaara m onye Jisọs bu, amakwaara m onye Pọl bu, ma unu onwe unu, unu bu ndi ole?" ¹⁶ Nwoke ahụ mmuọ ojoo na-achi makwasiri ha, tie ha ihe nke ukwu, mee ka ha

* 19:9 19:9 Nke a bu ebe a na-anọ na-akuziri oha mmadu ihe.

gbaa ọsọ. Ha gbara ọtọ gbaụ n'ụlọ ahụ. Ha merụkwara ahụ.

¹⁷ Akụkọ banyere ihe ndị a jezuru obodo Efesọs niile. Mgbe ahụ, ndị Juu na ndị Griik ụfọdụ nụkwara ihe ndị a. Oke egwu jidekwara ha. N'ihì nke a, e mekwara ka aha Onyenwe anyị Jisọs daa ụda n'ebe niile. ¹⁸ Ọtụtụ ndị kwenyerenụ b́ara na-ekwuputa omume ojọọ ha niile, n'ihu mmadụ niile. ¹⁹ Ọtụtụ n'ime ndị na-agwọ ọgwụ mgbaasi buputara akwụkwọ niile ha ji na-eme mgbaasi, kpọọ ha ọkụ n'ihu mmadụ niile. Akwụkwọ niile a kpọrọ ọkụ n'ubochi ahụ ga-eru ego ruru puku ọlaocha iri ise. ²⁰ Ya mere, okwu Onyenwe anyị toro, na-agbasa n'ike n'ike na-adikwa ire.

²¹ Mgbe ihe ndị a gasiri, Pọl kpebiri n'ime mmụọ ya na ya ga-eje ruo Masidonia na Akaija tupu ọ b́aru Jerusalem. O sịkwara “na ya aghaghị ijeru Rom n'ogwugwu ije ya niile.” ²² O zipurụ ndị na-enyere ya aka, b́ Timoti na Erastọs ka ha buru ụzọ jeruo Masidonia. Ma ya onwe ya nọgidere n'ime Eshia nwa oge.

Ọgbaaghara n'obodo Efesọs

²³ Ma ọ b́ n'oge a ka oke nsogbu malitere megide Ụzọ ahụ. ²⁴ Otu onye ụzụ na-agbaze ọlaocha, aha ya b́ Dimitrios, onye ji ọlaocha na-akpu ụlọ arusi ala ahụ a na-akpọ Atemis. Ọ na-ewetara ya na ndị ụzụ ibe ya ego n'ebe o hiri nne. ²⁵ Nwoke a kpọkọtara ndị orụ ya niile, na ndị ya na ha na-arukọ otu orụ, si, “Ndị ibe m, unu ma na ọ b́ site n'orụ nke a ka anyị si enweta akunuba anyị. ²⁶ Unu niile ahula ma nukwa, otu nwoke a na-akpọ Pọl si rafuo ọtutu ndị mmadụ site n'ime ka ha kwenye na chi† ọbula e ji aka mee abughị chi. Ọ b́kwaghị naanị n'Efesọs kama ọ fọdurụ ihe nta ka ọ buru n'Eshia niile. ²⁷ Ọ b́kwaghị naanị na ihe ize ndụ d́ banyere orụ aka anyị nke a ga elelị kama tinyere nke a, ụlọ nke oke chi nwanyị b́ Atemis agaghị enwekwa nsopuru. Ya b́, chi nwanyị n'onwe ya b́ onye a na-eke n'obodo Eshia niile nakwa n'elu ụwa niile ka a ga-anapụ nkwanye ugwu d́ri ya d́ka chi.”

²⁸ Ma mgbe ha nuru ihe ndị a, ha were oke iwe tie mkpu na-asị, “Atemis ndị Efesọs d́ ukwu!” ²⁹ Ọgbaaghara ahụ gbasara, zuo obodo ahụ niile. Ha banyere n'ebe a na-eme ihe ileanya, kpọputa Gaios na Aristakos ndị Masidonia, b́ ndị ha na Pọl na-arukọ orụ. ³⁰ Pọl chorọ ibakwuru igwe mmadụ ahụ, ma ndị na-eso ụzọ ahụ ekweghị ya. ³¹ Otu aka ahụ kwa, ụfọdụ ndị enyi ya n'etiti ndị na-achị Eshia

† 19:26 19:26 Ya b́, chi nke mmadụ hiwere

zigakwaara ya ozi na-ariọ ya ka ọ hapụ ibanye n'ebe ahụ a na-eme ihe ileleanya.

³² Ugbu a, nzukọ ahụ na-agba aghara, ụfọdụ mmadụ na-eti mkpu otu ihe, ndị ọzọ na-eti ihe ọzọ. N'ezie, otutu n'ime ha amatakwaighi ihe ha jiri nọdu n'ebe ahụ. ³³ Ụfọdụ ndi Juu n'ime ọgbakọ ahụ nupuru Alegzanda, seputa ya, mee ka o buru ụzọ. Alegzanda feere ha aka ka ha dere duu mgbe ọ choro ịgorọ onwe ya n'ihu ọha mmadụ ahụ. ³⁴ Ma n'otu ntabi anya ahụ, mgbe ha matara na ọ bụ onye Juu, ha bidoro iti mkpu ihe dika ogologo awa abụọ na-asị, "Atemis ndi Efesos di ukwu!"

³⁵ N'ikpeazu, ode akwukwo nke obodo ahụ kwusiri igwe mmadụ ahụ ime ụzụ. O kwuru, "Ndi ikom Efesos, o nwere onye na-amaghi na obodo Efesos bu obodo na-echekwa ulo ofufe Artemis, na oiyi ya nke si n'eluigwe daa?" ³⁶ Ebe ihe ndi a adighi na ngosu, o di mkpa ka unu nodu nwayo, ghara imebi ihe obula n'echeghi echiche. ³⁷ Lee ugbu a, ndi a unu kpotara n'ebe a abughi ndi ohi, ndi na-ezuru ihe n'ogige chi anyi, maobu na-ekwuto eze nwanyi arusi anyi. ³⁸ O buru na Dimitrios na ndi okpu uzu ibe ya nwere ihe obula megide ha, ha gaa n'ulokpe. Ndi na-ekpe ikpe gaeleba okwu ha anya. Kama ha mee ya n'usoro iwu kwadoro. ³⁹ Ma o buru na o nwere ihe ozo di iche unu choro ka e mee, a ga-edozi ya na nzuko nke ndi obodo na-eme n'uzo ziri ezi. ⁴⁰ N'ihia na egwu di, na-eleghi anya a ga-eji ihe nke mere taa boo anyi ebubo na anyi na-ebute ogbaaghara. Anyi enweghi osisa ziri ezi banyere ogbaaghara nke a." ⁴¹ Mgbe o kwuchara nke a, o gbasara ha.

20

Pol agaa obodo Masidonia na Griis

¹ Mgbe ogbaaghara ndi a kwusiri, Pol kpokwara ndi naseso uzọ ahụ, gbaa ha ume, gwa ha ka ha nodu nke oma, o puru gawa Masidonia. ² Mgbe o gagharichara n'akuku ala ahụ niile, werekwa okwu nkasiobi gbaa ndi umunna ume, o biaruru ala Griis. ³ O noro onwa ato n'ebe ahụ. Mgbe o choputara na ndi Juu agbaala ajo izu megide ya dika o na-ejikere iso ugbọ mmiri gaa Siria, o kpebiri ka ya si uzọ Masidonia laghachi. ⁴ Sopata onye Boria bu okpara Piros, na Aristakos, na Sekundus ndi si na Tesalonia, na Gaios onye Debi na Timoti, na Taikikos na Trofimos, ndi Eshia sokwa ya na-aga ije a. ⁵ Ndi a bu uzọ gawa, na-eche anyi na Troas. ⁶ Mgbe Mmemme Ngabiga ahụ gwusiri, anyi banyere ugbọ mmiri rute Filipai biakwute ha na Troas n'ubochi nke ise. Anyi noro n'ebe ahụ ubochi asaa.

Mkpolite Yutikọs site n'ọnwụ n'obodo Troas

⁷ N'ụbọchị mbụ n'izu ụka, mgbe anyị zukorọ ịnyawa achicha, Pọl gwara ha okwu, ebe ọ na-akwado ịla ma chi bọọ, o kwugidere okwu ruo n'etiti abali. ⁸ Ọtụtụ oriona dika n'ime ọnuụlo ahụ di n'ụlo elu ebe anyị zukorọ. ⁹ Otu nwokorobia a na-akpo Yutikọs nọdurụ ala n'oghereikuku, ọ bụ onye oke ụra bidoro ịtụ dika Pọl na-ekwu okwu ruo oge di anya. Mgbe ọ dara n'oke ụra a, o sitere na n'ụlo elu nke atọ dapụ, daa n'ala. Mgbe e buliri ya, ọ bụ onye nwurụ anwụ. ¹⁰ Pọl rituru n'ala selite ya elu jikwọ ya. Ọ siri ndi gbakoro n'ebe ahụ si, "Ka obi hapu ilo unu mmiri ọ di ndu." ¹¹ Ọ laghachikwara n'ụlo elu ahụ, mgbe ọ nyawachara achicha ma riekwa, o kwugidere okwu tutu chi aboo, ọ hapuru ha bilie ije ya. ¹² Ha kulitere nwokorobia ahụ na ndu nke mere ka onu juputa ha n'obi. Ọ gbakwara ha ume nke ukwu.

Ekele ikpeazu nke Pọl nye ndi okenye Efesos

¹³ Anyi onwe anyi gara n'ihu banye n'ugbo mmiri chee ihu iga Asos. Ebe anyi zubere iburu Pọl n'ugbo anyi. O soghi anyi n'ihi na o zubere iji ukwu ruo ebe ahụ. ¹⁴ Mgbe o zutere anyi n'Asos, anyi buru ya n'ugbo gaa Mitilen. ¹⁵ N'ubochi nke ozo ya, anyi rutere Kios, n'ubochi nke so ya, anyi gafere rute Samos. Ma mgbe otu ubochi ozo gasiri, anyi rutere Melitos. ¹⁶ N'oge a, Pọl kpebiri na ọ gaghị akwusi n'Efesos ka ọ ghara itufu oge n'Eshia, n'ihi na ọ na-eme ngwangwa irute Jerusalem n'ubochi mmemme Pentikoosu, ma ọ buru ihe ọ puru ime.

¹⁷ Site na Melitos, ọ zipuru ozi ka a kporo ya ndi okenye choochi nke Efesos ka ha bia zute ya. ¹⁸ Oge ha biakwutere ya, ọ gwara ha, "Unu maara nke oma otu m si no n'etiti unu mgbe niile mu na unu noro, site n'ubochi mbu ukwu m zokwasiri n'ala Eshia tutu ruo ugbo a. ¹⁹ Aruru m oru Onyenwe anyi site n'obi umeala na anya mmiri n'etiti ntaramahuhu di ukwu, site n'izu ojoo ndi Juu gbara maka m. ²⁰ Unu huru na m ahapughi ime ka unu mara ihe obula ga-abara unu uru, mgbe obula m na-akuziri unu ihe n'ulo maobu n'ihu oha. ²¹ E kwusaala m nye ma ndi Juu ma ndi Griik okwu ncheghari n'ebe Chineke no, na okwukwe n'ebe Onyenwe anyi Jisos no.

²² "Ma otu ọ di, ana m aga Jerusalem dika iwu Mmuo Nso nyere m si di, ma amaghi m ihe onodu m ga-abu n'ebe ahụ. ²³ Kariakwa na Mmuo Nso na-agbara m ama n'ebe obula na mkporo na ntaramahuhu na-eche m n'ebe ahụ. ²⁴ Ma akpoghi m ndu m ihe obula. Karia naani ka m gbazuo oso

m ma jezuokwa ozi ahụ m natara n'aka Onyenwe anyị Jisọs, nke bụ ikọwa banyere ozioma nke amara Chineke.

²⁵ “Ma ugbu a, amaara m na o nweghị onye ọbụla n'ime unu, bụ ndị m jeghariri n'etiti ha na-ezisara ihe banyere alaeze a ga-ahụ m anya ọzọ. ²⁶ Ya mere, ana m agwasị unu ike, taa, na abụ m onye aka ya dị ọcha n'ebe ọbara onye ọbụla n'ime unu dị. ²⁷ N'ihị na-esepughị m aka ikwuputa nzọputa Chineke nye unu. ²⁸ Ma ugbu a, kpacharanụ anya! Leziokwanụ onwe unu na igwe aturu nke Mmụọ Nsọ mere unu ndị nlekota anya ya. Ka unu buru ndị ozuzu aturu nke choochi Chineke, bụ nke o ji ọbara ya zutara onwe ya. ²⁹ N'ihị na amaara m na mgbe m lachara, agụ jọgburu onwe ya ga-abata n'etiti unu nke na-agaghị emere igwe aturu ebere. ³⁰ Ufodu n'ime unu ga-ebili tugharia eziokwu ahụ ihu ka ha si otu a dorọ ufodu ndị na-eso ụzọ ahụ nye onwe ha. ³¹ Ya mere, na-echenu nche! Chetakwanụ na n'ime afọ atọ m noro n'etiti unu, ehie na abali, eji m ikwa akwa na anya mmiri na-adu unu ọdu.

³² “Ugbu a ana m etife unu n'aka Chineke na nlekota ya. Ana m etifekwa unu n'aka okwu amara ya nke puru igba okwukwe unu ume na inyekwa unu akunuba o kwadobeere ndi ahụ e doro nso. ³³ O dighi mgbe ọbụla aguu idotara onwe m ọlaocha maobu ọlaedo maobu uwe nke onye ọbụla ji guo m. ³⁴ O bakwaghị uru igwa unu na o bu aka m ruputara oru gbooro m mkpa niile, na nke gbokwara mkpa ndi ahụ mu na ha so. ³⁵ N'ihe niile, abukwa m ihe ilere anya nye unu banyere inyere ndi ogbenye aka, site n'iru oru n'uzo di otu a, na-echetara m okwu nke Onyenwe anyi Jisos kwuru si, **‘Ngozi kariri di n'inye enye karia inara anara.’”**

³⁶ Mgbe o kwusiri okwu ndi a, o soro ha niile gbuo ikpere n'ala kpekwa ekpere. ³⁷ Ha bere akwa nke ukwu, makuo Pol, sutukwa ya onu. ³⁸ O wutere ha karia na o kwuru na ha agaghị ahụ ya anya ọzọ. Emesia, ha duru ya ruo ebe o banyere ụgbọ mmiri.

21

Pol agaa Jerusalem

¹ Mgbe anyi hapusiri ha, anyi nyapuru ụgbọ anyi biaruo Kos. N'echi ya, anyi rutere Rods. Anyi sitere n'ebe ahụ jeruo Patara. ² Mgbe anyi huru ụgbọ mmiri na-aga Fonisia, anyi banyere n'ime ya kwopu. ³ Mgbe anyi kworuru ụgbọ anyi ebe anyi nwere ike ihu Saipros, anyi siri n'aka ekpe ya gafee, ruo Siria. Anyi rutere n'onu mmiri Taja, ebe ụgbọ mmiri ga-akwapu ibu di n'ime ya. ⁴ Mgbe anyi chotara ndi

na-eso ụzọ ahụ, anyị n'onyere ha abali asaa. Ha gwara Pọl site n'ike nke Mmuọ Nsọ, ka ọ ghara ịga Jerusalem. ⁵ Mgbe anyị n'ozuru ụbọchị anyị, anyị hapụrụ ha, bilie ije. Ha na nwunye ha na ụmụ ha so dupu ruo mgbe anyị si n'obodo ahụ pụọ. Anyị na ha gburu ikpere n'ala n'ọnu mmiri kpee ekpere. ⁶ Mgbe ahụ, anyị kelere onwe anyị ekele ikpeazu. Emesịa, anyị banyere n'ime ụgbọ, ma ha laghachiri azu n'ụlọ ha.

⁷ Mgbe anyị hapụrụ Taia, anyị kwusiri na Tolomas. N'ebe a anyị kelekwarā ndị kwere ekwe nọ n'ime obodo a, n'onyere ha naanị otu ụbọchị. ⁸ N'ụbọchị nke ọzọ ya, anyị gara n'ihu n'ije anyị rute Sizaria. N'ebe ahụ, anyị n'onyeere otu nwanna anyị a na-akpọ Filip onye na-agbasa ozioma. Ọ bụ otu n'ime mmadu asaa ahụ. ⁹ O nwere ụmụ agboghọ anọ ndị na-alubeghi di. Ha nwekwara onyinye ibu amuma.

¹⁰ Mgbe anyị n'ozọ otutu ụbọchị n'ebe ahụ, ka otu onye amuma a na-akpọ Agabos, si Judia bata. ¹¹ Ọ biakwutere anyị, chilita belit Pọl na-eke n'ukwu, kee onwe ya n'ukwu na aka si, "Dika Mmuọ Nsọ kwuru, 'otu a ka ndi ndu ndi Juu ga-eke onye nwe ihe a agbu na Jerusalem. Ha ga-ararakwa ya nye n'aka ndi mba ọzọ.'" "

¹² Mgbe anyị nuru nke a, anyị na ndi niile nọ n'ebe ahụ rioro Pọl ka ọ ghara ịga Jerusalem. ¹³ Ma Pọl zaghachiri, "Gini ka unu na-eme, ọ bụ akwa ka unu na-ebe, na-eme ka obi gbawaa m? N'ihia na ọ bughị naanị na m di njikere ka e kee m agbu, kama ejikekwara m iwere ndu m nye na Jerusalem n'ihia aha Onyenwe anyi Jisos." ¹⁴ Ebe ọ na-ekweghi ege anyi nti, anyi kwusiri ma si, "Ka e mee uche Onyenwe anyi."

¹⁵ Mgbe ụbọchị ndi a gasiri, anyi jikere bilie iga Jerusalem. ¹⁶ Ufodu ndi na-eso ụzọ ahụ ndi nọ na Sizaria, duuru anyi gaa, ha kporuru anyi n'ulo Mnasin, onye Saipros ebe anyi ga-anọ dika obia, onye sitere na mbu buru onye na-eso ụzọ ahụ.

Pọl erute Jerusalem

¹⁷ Mgbe anyi rutere Jerusalem, ndi umunna jiri obi uto nabata anyi. ¹⁸ N'ụbọchị nke so ya, anyi na Pọl gara ileta Jemis, ndi okenye niile nokwa n'ebe ahụ. ¹⁹ Mgbe o kelechara ha, ọ koro ha n'otu n'otu, ihe niile Chineke ruru n'etiti ndi mba ọzọ site n'ije ozi ya.

²⁰ Mgbe ha nuchara nke a, ha nyere Chineke otuto. Emesia, ha siri Pọl, "Leenu nwanna, otu otutu puku ndi Juu si buru ndi kwere ekwe, ha niile ka ihe banyere iwu a na-anu oku n'obi. ²¹ A korola ha ihe banyere gi, na i nazi ndi Juu bi n'etiti ndi mba ọzọ ka ha hapu igbasokwa

iwu Mosis, na ka ha kwusikwa ibi umu ha ugwu maobu bie ndu n'usoro omenaala anyi. ²² Gini ka anyi ga-eme ugbu a? O doro anya na ha ga-amata na i biara n'ebe a. ²³ Ya bu, jisie ike mee ihe anyi ga-agwa gi ugbu a. Anyi nwere mmadu anọ n'ebe a, ndi no na nkwa ha kwere Chineke. ²⁴ Soro ha mee omenaala ahụ nke ndi no na nkwa ji edo onwe ha ocha. Kwuoro ha ugwọ maka ikpucha isi ha. I mee otu a, mmadu niile ga-amata na eziokwu adighi n'ihe ndi a niile e kwuru maka gi, kama na gi onwe gi na-agazi ma na-edebekwa iwu. ²⁵ Ma n'ebe ndi mba ozo kwere ekwe no, anyi edegarala ha akwukwo gwa ha kwusi iri ihe obula a churu n'aja nye arusi, na iri obara, maobu anu a nyagburu anyagbu, ya na ikwa iko."

²⁶ Pol kporo ndi ikom anọ ndi ahụ tinyere onwe ya, n'ubochi so ya mee ka ya na ha di ocha. Mgbe ahụ, o banyere n'ulonso ukwu ahụ, maka ikwuputa ubochi ole mmemme idi ocha ahụ ga-anọ tupu e mechaa ya, nakwa mgbe ichu aja n'ihhi ha n'otu n'otu ga-abu.

Njide e jidere Pol

²⁷ Ma mgbe o foduru nwa oge nta ka ubochi asaa ahụ gwuchaa, ufodu ndi Juu si Eshia bia huru ya n'ulonso ukwu ahụ. Ha tikuru igwe mmadu ma kpaliakwa ha. Ha jidere ya, ²⁸ na-eti mkpu, "Ndi ikom Izrel, nyerenu anyi aka! Onye a bu nwoke ahụ na-ejeghari n'ebe niile na-ezi ozizi megidere ndi nke anyi, iwu anyi nakwa ebe a. Ma nke kachasi nke, o meruokwala ulonso a site n'ikpobata ndi Griik n'ime ya." ²⁹ (N'ihhi na ha ebula uzọ hu ya na Trofimos onye Efesos n'ime obodo, ha chere na Pol kpobatara ya n'ulonso ukwu ahụ.)

³⁰ Ogbaaghara juputara n'obodo ahụ niile. Ndi mmadu gbakotara dokpuputa Pol site n'ulonso ukwu ahụ. N'otu mgbe ahụ, e mechiri onu uzọ niile. ³¹ Mgbe ha na-achọ igbu ya, ozi ruru ochiagha nti na Jerusalem niile no n'ogbaaghara. ³² Otu mgbe ahụ o duuru ufodu ndiisi agha ya na ndi agha ya mee ngwangwa biaruo n'ebe ha no. Mgbe ha huru ndi agha ka ha na-abia, ha kwusiri iti Pol ihe.

³³ Ochiagha ahụ biara jide ya, nye iwu ka e were udo igwe abuo kee ya agbu, o jukwara onye o bu na ihe o mere. ³⁴ Ufodu n'ime igwe mmadu ahụ na-eti mkpu na-ekwu otu ihe, ebe ufodu na-eti na-ekwu ihe ozo. Mgbe o na-apughị ichoputa ihe bu isi mkpotu na ogbaaghara ahụ, o nyere iwu ka e duru ya gaa n'ogige ndi agha. ³⁵ Mgbe o rutere na mgbagolite onu uzọ ulo ahụ, ndi agha bulitere ya elu n'ihhi ogbaaghara igwe ndi mmadu di ukwu. ³⁶ Igwe mmadu ahụ so ha no na-eti mkpu, "Wepunu ya! Wepunu ya!"

Pọl agọrọ onwe ya

³⁷ Mgbe ha chọrọ iduba Pọl n'ime ogige ahụ, ọ sịrị ọchiagha ahụ, "Ị ga-ekwe ka m gwa gị okwu?"

Ọ sịrị, "Ị maara asụ asụsụ ndị Griik? ³⁸ Ọ pụtara na ị bughị onye Ijịpt ahụ malitere ọgbaaghara ma duuru puku ndị ogbu mmadụ anọ gbalaa n'ọzara?"

³⁹ Pọl sịrị, "Abụ m onye Juu si Tasos, obodo dị na Silisia, nwa afọ oke obodo amara aha ya. Biko, kwee ka m gwa ndị mmadụ okwu."

⁴⁰ Mgbe o nyere ya ikike, Pọl guzooro n'ihe nrigo nke ọ nọ ụzọ ahụ fee aka ya ime ka ha nọọ duu. Mgbe ha nọdurụ nwayọọ, ọ gwara ha okwu n'asụsụ Hibru* sị,

22

¹ "Ụmụnna m na ndị nna anyị, geenụ m ntị mgbe m na-agoro onwe m n'ihu unu."

² Mgbe ha nūrụ na ọ na-agwa ha okwu n'asụsụ Hibru, ha deere duu karịa.

Mgbe ọ sịrị, ³ "Abụ m onye Juu. Amurụ m na Tasos n'ime Silisia. Azurụ m na obodo a n'ụkwụ Gamaliel onye nkuzi m. Anatara m ọzuzụ dị ike na isopurụ iwu nke nna nna anyị ha ejikwa m inụ oku n'obi na-efe Chineke dika unu niile si eme taa. ⁴ Akpagburu m ndị niile na-eso ụzọ ọhuru a, na-etinye ha n'aka ọnwụ. Ejidere m ndị ikom na ndị inyom ha túbakwa ha n'ulo mkporo. ⁵ Ma dika onyeisi nchụaja na nzuko ndị okenye niile puru igbara m akaebe. Anatakwara m n'aka ha akwukwo ozi e deere ụmụnna anyị nọ na Damaskos. Agara m ebe ahụ ikputa ha n'agbu bịa Jerusalem maka ita ha ahụhụ.

Akuko ncheghari Pọl

⁶ "N'etiti ehie, mgbe m na-aga n'uzo, n'ebe di Damaskos nso, oke ihè nke si n'eluigwe, chara gburugburu m. ⁷ Adara m n'ala ma nukwa olu gwara m okwu si m, '**Sol, Sol, gini mere i ji na-akpagbu m?**'

⁸ "'Onye ka i bu Onyenwe m?' Ka m juru.

"Ọ sịrị m, '**Abụ m Jisos onye Nazaret onye i na-akpagbu.**' ⁹ Ndị mụ na ha so hukwara ihè ahụ, ma ha anughị olu onye ahụ na-agwa m okwu.

¹⁰ "Asịrị m, 'Gini ka m ga-eme Onyenwe anyi?'

"Onyenwe anyi siri m, '**Billie banye Damaskos; n'ebe ahụ a ga-agwa gị ihe niile a kwadobere na i ga-eme.**' ¹¹ N'ihì na-enweghị m ike ihu ụzọ n'ihì ebube ihè ahụ chachiri m anya. Ya mere ndị mụ na ha so sekpuuru m n'aka bata na Damaskos.

* **21:40** 21:40 Maqbu, Aramaik

12 “N’ebe ahụ ka Ananayas bi, bụ onye anyị puru igu n’onye ezi omume n’ihi idebe iwu. O nwekwara ogbugba ama di mma site n’onu ndi Juu bi n’ebe ahụ. 13 O biakwutere m, guzoro n’akuku m si, ‘Nwana anyi Sol, ka emee ka i hu uzọ!’ Otu mgbe ahụ, e nwetara m ike ihu uzọ, m hukwara ya.

14 “Mgbe ahụ, o siri, ‘Chineke nke nna nna anyi ha ahoputala gi imara uche ya na ihu Onye Ezi Omume ahụ na inuta okwu site n’onu ya. 15 I ga-abu onyeama ya nye ndi niile banyere ihe i huru na ihe i nuru. 16 Ma ugbo a, ginị ka i na-eche? Bilie oto, ka e mee gi baptizim, ka a sachakwa gi site na mmehie, na-akpokukwa aha ya.’

Pọl onyeozu nye ndi mba ozo

17 “Mgbe m loghachikwara na Jerusalem, noro na-ekpe ekpere n’ulosu ukwu ahụ, ahuru m ohu, 18 ebe o na-agwa m, **‘Mee ngwa! Hapu Jerusalem, n’ihi na ndi bi n’ala a agaghi anara ogbugba ama gi banyere m.’**

19 “Ma asiri m, ‘Onyenwe anyi, ndi a maara nke oma na m na-aga n’ulo nzuko n’otu n’otu, na-atuba ndi kwere na gi n’ulo mkporo, na-etikwa ha ihe. 20 N’oge a na-awufu obara onyeama gi bu Stivin, eguzo m nso na-akwado n’ihe emere di mma, ma na-elekotakwa uwe ndi ahụ tugburu ya anya.’

21 “Mgbe ahụ, o siri m, **‘Gawa; n’ihi na aga m ezipu gi ebe di anya ijekwuru ndi mba ozo.’**”

Pọl onye Rom

22 Ha nara ya nti ruo ugbo a. Mgbe ahụ, ha niile tiri mkpu n’otu olu si, “Wepunu onye di otu a n’uwa! O kwesighi ka onye di otu a diri ndu!”

23 Ha tiri mkpu na-atuli uwe mgbokwasị ha elu, na-achilikwa aja n’ala na-efesasi ya ebe niile, 24 ochiagha ahụ nyere iwu ka a kpugaa ya n’ogige ndi agha, pia ya utari, ka eziokwu puta ya n’onu. O chorọ imata ihe mere ha ji eti mkpu otu a megide ya. 25 Ma mgbe ha chiri uto akpukpo kechaa ya, Pọl siri onye agha guzo ya nso, “O bu ihe ziri ezi n’iwu na unu ga-eti nwa afọ Rom ihe, onye na-enweghi ikpe a mara ya?”

26 Mgbe onye agha a nuru okwu a, o jekwuuru ochiagha ahụ si, “Ginị ka i na-aga ime? Nwoke a bukwa onye Rom.”

27 Ochiagha ahụ biakwutere si ya, “Gwa m, i bu onye Rom?”

O siri, “E.”

28 Ochiagha ahụ zara, “ma o furu m ego di ukwu iji buru onye Rom.”

Ma Pọl siri, “Amuru m dika nwa afọ ala a.”

²⁹ Ndị ahụ chọrọ ịgba ya ajuju onụ mere ngwangwa wezuga onwe ha. Egwu tũkwara ọchịagha n' onwe ya mgbe ọ matara na ọ bụ nwa afọ Rom, n' ihi na o keela ya rii agbụ na mbụ.

Pọl n'ihu ndị ikpe

³⁰ N'echi ya, ebe ọ chọrọ ịmata ihe bụ isi okwu na ihe mere ndị Juu ji ebo ya ebubo, o nyere iwu ka ndịisi nchụaja na ndị ụlọ ikpe ha zuko. Mgbe ahụ, o dupụtara Pọl, mee ka o guzo n'ihu ha.

23

Pọl n'ihu nzuko ndị Juu

¹ Mgbe Pọl legidere ndị nzuko a anya, ọ siri, “Ụmụna m, mụ onwe m ejirila ezi akonuche bie ndụ m niile n'ihu Chineke ruokwa ụbọchị taa.” ² Nke a mere, Ananayas onyeisi nchụaja nyere iwu ka ndị nọ ya nso tie ya aka n'onụ. ³ Ma Pọl, siri ya, “Otu a ka Chineke ga-esi tie gị, gị mgbidi e tere nzu. Ụdị onye ikpe dị aña ka ị bụ i ji na-emebi iwu n'onwe gị site n'inye iwu ka e si otu a tie m ihe?”

⁴ Ndị guzo ya nso siri, “Ị na-ekwutọ onyeisi nchụaja Chineke?”

⁵ Ma Pọl siri, “Aghotaghị m, ụmụna m na ọ bụ onyeisi nchụaja. N'ihi na akwukwọ nsọ kwuru si, ‘Ekwula okwu ojọọ ọbụla megide onye na-achị ndị nke gị.’”

⁶ Mgbe Pọl chọputara na otu ụzọ n'ime nzuko ahụ bụ ndị otu Sadiusii, ebe ndị ọzọ bụkwa ndị Farisii, o tiri mkpu n'ime nnọkọ ahụ si, “Ụmụna m, abụ m onye Farisii na nwa ndị Farisii. A na-ekpe m ikpe taa n'ihi olileanya m nwere na mbilite n'onwụ nke ndị nwurụ anwụ.” ⁷ Mgbe o kwusiri nke a esemokwu daputara n'etiti ndị Farisii na ndị Sadiusii. Ọgbakọ ahụ kewara. ⁸ N'ihi na ndị Sadiusii na-asị na mbilite n'onwụ maọbụ mmụọ ozi maọbụ mmụọ ọbụla adighi. Ma ndị Farisii kweere n'ihe ndị a niile.

⁹ Mkpọtụ malitere na-ada ike ike. Ụfọdụ ndị ozizi iwu so n'otu ndị Farisii biliri ọtọ malite iru ụka n'oke olu si, “Anyị ahughị ihe ojọọ n'ebe nwoke a nọ, ma gịnịkwa ma ọ buru na ọ bụ mmụọ, maọbụ mmụọ ozi gwara ya okwu?”

¹⁰ Esemokwu a bịaara kariya, nke mere na onyeisi ọchịagha tūrụ egwu na ha ga-adokasi Pọl. Ọ gwara ndị agha ya ka ha banye were ike kpọtuta ya, ziga ya n'ogige ndị agha.

¹¹ N'abalị ya, Onyenwe anyị bjakwutere ya si, **“Nwee obi ike, dika i si gbaa ama banyere m na Jerusalem, ị ghaghị ịgbakwara m ama na Rom.”**

* 23:5 23:5 Ọpụ 22:28

Izuzu igbu Pọl

¹² N'ụtụtụ echị ya ụfọdụ ndị Juu zुकотara gbaa izu, n'ụkwa iyi na ha agaghị eri nri maọbụ n'ụọ ihe ọbụla tutu ruo mgbe ha gburu Pọl. ¹³ Ndị zुकотara gbaa izu ọjọọ a karịrị iri mmadụ anọ. ¹⁴ Ha jekwuuru ndiisi nchụaja ha na ndị okenye, sị ha, "Anyị kwekọtara ihapụ iri maọbụ iñụ ihe ọbụla tutu ruo mgbe anyị gburu Pọl. ¹⁵ Ugbu a, unu na nzukọ zienụ onyeisi ọchịagha ka ọ kpọputara unu ya. Meenụ ka unu na-achọ ijuputasi eziokwu n'ọnu ya nakwa itule ikpe ya nke ọma. Anyị dị njikere igbu ya n'uzọ tupu ọ bjaruo unu nso."

¹⁶ Ma nwa nwanne nwanyị Pọl n'uru maka izuzu ọjọọ a. Ọ banyere n'ogige ndị agha kporo Pọl.

¹⁷ Pọl kporo otu n'ime ndiisi agha ahụ gwa ya, "Biko kporo nwokorobia a gaa n'ebe ọchịagha nọ, o nwere okwu dị mkpa ọ choro igwa ya." ¹⁸ Ọ kpọro ya jekwuru onyeisi agha, sị.

"Pọl, onye mkporo, kporo m riọ m ka m kpọtara gi nwokorobia a n'ihị na o nwere ihe ọ choro igwa gi."

¹⁹ Onyeisi agha ahụ duuru ya n'aka ya gaa n'akụkụ ọzọ juo ya, "Gini bu ihe i choro ikoro m?"

²⁰ Ọ siri, "Ndị Juu ụfọdụ ekwekoritala irio gi ka i kpọtuta Pọl echị na nzukọ ụlo ikpe. Ha ga-eme dika ha nwere ihe di mkpa ha choro ijuta ya. ²¹ Ma anala ha nti. N'ihị na ihe kariri iri mmadụ anọ na-ezo onwe ha na-eche inwude ya. Ndị a gbara ndu na ha agaghị eri maobu nuo ihe obula tutu ruo mgbe ha gburu ya. Ha adila njikere, ihe a na-eche bu mkpebi gi nye aririo ha."

²² Ọchịagha ahụ zilagara nwokorobia ahụ site n'inye ya iwu, "Emekwala ka onye obula mata na i biara gwa m ihe di otu a."

Pọl agaa Sizaria

²³ Mgbe e mesiri, ọ kporo mmadụ abuo n'ime ndiisi agha nye ha iwu si, "Gaanu jikere nari ndi agha abuo, na iri mmadu asaa ndi na-agba inyinya, tinyere nari ndi ikom abuo ndi na-ama ube, ndi ga-aga Sizaria n'elekere itoolu nke abali a. ²⁴ Nyekwa Pọl inyinya nke ọ ga-agba, ka e nwee ike duru ya gakwuru Feliks bu govanọ n'udo."

²⁵ Ọ dere akwukwo n'olu di otu a:

²⁶ Klodios Lisias,

Na-edegara Feliks onye nsopuru na-adiri, onye na-achi akuku a.

Ana m ekele gi.

²⁷ Ndị Juu jidere nwoke a choo igbu ya, ma mgbe m nuru na ọ bu onye Rom, mu na ndi agha m biara naputa ya

n'aka ha. ²⁸ Achọrọ m ìmata ihe mere ha ji ebo ya ebubo, n'ìhi ya eduuru m ya gaa n'ògbakọ ndị okenye ha. ²⁹ Ma achọputara m na ọ bụ ihe banyere iwu ha. N'eziokwu, o nweghị ihe ọbụla kwesiri iji tụọ ya mkpọrọ maọbụ ọnwu n'ime ebubo ahụ. ³⁰ Mgbe a gwara m banyere izuzu a na-agba megide nwoke a, ezitere m gị ya n'egbughị oge. Enyekwara m ndị niile na-ebo ya ebubo iwu, ka ha bịa n'ihu gị kpee ọnụ ha.

³¹ Ya mere, n'abalị ahụ, ndị agha dubatara Pọl na Antipatris dika e nyere ha n'iwu. ³² N'echi ya, ha hapuru ya na ndị na-agba n'elu ìnyinya ka ha duru ya gawa, ebe ha laghachiri n'ogige ndị agha. ³³ Mgbe ha bjarutere Sizaria, ha nyere onyeisi obodo ahụ akwukwo ozi, ma kponyekwa ya Pọl. ³⁴ Gọvanọ ahụ gurụ akwukwo ozi ahụ, juo ya akuku ala o si pụta. Mgbe ọ matara na ọ bụ onye Silisia, ³⁵ ọ siri ya, "Aga m enye okwu gị ezigbo ohere mgbe ndị na-ebo gị ebubo bịa." O nyekwara iwu ka e debe ya n'obi Herod n'aka ndị nche.

24

Ebubo ndị Juu boro Pọl n'ihu Feliks

¹ Mgbe ụbọchị ise gasiri, onyeisi nchụaja bụ Ananayas na ụfọdụ ndị okenye ndị Juu na lọya ha aha ya bụ Tatulos bịa. Ha dum putara igbagide Pọl ama n'ihu onye na-achi obodo. ² Mgbe a kpobatarara ya, Tatulos putara guzo boo ya ebubo si, "Onye a na-asopuru ka i bụ. N'ìhi gị, mmadu niile enwela udo ogologo mgbe. Iđi nkọ nke uche gị emeela ka mgbanwe di n'obodo a. ³ Anyi ji ekele nke juputara n'onu na-anabata ihe ndi a nke oma, n'ebe niile na n'uzo niile, gi Feliks, onye a na-asopuru. ⁴ Achoghi m itufu oge gi. Ana m ario ka i were ndidi na obioma nuru nkenke okwu anyi ji bia.

⁵ "Anyi chọputara na nwoke a bụ onye na-akpalikari ogbaaghara, onye oru ya bụ ikwagide ndi Juu no n'ebe niile n'ụwa a ka ha nupu isi. O bukwa onyeisi nke ajo otu ahụ a na-akpo Otu ndi Nazaret. ⁶ O chokwara imeru ulonso anyi, ya mere anyi ji jide ya. Ma anyi choro ikpe ya ikpe dika omenaala anyi siri di, ⁷ ochiagha Lisias, bịa jiri ike napu ya n'aka anyi.* ⁸ O buru na inyochaa ya, i ga-enwe ike ighota ihe niile banyere ebubo anyi na-ebo ya."

⁹ Ndi Juu kwadokwara okwu ya, na ihe niile e boro ya, bu ihe mere eme.

* **24:7** 24:7 Ufodu akwukwo edebanyeghi amaokwu nke asaa na ufodu okwu di n'amaokwu nke asato, ebe siri na o nyere iwu ka ndi na-ebo ya ebubo puta n'ihu n'ihu.

¹⁰ Mgbe govanọ feere ya aka ka o kwuo okwu, Pọl zara, “amaara m na ị bụ onye ọkaikpe nke mba a ogologo mgbe. Nke a na-enye m obi uto ịgọpụ onwe m n’ihu gị. ¹¹ Ị puru ịchọputa na o rubeghi ụbọchi iri na abụọ kengbe m rigooro n’ulonso ukwu na Jerusalem ife ofufe. ¹² Ha ahughị m ka mụ na onye ọbụla na-arurita ụka n’ulonso, maọbụ na o nwere ebe m kpatara ọgbaaghara n’ime ulo nzuko, maọbụ ebe ọbụla n’ime obodo. ¹³ Ha enwekwaghị ihe ọbụla ha gaeji kwagide ama ha na-agba megide m. ¹⁴ Agaghị m agọ agọ n’ihu gị na m na-ekpere Chineke nke nna anyị ha, dika onye na-eso Ụzọ ahụ ha na-akpọ otu. Ekwenyere m ihe niile dika usoro nke iwu si di, na nke e dere n’akwukwo ndi amuma. ¹⁵ Ma enwere m olileanya n’ebe Chineke nọ dika ha onwe ha nwekwara, na mbilite n’onwu nke ndi ezi omume na nke ndi ajo omume ga-adi. ¹⁶ N’ihi nke a, a na m agbali inwe akonuche di ọcha n’ihu Chineke na n’ihu mmadu niile.

¹⁷ “Ugbu a, mgbe otutu afọ gasiri, abịara m Jerusalem iwetara ndi nke m onyinye, nakwa ichuru Chineke aja. ¹⁸ Emezuola m omenaala idi ọcha mgbe ha huru m n’ulonso ukwu ahụ mgbe m na-eme nke a. O dikwaghị igwe mmadu so m maobu na m sonyere ọgbaaghara ọbula. ¹⁹ Ma enwere ufodu ndi Juu si Eshia bia, bu ndi kwesiri ino n’ebe a ma o buru na ha nwere ihe ọbula megide m. ²⁰ Maobu ndi nke no n’ebe a ugbu a, ka ha kwuo ajo omume ọbula ha huru n’ime m mgbe m guzoro n’ihu ndi nzuko ndi okenye. ²¹ Karịa na m kwuru naani otu ihe mgbe m guzoro n’ihu ha tie mkpu, ‘A na-ekpe m ikpe taa n’ihi okwukwe m na mbilite n’onwu nke ndi nwuru anwu.’”

²² Mgbe ahụ, Feliks onye maara ihe banyere Ụzọ ahụ nke oma yighariri ikpe a. O gwara ha, “Aga m eleba anya n’ikpe gi a, mgbe Lisias onyeisi agha biara.” ²³ O nyere ochiagha ahụ iwu ka e debe ya n’okpuru nlekota ha. Ma ka ha nye ya ohere inwere onwe ya ime ufodu ihe, ka ha kwekwa ka ndi enyi ya bia nyere ya aka gboo mkpa ya.

Pọl n’ihu Feliks na nwunye ya

²⁴ Mgbe ụbọchi ole na ole gasiri, Feliks na nwunye ya Drusila, bụ onye Juu biara, o kpọrọ Pọl ka o gwa ha okwu banyere inwe okwukwe n’ime Jisọs Kraịst. ²⁵ Ma mgbe o gara n’ihu na-ekwu ihe banyere ezi omume na mkpa o di mmadu ijide onwe ya aka, ya na ihe banyere ụbọchi ikpe nke na-abia n’oge ikpeazu, egwu jidere Feliks. O siri, “I nwere ike ipu ugbu a. Aga m akpokwa gi n’oge ozọ mgbe m nwetara ohere.” ²⁶ O na-atukwa anya na Pọl ga-enye ya ego. Ya mere o jiri na-eziga ka a na-akpọ ya site n’oge ruo n’oge ka ya na ya na-akparita ụka.

²⁷ Mgbe afọ abụọ gasiri, onye a na-akpọ Poshios Festos nọchiri anya Feliks. Ma ebe ọ chọrọ inweta ihuoma n'aka ndi Juu, Feliks hapuru Pọl n'ulo mkporo.

25

Pọl n'ihu Festos

¹ Mgbe ubochi ato gasiri site n'oge Festos bịa na mpaghara ochichi ya, o sitere Sizaria garuo Jerusalem. ² N'ebe ahụ ka ndiisi nchujaja na ndiisi ndi Juu kowara ya ihe banyere Pọl. ³ Ha rikwara ya n'amara o ga-emere ha bu ime ka Pọl bịa na Jerusalem. N'ihia na ha agbaala izu igbu ya n'uzo. ⁴ Ma Festos zara, "Pọl nọ dika onye mkporo na Sizaria. Ebe ahụ ka mụ onwe m ga-alaghachi na mgbe na-adighi anya. ⁵ Ya mere, ka ndiisi unu ji ikike soro m gaa, boo nwoke ahụ ebubo ma o buru na o nwere ihe ojoo o mere."

⁶ O nonyeere ha ihe dika ubochi asato maobu ubochi iri, tupu o laghachi na Sizaria. N'ubochi so ya, o noduru n'ochie ikpe, nye ikike ka a kpopta Pọl. ⁷ Mgbe o bjaruru, ndi Juu sitere Jerusalem bịa gbara ya gburugburu na-ekwu otutu ihe megide ya nke ha na-enweghi ike ikowa.

⁸ Ma Pọl gooro onwe ya, na-asị, "O dighi ihe ojoo obula m mere megide iwu ndi Juu maobu ulonso, maobu Siza."

⁹ Ma ebe Festos na-achọ inwe ihuoma n'ebe ndi Juu nọ, o siri Pọl, "I choro iga Jerusalem ka m kpee gi ikpe n'ebe ahụ?"

Pọl eburu ikpe gaa n'ihu Siza

¹⁰ Ma Pọl siri, "Eguzo m n'uloikpe Siza n'onwe ya, ebe e kwesiri ka a nodu kpee m ikpe. O dighi ihe ojoo obula m mere ndi Juu, dika i maara nke oma. ¹¹ O buru na o di ihe m mere kwesiri onwu, anaghi m ario ka m gbanari onwu. Ma o buru na o dighi eziokwu di n'ebubo ndi Juu a na-ebo m, mmadu obula agaghi e were m nyefee n'aka ha. Ya mere, o bu Siza ka m na-akpoku."

¹² Ya mere, mgbe Festos na ndi na-adu ya odu gbara izu, o zara, "I kpokuola Siza, o bukwa Siza ka i ga-agakwuru."

Festos na eze Agripa e nwee nzuko

¹³ Mgbe ubochi ole na ole gasiri, eze Agripa na Benaisi bịa Sizaria inabata Festos. ¹⁴ Mgbe ha noro otutu ubochi n'ebe ahụ, Festos kowara eze a onodu Pọl si, "O di nwoke Feliks hapuru n'ulo mkporo n'ebe a. ¹⁵ Mgbe m gara Jerusalem, ndiisi nchujaja na ndi okenye ndi Juu gwara m banyere ya. Ha rikwara ka m maa ya ikpe.

16 “Ma emere m ka ha ghọta na o megidere iwu ndị Rom irara mmadụ ọbụla nye tupu ekpee ya ikpe nyekwa ya ohere ịgorọ onwe ya n’ihu ndị na-ebo ya ebubo. 17 N’ihi nke a, mgbe ha bịaara n’ebe a, atufughị m oge ọbụla, kama n’ụbọchị nke ọzọ ya, anọdurụ m n’oche ikpe, nye ikike ka a kpọbata nwoke ahụ. 18 Mgbe ndị na-ebo ya ebubo biliri, ọ dighị otu n’ime ụrụ ala ndị m chere ha ga-akpọ aha nke ha guputara na o mere. 19 Okwu ha niile bụ ịrụ ụka banyere okpukpe ha, na banyere otu onye ọzọ a na-akpọ Jisọs onye nwurụ, onye Pọl na-ekwusikwa ike na ọ dị ndụ. 20 Ọ rara m ahụ imedo okwu dị otu a. N’ihi ya, a juru m ya ma ọ ga-amasị ya ị ga n’ụlọikpe dị na Jerusalem ka ọ nọrọ n’ebe ahụ gorọ onwe ya. 21 Ma Pọl rịrọrọ ka e debe ya n’ụlọ mkporọ ruo mgbe Siza n’onwe ya ga-ekpebi ikpe ya. Ya mere, ezighachiri m ya n’ụlọ mkporọ tutu ruo mgbe m jikeere izigara ya Siza.”

22 Agripa gwara Festos, “Achọrọ m ịnụ okwu site n’ọnu nwoke a n’onwe ya.”

Ọ sịrị, “Ị ga-anụ ya echi.”

Pọl n’ihu Agripa

23 Ya mere, n’echi ya, Agripa na Benaisi rutere n’ụlọ ọha na-anọ anụ ikpe n’oke nganga. Ọtụtụ ndịisi agha na ndị a maara aha ha n’obodo a sooro ha. Festos nyere iwu ka a kpọbata Pọl. 24 Festos sịrị, “Eze Agripa na ndị niile soro anyị nọrọ n’ebe a, unu ahụla nwoke a onye ọha ndị Juu niile, ma ndị nọ n’ebe a ma ndị nọ na Jerusalem, wetara ikpe ya n’aka m na-eti mkpu na o kwesighị ịdị ndụ ọzọ. 25 Ma achoputaghị m ihe ọjọọ o mere nke kwesiri ka ọ nwụọ. Ma ebe ọ rịrọrọ ka Siza lenye ikpe ya anya, ekpebiri m iziga ya. 26 Ma enweghị m ihe ọbụla doro anya m ga-edegara Siza banyere ya. Ya mere m jiri kpọputa ya n’ihu unu niile, ma karịsịa n’ihu gị onwe gị eze Agripa, ka ọ ga-abụ anyị tulesia ihe banyere ya, ka m nwee ihe m ga-edee. 27 N’ihi na ọ bụ ihe na-ezighị ezi na m ga-ezipụ onye mkporọ na-egosighi n’ebubo e boro ya.”

26

Pọl agorọ onwe ya n’ihu Agripa

1 Agripa gwara Pọl, “Ị nwere ike i kwuru ọnu gị.”

Mgbe ahụ, Pọl gbasara aka ya abụọ bido ikwu okwu ịgorọ onwe ya, 2 “Ana m agụ onwe m dika onye nwere ihuoma, eze Agripa, inwe ohere oma dị otu a, ịzara ọnu m n’ihu gị n’ihe niile metutara ebubo ndị Juu na-ebo m. 3 Nke ka nke,

amatara m na omenaala ndị Juu na ịrụ ụka metụtara iwu ha doro gị anya. Biko ana m ariọ gị ka i jiri ndidi gee m ntị.

⁴ “Ndị Juu niile maara ibi ndụ m site na nwata m. Ha makwa site na mbụ, otu m si bie ndụ m niile n’obodo nke m, nakwa n’ime Jerusalem. ⁵ Ha matara kemgbe ogologo oge, ha ga-agbakwa ama, ma ọ bụrụ na ha chọrọ ikwu eziokwu, na site na mbụ e biri m ndụ dika otu onye so n’ime otu ahụ nke iwu ya dị ike karịchasia n’ime okpukpe ndị Juu, nke bụ otu ndị Farisii. ⁶ Ma ugbo a, a na-ekpe m ikpe n’ihi na enwere m olileanya na nkwa ahụ Chineke kwere nna nna anyị ochie ha. ⁷ Nkwa nke ebo iri na abụọ niile na-ele anya ịnata mgbe ha na-eefe ofufe ehie na abalị. Eze Agripa, ọ bụ n’ihi olileanya a, gị onye a na-asọpuru, ka ndị Juu ji na-ebo m ebubo. ⁸ Gini mere unu jiri na-eche na ọ rara Chineke ahụ ime ka ndị nwuru anwu site n’onwu bilie?”

⁹ “Na mbụ, anara m eche na apuru m imeso aha Jisọs onye Nazaret mmeso ojoọ niile. ¹⁰ Otu a ka m mere na Jerusalem. Ọ bughị naanị na m natara ikike n’aka ndịisi nchụaja jiri ya kpochie ọtutụ ndị nsọ n’ulo mkporo, ewelikwara m aka elu n’oge a na-ama ha ikpe onwu. ¹¹ Ọtutụ mgbe ka m huru na a tara ha ahuhu n’ulo nzuko niile. Agbaliri m ikwagide ha ka ha kwuo aru ma kwutokwa okwukwe ha. N’ihi na iwe m di oku megide ha, esogburu m ha n’obodo di iche iche nke na-abughị obodo ndi Juu.

Pọl ekwuo maka nchehari ya

¹² “N’ihi nke a, a gara m Damaskos site n’ikike na nkwenye nke ndịisi nchụaja. Anatakwara m ike n’aka ndịisi nchụaja. ¹³ N’oge ehie, eze Agripa, mgbe mụ na ndị otu m na-aga n’uzo, gị onye a na-asọpuru, ka m huru ihè nke na-acha kari anyanwu ka o si n’eluigwe chaa m na ndi mu na ha so gburugburu. ¹⁴ Anyi niile dara n’ala. Ma anuru m olu gwara m okwu n’asusu Hibru, ‘**Sol! Sol! Gini mere i ji na-akpagbu m? I na-emeru onwe gi ahụ site n’ikpo ukwu na ndudu e ji achi ehi.**’

¹⁵ “Asiri m, ‘I bu onye, Onyenwe anyi?’

“Onyenwe anyi kwuru, ‘**Abu m Jisos onye i na-akpagbu.** ¹⁶ Ugbo a, bilie, kwuru oto! N’ihi na-emere m ka i hu m anya, ka m hoputa gi ka i buru onyeozi m na onye akaebe m. I ga-emekwa ka uwa niile mara ihe banyere nzute a i zutere m taa, na ọtutụ mgbe ozo m ga-ezute gi. ¹⁷ Aga m azoputa gi site n’aka ndi nke gi na sitekwa n’aka ndi mba ozo, ndi m na-eziga gi ka i jekwuru. ¹⁸ Imeghe anya ha mee ka ha si n’ochichiri loghachi banye n’ihe, sikwa n’ike nke ekwensu loghachikwute Chineke. Ka ha

site n'okwukwe ha nwere n'ebe m nọ nata mgbaghara mmehie ha, ketakwa oke ahụ dị ngozị n'etiti ndị e doro nsọ.'

¹⁹ “Ya mere, eze Agripa, enupughị m isi n'ọhụ nke eluigwe ahụ. ²⁰ Ebidoro m izisa ozioma a na Damaskos. Emekwara m otu a na Jerusalem na n'ime Judia niile na n'etiti ndị mba ọzọ. Ana m ekwusa mkpa ọ dị ka mmadụ niile nwee nchegharị loghachikwute Chineke. Ka ha gosikwa nchegharị ha site n'ezi orụ nke ha na-arụ. ²¹ Ọ bụ n'ihị nke a ka ndị Juu jiri nwuchie m n'ulonsọ ukwu ahụ ma chọsiekwa ụzọ ike inapụ m ndụ m. ²² Ma Chineke chebere m mee ka m buru onye dị ndụ taa, ikoro mmadụ niile akuko a, ndị ukwu na ndị nta. Ihe m na-ekwu bukwa ihe ndị amuma na Mosis kwuru na ọ ga-emezu, ²³ na Kraist ahụ ga-ahụ ahụhụ, burukwa onye mbụ ga-esi n'onwụ bilie, iwetara ndị Juu na ndị mba ọzọ ihè.”

²⁴ Mgbe ọ na-agopu onwe ya, Festos tiri mkpu, “Pọl, ị bụ onye isi mebiri! Oke mmụta gi emebiela gi isi.”

²⁵ Ma Pọl siri, “Isi emebighị m, ezigbo nna anyị Festos. Ihe m na-ekwu n'anya udo bụ naanị eziokwu. ²⁶ Eze n'onwe ya makwara ihe ndị a niile, n'ihị ya ejighị m egwu ọbụla agwa ya okwu a. Ekwenyere m na ọ dighị ihe ọbụla n'ime ihe ndị a merenụ nke ezonariyi ya, n'ihị na o nweghị nke mere na nzuzo. ²⁷ Gi eze Agripa, i kwenyeghị na ndị amuma? Amaara m na i kweere.”

²⁸ Mgbe ahụ Agripa siri, “Pọl, ị na-achọ n'ime ntakiri oge a ikwagide m ka m buru onye kwere na Kraist?”

²⁹ Ma Pọl siri, “Ọ gaara atọ m uto ma ọ buru na Chineke ga-ekwe, mee ka gi na ndị niile nọ n'ebe a buru ihe mụ onwe m bụ n'ime Kraist ma ewezuga agbụ ndị a.”

³⁰ Mgbe ahụ eze biliri ọtọ, ya na Festos na Benaisi nwunye ya na ndị ọzọ niile ya na ha nọ n'uche. ³¹ Mgbe ha napụ, ha kwurịtara n'onwe ha, “Nwoke a emeghị ihe ọbụla kwesiri onwụ maọbụ iga mkporo.”

³² Agripa gwara Festos, “A gaara a hapu nwoke a ma ọ buru na o nyefeghị Siza ikpe ya.”

27

Pọl agaa Rom

¹ Mgbe e kpebiri na anyị ga-eso ụgbọ mmiri gaa Itali, e nyefere Pọl na ndị mkporo ọzọ n'aka onyeisi na-elekota ndị mkporo aha ya bụ Julios. Ọ bụ ochiagha nke igwe ndị agha Ogostos. ² Anyị banyere n'ụgbọ sitere Adramitiom nke na-ejikere iga n'onu mmiri nke di n'akuku obodo Eshia. Anyị

nupuru n'oke osimiri, Arịstakos, onye Masidonia sitere na Tesalonaiika sokwa anyị n'ije a.

³ N'echi ya, anyị rutere Saidon. Julios nwere obioma n'ebe Pol nọ. O hapụkwara ya ka o jehghariara onwe ya izute ndị enyi ya. Ndị a lekwarara anyị ọbia nke oma. ⁴ N'igakwa n'ihu na mmiri ahụ, anyị zutere ifufe mmiri nke mere na anyị gara n'azụ ala Saipros. ⁵ Anyị gafere ọnu mmiri obodo Silisia na Pamfilia. Anyị bjaruru Mira n'ime obodo Lisia. ⁶ N'ebe ahụ ka onye ọchiagha huru ụgbọ onye Alegzandria nke na-aga Itali. O mere ka anyị banye n'ime ya. ⁷ Ụgbọ anyị ji, gara nwayọọ otutu ụbọchị na o siiri anyị ike irute Snidos. Ebe ọ bụ n'oke ifufe ekweghị ka anyị gaa n'ihu, anyị enwekwaghị ike iga n'uzọ anyị, kama anyị si n'azụ Kriit na ncherita ihu Salmone gafee. ⁸ Anyị jikwa nwayọọ na-agba n'akụkụ ọnu mmiri ahụ tutu ruo mgbe anyị sitere n'oke nsogbu rute ebe a na-akpọ ọnu mmiri oma, nke dị nso n'obodo Lasia.

⁹ Anyị tufuru oge n'ebe ahụ. Ije ụgbọ mmiri aburukwala nke juputakwara n'ihe ize ndụ ugbo a, n'ihi na mmemme Obubu ọnu nke ndị Juu agafeela. N'ihi nke a, Pol duru mmadu niile ọdu, ¹⁰ na-asị, "Ndị nwe m, a na m ahuta na njem a ga-abụ nke ihe egwu nke ga-eweta oke ịla n'iyi. O bughị naanị nke ụgbọ mmiri na ibu o bu, ma metutakwa ndụ anyị." ¹¹ Ma ọchiagha ahụ kwenyere n'ihe onyeisi ụgbọ na onye nwe ụgbọ kwuru karịa nke Pol kwuru. ¹² Ma ebe ọnu mmiri a abughị ebe dị mma ino n'oge oyi, ndị ka n'ọnuogugụ hooro ka ụgbọ ahụ gaa n'ihu, n'olileanya na a ga-eru Fonikisi ebe ha ga-anọdu n'oge oyi. Nke a bụ ọnu mmiri dị na Kriit, nke chere ihu n'owuwa anyanwu n'akụkụ ugwu na akụkụ ndida.

Oke ifufe n'osimiri

¹³ Mgbe ikuku dị nwayọọ bidoro ifeghari site na ndida, ha chere na nke a bụ ohere diri ha. N'ihi ya, ha kwopuru ụgbọ nyara ya na-aga nso nso ọnu mmiri Kriit. ¹⁴ Ma mgbe na-adighi anya, oke ifufe di egwu nke si n'agbata ugwu na owuwa anyanwu kuru site n'agwa etiti ahụ ridata. ¹⁵ Ndị na-anya ụgbọ ahụ gbalisiri ike na mbu ichighari ihu ụgbọ ahụ ka ọ gaa n'onu mmiri, ma ọ pughị ime. Anyị hapuru ya ka o soro ikuku. ¹⁶ N'ikpeazu, anyị kworo ụgbọ anyị gaa n'azụ agwa etiti nta a na-akpọ Kloda. N'ebe ahụ anyị jisiri ike kekwasị ụgbọ nta nke ụgbọ mmiri anyị na-adokpu n'azụ n'elu ụgbọ mmiri ahụ. ¹⁷ Emesia, anyị jiri udo kee ụgbọ mmiri ahụ ime ka o sie ike karịa. Ndị na-anya ụgbọ ahụ turu egwu na ikuku ga-eburu ụgbọ anyị gaa n'onu mmiri na-achị oku nke di na Satis. Ha wedatara akwa e

kobere n'elu, nke na-enyere ikuku aka ibu ụgbọ mmiri. Emesịa, ha sooro ikuku mmiri ahụ na-aga. ¹⁸ Mgbe chi boro, dika osimiri ahụ na-etonye etonye, ndị na-eso ụgbọ bidoro itubasi ngwongwo ndị di n'ụgbọ ahụ n'ime osimiri. ¹⁹ N'ubochi nke ato ha tubakwara ngwongwo e ji edozi ụgbọ mmiri na otutu ihe obula nke aka ha ghotara n'ime osimiri. ²⁰ Mgbe otutu ubochi gara ma o dighi anyanwu maobu kpakpando waputaranu, ma oke ifufe ojoo ahụ gara n'ihu na-amaghari, n'ikpeazu olileanya anyi na a gazoputa anyi gwusiri.

²¹ N'oge a niile, o nweghi onye obula nri obula bara onu. Ma n'ikpeazu. Pol kwuru oto n'etiti ha si, "Ndi ikom ibe m, o buru na unu gere nti n'okwu m na mbu, anyi agaraghi ahapu Kriit. Anyi gara agbanari mbibi na ila n'iyi nke a. ²² Ma otu o di, ana m ario unu, nweenu obi ike! N'ih na o nweghi onye obula n'ime unu a ga-atufu ndu ya. O bu ezie na ụgbọ a ga-emikpu. ²³ N'ih na n'abali gara aga, mmuo ozi Chineke Onyenwe m, na onye m na-efekwa biakwutere m, ²⁴ o siri, 'Atula egwu Pol, n'ih na i ghaghi iguzo n'ihu Siza. Nke ozokwa, Chineke emeela amara nye gi ndu ndi a niile gi na ha so n'ugbo eme njem.' ²⁵ Ya mere, ndi ikom nweenu obi ike! N'ih na enwere m ntukwasi obi na Chineke ga-eme di ka o siri gwa m. ²⁶ Ma otu o di, a ga-eburu ụgbọ mmiri anyi buba ya n'otu agwa etiti."

Ugbọ imikpu

²⁷ Ihe dika n'etiti abali n'ubochi nke iri na anọ ebili mmiri a, mgbe anyi na-erughari n'osimiri a na-akpo Adratik, ndi na-anya ụgbọ chere na ala di nso. ²⁸ Ha tonyere udo e kenyere igwe n'onu ya n'ime osimiri choputa na omimi osimiri ahụ di nari nzo ukwu na iri abuo n'ebe ahụ ha no. Ha gakwara n'ihu tukwa udo ahụ ozo choputa na omimi osimiri ahụ di iri nzo ukwu itoolu. ²⁹ Ma egwu juru ha obi n'ih na ha amaghi ma ha ga-ezute nkume n'akuku onu mmiri ahụ. Ha tuputara arilika anọ e ji ejide ụgbọ site n'azu ụgbọ ahụ ma na-ario chi ha maka chi obubo. ³⁰ Mgbe ndi na-eso ụgbọ ahụ kpebiri ihapu ya. Ha wedatara ụgbọ epeepe e dobere maka ihe mberede, mee dika ha na-aga itinye arilika n'onu ụgbọ mmiri ahụ. ³¹ Ma Pol gwara ndi agha na ochiagha ha okwu, "O buru na ndi a anogideghi n'ime ụgbọ a, agaghi azoputa unu." ³² N'ih nke a, ndi agha ahụ gbubiri udo e jiri kee ụgbọ epeepe ahụ hapu ụgbọ epeepe ahụ ka o daba n'ime osimiri.

³³ Mgbe chi bidoro ibo, Pol rioro mmadu niile ka ha rie nri, na-asi, "Taa mere ya ubochi iri na anọ unu no na nche, nogidekwa n'ibu onu, n'erighi ihe obula. ³⁴ N'ih odimma

nke ndụ unu, ana m ariọ unu ka unu rie ihe. N'ihì na o nweghì onye ọbùla n'ime unu otu agìrì isi ya ga-ala n'iyi." ³⁵ Mgbe o kwuchara nke a, o weere achìcha nye Chineke ekele n'ihu ha niile, nyawaa ya, malitekwa iri ya. ³⁶ Otu mgbe ahụ, obi ụtọ batara mmadụ niile n'obi, ha bidokwara iri nri. ³⁷ Anyị niile nọ n'ugbo ahụ dị narị mmadụ abụọ na iri asaa na isii. ³⁸ Mgbe anyị richara nri, ha buuru akpa ọka niile dị n'ugbo ahụ tūba ha n'ime osimiri ime ka ugbo ahụ gbaa mfe.

Omimi nke ugbo mmiri ahụ

³⁹ Mgbe chi ọrọ, ha enwekwaghì ike ighota akụkụ mmiri nke ha nọ n'ime ya. Ma ha hụrụ obosara ala nta nke nwere ọrụ mmiri. Ha gbara izu ichọputa ma ọ ga-ekwe mee ka ugbo mmiri ahụ site n'ebe ahụ gafee. ⁴⁰ Ha chabisiri arilika niile jì ugbo ahụ, hapụ ha n'ime osimiri. Otu aka ahụkwa, ha topurụ ụdọ jì ụmara e jì anyaghari ugbo. Mgbe ahụ, ha weliri akwa ifufe nke ọrụ ugbo nye ifufe, mekwa ka ugbo mmiri chee ihu n'elu ala. ⁴¹ Ma ugbo mmiri ahụ gara maa isi na mkpumkpu aja mmiri, mikpuo n'aja. Ọrụ ugbo ahụ mikpuru nke ukwu mee ka isi ugbo ahụ laa elu, nke a nyere ebili mmiri a ohere iji ike tiwasia azụ ugbo ahụ.

⁴² Ndị agha zubere igbu ndị mkporo niile, ka onye ọbùla ghara igwuru mmiri site ya gbafuo.* ⁴³ Ma onye ọchịagha ahụ na-ezube izọputa ndụ Pọl, n'ihì ya, o gbochiri ha n'izuzu ha. Mgbe ahụ o nyere iwu ka ndị niile maara igwu mmiri buru ụzọ si n'ugbo ahụ wuba n'ime mmiri, gwuru mmiri gaa n'elu ala. ⁴⁴ Ma ndị fọdurụ ga-eru n'elu ala site n'ighonye aka na obodobo osisi maọbụ n'ihe ndị ọzọ dị iche iche si n'ahụ ugbo ahụ daputa. N'uzọ dị otu ka mmadụ niile jì buru ndị rutere n'elu ala n'udo.

28

Ọrụ mmiri obodo Malta

¹ Mgbe a putara n'ọrụ mmiri ahụ n'udo, anyị chọputara na aha agwa etiti ahụ bụ Malta. ² Ndị obodo ahụ gosiri anyị obioma n'uzọ puru iche. Ha kwanyere anyị ọkụ ma nabatakwa anyị n'ihì na mmiri nọ na-ezo, oyi na-atukwa. ³ N'oge Pọl na-achikọta nkụ itinye n'ọkụ a, otu agwọ ajuala sitere n'ime nkụ na-enwu ọkụ maputa n'ihì okpomokụ tūhikọ onwe ya n'aka ya. ⁴ Mgbe ndị obodo ahụ hụrụ agwọ ahụ ka ọ tūhikotara onwe ya n'aka ya, ha gwaritarā onwe ha, "n'ezie a, nwoke a bụ ogbu mmadụ, a naghì eji ọkụ enyo ya. Ọ bụ ezie na azọputara ya site oke mmiri, ma ikpe

* **27:42** 27:42 Ọ buru na ndị mkporo a gbafuo, a na-egbu ndị agha niile ọ bụ ọrụ ha iledo ha.

ziri ezi ekweghị ka ọ dị ndụ.”⁵ Ma Pọl fepuru agwọ ahụ n’aka ya, mee ka ọ daba n’ọkụ, ọ dighikwa ihe mere ya.⁶ Ha na-ele anya ma aka ya ọ ga-aza, maọbụ na ọ ga-ada nwụọ. Ma mgbe ha chegidere hụ na o nweghị ihe mere ya, ha gbanwere obi ha bido na-ekwu, na ọ bụ chi.

⁷ Na nso ọnụ mmiri a ebe anyị kwusiri, otu ubi dị ya. Ọ bụ ubi Pobilios otu nwoke onyeisi na-achi agwa etiti ahụ. Ọ nabatara anyị nke ọma, lee anyị ọbịa ụbọchi atọ.⁸ N’oge ahụ, nna Pobilios nwere ahụ ọkụ na afọ ọsisa, Pọl banyere n’ime obodo gaa leta ya, kpeere ya ekpere, bikwasikwa ya aka. Ahụ dikwara ya mma.⁹ Mgbe nke a mechara, ndị niile nwere nrịa nrịa n’agwa etiti ahụ biakwara, a gwokwara ha.¹⁰ Ha wetaara anyị ọtụtụ ihe onyinye. Mgbe oge inyapụ ụgbọ anyị ruru, ha nyere anyị ọtụtụ ihe dị anyị mkpa nke puru idu anyị n’ije ahụ.

Pọl erute Rom

¹¹ Anyị nọrọ ihe dika ọnwaa atọ n’oge oyi, n’agwa etiti ahụ tutu anyị anyalie ụgbọ. Ọ bụ ụgbọ ndị Alegzandria nke bu ihe a turu atụ a na-akpọ ejima, bụ chi Kastọ na Polukus.¹² Anyị biaruru obodo Sirakos ebe anyị nọrọ ụbọchi atọ.¹³ Site n’ebe ahụ, anyị gara gburugburu tutu rute Rejiom. Mgbe otu ụbọchi gafere, ikuku bidoro ife site na ndida. N’ụbọchi nke abuo ya, anyị rutere Poteoli.¹⁴ N’ebe a anyị chọputara ndị kwere ekwe ndị rioro ka anyị nonyere ha ụbọchi asaa. Site n’ebe a, anyị rutere Rom.¹⁵ Mgbe ụmunna anyị nọ n’ebe ahụ nuru na anyị na-abia. Ha putara zute anyị n’uzo Apios na n’ulo ndi Ije atọ. Mgbe Pọl huru ha, o kelere Chineke ma buru onye a gbara ume.¹⁶ Mgbe anyị biaruru Rom, e nyere Pọl ohere ibiri onwe ya dika o si choo n’ebe masiri ya. Ma otu onye agha na-eche ya nche.

Pọl abata Rom

¹⁷ Mgbe ụbọchi atọ gasiri, ọ kporo ndisi ndi Juu. Mgbe ha zukoro, ọ gwara ha, “Ụmunna m, ọ dighi ihe ojojo obula m mere megide ndi nke anyi, maobu megide omenaala nna nna anyi ha, ha jidere m na Jerusalem were m nyefee m n’aka ndi Rom.¹⁸ Ndi ochichi Rom lenyere anya n’ikpe m choo ihapu m ka m laa n’ihi na ha achotaghi ihe kwesiri ima m ikpe onwu dika ndi anyi chooro.¹⁹ Ma mgbe ndi Juu juru, ahuru m na ọ di mkpa ibutere Siza ikpe m. Ma o nweghi ihe ojojo m bu n’uche megide ndi obodo m.²⁰ N’ihi nke a, ka m jiri rioro ka mu na unu hu ma kwurita kwa okwu. Ọ bụ n’ihi olileanya nke Izrel ka e ji kee m n’agbu igwe a.”

²¹ Ha siri, “Anyị anataghị akwụkwọ ozi ọbụla site na Judia banyere gị. Ọ dighikwa ụmụna anyị ọbụla nke si ebe ahụ bịa nke korọ maọbụ kwuo okwu ọjọọ ọbụla banyere gị. ²² Otu ọ di, anyị ga-achọ inụta ihe i chere, n’ihi na anyị maara na a na-ekwujọ otu a n’ebe niile.”

²³ Ha yiri agba mgbe ha na ya ga-ezukọta n’ụbọchị ọzọ. Ọtụtụ mmadụ kariri bịa n’ulọ ebe ọ na-anọ. Ọ gbara ama banyere alaeze Chineke site n’akwụkwọ iwu Mosis na nke ndị amụma, ọ gbaliri ime ka ha kwenye n’ihe banyere Jisọs. O bidoro izi ha ihe site n’ututu ruo anyasi. ²⁴ Ụfọdụ ka e mere ka ha kweere, ma ụfọdụ mechiri ntị ha na obi ha. ²⁵ Ha nwe nghọta n’etiti onwe ha ma malite ịla mgbe Pọl kwusiri okwu nke ikpezụ a, “Mmụọ Nsọ Chineke kwuru eziokwu mgbe o sitere n’ọnụ Aizaya onye amụma kwuo okwu nye nna nna anyị ha,

²⁶ “ ‘Jekwuru ndị a gwa ha okwu,
“Unu ga na-anụ, nụkwa, ma unu agaghị aghọta ihe ọbụla,
unu ga na-ele anya, hụkwa, ma unu agaghị ahụ ihe ọbụla.”

²⁷ N’ihi na obi ndị a amaala abụba, dika aro;
ha adighi ejikwa ntị ha anụ ihe,
ha mechikwara anya ha ka ha ghara ihu ọzọ.
Ma ọ bughị otu a, ha nwere ike iji anya ha hụ ọzọ,
jirikwa ntị ha nụ ihe
sitekwa n’obi ha nwe nghọta

ma chigharia bjakwute m, ka m gwọọ ha.’*

²⁸ “Ya mere, a chorọ m ka unu ghọta na nzọpụta a nke si n’aka Chineke bịa, dika nye ndị mba ọzọ, ha ga-egekwa ntị.” ²⁹ Mgbe o kwusiri nke a, ndị Juu ahụ lara na-arurita ụka nke ukwu n’etiti onwe ha.†

³⁰ O biri obi nke onwe ya afo abuo n’ulọ ọ na-akwu ugwo ya. Ọ na-anabatakwa ndi niile bịa iletanya, ³¹ o ji mkwuwa okwu na-ekwusa ihe banyere alaeze Chineke na-akuzikwa ihe banyere Onyenwe anyi Jisọs Kraist. Ọ dikwaghị onye ọbụla gbaliri igbochi ya.

* **28:27** 28:27 Aiz 6:9,10 † **28:29** 28:29 Akwụkwọ ụfọdụ na-edebanye amaokwu a ma ụfọdụ adighi eme nke a.

Ndi Rom

¹ Pọl, odibo Kraịst Jisọs, onye Chineke kpọrọ ka ọ bụrụ onyeozị ya na onye o kewapụtara ka o zisaa ozioma ya. ² Ozioma a bụ nke ahụ Chineke kwere na nkwa n'oge gara aga site n'ọnu ndị amụma ya nke e dere ihe banyere ya n'akwukwọ nsọ. ³ Ozioma a metụtara Ọkpara ya, onye bụ nwa Devid site n'omumụ nke ahụ ahụ. ⁴ Onye esitere na Mmụọ nke ịdị nsọ họtuta ị bụ Ọkpara Chineke, site n'ike nke mbilite n'ọnwụ, bụ Kraịst Jisọs, Onyenwe anyị. ⁵ Onye anyị sitere n'aka ya nata amara na ọrụ ị bụ onyeozị, ime ka ndị mba ọzọ nwee nrube isi nke okwukwe n'etiti ha n'ihia aha ya. ⁶ Tinyere unu onwe unu ndị ahụ a kpọrọ ka ha bụrụ ndị nke Jisọs Kraịst.

⁷ Ya bụ, unu ndị Chineke hụrụ n'anya bi na Rom, ndị ọ kpọrọ ka ha bụrụ ndị nsọ:

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dịrị unu.

Mmasị Pọl iga Rom

⁸ Na mbụ, ana m ekele Chineke ekele n'ihia unu niile, site n'aha Jisọs Kraịst. N'ihia na a na-ekwusa ihe banyere okwukwe unu n'ụwa niile. ⁹ Chineke, onye m na-ejere ozi, n'ime mmụọ site na ikwusa ozioma nke Ọkpara ya, bụ onye akaebe na m na-echeta unu mgbe niile n'ekpere m. ¹⁰ N'ekpere m oge niile, a na m ariọ ka ọ bụrụ ihe ga-ekwe mee na site n'ike Chineke, aga m enwe ohere ịbịa leta unu.

¹¹ Ọ na-agụ m agụ nke ukwuu ịbịa hụ unu anya, n'ihia na achoro m ka unu keta oke n'onnyinye Mmụọ Nsọ nke Chineke nyere m, nke ga-enyere unu aka iguzosi ike n'okwukwe. ¹² Ọ bụkwaghị naanị nke a, kama achoro m ka anyị gbarịta onwe anyị ume site n'okwukwe anyị. ¹³ Ụmụna m, achoro m ime ka unu mata na atụọla m atumatụ ịbịa leta unu otutu mgbe (ma tutu ruo ugbo a e gbochiri m ịbịa), ka m nwee ike nweta mkpuru n'etiti unu, dika m nwere n'etiti ndị mba ọzọ.

¹⁴ N'ihia na abụ m onye ji ụgwọ nye ndị Griik na ndị mba ọzọ, nyekwa ndị maara ihe na ndị nzuzu. ¹⁵ Ya mere m ji dị njikere ikwusa ozioma nyekwa unu bụ ndị bi na Rom.

¹⁶ N'ihia na ihere ozioma ahụ anaghị eme m, n'ihia na ọ bụ ike Chineke na-ewetara onye ọbụla kwere na ya nzoputa,

nye onye Juu na mbu nakwa nye onye Griik. ¹⁷ N'ih i na o bu n'ozio ma ka e kpughere ezi omume Chineke, ezi omume nke na-esite n'okwukwe ruo okwukwe. Dika e siri dee ya, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."*

Iwe Chineke megide mmehie nke mmadu

¹⁸ N'ih i na e sitela n'eluigwe kpughe onuma Chineke megide mmehie na ajo omume niile nke ndi na-emebi iwu, ndi na-esite n'ajo omume ha na-eguzogide eziokwu ahụ. ¹⁹ N'ih i na ndi a maara ihe ha kwesiri imata banyere Chineke. Ha maara ya n'ih i na Chineke n'onwe ya emeela ka o doo ha anya. ²⁰ N'ih i na site n'oge Chineke kere uwa na ihe niile di n'ime ya, udiri ya nke a na-apugh ihu anya na ike nke ebighi ebi ya na udiri idi nsọ ya ka e mere ka o puta ihè nye umu mmadu. Umu mmadu na-aghota ihe ndi a site n'ihe ndi e kere eke. N'ih i nke a umu mmadu enwekwagh ngogu.

²¹ O bu eziokwu na ha maara Chineke, ma ha anaghi asopuru ya, ha anakwagh i enye ya ekele dika Chineke. Echiche uche ha bu ihe efu, nzuzu ha mere ka obi ha gbaa ochichiri. ²² Mgbe ha na-eche na ha bu ndi maara ihe, ha amataghi na ha bu ndi nzuzu. ²³ Kama ife Chineke na-adighi anwu anwu ofufe, ha weere otuto ha kwesiri inye ya nye ihe ndi ahụ ha jiri aka ha kpuo. Ihe ndi a yiri mmadu na-anwu anwu, na nnunu, na umu anumanu, na ihe na-akpu akpu n'ala.

²⁴ N'ih i ya, Chineke hapuru ha ka ha mee ihe ojo ndi ahụ na-agu obi ha agu nye adighi ocha nke ikwa iko, ha jikwa ahụ ha emerita mpu n'etiti onwe ha. ²⁵ Ha were okwu ugha dochie n'onodu eziokwu banyere Chineke. Ha na-asopuru, na-efekwa ihe e kere eke, ma hapu Onye okike, onye a na-etọ ruo ebighi ebi. Amen.

²⁶ O bu nke a mere Chineke jiri nyefee ha n'aka agu anu ahụ nke na-eme ihere. N'ih i ya, o buladi ndi inyom na ndi inyom ibe ha nogidere na-enwe mmekorita n'uzo na-ezighi ezi. ²⁷ Ozokwa, kama ha na ndi inyom inwe mmekorita; ndi ikom ha horo ka ha na ndi ikom ibe ha na-enwe udi mmekorita nke ha na ndi inyom kwesiri inwe. Nwoke na-edinakwuru nwoke ibe ya. N'uzo di otu a, ha natakwaro ntaramahuhu kwesiri ha n'ih i ihe ojo ndi a ha na-eme.

²⁸ Ya mere, ebe ha kpachapuru anya ju imata onye Chineke bu, Chineke nyere ha akonuche ndi nzuzu, nke mere ka ha na-eme ihe ojo niile nke ajo echiche obi ha cheputara. ²⁹ Ha juputara n'ajo omume na mmehie niile, anya ukwu na aghughu. Ha juputakwara n'ekworo, na

* 1:17 1:17 Hab 2:4

igbu mmadu, na esemokwu, na uche gbagoro agbago na ikpo asi. Ha bu ndi na-ekwu okwu azu, ³⁰ na ndi nkwuto na ndi kporo Chineke asi, na ndi na-akpari mmadu na ndi mpako na ndi na-anya isi. Ha na-atuputa uzọ oḥuru ime ihe ojo, ha adighi asopuru ndi muru ha. ³¹ Ha bukwa ndi na-enweghi nghota, ndi na-enweghi okwukwe, ndi obi ojo na ndi na-enweghi obi ebere. ³² Ha maa na Chineke nyere iwu di ike na ndi na-ebi ndu di otu a kwesiri onwu, ma ha gara n'ihu na-eme ihe ndi a, ma na-akwalikwa mmuo ndi ozọ ka ha soro na-eme ha.

2

Ikpe ziri ezi nke Chineke

¹ N'ihu ya, i nweghi ngopu, onye obula i bu, mgbe i na-ekpe ndi ozọ ikpe. N'ihu na mgbe i mara onye ozọ ikpe, o bu onwe gi ka i na-ama ikpe maka na gi onwe gi na-emekwa udi ihe ndi ahụ. ² Ma anyi maara na Chineke na-ekpe ndi na-eme ihe ojo di otu a ikpe n'uzọ ziri ezi. ³ Gi bu mmadu, ginị mere i ji na-ama ndi na-eme ihe di otu a ikpe mgbe gi onwe gi na-eme otu ihe ahụ. I chere na i ga-agbanari ikpe Chineke? ⁴ Ka i na-eleda obioma Chineke, na nnagide o na-anagide ndu ojo gi, na ogologo ntachiobi ya anya? I maghi na obioma Chineke nwere n'ebe i no kwesiri ime ka i site na mmehie gi chegharia?

⁵ Ma n'ihu isiike gi na obi gi kporo nkụ nke enweghi nchehari, i na-akpakotara onwe gi onuma nke Chineke n'ubochi oke iwe ya, mgbe a ga-ekpughe ikpe ya ziri ezi. ⁶ O ga-akwughachi onye obula dika oru ya siri di.* ⁷ Chineke ga-enye ndi niile sitere na ntachiobi na ezi oru na-achọ otuto na nsopuru na ndu ahụ na-adigide adigide bu ndu ebighi ebi. ⁸ Ma ndi niile na-akpa iche iche, ndi jukwara isoro eziokwu ahụ, ndi na-anogidekwa na-eme ihe ojo, ka a ga-ata ahuhu, gosi ha iwe oku na onuma. ⁹ Nsogbu na iru uju ga-abiakwasị ndi niile na-eme ihe ojo, mbu, o ga-adiri ndi juu, emechaa, o ga-adikwara ndi mba ozọ. ¹⁰ Ma otuto na nsopuru na udo ga-abu nke onye obula na-eme ezi ihe, malite n'onye juu ruokwa na ndi mba ozọ. ¹¹ N'ihu na Chineke anaghi ele mmadu anya n'ihu.

¹² Ndi niile mehiera n'onodu enweghi iwu ga-ala n'iyi n'onodu enweghi iwu. Ma ndi niile mehiera megide iwu ahụ ha mara ihe banyere ya ka a ga-ama ikpe dika iwu siri kwuo. ¹³ N'ihu na o bughị ndi ahụ na-anu mgbe a na-aguputa akwukwo iwu ka a na-agu dika ndi ezi omume n'ihu Chineke, kama o bu ndi ahụ niile na-eme ihe iwu

* 2:6 2:6 Abu 62:12; Ilu 24:12

kwuru ka a ga-agu ka ndi ezi omume. ¹⁴ N'ezie, mgbe ndi mba ozọ bu ndi na-enweghi iwu sitere n'obi ha mee ihe iwu kwuru, o gosiri na ha bu iwu nye onwe ha, o bu ezie na ha enweghi iwu ahụ e dere ede. ¹⁵ Ha na-egosiputa na edeela ihe ndi ahụ iwu kwuru n'obi ha. Akonuche ha na-egosikwa na nke a bu eziokwu, ebe o bu na akonuche ha na-ama ha ikpe mgbe ufodu, ma na-agopuru ha mgbe ufodu. ¹⁶ Dika ozioma ahụ m na-ekwusa si kwuo, Chineke ga-ekpe ndu nzuzo niile umu mmadu na-ebi ikpe, site na Kraist Jisos.

Ndi Juu na iwu e nyere ha

¹⁷ Ma ugbo a, gi onye na-akpo onwe gi onye Juu, onye tukwasiri obi gi n'iwu ahụ, onye na-anyakwa isi na i maara Chineke, ¹⁸ o buru na i mara uche ya ma kwenyekwa n'ihe nke ka mma n'ihi na e ziri gi ihe site n'iwu; ¹⁹ o buru na o doro gi anya na i bu onyendu nye ndi isi, burukwa ihè nye ndi no n'ochichiri, ²⁰ i na-agukwa onwe gi dika onye nkuzi nke ndi na-amaghi ihe, na onye nkuzi umuntakiri, n'ihi na i maara iwu nke oma, juputakwa n'amamihe na eziokwu. ²¹ Gi onye na-akuziri mmadu ibe gi ihe, i na-akuzikwara onwe gi? Gi onye na-ekwusa ka mmadu ezula ohi, i na-ezu ohi? ²² Gi onye na-asị mmadu akwala iko, i na-akwa iko? Gi onye na-akpo arusi ihe aru, i na-ezuru ihe di n'ulo arusi n'ohi? ²³ Gi onye na-anya isi na i maara iwu, i na-emenye Chineke ihere site n'imebi iwu ahụ? ²⁴ Dika esi dee ya, "Ndi mba ozọ na-ekwulu aha Chineke n'ihi unu."†

²⁵ Obibi ugwu bara uru n'ezie ma o buru na i na-edebe iwu, ma o buru na i na-emebi iwu, obibi ugwu gi dika mgbe i bighi ugwu. ²⁶ O buru na ndi e bighi ugwu na-edebe ihe iwu kwuru, o bu na a gaghi agu ebighi ugwu ha dika obibi ugwu? ²⁷ Ya bu, ndi ahụ a na-ebighi ugwu n'anụ ahụ ma na-edebe iwu ga-ama unu ikpe, bu ndi nwere iwu ahụ e dere n'akwukwo na ndi e bikwara ugwu ma na-emebi iwu.

²⁸ I bu ezigbo onye Juu abughi nke elu ahụ. Ezigbo ibi ugwu abukwaghi ihe a na-ahụ n'anụ ahụ. ²⁹ Kama ezigbo onye Juu bu onye obula nke bu ya n'ime mmuo. Ezigbo obibi ugwu bukwa nke ime obi, nke mmuo, o bughị nke e dere ede. Otuto ya esiteghi n'aka mmadu kama o sitere n'aka Chineke.

3

Ikwesi ntukwasị obi nke Chineke

¹ O di uru puru iche mmadu nwere n'ihi na o bu onye Juu? Gini bukwa uru ahụ di ukwu nke di na-ebiri mmadu

† 2:24 2:24 Aiz 52:5; Izk 36:22

ugwu? ² O bara uru n'uzo niile. Nke mbu, o bu ndi Juu ka e weere okwu Chineke nyefee n'aka.

³ Gini ga-emezi ma o buru na ufodu n'ime ha ekwesighi ntukwasi obi? Chineke, o ga-eji n'ih i ekwesighi ntukwasi obi ha ghara ikwesi ntukwasi obi? ⁴ O pughi idi otu a! Kama ka o buru ihe putara ihe na Chineke bu onye eziokwu, ma mmadu niile bu ndi okwu ugha, dika e dere ya, "Ka e nwe ike gosiputa na i na-ekwu eziokwu mgbe obula i kwuru okwu,

na ekpegbukwa mgbe i na-ekpe ikpe."*

⁵ Ma o buru na ajo omume anyi na-eme ka ezi omume Chineke puta ihè, gini ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-asị na Chineke adighi eme ihe ziri ezi ma o buru na o taa anyi ahuhu n'ih i ajo omume anyi? (Ana m ekwu okwu a di ka ndi mmadu.) ⁶ N'ezie, o bugh i otu a, o buru na o bu otu a, oleekwanu otu Chineke ga-esi kpee uwa ikpe? ⁷ Otu onye nwere ike i si, "na o buru na a na-esite n'okwu ugha m, mee ka eziokwu nke Chineke puta ihè kari, na-ewetara Chineke otuto, gini mere e ji ama m ikpe dika onye mmehie?" ⁸ O putara na anyi ga-asị, "ka anyi na-eme ihe ojoyo ka ezi ihe si na ya puta?" Ufodu ndi mmadu ji nkwo na-ebo m ebubo na m na-akuzi ihe di otu a, ikpe a mara ha kwesiri ekwesi.

Mmadu niile emehiela

⁹ Gini kwanu? Anyi o ka ha mma? Mba, ma e meela ya rii ka o puta ihè na mmadu niile no n'okpuru mmehie, ma ndi Juu ma ndi mba ozo. ¹⁰ Dika e dere ya, "O dighi onye obula bu onye ezi omume, o dighi o buladi otu onye.

¹¹ O dighi onye obula na-aghota, o dikwaghi onye o na-agu icho Chineke.

¹² Mmadu niile ewezugala onwe ha, ha niile, o dighi onye bara uru n'ime ha.

O dighi onye na-eme ihe oma, a pughi ichota o buladi otu onye.†

¹³ Akpiri ha bu ili ghere oghe, ha ji ire ha na-aghota aghugho.‡

Elo ajuala di n'egbugbere onu ha.§

¹⁴ Onu ha juputara n'okwu na-aku ilu na obubu onu.*

¹⁵ Ukwu ha na-eme osiso ikwafu obara.

¹⁶ Mbibi na nhuju anya di n'uzo ha niile.

¹⁷ Ha amaghi ihe bu uzo udo.†

¹⁸ Ha amatabeghi ihe itu egwu Chineke putara."‡

* 3:4 3:4 Abu 51:4 † 3:12 3:12 Abu 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20 ‡ 3:13 3:13 Abu 5:9 § 3:13 3:13 Abu 140:3 * 3:14 3:14 Abu 10:7 † 3:17 3:17 Ajz 59:7,8 ‡ 3:18 3:18 Abu 36:1

¹⁹ Ugbu a, anyị maara na ihe ọbụla iwu kwuru, ọ bụ ndị nọ n'okpuru iwu ka ọ dịrị, ka esite otu a kpuchite ọnyị niile n'otu n'otu. Ma meekwa ka ụwa niile mata na ha bụ ndị ikpe mara n'ebe Chineke nọ. ²⁰ N'ihu na o nweghị onye ọbụla a puru ịgụ n'onye ezi omume n'ihu Chineke maka na ọ na-edebe iwu. Kama, ọ bụ site n'iwu ka anyị ji mata ihe banyere mmehie.

Ezi omume site n'okwukwe

²¹ Ma ugbu a, emeela ka ezi omume Chineke pụta ihè, site n'iguzo iche n'ebe iwu dị, bụ nke iwu na ndị amụma gbakwara ama ya. ²² Ezi omume a na-esite n'ebe Chineke nọ abia, site n'okwukwe n'ime Jisọs Kraịst nye ndị niile kweere. O nweghị ihe ịdị iche ọbụla dị na ya. ²³ N'ihu na mmadụ niile emehiela ha ekwesikwaghị otuto Chineke. ²⁴ Ma ugbu a, agụọla ha na ndị ezi omume site n'amara ya, site na mgbaputa nke si n'aka Kraịst Jisọs. ²⁵ Onye Chineke họtara ka o were ndụ ya chụọ aja ikpuchi mmehie, site n'iwufu ọbara ya maka mgbaghara mmehie, nke a ga-anata site n'okwukwe. N'uzo dị otu a, ọ na-egosiputa ezi omume ya, maka oge gara aga, n'ihu nnagide ya, o jiri ndidi leghara mmehie umu mmadụ anya. ²⁶ Ma n'oge taa, site n'igosi na ya onwe ya bụ onye ezi omume, na onye a na-agụnye dika onye ezi omume bụ onye nke kweere na Jisọs.

Ihe okwukwe na-aruputa

²⁷ Mgbe o si otu a dīrī, olee ebe ịnya isi anyị dīkwa? Ajula ịnabata ya. Ọ bụ site iwu dī aña? Ọ bụ nke ọrụ? Mba, kama ọ bụ site n'okwukwe anyị nwere n'ime Kraịst. ²⁸ Ya mere, anyị na-agụnye mmadụ n'onye ezi omume n'ihu okwukwe o nwere, ọ bughị n'ihu na o mere ihe iwu kwuru. ²⁹ Chineke ọ bụ naanị nke ndị Juu? Ọ bụkwaghị nke ndị mba ọzọ? N'ezie, ọ bụkwa nke ndị mba ọzọ. ³⁰ N'ihu na Chineke dī naanị otu, ọ bụ site n'okwukwe ka ọ ga-anabata ndị ahụ ebiri ugwu, sitekwa n'otu okwukwe ahụ guo ndị a na-ebighi ugwu ka ndị ezi omume. ³¹ Ọ bụrụ na ọ dī otu a, anyị na-esite n'okwukwe anyị mee ka iwu ghara ịdị ire? Mba! Kama anyị na-enye iwu ọnọdụ kwesiri ya.

4

Chineke nabatara Ebrahim site n'okwukwe ya

¹ Gini ka anyị nwere ikwu banyere Ebrahim, nna nna anyị na o nwetara ihe niile site n'anụ ahụ? ² A sị na a gurū Ebrahim dika onye ezi omume site n'orū aka ya, ọ gaara enwe ihe ọ ga-eji anya isi, ma na ọ bughị n'ihu Chineke.

³ Ma gini ka akwukwo nsọ kwuru? “Ebrahim kweere na Chineke, a gurụ nke a nye ya di ka ezi omume.”*

⁴ Mgbe mmadu ruru oru, ugwo oru a kwuru ya abughi onyinye, kama o bu ihe ruru ya n’ihi oru o ruru. ⁵ Ma nye onye na-enweghi oru ma tinye okwukwe ya na onye ahụ na-aganye ndi ajoyo omume dika ndi ezi omume, a ga-eji okwukwe ya gunyere ya dika ezi omume. ⁶ Devid n’onwe ya kwukwara banyere onu diiri onye obula Chineke gurụ n’onye ezi omume n’agbanyeghi oru ya.

⁷ “Ngozị na-adiri

ndi a gbaghaara ajo omume ha niile,
ndi ekpuchikwara mmehie ha niile.

⁸ Ngozị na-adiri nwoke ahụ,

onye Onyenwe anyi na-adighi agunyere mmehie ya.”†

⁹ Ngozị a o diri naani ndi e biri ugwu ka o bu nyekwa ndi a na-ebighi ugwu? Ihe anyi na-ekwu bu na a gurụ okwukwe Ebrahim di ka ezi omume nye ya. ¹⁰ Olee mgbe a gurụ ya nye ya? O bu tupu e bie ya ugwu, ka o bu mgbe e bichara ya ugwu? O bughi mgbe e bichara ya ugwu kama o bu tupu e bie ya ugwu. ¹¹ O natara ihe iribama nke obibi ugwu dika akara nke ezi omume nke okwukwe o nwere mgbe o no na-ebighi ugwu. Nke a bu ime ya nna ndi niile kweerenu, ndi ahụ o gurụ dika ndi ezi omume, o bu ezie na ha bu ndi a na-ebighi ugwu. ¹² N’uzo di otu a kwa, o bu nna ndi niile e biri ugwu. Ndu ya na-egosikwa ha na o bughi obibi ugwu ha na-azoputa ha, kama o bu okwukwe ha. N’ihi na Chineke nabatara Ebrahim naani site n’okwukwe o nwere tupu e bie ya ugwu.

E kwere Ebrahim nkwa n’ihi okwukwe ya

¹³ Nkwa o kwere Ebrahim na agburu ya na ha ga-eketa uwa abughi site n’idebe iwu, kama o bu site n’ezi omume nke okwukwe. ¹⁴ N’ihi na, o buru na ndi a ga-enye ihe e kwere na nkwa bu ndi na-edebe iwu, inwe okwukwe abakwaghi uru, nkwa ahụ enwekwaghi isi obula. ¹⁵ N’ihi na iwu n’onwe ya na-eme ka onuma bia. Ma ebe iwu na-adighi, mmehie adighikwa.

¹⁶ Ya mere, nkwa ahụ na-abia site n’okwukwe, ka o buru naani site n’amara ka e ji mee ka umu ya niile nweta ya, o bughi naani nye ndi no n’okpuru iwu, kama o bukwa nye ndi nwere udi okwukwe Ebrahim. N’ihi na o bu nna anyi niile. ¹⁷ Dika e dere ya, “Emeela m gi nna nke otutu mba.”‡ Ya mere, n’ihu Chineke ahụ bu onye o kweenyere n’ime ya,

* 4:3 4:3 Jen 15:6 † 4:8 4:8 Abụ 32:1-2 ‡ 4:17 4:17 Jen 17:5

bụ onye ahụ na-eme ka ndi nwurụ anwụ dika ndu ọzọ, onye na-akpọkwa ihe ndi na-adibughị, mee ka ha diri.

Ebrahim bu ihe imaatụ banyere okwukwe

¹⁸ Ọ buladi mgbe olileanya gasiri, o kwenyere na ya ga-abu nna nke otutu mba, dika ihe a gwara ya si di, "Otu a ka mkpuru gi ga-adi. §"* ¹⁹ Ọ daghi mba n'okwukwe o buladi mgbe o matara na ya akala nka n'ahụ, n'ih i na o gbaruola otu nari afọ, tinyekwara na akpanwa Sera bu ihe nwurụ anwụ. ²⁰ Ọ dighi mgbe obula o nwere obi abuo na Chineke agaghi emezu ihe niile o kwere ya na nkwa. Kama, okwukwe ya mere ka o gbasie ike, ka o na-enye Chineke otuto. ²¹ O nwere otu obi na Chineke puru imezu ihe niile obula o kwere na nkwa. ²² Ọ bu n'ih i ya ka e ji guo nke a nye ya di ka ezi omume.† ²³ Okwu ndi a, "A guru ya nye ya dika onye ezi omume," edeghi ya naani maka ya. ²⁴ Kama e dere ya n'ih i anyi bu ndi kwere n'onye ahụ mere ka Onyenwe anyi Jisos si n'onwu bilie. ²⁵ Onye a rara nye ka o nwuo n'ih i mmehie anyi niile, ma e mere ka o si n'onwu bilie ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume.

5

Okwukwe na-eweta nzoputa

¹ Ya mere, ebe e sitere n'okwukwe mee ka anyi buru ndi a guru dika ndi ezi omume, udo di ugbu a n'etiti anyi na Chineke site n'Onyenwe anyi Jisos Kraist. ² Onye anyi sitere n'aka ya nata amara nke anyi na-eguzo n'ime ya ugbu a. Anyi no n'onu nweekwa olileanya na a ga-eme ka anyi keta oke n'ebube Chineke. ³ Ọ bukwaghi naani nke a, ma anyi na-anurikwa onu n'ime nsogbu anyi niile, ebe anyi maara na nsogbu ndi a na-enyere anyi aka ibu ndi nwere ntachiobi. ⁴ Ntachiobi na-aruputa n'ime anyi ezi agwa; ezi agwa na-aruputakwa olileanya. ⁵ Olileanya na-eme ka anyi guzo chim, n'ih i na Chineke awunyela ihunanya ya n'ime obi anyi site n'onyinye Mmuo Nso.

⁶ Mgbe ahụ anyi na-enweghi ike obula, mgbe oge ahụ ruru nnoo, Kraist biara nwuo onwu n'ih i anyi bu ndi mmehie. ⁷ A sikwari na anyi bu ndi ezi omume o gaara abu ihe siri ike mmadu ibia nwuo onwu n'ih i anyi. Ma eleghi anya, a ga-ahukwa onye nwere ike nwuo n'ih i ezi mmadu. ⁸ Ma lee ka ihunanya Chineke siri puta ihè! Mgbe anyi ka nori na-eme mmehie, Kraist nwurụ n'ih i anyi.

⁹ Ebe a guru anyi dika ndi ezi omume site n'obara ya, nke kari nke a, a ga-esitekwa na ya zoputa anyi site n'onuma

§ 4:18 4:18 A gaghị aguta ha onu.

* 4:18 4:18 Jen 15:5

† 4:22 4:22 Jen 15:6

Chineke. ¹⁰ N'ihì na, ọ buru na mgbe anyi bu ndi iro Chineke, e mere ka anyi na ya di n'udo site n'onwu Okpara ya, nke kari ri nke a bu, ebe ọ bu na anyi na ya dzi na mma, anyi ga-enweta nzoputa site na ndu ya. ¹¹ O bukwaghi naani nke a, kama anyi na-anurikwa onu n'ime Chineke site na Onyenwe anyi Jisosh Kraist, onye anyi sitere na ya nata idi na mma a ugbu a.

Adam na Kraist

¹² Dika o siri di, ọ bu site n'aka otu nwoke ka mmehie siri bata n'uwa. O bukwa mmehie a wetara onwu. Ugbu a, onwu erutela onye obula aka n'ihì na mmadu niile emehiela.

¹³ Ma tupu e nye iwu, mmehie di n'uwa. Ma a dighi agukota mmehie mgbe iwu na-adighi. ¹⁴ Ma e mere ka onwu rute onye obula site n'oge Adam ruo n'oge Mosis. O metutara ọ buladi ndi mmehie ha na-adighi ka nke Adam, onye bu ihe atu nke onye ahụ gaje ibia.

¹⁵ Ma onyinye a adighi ka njehie ya. N'ihì na ọ buru na otutu nwuru site na mmehie nke otu mmadu, lee ka o siri buru ihe di ukwu kari na amara Chineke na onyinye amara sitere n'otu onye bu Jisosh Kraist ga-ababiga uba oke rute otutu mmadu. ¹⁶ Ozo, onyinye a adighi ka ihe mmehie mmadu muputara. N'ihì na ikpe ahụ sooro mmehie otu onye weta omuma ikpe, ma onyinye ahụ sooro otutu njehie weta igu mmadu n'onye ikpe na-amaghi. ¹⁷ Ya mere, ọ buru na onwu chiru ochichi site na njehie nke otu onye, ọ bughị ihe di ukwu kari na ndi nabatara onyinye amara Chineke bara uba, ya na onyinye ezi omume, ga-achi achị na ndu site n'otu onye ahụ bu Jisosh Kraist.

¹⁸ Ya mere, dika otu njehie si weta ikpe omuma nye mmadu niile, otu ahụ kwa ka e si guo mmadu niile dika ndi ezi omume na ndi nwere ndu site n'otu oru ezi omume. ¹⁹ N'ihì na dika otutu mmadu si buru ndi mmehie n'ihì nnupu isi nke otu nwoke, otu a kwa ka otutu mmadu ga-abukwa ndi ezi omume n'ihì nrube isi nke otu nwoke.

²⁰ Iwu biara mee ka mmehie na-aba uba, ma dika mmehie na-aba uba, amara na-abakwa uba kari. ²¹ Ya mere, dika mmehie si buru eze n'onwu, otu a kwa ka amara ga-esi buru eze site n'ezi omume iweta ndu ebighi ebi site n'aka Jisosh Kraist, Onyenwe anyi.

6

Inwu onwu nye mmehie na Idi ndu n'ime Kraist

¹ Gini ozokwa ka anyi ga-ekwu? Anyi ga-anogide n'ime mmehie ka amara na-aba uba? ² E e! O kwesighi! Olee

otu anyị ga-esi na-adi ndu n'ime mmehie, mgbe anyị bu ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di? ³ O bu na unu amataghi na mgbe ahụ e jikọtara anyị na Kraịst Jisọs na baptizim ka e jikọtakwara anyị na ya n'onwu. ⁴ Ya mere, esitere na baptizim likoọ anyị na ya n'onwu, dika e mere ka Kraịst site n'onwu bilie n'ebube nke Nna, ka anyị sikwa otu a keta oke na ndu oheru.

⁵ O burukwa na e jikotaala anyị na ya n'onwu, e jikotakwala anyị na ya na mbilite n'onwu. ⁶ N'ihị na anyị maara na a kpogidekotara ndu nke ochie anyị na Kraịst n'elu obe, iji mee ka anụ ahụ nke mmehie ahụ buru ihe a lara n'iyi, ka anyị burukwa ndi nwere onwe ha site n'ibu ohu nke mmehie. ⁷ N'ihị na onye nwuru anwu aguola ya dika onye nwere onwe ya site n'ebe mmehie di.

⁸ O burukwa n'eziokwu na anyị na Kraịst nwukoro onwu, anyị makwara na anyị na ya ga-adikokwa ndu ozo. ⁹ N'ihị na anyị maara na ebe e mere ka Kraịst site n'onwu bilie, o gaghi anwukwa ozo. Onwu enwekwaghi ike obula n'ebe o no ozo. ¹⁰ O nwuru naani otu mgbe n'ihị mmehie. Ma ndu o na-adi ugbo a bu nke o na-adi nye Chineke.

¹¹ Ya mere, guo onwe unu ugbo a dika ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di. Guokwa onwe gi dika ndi di ndu n'ebe Chineke no n'ime Kraịst, site na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị. ¹² Unu ekwela ka mmehie na-achi eze n'ahu unu ozo, nke ga-eme ka unu na-erubere agu nke anu ahụ isi. ¹³ Unu a nakwala eche akuku ahụ unu obula ka o buru ngwa oru ajo omume. Kama cheenu onwe unu n'ihu Chineke, dika ndi esi n'onwu kpoputa nyefee na ndu. Cheenu akuku ahụ unu niile n'ihu Chineke dika ngwa oru nke ezi omume. ¹⁴ N'ihị na unu ekwesighi i bu ohu mmehie, ebe o bu na unu anokwaghi n'okpuru iwu ozo, kama unu no n'okpuru amara.

Ibu ohu nke ezi omume

¹⁵ Gini kwere? Anyị ga-eme mmehie n'ihị na anyị anoghi n'okpuru iwu kama n'okpuru amara? Mba! O kwesighi. ¹⁶ O bu na unu amataghi na mgbe unu weere onwe unu nye mmadu irubere ya isi dika ohu, unu bu ohu nye onye ahụ unu na-erubere isi, maobu ohu nye mmehie nke na-eduba n'onwu, ma o bukwanu irube isi nke na-eduba n'ezi omume? ¹⁷ Ma ekele diri Chineke n'ihị na o bu ezie na unu buru ohu nye mmehie, ma ugbo a, unu ejirila obi unu niile kpebie inabatara onwe unu ozizi ahụ e nyefere n'aka unu. ¹⁸ Ugbo a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie, unu aburu ndi ohu ezi omume.

¹⁹ Ana m eji ihe imaatụ site na ndụ a na-ebi kwa ụbọchị, n'ihì adighị ike nke anụ ahụ mmadụ. Ya mere, dika unu si were ahụ unu dị iche iche nye ịbụ ohu adighị ọcha na ajo omume nke na-abawanye ụba, sitekwanụ otu a were ha nye ugbo a ka ha buru ohu ezi omume nke na-eduba n'idi nso. ²⁰ Mgbe unu bu ohu mmehie, o nweghi ihe megidere unu ime ezi omume. ²¹ Ma gini bu uru unu nwetara n'oge ahụ site n'oru ahụ niile unu ruru, bu ihe ndi ahụ na-eme ka ihere mee unu? Ihe ndi ahụ na-eduba n'onwu. ²² Ugbo a, e meela ka unu nwere onwe unu site na mmehie. Unu aghoala ndi ohu Chineke. Uru unu na-erita bu idi nso, ogwugwu ya bukwa ndu ebighi ebi. ²³ N'ihì na ugwo oru mmehie bu onwu, ma onyinye amara Chineke na-enye n'efu, bu ndu ebighi ebi, site na Jisọs Kraist Onyenwe anyi.

7

Ima atụ site n'olulu di na nwunye

¹ O bu na unu amaghi umunna m, unu ndi maara iwu nke oma na o bu oge mmadụ di ndu ka iwu na-ejide ya? ² Dika ihe imaatụ, iwu na-ejikota nwanyi luru di na di ya mgbe di ya ka no ndu, ma o buru na di nwanyi ahụ anwu, o nokwaghi n'okpuru iwu jikotara ha dika di na nwunye. ³ A ga-akpo ya nwanyi na-akwa iko ma o buru na o lakwuru nwoke ozo mgbe di ya ka di ndu. Ma o buru na di ya anwu, o ga-abu onye nwere onwe ya site n'iwu ahụ. O kwaghi iko ma o buru na o luo nwoke ozo.

⁴ Ya mere, umunna m, unu onwe unu kwa anwuala n'ebe iwu di site n'ahụ Kraist, ka e nwe ike kenye unu onye ozo, bu onye ahụ e mere ka o si n'onwu bilie. Ka anyi site na ya mia mkpuru nye Chineke. ⁵ Mgbe anu ahụ mmehie na-achị anyi, ochicho ojoo nke iwu na-akpali juputara n'ime anyi, nke mere na anyi na-amị mkpuru nye onwu. ⁶ Ugbo a, a toghapula anyi puo n'aka iwu ebe anyi nwuru nye ihe ndi kere anyi agbu na mbu, anyi anaghi ebikwa ndu n'usoro iwu ochie nke e dere n'akwukwo, kama anyi na-eje ozi n'usoro ndu ohuru nke mmuo.

Iwu na mmehie

⁷ Ugbo a, gini ka anyi ga-ekwu? Iwu ahụ o bu mmehie? N'ezie, mbaa! Agaraghi m ama ihe mmehie bu ma o bughị site n'iwu. O buru na iwu asighi, "Enwela anya ukwu,"* agaraghi m ama na o bu mmehie. ⁸ Ma mmehie sitere n'iwu a megidere ochicho ojoo, mee ka echiche m mgbe niile buru ihe gbasara ihe ojoo, na otu m ga-esi mee ha. A si na iwu adighi, mmehie agaraghi adi. ⁹ Na mbu, abu m onye di

* 7:7 7:7 Opu 20:17; Dit 5:21

ndu mgbe iwu na-adighi, ma mgbe iwu biara, e mere ka mmehie nwe ntute. ¹⁰ Anwuru m, ma choputa na iwu ahụ kwesiri iwetara m ndu ghoziri ihe wetara onwu. ¹¹ N'ihina na mmehie jiri ohere ahụ iwu webatara ghogbuo m, sitekwa n'iwu ahụ gbuo m. ¹² N'ezie, iwu ahụ di nso, ihe e nyere n'iwu di nso, burukwa ezi omume na ihe di mma.

¹³ Mgbe ahụ, o putara na ihe ahụ di mma wetaara m onwu? Mba! Kama o bu mmehie sitere n'ihe di mma wetara m onwu, ka e nwee ike gosiputa na mmehie bu ihe jogburu onwe ya site n'ihe e nyere n'iwu.

Ogu na mgba di na ndu onye Kraist

¹⁴ Anyi matara na iwu bu ihe nke mmuo ebe mu onwe m bu anu ahụ efu, onye e rere dika ohu nye mmehie. ¹⁵ Onweghi uzọ ihe m na-eme si doo m anya. N'ihina na ihe m na-eme abughi ihe m chorọ ime, o bu ihe m kporo asi bu ihe na-agara m aka ime mgbe niile. ¹⁶ Ma o buru na m eme ihe m na-achoghi ime, ana m ekwenye na iwu di mma. ¹⁷ Ma dika o di, o bukwaghi mu onwe m na-eme ihe ndi a, kama o bu mmehie bi n'ime m. ¹⁸ O doro m anya na o nweghi ihe oma obula di n'ime m, ya bu n'ime anu ahụ m. N'ihina na o na-agu m agu ime ezi ihe, ma ike ime ezi ihe adighi n'ime m. ¹⁹ Ihe m na-eme mgbe m chorọ ime ezi ihe abughi ezi ihe ahụ m chorọ ime kama o bu ajo o ihe ahụ m na-achoghi ime ka m na-eme. ²⁰ O buru na m na-eme ihe ahụ m na-achoghi ime, o putara na o bughu mu onwe m na-eme ihe ndi ahụ. Kama o bu mmehie bi n'ime m na-eme ha.

²¹ Achoputara m iwu nke na-arụ oru n'ime m. Mgbe m chorọ ime ihe oma, naani ihe ojo o bu ihe na-agara m aka ime. ²² N'ime ime onwe m, o na-agu m agu ime ihe iwu Chineke kwuru. ²³ Ma ana m ahuta iwu ozo di n'ime m nke na-agba mgba megide iwu nke di n'uche m, ime ka m buru ohu nye iwu nke mmehie na-arụ oru ya n'anu ahụ m. ²⁴ Lee udi onodu ojo o nke m hutara onwe m n'ime ya! Onye puru inaputa m site n'anu ahụ a nke na-eduba m n'onwu? ²⁵ Ma ekele diri Chineke, onye na-anaputa m site na Kraist Jisos Onyenwe anyi!

Ya mere, n'ime mmuo m, abu m odibo nye iwu Chineke, ma n'ime anu ahụ mmehie m, abu m ohu nye iwu nke mmehie.

8

Ndu site n'ike Mmuo Nso

¹ Ya mere, ikpe omuma obula adighikwa ugbo a nye ndi niile no n'ime Jisos Kraist. ² N'ihina na site na Kraist Jisos iwu nke Mmuo na-enye ndu emeela ka m nwere onwe m site

n'iwu nke mmehie na onwu. ³ N'ihia na ihe iwu na-enweghi ike ime, n'ihia adighi ike nke anu ahụ, ka Chineke mere, site n'izite Okpara ya, ka o bịa n'udidi anu ahụ mmehie, buru aja mmehie, site otu a, maa mmehie ikpe na anu ahụ. ⁴ Ka izu ezu nke ihe niile iwu choro n'aka anyi buru ihe e mezuru n'ime anyi, bu ndi na-adighi ebi ndu dika ochicho anu ahụ si diri, kama dika ochicho Mmuo Nso si di.

⁵ Ndi niile na-ebi ndu ha dika anu ahụ siri choo, na-ebi ya naani imezu aguu niile na-agu anu ahụ ha. Ma ndi niile na-agbaso uzo nke Mmuo na-achoputa na ha na-eme ihe Mmuo na-achoo. ⁶ Itukwasị uche n'ihe nke anu ahụ na-eweta onwu. Ma itukwasị uche n'ihe nke Mmuo Nso na-eweta ndu na udo. ⁷ N'ihia na onye obula tukwasiri uche ya n'ihe nke anu ahụ na-ebuso Chineke agha, o naghị edebe iwu nke Chineke. N'eziokwu, o gaghị enwe ike idebe ya. ⁸ Ya mere, ndi narubere anu ahụ ha isi apughị ime ihe ga-atoo Chineke uzo.

⁹ Ma lee! Unu onwe unu anaghị ebizi ndu n'usoro nke anu ahụ, kama unu na-ebi n'usoro nke Mmuo Nso n'ihia na Mmuo nke Chineke bi n'ime unu. Onye obula na-enweghi Mmuo nke Kraist abughị nke ya. ¹⁰ O burukwa na Kraist bi n'ime unu, anu ahụ unu ga-abu ihe nwuru anwu n'ebe mmehie di, ma mmuo unu di ndu n'ihia na a guola unu na ndi ezi omume. ¹¹ O buru na Mmuo onye mere ka Jisos si n'onwu bilie, bi n'ime gi, onye ahụ nke mere ka Kraist si n'onwu bilie ga-emekwa ka anu ahụ gi di ndu site n'ike Mmuo Nso ahụ, onye bi n'ime gi.

¹² Ya mere, umunna m, anyi ji ugwo ma o bughị anu ahụ ka anyi ji ugwo idi ndu dika ochicho ya si di. ¹³ O buru na unu na-ebi ndu dika anu ahụ si choo, unu ga-anwu. Ma o buru na unu ga-eji ike nke Mmuo Nso mee ka omume niile nke anu ahụ nwuo, unu ga-adi ndu.

¹⁴ N'ihia na ndi niile Mmuo nke Chineke na-achị bu umu Chineke. ¹⁵ N'ihia na unu anataghị mmuo nke na-eme unu ndi ohu ozo nye itu ujo, kama unu natara Mmuo nke mere unu umu Chineke. O bu site na Mmuo ahụ ka anyi ji na-akpo "Abba,* Nna." ¹⁶ Mmuo Nso, n'onwe ya na-agbakwa ama n'ime mmuo anyi, na-agwa anyi na anyi bu umu Chineke. ¹⁷ Ugbu a, o buru na anyi bu umu, o putara na anyi bu ndi nketa oke, ndi ga-eketa ihe Chineke nwere, na ndi ha na Kraist ga-ekekota ihe, ma o buru n'ezie na anyi ga-esoro ya keta oke ahuhu ya, ka anyi si otu a sorokwa ya keta oke n'ebube ya.

Ebube di n'ihu

* 8:15 8:15 Nke a putara Nna n'asusu di Aramaik.

¹⁸ N'ikwu eziokwu, ahuhụ niile anyị na-ata ugbo a erughị ihe a ga-eji tonyere ebube niile a ga-ekpughe n'ime anyị. ¹⁹ Ihe niile e kere eke ji oke agụụ na-eche mgbe a ga-egosiputa ndị bu umu Chineke. ²⁰ N'ihị na e tinyere ihe e kere eke n'onodu ihe na-abaghị uru, ma o bughị site n'ochicho nke onwe ya, kama n'ochicho nke onye ahụ tinyere ya n'onodu ahụ n'ime olileanya, ²¹ na otu ubochi na ha ga-enwere onwe ha site n'agbu nke ire ure, sorokwa keta oke n'ebube ahụ ga-abu nke umu Chineke.

²² Anyị maara na ruo ugbo a, ihe niile e kere eke nasu ude n'ihị ihe mgbu ha no n'ime ya, dika ihe mgbu nke omumu nwa. ²³ O bughị naani nke a, ma anyị onwe anyị, ndi nwere mkpuru mbu nke Mmuo Nso, na-asukwa ude n'ime onwe anyị, na-echesi ike mgbe a ga-akpobata anyị dika umu, mgbe a ga-agbaputa anu ahụ anyị. ²⁴ N'ihị na a zoputara anyị site n'olileanya di otu a. Ma olileanya a na-ahụ anya abughị olileanya. Onye na-enwe olileanya mgbe ihe o na-ele anya ya di ya n'aka? ²⁵ Ma o buru na olileanya anyị dabeere n'ihe ahụ anyị na-enwetabeghi, anyị ga-eji ndidi chere tutu ihe ahụ erute anyị aka.

²⁶ Otu aka ahụ, Mmuo Nso na-enyere anyị aka n'ime adighi ike anyị. N'ihị na anyị amaghị ka esi ekpe ekpere dika o kwesiri. Ma Mmuo Nso n'onwe ya ji ishu ude nke onu apughị ikọ na-arioro anyị arioro. ²⁷ Chineke, onye na-enyocha obi mmadu, amarala ihe Mmuo Nso bu n'uche. N'ihị na Mmuo Nso na-arioro ndi nsọ niile arioro dika Chineke si choo.

²⁸ Anyị maara na ihe niile na-arukota oru maka odimma ndi huru Chineke n'anya bu ndi a kporo dika uche nsọ ya siri di. ²⁹ N'ihị na ndi ahụ o maarari ka o kakwara akara ka ha nwe udidi nke Okpara ya, ka o buru nwa e buru uzo muo n'etiti otutu umunna. ³⁰ Ma ndi ahụ o kara akara, ka o kpokwara; ndi o kporo, ka o guru na ndi ezi omume; ndi o guru na ndi ezi omume ka o nyekwara otuto.

Onodu na-enweghi atu nke anyi nwere

³¹ Gini ozọ ka anyị ga-ekwu banyere ihe ndi a. O buru na Chineke nonyere anyị, onye puru imegide anyi? ³² Onye ahụ na-azoghị ndu Okpara ya, kama o weere ya nye n'ihị mmehie anyi niile, o di ihe ozọ anyi choro o na-agaghị enye anyi site na ya? ³³ Onye puru ibo ndi ahụ Chineke hoputara ebubo? O bu Chineke na-agu mmadu dika onye ezi omume. ³⁴ Onye bu onye ahụ nke ga-ama ikpe? O bu Kraist Jisos onye nwuru, ma kari nke ahụ, onye e mere ka o si n'onwu bilie, no n'aka nri Chineke na-ariotakwara anyi arioro. ³⁵ Onye nwere ike ikewapu anyi site n'ihunanya

Kraịst? Ọ bụ nsogbu, ka ọ bụ ihe isi ike, ka ọ bụ mkpagbu. Ka ọ bụ ụnwụ, ka ọ bụ ịgba ọtọ, ka ọ bụ ihe egwu, ka ọ bụ mma agha? ³⁶ Dịka e dere ya,

“Ọ bụ n’ihi gị ka anyị na ọnwụ ji na-agba mgba ụbochi niile.

A na-ele anyị anya dịka aturu a gaje igbu egbu.”†

³⁷ Mba, kama n’ime ihe ndi a niile, anyi kariri ndi mmeri site n’onye ahụ huru anyi n’anya. ³⁸ N’ihi na nke a bu ihe m maara nke oma, na onwu, maobu ndu, maobu ndi mmuo ozi, maobu mmuo di iche iche ndi na-achi n’elu na n’uwa, maobu ike ochichiri di iche iche, maobu ihe di ugbu a, maobu ihe gaje ibia, ³⁹ maobu idi elu, maobu idi omimi, ma ọ bukwanu ihe obula ozo e kere eke, agaghi enwe ike ikewapu anyi site n’ihunanya Chineke, nke di n’ime Kraịst Jisọs Onyenwe anyi.

9

Chineke na ndi ya o hoputara

¹ Ana m ekwu eziokwu n’ime Kraịst. Anaghi m ekwu okwu ugha. Akonuche m nke Mmuo Nso na-achi na-agbakwara m ama. ² A no m n’onodu oke ihe mwute na ihe mgbu di ukwu n’obi m. ³ A si na ọ bụ ihe ga-ekwe mee, ejikeere m ibu onye a buru onu na onye e wepuru site n’ebe Kraịst no n’ihi umunna m na ndi ikwu m, ⁴ bu ndi Izrel. Ndi Chineke horo ka ha buru umu ya, ndi o nyere ebube ya na ogbugba ndu ya. O nyekwara ha iwu na ife ofufe n’ulonso ukwu ahụ na otutu nkwa di iche iche. ⁵ Ha si n’agburu nna nna anyi ochie ha. Kraịst n’onwe ya, n’udidi mmadu, sikwa n’agburu ha puta, onye bu Chineke nke ihe niile, onye a na-eto ruo ebighi ebi. Amen.

Chineke adighi ala azu na nkwa ya

⁶ O bughi di ka a ga-asị na okwu Chineke na-ala azu. N’ihi na ọ bughi onye obula a muru n’ezinaulo ndi Izrel bu onye Izrel. ⁷ Na ha sitere n’agburu Ebrahim puta emeghi ka ha buru umu Ebrahim n’ezie. Ma n’akuku nke ozo, “O bu site n’Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha.”* ⁸ Nke a na-egosi na ọ bughi ndi niile a muru na-anu ahụ bu umu Chineke, kama umu ndi ahụ e kwere na nkwa bu ndi a na-agunye di ka umu Ebrahim site na nkwa ahụ. ⁹ Lee ka e si kwee nkwa ahụ, “Mgbe oge ahụ a kara aka ruru, aga m aloghachi, Sera ga-amukwa nwa nwoke.”†

¹⁰ O bughi naani nke a. Umu Ribeka si n’otu nna, ya bu nna nna anyi Aizik. ¹¹ Ma tupu a muo umu ejima ndi a, ma ọ bukwanu tupu ha emee ihe obula di mma maobu nke di

njo, iji mee ka ochi cho Chineke banyere nhoputa ha guzoro,
¹² o bughị site n'oru kama o bu site n'onye ahụ nke na-akpo,
 n'ihị na a gwara ya si, "Nke okenye ga-ejere nke nta ozi."[‡]
¹³ Dika e dere ya, "Jekob ka m huru n'anya ma Iso ka m
 kporo asi."§

¹⁴ Ginikwa ka anyi ga-ekwu? Chineke o bu onye ajo
 omume? Mba! ¹⁵ N'ihị na o gwara Mosis,
 "Onye m chorọ imere ebere ka m ga-emere ebere,
 o bukwa onye m chorọ imere omiiko ka m ga-enwere
 omiiko."*

¹⁶ Ya mere, o dabereghị n'ochi cho nke mmadu maobu
 irusi oru ike ya kama o dabere n'ebere Chineke. ¹⁷ N'ihị
 n'akwukwo nsọ gwara Fero, "Emere m ka i buru ihe i bu
 n'ihị nke a, ka m were gi ziputa ike m, ka e nwe ike kwusaa
 aha m n'uwa niile."† ¹⁸ O putara ihe na o bu naani ndi
 Chineke chorọ ka o na-emere ebere, ndi o chokwara ka o
 na-eme ka ha buru ndi obi ha kpochiri akpochi.

Iwe Chineke na ebere ya

¹⁹ Ma eleghi anya unu puru igwa m, "Gini kwanu mere o
 ji ata anyi uta? Onye kwanu puru iguzogide ihe o zubere
 ime?" ²⁰ Onye ka i bu gi mmadu efu, ijiaju Chineke ajaju?
 "Nkata mmadu na-akpa o ga-aju onye na-akpa ya ajaju,
 'Onye si gi kpaa m otu a?' "‡ ²¹ Otu a kwa, onye okpu ite
 o nweghi ike isite n'otu uru ahụ o nwere kpuo udi ite obula
 masiri ya, ufodu ite puru iche na ufodu e ji eje ozi n'ulo?

²² O burukwanu na Chineke ekpebie igosi iwe ya na ime
 ka a mara ike ya site n'inwe oke ndidi banyere ndi oke iwe
 ya ga-adakwasị bu ndi a kwadoro maka mbibi? ²³ Ma o
 burukwanu na o mere nke a iji mee ka ndi ahụ o na-emere
 ebere mata iba uba nke ebube ya, bu ndi o bururi uzo
 kwadoo maka ebube a. ²⁴ O buladi anyi bu ndi o kpokwara,
 o bughị naani site na ndi juu kama site na ndi mba ozọ?
²⁵ Dika o kwuru n'akwukwo Hosiya,

"Aga m akpo ha 'ndi m,' bu ndi na-abughị ndi m.

Aga m akpokwa ya 'onye m huru n'anya' bu onye m
 na-abughị n'anya."§

²⁶ Ma,

"N'otu ebe ahụ a no si ha,

'Unu abughị ndi m,'

bukwa ebe a ga-anọ kpo ha, 'Umụ* nke Chineke di
 ndu.' "†

‡ 9:12 9:12 Jen 25:23 § 9:13 9:13 Mal 1:2,3 * 9:15 9:15 Opu 33:19 † 9:17

9:17 Opu 9:16 ‡ 9:20 9:20 Ajz 29:16; 45:9 § 9:25 9:25 Hos 2:23 * 9:26

9:26 Ya bu, umu ndi ikom † 9:26 9:26 Hos 1:10

27 Aizaya bere akwa n'ihì ụmụ Izrel,
 "Ọ bụ ezìe na ọ̀nụ̀ọ̀gụ̀gụ ụmụ Izrel dika uzuzu dì n'akụkụ
 osimiri,
 maọbụ naanị mmadụ ole na ole ka a ga-azọpụta.
 28 N'ihì na Onyenwe anyị na-aga ikpe ụwa a ikpe.
 Ọ ga-eme ọsịisọ n'ikpe ahụ ma kpebie ya."[‡]
 29 Ọ bụkwa dika Aizaya kwuru na mbụ,
 "Ọ bụrụ na Onyenwe anyị, Onye pụrụ ime ihe niile
 ahapụrughị anyị ụmụ ụmụ,
 anyị gara adị ka Sọdọm,
 anyị gaara adikwa ka Gọmọra."§

Ihe mere e ji jụ ndị Izrel

30 Gịnịkwa ka anyị ga-ekwu? Anyị ga-asị na o enyela
 ndị mba ọzọ na-enweghị oge ha gbasoro ezi omume, ma
 ha natara ya, bụ ezi omume nke sitere n'okwukwe,³¹ ma
 ndị Izrel na-agbaso iwu nke ezi omume, enwebeghị ike ime
 onwe ha ndị a ga-anabata. ³² Gịnị gbochiri ha? Ọ bụ n'ihì
 na ha agbasoghị ya site n'okwukwe. Kama ha chere na ọ
 bụ site n'ọrụ. Ha zohiere ụkwụ n'oke nkume isọ ngongọ
 ahụ. ³³ Dika e dere ya,
 "Lee, ana m atọgbọ na Zayon nkume nke na-eme ka ndị
 mmadụ sọọ ngongọ,
 oke nkume nke na-eme ka ha daa.
 Ma onye nke kweere na ya, agaghị eme ka ihere mee
 ya."*

10

1 Ụmụna m, ihe na-agụ nnọọ obi m agụ nke ukwu na
 ekpere m na-ekpe nye Chineke bụ ihụ na a zọpụtara ha.
 2 Ana m agba akaebe na ihe banyere Chineke na-anụ ha
 ọkụ n'obi nke ukwu. Kama inụ ọkụ n'obi ha abughị site na
 mmazu Chineke. ³ Ebe ha na-amaghị ezi omume nke si na
 Chineke bja kama ha chọrọ ihiwe nke onwe ha, ha ewedaghị
 onwe ha n'okpuru ezi omume nke Chineke. ⁴ Kraịst bụ
 ọgwugwu iwu. Ya mere, ezi omume ga-adiri onye ọbula
 nke kwere.

Ama Mosis gbara banyere idebe iwu

5 Mosis si otu a dee banyere ezi omume nke sitere n'iwu,
 "Onye ọbula na-eme ihe ndị a ga-adị ndụ site na ha."^{* 6} Ma
 ezi omume ahụ nke sitere n'okwukwe na-asị, "Asịla n'ime
 obi gi, 'onye ga-arịgo n'ime eluigwe?'"† (nke bụ, ikudata
 Kraịst) ⁷ "maọbụ, 'Onye ga-arịda n'ime ili?'"‡ (nke a bụ,

‡ 9:28 9:28 Aiz 10:22,23 § 9:29 9:29 Aiz 1:9 * 9:33 9:33 Aiz 8:14; 28:16

* 10:5 10:5 Lev 18:5 † 10:6 10:6 Dit 30:12 ‡ 10:7 10:7 Dit 30:13

ikpólite Kraịst site na ndi nwuru anwu). ⁸ Ma gini ka o na-ekwu? “Okwu ahụ nọ gi nso, o di n’onu gi dirikwa n’obi gi,” § o bu ya, bu okwu okwukwe ahụ anyi na-ekwusa. ⁹ Ma o buru na i ga-eji onu gi kwuputa, na “Jisos bu Onyenwe anyi,” kwerekwa n’ime obi gi na Chineke kpólitere ya site n’onuwu, a ga-azoputa gi. ¹⁰ N’ihi na o bu obi gi ka i ga-eji kwere; a guo gi n’onye ezi omume, o bukwa onu gi ka i ga-eji kwuputa, a zoputa gi. ¹¹ Dika akwukwo nsọ kwuru, “Onye obula kweere na ya, agaghị eme ka ihere mee ya.”*

¹² N’ihi na o nweghi ihe di iche n’etiti onye Juu na onye mba ozo, otu Onyenwe anyi ahụ bu Onye nwe mmadu niile, o na-agozibigakwa ndi na-akpoku ya oke. ¹³ N’ihi na, “Onye obula nke na-akpoku aha Onyenwe anyi, ka a ga-azoputa.”†

¹⁴ Ma olee otu ha ga-esi kpokuo aha ya ma o buru na ha ekwereghị na ya? Olee otu ha ga-esikwa kwere n’onye ahụ ha anubeghi ihe gbasara ya? Olee otu ha ga-esi nukwa ma o buru na ndi nkwusa adighi? ¹⁵ Oleekwanu otu ha ga-esi puo gaa kwusaa, ma o buru na o nweghi ndi zipuru ha? Dika e dere ya n’akwukwo nsọ, si, “Lee, ka ha si maa mma bu ukwu ndi na-eweta ozioma.”‡

¹⁶ Ma o bughị mmadu niile nabatara ozioma ahụ. N’ihi na Aizaya kwuru, “Onyenwe anyi, onye kweere ozi anyi?” § ¹⁷ Ma o bu ihe doro anya na o bu site n’ige nti n’oziooma a ka mmadu ji enweta okwukwe, ozioma ahụ a na-anu bu site n’okwu Kraịst. ¹⁸ Ma ana m aju, O ga-abu na ha anughi? Ha nuru ya n’ezie.

“N’uwa niile ka olu ha puru gazuo,

okwu onu ha niile erukwaala n’ebe uwa soturu.”*

¹⁹ Ozokwa, ana m aju, o bu na Izrel aghotaghi? Na mbu, Mosis siri,

“Aga m esite na ndi na-abughi mba kpalie mmuo ekworo n’ime unu;

aga m esitekwa n’obodo na-enweghi nghota kpasuo unu iwe.”†

²⁰ Ma Aizaya jiri nkwuwa okwu si,

“Ndi chotara m bu ndi na-adighi aju ase m,

ekpugheere m onwe m nye ndi ahụ na-adighi aju ase m.”‡

²¹ O kwuru banyere ndi Izrel,

“Agbasara m aka m ogologo ubochi niile

nye ndi nnupu isi na ndi na-ekwesị olu ike.”§

§ 10:8 10:8 Dit 30:14 * 10:11 10:11 Aiz 28:16 † 10:13 10:13 Jul 2:32

‡ 10:15 10:15 Aiz 52:7 § 10:16 10:16 Aiz 53:1 * 10:18 10:18 Abu 19:4

† 10:19 10:19 Dit 32:21 ‡ 10:20 10:20 Aiz 65:1 § 10:21 10:21 Aiz 65:2

11

A ga-azoputa ole na ole

¹ Mgbe ahụ a na m ajụ, ọ ga-abụ na Chineke ajụla ndị ya? Mba, nke a apughị ime, n'ihì na mụ onwe m bụkwa onye Izrel. Abụ m nwa nwa Ebrahim, onye si n'agburu Benjamin pụta. ² Chineke ajubeghị ndị ya bụ ndị ọ họtara site na mmalite ihe niile. Ọ bụ na unu amaghị ihe akwukwo nso na-ekwu banyere Ilaija, otu o siri rịọ Chineke aririọ megide umu Izrel? ³ "Onyenwe m, ha egbuchala ndị amuma gi niile, mebisiekwa ebe ichu aja gi niile, maobu naani m foduru. Ha na-achokwa uzọ igbu m."* ⁴ Gini bụ osisa Chineke nyere ya? "E nwere m puku mmadu asaa ozọ ndi huru m n'anya, ndi na-egbubeghi ikpere ha n'ala nye Baal."† ⁵ Otu a ka ọ dikwa n'oge di ugbu a, a horola mmadu ole na ole site n'amara ya. ⁶ Ọ buru na o sitere n'amara, o sighizikwa n'oru. N'ihì na ọ buru na o si n'oru, amara ya abughikwa amara n'ezikwu.

⁷ Gini kwa? Ihe ndi Izrel jiri ike ha niile na-achokwa nke ha na-achotaghi ka ndi a họtara chotara. Ndi nke ozọ mechiri obi ha. ⁸ Dika e dere ya,

"Chineke nyere ha mmuo na-eme mmadu iberiibe.

O nyela ha anya nke ha na-ejighi ahụ uzọ,
nyekwa ha nti nke ha na-ejighi anu ihe;

o mere nke a ruo taa."‡

⁹ Devid kwukwara,

"Ka tebul ha ghoro ha igbudu na onya,

ha burukwa ihe iso ngongo na ntaramahuhu nye ha.

¹⁰ Ka anya ha gbaa ochichiri, ka ha gharakwa ihu uzọ.

Mee ka azu ha buru ihe arojiri aroji ruo mgbe ebighi ebi."§

A ga-azoputa ndi Juu

¹¹ Ajaju ozọ m na-aju bu nke a: Ọ ga-abu na ha suru ngongo ka ha daa ma ghara ibilite ozọ? Ọ bughị otu a! Kama n'ihì mmehie ha, nzoputa rutere ndi mba ozọ ka e sitekwa na nke a kpalie ekworo n'ime umu Izrel. ¹² Ma ọ buru na mmehie ha wetara akunuba nye uwa, ọ burukwa na ibu ogbenye ha wetara ngozi nye ndi mba ozọ, ọ bu na ngozi babigara uba oke agaghi adi mgbe a ga-agukota onuogugu ha niile?

¹³ Ugbu a, unu ndi mba ozọ, ka m na-agwa okwu. Ọ bu ezie na mụ onwe m bu onyeozì nye ndi mba ozọ, ana m enwe afọ ojuju n'ihì ije ozi m. ¹⁴ N'ihì na enwere m olileanya na, ma eleghì anya, apuru m isite n'uzọ a kpasuo

* 11:3 11:3 1Ez 19:10,14 † 11:4 11:4 1Ez 19:18 ‡ 11:8 11:8 Dit 29:4; Aiz 29:10 § 11:10 11:10 Abụ 69:22,23

ekworo n'ime ufodu umunna m, ka e site n'ekworo ha zoputa ufodu n'ime ha. ¹⁵ O buru na o bu site n'ojuju a juru ha ka e siri mee ka uwa diri na mma, gini ga-eme mgbe a nabatara ha? O ga-adi ka i si n'onwu bilie ozo, nwee ndu ozo. ¹⁶ Ebe o bukwa na iberibe achicha e jiri chuo aja bu ihe di nsọ, mgbe ahụ, achicha ahụ niile bu ihe di nsọ. N'ih i na o buru na mgborogwu osisi di nsọ, otu a kwa, alaka ya ga-adikwa nsọ.

Ido aka na nti

¹⁷ Ma a nyakapuru ufodu alaka osisi a, werekwa unu bu alaka osisi oliv ohia nyapagide n'onodu ha. Ya mere, unu esorola keta oke na ngozi sitere na mgborogwu osisi oliv ahụ. ¹⁸ Ma unu ekwesighi inya isi na a dokapuru alaka ndi ozo were unu dochie n'onodu ha. Ihe unu na-aghaghi imata bu nke a: unu bu naani alaka di n'osisi. O bugh i unu na-ebu mgborogwu osisi, kama o bu mgborogwu osisi na-ebu unu. ¹⁹ Ma eleghi anya unu nwere ike kwuo, "Ma a nyakapuru alaka ufodu e nwee ohere ebe a ga-anyapagide anyi." ²⁰ Nke ahụ bu eziokwu. Ma chetakwanu na a nyakapuru ha n'ih i ekweghi ekwe ha, ma unu no naani site n'okwukwe. Ya mere anyala isi, kama na-atu egwu. ²¹ N'ih i na o buru na Chineke emereghi alaka nke osisi ahụ waputara n'onwe ya ebere, o gaghi emekwara gi ebere.

²² Ya mere, tulee obioma na aka ike Chineke, aka ike n'ebe ndi dara ada no, ma obioma n'ebe unu no, naani mgbe unu na-anogideghi n'obi ebere ya, ma o bugh i ya, o ga-anyakapukwa unu. ²³ Ma o buru na ha anogideghi na-ekweghi ekwe, a ga-anyapagidekwa ha n'ih i na Chineke puru inyapagide ha ozo. ²⁴ N'ih i na asi na e gbuputara unu site n'alaka osisi oliv ohia, nyapagide unu n'osisi oliv oma ahụ n'uzo na-abugh i usoro ndu, gini kwanu ga-egbochi inabata alaka ndi ya, bu ndi si na ya, mee ka ha laghachi azu n'osisi oliv ahụ e si nyakapu ha.

Nzube Chineke banyere ndi Izrel

²⁵ Umunna m, achoro m ka unu mata ihe omimi a, ka unu ghara inya isi. Nnupu isi ufodu umu Izrel agaghi adigide kama o ga-adi ruo n'oge onuogugu ndi mba ozo a ga-anabata zuru. ²⁶ Mgbe ahụ, a ga-azoputa Izrel niile. Dika e dere ya,

"Onye nzoputa ga-esite na Zayon bia.

O ga-eme ka Jekob site na ndu asopurughi Chineke chigharia.

²⁷ Nke a bu ogbugba ndu m nke di n'etiti mu na ha,

mgbe m wepuru mmehie ha niile.”*

²⁸ N’ihe banyere ozioma, ha bu ndi iro nke Chineke n’ihi unu. Ma a bia n’ihe gbasara nhoputa, ha bu ndi nke a huru n’anya n’ihi ndi nna nna ha. ²⁹ N’ihi na enye anarakwa adighi n’onyinye nakwa okpukpo Chineke. ³⁰ Unu onwe unu ndi na-enupuru Chineke isi na mbu, anatala ebere ya ugbu a, n’ihi nnupu isi ha. ³¹ Otu a ka o dikwa, ha bu ndi na-enupu isi ugbu a ka ha nwe ike soro unu keta oke site n’ebere Chineke meere unu. ³² N’ihi na Chineke enyefeela onye obula n’aka nnupu isi, ka o si otu a gosi mmadu niile obi ebere ya.

Ekele diri Chineke

³³ Leenu ka o si di omimi bu aku ahụ Chineke nwere! Lee ka iba uba nke amamihe ya na ihe omuma ya siri di ukwuu!

Apughị ichoputa ikpe ya niile,
uzo ya niile bukwa ihe apughị ichoputa.

³⁴ “Onye maara uche Onyenwe anyi?

Ma o bu onye bu onye ahụ na-enye ya ndumodu?”†

³⁵ “Onye burula uzo nye Chineke ihe,

nke ga-eme ka Chineke kwughachi ya?”‡

³⁶ N’ihi na ihe niile sitere n’ime ya, sitekwa n’aka ya, dikwara ya.

O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi! Amen.

12

Aja di ndu

¹ Ya mere, umunna m, eji m obi ebere Chineke na-ariọ ka unu chee anu ahụ unu dika aja di ndu, dikwa nsọ, ma burukwa nke na-atọ Chineke uto, nke bukwa ofufe nke ime mmuọ unu. ² Unu eyila uwa nke a, kama burunu ndi enwoghara site n’igbanwe uche unu. Mgbe ahụ, unu ga-enwe ike nwaputa ihe bu uche Chineke na ihe o na-achọ, nke bu ezi ihe, nke na-atọ ya uto na nke zukwara oke.

Oru obi umeala

³ Dika onyinye amara e nyere m siri di, ana m ado onye obula n’ime unu aka na nti si, Unu atukwasila uche n’echiche banyere onwe unu karia ka o si kwesi. Kama, jirinụ obi di umeala lee onwe unu anya dika okwukwe Chineke nyere unu ha. ⁴ Dika anyi niile n’otu n’otu si nwe anu ahụ nke nwere akuku di iche iche, bu akuku ndi naru oru di iche iche, ⁵ n’otu aka ahụ, n’ime Kraist anyi bu

* 11:27 11:27 Aiz 59:20,21; 27:9; Jer 31:33,34 † 11:34 11:34 Aiz 40:13 ‡ 11:35 11:35 Job 41:11

otu, n'agbanyeghi na anyi bu akuku di iche iche nke otu anu ahụ. E jikotara anyi niile n'otu n'otu nye ibe anyi. ⁶ Anyi nwere onyinye di iche iche nke e sitere n'amara nye anyi, o buru na onye obula nwere onyinye ibu amuma, ya buo ya dika okwukwe o nwere ha. ⁷ O buru ije ozi, ya jee ozi, ya burukwanu izi ihe, ya zie ihe. ⁸ Ka onye nwere onyinye igbaume, gbaa ndi ozo ume, ya burukwanu inyeaka, ka onye nwere onyinye a site n'afu ofufu mee ya, o buru ibu onyendu, ka onye ahụ duo site n'ikpachapu anya, ya burukwanu ime ebere, ka onye ahụ jiri obi utu na-eme ya.

Ihunanya

⁹ Ka ihunanya buru nke ihu abuo n'adighi na ya, kpoo ihe ojoo asi, jidesie ihe di mma ike. ¹⁰ Huritanu onwe unu n'anya, dika umu nke otu nna. Ka ihe ibe unu na-eme na-atu unu utu. Na-asopukwaranu ibe unu karja otu ha si asopuru unu. ¹¹ Unu abula ndi umengwu n'oru unu. Kama werenu mmuo na obi na-anu oku na-ejere Onyenwe anyi ozi mgbe niile. ¹² Nweenu obi anuri n'ime olileanya, nweenu ntachiobi n'ime nsogbu, na-ekpekwanu ekpere mgbe niile. ¹³ Na enyetunu ufodu ndi nso* ihe site n'ihe unu nwere iji gboo mkpa diri ha. Na-elekotakwanu ndi obia anya nke oma.

¹⁴ Gozienu ndi na-akpagbu unu, gozienu ha, unu abukwala ha onu. ¹⁵ Mgbe ndi ozo na-anuri onu, soronu ha nuria onu. Mgbe ha no n'iru uju, soronu ha ruo uju. ¹⁶ Na-ebinu n'udo. A bua onye mpako, unu na ndi onodu ha di ala na-enwe mmekorita, echekwala na i maara ihe niile.

¹⁷ Ejikwala ihe ojoo akwughachi ihe ojoo e mere gi. Kama, na-echenu otu unu ga-esi mee ihe di mma n'anya mmadu niile. ¹⁸ Dika ike gi niile ha, mee ka gi na onye obula biri n'udo. ¹⁹ Ndi enyi m, unu abola obo, kama hapurunu Chineke oru ibotara unu obo. N'ih na e dere ya, "Ibo obo diri m, aga m akwughachi,"† ka Onyenwe anyi kwuru. ²⁰ Ma otu o di,

"o buru na aguu na-agu onye iro gi, were nri zuo ya,
o burukwa na akpiri na-akpo ya nku, nye ihe onunu ka
o nuu,
mgbe i na-eme nke a, i na-agukwasị icheku oku na-ere ere
n'isi ya."‡

²¹ Unu ekwela ka ihe ojoo merie unu, kama werenu ezi ihe merie ihe ojoo.

* 12:13 12:13 Ndi nke Onyenwe anyi † 12:19 12:19 Dit 32:35 ‡ 12:20 12:20 Ilu 25:21,22

13

Irubere ndi na-achi achi isi

¹ Ka onye ọbụla doo onwe ya n'okpuru ndi na-achi achi, n'ih i na ikike ọchichi ọbụla agaghị adi ma ọ buru na Chineke akwadoghị ya. Ọ bukwa Chineke toro ntala ikike ọchichi niile e nwere. ² Ya mere, onye ọbụla na-enupu isi n'okpuru ọchichi, na-emegide ihe Chineke hiwere, ndi na-eme nke a ga-ewetara onwe ha ikpe omuma. ³ Ndi na-eme ezi ihe anaghị atụ egwu ndi no n'ochichi, kama ndi na-atụ ha egwu bu ndi na-eme ihe ojo, ya mere ọ buru na i choghi itụ ndi na-achi achi egwu, mee ihe di mma, ha ga-etokwa gi. ⁴ N'ih i na ọ bu onyezi Chineke maka odimma nke gi, ma ọ buru na unu mere ihe na-adighi mma, tunu egwu, n'ih i na onye na-achi achi nwere ezi nkwado ita onye mere ihe ojo ahuhu. Ọ bu onyezi Chineke burukwa onye na-eji onuma na-ata ndi mmebi iwu ahuhu. ⁵ Ya mere unu kwesiri irubere ndi na-achi achi isi, ọ bughị naani maka ahuhu diri ndi nnupu isi, kama n'ih i akonuche.

⁶ Ọ bukwa nke a kpatara unu ji na-atu utu isi nke taks, n'ih i na ndi na-achi achi na-ejere Chineke ozi mgbe ha na-aga n'ihu n'ez i ochichi. ⁷ Kwughachinu onye ọbụla ihe unu ji ha n'ugwo, ọ buru na unu ji ugwo utu taks, kwonu ya, ọ burukwa ugwo utu isi nke akunuba unu, ka unu ji, kwonu ya. Ọ buru na onye ọbụla kwesiri ka a sopuru ya, sopurunu onye di otu a, ọ burukwa na onye ọbụla kwesiri ka a kwanyere ya ugwu kwanyerenu ya ugwu.

Ihunanya n'ih i na oge di nso

⁸ Kwonu ugwo niile unu ji. Ka ugwo unu ga-ejide ndi mmadu buru ugwo ihu ha n'anya. N'ih i na mgbe i na-ahu ndi mmadu n'anya, i na-emezu ihe niile iwu choror. ⁹ Iwu niile e nyere, "Gi akwala iko," "Egbula mmadu," "Ezula ohi," "Enwela anya ukwu n'ih e mmadu ibe gi nwere,"* nakwa iwu ndi ozonile e nyere ka a chikotara n'otu nke a sir i: "Hu mmadu ibe gi n'anya dika onwe gi."† ¹⁰ Ihunanya adighi echere onye agbataobi ya echiche ojo, ya mere ihunanya bu idebezu iwu niile.

Oge ah u di nso

¹¹ Ihe ozon mere o ji di mkpa ibi ezi ndu bu nke a. Unu maara na oge ah u anyi na-ele anya ya abiala nso. Ya mere, sitenu n'ura bilie, n'ih i na nzoputa anyi adila nso ugbu a kari mgbe ah u anyi kweere na mbu. ¹² Abali ekeela abuo, ọ foduru ntakiri ugbu a, ọ buru ututu. Ka anyi yipu uwe oru

* 13:9 13:9 Opu 20:13-15,17; Dit 5:17-19,21 † 13:9 13:9 Lev 19:18

nke ọchịchiri, ma yikwasị ngwa agha nke ihè. ¹³ Bụrụnụ ndị dị ọcha, dika ndị na-akpagharị n'ehihie. Ọ bughị n'igba egwu ruru unyi, maọbụ n'inubiga mmanya oke, ọ bughị n'ikwa iko, na imefe ihe ụwa oke. Ọ bughị n'esemokwu, na ekworo. ¹⁴ Kama yirinụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dika uwe. Unu enyekwala ahụ unu ohere inweta ihe niile nke na-agụ ya.

14

Ndi di ike na ndi dara mba

¹ Nabatanụ ndi okwukwe ha na-esighi ike n'etiti unu. Ma ọ bughị n'ihie ise okwu banyere ihe ntule nke obi. ² Otu onye nwere okwukwe iri ihe niile, ma onye na-adighi ike n'okwukwe, na-eri naanị ahijia nri. ³ Onye ahụ na-eri ihe niile e kwesighi ileda onye juru iri ya anya. Otu a kwa, onye ahụ nke n'adighi eri ihe niile ekwesighi ima onye na-eri ihe ndi a ikpe. N'ihie na Chineke anabatala onye ahụ. ⁴ Onye ka i bu i ji na-ekpe odibo onye ozọ ikpe? Onye ọ diri ikpebi ma odibo ya ọ na-emezi emezi ma ọ dighi emezi bu nna ya ukwu. Ma odibo ahụ aghaghị iguzosi ike n'ihie na Onyenwe anyi puru ime ka o guzosie ike.

⁵ Otu onye nwere ike na-eche na otu ubochi kacha ndi ozọ na idi nsọ, onye nke ozọ nwekwara ike na-eche na ubochi niile bu otu ihe, ma o kwesiri ka onye obula kpebiere onwe ya. ⁶ Onye obula na-eche n'otu ubochi bu nke puru iche, na-eme nke a nye Onyenwe anyi. Onye obula na-eri otu ihe na-eri ya n'ihie Onyenwe anyi. Ma onye na-adighi eri otu ihe ahụ na-eme kwa nke a nye Onyenwe anyi. Ma na-enyekwa Chineke ekele. ⁷ N'ihie na o nweghi onye n'ime anyi na-adiri naanị onwe ya ndu, o nwekwaghị onye n'ime anyi na-anwuru naanị onwe ya onwu. ⁸ Ọ buru na anyi adiri ndu, anyi di ndu nye Onyenwe anyi; ọ burukwa na anyi anwu, anyi nwuru nye Onyenwe anyi; ya mere ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi bu nke Onyenwe anyi. ⁹ Ọ bu n'ihie nke a ka Kraist ji nwu, ma biliekwa, ka ọ buru Onyenwe nke ndi di ndu na nke ndi nwuru anwu.

¹⁰ Ma gi onwe gi, gini mere i ji ekpe nwanna gi ikpe? Gini mekwara i ji ileda ya anya? N'ihie na anyi niile ga-eguzo n'otu n'otu n'ihu oche ikpe Chineke. ¹¹ E dere ya, " 'N'ezie, dika m na-adi ndu,' ka Onyenwe anyi kwuru, 'ikpere niile ga-egbu n'ihu m;

ire* niile ga-ekwuputakwa Chineke.' "+

¹² E, anyi niile n'otu n'otu ga-aza ajuju banyere ndu anyi n'ihu Chineke.

* 14:11 14:11 Maobu, onu † 14:11 14:11 Aiz 45:23

A kwadala nwa nna gi

¹³ Ya mere, ka anyị kwusị ikperịta onwe anyị ikpe, kama kpebie n'ime obi gi na i gaghi edochiri nwanna gi ihe ga-eme ka o sụọ ngongo maobu ihe mgbochi n'uzo. ¹⁴ Dika onye no n'ime Onyenwe anyi Jisos, o doro m anya nke oma na o nweghi ihe obula na-adighi ocha na nke onwe ya. Ma o buru na onye obula na-ahuta ihe obula dika ihe na-adighi ocha, nye onye di otu a, ihe ahụ adighi ocha. ¹⁵ O burukwa na ihe i na-eri na-ewute nwanna gi, i naghị egosi na i huru ya n'anya. Ekwela ka nri i na-eri buru ihe ga-ewetara nwanna gi ila n'iyi, n'ih i na cheta na o bukwa n'ih i ya ka Kraist jiri bia nwuo. ¹⁶ Ekwela ka ihe oma gi buru nke a ga-akpo ajojo ihe. ¹⁷ N'ih i na alaeze Chineke abughi oriri na onunu kama o bu ezi omume, na udo na onu n'ime Mmuo Nso. ¹⁸ N'ih i na onye obula na-efe Kraist n'uzo di otu a, na-eme ihe na-atọ Chineke uto, umu mmadu na-anabatakwa ya.

¹⁹ Ka ihe na-agusi gi aguu ike buru ime ihe ga-eweta udo, ya na ime ihe n'uzo a ga-esi mee ka e wulie ndi ozo elu. ²⁰ Emebikwala oru Chineke n'ih i nri; nri niile di ocha, ma o kwesighi ka onye obula rie ihe ga-eme ka onye ozo sūo ngongo. ²¹ O ga-akara gi mma ka i hapu iri anu maobu inu mmanya ma o bukwanu ime ihe obula ga-eme ka nwanna gi sūo ngongo.

²² Ya mere, ka okwukwe i nwere banyere ihe ndi a buru nke di n'etiti gi na Chineke. Ngozi na-adiri onye obula nke na-adighi ama onwe ya ikpe site n'ihe o nabatara. ²³ Ma onye obula na-eri ihe obula site n'obi abuo bu onye ikpe mara, n'ih i na o jighi okwukwe rie ya, n'ih i na ihe obula a na-esitegh i n'okwukwe mee bu mmehie.

15

Otu anyi kwesiri i si na-emeso ibe anyi

¹ Anyi onwe anyi bu ndi di ike kwesiri inagide mgbe ndi na-adighi ike mejoro anyi, o bughi ime ihe ga-atọ anyi uto. ² Ka onye obula n'ime anyi na-eme ihe ga-atọ onye agbataobi ya uto maka odimma ha, ka o wulie ha elu. ³ N'ih i na Kraist n'onwe ya emeghi ihe toro ya uto, kama dika e dere ya n'akwukwo nso, "Mkpari niile nke ndi na-akpari gi dakwasiri m!"* ⁴ N'ih i na ihe niile edere n'oge gara aga bu iji kuziere anyi ihe, ka anyi nwee ike isite na ntachiobi nakwa nkasiobi, nke di n'akwukwo nso nwee olileanya.

⁵ Ka Chineke ahụ na-enye agbamume na ntachiobi nye unu mmuo nke idi n'otu n'etiti onwe unu, dika Kraist Jisos

* 15:3 15:3 Abụ 69:9

nwere. ⁶ N'ihì na nke a ga-eme ka unu niile jikọtaa obi unu, na olu unu n'otu, inye Chineke na Nna Onyenwe anyị Jisọs Kraịst otuto.

Kraịst bu Onye Nzọpụta nke mmadụ niile

⁷ N'ihì ya, nabatanụ onwe unu dị ka Kraịst nabatara unu, ijì wetara Chineke otuto. ⁸ Ma ana m agwa unu na Kraịst aghọla onye na-ejere ndị e biri ugwu ozi n'ihì eziokwu nke Chineke, ijì mee ka nkwa e kwere ndị bụ nna nna anyị ochie guzozie. ⁹ Ka ndị mba ọzọ nwe ike inye Chineke otuto maka ebere ya, dika e dere ya,

"N'ihì nke a, aga m eto gị n'etiti ndị mba ọzọ,
aga m abụ abụ nye aha gị."[†]

¹⁰ O kwukwara ọzọ sị,

"Sorony ndị ya nūrĩa ọñụ unu ndị mba ọzọ."[‡]

¹¹ Ọzọkwa,

"Toonu Onyenwe anyị unu ndị mba ọzọ niile,
ka ndị niile dị iche iche jaakwa ya mma."[§]

¹² Ọzọkwa, Aizaya na-asị,

"Mgborogwu Jesi ga-epulite ọzọ,
onye nke ga-ebili ichị mba niile,

ndị mba ọzọ ga-enwekwa olileanya n'ime ya."^{*}

¹³ Ka Chineke onye bụ isi olileanya mejuputa unu n'oke ọñụ na udo dika unu na-atụkwasi ya obi, ka unu si otu a buru ndị olileanya ha jubigara oke site n'ike nke Mmuọ Nso.

Oru Pol ruru

¹⁴ Umunna m, o doro m anya na unu onwe unu juputara n'idi mma, burukwa ndi tozuru etozu n'ihe omuma ruo na unu nwere ike izirita onwe unu ihe. ¹⁵ Ma otu o di, edeputala m ufodu isi okwu n'ebe o doro anya nye unu, iji chetara unu ha ọzọ, n'ihì amara Chineke nyere m, ¹⁶ abụ m onyeozì Kraịst Jisọs, ana m arukwa oru onye nchujaja n'izisa ozioma Chineke, ka ofufe ndi mba ọzọ buru aja Chineke ga-anara nke oma, nke Mmuọ Nso dokwara nso.

¹⁷ N'ihì ya, ana m anya isi n'ime Kraịst Jisọs banyere oru m na-aruru Chineke. ¹⁸ Agaghì m anwa anwa kwuo okwu banyere ihe ọzọ kariakwa ihe ndi ahụ Kraịst रुपutara site n'aka m, bụ idubata ndi mba ọzọ, ime ka ha rube isi nye Chineke, site n'okwu ọñụ m na ihe m ruru, ¹⁹ nke putara ihe n'oru ebube na ihe iribama site n'ike nke Mmuọ nke Chineke. Ya mere, site na Jerusalem ruo Ilirikom, ekwusaala m n'uzo zuru ezu, ozioma Kraịst. ²⁰ Ochicho obi m mgbe

[†] 15:9 15:9 2Sa 22:50; Abụ 18:49 [‡] 15:10 15:10 Dit 32:43 [§] 15:11 15:11

Abụ 117:1 * 15:12 15:12 Aiz 11:10

niile bu ikwusa ozioma ahụ n'ebe obula ndi mmadu na-anutubeghi ihe banyere Kraist, ka m ghara ibu onye newukwasị ihe n'elu ntọala nke onye ozọ toro, ²¹ ma dika e dere ya,

"Ndi a na-agwaghi ihe banyere ya ga-ahu,
ndi a ka anubeghi, ga-aghotakwa."†

²² N'ezie, nke a bu ihe mere m na-ejibeghi nwee ohere ibiakwute unu.

Nzube Pol

²³ N'ihu na o dila otutu afọ kemgbe m bidoro na-enwe mmasi m ga-abia hu unu anya, ma ugbu a, oru m nwere n'akuku a agwula, oge eruola mgbe m ji ahapu ebe a. ²⁴ N'ihu na nzube m bu ijeru obodo Spen. Mgbe obula m ga-agakwa, aga m akwusi ihu unu na elekwa anya na unu ga-edupu m n'ije m, mgbe mu na unu jiri onu norotu nwa mgbe nta. ²⁵ Ma ugbu a, ana m aga Jerusalem ebe m na-ejere ndi nsọ ozi. ²⁶ N'ihu na o di ndi Masidonia na Akaja ezi mma iwere n'ufodu n'ihe ha nwere nyere ndi ogbenye no n'etiti ndi nsọ no na Jerusalem aka. ²⁷ Ha ji onu mee nke a, n'ezie ha ji ha ugwo i mere ha otu a. N'ihu na o buru na ndi mba ozọ so ha keta oke na ngozi nke Mmuo Nso, ha ji ugwo isite n'akunuba ha nwere kenye ha. ²⁸ Ya mere, mgbe m mezuru nke a, hukwa na ha anatala onyinye ahụ a tukotara ha, aga m abata ihu unu mgbe m na-aga Spen. ²⁹ Amaara m na mgbe m ga-abiakwute unu, aga m abia n'ime ozuzu oke ngozi nke Kraist.

³⁰ Esi m n'aka Onyenwe anyi Jisos Kraist na ihunanya anyi nwere n'ime Mmuo Nso na-ariu unu, umunna m, ka unu soro m na-ekpe ekpere, na-echetanu m n'ekpere unu n'ihu Chineke. ³¹ Ka a doputa m n'aka ndi na-ekweghi ekwe no na Judia. Ka oru m maka Jerusalem buru ihe ndi nsọ no ebe ahụ ga-anabata. ³² Ka o ga-abu site n'uche Chineke, aga m abiakwute unu n'onu kurukwa ume ndu na nnoko mu na unu. ³³ Ka Chineke ahụ na-enye udo, nonyere unu niile. Amen.

16

Ozi ekele

¹ Ana m eme ka unu mata nwanna anyi nwananyi, Fibi, onye na-ejere nzuko ozi na choochi di n'obodo Senkria. ² Biko nabatanu ya n'ime Onyenwe anyi dika o kwesiri ndi ya. Nyekwaranu ya aka n'uzo niile unu nwere ike, n'ihu na o nyerela mu na otutu ndi ozọ aka.

† 15:21 15:21 Aiz 52:15

³ Keleerenụ m Prisila na Akwila ndi mụ na ha na-arụko ọrụ Kraịst Jisọs.* ⁴ Ndi a atughị egwu ọnwụ n'ihị ndu m. O bughị naanị mụ onwe m na ekele ha, kama nzuko Kraịst ndi di na mba ọzọ niile na-ekelekwā ha.

⁵ Biko kelekwaaranụ m ndi niile na-ezuko n'ụlọ ha.

Keleerenụ m ezi enyi m Epinetus. Nwoke a bụ onye buru ụzọ nabata Kraịst n'obi ya, n'akụkụ Eshia niile.

⁶ Keleerenụ m Meri, onye rụsiri ọrụ ike n'etiti unu.

⁷ Ana m ekelekwā Andronaikos na Juniya, ndi ikwu m, ndi e tinyekotara mụ na ha n'ụlọ mkporo. Ndi ozi niile na-asopuru ha. Ha bukwa m ụzọ kwere na Kraịst.

⁸ Kelekwaaranụ m Ampliatos onye m huru n'anya n'ime Onyenwe anyi.

⁹ Keleenu Obanos, onye anyi na ya na-aruko ọrụ Kraịst, na Stakis ezi enyi m.

¹⁰ Otu a kwa, keleenu Apelis onye anwaputarala nguzosike ya n'ime Kraịst.

Keleenu ndi ezinaulo Aristobulos.

¹¹ Keleerenụ m Herodian onye ikwu m.

Keleekwanu ndi bi n'ulo Nasisos. Ha bu ndi nke Chineke.

¹² Keleekwanu Traifina na Traifosa ndi a na-arusi ọrụ Onyenwe anyi ike.

Keleekwanu Pesis, onye m huru n'anya na onye na-arusi ọrụ Onyenwe anyi ike.

¹³ Keleere m Rufos onye Onyenwe anyi n'onwe ya hoputara, na nne ya, onye na-emekwara m ka nne.†

¹⁴ Ana m ekele unu Asinkritos, Flegon, Hamis, Patrobas, Hamis na umunna anyi niile ndi ha na ha no.

¹⁵ Keleerenụ m Filologos, Juliya, Nerus na nwanne ya nwanyị. Keleekwanu Olimpās na ndi nsọ niile ha na ha no.

¹⁶ Werenu isurita onu di nsọ, kelerita onwe unu.

Nzuko Kraịst niile no n'ebe a na-ekelekwā unu.

Ido aka na nti ikpeazu

¹⁷ Ugbu a, umunna m, ana m ario ka unu wezuganu onwe unu site n'ebe ndi ọrụ ha bu iweta nkewa, na-etinye ihe mgbochi n'uzo unu, na-eme ka okwukwe ndi ozo hapu iguzosi ike n'ihị ozizi ha na-ezi nke megidere ihe ahụ niile e ziri unu. ¹⁸ Ndi di otu a abughị ndi ozi nke Onyenwe anyi Jisọs Kraịst. Ha na-arụ naanị n'ihị akpa ha. Ha maara otu e si eji ire uto edufu ndi obi ha na-esighi ike. ¹⁹ Mmadu niile anula maka nrube isi unu na-erubere ozioma ahụ. Ana m anuri onu n'ihị unu. Achoro m ka unu buru ndi maara

* 16:3 16:3 Ọrụ 18:18 na 2Tm 4:19 † 16:13 16:13 Mak 15:21

ihe banyere ezi ihe, ka unu buru ndi na-amaghi ihe n'ihe banyere ihe ojoo.

²⁰ Mgbe na-adighi anya, Chineke nke udo ga-azopia ekwensu n'okpuru ukwu unu.

Ka amara Onyenwe anyi Jisos dinyere unu.

²¹ Timoti onye so m na-aruko oru, na Lusios, na Jesin na Sosipata, ndi ikwu m na-ekele unu.‡

²² Mu onwe m bu Tatiōs, onye dere akwukwo a, na-ekeleka unu n'aha Onyenwe anyi.

²³ Gaios, onye na-ele mu na nzuko niile obia n'ebe a, na-ekeleka unu. Otu a kwa, ndi niile na-ezuko n'ulo ya na-ekeleka unu.

Erastos, onye na-elekota ihe ndi obodo a na nwanna anyi nwoke Kwatos, na-ekeleka unu.

²⁴ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyaere unu niile. Amen.§

Ekpere mmechi

²⁵ Ana m enyefe unu n'aka onye ahụ puru ime ka unu guzosie ike site n'ozoma m kwusaara unu, nakwa nkwaputa nke Jisos Kraist, dika mkpughe nke ihe omimi ahụ e zoro ezo kemgbe otutu ogbo ndi gara aga siri di. ²⁶ Ma ugbu a, e kpugheela ya, mee ka o puta ihè site n'ihe ndi amuma dere n'akwukwo nsọ, ka ndi mba ozọ niile maara ya dika ihe Chineke ebighi ebi nyere n'iwu ya si di, ka ha muta irube isi nke na-esite n'okwukwe. ²⁷ Ka otuto na nsopuru diri Chineke, onye naani ya bu onye amamihe, ruo mgbe ebighi ebi, site na Jisos Kraist. Amen.

‡ **16:21** 16:21 Oru 13:1 na 16:1 nakwa Oru 17:15 § **16:24** 16:24 Ufodu akwukwo na-edebanye n'amaokwu a Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyaere unu niile. Amen.

1 Ndi Kōrint

¹ Pọl, onye a kpọrọ ibụ onyeozị Jisọs Kraịst site n'ọchịchọ Chineke, na nwanna anyị nwoke Sostenis,

² Ọ bụ unu nzukọ Chineke dị na Kōrint ka a na-edere akwụkwọ a, ndị e doro nsọ n'ime Kraịst Jisọs, na ndị a kpọrọ ibi ndụ dị nsọ, tinyere ndị ahụ niile na-akpọku aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, onye bụ Onyenwe ha na Onyenwe anyị:

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dirị unu.

Inye Ekele

⁴ Ana m ekele Chineke ekele n'ihị onyinye amara niile o nyere unu site na Kraịst Jisọs. ⁵ N'ihị na e emeela ka unu baa ụba n'uzọ niile, n'ime ya, ma n'okwu unu ma na nghọta unu. O meekwala ka unu nwee nghọta zuru ezu banyere eziokwu niile. Ọ na-emekwa ka unu nwee ike na-ekwupụta okwu banyere ozioma ya. ⁶ N'ihị na ịgba akaebe banyere Kraịst pụtara ihe, guzosiekwa ike na ndụ unu. ⁷ Otu ihe si dị, ọ dighị onyinye mmụọ fọdurụ unu nke unu na-enweghị, ka unu nọrọ na-eche mgbe Chineke ga-egosipụta Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁸ Ọ ga-eme ka unu dị ike ruo na mgbe ikpeazụ, meekwa ka unu buru ndị na-enweghị ịta ụta n'ụbọchị Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁹ Chineke, onye kpọbatara unu ka unu na Ọkpara ya bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, na-enwe mmekọrịta kwesiri ntụkwasi obi.

Ikpa iche iche dị na Chọchị

¹⁰ Ụmụnna m, eji m aha Onyenwe anyị Jisọs Kraịst na-arịọ unu, ka unu niile na-ekwekọrịta n'ihē ọbụla unu kwuru, ka nkewa ọbụla gharakwa ịbata n'etiti unu. Ana m arịọkwa unu ka unu dị n'otu, n'echiche obi unu na n'izu unu. ¹¹ N'ihị na ụmụnna m, esi m n'ọnu ndị si n'ezinaulọ Kloyi bịa n'ebe a nuta na esemokwu dị n'etiti unu. ¹² Anurụ m na ikpa iche iche abatala n'etiti unu. Na ụfọdụ n'ime unu n-asị, "Abụ m onye na-eso Pọl"; ndị ọzọ na-asịkwa, "Abụ m onye na-eso Apọlọs"; ndị ọzọkwa na-asị, "Ana m eso Sefas"; ma ndị ọzọ na-asịkwa, "Ọ bụ Kraịst ka m na-eso."

¹³ Kraịst, ọ dị abụọ? Ọ bụ Pọl ka a kpọgidere n'obe n'ihị unu? Ọ dị onye e mere baptizim n'aha Pọl? ¹⁴ Ana m ekele Chineke ekele na ọ dighị onye ọbụla n'ime unu m

mere baptizim, ewezugakwa Krispos na Gaios. ¹⁵ Ya mere, o dighi onye n'ime unu ga-asị na e mere ya baptizim n'aha m. ¹⁶ (Ahaa! Emekwara m Stefanas na ezinaulo ya baptizim. Ewezuga ndi a, amaghi m ma m ga-echetakwa onye ozo m mere baptizim n'onwe m.) ¹⁷ N'ih i na Kraist ezighi m ime ndi mmadu baptizim. O zitere m iji okwu di mfe kwusaa ozioma ya. O bugh iji okwu oke mmuta na amamihe nke mmadu ka ike nke obe Kraist ghara ibu ihe efu.

Ezi amamihe

¹⁸ N'ih i na okwu maka obe bu ihe nzuzu nye ndi na-efu efu, ma nye anyi ndi a na-azoputa, o buru anyi ike nke Chineke. ¹⁹ E dere ya,

“Aga m emebi amamihe ndi maara ihe.

Aga m emekwa ka oke nghota nke ndi maara ihe buru ihe efu.”*

²⁰ Olee ebe ndi oke amamihe no? Olee ebe ndi ode akwukwo no? Olee ebe ndi oke iru uka nke oge a no? Chineke o mebeghi ka amamihe nke uwa a buru ihe efu? ²¹ Ma ebe o bu site n'amamihe nke Chineke, uwa enweghi ike imata Chineke site na amamihe nke ya, o di Chineke ezi mma isite n'ozoma nke a na-ekwusa nke ndi mmadu na-akpo ihe nzuzu zoputa ndi kweere. ²² Ndi Juu chor o ihu ihe iribama, ndi Griik na-achokwa amamihe. ²³ Ma anyi onwe anyi na-ekwusa Kraist, onye a kporoburu n'obe, onye bu ihe mgbochi n'ebe ndi Juu no, ma na nti ndi mba ozo, o di ka okwu nzuzu. ²⁴ Ma nye ndi niile a kporo, ma ndi Juu ma ndi Griik, Kraist bu ike nke Chineke burukwa amamihe nke Chineke. ²⁵ N'ih i na nzuzu Chineke di mma karja amamihe niile nke mmadu, adighi ike Chineke dikwa ukwu karja ike niile nke mmadu.

²⁶ Umunna m, chetakwanu ihe unu bu mgbe a kporo unu. Chetanu na o bu ole na ole n'ime unu bu ndi maara ihe n'usoro ogugo mmadu, ndi di ike, na ndi a maara aha ha n'obodo. ²⁷ Ma lee na o bu ihe ah uwa guru dika ihe nzuzu, ka Chineke horo iji mee ka ihere mee ndi amamihe. O bukwa ihe ha guru dika ihe na-adighi ike ka Chineke horo iji mee ka ihere mee ndi di ike. ²⁸ N'ih i na Chineke horo ihe dikariri ala nke uwa, na ihe a juruaju, jiri ha mee ka ihe uwa chere na o baghi uru, buru ihe bara uru. ²⁹ Ka mmadu obula ghara inya isi n'ebe Chineke no. ³⁰ Ma o bu n'ih i ya ka unu ji noro n'ime Kraist Jisos, onye ghoro isi amamihe nye anyi site na Chineke, nke bu ezi omume anyi na nke ido anyi ns o, na onye mgbaputa anyi. ³¹ Ya mere,

* 1:19 1:19 Ajz 29:14

dịka e dere ya n'akwukwo nso, "Onye obula na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyi."†

2

Ozioma banyere Kraist na obe ya

¹ Umunna m, mgbe m biakwutere unu na mbu, ejighi m mmuta m na oke okwu megharia unu anya banyere ihe omimi niile nke okwu Chineke. ² N'ih i na ekpebiri m na naani ihe m ga-ama n'etiti unu bu naani ihe banyere Jisos Kraist na mkpogbu a kpogburu ya n'elu obe. ³ Abiakwutere m unu n'onodu adighi ike, oke ujo na ahụ ima jijiji. ⁴ Okwu m na ihe m kwusara abiakwagh i di ka okwu ire utu na nke oke mmuta, ime ka ndi mmadu kwere, kama ha biara n'uzo igosi oru nke Mmuo Nso na ike ya. ⁵ Ka okwukwe unu ghara idabere n'amamihe mmadu, kama ka o dabere n'ike Chineke.

Amamihe Chineke

⁶ Ma otu o di, anyi na-ekwu okwu amamihe n'ebe ndi tozuru oke no. Ma o bughi amamihe nke oge a, maobu nke ndi na-achi uwa taa, bu ndi na-aghagh i la n'iyi. ⁷ Kama anyi na-ekwu okwu amamihe nke Chineke n'uzo di omimi, bu amamihe Chineke zonariri umu mmadu site na mbu, nke Chineke kara aka tupu e kee uwa na a ga-ekpughe ya n'oge a maka iwetara anyi otuto. ⁸ O nweghi onye obula n'ime ndi ochichi nke ogbo a ghotara ihe banyere nzube a. N'ih i na o buru na ha maara ya, ha agaragh i akpogbu Onyenwe otuto ah u n'obe. ⁹ Ma di ka e dere ya, "Ihe ah u anya mmadu na-ahubeghi, ihe ah u nti mmadu na-anubeghi, ihe ah u mmadu na-echebeghi n'obi ya, bu ihe Chineke kwadoro, debere ndi niile huru ya n'anya."*

¹⁰ Ma Chineke e kpugherela anyi ihe omimi ndi a site na Mmuo Nso ya.

Mmuo Nso bu onye na-enyochaputa ihe omimi na ihe nzuzo niile di Chineke n'obi. ¹¹ O dighi onye obula puru ima ihe onye ozu na-eche n'obi ya. O bu naani mmuo no n'ime onye ah u bu onye mara ihe niile banyere ya. O dikwagh i onye puru imata ihe Chineke na-eche n'obi ya, ma o bughi naani Mmuo nke Chineke. ¹² Ma mmuo nke anyi natara abughi mmuo nke uwa, kama o bu Mmuo nke sitere na Chineke, ka anyi nwee ike ighota onyinye amara niile Chineke nyere anyi. ¹³ Nke a bu ihe anyi na-ekwu, o

bughị n'okwu a kuziiri anyị site n'amamihe mmadu, kama site n'okwu nke Mmuo kuziri anyi; anyi ji okwu nke Mmuo na-akowa eziokwu nke mmuo. ¹⁴ Ma mmadu ahụ Mmuo na-adighi n'ime ya adighi anabata ihe ndi ahụ si na Mmuo nke Chineke bja, n'ihia na ha bu nzuzu n'ebe onye ahụ nọ. O naghị aghota ha, n'ihia na ha bu ihe a na-aghota naani site n'ike nke Mmuo.† ¹⁵ Onye ahụ Mmuo Nso na-achị achị na ndu ya, nwere ike ighota ihe obula ma ya onwe ya bu onye mmadu obula na-enweghi ike ighota. ¹⁶ N'ihia na, "Onye maara uche Onyenwe anyi ruo na o ga-ezi ya uzọ?"‡ Ma anyi onwe anyi nwere uche nke Kraist.

3

Ndi ozi Chineke

¹ Umunna m, o siiri m ike igwa unu okwu dika a ga-asị na unu bu ndi tozuru etozu n'ime Mmuo, kama agwara m unu okwu dika ndi anu ahụ ha na-achị, ndi bu umuntakiri n'ime Kraist. ² Ejighi m nri siri ike na-azu unu, kama eji m mmiri ara na-azu unu, n'ihia na unu apughị iri nri di ike. N'ezie, o buladi ugbo a, unu erubeghi iri nri siri ike. ³ N'ihia na unu na-adi ndu dika ndi bi n'uwa, ebe o bu na ekworo na esemokwu na-adi n'etiti unu, nke a o ziputaghi na unu neme dika ndi uwa, dika ndi mmadu efu nọ n'uwa. ⁴ N'ihia na mgbe otu onye na-asị, "Abu m nke Pol," onye ozọ na-asikwa, "Abu m nke Apolos," o gosighi na unu na-akpa agwa dika ndi bi n'uwa?

⁵ Onye bu Apolos? Onye bu Pol? O bu na anyi abughi ndi na-eje ozi, ndi wetaara unu ozioma unu kweere n'ime ya. Oru di iche iche anyi ruru bukwa nke anyi ruru dika Onyenwe anyi si kenye anyi oru ahụ. ⁶ O bu m kuru mkpuru ahụ, Apolos bukwa onye gbara mkpuru ahụ mmiri, maobu Chineke mere ka o too. ⁷ Onye kuru mkpuru ahụ na onye gbara mkpuru ahụ mmiri adighi mkpa. O bu Chineke onye mere ka ha too di mkpa. ⁸ O nweghi ihe di iche n'etiti mu bu onye kuru mkpuru ahụ na Apolos onye gbara mkpuru ahụ mmiri. O bu otu ihe ahụ ka anyi bu n'obi. Onye obula ga-anata ugwo oru ya. ⁹ Anyi so Chineke na-aru oru. Unu onwe unu bukwanu ubi Chineke burukwa ulo ya a na-ewuli elu.

¹⁰ Eji m onyinye amara Chineke nyere m toọ ntọala oru a, dika ezi onye oka n'iwu ulo, onye ozọ amalitela iwukwasị ulo n'elu ntọala ahụ. Ma ka onye obula kpachapu anya otu

† 2:14 2:14 Mmuo n'ebe a, na-ekwu banyere Mmuo nke si na Chineke. ‡ 2:16 2:16 Ajz 40:13

o si ewu. ¹¹ O nweghi onye ozo puru ito ntọala kariri ntọala ahụ e bururị ụzọ toọ. Jisọs Kraịst bukwa ntọala ahụ. ¹² Ma o buru na mmadu obula na-eji olaedo maobu olaocha, ma o bukwanu nkume di oke onuahia, osisi maobu okporo oka, ma o bukwanu ahia na-ewukwasị n'elu ntọala ahụ, ¹³ oru onye obula ga-egosiputa ihe o bu, n'ihia na Ubochi ahụ game ka o puta ihè. A ga-eji oku kpughee ya n'ihia na o bu oku ka a ga-eji nwaputa udi oru o bu mmadu obula ruru. ¹⁴ O buru na oku eruchapughi ihe obula mmadu ji wuo ulo ya n'elu ntọala ahụ, onye ahụ ga-anata ugwo oru. ¹⁵ Ma o buru na oku erechapu ihe obula mmadu ji ruo oru ya, oru o ruru ga-ala n'iyi, ma a ga-azoputa onye ahụ, ma o ga-adi ka a ga-asị na e si n'ulo na-ere oku zoputa ya.

Ulonso Chineke

¹⁶ O bu na unu aghotaghi na unu bu ulonso na Mmuo Nso Chineke bi n'ime unu? ¹⁷ O buru na onye obula emebie ulonso Chineke, Chineke ga-emebikwa onye ahụ. N'ihia na ulo Chineke bu ulo di nso, unu bukwa ulo ahụ.

¹⁸ Ka onye o bula ghara ighogbu onwe ya, o buru na onye obula n'ime unu na-eche n'obi ya na ya bu onye maara ihe, dika ihe omuma nke uwa si di, o ga-akara onye ahụ mma ime onwe ya onye nzuzu, ka o nwe ike buru onye maara ihe. ¹⁹ N'ihia na ihe ahụ uwa na-eche na o bu ezi ima ihe bu nzuzu n'anya Chineke. N'ihia na e dere ya, "O na-ejide ndi oke amamihe n'aghughu ha niile."* ²⁰ Ozokwa, "Onyenwe anyi maara echiche obi mmadu, mara na amamihe ya bu ihe efu."† ²¹ N'ihia nke a, ka onye obula ghara inya isi banyere mmadu. Ihe niile bu nke gi. ²² Ma o bu Pol, maobu Apolos, maobu Sefas, maobu uwa a, maobu ndu, maobu onwu, maobu ihe di taa na ihe niile ga-adi n'oge di n'ihu, ha bu nke unu. ²³ Unu bukwa nke Kraist, Kraist bukwa nke Chineke.

4

Ezi ndi ozi Kraist

¹ Achoro m ka unu na-ele anyi anya dika ndi na-ejere Kraist ozi, ndi e nyefere ihe omimi Chineke n'aka. ² Ma ihe di mkpa bu na o kwesiri ka ndi na-elekota ihe obula buru ndi kwesiri ntukwasị obi. ³ Anaghi m echegbu onwe m banyere ihe unu na-eche gbasara m maobu ihe a na-ekpe n'ulokpe nke mmadu. N'ezie, anaghi m ekpekwa onwe m ikpe. ⁴ O doro m anya na akonuche m adighi ama m ikpe, ma nke a egosighi na m bu onye ikpe na-amaghi. O bu Onyenwe anyi naani ka o diri ikpe m ikpe. ⁵ Ya mere, unu

* 3:19 3:19 Job 5:13 † 3:20 3:20 Abu 94:11

ekpela ikpe tupu oge ya eruo, cherenụ ruo mgbe Onyenwe anyị n' onwe ya ga-abịa. Ọ ga-eme ka ihe niile zoro ezo n' ọchịchiri pụta ihè. Ọ ga-agbakwa ọchịchọ nzuzo niile nke dị n'obi n' anwụ. Mgbe ahụ, onye ọbụla n'otu n'otu ga-anatakwa otuto ruuru ya site n'aka Chineke.

⁶ Ugbu a ụmụnna m ejiri m onwe m na Apọlọs mara unu atụ maka ọdịmma nke unu, ka unu nwee ike isite n'aka anyị mụta ihe site n'ihe ahụ e dere bụ nke na-asị, "Unu agafekwala ihe e dere n'akwụkwọ nsọ." Ka onye ọbụla n'ime unu hapụ iji otu onye nyaa isi ma leda ndị ọzọ anya. ⁷ Onye gwara gị na ị puru iche n'etiti mmadu ndị ọzọ? Ọ dị ihe ọbụla i nwere nke abughị ihe ị natara anata? Ọ bụ gini ka i nwere nke ị na-anataghị anata? Ma ọ buru na i natara ya, gini mere i ji anya isi dika a ga-asị na ị nataghị ya anata?

⁸ Ma ugbu a, ihe niile zuru unu oke. Ugbu a, unu aburukwala ndi ogaranya. Unu aburula eze ma anyi esoghi unu. N'ezie, o gaara ato m utoma a si na unu anorola n'ocheeze unu, ka anyi nwe ike soro unu buru eze. ⁹ Ọ na-adị m nnọọ ka Chineke o weere anyi bu ndi ozi mee anyi ndi dikarisiri ala, ndi a na-echeta naani mgbe ihe niile na-agwusi agwusi, dika ndi a mara ikpe onwu. N'ihi na-akpọtara anyi n'ihu oha mmadu mee anyi ihe nlere anya nye umu mmadu na ndi mmuo ozi. ¹⁰ Anyi aghoola ndi nzuzu n'ihu Kraist, ma unu onwe unu bu ndi maara ihe n'ime Kraist. Anyi bu ndi na-adighi ike ma unu di ike. Anyi bu ndi a juruaju na ndi a na-eleda anya, ma unu bu ndi a na-asopuru. ¹¹ Tutu ruo ugbu a, anyi na-ebu onu norokwa n'akpiri ikpo nku. Anyi enweghi ezigbo uwe anyi ji achu oyi. Ndi mmadu na-emeso anyi mmeso ojojo, ma anyi enweghi ebe obibi nke aka anyi. ¹² Aka anyi ka anyi ji aruputara onwe anyi ihe anyi na-eri. Mgbe ndi mmadu na-abu anyi onu, anyi na-agozi ha. Mgbe ha na-ata anyi ahuhu, anyi no na-enwe ndidi. ¹³ Anyi na-eji okwu di nro na-azaghachi ndi na-ekwujo anyi. Tutu ruo ugbu a, a na-emeso anyi mmeso dika anyi bu unyi ndi uwa na-azachapu, dika ihe a juruaju n'anya ndi uwa.

Aririọ

¹⁴ Anaghị m edere unu ihe ndi a ka ihere mee unu, kama ana m ede ya idu unu odu, na ido unu aka na nti, dika umu m huru n'anya. ¹⁵ Ọ bụ ezie na unu nwere otutu ndi nche, ma unu enweghi kariya otu nna. N'ihi na o bu m bu nna unu n'ime Kraist Jisos, site n'ozio ma ahụ m wetaara unu. ¹⁶ Ya mere, ana ario m unu, ka unu na-enomi ndu m. ¹⁷ N'ihi nke a, ana m ezitere unu Timoti, bu ezi nwa m onye m huru n'anya, nke kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe

anyị. O ga-echetara unu otu m si e bi ndu n'ime Onyenwe anyị Kraịst Jisọs, dika m na-akuzi ya n'ebe niile na nzuko niile.

¹⁸ Ufodu n'ime unu amalitela ifuli onwe ha elu, chee na mu enweghi ike ibiakwute unu ozo. ¹⁹ Ma site n'ike Onyenwe anyị, aga m abia ihu unu anya n'oge na-adighi anya. Mgbe m biara, aga m achoputa ihe ndi ahụ na-akpa nganga puru ime, o bughị ihe ha nwere ike ikwu. ²⁰ N'ihị na alaeze Chineke abughị ihe okwu onu kama o bu ngosiputa idi ike. ²¹ Ya mere, unu ka o diri ihoro nke unu choro. Unu choro ka m jiri utari biakwute unu, ka o bu ka m jiri obi di umeala na mmuo nke ihunanya bia?

5

Mmehie ojoo

¹ O bu akuko doro anya na-enwe ikwa iko n'etiti unu, udi nke ndi na-ekweghi ekwe na-apughi ime, ka unu na-eme. Otu onye n'ime ulo unu kporo nwunye nna ya, ha abuo e biri. ² Ma unu na-akpa nganga? Ihe unu kwesiri ime o bughị ikwa akwa na iru uju, na ime ka onye mere ihe di otu a si n'ogbakọ unu puo? ³ O bu ezie na mu na unu anoghi ugbu a, ma mu na unu nokwa n'ime mmuo. Amaala m rii onye ahụ ikpe dika a ga-asị na mu na unu no. ⁴ Eji m aha Onyenwe anyị ma ya ikpe. Mgbe unu zoro, aga m anonyere unu na mmuo. N'oge ahụ, site n'ike Onyenwe anyị Jisọs, ⁵ werenu nwoke a nyefee n'aka ekwensu, ka o taa anu ahụ ya ahuhu, ka e nwee ike izoputa mmuo ya, mgbe Onyenwe anyị loghachiri.

⁶ Inya isi unu ezighi ezi. O bu unu amaghi na nwantakiri yiist a gwakoro n'utu oka na-eme ka o koo? ⁷ Wepunu ihe n'eko achicha a no n'etiti unu, ka unu buru ndi di oheru, na ndi di ocha. N'ihị na a chulari Kraịst, bu aja nwa aturu, nke Ngabiga anyị. ⁸ N'ihị ya ka anyị mee mmemme a na-ejighi ihe na-eko achicha nke bu ihe ojoo na obi ojoo, kama ka anyị jiri achicha na-ekoghi eko nke bu obi ocha na eziokwu.

⁹ E dere m unu n'ime akwukwo ozi m, ka unu na ndi na-akwa iko ghara inwe mmeko obula. ¹⁰ O bughị ihe gbasara ndi nke uwa ndi na-akwa iko, maobu ndi anya ukwu, na ndi na-apunara mmadu ihe, maobu ndi na-ekpere arusi. O buru otu a, o putara na unu ga-esi n'uwa puo. ¹¹ Ma ugbu a, a na m edere unu ka unu na onye obula nke na-akpo onwe ya nwanna nwoke maobu nwanna nwanyị ghara imeko ihe, ma o buru na o na-ebi ndu ikwa iko, maobu nwee anya ukwu, maobu na-ekpere arusi, onye na-ekwuto ibe ya, onye

na-anụbiga mmanya oke, maọbụ onye na-apunara mmadu ihe. Unu na ndi di otu a erikola nri.

¹² Kedụ nke gbasara m ikpe ndi na-esoghi na choochi ikpe? O bughi ndi no n'ime ka unu ga-ekpe ikpe. ¹³ Chineke ga-ekpe ndi no n'ezi ikpe. "Chupunu onye ajo mmadu ahụ site n'etiti unu."*

6

O di njo iga n'uloikpe

¹ Mgbe onye obula n'etiti unu nwere esemokwu megide ibe ya, unu o puru i buru okwu ahụ gaa n'uloikpe ka ndi ajo omume kpeere unu ikpe, karịa iga ya n'ihu ndi nsọ? ² O bu na unu amabeghi na o bu ndi nsọ ga-ekpe uwa ikpe? O burukwa na unu ga-ekpe uwa ikpe, o putara na unu etozughi oke idози okwu ntakiri daputara n'etiti unu? ³ O bu na unu amataghi na o bu anyi ga-ekpe ndi mmuo ozi ikpe? Gini ga-emekwa ka anyi ghara idози okwu uka dikarisiri nta nke ndu a? ⁴ Ya mere, o buru na esemokwu di otu a adaputa n'etiti unu, unu ga-ewere okwu ahụ jekwuru ndi ibi ndu ha na-akpo nzuko ihe efu ka ha kpee ya? ⁵ Ana m ekwu nke a ime ka ihere mee unu. O ga-abu na e nweghi ike ichota o buladi otu onye maara ihe n'etiti unu, onye ga na-ekpe ikpe di n'etiti nwanna na ibe ya? ⁶ Ma lee, nwanna na-akporo nwanna ya aga ulo ikpe, ka ndi na-ekweghi ekwe kpee ha ikpe!*

⁷ Ebe unu na-enwe esemokwu nke ikpe ikpe n'etiti unu, o putara na unu bu ndi emeriri kpmkpm. N'ihu gini ka unu na-adighi ekwe ka emejo unu? N'ihu gini ka unu na-adighi ekwe ka a ghogbuo unu? ⁸ Ma unu onwe unu na-emejo, ma na-aghogbu, o buladi umunna unu n'ime Kraist. ⁹ O bu na unu amaghi na ndi na-eme ajo omume di otu a enweghi oke obula n'alaeze Chineke? Unu ekwela ka eduhie unu. N'ihu na o dighi onye obula na-akwa iko, na ndi na-eфе arusi, ndi ikom nwere nwunye na-akwa iko, na ndi ikom na-eji ndi ikom ibe ha akwa iko, ¹⁰ ndi niile na-ezu ohi, ndi anya ukwu, ndi na-anubiga mmanya oke, ndi nkwuto, maobu ndi na-apunara mmadu ihe ha nwere, agaghi eketa oke n'alaeze Chineke. ¹¹ Na mbu, ufodu n'ime unu na-ebi ndu di otu a. Ma ugbu a, a sachapula mmehie unu, doo unu nsọ nye Chineke. O bukwa site n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraist na n'ime Mmuo nke Chineke anyi ka a guru unu ka ndi ezi omume.

Mmehie ikwa iko

* **5:13** 5:13 Dit 17:7; 19:19; 21:21; 22:21,24; 24:7 * **6:6** 6:6 Nke a bukwa n'ihu ndi na-ekweghi ekwe.

¹² I na-asị, “Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime,” ma ọ bughị ihe niile ga-abara m uru. “Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi,” ma a gaghị ekwe ka ihe ọbụla na-achị m. ¹³ Unu na-asị, “E mere ihe oriri maka afọ, meekwa afọ maka ihe oriri, ma Chineke ga-emebi ma afọ ma ihe oriri.” Ekeghị ahụ anyị maka ikwa iko, kama o mere ya maka Onyenwe anyị, Onyenwe anyị dīkwa maka ahụ anyị. ¹⁴ Chineke mere ka Onyenwe anyị site n’ọnwụ bilie, ọ ga-ejikwa ike ya mee ka anyị si n’ọnwụ bilie. ¹⁵ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ akukū ahụ Kraịst? Ọ dī mma na m ga-eji ahụ Kraịst mee ka e jikọtā ya na ahụ nwanyị akwūna? Tufiaa! ¹⁶ Ọ bụ na unu amataghị na onye ya na nwanyị akwūna na-enwe mmekọrīta, ya na nwanyị ahụ bụ otu ahụ? N’ihi na e kwuru, “Ha abụọ ga-abụ otu ahụ.”† ¹⁷ Ma onye ọbụla e jikọtara ya na Onyenwe anyị, ya na onye ahụ ga-abụ otu n’ime mmụọ.

¹⁸ Gbaaranū mmehie ikwa iko ọsọ. Ọ dighị mmehie ọzọ na-emetūta anụ ahụ mmadū dīka mmehie ikwa iko. Ọ bụ mmehie mmadū na-eme megide anụ ahụ ya. ¹⁹ Ọ bụ na unu amataghị na ahụ unu bụ ụlōnsọ nke Mmụọ Nsọ ahụ Chineke nyere unu, onye bi n’ime unu? Anụ ahụ unu abụkwaghị nke unu onwe unu, kama unu bụ nke Chineke. ²⁰ E jiri oke ọnụahịa zopūta unu. Ya mere jirinū anụ ahụ unu nye Chineke otuto.

7

Ajuju banyere ọlulu dī na nwunye

¹ Ugbu a, okwu banyere ihe unu dere n’akwukwọ: “Ọ dī mma ka nwoke ghara imetū nwanyị aka.” ² Ma n’ihi ọtutū ihe omume banyere ikwa iko, ka nwoke ọbụla nwee nwunye nke aka ya, nwanyị ọbụla di nke aka ya. ³ Ka nwoke ọbụla jisie ike na-akwū nwunye ya ụgwọ mmekọ o ji ya. Nwanyị ọbụla ga-emekwara di ya otu aka ahụ. ⁴ N’ihi na nwanyị ọbụla lūrū di adighikwa achī ahụ ya, kama ọ bụ di ya na-achī ya. Otu aka ahụ, di anakwaghī achī ahụ ya, kama ọ bụ nwunye ya na-achī ya. ⁵ Ka di na nwunye hapū igbochī ibe ha mmekọrīta nke anụ ahụ ruuru ha. Karīakwa maọbū na mkpebi ha nwere n’etiti onwe ha inoro ichē nwa oge nta n’ihi inyefe onwe ha ikpe ekpere. Mgbe oge a gasirī, ha ga-agakwa n’ihu na mmekọrīta ha, ka e site otu a hapū inye ekwensu ohere inwa ha ọnwūnwa n’ihi enweghī ike ha ijide onwe ha aka. ⁶ Anaghī m enye nke a dī ka iwu, kama ọ bụ alo ka m na-atūnyere unu. ⁷ Asī m kwuo, aga m asī na ọ ga-aka mma ka mmadū niile noro dī ka m. Ma

† 6:16 6:16 Jen 2:24

onye ọbụla nwere onyinye nke Chineke nyere ya. O nyere otu onye nke a, onye ọzọ nke ọzọ.

⁸ Ma ana m agwa ndị na-anọghị n'ọnođu di na nwunye na ndị di ha nwurụ anwụ, na ọ ka mma ka ha nođu na-alughị di maọbụ nwunye, dika m onwe m nọ. ⁹ Ma ọ buru na ha apughị ijide onwe ha, ha gaa choro di maọbụ nwunye luo. O ka mma ilu di maọbụ nwunye, karịa mmadu igba ara site n'aguu nke anu ahụ.

¹⁰ Ugbu a, unu ndi nwere di na ndi nwere nwunye niile, enwere m iwu m na-enye unu. (O sighi n'aka m, kama o si n'aka Onyenwe anyi): O kwesighi ka nwanyi obula hapu di ya. ¹¹ A sikwa na o hapu di ya, ya nooro onwe ya, maobu ya laghachikwuru di ya. Ka nwoke obula gharakwa igba nwunye ya alukwaghi m.

¹² Ma ana m agwa mmadu ndi ozo (nke a abughi iwu nke Onyenwe anyi nyere). O buru na nwanna aluo nwanyi nke na-ekweghi ekwe, ya achupula ya ma o buru na nwanyi ahụ achoo inogide dika nwunye ya. ¹³ O burukwa na nwanyi kwere ekwe aluo di nke na-ekweghi ekwe, ya agbarala di ya alukwaghi m, ma o buru na di ya choro inogide dika di ya. ¹⁴ N'ih i na edoola di ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na nwunye ya, otu a kwa a na-edokwa nwunye ahụ na-ekweghi ekwe nsọ site na di ya, bu onye kwere ekwe. O buru na o dighi otu a, umu unu ga-abu ndi na-adighi ocha. Ma otu o di, ha di nsọ.

¹⁵ Ma o buru na onye ahụ nke na-ekweghi ekwe ekewapu onwe ya, ya diri otu ahụ, nke a emeghi ka nwanna anyi nwoke maobu nwanna anyi nwanyi buru ohu n'onodu di otu a, n'ih i na Chineke kporo anyi ka anyi bie ndu udo. ¹⁶ Gi nwunye, i mara maobu gi ga-azoputa di gi? Ma, gi bu di, si ana mara maobu gi ga-azoputa nwunye gi?

Onodu mmadu

¹⁷ Ka onye obula bie ndu ya dika amara Onyenwe anyi nyere ya si di, nakwa n'onodu nke Chineke kporo ya. Nke a bu iwu m na-enye n'ulo choochi niile. ¹⁸ Akporo onye obula mgbe e biri ya ugwu? Ya achola iwepu akara obibi ugwu ya. Ka onye a na-ebighi ugwu tupu okpukpo ya hapu inye onwe ya nsogbu icho uzọ a ga-esi bie ya ugwu. ¹⁹ N'ih i na o dighi mkpa ma e biri gi ugwu ma e bighi gi ugwu. Ihe kachasi mkpa bu idebe iwu Chineke. ²⁰ Ka onye obula nogide dika o di mgbe a kporo ya.

²¹ I bu ohu mgbe a kporo gi? Echegbula onwe gi n'ih i ya. Kama o buru na o di uzọ i puru isi nwere onwe gi, were ohere ahụ mee ihe ugbu a. ²² N'ih i na onye obula Onyenwe anyi Chineke kporo mgbe o bu ohu, aghola onye

nweere onwe ya n'ime Onyenwe anyị. Otu aka ahụ, onye nwerela onwe ya mgbe Onyenwe anyị kpọrọ ya aghọla ohu nke Kraist. ²³ Akwuola ugwo isi unu, unu abukwala ohu mmadu ozo. ²⁴ Umunna m, n'onodu obula mmadu no mgbe a kpọrọ ya, ya nogidesie ike n'ime Chineke.

Ndi na-alubeghi di

²⁵ Ihe banyere umu agboghọ na-amaghi nwoke. Enweghi m iwu obula site n'aka Onyenwe anyi banyere ajuju a, ma aga m ekwu uche nke aka m dika onye sitere n'ebere nke Onyenwe anyi kwesiri ntukwasị obi. ²⁶ Echere m na o ka mma ugbu a, n'ihhi nsogbu nke na-abianu ka onye obula noduru onwe ya dika o siri noro ugbu a. ²⁷ I luola nwanyi? Achola nkewa. O bu na i lubeghi nwanyi? Ejela icho onye i ga-alu. ²⁸ Ma o buru na i kpebie n'obi gi ilu nwunye, i meghe mmehie obula; o burukwa na nwaagboghọ ekpebie na o ga-alu di, o meghe mmehie. Ndi luru di na nwunye ga-enwe otutu nsogbu n'ime uwa. O ga-amasi m igbochiri unu nsogbu ndi ahụ.

²⁹ Ihe unu kwesiri ima, umunna, bu na oge anyi nwere foduru naani ntakiri, site ugbu a gaa n'ihu ndi nwere nwunye ga-adi ndu ha dika ndi na-enweghi. ³⁰ Ka ndi na-akwa akwa bie ndu dika ndi ihe anaghi ewute, ka ndi na-achi ochi diri ka ndi obi na-adighi ato utu. Ka ndi na-azu ahia diri dika ndi na-enweghi ngwa ahia obula. ³¹ Ka ndi na-etinye oge n'ihe utu nke uwa hapu ibi ndu icho iritecha ihe niile di n'uwa n'uru. N'ihhi na uwa, otu o di ugbu a, bu ihe na-agabiga agabiga.

³² Unu emela ihe ga-ewetara unu oke echiche. Nwoke na-alubeghi nwanyi nwere ohere iji oge ya niile ruora Onyenwe anyi oru. O nwekwara ohere igbalisi ike ime ihe ga-atu Onyenwe anyi utu. ³³ Ma nwoke nwere nwunye na-echegbu onwe ya banyere ihe igbo mkpa nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atu nwunye ya utu. ³⁴ O na-enwekwa obi abuo n'ihe obula o choru ime. Otu a ka o dikwa nye nwaagboghọ na-alubeghi di maobu onye nke na-amabeghi nwoke, nchegbu ya bu banyere ihe nke Onyenwe anyi. Ochicho ya bu ka o di nsu n'anu ahụ ya na n'ime mmuo ya. Ma nwanyi nwere di na-echegbu onwe ya banyere ihe nke uwa a, otu o ga-esi mee ihe ga-atu di ya utu. ³⁵ Ana m ekwu ihe ndi a maka o di mma nke unu onwe unu, o bughu igbali igbochi unu, kama o bu ka unu nwee ike bie ndu unu n'uzo kwesiri ekwesi, werekwa ihunanya zuruoke ruora Onyenwe anyi oru.

³⁶ O buru na nwoke obula enweghi ike ijide onwe ya n'ihhi aguu mmekorita nke nwoke na nwanyi na-agu ya n'ebe

nwaagboghọ ya na ya kpebiri ilu nọ, ya mee ihe o na-achọ, o meghi mmehie obula, ha luo di na nwunye. ³⁷ Ma o buru na onye obula ekpebie n'obi ya, ma nwee ike ijide onwe ya, ka o si n'enweghi mmanye obula idebe nwaagboghọ e kwuru na o ga-alu na-enweghi mmeko obula, o bu ihe di mma ka o mere. ³⁸ Ya mere, onye ahụ luru nwaagboghọ o kwuru na o ga-alu mere nke oma, ma onye kpebikwara na o gaghị alu mekwara nke oma karịa.

³⁹ Njikota e jikotara nwunye na di ya na-adị ire naanị mgbe di nwanyị di ndu. O buru na di ya anwuo o nwere ike ilu di ozo, ma o luo ya n'ime Onyenwe anyi. ⁴⁰ N'uche m, o ga-enwe onu n'obi ya karịa ma o buru na o lughị di ozo. Ana m echekwa na mu onwe m nwekwara Mmuo nke Chineke.*

8

Anu e ji churo arusi aja

¹ Ugbu a, n'okwu banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi ma na onye obula nwere amamihe. Amamihe nafuli mmadu elu mee ka o nyaa isi. Ma ihunanya na-ewuli elu. ² O buru na o di onye si na ya maara ihe niile, onye ahụ amatabeghi ihe o kwesiri imata. ³ Ma onye ahụ huru Chineke n'anya bu onye o maara.

⁴ Ya mere, ihe banyere nri a churu n'aja nye arusi, anyi maara na "Arusi abughi ihe obula n'uwa", matakwa na "Chi ozo adighi ma o bughi otu Chineke." ⁵ A sikwa na arusi a na-akpo chi di, ma ha no n'eluigwe maobu n'uwa (n'ezie otutu "chi" na "ndi nwe mmadu" di otu a di). ⁶ Ma n'ebe anyi no, anyi maara na o bu naanị otu Chineke di, onye bu Nna, onye kere ihe niile, na onye anyi na-adị ndu n'ihia ya. O bukwa naanị otu Onyenwe anyi ka anyi nwere, onye bu Jisos Kraist, onye e sitere n'aka ya kee ihe niile, onye na-enyekwa anyi ndu.

⁷ Ma otu o di, o bughi onye obula nwere ihe omuma a. Ufodu n'ime ndu ha niile, ha na-ele arusi anya dika chi di ndu. Ha na-echekwa na ihe obula e ji churo arusi aja, na o bu chi di ndu ka e ji ya churo aja. N'ihia nke a, mgbe obula ha riri ihe e ji churo aja nye arusi, o na-ewute mmuo ha nke ukwu n'ihia na akonuche ha esighi ike, o na-emerukwa ya. ⁸ Ma o bughi nri ga-eme ka anyi na Chineke di na mma. Ma anyi riri ma anyi erighi, o dighi ihe oheru anyi ga-enweta. O dikwaghị ihe na-efunari anyi.

* 7:40 7:40 Ndumodu ndi a m nyere unu si na Mmuo nke Chineke.

⁹ Ma lezienụ anya, otu o si dị, ka ike unu nwere ime ihe ọbụla dị unu mma, ghara ịghọ ihe ịsọ ngọngọ dirị ndị na-adighị ike n'okwukwe ha. ¹⁰ N'ihị na ọ buru na ndị ọzọ ahụ gi, gi onye nwere akonuche, ka ị nọ, na-eri nri n'ụlọ arụsi, ọ bụ na ha agaghị eche na ha bụ ndị okwukwe ha na-esighi ike, ga-enwe obi ike soro gi rie nri a goro arụsi? ¹¹ N'uzo dị otu a, ndị kwere ekwe na-adighị ike, ndị Kraist nwuru n'ihị ha, na-esite n'ihe mmụta gi laa n'iyi. ¹² Cheta na ọ bụ mmehie i mere megide Kraist, mgbe unu na-emegide mmuọ nwanne gi n'ime Kraist, n'ihị n'akonuche ha esighi ike. ¹³ N'ihị nke a, ọ buru na ihe oriri ga-eme ka nwanna m mee mmehie, agaghị m eri anụ ọzọ, ka m ghara ime ka nwanna m maa n'onyia.

9

Pọl mere onwe ya ihe imaatụ

¹ Abughị m onye nwe onwe ya? Abughị m onyeozị Kraist? Ọ bụ na m ahughị Jisọs Onyenwe anyị? Unu abughị ihe ngosiputa ọrụ m ruru n'ime Onyenwe anyị? ² Ọ buru na m abughị onyeozị n'ebe ndị ọzọ nọ, n'ebe unu nọ, abụ m onyeozị n'eziokwu n'ihị na unu bụ akara nke ọrụ onyeozị m n'ime Onyenwe anyị.

³ Ihe ngopu m nye ndị ahụ na-enyocha m bụ nke a. ⁴ Ọ bụ na anyị enweghị ike iri ihe oriri na inu ihe onunụ? ⁵ Ọ bụ na anyị enweghị ike iduru nwunye onye bụ onye kwere ekwe gaa ebe ọbụla anyị na-aga dika ndị ozi ọzọ na-eme, na dika umunne Onyenwe anyị na Sefas na-emekwa? ⁶ Ọ ga-abụ naanị mụ na Banabas bụ ndị na-enweghị ike ihapu iru ọrụ maka ihe anyị ga na-eri?

⁷ Olee onye agha unu maara nke na-esi n'akpa ya akwu onwe ya ugwo onwa? Ka ọ dị onye ọrụ ubi vainị unu maara nke na-adighị eri mkpuru e si n'ubi ahụ weta? Olee onye ozuzu aturu unu maara nke na-adighị anụ mmiri ara e si n'igwe aturu ọ na-azu apiputa? ⁸ Anaghị m ekwu ihe a n'ihị na ha bụ ihe na-eme ubochi niile n'etiti ndị mmadu? Akwukwo iwu, o kwukwaghị otu ihe ahụ? ⁹ N'ihị na e dere ya n'iwu nke Mosis, "Ekechila onu ehi mgbe ọ na-azocha mkpuru oka."* Unu chere na ọ bụ naanị ehi ka Chineke bu n'obi kwuo okwu a? ¹⁰ E, n'ihị anyị ka eji dee ya n'akwukwo. N'ezie, e dere ihe ndị a n'ihị anyị, n'ihị na onye ruru ọrụ n'ubi na onye na-azocha mkpuru di n'ubi ahụ, na-eme nke a n'olileanya na o kwesiri iketa oke site na mkpuru e si n'ubi ahụ weta. ¹¹ Mkpuru anyị kuru n'ime obi unu bụ mkpuru nke mmuọ. Ọ ga-abụ ihe ojoo ma anyị

* 9:9 9:9 Dit 25:4

sị unu nyetụ anyị ufọdu n'ime akunuba unu? ¹² O buru na ndi ozo kwesiri iketa uru di otu a n'ahu unu, o bu na anyi ekwesighi iketa karja?

Ma o dibeghi mgbe anyi rioro unu ihe obula, kama anyi na-agbalisi ike ihu na o dighi ihe ga-egbochi unu iji ezi obi na-ege nti n'ozio ma Kraist nke anyi wetara.

¹³ O bu na unu amataghi na ndi na-aru oru n'ulonso ukwu na-esi n'ulonso ahụ na-eweta ihe ha na-eri? Ndi na-agbakwa odibo n'ebe ichu aja na-eketakwa oke n'ihe eji chuo aja? ¹⁴ N'otu aka ahụ kwa, Onyenwe anyi ekwuola na ndi niile na-ekwusa ozio ma ya ga-esi n'ozio ma eweta nri ha ga-eri di ndu.

¹⁵ Ma o nweghi mgbe m jirila ike ndi a m nwere irite uru n'oru m nara ndi mmadu ihe. Anaghi m ede nke a n'akwukwo ka a na-ebutere m ihe onyinye. N'ih na o kaara m mma ka m nwuo kama m ga-ekwe ka onye obula mee ka inya isi m buru ihe efu n'ih ihe onyinye. ¹⁶ Anaghi anya isi n'ih na ana m ezisa ozio ma, maka na nke ahụ bu oru e nyere m n'iwu ka m ruo. Ahuhu diiri m ma o buru na m ezisaghi ozio ma. ¹⁷ A si na m ji aka m hoputa onwe m iru oru a, agaara m enwe ugwo oru, ma na o buru na o sighi n'uche aka m, unu mara na-ahanyere m ya n'aka. ¹⁸ Gini bu ugwo oru m? Ugwo oru m bu onu m na-enwe site n'izisa ozio ma a, na-anaghi onye obula ugwo oru obula, ma obu ihe ruru m dika onye na-ezisa ozio ma ahụ.

Pol ji inwe onwe ya jee ozi

¹⁹ O bu ezie na-abughi m ohu onye obula, ma emeela m onwe m ohu nye mmadu niile ka m nwee ike site n'uzo di otu a rite otutu mkpuruobi n'uru nye Kraist. ²⁰ N'ebe ndi juu no, ana m eme dika onye juu, ka m nwee ike rite ndi juu n'uru. N'etiti ndi no n'okpuru iwu, ana m emekwa dika otu n'ime ndi no n'okpuru iwu (n'agbanyeghi na mu onwe m anoghi n'okpuru iwu), ka m si otu a nwee ike rite ndi no n'okpuru iwu n'uru. ²¹ N'ebe ndi na-anoghi n'okpuru iwu no, emere m onwe m ka onye na-anoghi n'okpuru iwu (ma nke a aputaghi na m na-akwusi ime ihe iwu Chineke na-achọ. Ana m emekwa dika onye no n'okpuru iwu Kraist), ka m nwee ike rite ndi na-anoghi n'okpuru iwu n'uru. ²² N'ebe ndi na-adighi ike no, ana m emekwa dika ha, ka m nwee ike rite ndi na-adighi ike n'uru. Otu obula mmadu si diri, ana m agbali choo uzo m ga-esi mee ka o nabata m, ka m nwee ike site n'uzo niile obula zoputa ufodu. ²³ Ana m eme ihe ndi a niile n'ih ozio ma, ma ka m nwekwa ike keta oke na gozi ya.

Mkpa o di mmadu ikwanyere onwe ya ugwu

²⁴ Unu amataghị na mgbe ọtụtụ mmadụ na-agba ọsọ ịsọ mpi, ọ bụ naanị otu onye na-enwe ihe onyinye nke mbụ? Ya mere, gbasienụ ọsọ ike, ka unu nweta onyinye ahụ. ²⁵ Ndị na-ejikere ịgba ọsọ maọbụ egwuregwu ọzọ na-enwe ntachiobi n'ọtụtụ ahụhụ nke ya na ọzụzụ so. Ha na-azụ onwe ha naanị ka ha nweta okpueze okoko osisi na-emebi emebi. Ma ọsọ anyị na-agba bụ ka anyị nweta okpueze nke na-apughị imebi emebi. ²⁶ Ọ bụ nke a mere m ji na-agba ọsọ a na-eleghị anya n'azụ, maọbụ kụọ ọkpọ dika m na-akụ ifufe. ²⁷ Ma ana m azụ ahụ m, na-enye ya ahụhụ mee ya ka ọ buru ohu, ka mụ onwe m ghara ị bụ onye a juru aju mgbe m kwusasiri ozioma nye ndị ọzọ.

10

Ido aka na ntị banyere ime mmehie

¹ Umunna m, achoghị m ka unu chefu o ihe mere nna nna anyị ha mgbe ha jere ije n'ime ọzara. O ji igwe ojii duo ha. O mekwara ka ha si n'etiti Osimiri Uhie gafee. ² N'ime igwe ojii ahụ, na n'ime osimiri ahụ e tinyere ha niile na baptizim, dika ndị na-eso ụzọ Mosis. ³ Ha niile rikwara ihe oriri nke mmụọ ahụ. ⁴ Ha nkwara mmiri mmụọ ahụ, mmiri sitere n'oke nkume mmụọ ahụ, nke na-eso ha. Oke nkume ahụ bụ Kraist n'onwe ya. ⁵ N'ihe ndị a niile, omume ha amasighi Chineke. N'ih i nke a, ọ lara ha n'iyi n'ime ọzara.

⁶ Ugbu a, ihe ndị a niile bukwa ihe ido aka na ntị nye anyị, ka anyị hapu ibu ndi agu ime ihe ojo na-agu dika ha. ⁷ Unu abula ndi na-ekpere arusi dika ufodu ha mere. Dika e dere ya, "Ndi a noduru ala iri ihe na inu ihe onunu, biliekwa oto gwurie egwu ime onwe ha obi uto."* ⁸ Ka anyi ghara ikwa iko dika ufodu n'ime ha mere, iri puku mmadu abuo na ato n'ime ha nwuo n'otu ubochi. ⁹ Ka anyi hapu inwa Kraist onwunwa dika ufodu n'ime ha si nwaa Chineke. E mere ka agwo tagbusie ha. ¹⁰ Ka anyi hapukwa itamu ntamu dika ufodu ha mere ma buru ndi Mmuo ozi onwu tigburu.

¹¹ Ihe ndi a niile dakwasiri ha ka ọ buru ihe ilere anya nye anyi. E dekwara ha n'akwukwo ka ha buru anyi ihe ido aka na ntị n'ih i na anyi bi n'oge a mgbe ogwugwu ihe niile di nso. ¹² Ya mere, ọ buru na ị na-eche na ị guzosiri ike, lezie anya ka ị ghara ida. ¹³ O nweghi onwunwa obula nwara unu nke abiakwutebeghi mmadu. Chineke kwesiri ntukwas iobi, ọ gagh i ekwe ka a nwaa unu kari ike unu. Kama mgbe a na-anwa unu, ọ ga-enye unu ike imeri onwunwa ma gosikwa unu uzo mgbapu n'ime ya.

* 10:7 10:7 Ọpụ 32:6

Oriri arusi na Oriri nke Onyenwe anyi†

¹⁴ Ya mere, ndi enyi m huru n'anya, gbaaranu ikpere arusi oso. ¹⁵ Ana m agwa ndi nwere uche okwu, unu onwe unu tulenu ihe m na-ekwu. ¹⁶ Iko ngozi ahụ nke anyi na-agozi, o bughị iketa oke site n'obara Kraist? Achicha nke anyi na-anya, o bughị iketa oke n'ahụ Kraist? ¹⁷ N'ih i na otu achicha di, o bu ezie na anyi di otutu, anyi bu otu ahụ, n'ih i na anyi niile na-eketa oke n'otu ogbe achicha ahụ.

¹⁸ Chetanu ka ndi Izrel siri mee: o bu na ndi na-eri ihe eji chuo aja abughị ndi nnweco n'ebe ichu aja? ¹⁹ Gini ka okwu ndi a m na-ekwu putara? Na arusi, maobu ihe a churu n'aja nye arusi bu ihe obula, maobu na o bughị ihe? ²⁰ Mba! Ihe m na-ekwu bu na ndi niile na-achuru arusi aja jikotara onwe ha n'otu obi ichuru ekwensu aja ahụ. O bughị Chineke. Achokwaghị m ka unu buru ndi e jikotara ha na ekwensu.‡ ²¹ Unu apughị inu site n'iko Onyenwe anyi ma nuokwa site n'iko ekwensu; unu apughikwa inwe oke site na tebul Onyenwe anyi na tebul ekwensu. ²² Anyi na-achọ ime ka iwe wee Onyenwe anyi? Anyi di ike kariya ya?

Inwe onwe nke ndi kwere ekwe

²³ I na-asị, "Enwere m ike ime ihe niile m maara na m kwesiri ime," ma o bughị ihe niile ga-abara m uru. "Enwere m ike ime ihe niile m maara ziri ezi," ma o bughị ihe niile nwere ike inyere anyi aka. ²⁴ Ka onye obula hapu icho odimma nke onwe ya, kama odimma nke ndi ozo.

²⁵ Rie ihe bu anu obula e rere n'ahia na-ajughị ajuju obula n'ih i akonuche. ²⁶ N'ih i na, "Uwa na ihe niile di n'ime ya bu nke Onyenwe anyi."§

²⁷ O buru na onye na-ekweghị ekwe akpoo unu oriri, unu kpebie ije, riekwanu nri obula e nyere unu na-ajughị ajuju n'ih i akonuche. ²⁸ Ma o buru na e nwee onye gwara gi, "A churu ihe a n'aja." Unu erila nri ahụ, maka onye ahụ mere ka unu mata, na n'ih i akonuche. ²⁹ Akonuche nke m na-ekwu maka ya abughị nke gi, kama o bu maka nke onye ahụ. N'ih i gini ka mnwere onwe m ga-eji buru ihe akonuche onye ozo ga-ekpe ikpe? ³⁰ O buru na m nwere ike inye ekele, were nri m rie, olee otu e si ekwuto m n'ih i ihe ahụ m nyere Chineke ekele banyere ya?

³¹ Ihe obula i na-eme, ma unu na-eri ihe maobu na-anu ihe, na-emenu ha niile maka otuto nke Chineke. ³² Unu emejola ndi Juu maobu ndi Griik, ma o bukwanu nzuko Chineke. ³³ Na-agbalisinu ike ime dika m si eme. N'ih e obula m na-eme, ana m ejisi ike ime ihe ga-atu onye obula

† 10:13 10:14 Ufodu na-akpo ya Oriri nsọ. ‡ 10:20 10:20 Maobu, mmuo ojoo

§ 10:26 10:26 Abu 24:1

ụto. Anaghị m achọ ọdịmma nke m naanị, kama ọ bụ ọdịmma nke mmadụ ibe m, ime ka a zọputa ha.

11

1 Unu bụrụ ndị na-eñomi m, dika m si eñomi Kraịst.

Omume kwesiri ekwesi n'oge ofufe

2 Ana m aja unu n'ihị na unu na-echeta m n'ihị niile, nakwa n'ihị na unu na-ejisikwa ozizi ahụ enyere unu n'aka ike, dika m nyere ha n'aka unu idebe. ³ Ma achọrọ m ka unu mata na dika Kraịst bụ isi nwoke ọbụla, otu a ka nwoke ọbụla si bụrụ isi nwunye ya. Chineke bụkwa isi Kraịst. ⁴ Nwoke ọbụla kpuchiri isi ya mgbe ọ na-ekpe ekpere maọbụ na-ebu amụma* na-emenye isi ya ihere. ⁵ Ma nwanyị ọbụla na-ekpe ekpere maọbụ na-ebu amụma, ma o kpuchighị isi ya, na-emenye isi ya ihe ihere, n'ihị na ọ dika nwanyị kpuchara isi ya. ⁶ Ọ bụrụ na nwanyị ọbụla achọghị ikechi isi ya, ya kpuchaa ya. A sịkwa na ọ bụkwanụ ihe ihere na nwanyị kpuchara isi ya, ka nwanyị kechie isi ya.

⁷ Ma nwoke ekwesighị ikpuchi isi ya, n'ihị na nwoke bụ onyinyo na otuto nke Chineke, ebe nwanyị bụ otuto nke nwoke. ⁸ E si na nwoke kee nwanyị, ma e sighị na nwanyị kee nwoke. ⁹ E keghị nwoke maka nwanyị, ma e kere nwanyị maka nwoke. ¹⁰ N'ihị nke a, nwanyị kwesiri ikpuchi isi ya igosi na ọ nọ n'okpuru di ya, maka ndị mmụọ ozi. ¹¹ Ma otu ihe si dị n'ime ndụ anyị na-adị n'ime Onyenwe anyị, nwoke adighị ma e wepụ nwanyị, nwanyị adighikwa ma e wepụ nwoke. ¹² N'ihị na dika nwanyị siri na nwoke pụta na mbụ, otu a ka a na-esitekwa n'ahụ nwanyị muputa nwoke. Ma ha niile si n'aka Chineke pụta.

¹³ Achọrọ m ka unu tule ihe a n'onwe unu, ọ dị mma ka nwanyị ghebe isi ya oghe mgbe ọ na-ekpe ekpere nye Chineke? ¹⁴ Unu matakwarara nke ọma na ọ bụ ihe ihere na nwoke ga-ebu agiri isi di ogologo. ¹⁵ Ma ọ bụrụ na nwanyị enwee agiri isi di ogologo ọ bụ ihe otuto nye ya n'ihị na e nyere ya agiri isi di ogologo ka ọ bụrụ ihe mkpuchi. ¹⁶ Ọ bụrụ na onye ọbụla na-arụ ụka banyere omenaala nke a, anyị onwe anyị na nzukọ Chineke niile enweghị omenaala ọzọ banyere nke a.

Omume kwesiri ekwesi n'oge Oriri Nso

¹⁷ N'ime ntuziaka ndị a, enweghị m otuto nye unu n'ihị na mgbe unu zukọtara omume unu na-eweta ihe ọjọọ karịa ihe ọma. ¹⁸ Na mmalite, ihe m na-anụ bụ na mgbe niile unu zukoro dika chọochi, irụ ụka nke na-ebute nkewa na-adị

* 11:4 11:4 Maọbụ, na-akuzi ihe

n'etiti unu. E kwenyekwara m na ụfọdụ ihe ndị a m nuru bu eziokwu. ¹⁹ N'ezie ụdị nkewa di otu a aghaghị idi n'etiti unu ka e nwee ike mara ndi Chineke nabatara. ²⁰ Mgbe unu zukotara, o bughị nri anyasi nke Onyenwe anyi ka unu na-eri. ²¹ N'ihì na mgbe unu na-eri nri, ụfọdụ n'ime unu na-eri nri anyasi nke aka ha. Nke mere, n'otu onye na-anọ aguu ebe onye ozo na-anubigakwa mmanya oke. ²² A ga-akpo nke a gini? O bu na unu enweghi ulo ebe unu ga-anọ rijuo afọ ma nujuokwa afọ? Ka o bu na unu na-eleli nzuko Chineke na emenye ndi na-enweghi ihe ihere? Gini ka m ga-agwa unu? Aga m eto unu maka nke a? Agaghị m eto unu maka nke a.

²³ N'ihì na ihe m ziri unu bu ihe Onyenwe anyi ziri m. N'abalị ubochi ahụ a rara ya nye, Onyenwe anyi Jisọs weere otu ogbe achicha. ²⁴ Mgbe o nyechara ekele, o nyawara ya si, **"Nke a bu ahụ m nke a na-enye maka unu. Na-emenu nke a iji cheta m."** ²⁵ N'uzo di otu a kwa, o bulitere otu iko mmanya mgbe ha risiri nri si, **"Iko a bu ogbugba ndu ohuru n'obara m. Oge obula unu na-anu ya, na-emenu nke a iji na-echeta m."** ²⁶ N'ihì na mgbe obula unu na-eri achicha ahụ na-anukwa iko a, unu na-ekwusa onwu Onyenwe anyi ruo mgbe o ga-abia ozo.

²⁷ Ya mere, o buru na onye obula erie achicha Onyenwe anyi maobu nuo iko Onyenwe anyi n'uzo na-ekwesighi ekwesi, onye ahụ na-emehie megide anu ahụ Onyenwe anyi na obara Onyenwe anyi. ²⁸ O bu nke a mere o ji buru ihe di mkpa ka onye obula nyochaa onwe ya nke oma tupu o rie achicha ahụ maobu nuo iko ahụ. ²⁹ N'ihì na onye obula na-eri achicha ahụ maobu nuo site n'iko ahụ na-echeghi echiche, o na-eri, na-anutakwara onwe ya ikpe omuma, ma o buru na o tuleghi uche banyere ahụ Kraist. ³⁰ O bu nke a mere otutu n'ime unu ji buru ndi ahụ na-esighi ike, ndi no n'oria na ndi dara n'ura onwu. ³¹ O buru na anyi enyochaa onwe anyi nke oma, anyi agaghị adaba n'ikpe. ³² Ma otu o di, mgbe Onyenwe anyi na-ama anyi ikpe n'uzo di otu a, a na-ezi anyi otu e si ebi ezi ndu n'ihì ka a ghara imako anyi na ndi uwa ikpe.

³³ Ya mere, umunna m, mgbe unu biakotara iri nri, chere nu ibe unu. ³⁴ O buru na aguu aguo onye obula ya rie nri n'ulo ya, ka o hapu iwetara unu ikpe omuma.

Aga m enye ntuziaka banyere ihe niile ndi ozo mgbe m biara.

12

Onyinye Mmuo Nso na-enye

¹ Ugbu a ụmụnnna m, achọrọ m ka unu mata ihe gbasara onyinye nke Mmụọ Nsọ na-enye. ² Unu matara na mgbe unu bụ ndị na-amaghị Chineke, e duru unu n'otu ụzọ maọbụ nke ọzọ, duhie unu ụzọ iso arụsị ndị ahụ dara ogbi. ³ Ya mere, achọrọ m ka unu ghọta nke ọma na ọ dịghị onye ọbụla na-ekwu okwu site n'odudu Mmụọ nke Chineke, pụrụ ị si, "Ka Jisọs buru onye a buru onụ." Ọ dịkwaghị onye ọbụla pụrụ ikwu, na "Jisọs bụ Onyenwe anyị," ma ọ bughị site na Mmụọ Nsọ.

⁴ Onyinye amara dị iche iche dị, ma otu Mmụọ Nsọ ahụ na-enye ha niile. ⁵ E nwekwara ụdị ije ozi dị iche iche, maọbụ otu Onyenwe anyị ahụ ka a na-ejere ozi. ⁶ Ụdị ike dị iche iche nke eji arụ ọrụ dịkwa, ma otu Chineke ahụ na-etinye ike ndị a n'ime onye ọbụla iji jee ozi.

⁷ Ọ na-enyekwa onye ọbụla amara izepụta ike nke Mmụọ Nsọ maka ọdịmma mmadụ niile. ⁸ Mmụọ Nsọ na-enye otu onye onyinye ikwu okwu amamihe, na-enyekwa onye ọzọ onyinye ima ihe ọmụma, site n'otu Mmụọ ahụ. ⁹ Otu Mmụọ nsọ a na-enye onye ọzọ onyinye inwe okwukwe, na-enyekwa onye ọzọ onyinye inwe ike igwọ ọriá. ¹⁰ Onye ọzọ ka ọ na-enye onyinye iru ọrụ itụnanya, onye ọzọ ike ibu amụma. Onye ọzọ ka ọ na-enye ike ikowa ụdị mmụọ dị iche iche, ma onye ọzọkwa ka ọ na-enye ike isụ asụsụ dị iche iche. Ma ọ na-enyekwa onye ọzọ ike ikowa ihe onye na-asụ asụsụ ndị a na-ekwu. ¹¹ Ọ bụ otu Mmụọ ahụ na-enye onyinye ndị a niile. Ọ na-enye onye ọbụla onyinye dị iche iche dika Mmụọ Nsọ si kpebie.

Otu ahụ ma otutu akukụ

¹² Dika ahụ anyị si nwe akukụ dị iche iche, ma burukwa otu ahụ, n'agbanyeghị na o nwere otutu akukụ, otu a ka anụ ahụ Kraịst dịkwa. ¹³ Site n'otu Mmụọ Nsọ ahụ ka e mere anyị niile baptizim n'otu n'otu, ma ndị Juu ma ndị Griik, ma ohu ma ndị nwe onwe ha. E meela ka anyị nụọ ọbara ya, n'ime njikọ nke otu Mmụọ Nsọ ahụ. ¹⁴ Ahụ mmadụ abughị naanị otu akukụ, kama o nwere otutu akukụ ahụ.

¹⁵ Ọ buru na ukwụ asị, "N'ihì na-abughị m aka, esoghị n'ahụ," nke a agaghị egbochi ya ka ọ gharakwa ibu otu n'akukụ anụ ahụ. ¹⁶ Otu a kwa, ọ buru na ntị asị, "Ebe m na-abughị anya abughị m otu akukụ anụ ahụ." Okwu a kwa agaghị eme ka ntị ghara ibu akukụ anụ ahụ. ¹⁷ Ọ buru na ahụ niile bụ anya, olee ka ahụ ga-esi nụ ihe? Ọ burukwa na ahụ mmadụ bụ naanị ntị ọ ga-esi aña nụ isisi ihe ọbụla? ¹⁸ Ma otu ihe si dị, Chineke debere n'otu n'otu akukụ niile dị n'ahụ dika o si chọọ. ¹⁹ A si na akukụ niile

dị n'ahụ bụ otu ihe, kedụ ebe ahụ ga-adi? ²⁰ Otu ọ dị, ọ bụ ezie na ihe dị n'ahụ dị ọtụtụ, ma ha niile bụ otu ahụ.

²¹ N'ihì nke a, anya enweghị ike ịgwa aka sị, "Achoghị m gi, n'ihì na ị dighị m mkpa." Isi agakwaghị agwa ụkwụ sị, "Achoghị m inyeaka gi." ²² Kama ọ bụ akụkụ ahụ anyị ndị na-esighị ike bụ ndị dị anyị mkpa karịa. ²³ E e, akụkụ ndị ahụ anyị na-eche na ha adighị mkpa ka anyị na-eji nsopurụ na-elekọta. Akụkụ ndị ahụ na-ekwesighị ile anya ka anyị na-enye ugwu, ma na-ekpuchi ha. ²⁴ Ma anyị adighị esi otu a elekọta akụkụ ahụ ndị ahụ anya na-ahụ n'uzo pụrụ iche, n'ihì na Chineke kpachapụrụ anya mee ka akụkụ ndị ahụ dīkarisiri nta buru nke anyị kwesiri inye nsopurụ karịa. ²⁵ N'uzo dị otu a, nkewa ọbụla adighị n'ahụ mmadu. Akụkụ ọbụla maara mkpa ibe ya, ha na-egboritakwara onwe ha mkpa ha. ²⁶ Ọ buru na otu akụkụ enwe nsogbu, akụkụ ndị ọzọ ga-eketa oke na nsogbu ahụ. Ọ burukwa na otu akụkụ emee ihe ga-eweta otuto ọ bụ ahụ niile na-enwe otuto ahụ.

²⁷ Ugwu a, unu niile n'otu n'otu bụ otu anụ ahụ Kraịst. Unu bukwa akụkụ ahụ ya n'otu n'otu, burukwa ndị dị mkpa n'ahụ ahụ. ²⁸ Nke a bụ ufodu n'ime akụkụ dị iche iche Chineke tinyere na chọochi; nke mbu bụ ndị ozi, ndị amuma, ndị nkuzi, ndị na-arụ ọrụ ịtunanya, ndị na-agwo ọrịa, ndị pụrụ inyere mmadu ibe ha aka, ndị nwere onyinye ịchikọta ihe niile n'usoro, na ndị na-asụ asusu dị iche iche. ²⁹ Ha niile, ha bụ ndị ozi? Ha niile ha bụ ndị amuma? Ha niile ha bụ ndị nkuzi? Ha niile ha bụ ndị ọrụ ebube? ³⁰ Ha niile ha nwere onyinye ịgwo ọrịa? Ha niile ha na-asụ n'olu dị iche iche? Ha niile ha nwere onyinye nke ịkọwa asusu dị iche iche? ³¹ Ugwu a, gbalisienụ ike inweta onyinye kachasi di elu karịa.

Ịhunanya kachasi mkpa

Ma aga m ezi unu uzo nke kachasi ihe a niile mma.

13

Ịhunanya

¹ A sị na m na-asụ asusu di iche iche nke ndi mmadu maobu nke ndi mmuo ozi, ma ahughị m mmadu ibe m n'anya, abu m naani ogene na-eme uzu maobu mbadamba efere na-ada uda. ² A sika na m nwere onyinye ibu amuma, buru onye puru ikwu ihe niile gaje ime n'oge di n'ihu, na onye maara ihe niile, a sika na m nwere okwukwe nke m puru isite na ya nye ugwu buru ibu iwu si ya site n'ebe o no gaa n'ebe ozo, ma ahughị m mmadu ibe m n'anya, abughị m ihe obula. ³ A sika na m ewere ihe niile m nwere nye ndi ogbenye, werekwa anu ahụ m nye

ka ere ya oku n'ihika m nyaa isi, ihe ndi a niile abaghi uru, ma m enweghi ihunanya.

⁴ Ihunanya na-enwe ogologo ntachiobi, na-enwekwa obi ebere. O dighi ekwo ekworo, o naghị enwe anya ukwu, o naghị anya isi. O nakwaghị ebuli onwe ya elu. ⁵ O naghị eme ihe na-akpasu iwe, o naghị achọ ihe nke naanị ya, o naghị ewe iwe ojiiso. O nakwaghị aguko ihe ojojo niile e mere ya. ⁶ O dighi anuri onu n'ihe ojojo, kama o na-anuri n'eziokwu. ⁷ O na-edi ihe niile, o na-ekwerekwa ihe niile, o na-enwekwa olileanya na-anagide ihe obula daputara.

⁸ Ihunanya adighi agwu agwu. Ma ibu amuma niile ga-emesia kwusi, onyinye isu asusu di iche iche ga-akwusikwa. Otu a, ihe omuma niile ga-agabiga. ⁹ N'ihina omuma anyi ezughi oke, ibu amuma anyi ezukwaghị oke. ¹⁰ Ma mgbe anyi ruru n'izuoke, ezughi oke agaghi adikwa. ¹¹ Mgbe m bu nwata, ekwuru m okwu dika nwata, echiche m niile bu echiche nwata. Izuzu obi m niile bukwa nke nwata. Ma mgbe m toro ghoo dimkpa, adighikwa m akpa agwa dika nwata ozo. ¹² Ugbu a, anyi na-ahu inyogho inyogho dika anyi na-ele anya n'enyoma ma mgbe ahụ anyi ga-ahụ ihu na ihu. Ugbu a, ihe m mara ezughi oke, ma mgbe ahụ aga m amazu, dika m bu onye a mazuru.

¹³ O di ihe ato na-adigide adigide. Ha bu okwukwe, olileanya, na ihunanya. Ma n'ime ha niile, ihe kachasi ha niile bu ihunanya.

14

Onyinye ndi ozo Mmuo Nso na-enye

¹ Ka ihunanya buru isi ihe unu na-achọ. Chosienụ onyinye nke Mmuo Nso ike, nke ka nke onyinye inwe ike ibu amuma. ² Onye obula na-asu asusu o na-amughị amu, bu Chineke ka o na-agwa okwu, o bughị mmadu. N'ezie, o dighi onye na-aghota ihe o na-ekwu; n'ihina okwu o na-ekwu bu ihe omimi site n'ike Mmuo Nso. ³ Ma onye obula na-ebu amuma na-ezisa ozi na-enyere ndi mmadu aka ito eto. O na-agwakwa ha okwu nkasiobi na okwu nabuli mmuo ha elu. ⁴ Ya mere, onye ahụ na-ebu amuma na-enyere choochi aka, ma onye ahụ na-asu asusu ozo, na-enyere naanị onwe ya aka. ⁵ O gaara ato m utoma a si na unu niile nwere onyinye isu asusu di iche iche; ma o ga-ato m karịa ma o buru na unu niile enwee onyinye ibu amuma. Nke a bu n'ihina onye ahụ na-ebu amuma bara uru karịa onye na-asu asusu di iche iche. Isu asusu ya ga-aba uru ma o buru na o di onye na-aghota ihe o na-asu, ka e nwee ike wulie choochi.

⁶ Ụmụna m ọ buru na m biakwutere unu malite isu asusu unu na-adighi aghota, ole uru m baara unu, ma ọ bughị ma m na-ekwu okwu banyere ihe ekpughere gosi m, maobu ihe niile m maara, maobu ihe gaje ime, maobu ihe nkuzi? ⁷ Ọ bukwa otu a ka ọ di n'etiti ihe niile na-enweghi ndu, nke na-ada uda, dika oja, maobu ubo akwara. Ọ buru na ha enyeghi uda di iche site na nke ozo, olee uzọ mmadu ga-eji mara maobu oja ka a na-afu, maobu ubo akwara ka a na-akpo. ⁸ Ọ burukwa na opi ike e ji akpo ndi agha oku adaputaghi uda nke oma, onye ga-ejikere ije agha? ⁹ N'otu aka ahụ kwa, ọ buru na i na-agwa mmadu okwu n'asusu ọ na-adighi anu, olee otu ọ ga-esi ghota ihe i na-ekwu? N'oge ahụ, ifufe ka unu na-agwa okwu. ¹⁰ Asusu a na-asu n'ụwa a di ukwu, ma ha niile bara uru nye ndi na-anu ha. ¹¹ Ọ buru na m aghotaghi ihe onye na-asu otu n'ime asusu ndi a na-ekwu, aga m abụ obia n'ebe onye na-asu asusu ahụ nọ, ya onwe ya ga-abukwa obia n'ebe m nọ. ¹² Ebe ọ na-agu unu aguu inweta onyinye nke Mmuo Nso, choonu onyinye ndi ahụ ga-enyere unu aka iwuli nzuko elu.

¹³ Onye obula na-asu asusu n'olu di iche iche, ga-ekpe ekpere ka e nye ya onyinye ikowa olu di iche iche. ¹⁴ Ọ buru na m ji asusu di iche na-ekpe ekpere, mmuo m ga-eso m na-ekpe ekpere ahụ, ma uche m agaghi aghota ekpere m na-ekpe. ¹⁵ Ọ buru na ọ di otu a, olee ihe m ga-eme? Aga m eji mmuo m kpee ekpere, jirikwa uche kpee ekpere. Aga m ejikwa mmuo m buo abụ, jirikwa uche m buo abụ. ¹⁶ Ma o bughị otu a, mgbe i ji asusu ozo nke a na-amaghi na-eto Chineke n'ime mmuo, olee otu ndi niile nọ n'ulo nzuko ahụ na-aghotaghi ihe i na-ekwu ga-esi zaa Amen? ¹⁷ Ọ bu ezie na i na-enye ekele nke oma, ma ọ naghị ewuli onye obula elu.

¹⁸ Ana m ekele Chineke n'ihia na ana m asu asusu di iche iche* karịa unu niile. ¹⁹ Ma mgbe obula a gbakoro na nzuko ife ofufe, ọ na-akara m mma ikwu naani mkpuru okwu ise nke mmadu niile ga-aghota na nke ga-abakwara ha uru, karịa na m kwuru puku mkpuru okwu iri n'asusu di iche iche nke onye obula na-apughi ighota.

²⁰ Ụmụna m, unu abula umuntakiri n'echiche unu. Burunu umuntakiri n'ihe gbasara ime ihe ojoo, ma burunu ndi nwere uche n'ihe gbasara udi okwu a. ²¹ E dere ya n'akwukwo iwu,

“Site na egbugbere onu ndi mba ozo
sitekwa n'ire ndi na-asu iche iche
ka m ga-agwa ndi a okwu,

* 14:18 14:18 Nke bu isu n'ire

ma ọbụladị otu a, ha agaghị ege m ntị,
ka Onyenwe anyị kwuru.”†

²² Ịsụ asụsụ dī iche iche abughị ihe nlere anya nye ndi kwere ekwe, kama ọ bụ ihe ama nye ndi na-ekweghị ekwe. Ma ibu amụma bụ maka ndi kwere ekwe, ọ bughị maka ndi na-ekweghị ekwe. ²³ Ọ buru na nzuko niile ezuko n'ogbakọ ekpere, mmadu niile a na-asu n'olu dī iche iche n'otu mgbe, ọ burukwa na ndi na-aghotaghị, maobu ndi na-ekweghị ekwe abata n'ebe ahụ, gini ka ha ga-ekwu? Ha ọ gaghị asị na isi emebiela ndi a? ²⁴ Ma ọ buru na onye na-ekweghị ekwe maobu onye oheru abata mgbe onye obula na-ebu amuma, ha ga-abu ndi mmadu niile ga-atu mmehie ha n'anya maakwa ha ikpe mmehie. ²⁵ Mgbe a na-eme ka ihe nzuzo nke obi ha niile puta ihè, onye dī otu a ga-egbu ikpere n'ala kpọọ isiala nye Chineke si, “N'ezie, Chineke nọ n'etiti unu.”

Usoro Ofufe

²⁶ Ugbu a, umunna m, kedụ otu o kwesiri idị? Mgbe obula unu zuko, ufodu kwesiri ibu abu, onye ozo ga-ezi unu ihe; maobu gwa unu ozi dī mkpa e gosiri ya, maobu jiri asusu nke ọ na-amughị gwa unu okwu, ka onye ozo kowaa ihe onye ji asusu a dī iche kwuo okwu kwuru. Ma ka ihe obula e mere n'ime ulo choochi buru ihe ga-ewuli onye obula elu. ²⁷ A sikwa na ọ dī ndi chooro iji asusu dī iche kwuo okwu, ka mmadu abuo maobu ato kwuo. Kama ka ha kwuo n'otu n'otu n'usoro. Ka onye ga-akowa ihe ha kwuru norokwa n'ebe ahụ. ²⁸ Ọ buru na ọ dighi onye ga-akowa ihe ha na-asu, ka onye ahụ na-asu asusu dī iche na choochi mechie onu ya. Ya na Chineke surita ya.

²⁹ Ka mmadu abuo maobu ato nwere onyinye ibu amuma kwuo okwu n'otu n'otu, ka ndi ozo tulee ihe ha kwuru. ³⁰ Ọ buru na-ekpughere onye ozo nodu n'akuku ya ihe, ka onye mbu mechie onu ya. ³¹ N'ih na unu nwere ike ibu amuma n'otu n'otu, ka mmadu niile nwee ike imuta ihe ma burukwa ndi a gbara ume. ³² Mmudo niile nke ndi amuma ka a na-edokwa n'okpuru ndi amuma. ³³ N'ih na Chineke abughị Chineke nke aghara, kama ọ bụ nke udo. Otu a ka ọ dī n'ime ogbakọ niile nke ndi nsọ.

³⁴ Umụ nwanyị ekwesighi ikwu okwu n'ime choochi. Ha ekwesighi itinye onu na ntugha uka obula, n'ih na iwu kwuru ka ha debe onwe ha n'okpuru ndi ochichi. ³⁵ Ọ buru na ọ dī ihe ha chooro imata, ha juo di ha mgbe ha lara n'ulo. N'ih na ọ bụ ihe ihere na nwanyị ga-ekwu okwu n'ime ogbakọ choochi.

† 14:21 14:21 Aiz 28:11,12

³⁶ Unu chere na okwu Chineke malitere n'aka unu? Unu chekwara na ọ ga-akwụsi n'aka unu? Ugha! ³⁷ Ọ bụrụ na ọ di onye na-eche na ya bụ onye amụma, maọbụ na ya nwere onyinye nke Mmụọ Nsọ, naanị ihe m na-achọ ka ọ ghọta bụ na ihe m na-edere unu bụ iwu Onyenwe anyị n'onwe ya nyere m. ³⁸ Ọ bụrụ na ọ di onye nọgidere jụ inabata ihe ndi a, unu ańala ya ntị.

³⁹ Ya mere, ụmụna m, ka ibu amụma bụrụ ihe na-agu unu agụ, unu egbochikwala onyinye nke ịsụ n'ire di iche iche. ⁴⁰ Ma meenụ ihe niile n'uzọ di mma, ka ha dikwa n'usoro.

15

Mbilite n'ọnwu Kraist

¹ Ụmụna m, ugbu a achọrọ m ime ka unu cheta ozioma ahụ m ziri unu mgbe m buru ụzọ biakwute unu, nke unu kweere na ya, na nke unu guzosikwara ike n'elu ya. ² E si n'oziooma a zoputa unu, ma ọ bụrụ na unu ejiri obi unu niile jidesie ihe unu kweere na ya ike. Inwe okwukwe n'ihe ọzọ di iche agaghị enyere unu aka.

³ Ihe m nyefere unu n'aka na mbụ bụ ozi ahụ m natara i debe, nke di oke mkpa, na Kraist nwurụ ọnwu n'ih i mmehie anyi, dika akwukwọ nsọ kwuru na ọ ga-anwu. ⁴ Na e liri ya, ma e mere ka o si n'ọnwu bilie n'ubochi nke atọ, dika akwukwọ nsọ kwukwara na ọ ga-eme. ⁵ O gosiri Sefas* onwe ya, emesia, ndi ozi iri na abuo ahụ hukwara ya. ⁶ Emesiakwa, o gosiri ihe kariri nari mmadu ise n'ime umunna onwe ya, n'otu mgbe, otutu n'ime ndi ahụ ka no ndu taa, ọ bu ezie na ufodu n'ime ha adaala n'ura onwu. ⁷ Emesia, Jemis huru ya; o mekwara ka ndi ozi niile hu ya. ⁸ N'ikpeazu, mu onwe m hukwara ya, dika a ga-asị na m bu nwa a na-amughị n'oge.

⁹ N'ih i na ọ bu m kachasi nta n'ime ndi ozi. O kwesikwaghị ka a akpoo m onyeozi ya n'ih i na alusoro m nzuko Chineke ogu nke ukwu. ¹⁰ Ma site n'amara nke Chineke, abu m ihe m bu. O putakwara na amara ya n'ebe m no abughị ihe efu. Kama arushiri m oru ike karichasia ndi ozi niile. Ma n'ezie, ọ bughị m na-aru oru a, kama ọ bu Chineke n'onwe ya na-aru oru ya n'ime m. ¹¹ Ma ọ bu m, maobu ndi ozọ, otu a ka anyi siri kwusaa, otu a ka unu sikwa kwere.

Mbilite n'ọnwu nke ndi nwuru anwu

¹² Ma ọ bụrụ na a na-ekwusa na Kraist si n'ọnwu bilie, gini mere ufodu unu ji na-ekwu na ndi nwuru anwu apughị

* 15:5 15:5 Ya bu, Pita

isi n'ọnwu bilie ozo. ¹³ O buru na ndi nwuru anwu a pughi i si n'ọnwu bilie, nke a putara na e meghi ka Kraist site n'ọnwu bilie. ¹⁴ O burukwa na e meghi ka Kraist si n'ọnwu bilie, ihe anyi na-ezisa bu ihe efu, okwukwe unu nwere bukwa ihe efu. ¹⁵ Ma karia nke a, a na-ahuta anyi ka ndi ama ugha nke Chineke, n'ih i na anyi gbara ama banyere Chineke, na-as i na o mere ka Kraist si n'ọnwu bilie, bu onye o na-emeghi ka o si n'ọnwu bilie ma o buru na-emeghi ka ndi nwuru anwu di ndu ozo. ¹⁶ N'ih i na, o buru na a pughi ime ka ndi nwuru anwu bilie di ndu ozo, emekwaghi ka Kraist si n'ọnwu bilie. ¹⁷ Ma o buru na-emeghi ka Kraist si n'ọnwu bilie, okwukwe unu bu ihe efu, unu ka ga-anwu na mmehie unu. ¹⁸ Mgbe ah u ndi nwuru anwu n'ime Kraist lara n'iyi. ¹⁹ O burukwa na olileanya anyi n'ime Kraist gwuru naani na ndu anyi n'ime uwa a, anyi bu ndi e kwesiri ka e mere ebere.

²⁰ Ma e mere ka Kraist si n'ọnwu bilie n'ezie, onye mbu n'etiti ndi niile nwuru anwu. ²¹ N'ih i na dika onwu si site n'aka otu nwoke bia, otu a kwa ka mbilite n'ọnwu si site n'aka otu nwoke bia. ²² Dika mmadu niile si anwu site n'aka Adam, otu a kwa ka mmadu niile ga-esi dikwa ndu n'ime Kraist. ²³ Onye obula ga-ebili n'usoro nke ya, Kraist mkpuru mbu si n'ọnwu bilie. Mgbe o loghachiri, ndi niile bu ndi nke Kraist ga-esote. ²⁴ Mgbe nke a gasiri, ogwugwu ihe niile ga-abia, mgbe o ga-enyefe alaeze n'aka Chineke bu Nna, n'ih i na o meriela ichi isi niile, na ikike niile na ike niile. ²⁵ N'ih i na o ga-abu eze tutu ruo mgbe o lugburu ndi iro ya niile, doo ha n'okpuru ukwu ya. ²⁶ Onye iro ikpeazu a ga-emer i bu onwu. ²⁷ N'ih i na "O doola ihe niile n'okpuru ukwu ya."† Ma mgbe obula asiri, "e doola ihe niile" n'okpuru ukwu ya, o doro anya na Chineke agunyeghi onwe ya, n'ih i na o bu ya tinyere ihe niile n'okpuru Kraist. ²⁸ Mgbe e merela ka ihe niile noro n'okpuru ya, mgbe ah u, Okpara ya n'onwe ya, ga-edobe onwe ya n'okpuru onye ah u dobere ihe niile n'okpuru ya, ka Chineke buru onye na-achi ihe niile.

²⁹ Ma o bugh i otu a, gini mere ufodu ji eme ndi otu ha baptizim n'onodu ndi nwuru anwu? O buru na e meghi ka ndi nwuru anwu si n'ọnwu bilie ma oli, n'ih i gini ka a na-eme mmadu ndi a baptizim n'onodu ha? ³⁰ Gini mere anyi ji noro n'ize ndu n'oge awa obula? ³¹ N'igwa unu eziokwu, umunna m, ana m ezute onwu kwa ubochi. Ihe m ji kwuputa nke a bu n'ih i inya isi nke m ji unu anya n'ime Jisos Kraist, Onyenwe anyi. ³² O buru na ndu anyi na-agwu

† 15:27 15:27 Abu 8:6

n'ụwa a, dika ndi mmadu na-ekwu, gini bukwanyu uru m nwere n'ihu ogu m na-aluso anu oha, bu ndi ikom Efesos? O buru na a gaghị eme ka ndi nwuru anwu bilie, "Ka anyi rienu, nuokwanu,

n'ihu na echi anyi ga-anwu."[‡]

³³ Unu ekwela ka e duhie unu. N'ihu na mkparikota agwa ojoo na-emebi ezi agwa. ³⁴ Sitenu na ndu enweghi nghota unu loghachita dika unu kwesiri, unu emehiekwala ozo. N'ihu na-enwere ufodu bu ndi na-amaghị Chineke. Ana m ekwu nke a ka ihere mee unu.

Mbilite n'onwu nke anu ahụ

³⁵ Ma ufodu ga-aju, "Olee otu a ga-esi mee ka onye nwuru anwu bilie? Olee udi ahụ ha ga-enwe mgbe ha ga-aputa?"

³⁶ Onye nzuzu! Mkpuru oka i tinyere n'ala agaghị epu ma o buru na o bughị uzo nwuo. ³⁷ Mgbe i na-agma mkpuru, o bughị anu ahụ nke ga-aputa ka i na-agma, kama o bu naani mkpuru nkiti, eleghị anya mkpuru oka wiiti, maobu mkpuru ozo. ³⁸ Ma Chineke na-enye ya ahụ dika o si choo. O na-enyekwa mkpuru obula n'ime mkpuru niile ahụ nke kwesiri ya. ³⁹ Anu ahụ niile abughị otu, mmadu nwere anu ahụ di iche, anu oha nwere udi anu ahụ nke ha. Anu ufe nwere anu ahụ ha, azu nwekwara nke ha. ⁴⁰ Ahụ nke eluigwe na ahụ nke ụwa dikwa. Ma ima mma na ebube nke ahụ nke eluigwe bu otu, ima mma na ebube nke ahụ nke ụwa dikwa iche. ⁴¹ Anyanwu nwere ebube nke ya, onwa nwekwa nke ya, kpakpando nwekwara ebube nke ya. Kpakpando dikwa iche site n'ibe ya n'ima mma na ebube.

⁴² Otu a ka o di n'ebe mbilite n'onwu ndi nwuru anwu di. Mgbe e liri anu ahụ anyi, ihe nwuru anwu na nke puru ire ure ka o bu, ma mgbe e mere ka o si n'onwu bilie, o gaghị anwukwa ozo. ⁴³ A na-eli ahụ onye nwuru anwu dika ihe enweghi ugwu, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'ebube. A na-eli onye nwuru anwu n'adighi ike, ma a na-eme ka o si n'onwu bilie n'idi ike. ⁴⁴ A na-eli onye nwuru anwu dika anu ahụ nkiti, ma a na-eme ka o jiri ahụ nke mmuo kulite.

O buru na e nwere anu ahụ nkiti, e nwekwara ahụ nke mmuo. ⁴⁵ E dere ya, "Mmadu mbu, bu Adam, ghoro mkpuruobi di ndu, Adam nke ikpeazu bu mmuo na-enye ndu."§ ⁴⁶ Ma mmuo e bughị uzo, kama o bu ahụ nkiti, ma mmuo biara n'ikpeazu. ⁴⁷ Mmadu nke nwoke sitere n'ala, ejikwa aja kpuo ya; mmadu nke abuo si n'eluigwe bia. ⁴⁸ Di ka mmadu nke mbu ahụ e jiri aja kpuo di, otu a ka ndi niile si n'aja puta dikwa. Ma di ka mmadu nke eluigwe ahụ di, otu a ka ndi niile bu umu eluigwe dikwa. ⁴⁹ Dika anyi niile

yikwasiri onyinyo nke nwoke e jiri aja kpuo, otu ahukwa ka anyi ga-esi yikwasiri onyinyo nke nwoke nke eluigwe.

⁵⁰ Ihe m na-ekwu, umunna m, bu na anu ahụ na obara enweghi ike iketa alaeze Chineke. Ihe na-ere ure agaghikwa eketa ereghi ure. ⁵¹ Ma geenu nti ka m gwa unu ihe omimi a! O bughị anyi niile na-aga inwu, kama, a ga-enye anyi anu ahụ oheru nke puru iche. ⁵² N'otu mgbe, n'otu ntabi anya, mgbe a ga-afu opi ike ikpeazu. N'ihhi na opi ga-ada, a ga-eme ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilite na-ereghi ure. A ga-agbanwekwa anyi. ⁵³ N'ihhi na a ghaghi igbanwe anu ahụ anyi a nke na-anwu anwu, nyekwa anyi ahụ nke na-agaghi anwu ozo. ⁵⁴ Mgbe ahụ nke a puru ire ure ga-eyikwasiri ereghi ure, nke a puru inwu anwu ga-eyikwasiri anwughị anwu. Mgbe ahụ, okwu ahụ e dere n'akwukwo nsọ ga-emezu, okwu ahụ siri, "Elomiela onwu, meriekwa ike ya niile."*

⁵⁵ "Onwu, olee ebe mmeri gi di?"

Onwu, olee ebe ihe ufu gi di?"†

⁵⁶ N'ihhi na ihe ahụ onwu ji agbata mmadu bu mmehie, ma ihe na-enye mmehie ike bu iwu. ⁵⁷ Ka ekele diri Chineke onye na-enye anyi mmeri site n'Onyenwe anyi Jisọs Kraist.

⁵⁸ Ya mere, umunna m ndi m heru n'anya, kwusienu ike, burunu akwaa akwuru. Nogidenu n'oru Onyenwe anyi mgbe niile, ebe unu maara na oru unu na-aru n'ime Onyenwe anyi abughị ihe efu.

16

Onyinye n'ihhi ndi nsọ nọ na mkpa

¹ N'ihhe niile banyere utu ihe onyinye nke ndi nsọ, gbalianu mee dika m nyere ndi choochi di n'akuku Galeshia n'iwu. ² Ubochi uka niile, ka onye obula site n'ihhe o kpatara n'izu uka ahụ weputa ufodu ihe nke o ga-eji nye onyinye a. Unu e cherekwala inakota ihe onyinye ndi a ruo mgbe m ga-abia. Ka a hapu iche tutu ruo mgbe m biara. ³ Mgbe m biara, aga m edenye ndi ahụ kwesiri ntukwasiri obi, bu ndi unu hoputara akwukwo nkowa, ziga ha ibugara ndi nọ na Jerusalem onyinye obioma unu. ⁴ O burukwa na o di mkpa na m ga-eso ha gaa, mu na ha ga-esoro.

Nzube Pol

⁵ Aga m abia ileta unu mgbe m gasiri Masidonia. N'ihhi na ana m ezube isi n'uzo Masidonia abia. ⁶ Mgbe m biara, o na-adi m ka mu na unu ga-anọ ogologo oge. Ma eleghi anya, anyi ga-anọ tutu oge oyi agwu. Mgbe ahụ site, n'inyeaka

* 15:54 15:54 Ajz 25:8 † 15:55 15:55 Hos 13:14

unu, aga m ahapụ unu gaa ebe ọzọ. ⁷ N'ihị na-achoghị m ileta unu ugbo a m nọ n'ije ngafere. Kama ana m ezube ibia nonyere unu nwa oge, ma ọ buru na Onyenwe anyị e kwenye. ⁸ Ma aga m anọ n'Efesos tutu ruo oge Pentikoosu, ⁹ n'ihị na-emegheela onụ ụzọ dị ukwu nke na-aruputa ezi oru nye m, ma ha dị otutu bu ndi na-eguzogide m.

¹⁰ O buru na Timoti abia, lezienụ anya mee ka ọ ghara inwe ihe ọ ga-atu egwu mgbe ọ nọ n'etiti unu, n'ihị na ọ bu onye na-arụ oru Onyenwe anyị dika m si aru ya. ¹¹ Ka onye obula ghara ileta ya anya. Kama, dupunu ya n'ije ya n'udo ka o nwe ike loghachikwute m. Mu na umunna ndi ozọ na-ele anya nlota ya.

¹² Aririọ m nwanne anyi Apolos ka o soro umunna ndi ozọ bia leta unu, ma ọ bughị uche ya ma oli ibiakwute unu ugbo a. O ga-abia mgbe obula ohere putara.

¹³ Na-echenu nche mgbe niile, guzosienụ ike n'ime okwukwe unu. Dirinu ka ndi tozuru dimkpa, ndi di ike. ¹⁴ Werenu ihunanya na-arụ oru obula unu na-arụ.

¹⁵ Ugbo a, ario m unu umunna m, unu maara na ezinaulo Stefanus bu ndi mbu kwere ekwe n'ala Akaja.* Ha nyekwara onwe ha maka ijere ndi nsọ ozi. ¹⁶ Ana m ario unu ka unu na-asopuru ndi di otu a, nakwa onye obula bu onye otu anyi na onye oru anyi. ¹⁷ Obi toro m utu n'obibia nke Stefanus na Fotunetus na Akaikos. Ha emelara m ihe unu gaara emere m, ma a si na unu nọ n'ebe a. ¹⁸ Ha kwalitere mmuo m dika ha kwalitere nke unu. Nyenu ndi di otu a nsopuru.

Ekele ikpeazu

¹⁹ Ulo choochi niile di n'okpuru Eshia na-ezitere unu ozi ekele.

Akwila na Prisila, na nzuko di n'ulo ha na-enye unu ekele obioma n'ime Onyenwe anyi.

²⁰ Umunna niile nọ n'ebe a na-ekele unu.

Werenu isurita onu di nsọ kelerita onwe unu.

²¹ O bu mu onwe m bu Pol ji aka m na-edede ekele nke a.

²² O buru na onye obula ahughị Onyenwe anyi n'anya, ka o buru onye a buru onu. Onyenwe anyi bia!

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisos dinyere unu.

* **16:15** 16:15 Akaja bukwa Griis.

²⁴ Ka ihunanya m dnyere unu niile site n'Onyenwe anyi
Jisọs Kraist. Amen.

2 Ndi Kọrint

¹ Pọl, onyeozị nke Jisọs Kraịst dika ọchịchọ nke Chineke si di, na Timoti nwanne anyị nwoke,

Na-edegara chọchị Chineke nke di na Kọrint, na ndi nsọ niile ndi nọ n'ala Akaja akwukwọ:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst diri unu.

Ekele diri Chineke onye nkasiobi

³ Otuto diri Chineke na Nna nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst, bu Nna nke obi ebere, nakwa Chineke nke nkasiobi niile. ⁴ Onye na-akasi anyị obi n'ime nsogbu anyị niile, ka anyị site n'uzọ di otu a nwee ike ikasi ndi ọzọ niile nọ na nsogbu di ichie ichie obi. Inyere ha aka dika anyị onwe anyị si nata inyeaka site n'aka Chineke. ⁵ N'ihu na dika anyị si eketa oke n'ime ọtutu ahuhu nke Kraịst, otu a nkasiobi anyị na-ababiga uba site na Kraịst. ⁶ Ma o buru na anyị na-ahu ahuhu, o bu n'ihu na nkasiobi unu, nakwa nzoputa unu. O burukwa na a na-akasi anyị obi, o bukwa n'ihu nkasiobi unu, nke na-aruputa ike na ume iji ntachiobi die udi ahuhu nke anyị onwe anyị na-edikwa. ⁷ Olileanya anyị nwere n'ebe unu nọ siri ike, ebe anyị maara na dika unu si eketa oke n'ita ahuhu anyị, otu ahukwa ka unu ga-esi keta oke na nkasiobi ahụ anyị na-anata.

⁸ Anyị choro ka unu mara umunna m, ihe banyere nsogbu e sogburu anyị n'Eshia. N'ezie, nsogbu ahụ kariri anyị ike, mee ka anyị hapu inwekwa olileanya na anyị ga-emesi diri ndu. ⁹ N'ezie, o di nnoo n'oge ahụ, dika a ga-asị na a mara anyị ikpe onwu. Ma anyị maara na o si otu a mee ka anyị nwee ike imuta na o kwesighi ka anyị tukwasị obi n'ike nke aka anyị, kama ka anyị nwee olileanya n'ime Chineke, onye puru ime ka ndi nwuru anwu si n'onwu bilie. ¹⁰ O bu Chineke bu onye zoputara anyị site n'ime oke onwu di otu a. Anyị nwekwara ntukwasị obi na o ga-aga n'ihu na-azoputakwa anyị, ¹¹ dika unu ga-enyekwara anyị aka site n'ekpere unu, ka ọtutu nwere ike nye ekele n'ihu anyị maka onyinye amara anyị natara na nzaghachi ekpere ọtutu mmadu ndi a na-ekpere anyị.

Mgbanwe nzube Pọl

¹² Inya isi anyị bụ nke a, na akonuche anyị na-agbara anyị akaebe na anyị kpara agwa oma n'ụwa, karịchasia n'ebe unu nọ, n'idi nso na izi ezi nke si n'aka Chineke. Nke a bụ site n'amara o nyere anyị, o bughị site n'amamihe nke mmadu. ¹³ N'ihị na ihe anyị na-edere unu abughị ihe unu na agaghị aguta maobu ghotā. Enwere m nchekwube na unu ga-aghota ya nke oma. ¹⁴ Dika unu ghotarala anyị nwa nke nta ugbo a, unu ga-eji anyị anya isi n'ubochi nke Onyenwe anyị Jisōs.

¹⁵ Ihe m na-ekwu were m anya, nke mere m ji choo ibu uzo bia leta unu ka unu nwee uru abuo. ¹⁶ Ebu m ya n'obi na m ga-akwusi hu unu mgbe m na-agafe iga Masidonia. Ebukwa m ya n'obi m na mgbe m si Masidonia na-alaghachi na m ga-akwusikwa ileta unu, ka unu nweekwa ike inyere anyị aka mgbe anyị bidoro ilaghachi Judia. ¹⁷ E nwere m obi abuo mgbe m chorō ime nke a? Ana m ezube nzube m dika mmadu nkiti, onye di nkwadobe ikwu "E," na "E e," n'otu oge ahū?

¹⁸ Ma dika Chineke si buru onye kwesiri ntukwasị obi, okwu anyị gwara unu abughị "E," na "E e." ¹⁹ N'ihị na Okpara Chineke, Jisōs Kraist, onye e sitere n'onu Sailas na Timoti na mu onwe m kwusaa abughị "E" na "E e," kama n'ime ya o bu naani "E." ²⁰ N'ime Kraist ka anyị huru "E" na nkwa niile nke Chineke kwere umu mmadu. Nke a mere anyị ji site na ya kwee "Amen" n'inye Chineke otuto. ²¹ O bu Chineke n'onwe ya mere ka anyị na unu guzosie ike n'ime Kraist. O meela ka anyị buru ndi e tere mmanu. ²² O kara anyị akara n'ihu, nyekwa anyị Mmuo Nso ya ka o biri n'obi anyị, dika onye ga-ahū na anyị ga-emezu nkwa ahū niile.

²³ Ana m akpoku Chineke dika onye akaebe m, o bu n'ihị inaputa unu mere m ji hapu ibia Kōrint. ²⁴ O bughị na anyị bu ndi ochichi nke okwukwe unu, kama anyị so unu na-aruko oru ka unu nwe onu n'ihị na o bu site n'okwukwe ka unu ga-esi kwuru chim.

2

¹ Ekpebiri m n'ime obi m na-agaghị m abiakwute unu ozo, iwetara unu ihe mwute. ² N'ihị na o buru na m eme ka obi joo unu njo, onye kwanu ga-akasi m obi ma o bughị unu, unu onwe unu ndi m mere ka obi joo njo? ³ E deere unu akwukwo a dika m kwesiri ime ka m ghara inwe mwute mgbe m biara, site n'aka ndi kwesiri ime ka obi di m mma, n'ihị na o doro m anya na onu m ga-abu onu nke unu niile. ⁴ Eji m anya mmiri di ukwuu na oke obi mgbu na obi mgbawa deere unu akwukwo, o bughị ka m kpasuo unu

iwe kama ka unu nwee ike imata oke ihunanya m nwere n'ebe unu no.

Mgbaghara diri onye mmehie

⁵ O buru na onye obula mere ihe butere obi mgbu, ka a hapu ikwu ya karja ka o kwesiri, o bughị naani m ka o wetaara obi mgbu, o wetakwaara unu niile obi mgbu. ⁶ N'ihina ntaramahuhu unu niile kpebiri nye ya ezuola. ⁷ Ugbu a, bikonu umunna m, o kwesiri ka unu gbaghara ya, ma kasie ya obi, ka o hapu inwe obi ilu maobu daa mba na mmuo ya, rubiga uju oke. ⁸ Ya mere ana m ario unu, bikonu, gosinu ya na unu huru ya nnoo n'anya. ⁹ Ihe mere m ji dee ihe m dere n'akwukwo nke mbu bu ka m choputa ma unu jiekwara mgbe niile irube isi n'ihe niile. ¹⁰ O buru na unu agbaghara onye ahụ mu onwe m kwa agbagharala ya. Mgbaghara m, a sika na o nwere ihe m na-agbaghara, ana m eme ya n'ihina unu n'ihu Kraist. ¹¹ Anyi na-eme nke a ka Ekwensu ghara ighogbu anyi. Anyi maara ihe niile o na-ezube.

Ndi ozi nke ogbugba ndu ohuru

¹² Mgbe m biarutere Troas ikwusa ozioma Kraist, e megheere m uzo n'ime Onyenwe anyi. ¹³ Ma enweghi m izuika n'ime obi m, n'ihina ahughi m Taiotos ezi nwanna m n'ebe ahụ. Nke a mere m jiri kelee ha hapu ha gawa Masidonia.

Mmeri na-adị site na Kraist

¹⁴ Ma ekele diri Chineke, onye na-edughari anyi na-enye anyi mmeri, n'ihina njiko e jikotara anyi na Kraist, onye na-eji anyi aru oru, ime ka onye obula nuru isisi utu nke ozioma ya. ¹⁵ N'ihina anyi bu mmanu isi utu nke Kraist nye Chineke, n'etiti ndi o na-azoputa na n'etiti ndi na-ala n'iyi. ¹⁶ N'etiti ndi ahụ na-ala n'iyi, isisi utu a bu ihe na-ewetara ha onwu, ma n'etiti ndi ahụ a na-azoputa, o bu isisi utu a na-ewetara ha ndu. Onye zuru ime ihe ndi a? ¹⁷ N'ihina anyi adighi ka otutu mmadu ndi na-eji okwu Chineke azu ahia. Kama, n'ime Kraist anyi na-ekwu okwu anyi site n'obi di ocha, dika ndi ahụ Chineke zipuru iru oru a.

3

Ndi ozi ogbugba ndu ohuru

¹ Anyi na-ebido ito onwe anyi ozo? O di a mkpa anyi inye unu, maobu inata n'aka unu akwukwo nkowa iji too onwe anyi dika ufodu mmadu ndi ozo si eme? ² Unu onwe unu bu akwukwo ozi anyi nke e dere n'obi anyi nke mmadu niile maara ma guokwa. ³ Unu na-egosikwa na unu bu akwukwo

ozi si n'ebe Kraịst nọ, mpụta ihe nke ozi anyị jere. Ọ bughị ihe e ji inki* dee na mbadamba nkume, kama ọ bụ mmụọ Chineke na-adị ndụ ka e ji dee ya na mbadamba obi mmadụ.

⁴ Nke a bụ ntụkwasị obi anyị nwere site na Kraịst n'ebe Chineke nọ. ⁵ Ọ dīkwaghị mgbe anyị ji chee n'ime onwe anyị, na anyị nwere ike ime ihe ọbụla bara uru site n'ike aka anyị, kama ihe ọbụla anyị nwere, ihe ọbụla anyị rụpụtara, sitere n'aka Chineke. ⁶ Onye mere ka anyị zuo oke ibụ ndị ozi ya nke ọgbugba ndụ ọhuru, nke edeghị n'akwụkwọ iwu kama n'ime Mmụọ. Ihe e dere n'akwụkwọ iwu na-eweta ọnwụ, ma Mmụọ na-enye ha ndụ.

Ebube nke ọgbugba ndụ ọhuru

⁷ Ma ọ bụrụ n'ije ozi ahụ nke na-eweta ọnwụ bụ nke e gbunyere n'elu nkume ji ebube dī ukwu bịa, nke mere na ụmụ Izrel apughị ilegide Mosis anya n'ihu mgbe o si n'elu ugwu Sainaị rịdata n'ihī ebube nke ihu ya, bụ ebube nke na-agabiga agabiga, ⁸ ọ bụ n'ije ozi nke Mmụọ nsọ agaghị adī ebube karịa? ⁹ Ọ bụrụ na-enwere ebube n'ime ije ozi nke amamikpe, ije ozi nke ezi omume ga-adī ebube karịa ya. ¹⁰ N'ezie, ihe jupụtara n'ebube mgbe ochie enwekwaghị ebube ọbụla ugbu a, n'ihī na ebube nke ọgbugba ndụ ọhuru ekpuchiela ya. ¹¹ Ọ bụrụ na ihe na-agafe agafe nwere ebube dī otu a, ihe ga-anogide mgbe niile ga-enwe ebube karịa ya.

¹² Ya mere, ebe ọ bụ na anyị nwere olileanya dī otu a, anyị enweghị egwu ọbụla. ¹³ Anyị agaghị adī ka Mosis onye weere akwa kpuchie ihu ya, n'ihī na ọ choghị ka ụmụ Izrel hụ ebube ahụ na-agbanwe agbanwe. ¹⁴ Kama e mechiri obi ha ruo taa. N'ihī na mgbe ọbụla ha gurū akwụkwọ ọgbugba ndụ ochie ahụ, akwa mkpuchi ahụ na-anogidekwa apughị apụ n'obi ha, n'ihī na ọ bụ naanī site n'ime Kraịst ka ọ ga-eji pụọ. ¹⁵ Ee, tutu ruo taa, mgbe ọbụla ha na-agụ akwụkwọ iwu ahụ Mosis dere, ihe mkpuchi na-adigide n'obi ha. ¹⁶ Ma mgbe onye ọbụla tughariri n'ebe Onyenwe anyị nọ, a na-ewepụ akwa mkpuchi ahụ. ¹⁷ N'ihī na Onyenwe anyị bụ Mmụọ, ma ebe ọbụla kwa Mmụọ Onyenwe anyị nọ, n'ebe ahụ ka mmadụ pụrū inwere onwe ya. ¹⁸ Anyị niile bụ ndị e wepuru akwa mkpuchi site n'ihu, na-egosi ebube nke Onyenwe anyị. A na-agbanwe anyị ibanye n'oyiyi ya site n'ebube ruo n'ebube, nke si n'aka Onyenwe anyị, onye bụ Mmụọ.

4

Akụ ebube dī n'ite aja

* 3:3 3:3 Ya bụ, mkpisi akwụkwọ

¹ Ya mere, ebe anyị natara ije ozi a site n'ebere Chineke, ike adighi agwu anyi n'obi. ² Anyi ahapula omume nzuzo niile na-eweta ihere. Anyi ahapula uzọ aghugho niile, maobu iji okwu Chineke na-atu asi. Kama site n'ikwuputa eziokwu ahụ ka ndi mmadu were ezi akonuche ha mata udi mmadu anyi bu n'ihu Chineke. ³ Ma a sikwa na ozioma nke anyi na-ekwusa dika ihe e zoro ezo, o bu ihe e zoro ezo nye ndi ahụ na-ala n'iyi. ⁴ N'ebe ha no, chi nke uwa a ekpuchiela uche ndi na-ekweghi ekwe iji gbochie ha ihu ihè nke ozioma ahụ na-eziputa ebube Kraist, onye di n'udi Chineke n'onwe ya. ⁵ N'ihina na o bughị anyi onwe anyi ka anyi na-ekwusa, kama anyi na-ekwusa na Kraist Jisos bu Onyenwe anyi. Ma anyi onwe anyi bu umuodibo unu n'ihina Jisos. ⁶ N'ihina na o bu Chineke ahụ siri, ka ihè si n'ochichiri chawaputa;* bukwa onye mere ka ihè ya nwuwa n'ime obi anyi. Nke a ka o mere iji wetara anyi ihè amamihe nke ebube Chineke n'ihu Kraist.

⁷ Anyi onwe anyi bu ndi natara akụ nke di oke onuahia di n'ime ite uru, iji gosi na ike kacha elu si n'aka Chineke, o bughị n'aka anyi. ⁸ A na-akpagbu anyi n'akuku niile, ma adighi emerị anyi. Mgbe ufodu, anyi no na mgbagwoju anya ma anyi adighi ada mba. ⁹ A na-esogbu anyi, ma adighi ahapu naani anyi; mgbe ufodu, a na-akutu anyi n'ala ma adighi ala anyi n'iyi. ¹⁰ Otutu mgbe, anyi na-ebughari n'ahụ anyi onwu Jisos, ka ndu nke Jisos nwekwa ike puta ihè n'ahụ anyi. ¹¹ Mgbe obula anyi di ndu, anyi no n'onwu n'ihina Jisos, ka ndu Jisos nwee ike puta ihè n'ahụ anyi puru inwu anwu. ¹² Nke a putara na onwu na-arusi oru ike n'ime anyi, ma na ndu na-aru oru n'ime unu.

¹³ Ebe o bu na anyi nwere otu mmuo nke okwukwe ahụ, dika e si dee n'akwukwo nsọ, "Ekweere m, ya mere m ji kwuo."† Anyi onwe anyi kwekwara, n'ihina nke a mere anyi ji na-ekwu, ¹⁴ ma anyi maara na onye mere ka Onyenwe anyi Jisos si n'onwu bilie, ga-emekwa ka anyi soro Jisos si n'onwu bilie, ma kpobatakwa anyi na unu n'ihu ya. ¹⁵ Ihe ndi a niile bu maka n'ihina unu, ka o ga-abu amara na-abawanye irute otutu mmadu aka, ka o nwee ike na-abawanye inye ekele maka otuto nke Chineke.

¹⁶ O bu nke a mere ike adighi agwu anyi n'obi. O bu ezie na anu ahụ anyi na-anwu anwu, ma a na-agba mmuo anyi ume kwa ubochi. ¹⁷ Nwantinti ahuhu nke anyi na-ata ugbo a, nke na-adị nwa oge, na-akwadoro anyi otuto ebighi ebi di ukwu. ¹⁸ N'ihina na anyi adighi ele ihe anya nwere ike ihu, kama anyi na-ele anya n'ihe ahụ anya na-adighi ahụ. N'ihina

* 4:6 4:6 Jen 1:3 † 4:13 4:13 Abu 116:10

na ihe ahụ anya na-ahụ na-adị naanị nwa oge, ma ihe ahụ anya na-adighị ahụ na-adị ruo mgbe ebighị ebi.

5

Ebe obibi anyị n'eluigwe

¹ N'ihì na anyị ma nke ọma na mgbe e mebiri ụlọ ikwu nke anyị bi n'ime ya, bụ ụlọ nke ụwa a, anyị nwere ụlọ nke sitere na Chineke, ụlọ nke ejighị aka wuo, ga-adị ebighị ebi n'eluigwe. ² Ugwu a anyị nọ na-asụ ude, na-enwe agụụ inweta ebe obibi anyị dị n'eluigwe. ³ Ka ọ ga-abụ anyị yiri ya, ka anyị hapụ ịdị ka ndị gba ọtọ. ⁴ Mgbe ahụ niile anyị nọ n'ime ụlọ ikwu a,* anyị na-anọgide n'ịsụ ude nke ibu arọ. Ọ bughị n'ihì na anyị chọrọ inwụ anwụ buru ndị na-enweghị anụ ahụ, kama ọ bụ n'ihì na anyị chọrọ ka e yikwasị anyị anụ ahụ nke eluigwe ahụ, ka anụ ahụ a pụrụ inwụ anwụ yikwasị ndụ ebighị ebi. ⁵ Chineke onye ya onwe ya, bụ onye kwadobere anyị maka mgbanwo nke a, nyekwara anyị Mmụọ Nsọ ka ọ buru onye ga-ahụ na anyị ga-enwetazu nkwa ahụ niile.

⁶ N'ihì nke a, anyị nwere obi ike mgbe niile, n'ihì na anyị maara na mgbe anyị na-aga n'ihu na-adị ndụ n'anụ ahụ a, anyị na Onyenwe anyị anọghị. ⁷ N'ihì ọ bụ okwukwe ka anyị ji adị ndụ ọ bughị ihe anya hụrụ. ⁸ Obi siri anyị ike. Ọ gaara amasị anyị ihapụ ụlọ nke a anyị bi na ya, bụ ahụ anyị ma lakwuru Onyenwe anyị n'ebe obibi ya. ⁹ Ya mere, ma anyị nọ n'ụlọ a maọbụ n'ọzọ, ihe anyị chọrọ bụ ka anyị mee ihe ga-atọ ya uto. ¹⁰ N'ihì na anyị niile ga-eguzo n'ihu oche ikpe Kraịst, mgbe ahụ onye ọbụla n'ime anyị, n'otu n'otu, ga-anata ụgwọ ọrụ dika ihe ọ ruru na-anụ ahụ ya mgbe ọ nọ n'ime ụwa si dị, maọbụ ezi ihe maọbụ ihe ojọọ.

Ije ozi nke ịdị na mma

¹¹ Ọ bụ n'ihì na anyị maara nnọọ ihe ịtụ egwu Onyenwe anyị pụtara, ka anyị ji na-arusị ọrụ ike ka ndị mmadụ mata Chineke makwara ụdị mmadụ anyị bụ. Enwekwara m olileanya na nke a pụtara ihe nye akonuche unu. ¹² Anyị adighị agbalị ịgwa unu na anyị dị mma, kama anyị chọrọ inye unu ihe unu ga-eji nyaa isi mgbe unu na-ekwu ihe banyere anyị, ka unu nwee ike imata ihe unu ga-azaghachi ndị ahụ na-anya isi banyere ihe ha ji anya ha hụ, kama ihe dị mmadụ n'obi. ¹³ Ọ buru na anyị amaghị onwe anyị, ọ bụ n'ihì Chineke, ọ buru na anyị nwere uche zuruoke, ọ bụ n'ihì unu. ¹⁴ Ọ bụ ihunanya Kraịst na-akwagide anyị, n'ihì na anyị kwere na otu onye nwuru maka mmadụ niile, nke

* 5:4 5:4 Anụ ahụ nke ụwa

putara na mmadu niile anwuola. ¹⁵ O nwuru n'ihhi mmadu niile, ka ndi di ndu gharakwa idiri onwe ha ndu ozo, kama maka onye ahụ nwuru n'ihhi ha ma sikwa n'onwu kulie.

¹⁶ Bido ugbo a gawa, anyi adighi elekwa onye obula anya dika mmadu nkiti. N'ihhi na anyi sitere n'uzo di otu a lee Kraist anya, chee na o bu mmadu efu. Ma ugbo a, anyi amakwaghi ya n'uzo di otu a. ¹⁷ Ya mere, o buru na onye obula amalite idi ndu n'ime Kraist, o ghoala onye e kere ohuru, ihe ochie agaala, nke ohuru anochie. ¹⁸ Ma o bu Chineke bu onye na-eme ihe ndi a. O bu ya onwe ya sitere n'aka Kraist mee ka anyi na ya diri n'udo. Ma ugbo a, o nyela anyi oru ije ozi, ikpo ndi ozo ka ha bia ka ya na ha dirikwa n'udo. ¹⁹ Ihe nke a putara bu na Chineke sitere na Kraist na-eme ka ya na uwa di na mma. O dighi agukoro umu mmadu mmehie niile, kama o tinyela n'aka anyi ozi banyere uzo o si eme ka ya na umu mmadu dikwa na mma ozo. ²⁰ Ya mere, anyi bu ndi na-anochi anya Kraist ijere ya ozi n'uwa. Chineke ji anyi na-agwa unu okwu. Anyi na-ario unu dika o bu Kraist n'onwe ya na-ario unu. Biko, bianu ka unu na Chineke diri n'udo. ²¹ N'ihhi na o mere ka onye ahụ na-amaghi mmehie buru mmehie n'onodu anyi, ka esi otu a mee ka anyi nwee oke n'ime ezi omume Chineke site na ya.

6

¹ Dika ndi ha na ya na-aruko oru n'otu, anyi na-ario aririo si unu ahapula inara amara a Chineke na-enye unu n'efu.

² N'ihhi na o na-ekwu,

“N'oge m na-anara mmadu nke oma anuru m olu unu.

O bukwa ubochi nzoputa ka m nyeere unu aka.”*

Lee, ugbo a bu oge a na-anabata mmadu nke oma, ugbo a bu ubochi nzoputa.

Ahuhu Pol huru

³ Anyi etinyeghi ihe iso ngongo n'uzo onye obula ka o ghara iwetara oru anyi ihe ita uta. ⁴ Kama n'ime ihe niile, anyi na-agbalisi ike ime ka ndi mmadu mara na anyi bu ndi na-ejere Chineke ozi. Anyi ji ndidi na ntachiobi na-edi nsogbu niile na mkpagbu niile na ahuhu niile na-adakwasị anyi. ⁵ A na-eti anyi ihe otiti otutu mgbe. E tinyekwala anyi n'ime ulo mkporo di iche iche. Otutu mgbe ka igwe mmadu tikwara anyi ihe otiti. Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru. Otutu abali anyi nokwara n'ime imu anya na-erighi nri, ⁶ n'ime idi ochia na ezi nghota na ntachiobi nke anyi nwere, n'inwe obioma na ezi ihunanya nke ihu abuo n'adighi na

* 6:2 6:2 Ajz 49:8

ya n'ime Mmuo Nso, ⁷ sitekwa n'ikwu eziokwu na site n'ike Chineke. Anyi buru ezi omume dika ngwa agha n'aka nri na n'aka ekpe. ⁸ Ufodu na-asopuru anyi ma ndi ozo na-eme anyi ihe ihere. Ufodu na-ata anyi uta, ma ufodu na-eto anyi. Ufodu mmadu na-agu anyi di ka ndi ugha, ma anyi nogidesiri ike na-ekwu eziokwu. ⁹ Uwa amaghi anyi, ma a maara anyi. O bu ezie na anyi na onwu na-anọ nso mgbe niile, ma lee anyi ka dikwa ndu. A na-ata anyi ahuhu, ma lee anyi anwughi. ¹⁰ Anyi na-anọ n'ihe mwute mgbe niile, ma lee onu juru anyi obi. Anyi bu ndi ogbenye, ma anyi na-eme ka otutu mmadu buru ndi ogaranya. Anyi enweghi ihe obula, ma lee anyi nwere ihe niile.

¹¹ Ndi enyi anyi no na Kọrint, anyi agwala unu ihe niile di anyi n'obi, anyi emeghepula obi anyi nye unu. ¹² Anyi ji obi anyi niile hu unu n'anya, ma unu mechiri obi unu n'ebe anyi no. ¹³ Ugbu a, ana m ekwu dika ana m agwa umuntakiri. Na-emesonu anyi dika anyi si emeso unu, meenu ka obi unu saa mbara n'ebe anyi no.

Ndi Kraist na ndi na-ekweghi ekwe

¹⁴ Unu ekwela ka unu na ndi na-ekweghi ekwe nwee nkeota obula. N'ihi na gini ka ezi omume na ajo omume nwekoro? Olee udi mmeko ihè na ochichiri ga-enweko? ¹⁵ O bu nweko di anaa di na-agbata Kraist na ekwensu? Gini kwa ka onye kwere ekwe na onye na-ekweghi ekwe nwekoro? ¹⁶ Gini bu ihe jikotara ulonso Chineke na arusi? N'ihi na anyi onwe anyi bu ulonso Chineke di ndu. Dika Chineke kwuru,

"M ga-ebi n'ime ha.

Jeghariakwa n'ime ha.

M ga-abukwa Chineke ha,

ma ha onwe ha ga-abukwa ndi nke m."[†]

¹⁷ Ya mere,

"Sini n'etiti ha puta.

Nopukwanu iche n'ebe ha no.

Otu a ka Onyenwe anyi kwuru.

Unu emetukwala ihe obula ruru aru aka.

Mu onwe m ga-akpobatakwa unu."[‡]

¹⁸ Ma,

"Aga m aburu unu Nna,

unu onwe unu ga-abukwara m umu m ndi ikom na ndi inyom.

Otu a ka Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile kwuru."[§]

[†] **6:16** 6:16 Lev 26:12; Jer 32:38; Izk 37:27 [‡] **6:17** 6:17 Aiz 52:11; Izk 20:34,41

§ 6:18 6:18 2Sa 7:14; 7:8

7

¹ Ya mere, ndi enyi m, ebe anyi nwere nkwa ndi a niile, ka anyi debe onwe anyi ocha n'ime ihe niile obula nke na-emeru ahụ anyi na mmuo anyi. Ka anyi mezuo idi nso n'itu egwu Chineke.

Ihe na-enye Pol obi utọ

² Megheenụ obi unu nabata anyi, n'ih na o nweghi onye obula n'etiti unu anyi mere ihe ojojo. O nwekwaghi onye anyi duhiere. O dikwaghi onye obula anyi rigburu. ³ Anaghi m ekwu ihe ndi a ka m maa unu ikpe, dika m kwuburu na mbu, na anyi bu unu n'obi anyi, idiko ndu, maobu inwukokwa onwu n'otu. ⁴ Nkwuwa okwu m ji gwa unu okwu di ukwu; inya isi m n'ih na unu dikwa ukwu. Abụ m onye a gbara ume n'ebe o di ukwu, n'ime onodu ahuhụ anyi niile, ana m anuribiga onu oke.

⁵ N'ih na mgbe anyi batara Masidonia, anyi enweghi izuike ma oli. Kama mmpagbu si n'aka nri na aka ekpe biakwute anyi, ogu n'ez, egwu n'ime. ⁶ Ma otu o di, Chineke, onye na-agba ndi ike gwuru ume, gbara anyi ume site n'obibia Taitos. ⁷ O bukwaghi naani n'ih na obibia o biara nyere anyi obi utọ, kama akuko o ji bia, gbasara otu unu si gbaa ya ume, gwakwa anyi otu unu si na-ele anya ihu m, na otu unu si na-eru uju n'ih na ihe niile mere, na otu unu si guzosie ike n'ukwu m, na udi ihunanya unu nwere n'ebe m no, obi toro m utọ nke ukwu.

⁸ O nagh i ewutekwa m ugbu a na m deere unu akwukwo ahụ, o bu ezie na o wutere m mgbe ahụ m na-edey ya, n'ih na amaara m na o ga-ewetara unu obi ojojo mgbe unu guru ya. Ma obi ojojo ahụ aburu naani nke nwa oge nta. ⁹ Ma ugbu a ana m anuri onu na m dere akwukwo ahụ. O bugh i n'ih na ogugu ya wetaara unu obi ojojo, kama o bu n'ih na mwute o wutere unu emeela ka unu chegharia. Udi mwute unu nwere bu udi mwute Chineke chorọ ka ndi nke ya nwee. Ya mere, o nweghi ihe ojojo biakwasiri unu n'ih na akwukwo anyi deere unu. ¹⁰ N'ih na iru uju otu Chineke chorọ na-eweta nchehari nke na-eduba mmadu na nzoputa, bu nchehari nke a na-apughi ikwa uta banyere ya. Ma iru uju dika uwa si eme na-eweta onwu. ¹¹ Leenu ihe Chineke ruputara site n'ih na mwute dakwasiri unu. Ugbu a, unu aburu ndi o na-anu oku n'obi na ndi jikeere izi anyi na aka unu abuo di ocha. Lee otu unu si zi iwe unu, otu unu si zikwa na ihe ahụ wutere unu. Lee otu unu si tuo ujo ihe mmehie ahụ nwere ike iwetara unu. Leekwanu otu unu si mee ihe niile igosi na unu kwagidere m. Leekwanu otu unu si nye onye ahụ mere mmehie ahụ ntaramahuhụ

ngwangwa. Unu egosila na aka unu di ọcha n'okwu ndi a niile. ¹² O bu ezie na m deere unu akwukwo ahụ, ma edeghi m ya n'ihu onye ahụ mehiere, maobu n'ihu onye ahụ e mehiere megide. Kama edere m ya ime ka Chineke gosi unu otu ihe gbasara anyi si na-anu unu oku n'obi. ¹³ N'uzo niile ndi a, anyi bu ndi a gbara ume site n'ihunanya unu nwere n'ebe anyi no.

A gbara anyi ume karịa site na ihu onu Taiotos n'ihu nnabata unu nabatara, na otu unu si mee ka mmuo ya zuru ike mgbe o biakwutere unu. ¹⁴ N'ihu na tupu o hapu anyi biakwute unu, anyara m isi n'ihu ya banyere unu; ugbu a, obi di m utọ nke ukwu n'ihu na unu emeghi ka ihere mee m. Anyi ekwuola eziokwu nye unu. Ugbu a, inya isi m n'ebe Taiotos no egosila na anyi bu ndi eziokwu. ¹⁵ Ugbu a, ihunanya o nwere n'ebe unu no na-aba uba nke ukwu, n'ihu ncheta o na-echeta otu unu niile si jiri onu gee ya nti na otu unu si jiri itu egwu na ahụ ima jijiji nabata ya. ¹⁶ Nke a na-enyekwa m obi utọ n'ihu na enwere m ntukwasị obi n'ebe unu no n'ime ihe niile.

8

The onyinye maka ndi nsọ

¹ Anyi chorọ ime ka unu mara, umunna m, ihe banyere ihe nke amara Chineke ruru na nzuko niile di na Masidonia. ² N'ime onodu oke mkpagbu na ihe mwute, ha nwere onu di nnoo ukwu ruo na ha gbasara aka ha nye ndi ozo ihe, wezugakwa na o bu ezie na ha bu ndi ogbenye onu ntụ. ³ Ana m agba ama na ha nyere dika ike ha, ha nyekwara o buladi karịa otu a turu anya. Onyinye ha si n'obi ha puta. ⁴ N'ezie, ha riosiri anyi aririo ike ka anyi nara onyinye amara ha nyere n'ihu iso keta oke inyere ndi nsọ ndi ozo no na mkpa aka. ⁵ Nke ka nke, ha nyere karịa ihe anyi lere anya na ha ga-enye. N'ihu na ha buru uzọ were onwe ha nye Onyenwe anyi. Ha sitekwara n'ochicho Chineke nyekwa anyi onwe ha. ⁶ Ya mere, anyi rioro Taiotos, onye malitere oru ka o ruzuo oru amara ahụ ruo n'isi. ⁷ Ma ebe unu babigara uba oke n'ihe niile unu nwere, n'okwukwe, na okwu, n'ihe omuma, na inu oku n'obi, na ihunanya unu huru anyi, lezie unu anya hu na unu babigakwara uba oke n'amara nke inye ihe a.

⁸ Anaghi m enye unu iwu, kama site n'izi unu otu o si na-anu ndi ozo oku n'obi inyeaka, achoro m ichoputa ma ihunanya unu na inu oku n'obi unu o ga-adakotakwa. ⁹ N'ihu na unu maara udi amara nke Onyenwe anyi Jisos Kraist nwere. O bu ezie na o bu ogaranya, ma o hooro ibu

ogbenye n'ihì unu, ka unu onwe unu site n'ogbenye ya buru ogaranya.

¹⁰ Nke a bu ndumodu m na-enye unu n'okwu a. O baara unu uru ka unu ruzuo oru unu malitere iru n'afọ gara aga. Unu bu ndi mbu buru uzọ cheputa iru oru a, unu bukwa ndi mbu buru uzọ malite ime ihe banyere ya. ¹¹ Ma ugbu a mezuonu ihe unu cheputara ime. Ka inu oku n'obi unu nwere na mbu iru oru a burukwa ihe unu ga-eji mezuo ya dika ihe unu nwere si di. ¹² N'ihì na o buru na inu oku n'obi di ebe ahụ, a na-anara ya dika ihe mmadu nwere ike inye, o bughì ihe o na-enweghì ike inye.

¹³ Nzube m abughì ka unu nye n'uzọ ihe ga-esi siere unu ike n'ihì na unu nyere. Kama ka e nwe nhatanha. ¹⁴ Ugbu a, o bu ihe di mma ka unu nyere ndi ozọ nọ na mkpa aka. Mgbe unu ga-anokwa na mkpa, ha ga-enyere unu aka ma ha nwee hie nne. N'uzọ di otu a, a ga-enwe nhatanha. ¹⁵ Nke a bukwa ihe akwukwo nsọ kwuru, "Onye ahụ chikotara hie nne enweghì karịa. Onye nke chikotara ihe di nta enweghì ihe foduru ya inweta ihe o chorọ."*

Nzipu Taitos ka o gaa Korint

¹⁶ Ekelere m Chineke onye tinyere n'obi Taitos otu inu oku ahụ banyere unu ekele, dika o si emetu m n'obi. ¹⁷ O bughì naanì na o kweere ime dika anyi si rioro ya, kama n'ihì ihunanya o nwere n'ebe unu nọ, o kpebiri n'ime obi ya ibiakwute unu na inyere unu aka. ¹⁸ Anyi na-ezitekwa ya na nwanna anyi onye ahụ nzuko niile na-asopuru n'ihì oru ikwusa ozioma ahụ. ¹⁹ Ma o bughì naanì nke a, kama nzuko hoputara ya iso anyi, na inyere anyi aka dika anyi na-ebu onyinye a, bu ije ozi anyi na-eje n'ihì iwetara Onyenwe anyi otuto, na iziputa njikere anyi inyere ibe anyi aka. ²⁰ Anyi na-eze ka onye obula ghara ita anyi uta n'ihè obula, n'ihè uzọ anyi si jee ozi gbasara onyinye mgbasapu aka a. ²¹ O bu ochicho anyi ime ihe oma, o bughì naanì n'ihu Onyenwe anyi, kama n'ihu ndi mmadu kwa.

²² Ugbu a anyi na-ezitekwaru unu nwanna anyi nwoke ozọ ka o soro ha biakwute unu, nwanna anyi a bu onye anyi nwaputara, onye o na-anu oku n'obi inyeaka. Ugbu a, o nwekwara ntukwasì obi di ukwu n'ebe unu nọ. ²³ Ma banyere Taitos, o bu onye otu m n'oru a, burukwa onye mu na ya na-aruko oru n'etiti unu. Ma banyere umunna anyi ndi ozọ a, ha bu ndi na-anochite anya nzuko, na ndi na-ewetara Kraist otuto. ²⁴ Ya mere, gosinu ha ihe ga-eme ka ha mata na unu huru ha n'anya. Meekwanu ka ha mata

* 8:15 8:15 Qpu 16:18

ihe bụ ịnya isi anyị banyere unu, ka chọọchị niile hụkwa ya.

9

Inyere ndị nọ na mkpa aka

¹ O dighi mkpa idere unu akwukwo banyere ozi nke ndi nsọ. ² Amaara m na unu jikeere inyere ha aka, dika m nyara isi nye ndi Masidonia banyere unu. N'ihia na agwara m ha na unu ndi bi na Akaja ejikerelari inyere ha aka kemgbe afo gara aga. O bukwa inu oku n'obi unu kwaliri obi ha, ime ihe ha mere. ³ Ugbu a, ana m ezitere unu umunna anyi ndi a ka e mee ka inya isi nke m nyara banyere unu ghara ibu okwu efu. Ma dika m gwara ha na unu ejikerela, achoro m ka unu jikere nye ha ihe unu choro inye. ⁴ N'ihia na o buru na ndi Masidonia esoro m bia hu na unu ejikeghi ejike, ebe anyi na-anya isi na unu ejikerela, o ga-aburu m ihe ihere, bukwara unu ihe ihere, ebe anyi nwere ntukwaso obi na unu ga-anọ na njikere. ⁵ O bu nke a mere m ji hu na o di mkpa irio umunna anyi ka ha buru uzọ bia, tupu m bia. Ka unu nwee ike ikwado onyinye ahụ unu kwere na nkwa inye, jide ya na njikere ruo mgbe m biara. Ka unu si otu a gosi ndi mu na ha ga-eso na unu na-enye n'ihia na unu choro inye, o bukwaghi n'ihia na a gwara unu ka unu nye.

Ngọzi diri ndi gbasara aka nye onyinye

⁶ Isi okwu bu nke a, Onye obula na-aku mkpuru ntakiri, ga-aghotakwa nke nta, ma onye ahụ na-aku mkpuru buru ibu ga-aghotakwa mkpuru hiri nne. ⁷ Ka onye obula nye dika o buru uzọ kpebie n'ime obi ya inye. Ka o ghara inye n'ihia na mmadu kwagidere ya, maobu inye n'ihia na ndi ozo na-enye, n'ihia na Chineke huru ndi ji obi utọ nye onyinye ha n'anya. ⁸ Chineke nwere ike inye unu kariha ihe na-akpa unu, ka unu na-enwezukwa ihe unu choro mgbe niile n'oge niile. Mgbe ahụ, unu ga-enwezukwa ihe niile unu ji aru oru oma. ⁹ Dika e dere ya,

“O gbasara onyinye ya ebe niile nye ndi ogbenye;

ezi omume ya na-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.”*

¹⁰ Ma onye ahụ na-enye onye oru ubi mkpuru nke o na-agma n'ubi ya, na-enyekwa mmadu nri o ga-eri, o ga-enyekwa unu ihe niile di unu mkpa, meekwa ka ulokwu unu juputa na mkpuru. O ga-emekwa ka mkpuru ezi omume unu baa uba. ¹¹ O ga-emekwa ka unu buru ndi ogaranya n'uzo niile, ka unu nwee ihe ga-ezuru unu na nke unu ga-enye ndi ozo

* 9:9 9:9 Abu 112:9

mgbe niile. Site n'aka anyị, afo ofufu unu ga-enye Chineke ekele n'ih i nyeaka unu nyere ha.

¹² N'ih na ije ozi nke ife ofufe a abughị naanị nke igboro ndi nsọ mkpa ha, kama o bukwa nke na-eme ka ekele otutu ndi mmadu na-enye Chineke babiga uba oke. ¹³ N'ih ije ozi a, nke unu sitere na ya gosi onwe unu dika ndi kwesiri, ndi ozọ ga-eto Chineke n'ih irube isi unu nke dakotara na nkwputa unu banyere ozioma nke Kraist, ya na onyinye afo ofufu nke unu na-eme ka ha na ndi ozọ niile soro unu nweko. ¹⁴ Nke a ga-eme n'ekpere ha maka unu, ha ga-eji obi ha niile riorio, n'ih idi ukwu nke amara Chineke di n'ime unu. ¹⁵ Ekele diri Chineke n'ih onyinye ya di ukwu nke onu na-abughị ikọ.

10

Anyi bu ndi Chineke hoputara

¹ Ma mu onwe m bu Pol, ji idi nwayoo na obi umeala nke Kraist na-ario unu. Mu, onye na-adi umeala mgbe mu na unu no n'ihu n'ihu, ma na-enwe mkwuwa okwu n'ebe unu no mgbe m na-anoghi n'etiti unu. ² Ario m unu, ka m ghara inwe obi ike mgbe m biarutere dika o kwesiri n'ebe ufodu ndi no, site na iguzogide ndi ahụ na-eche na anyi na-eme ihe di ka ndi uwa si eme ya. ³ O bu ezie na anyi na-ebi dika mmadu, ma anyi adighi ebu agha dika usoro anu ahụ si di. ⁴ N'ih na ngwa agha anyi ji ebu agha, abughị ngwa agha nke mmadu nkiti nke uwa, kama ha nwere ike nke mmuo ila ebe niile e wusiri ike n'iyi. ⁵ Anyi na-ala iru uka niile na okwu ugha niile n'iyi, nke na-egbochiri umu mmadu uzọ e si amata Chineke, na-eme ka echiche niile hulata isi n'okpuru Kraist. ⁶ Anyi no na njikere ita erubeghi isi niile ahuhu, mgbe irube isi gi zuruoke.

⁷ Unu na-ele anya n'ihe ndi di unu n'ihu. O buru na o bu ihe dororo anya nye onye obula na ha bu nke Kraist, ha matakwa na onwe ha, na otu ahụ ha bu nke Kraist na anyi onwe anyi bukwa nke ya. ⁸ Ugbu a, o buru na m anya isi banyere ikike ahụ Onyenwe anyi nyere m n'ebe unu no, ike ahụ o nyere m iji wulie unu elu, o bughị iji wedaa unu ala, ihere agaghị eme m n'ih nke a. ⁹ Achoghi ka o dika m a ga-asị na m sitere n'akwukwo ozi m na-emenye unu egwu. ¹⁰ N'ih na ha na-asị, "Akwukwo ozi ya di arọ dikwa ike, ma na mmadu, ma n'odidi ya na mmadu adighi ike, okwu onu ya bukwa ihe na-abaghị uru." ¹¹ Ma ana m eme ka ndi di otu a ghota na ihe anyi na-ekwu site n'akwukwo ozi mgbe anyi na-anoghi n'etiti unu, ka anyi ga-eme ma anyi noro n'etiti unu.

¹² Anyị enweghị anya ike ihazi ọ̀nọ̀dụ maọ̀bụ were onwe anyị tũnyere ndị ụfọ̀dụ na ndị ahụ n'eto onwe ha. Ma mgbe ha na-eji onwe ha na-atụ onwe ha, werekwa onwe ha na-atũnyere onwe ha, ha adighi eziputa nghota. ¹³ Ma anyị onwe anyị, adighi anya isi banyere ihe ọ̀bụla anyị na-enweghị ike ime. Kama anyị ga-anya isi n'oke ọ̀rụ ahụ Chineke kenyeere anyị, ka anyị ruru ọ̀ bụladị ruo n'ebe unu nọ. ¹⁴ N'ihị na anyị adighi ekwu okwu kariri ọ̀nụ anyị mgbe anyị na-etinye anya n'ihe gbasara unu, n'ihị na ọ̀ bụ anyị buru ụzọ bjakwute unu, ikwusara unu ozioma gbasara Kraist. ¹⁵ Ọ bughị na anyị na-ekwu na ọ̀ bụ anyị ruru ọ̀rụ niile, ya na ọ̀rụ nke ndị ọ̀zọ ruru n'etiti unu, kama olileanya anyị bụ na okwukwe unu ga na-eto eto mgbe niile, ka ọ̀rụ ya n'etiti unu buru nke ga-eto eto. ¹⁶ Nke a ga-eme ka anyị nwee ike zisaa ozioma ahụ na mba ndị ọ̀zọ ndị dī n'ofe ala unu, ghara iji ọ̀rụ aruru n'ebe ndị ọ̀zọ na-arụ ọ̀rụ na-etu ọ̀nụ. ¹⁷ Ma, "Onye ọ̀bụla na-anya isi, ya nyaa n'ime Onyenwe anyị."* ¹⁸ N'ihị na ọ̀ bughị onye ji aka ya bulie onwe ya elu ka a na-anabata, kama ọ̀ bụ onye Onyenwe anyị jiri aka ya bulie.

11

Pọl na ndị ozizi ụgha

¹ Ọ ga-adị m mma ma ọ̀ buru na unu ga-anagide m ka m kwuo okwu ndị a dī ka onye nzuzu. Biko nagidenụ m. ² Ekworo m nwere n'ebe unu nọ bụ ekworo nke Chineke. Ekwere m nkwa iwere unu nye otu dī, ya bụ Kraist, ka m nwe ike chee unu n'ihu ya dika nwaagboghọ dī ọ̀cha nke na-amaghị nwoke. ³ Ma ana m atụ egwu, na dika agwọ jiri aghughọ ghogbuo iiv, ndị nrafu ga-eji aghughọ duhie unu, mee ka unu kwusi iji obi dī ọ̀cha na uche ziri ezi jeere Kraist ozi. ⁴ N'ihị na unu gaara anara onye ọ̀zọ bjakwutere unu na-ekwusa Jisọs ọ̀zọ nke na-abughị nke anyị kwusara, unu gaara anarakwa ike nke mmụọ ọ̀zọ dī iche na-abughị ike nke Mmụọ Nsọ ahụ unu natara, unu gaara ekwenyekwa na nkuzi ọ̀zọ dī iche, na-abughị ozioma ahụ nke unu natara.

⁵ Ma echeghị m na ọ̀ dī ụzọ ọ̀bụla ndị ozi a maara aha ha si kara m mma. ⁶ Ọ buru na m abughị onye ọ̀ka okwu, abụ m onye ọ̀ka mmụta. Anyị akowarala unu nke a otutu mgbe n'uzọ dī iche iche n'ihe niile. ⁷ Ọ ga-abu na-emere m ihe ojojo mgbe m wedara onwe m ala ka e welie unu elu, n'ihị n'anaghị m unu ihe ọ̀bụla mgbe m na-ekwusara unu ozioma Chineke? ⁸ Ọ bụ nzuko nọ n'ebe ọ̀zọ nyeere m aka mgbe m na-arụ ọ̀rụ n'etiti unu. Ọ bụ site n'aka ha ka m

* 10:17 10:17 Jer 9:24

ji nata nkwado, dika ụgwọ ọrụ m, ka m nwee ike inyere unu aka. ⁹ Ma mgbe m nọ n'etiti unu abụghị m ibu arọ nye onye ọbụla n'oge mkpa m. N'ihị na ụmụnna si Masidonia wetaara m ihe niile na-akpa m mkpa. Ebe ọ bụ na m gbaliri debe onwe m, ka m ghara ibu ibu arọ nye unu n'uzọ ọbụla n'oge gara aga, agaghị m abukwa ibu arọ nye unu n'oge di n'ihu. ¹⁰ Ebe eziokwu nke Kraist di n'ime m, inya isi m nke a agaghị akwusi na mpaghara Akaja* niile. ¹¹ N'ihị gini? O bụ n'ihị na m ahughị unu n'anya? Chineke maara na m huru unu n'anya.

¹² Ma aga m aga n'ihu na-arụ ọrụ m na-achoghị ka unu nyere m aka n'uzọ ọbụla ka m si otu a mee ka ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi ozi ghara inya isi kwuokwa na ha na-arụ ọrụ dika anyi si aru ọrụ anyi n'etiti unu. ¹³ N'ihị na ndi di otu a bu ndi ozi ụgha, ndi ọrụ aghugho, ndi na-eme onwe ha ka ha bu ndi ozi Kraist. ¹⁴ Ma omume ha adighi eju m anya, n'ihị na ekwensu gbanwere onwe ya diri ka mmuo ozi na-enye ihe. ¹⁵ Ya mere, o bughị ihe iju anya ma o buru na ndi na-ejere ya ozi emee onwe ha dika ndi na-eje ozi uzọ ezi omume. Ma n'ogwugwu oge, ha ga-anata ụgwọ dika ọrụ ha si di.

Inya isi Pol

¹⁶ Dika m kwuru na mbu, ka onye ọbụla ghara iche na m bu onye na-enweghi uche. O burukwari na unu na-eche udi echiche a, biko naranu m dika onye na-enweghi uche, ka m nwee ike inya isi nke nta dika ndi ozọ si eme. ¹⁷ Ma n'ihe m dabeere na-anya isi, adighi m ekwu okwu dika Onyenwe anyi ga-ekwu, maobu dika onye na-enweghi uche. ¹⁸ Ebe otutu mmadu na-anya isi banyere ihe ha bu n'uzọ uwa si eme. Mu onwe m ga-anyakwa isi. ¹⁹ Unu were obi utọ na-anagide ndi na-enweghi uche, ebe unu onwe unu nwere uche. ²⁰ Unu na-anagide ya ma o buru na onye ọbụla eme unu ndi ohu ha, maobu jiri anya ike nakoro unu ihe unu nwere, maobu ghogbuo unu, maobu bulie onwe ya elu dika ha kari unu, maobu maa unu uraa n'ihu. ²¹ N'ezie, o bu ihere m, inabata na anyi bu ndi na-adighi ike n'ezie nye nke a.

O buru na onye ọbụla anwaa anwaa nyaa isi n'ihe ọbụla (ana m ekwu dika onye n'enweghi uche), mu onwe m ga-anyakwa isi. ²² Ha bu ndi Hibru? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi Izrel? Mu onwe m bukwa ya. Ha bu ndi agburu Ebrahim? Mu onwe m bukwa. ²³ Ha bu ndi na-ejere Kraist ozi? (Ana m ekwu dika onye anya na-adighi mma.) Ma mu onwe m ejela ozi kari. Adogbuola m onwe m n'oru kari

* 11:10 11:10 Akaja bukwa Griis.

ha niile. Etinyela m n'ulo mkporo otutu mgbe, tinyere otutu ihe otiti, mgbe mgbe anoola m n'onu onwu. ²⁴ Ugboro ise ka ndi Juu piara m onu utari iri ano e wepuru otu. ²⁵ E jirila okporo igwe tie m ugboro ato. Aturu m nkume otu ugboro. Ugboro ato ka ugbu mmiri m no n'ime ya kpuru n'oke osimiri. Anoola m otu abali na ubochi so ya n'elu oke osimiri ebe mmiri na-ebughari m. ²⁶ Ejeela m otutu ogologo ije nke otutu ihe ize ndu di n'ime ya. N'ize ndu site n'osimiri, ize ndu site na ndi na-apunari mmadu ihe n'ike, ize ndu site n'aka ndi obodo nke aka m. Otutu mgbe ka m zere ndu site n'aka ndi mba ozo, n'ime obodo ukwu, nozara ma n'oke osimiri; na n'aka ndi kporo onwe ha umunna m, ma ha bu ndi ugha. ²⁷ Adogbuola m onwe m n'oru, anoola m nonodu ihuju anya na imu anya otutu abali. Otutu mgbe ana m ano agu na-erighi ihe obula, maobu inu ihe obula. Anoola m otutu mgbe n'oge oyi na-ama jijiji n'ih i enweghi uwe di mma m ji achu oyi. ²⁸ Ma e wezuga ihe ndi a niile, ana m ano n'echiche mgbe niile banyere otu ihe niile si aga n'ime nzuko. ²⁹ Onye bu onye ahụ na-adighi ike nke m na-adighi eso ya kere oke na-adighi ike ya? Onye ka e dubara na mmehie nke onodu ya na-adighi emetu m n'obi?

³⁰ Kama o buru na o kwesiri ka m nyaa isi aga m anya isi banyere ihe ndi ahụ na-egosi adighi ike m. ³¹ Chineke, na Nna nke Onyenwe anyi Jisos, onye e kwesiri ito aha ya ruo mgbe ebighi ebi, maara na ihe ndi a niile m na-ekwu bu eziokwu. ³² N'obodo Damaskos, onye ochichi ala ahụ nke eze obodo ahụ a na-akpo Aretas hoputara, ndi na-eche obodo Damaskos nche ka ha jide m. ³³ Ma e tinyere m n'ime nkata, site n'oghere di na mgbidi gbara obodo ahụ gburugburu wedata m, m gbanari ya.

12

Ohu Pol huru

¹ Aghaghi m inya isi, o bu ezie na o baghi uru, ugbu a ka m gwa unu ihe banyere ohu m huru, na ihe niile Onyenwe anyi kpughere gosi m. ² Amaara m otu nwoke no n'ime Kraist, onye e duuru gaa n'eluigwe nke ato ihe di ka afo iri na ano gara aga, maobu n'anu ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke ma. ³ Amatakwaru m nwoke di otu a, maobu n'anu ahụ, maobu n'ime mmuo amaghi m, ma Chineke maara ⁴ onye a, nke a kporo banye na paradais, ebe o nuru ihe onu mmadu na-apughi ikowa, nke e nyeghikwa mmadu obula ike ikwu ihe banyere ya. ⁵ Ekwesiri m inya isi n'ih i nwoke di otu a ma agaghi m anya

isi maka mụ onwe m, ma ọ bughị maka adighị ike m. ⁶ A si na m choro inya isi, agaghị m abụ onye nzuzu, n'ihì na aga m ekwu naanị eziokwu. Otu ọ dị, agaghị m anya isi ka onye obula ghara igu onodu m karịa ihe ọ huru n'ime m, maobu karịa ihe ọ nuru n'onu m. ⁷ Ma n'ihì na otutu ihe ndi a m ji anya m hu bu ihe puru ime ka m bulie onwe m elu karịa ka o si kwesi. E tinyere ihe mgbu n'anụ ahụ m ka ọ na-adu m dika ogwu. Ihe mgbu a di n'anụ ahụ m na-eti m aka dika onyeozì nke ekwensu, na-eme ka m ghara ifulì onwe m elu karịa. ⁸ Ekpeela m ekpere ugboro atọ riọ Onyenwe anyi ka o wepuru m ahụ mgbu a. ⁹ Ma ọ siri m, "**Amara m ezuorola gi. N'ihì na ike m na-ezu oke n'ime adighị ike.**" Ugbu a, obi di m utọ inya isi banyere adighị ike m. N'ihì na ọ bu site n'onodu adighị ike m ka ike ebube Kraist ga-esi nogide n'ahụ m. ¹⁰ O bu n'ihì Kraist ka m na-anogide n'adighị ike m niile, mkpari ndi mmadu, ihe isi ike niile, mkpagbu niile na ihe ndakwasị di iche iche. N'ihì na mgbe m na-adighi ike ka m na-enwe ike karịa.

Ndi Kọrint di Pol n'obi

¹¹ Emeela m onwe m onye nzuzu ma unu onwe unu rugidere m ime ya. O kwesiri ka unu buru ndi mbu gaeto m. O bu ezie a na-abughị m ihe obula, ma o were m anya na ọ dighi uzọ obula m si di ala n'ebe ndi ahụ unu na-eche na ha kachasi elu n'etiti ndi ozi. ¹² Ejiri m ndidi ruo ruo n'etiti unu, ihe iji gosi na abụ m nwaazu* n'ezio kwu. Egosiri m unu ihe iribama, ruo ebube di iche iche, na otutu oke ruo. ¹³ Olee uzọ unu si di ala n'ebe choochi ndi ozo di, ma ọ bughị na m abughị ibu arọ nye unu? Gbagharanụ m mmejo a.

¹⁴ Nke a bu ugboro atọ m na-ejikere ibiakwute unu. Agaghị m aburu unu ibu arọ, ihe di m mkpa abughị akụ unu nwere, kama unu onwe unu. O bughị umuntakiri ka ọ diri ikpadoro nne na nna ha ihe, kama ọ bu ruo diri nne na nna ikpadoro umu ha ihe. ¹⁵ N'ezie, ọ na-atọ m utọ iwere onwe m na ihe niile m nwere nye unu, n'ihì na ahuru m unu n'anya. Ma ọ buru na m huru unu n'anya karịa, ọ gaadi mma ma unu hu m n'anya nke nta? ¹⁶ N'agbanyeghi na-aburu m unu ibu arọ, ufodu n'ime unu na-ekwu, ọ bu ezie na ọ dighi anara anyi ihe obula, maobu onye aghugho. Ma eleghi anya, o nwere uzọ aghugho di iche iche o si anara anyi ihe. ¹⁷ O di onye obula m ziteere unu, iji si n'aka ya rigbuo unu? ¹⁸ Arioro m Taios ka ọ biakwute unu, ya na nwanna anyi nwoke ozo. Taios o rigburu unu? O nwere ihe di iche n'uche na omume mu na ya?

* **12:12** 12:12 Maobu, onyeozì

19 Unu chere na ihe anyị na-eme oge niile ndi a bu igopu onwe anyi n'ihu unu? O bu n'ihu Chineke ka anyi na-ekwu nke a n'ime Kraist. Ndi m huru n'anya, ihe ndi a anyi na-ekwu bu maka odimma unu. 20 N'ihina na ihe na-atu m egwu bu na mgbe m biara n'etiti unu, ihe m ga-ahu agaghị ato m utu. Mgbe ahu mmeso m ga-emeso unu agakwaghị ato unu ato. N'ihina na ana m atu egwu na mgbe m biakwutere unu ozo, aga m ahu otutu n'ime unu ka unu na-ese okwu, aga m ahu ka unu na-ekwosa ibe unu ekworo, aga m ahu unu ka unu na-akpasu ibe unu iwe. Aga m ahu otutu ndi na-afuli onwe ha elu, ndi na-ekwu otutu ihe ojoo di iche iche megide ndi ozo; aga m ahu otutu ndi juputara n'aghughu na ikpa iche iche. 21 Ana m atu egwu na mgbe m ga-abiakwute unu ozo, Chineke m ga-eme ka m weda onwe m ala n'ihu unu, mee ka m kwa akwa n'ihu ufodu n'ime unu ndi mehiere na mbu, ma ha achoghi icheghari site n'ihe ojoo ha mere, na n'ihina otutu n'ime unu na-adi ndu rere ure, ndu na-adighi ocha, ndu ikwa iko, na ndu ojoo.

13

Ido aka na nti ikpeazu

1 Nke a ga-eme ya ugboro ato m na-abia ileta unu. O bu site n'ama mmadu abuo maobu ato gbara ka a ga-eme ka okwu niile guzoro.* 2 Mgbe m biara leta unu nke ugboro abuo, abaara m ndi niile dara iwu n'oge gara aga na mmadu ndi ozo mba, dokwa ha aka na nti, ihu na ihu. Ugwu a m na-anoghi ya, ana m adokwa ha aka na nti ozo, o buru na m bia ozo hu na ndi mehiere na mbu echegharighi, aga m emesi ha ike. 3 Ebe unu choru ka e gosi na Kraist na-ekwu okwu n'ime m, o dighi egosi adighi ike mgbe o na-emeso unu omume, kama o na-eme ka ike ya puta ihè n'ebe unu no. 4 O bu ezie na a kpogidere ya na-adighi ike, ma ugwu a, o na-adi ndu site n'ike di ukwu nke Chineke. Anyi bukwa ndi na-adighi ike n'ime ya, ma ozi anyi na-ejere unu na mmekorita anyi na unu, anyi ga-eso ya di ndu site n'ike nke Chineke.

5 Ya mere, ka onye obula n'ime unu nyochaa onwe ya, tulekwa omume ya, mara ma o ka kwudosiri ike n'okwukwe ya. O bu na unu aghotaghị na Jisus Kraist no n'ime unu? Ma o bughị na unu enyochaala onwe unu hu na unu emeghi nke oma. 6 Enwere m olileanya na unu niile ga-achoputa na anyi adaghị ule ahu. 7 Ma anyi na-ariu Chineke ka unu ghara ime ihe ojoo obula. Anyi anaghị eme nke a iji gosi na anyi kwesiri ekwesi, kama ka unu nwee ike mee ihe di

* 13:1 13:1 Dit 19:15

mma, n'agbanyeghi na o ga-adị ka a ga-asị na anyị emeghi nke oma n'oru anyị. ⁸ N'ihị na anyị apughị ime ihe obula megide eziokwu, kama anyị na-eme ihe niile n'ihị eziokwu. ⁹ Anyị na-anurị onu mgbe anyị na-adighi ike ma hu na unu di ike. Ihe anyị na-arịo Chineke bu ka unu tozuo oke. ¹⁰ Ana m edere unu akwukwo a ugbo a, n'ihị na-achoghi m ibara unu mba na inye unu ntaramahuhu mgbe m biara. Achokwaghi m iji ikike ahụ Onyenwe anyị nyere m nye unu ntaramahuhu, kama achoro m iji ya wulie unu elu dika ulo.

Ekele mmechi

¹¹ N'ikpeazu umunna m, na-anurinu onu. Gbalianu n'imezi ndu unu ka o zuo oke, na-agbarita onwe ume, werenu otu obi na-eme ihe, na-ebikwanu n'udo. Chineke nke udo na ihunanya ga-anonyekwara unu.

¹² Werenu isurita onu di nsọ kelerita onwe unu.

¹³ Ndi nsọ niile na-ekelekwara unu.

¹⁴ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs Kraist na ihunanya Chineke, na mmeko nke Mmuo Nso dinyere unu niile.

Ndi Galeshja

¹ Pọl, onyeozị, na-abughị site na nhoputa nke mmadu maobu site n'ike nke mmadu, kama o bu site n'aka Jisos Kraist na Chineke Nna, onye mere ka o site n'onwu bilie.

² Ndi umunna niile ndi mu na ha no n'ebe a,

Na-edegara* nzuko niile di na Galeshja.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu. ⁴ Onye nyere onwe ya n'ihị mmehie anyi niile di ka nzube Chineke bu Nna anyi si di, izoputa anyi site n'oge ojoo a nke anyi bi n'ime ya. ⁵ Onye otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ozioma ozo adighi

⁶ O juru m anya, na unu esitela n'ebe onye ahụ kpoo unu site n'amara Kraist wezuga onwe unu, na-agbaso ozioma ozo, ⁷ nke na-abughị ozioma. O doro anya na ufodu mmadu na-etinye unu n'onodu mgbagwoju anya, mgbe ha na-agbali igbanwe ozioma nke Kraist. ⁸ A sikwa na o bu anyi onwe anyi maobu mmuo ozi nke sitere n'eluigwe biara kwusaara unu ozioma ozo, nke di iche na nke anyi buru uzo kwusaara unu, ka onye di otu a buru onye aburu onu. ⁹ Di ka anyi buru uzo kwuo ya na mbu, ka m kwuokwa ya ozo: O buru na onye obula na-ekwusara unu ozioma di iche na nke ahụ unu nabatara, ka onye ahụ buru onye a buru onu.

¹⁰ Ugbu a, ana m agbali ime ka m buru onye ndi mmadu maobu Chineke ga-anabata? Ka m na-agbali ime ihe ga-atọ ndi mmadu uto? N'ihị na a si na m na-eme ihe na-atọ ndi mmadu uto, agaraghị m abụ ohu Kraist.

Pọl, onye Chineke kpoo oku

¹¹ Umunna m, achoro m ime ka unu mata, na ozioma ahụ m kwusaara unu abughị ihe mmadu cheputara n'uche ya. ¹² N'ihị na anataghị m ya site n'aka mmadu obula, o dikwaghị onye obula ziri m ya, kama o bu Jisos Kraist n'onwe ya bu onye kpughere ya nye m.

¹³ Amara m na unu anula ihe banyere ndu m n'oge gara aga, n'ofufe ndi Juu, na otu m si jiri ike kpagbuo nzuko Chineke n'ebe niile, ma gbalisiekwa ike ibibi ya. ¹⁴ Abụ m otu n'ime ndi amaara aha ha n'etiti ndi ogbo m, n'ihe

* 1:2 1:2 Maobu, na-ekele

banyere ofufe ndi Juu. N'ih i oke inu oku n'obi nke m nwere igbaso na idebezu ukpuru omenaala na ofufe, nke nna nna m ha. ¹⁵ Ma mgbe o toro Chineke utu, bu onye kewapuru m iche tupu amuo m, kpo m site n'amara ya, ¹⁶ ikpughe Okpara ya n'ime m, ka m nwe ike kwusaa ihe banyere ya n'etiti ndi mba ozo, e jekwurughi m anu ah u obula inuta ihe obula n'aka ya. ¹⁷ Ejekwaghi m Jerusalem ihu ndi ah u bu m uz o buru ndi ozi, kama a gara m Arebia, ma laghachikwa azu na Damaskos.

¹⁸ O bu mgbe afo ato gasiri, ka m gara Jerusalem ihu Sefas. Anonyekwara m ya ubochi iri na ise. ¹⁹ Ma o dikwaghi onyeozi ozo m huru, ma o bugh i naani Jemis, nwanne Onyenwe anyi. ²⁰ Ana m agwa unu okwu a n'ihu Chineke. Ihe ndi a m na-ekwu abughi okwu ugha.

²¹ Emesja, agara m Siria na Silisia. ²² Ma ndi Kraist no na choochi niile di n'ala Judia amaghi onye m bu. ²³ Naani ihe ha na-ekwu bu, "Onye ah u na-esogbu anyi na mbu na-ekwusazi ug bu a okwukwe ah u o gbalisiri ike ibibi na mbu." ²⁴ Ha nyere Chineke otuto n'ih i m.

2

Nzuko e nwere na Jerusalem

¹ Mgbe afo iri na an o gasiri, ejeghachiri m Jerusalem ozo. Mu na Banabas laghachiri Jerusalem, akpokwara m Taitos jee. ² Agara m n'ih i mkpughe m nwere. Na nzuko nzuzo nke m na ndi ndu nwere, akowaara m ha ihe banyere ozioma nke m na-ekwusa n'etiti ndi mba ozo. N'ih i na-achoghi m ka oru niile m ruru n'oge gara aga, na oru m na-ar u ug bu a, buru ihe efu. ³ O buladi Taitos onye mu na ya so, o nweghi onye manyere ya ka e bie ya ugwu n'agbanyeghi na o bu onye Griik. ⁴ Ndi ah u na-abughi ndi kwere ekwe n'ezie e zobatara na nzuko inyochaputa otu anyi si nwere onwe anyi n'ime Kraist Jisos, ka ha nwee ike mee anyi ndi ohu. ⁵ Ma o nweghi oge anyi ji gee nti n'ih e ha kwuru, n'ih i na anyi chor o ichedo eziokwu ah u di n'ozioma ka a ghara igwa ya ihe obula n'etiti unu.

⁶ Banyere ndi a na-ewe ka ndi di ndu di mkpa, ihe obula onodu ha bu ewetaghi mgbanwe obula n'ebe m no, n'ih i na Chineke adighi ele mmadu anya n'ihu. Ndi ah u atukwasighi ihe obula n'ozioma m na-ezisa. ⁷ Ma n'aka nke ozo, mgbe ha huru na e nyere m oru izisa ozioma n'etiti ndi e bighi ugwu, dika e nyere Pita izisa ozioma n'etiti ndi e biri ugwu. ⁸ N'ih i na Chineke onye si n'aka Pita na-ar u oru onyeozi ozioma n'etiti ndi e biri ugwu, sikwa n'ime m na-ar u oru onyeozi izisara ndi mba ozo ozioma. ⁹ Mgbe Jemis,

Sefas na Jón ndi a maara di ka ide ji ulo n'etiti ndi ndu ahụ niile nara m na Banabas aka nnweko, nabatakwa amara e nyere m. Ha gbara anyi ume, si anyi gaa n'ihu n'oru anyi, ikwusa ozioma n'etiti ndi mba ozo, ka ha onwe ha kwa gaa n'ihu iru oru nke ha n'etiti ndi e biri ugwu. ¹⁰ O bu naani otu ihe ka ha rioro anyi, nke bu ka anyi cheta ndi ogbenye. Nke a bukwa ihe m na-achosi ike ime.

Pol abaara Pita mba

¹¹ Ma mgbe Sefas bjaruru Antiok, eguzogidere m ya n'ihu ya, n'ih na ihe o mere mara ya ikpe. ¹² Tupu ndi Jemis zitere abiaruo ebe ahụ, ya na ndi mba ozo na-eriko nri, ma mgbe ha rutere, o wepuru aka na nri laghachi azu n'ih na egwu ndi e biri ugwu na-atu ya. ¹³ Ndi Juu ufodu sonyekwara ya inwe ihu abuo a, nke mere na e si otu a duhiekwa Banabas n'onwe ya.

¹⁴ Ma mgbe m huru na ha adighi eme ihe di ka eziokwu nke ozioma ahụ si di, agwara m Sefas okwu n'ihu ha niile, si, "O buru na gi nwa onye Juu na-ebi ndu dika onye mba ozo, na-abughu dika onye Juu, olee otu i ga-esi manye ndi mba ozo ka ha na-ebi ndu dika ndi Juu?"

A na-azoputa onye obula site n'okwukwe

¹⁵ Anyi onwe anyi bu ndi Juu site n'omumu a muru anyi, anyi abukwaghi ndi mba ozo ndi mmehie, ¹⁶ ma anyi maara na a dighi agu mmadu obula di ka onye ezi omume site n'oru nke iwu kama o bu naani site n'okwukwe na Jisos Kraist. O bu nke a mere anyi ji kwere na Jisos Kraist ka a guo anyi na ndi ezi omume, site n'okwukwe anyi kwere na Kraist, o bughu n'ih na anyi ruru oru nke iwu. N'ih na o nweghi onye obula a ga-agunye ka onye ezi omume n'ih na o ruru oru nke iwu.

¹⁷ Ma o buru, na mgbe anyi na-achosi ka a guo anyi di ka ndi ezi omume n'ime Kraist, anyi onwe anyi a buru ndi achoputara dika ndi mmehie. Nke a, o putara na Kraist na-akwado mmehie? Mba! ¹⁸ Kama, o buru na m ewugharia ihe ndi ahụ m buru uzo mebie, ana m egosi na m bu onye na-emebi iwu.

¹⁹ N'ih na-esitere m n'aka iwu nwuo n'ebe iwu di, ka m nwee ike di ndu n'ebe Chineke no. Akpogidela mu na Kraist n'obe. ²⁰ O bukwaighi mu onwe m na-adi ndu ugbu a, kama o bu Kraist na-adi ndu ya n'ime m. Ndu ahụ nke m na-adi ugbu a n'anụ ahụ m bu nke m na-adi n'ih okwukwe m nwere n'ime Okpara Chineke, onye huru m n'anya, ma werekwa onwe ya nye n'ih m. ²¹ Anaghi m akpo amara Chineke ihe na-enweghi isi. N'ih na a si na a puru igu

mmadu di ka onye ezi omume site n'idebe iwu, mgbe ahụ onwụ Kraịst nwurụ abaghị uru.

3

Okwukwe ka o bu oru nke iwu?

¹ Ndi nzuzu a kporo onwe ha ndi Galeshja! Onye napuru unu akonuche unu? N'ihu unu ka a no kowaa n'uzo doro anya mkpogide n'obe a kpogidere Jisos Kraist. ² O bu naani otu ihe ka m choro imata n'aka unu. Unu natara Mmuo Nso site n'iru oru iwu choro, ka o bu site na nkuzi nke okwukwe? ³ O ga-abu na unu aghoola ndi na-enweghi uche? Unu malitere site n'ike Mmuo Nso, ma ugbu a unu na-akwusizi n'ike nke anu ahụ? ⁴ Unu tara otutu ahuhu di otu a n'efu, o buru n'ezie na o bu n'efu? ⁵ Mmuo nso ahụ Chineke nyere unu na oru ebube o ruru n'etiti unu, o mere ha n'ihu iwu unu debere, ka o bu n'ihu na unu nuru ma kwerekwa ozioma? ⁶ N'otu uzọ ahụ, Ebrahim kweere na Chineke, a gurụ nke a nye ya di ka ezi omume.*

⁷ Matanụ nke a, na o bu ndi nwere okwukwe bu umu Ebrahim. ⁸ Di ka o di n'Akwukwo nso, n'oge ahụ di n'ihu, nke bu ugbu a, Chineke ga-agu ndi mba ozọ di ka ndi ezi omume, site n'okwukwe ha nwere n'ime ya. N'ihu nke a, o buru uzọ zie Ebrahim ozioma ahụ n'oge gara aga si, "A ga-agozikwa agburu niile no n'awa site na gi."† ⁹ Ya mere, ndi dabeere n'okwukwe bukwa ndi na-eso Ebrahim, nwoke okwukwe ahụ eketa ngozi.

Obubu onu nke iwu na-eweta

¹⁰ Ma ndi niile na-ele anya na a ga-azoputa ha n'ihu na ha debere iwu niile, ka obubu onu na-adakwasị. N'ihu na e deela ya n'akwukwo nso si, "Onye a buru onu ka o bu, bu onye obula na-edebeghi o buladi otu n'ime iwu niile e dere n'akwukwo iwu."‡ ¹¹ Ugbu a, o bu ihe putara ihè na o dighi onye obula a na-agu n'onye ezi omume n'ihu Chineke, n'ihu na o debere iwu. N'ihu na, "Onye ezi omume ga-esite n'okwukwe di ndu."§ ¹² Ma iwu ahụ adabereghị n'okwukwe, kama, iwu kwuru si, "Mmadu ahụ na-eme ihe iwu kwuru bu onye ga-enwe ndu site na ha."* ¹³ Ma Kraist agbaputala anyi site n'obubu onu ahụ nke idebe iwu gaara ewetara anyi. O ghoro obubu onu n'ihu anyi. N'ihu na e deela ya n'akwukwo nso, "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke a kwubara n'elu osisi."† ¹⁴ O di otu a ka ngozi ahụ e nyere Ebrahim burukwa nke ndi mba ozọ site na

* 3:6 3:6 Jen 15:6 † 3:8 3:8 Jen 12:3; 18:18; 22:18 ‡ 3:10 3:10 Dit 27:26

§ 3:11 3:11 Hab 2:4 * 3:12 3:12 Lev 18:5 † 3:13 3:13 Dit 21:23

Kraïst Jisôs. Ka anyị niile site n'okwukwe nata nkwa ahụ, bụ Mmụọ Nsọ.

Iwu na Nkwa

¹⁵ Ụmụna m, ka m were ihe nlere anya site na ndụ a na-adị kwa ụbọchị kowaa okwu a: Dị ka mmadụ na-enweghị ike iwepụ maọbụ itukwasị ihe n'ogbugba ndụ e mere ka o guzosie ike, otu a ka ọ dịkwa n'ọnọdụ a. ¹⁶ Ọ bụ Ebrahim ka e kwere nkwa ya na mkpuru ya. Akwukwo nsọ asighi, "n'otutu mkpuru," † kama, ọ sirị, "ma nye mkpuru gi," ya bụ otu onye, onye bụ Kraïst. ¹⁷ Ihe m na-akowa bụ nke a: Iwu ahụ e mere ka ọ malite idị narị afo anọ na iri atọ (430) site na mgbe e kwere nkwa ahụ, emeghị ka ogbugba ndụ ahụ Chineke mere ka ọ dirị hapụ iguzokwa, o mekwaghị ka nkwa ahụ buru ihe e wezugara ewezuga. ¹⁸ Ọ buru na inweta ihe nketa nke ya na nkwa ahụ so dabeere n'iwu, mgbe ahụ, ihe nketa ahụ adabereghị na nkwa e kwere. Ma Chineke sitere n'amara nye Ebrahim ihe nketa ahụ site na nkwa o kwere ya.

¹⁹ Gini mere e ji nye iwu? E nyere iwu ndi a n'ihie njehie, mee ka iwu ndi a digide tutu ruo mgbe mkpuru ahụ biara, bụ onye e kwere na nkwa. E sitere n'aka onye ogbugbo mee ka ndi mmuọ ozi mee ka iwu ahụ di ire. ²⁰ Onye ogbugbo gosiri ihe kariri otu onye, ma Chineke bụ otu.

²¹ Iwu ahụ ọ na-emegide nkwa nke Chineke? Mba. N'ezie ọ dighi. N'ihie na a si na e nwere iwu di nke puru inye mmadu ndu, mgbe ahụ, ezi omume gaara abịara mmadu site n'iwu. ²² Ma akwukwo nsọ mechibidoro ihe niile n'okpuru mmehie ka e nwee ike nye ndi kwere ekwe nkwa ahụ e kwere ha site n'okwukwe n'ime Jisôs Kraïst.

Umu Chineke

²³ Ma tupu okwukwe abia, e ji iwu na-eche anyi nche. Iwu no onodu di ka ulo mkporo ebe e tinyere anyi tutu ruo mgbe a ga-eme ka okwukwe puta ihè. ²⁴ Ya mere, iwu bụ onye nlekota anyi, ruo mgbe Kraïst biara, ka a guo anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe. ²⁵ Ma ebe ọ bụ na okwukwe abiala, anyi anokwaghị n'okpuru onye nlekota ozo.

²⁶ Unu niile bụ umu Chineke site n'okwukwe n'ime Kraïst Jisôs. ²⁷ N'ihie na ka unu niile ha, bụ ndi e mere baptizim n'ime Kraïst, aburula ndi yikwasiri onwe ha Kraïst. ²⁸ E nwekwaghị onye juu, maobu onye Griik, maobu ohu maobu onye nwe onwe ya; nwoke maobu nwanyi, n'ihie na unu niile bụ otu n'ime Kraïst Jisôs. ²⁹ Ọ buru na unu bụ ndi nke Kraïst, mgbe ahụ unu bukwa mkpuru Ebrahim, ndi nketa di ka nkwa ahụ si di.

4

¹ Isiokwu m bu nke a, mgbe nwa bu onye ga-eketa ihe nna ya ka di na nwata, onodu ya akaghi mma karia nke ohu, o bu ezie na aku ahụ niile bu nke ya. ² Ma ha ka no n'okpuru ndi nlekota na ndi e tinyere ya n'aka ruo oge nna ya kwuru. ³ Otu a ka onodu anyi di, mgbe anyi bu umuntakiri. Anyi no di ka ohu n'okpuru mmuo nke uwa. ⁴ Ma mgbe oge a kara aka ruru, Chineke zitere Okpara ya, bu onye amuru site na nwanyi, onye amuru n'okpuru iwu, ⁵ ka o gbaputa ndi no n'okpuru iwu, ime anyi ndi a ga-agu di ka umu a hoputara. ⁶ Ebe unu bu umu, Chineke zitere Mmuo Okpara ya, ka o bia biri n'obi anyi, na-etị mkpu na-asị, "Abba, Nna." ⁷ Ugwu a, i bukwaghi ohu, kama i bu nwa. Ebe i bu nwa, e meekwala ka i buru onye nketa site na Chineke.

Mmetuta obi Pol maka ndi Galeshja

⁸ N'oge gara aga, mgbe unu na-amaghi Chineke, unu bu ohu nye chi niile nke na-abughi dika ha si puta uwa. ⁹ Ma ugwu a, unu matarala Chineke, ka m ga-asị na Chineke amatala ndi unu bu, gini mere unu ji choo itughari azu laghachi n'okpukpe ndi ahụ na-enweghi isi, nke ike obula na-adighi n'ime ha? Unu chooro ka ha mee unu ndi ohu ha ozokwa? ¹⁰ Unu na-edebe ubochi ufodu, na onwa ufodu, na oge ufodu, na afo ufodu. ¹¹ Egwu na-atu m na oru niile m ruru n'etiti unu aburula ihe efu.

¹² Ezi umunna m, arioo m unu, meenu onwe unu di ka mu onwe m, n'ih na mu onwe m emela onwe m ka m di ka unu. O nweghi ihe ojoo obula unu mere m. ¹³ Unu maara na o bu n'ime adighi ike nke anu ahụ ka m ji kwusaara unu ozioma a. ¹⁴ O bu ezie, onodu m n'oge ahụ bu onwunwa n'ebe unu no, unu eledaghi m anya, maobu ju ige m nti. Kama unu nabatara m, di ka mmuo ozi Chineke, maobu di ka a ga-asị na m bu Jisos Kraist n'onwe ya. ¹⁵ Ebee ka mmuo nke obi utu ahụ unu nwere no? N'ih na m na-agba ama, na-asị na o buru ihe a puru ime, unu gaara aghuputa anya unu nye m. ¹⁶ Ugwu a, aghoola m onye iro unu, n'ih na m na-agwa unu eziokwu?

¹⁷ Ha na-eziputa mmasi n'ebe unu no, ma o bughi maka odimma unu. Ha chooro ikewapu unu n'ebe m no, ka unu nwee mmasi n'ebe ha no. ¹⁸ Maka ebumnuche di mma, o di mma inwe mmasi mgbe niile. O bughi naani mgbe mu na unu no. ¹⁹ Umuntakiri m, ndi m kwe maka ha nodu n'onodu ihe mgbu nke omumu nwa ozo, na-eche ubochi ahụ a ga-eme ka udidi Kraist di n'ime unu. ²⁰ O gaara adi m mma ma a si na m no n'etiti unu ugwu a, nwee ike imata

otu m ga-esi gbanwee olu okwu m, n'ih i na-amagh i m ihe m kwesiri ime n'ih i onodu unu.

Hega na Sera

²¹ Gwanu m, unu ndi na-eche na o di mkpa idebe iwu, unu agagh i anaa nti na ihe iwu ah u kwuru? ²² N'ih i na e dere ya n'akwukwo ns o na Ebrahim nwere umu nwoke abuo. Otu n'ime ha bu nwa nke ohu ya nwanyi muru, nke ozo bu nke nwunye ya na-abugh i ohu mutara. ²³ Nwa ah u nke ohu nwanyi ah u muru bu onye amuru site na anu ah u. Ma nwa ah u nwunye ya na-abugh i ohu mutara bu onye a muru site na nkwa.

²⁴ Anyi ga-ewere ihe ndi a di ka ihe imaatu, n'ih i na umu nwanyi abuo ndi a nochiri anya ogbugba ndu abuo. Otu ogbugba ndu sitere n'Ugwu Sainai ma muokwa umu ndi bu ohu: nke a bu Hega. ²⁵ Hega bu Ugwu Sainai nke di n'Arebia. O dabara n'onodu Jerusalem nke ugbu a, n'ih i na ya na umu ya no n'ohu. ²⁶ Ma nwanyi nke ozo no onodu Jerusalem nke di n'elu, nke nwe onwe ya. O bukwa ya bu nne anyi. ²⁷ N'ih i na e dere ya,

“Nuria onu, gi nwanyi aga,
onye na-amutagh i nwa.

Tie mkpu onu, tisiekwa mkpu akwa ike
gi onye ime nwa na-emetubeghi,

n'ih i na umu nwanyi ah u a hapuru naani ya ga-adi otutu
karia umu nke nwanyi nwere di.”*

²⁸ Ugbu a, umunna m, unu bu umu ah u nke e kwere na nkwa, di ka Aizik. ²⁹ N'oge ah u, nwa ah u a muru n'uzo anu ah u kpagburu nwa ah u a muru site n'ike nke Mmuo Nso. Otu a ka o dikwa n'oge a. ³⁰ Ma gini ka akwukwo ns o kwuru? “Chupu ohu nwanyi a na nwa ya, n'ih i na nwa nwoke ohu nwanyi a apughi isoro nwa nke nwanyi na-abugh i ohu kerikota oke.”† ³¹ Ya mere, umunna m, anyi abugh i umu nke nwanyi ohu, kama anyi bu umu nke nwanyi nwere onwe ya.

5

Inwe onwe anyi n'ime Kraist

¹ Kraist emeela ka anyi puo n'ohu, n'ih i anyi inwere onwe anyi. Ya mere, gbalianu ihu na unu e nyeghi onwe unu n'onodu ohu ozo.

² Geenu m nti, mu onwe m bu Poi na-agwa unu nke a. O buru na unu anabata obibi ugwu, Kraist agagh i abara unu uru obula. ³ Ka m kwuokwa ya ozo, onye obula kweere ka

* 4:27 4:27 Ajz 54:1 † 4:30 4:30 Jen 21:10

e bie ya ugwu ji ugwo idebezu iwu niile ahụ. ⁴ E kewapula unu n'ebe Kraist no, unu ndi a ga-agunye na ndi ezi omume site n'iwu. Unu adapula n'amara ya. ⁵ N'ihia na anyi onwe anyi nwere olileanya na site n'ike nke Mmuo Nso, a ga-agu anyi na ndi ezi omume site n'okwukwe anyi. ⁶ N'ihia n'ime Kraist Jisos, obibi ugwu maobu ebighi ugwu abaghi uru. Ihe di mkpa bu okwukwe nke na-egosi onwe ya site n'ihunanya.

⁷ Unu na-agbabu oso nke oma, onye gbochiri unu ikwenyere eziokwu ahụ? ⁸ Udi nkwa gide ahụ esiteghi n'ebe Onye ahụ kporo unu bia. ⁹ Nwantinti ihe na-eko achicha na-eme ka ogbe utu oka a gworo agwo koo. ¹⁰ Enwere m ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi na unu agaghi eche echiche n'udi a ozo, ma ikpe omuma ga-adiri onye obula na-eduhie unu ozo. ¹¹ Umunna m, o buru n'ezie na m na-ekwusa mkpa obibi ugwu di, gini mere e ji nogide na-akpagbu m? O buru na m mee otu ahụ, ewepula m ihe odachi ahụ di n'obe. ¹² O gaara ato m utu ma o buru na ndi ahụ na-esogbu unu ga-eme onwe ha ndi onozu.

Ndu site na Mmuo Nso

¹³ N'ihia na e meela ka unu nwere onwe unu, umunna m, ma unu ekwela ka mnwere onwe unu buru ohere nye anu ahụ unu, kama werenu ihunanya na-agbara ibe unu odibo. ¹⁴ N'ihia na o buru na a chikota iwu niile n'otu, ihe iwu niile na-ekwu bu nke a, "Na-ahunu ndi ozo n'anya dika unu si hu onwe unu n'anya."* ¹⁵ O buru na unu na-akocha ibe unu, na-eji onu unu na-ekwuto ha, kpacharanu anya ka unu hapu ila onwe unu n'iyi.

¹⁶ Ana m agwa unu nke a: na-adinu ndu nke Mmuo Nso na-achị, unu anokwala n'ochicho nke anu ahụ. ¹⁷ N'ihia na ihe anu ahụ choro di iche n'ihe Mmuo Nso choro. Ihe Mmuo Nso choro dikwa iche n'ihe anu ahụ choro. Igba mgba di n'etiti ha na-eme ka i hapu inwe ike mee ihe i choro ime. ¹⁸ Ma o buru na Mmuo Nso na-edu unu, unu anokwaghi n'okpuru iwu.

¹⁹ Ugbu a, oru nke anu ahụ putara ihe: ikwa iko, adighi ochia na aguu ikwa iko. ²⁰ Ikpere arusi, iri amusu, ibu iro n'obi, na ilu ogu, ekworo na iwe, ikpa iche iche, nkewa, ihu otu. ²¹ Ikpo asi, igbu ochu, inubiga mmanya oke, oke oriri na ihe ndi ozo yiri ha. Ana m ado unu aka na nti dika m gwara unu n'oge gara aga, ndi na-eme ihe di otu a agaghi abanye n'alaeze Chineke.

²² Ma mkpuru nke Mmuo Nso bu, ndu ihunanya, na onu, na udo, na ogologo ntachiobi, na obioma, na idi mma,

* 5:14 5:14 Lev 19:18

na ikwesi ntukwasị obi, ²³ ịdị nwayọọ, na ijide onwe. Ọ dīkwaghị iwu na-emegide ihe ndi a. ²⁴ Ma ndi niile bu ndi Kraist Jisosh akpogidela anu ahụ ha, ya na ochichọ ha n'elu obe. ²⁵ Ọ buru na anyi na-ebi ndu mmuọ, ka nzo ukwu anyi buru nke mmuọ na-eduzi. ²⁶ Ka anyi ghara ibu ndi mpako si otu a na-akpali iwe na ekworo n'etiti anyi.

6

Na-eburitanu ibu diri ibe unu

¹ Umunna m, o buru na-anwude onye obula dabara na mmehie, unu onwe unu bu ndi Mmuo na-achi kwesiri iji mmuo nke idi nwayoo na obi di umeala nyere onye ahụ aka, ime ka o gazie n'ezi uzọ. Ma lezienu onwe unu anya, onye obula n'ime unu, n'ihi na a puru inwakwa unu. ² Na-eburitanu nsogbu diri ibe unu, ma site n'otu a ka unu nwee ike debezuo iwu Kraist. ³ Ọ buru na onye obula na-eche na o nwere ihe ya bu mgbe o nweghi ihe o bu, onye ahụ na-eduhie onwe ya uzọ. ⁴ Ka onye obula nyocha oru ya, ma o buru na oru ya di mma, mgbe ahụ ka o ga-enwe ihe inya isi n'ime onwe ya na-abughị n'ebe oru onye ozo di. ⁵ N'ihi na onye obula ga-ebu ibu nke diri ya. ⁶ Ka onye a na-akuziri okwu ahụ jisie ike ka ya na onye nkuzi ya na-ekeko ezi ihe niile.

⁷ Unu ekwela ka e duhie unu, n'ihi na mmadu obula apughị ikwa Chineke emo. Mkpuru obula mmadu kuru ka o na-aghorọ. ⁸ Ọ buru na mmadu akuo mkpuru nke anu ahụ, o ga-esikwa n'anụ ahụ ghotā mmebi, ma o buru na mmadu akuo mkpuru nke Mmuo, o ga-esitekwa na Mmuo ghotā ndu ebighi ebi. ⁹ Ya mere, ka ike ghara igwu anyi ime ihe oma. N'ihi na mgbe e mesiri, mgbe oge ya ruru, anyi ga-eweta ngozi di ukwu di ka ihe ubi, ma o buru na anyi adaghị mba. ¹⁰ N'ihi nke a, mgbe anyi nwere oghere ka anyi na-emere mmadu niile ihe oma, okachasi n'ebe ndi ezinaulo nke okwukwe anyi no.

Ọ bughị ibi ugwu kama i bu onye e kere oheru

¹¹ Leenu otu mkpuru akwukwo m ji aka m dee n'akwukwo ozi a si gbaa okpotokpo.

¹² Ọ bu ndi na-achọ ka a hu ha n'anụ ahụ, bu ndi ga-amanye unu ka e bie unu ugwu, naani ihe ha ji eme otu a bu ka a ghara ikpagbu ha n'ihi obe Kraist. ¹³ Ọ buladi ndi kwere ka e bie ha ugwu, anaghị edebe iwu, kama ha chorọ ka e bie unu ugwu ka ha nwee ike jiri ya nyaa isi n'anụ ahụ. ¹⁴ Ka m gharakwa inya isi n'ihe obula kariakwa n'obe

Onyenwe anyi Jisosh Kraist. Nke e sitere na ya kpogbuo uwa n'ebe m no, ma kpogbukwaa mu onwe m n'ebe uwa no. ¹⁵ Obibi ugwu abughi ihe, ebighi ugwu abughikwa ihe, kama i bu onye e kere ohuru bu ihe di mkpa. ¹⁶ Ka udo na ebere dinyere ndi niile na-ebi ndu ha n'usoro a, dakwasikwa unu Izrel nke Chineke.

¹⁷ Site ugbu a gaa n'ihu, achoghi m ka onye obula nye ndu m nsogbu, n'ih na-ebu m apa nke Jisosh n'ahu m.

¹⁸ Umunna m, ka amara Onyenwe anyi Jisosh Kraist dinyere mmuo unu. Amen.

Ndi Efesos

¹ Akwukwo ozi a sitere n'aka mu onwe m bu Pol, onye Chineke hoputara ibu onyeozi Jisos Kraist.

O bu unu ndi nsọ bi n'Efesos, unu bu ndi kwesiri ntukwasị obi n'ime Kraist Jisos, ka m na-edere ya:

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisos Kraist diri unu.

Ngọzi diri anyi n'ime Kraist

³ Ka otuto diri Chineke, na Nna Onyenwe anyi Jisos Kraist, bu onye goziri anyi site n'inye anyi ngozi niile nke ime mmuo nke si n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist. ⁴ Dika o si hoputa anyi n'ime Kraist tupu a toọ ntọala uwa, ka anyi buru ndi di nsọ na ndi na-enweghi ita uta n'ihu ya n'ihunanya. ⁵ O kpebiri ime anyi umu ya site n'ihu Kraist Jisos. Ma o mekwara ihe ndi a niile n'ihu na o toro ya uto n'obi, burukwa ihe o zubere ime. ⁶ Ka e si otu a too idi ebube nke amara ya, nke o ji obi ya niile nye anyi n'ime Onye ahụ o huru n'anya. ⁷ N'ime ya, anyi nwere mgbaputa site n'obara ya, bu mgbaghara nke njehie niile anyi; di ka iba uba nke amara ya si di, ⁸ nke o mere ka o babigara anyi uba oke site n'amamihe na nghota niile. ⁹ O meela ka anyi mata ihe omimi nzube ya, di ka o si toọ ya uto, bu ihe omimi o zubere ime n'ime Kraist. ¹⁰ Nke o ga-eme ka o mezuo mgbe oge ya niile zuru, nke bu ichikota ihe niile n'ime ya, bu ihe ndi di n'eluigwe na n'uwa n'okpuru Kraist.

¹¹ N'ime Kraist ka e mere anyi ndi nketa, ndi e bururi uto hoputa na mbu, di ka atumatu onye ahụ na-aruputa ihe niile n'izuoke nke nzube na ebumnuche ya. ¹² Nke mere na anyi, ndi buuru uto nwee olileanya na Kraist, ga-ebi ndu n'otuto nke ebube ya. ¹³ Unu bukwa ndi a gunyere n'ime Kraist mgbe unu nuru ozi nke eziokwu ahụ bu ozioma nke nzoputa. Mgbe unu kwenyere, a kara unu akara n'ime ya bu akara nke nkwa ahụ bu Mmuo Nso. ¹⁴ Nke a bu ihe nketa anyi tutu ruo mgbe a ruzuru oru mgbaputa nke ndi ahụ niile bu ihe nweta Chineke. Ka e si otu a too ebube ya.

Ekele na ekpere

¹⁵ N'ihu nke a, ebe m nuru akuko banyere okwukwe unu n'ime Onyenwe anyi Jisos, nukwa maka ihunanya unu

nwere n'ebe ndi nsọ niile nọ, ¹⁶ esepughị m aka ikele ekele n'ihị unu, mgbe niile m na-echeta unu n'ekpere m niile. ¹⁷ Ana m ariọ Chineke nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst bụ Nna Onyenwe ebube niile, ka o nye unu Mmụọ amamihe na ezi nghọta ka unu nwee ike matazie nke ọma onye ọ bụ, ¹⁸ ka o meghee anya nke ime mmụọ unu ka unu matakwa ụdị olileanya unu nwere n'ihị ọkpukpọ ọ kporọ unu, na akụ, na ihe nketa dī ebube o nwere n'ime ndi nsọ. ¹⁹ Na idī ukwuu nke ike ya nke na-enweghị atụ dīrī anyị, bụ ndi kwere ekwe, dika irusī ọrụ ike nke ike ya si dī. ²⁰ Nke ọ rụrụ n'ime Kraịst mgbe o si n'ọnwụ kpọlita ya mee ya ka ọ nọdụ n'aka nri ya n'ebe niile nke eluigwe. ²¹ Ọnọdụ ya dī elu karịa ọchịchị niile, na ikike ọchịchị niile, na ike niile na ichi isi niile, na aha ọkwa ọchịchị nke e nwere ike inye mmadụ, ọ bughị naanị n'ogbo a, kama ma n'ogbo ọzọ na-abia. ²² O mere ka ihe niile dī n'okpuru ya, meekwa ya ka ọ buru onyeisi ihe niile nye nzuko ya bụ choochi. ²³ Nke bụ ahụ ya, ozuzu oke nke onye ahụ na-emejuputa ihe niile n'uzo niile.

2

E mere anyi ndi di ndu n'ime Kraist

¹ Ma unu onwe unu, unu nwuru anwu site na njehie ụzọ na mmehie unu. ² Nke unu biri ndu n'ime ha mgbe unu na-agbaso ụzọ niile nke ụwa a, na ụzọ onye ọchịchị nke alaeze ikuku, bụ mmụọ ahụ na-arụ ọrụ ugbo a na ndu ndi ahụ na-enupu isi. ³ Anyi niile bikwara ndu anyi n'etiti ha, n'oge gara aga, na-emejuputa agụụ nke anụ ahụ mmehie, ma na-agbaso ọchịchọ ya na ebumnuche ya. N'ihị na site n'odidi anyi, anyi na ndi ọzọ nọ n'omuma ikpe ya. ⁴ Chineke onye juputara n'obi ebere, maka oke ihunanya o nwere n'ebe anyi nọ, ⁵ mere ka anyi soro Kraist dīrī ndu ọzọ; ọ buladi mgbe anyi bụ ndi nwuru anwu n'ime ajo omume. Ọ bụ site n'amara ya ka e ji zoputa unu. ⁶ Ọ kpolitere anyi na ya, mee ka anyi nọdụ ọdụ n'ebe niile nke eluigwe n'ime Kraist Jisọs. ⁷ O mere nke a igosi ọgbo nke na-abia, idī ukwuu nke akụ amara ya, nke o sitere n'obioma ya gosi anyi n'ime Kraist Jisọs. ⁸ N'ihị na ọ bụ site n'amara ka e ji zoputa unu site n'okwukwe. Nke a abughị ihe unu ruputara n'onwe unu, ọ bụ onyinye nke Chineke. ⁹ O siteghị n'ọrụ, ka onye ọbula ghara inya isi. ¹⁰ N'ihị na anyi bụ akaorụ ya, nke o kere n'ime Kraist Jisọs n'ihị iru ezi ọrụ. Ọ bụ otu a ka Chineke siri kwadoo na anyi kwesiri ibi ndu ubochi niile.

Ibu otu anyi n'ime Kraist

¹¹ Ya mere, chetanu na n'oge gara aga, unu bu ndi mba ozo site n'omumu nke a muru unu. Chetakwanu na "ndi e biri ugwu" na-akpokwa unu "ndi a na-ebighi ugwu" (n'ihu obibi ugwu n'anu ahụ nke eji aka bie). ¹² N'oge ahụ, o dighi ihe jikotara unu na Kraist. E kewaputara unu site na mmekorita nke Izrel, burukwa ndi obia n'ogbugba ndu ahụ, na-enweghi olileanya na-enweghikwa Chineke n'ime uwa. ¹³ Ma ugbu a n'ime Kraist Jisos, unu bu ndi no n'ebe di anya n'oge gara aga, ka e mere ka unu biaruo nso site n'obara Kraist nke a wusiri.

¹⁴ N'ihu na ya onwe ya bu udo anyi, o mere ka uzọ otu abuo buru otu ihe n'ime ahụ ya, site na ikwatu mgbidi kewara ha na mgbe ochie, bu mgbidi nke ikpo asi di n'etiti anyi. ¹⁵ O bu n'ime anu ahụ ya ka o mere ka iwu ahụ na ukpuru ya niile ghara idi ire. Ebumnobi ya bu i kee n'ime onwe ya otu onye oheru site na mmadu abuo ahụ, si otu a mee ka udo diri. ¹⁶ N'uzo di otu a ka o ga-esi kpezire anyi na Chineke site n'obe ya, wetakwa n'isi ngwucha, iro di n'etiti ha abuo. ¹⁷ Ya mere, o biara kwusaa udo nye unu ndi no ebe di anya na unu ndi no nso, ¹⁸ N'ihu na anyi abuo sitere n'aka ya nweta nnabata anyi ibia n'ihu Nna site n'otu Mmuo ahụ.

¹⁹ Matakwanu ugbu a na unu abukwaghi ndi mba ozo na ndi obia. Unu esorola ndi nso buru diala na ndi so n'ezinaulo Chineke, ²⁰ nke a rukwasara n'elu ntoala nke ndi ozi na ndi amuma, nke Kraist Jisos n'onwe ya bu nkume isi ntoala ya. ²¹ O bukwa n'ime ya ka a na-ejikota ulo ahụ niile nke oma, na-aba uba, too buru ulonso, n'ime Onyenwe anyi. ²² Onye a na-ewukokwa unu onwe unu n'otu n'ime ya, ka unu niile buru ebe obibi Chineke n'ime Mmuo.

3

Pol onye nkwusa nye ndi mba ozo

¹ O bu n'ihu nke a ka mu onwe m bu Pol bu onye mkporo nke Jisos Kraist maka unu ndi mba ozo.

² N'ihu n'ezie, unu anula banyere nlekota nke amara Chineke ahụ nke e nyere m maka odimma unu. ³ Otu e si kpughee nzube nzuzo ya niile nye m, di ka m gwara unu ihe banyere ya n'okwu di nta n'akwukwo ozi ahụ m detara unu. ⁴ O burukwa na unu ago akwukwo ahụ m deere, unu ga-aghota ihe m maara banyere ihe omimi Kraist. ⁵ Nke a e meghi ka umu mmadu mara n'ogbo gara aga di ka Mmuo Nso siri kpugheere ya ndi ozi na ndi amuma ya di nso ugbu a. ⁶ Otu a ka ndi mba ozo si soro buru ndi nketa, ndi ga-abu

otu ahụ na ndị ga-eketa nkwa ahụ n'ime Jisọs Kraịst site n'oziooma.

⁷ E mere m ka m buru onyeozu nke oziooma a, dika onyinye amara nke Chineke si di, bu nke e nyere m site n'iru oru nke ike ya. ⁸ O bu ezie na mu bu onye dikarisiri nta n'etiti ndi nsọ niile, e nyere m amara nke a, ikwusara ndi mba ozo oziooma banyere aku nke enweghi atu nke juru n'ime Kraịst, ⁹ meekwa ka mmadu niile hu ihe bu atumatu nke ihe omimi e zoro n'ime Chineke onye kere ihe niile, otutu afọ. ¹⁰ Ka o ga-abu site na choochi, a ga-eme ka amamihe Chineke n'udi di iche iche buru ihe ochichi na ikike niile di n'eluigwe ga-amata. ¹¹ Nke a bu n'usoro nke atumatu ya di ebighi ebi, nke e mezuru n'ime Jisọs Kraịst Onyenwe anyi, ¹² bu onye anyi nwere ntukwasị obi na obi siri ike ibiakwute site n'okwukwe anyi nwere na ya. ¹³ N'ihhi nke a, ario m ka unu ghara ida mba maka mkpagbu m n'ihhi unu, ha bu otuto nye unu.

Ekpere Pol maka ndi Efesos

¹⁴ O bu n'ihhi nke a ka m na-egbu ikpere m n'ala n'ihu Nna anyi, ¹⁵ onye ezinaulo niile di n'uwa a na nke di n'eluigwe na-esite n'aka ya enwe aha. ¹⁶ Ekpere m bu ka o site n'iba uba nke otuto ya, nye unu ike na-esite na Mmuo ya, mee ka unu di ike n'ime mmuo unu; ¹⁷ ka Kraịst nwee ike biri n'obi unu site n'okwukwe, ka unu ndi gbanyere mgborogwu guzosiekwa ike n'ihunanya. ¹⁸ Ana m ario kwa, ka unu na ndi nsọ niile nwee ike ighota ihe bu obosara, ogologo, idi elu na idi omimi, ¹⁹ na imatakwa ihunanya nke Kraịst nke kariri amamihe, ka unu juputakwa n'izuoke niile nke Chineke.

²⁰ Ugbu a, nye onye ahụ puru imebigha ihe n'oke karia ihe niile nke anyi rioro, maobu karia ka anyi puru icheputa n'uche anyi, site n'ike ya nke na-aru oru n'ime anyi, ²¹ o bu ya ka otuto diri n'ime choochi na n'ime Kraịst Jisọs ruo ogbo niile nke mgbe niile, ebighi ebi ruo ebighi ebi. Amen.

4

Idi n'otu nke anu ahụ Kraịst

¹ Ya mere, mu onwe m bu onye mkporo nke Onyenwe anyi, na-ario unu ka unu bie ndu kwesiri okpukpo nke a kporo unu. ² Werekwanu obi di umeala niile na idi nwayo, na ndidi na-anagide ibe unu n'ihunanya. ³ Noonu n'udo n'etiti onwe unu gbalakwanu ime ka idi n'otu unu digide n'ime Mmuo Nso. ⁴ E nwere otu ahụ na otu Mmuo, di ka e siri kpo unu n'otu olileanya nke diri okpukpo a kporo unu. ⁵ Otu Onyenwe anyi di, otu okwukwe na otu baptizim.

⁶ O bukwa naani otu Chineke di onye bu Nna ihe niile na onye na-achi ihe niile, na onye na-arụ ọrụ ya n'ime ihe niile, na-ebikwa n'ime ihe niile.

⁷ Ma e nyere onye ọbụla amara dika oke onyinye nke Kraist siri di. ⁸ N'ih i nke a, e kwuru,

"Mgbe o rigoro gaa n'elu,

o duuru igwe ndi a dotara n'agha,

nyekwa umu mmadu onyinye di iche iche."*

⁹ (E kwuru, "O rigoro," gini ka o putara ma o bughị na o buru ụzọ ridaa n'ime ala mmuọ? ¹⁰ Onye ahụ si n'elu rịdata bukwa otu onye ahụ rigoro n'eluigwe, ka o nwee ike mejuo ihe niile.) ¹¹ O nyekwara ụfọdụ onyinye i bu ndi ozi, ụfọdụ ndi amuma, ụfọdụ ndi nkwusa ozioma, ụfọdụ ndi ukochukwu na ndi nkuzi. ¹² Nke a bu maka ikwadobe ndi nsọ maka ọrụ nke ije ozi, iji wulite ahụ nke Kraist; ¹³ tutu anyi niile abia na nkwekota banyere okwukwe anyi, na omuma ihe banyere okpara Chineke, buru onye tozuru oke, ruo otutu nke ogogo na ozuzu oke nke Kraist.

¹⁴ Mgbe ahụ anyi agaghị abukwa umuntakiri, ndi ikuku ozizi oheru di iche iche na-ebughari ihu na azu di ka ebili mmiri, na igba ugha nke mmadu, bu ozizi na-esite n'ime aghugho nke ha ji echeputa nduhie. ¹⁵ Kama n'ikwu eziokwu site na mmuọ ihunanya, anyi ga-eto buru ndi tozuru oke n'akuku niile n'ime ya, bu onye ahụ bu isi, nke bu Kraist. ¹⁶ Onye anu ahụ niile, jikotara onu ma buru otu, site na nkwonkwo niile nke na-enyezu ya nkwado, dika akuku niile obula na-arụ ọrụ ya nke oma, na-esite n'uzo ahụ enyere akuku ndi ozo aka, ime ka ha too, nakwa iwuli ha elu site n'ihunanya.

Ibi ndu di ka umu nke ihe

¹⁷ Ya mere, ana m ekwu nke a, ma na-eguzokwa na ya n'ime Onyenwe, ka unu hapu ibi ndu di ka ndi mba ozo si ebi, na echiche ha na-abaghị uru. ¹⁸ Ndi ochichiri gbachiri nghota ha. Ndi di otu a enweghi oke na ndu ahụ Chineke na-enye, n'ih i na obi ha mechiri emechi, ha adighi aghotakwa. ¹⁹ Ha aburula ndi obi ha kporo nku, ndi were onwe ha nyefee ime ihe niile masiri ochicho ha, ka ha si otu a na-ebi ndu adighi ocha niile, ha bu ndi juputara n'anya ukwu.

²⁰ Ma nke a abughị otu unu siri muta Kraist, ²¹ ma o buru na unu anula ihe banyere ya, o burukwa na unu amutala ihe site n'aka ya banyere eziokwu ahụ di n'ime Jisos. ²² Yipunu mmadu ochie unu, nke mere ka unu na-ebi ndu ojoo na mbu, bu mmadu ochie ahụ nke juputara n'aguu ime ihe ojoo niile, ²³ ka eme ka mmuọ nke uche unu

* 4:8 4:8 Abụ 68:18

dị ọhuru. ²⁴ Ma yikwasinụ onwe unu mmadu ọhuru, nke e kere n'ụdidi Chineke n'ezie omume n'ezie nakwa n'idi nsọ.

²⁵ Ya mere, wezuganụ igha ugha, ka anyị niile kwuo eziokwu nye ndi agbataobi anyị, n'ihina anyị niile bu ndi e jikotara n'otu anu ahụ. ²⁶ Mgbe i na-ewe iwe emehiekwala.† Ekwela ka anyanwu daa mgbe i ka no na-ewe iwe. ²⁷ Enyela ekwensu ohere. ²⁸ Ka onye na-ezu ohi kwusi izu ohi. Kama ya jiri aka ya abuo ruo ezi oru, ka o nwee ike inyere ndi ozọ no na mkpa aka.

²⁹ Ka okwu rere ure obula hapu isite n'onu unu putu. Kama kwuonu naani ezi ihe nke ga-aba uru iwuli ndi ozo elu dika mkpa ha si di na iwetara ndi nuru ya ngozi. ³⁰ Unu akpasukwala Mmuo Nso nke Chineke iwe, onye a kara unu akara n'ime ya maka ubochi nke mgbaputa. ³¹ Wepunu obi ilu niile, na obi ojoo na iwe, ya na nkwulu na ibu iro niile n'etiti unu. ³² N'onodu ihe ndi a niile, nweenu obi ebere n'ebe ibe unu no. Gbagharanu ibe unu dika Chineke sitere n'amara ya gbaghara unu n'ihina unu bu nke Kraist.

5

¹ Ya mere burunu ndi na-enomi Chineke, di ka umu a huru n'anya. ² Na-agakwanu n'ime ihunanya, dika Kraist siri hu anyi n'anya ma were ndu ya nye Chineke maka anyi dika aja na onyinye nke isi utu.

³ Ma n'etiti unu, ka a ghara ikpota mmehie ikwa iko, maobu nke adighi ocha, maobu nke inwe anya ukwu aha, n'ihina ihe ndi a ekwesighi n'etiti ndi nsọ. ⁴ O dikwaghi mma ka unu na-ekwu okwu ruru aru maobu okwu nzuzu maobu njakiri, kama ka e nwee inyere ekele. ⁵ Matanu nke oma na onye na-akwa iko, maobu onye ruru aru, maobu onye anya ukwu, n'ihina anya ukwu di ka ikpere arusi, enweghi ike ibata n'alaeze Kraist na Chineke. ⁶ Unu ekwela ka onye obula jiri okwu efu duhie unu. O bu n'ihina omume ojoo ndi a ka iwe Chineke ji abiakwasị ndi na-anaghi erubere ya isi. ⁷ Unu na ndi di otu a enwela mmeko.

⁸ N'ihina n'oge gara aga, unu bu ochichiri, ma ugbu a, unu bu ihè n'ime Onyenwe anyi. Na-ebinu ndu ka umu nke ihè ⁹ (n'ihina na a na-ahu mkpuru nke ihè n'ihina niile di mma, na ihe ziri ezi, na eziokwu). ¹⁰ Gbalianu ichoputa ihe na-amasi Onyenwe anyi. ¹¹ Unu etinyela aka n'oru ochichiri nke na-adighi ami mkpuru obula, kama gbaanu ha n'anwu. ¹² O bu ihe ihere ikwu okwu banyere ihe ndi a na-eme na nzuzo. ¹³ Mgbe a gbara ihe obula n'anwu, o na-aputa ihè nke oma.

† 4:26 4:26 Abu 4:4

N'ihì na ihe ọ̀bùla e mere ka ọ̀ pùta ihè nke ọ̀ma bụ̀ ihè.
 14 Nke a mere na e kwuru,
 "Bilie gị̀ onye na-arahụ̀ ụ̀ra.

Site n'ọ̀nwụ̀ bilie.

Kraị̀st ga-emekwa ka ihe ya mụ̀kwasi gị̀."

15 Kpachapụ̀nụ̀ anya otu unu si ebi ndụ̀ unu. Unu ebila ndụ̀ dị̀ ka ndị̀ nzuzu, kama bienu ndụ̀ dị̀ ka ndị̀ maara ihe. 16 Jirinụ̀ ohere niile unu nwere ruo ọ̀rụ̀ ọ̀ma, n'ihì na ụ̀bọ̀chị̀ ndị̀ a dị̀ njo. 17 Unu emela dị̀ ka ndị̀ na-enweghị̀ uche, kama gbalianụ̀ ichọ̀pùta ihe Onyenwe anyị̀ chọ̀ro ka unu mee, 18 Unu ańubigala mmanya oke n'ihì na ọ̀ na-eduba na ndụ̀ ị̀la n'iyi. Kama jupùtanụ̀ na Mmụ̀ọ̀ Nso, 19 werenụ̀ abụ̀ ọ̀ma, na abụ̀ nke ime mmụ̀ọ̀ na-ekwe ukwe n'etiti onwe unu. Werekwanụ̀ obi unu niile na-aburụ̀ Onyenwe anyị̀ abụ̀ dị̀ ụ̀to. 20 Na-enyenụ̀ Chineke bụ̀ Nna ekele mgbe niile na n'ihè niile, n'aha Onyenwe anyị̀ Jisọ̀s Kraị̀st.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

21 Na-edonụ̀ onwe unu n'okpuru ibe unu site n'egwu Kraị̀st.

22 Unu ndị̀ bụ̀ nwunye, doonụ̀ onwe unu n'okpuru di unu dị̀ ka unu si doo onwe unu n'okpuru Onyenwe anyị̀. 23 N'ihì na di bụ̀ isi nwunye ya, dị̀ ka Kraị̀st siri buru isi nzuko ya bụ̀ chọ̀ochị̀, na Onye nzọ̀pùta ya nke bụ̀ anụ̀ ahụ̀ ya. 24 Ya mere, dị̀ ka nzuko si edo onwe ya n'okpuru Kraị̀st, otu a ka ndị̀ bụ̀ nwunye kwesiri ido onwe ha n'okpuru di ha n'ihè niile.

25 Ndi bụ̀ di, hunu nwunye unu n'anya dị̀ ka Kraị̀st siri hu nzuko ya bụ̀ chọ̀ochị̀ n'anya nwuo n'ihì ya. 26 O mere nke a ka o nwee ike doo ya nso, jirikwa okwu ya na isa mmiri nke baptizim mee ka ọ̀ dị̀ ọ̀cha. 27 Ka o chee nzuko n'ihu ya onwe ya dị̀ ka ihe juputara n'ebube, nke na-enweghị̀ ntupo, maobu ihu mgbaru ma ọ̀ bukwanu ihe obula di otu a. Kama nke di nso na-enweghị̀ ita uta. 28 N'otu uzọ̀ ahụ̀ kwa, ndi bu di kwesiri ihu nwunye ha n'anya dị̀ ka ha si hu anu ahụ̀ ha n'anya. N'ihì na onye obula huru nwunye ya n'anya na-ahu onwe ya n'anya. 29 O dighi onye obula nke kporo anu ahụ̀ ya asi. Kama, ọ̀ na-azu ya na-edozikwa ya, dị̀ ka Kraị̀st na-emere chọ̀ochị̀. 30 N'ihì na anyi niile bu akuku anu ahụ̀ ya. 31 "N'ihì nke a ka nwoke ga-eji hapu nne na nna ya e jikota ya na nwunye ya. Ha abuo ga-abu otu anu ahụ̀."* 32 Nke a bụ̀ ihe omimi di ukwu ma eji m ya atunyere Kraị̀st na chọ̀ochị̀ ya. 33 Ma otu ọ̀ di, onye obula n'ime unu aghaghị̀ ihu nwunye ya n'anya dị̀ ka ọ̀ huru onwe ya, nwunye obula aghakwaghị̀ isopuru di ya.

* 5:31 5:31 Jen 2:24

6

Umuntakiri na ndi muru ha

¹ Umụ, ruberenụ ndi muru unu isi n'ih na nke a ziri ezi n'ime Onyenwe anyi. ² "Sopuru nne gi na nna gi," n'ih na nke a bu iwu mbu nke nwere nkwa so ya. ³ "Ka ihe nwe ike na-agara gi nke oma, ka i biekwa ogologo ndu n'elu uwa."*

⁴ Ndi bu nna, unu akpasukwala umu unu iwe kama zulitenu ha n'ozuzu na n'ozizi nke Onyenwe anyi.

Ndi ohu na ndi nwe ha

⁵ Ndi bu ohu ruberenụ ndi nwee unu isi. Jirinu nsopuru na egwu na obi ocha jeere ha ozi di ka a ga-asị na o bu Kraist ka unu na-ejere ozi ahụ. ⁶ Ruberenụ ha isi, o bughị naanị ka unu nata ihuoma ha mgbe ha no na-ele unu anya, kama di ka ndi ohu Kraist, ndi na-eme uche Chineke site n'obi ha. ⁷ Jirinu onu na ihuoma ruo oru unu di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughị mmadu. ⁸ N'ih na unu maara na Onyenwe anyi ga-akwughachi onye obula maka ihe oma obula ha mere, ma ha bu ohu maobu ndi nweere onwe ha.

⁹ Ndi a na-ejere ozi, mesonu ndi na-ejere unu ozi mmeso n'uzo di otu a. Abarala ha mba, n'ih na i matara na unu nwere naanị otu Nna ukwu no n'eluigwe. Ie mmadu anya n'ihu adighikwa n'ebe o no.

Ngwa agha Chineke

¹⁰ N'ikpeazu, dinu ike n'ime Onyenwe anyi na n'ime ike ya di ukwu. ¹¹ Yikwasinu ngwa agha niile Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike megide nzube ojo niile nke ekwensu. ¹² N'ih na ndi anyi na-aluso ogu abughị ndi mmadu efu nwere anu ahụ na obara, kama o bu megide ndisi ha niile, megide ichi isi niile, megide ike usuu mmuo ojo nke ike uwa ochichiri a, megidekwa mmuo ajo ihe niile no n'ebe di elu nke eluigwe. ¹³ Ya mere, yikwasinu ngwa agha niile nke Chineke ka unu nwee ike iguzosi ike mgbe onye iro ahụ ga-aluso unu ogu. Ka unu nweekwa ike iguzo o buladi mgbe unu chughachiri ha azu. ¹⁴ Meenu ka eziokwu diri unu di ka eriri akwa nke a na-eji ekese akwa ike, ezi omume burukwa ihe di mkpa di ka ihe agha unu ji ekpuchi obi unu. ¹⁵ Werenu njikere nke ikwusa ozioma nke udo yikwasi di ka akpukpo n'ukwu unu. ¹⁶ Mgbe niile, unu echefula ijide okwukwe unu di ka ota nke unu ga-eji kuchapu aku niile na-enwu oku nke ajo onye ahụ ga-agba n'ebe unu no. ¹⁷ Nabatanu nzoputa di ka okpu igwe, werekwanu okwu Chineke di ka mma agha nke Mmuo Nso na-enye unu.

* 6:3 6:3 Dit 5:16

18 Ma kpeenụ ekpere n'ime Mmụọ n'oge niile na ụdị ekpere na arịrịọ niile. Nọọnụ na njikere mgbe niile ma nọgidekwanụ na-ekpere ndị nsọ niile ekpere oge niile. 19 Na-echetakwanụ m n'ekpere, ka e nye m ike nke mkwuwa okwu, m ga-eji na-ekwupụta ihe omimi nke ozioma na-atughị egwu ọbụla, 20 nke m ji maka ya buru onye nnochite anya nọ na mkporo. Kperenụ m ekpere ka m kwuputa ya n'atughị egwu ọbụla di ka m kwesiri ikwu.

Okwu mmechi

21 Ugbu a, iji mee ka unu mara otu m di na ihe m na-eme, Taikikos, nwanna m huru n'anya na nwaodibo kwesiri ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi ga-akoro unu ihe niile. 22 Ana m ezitere ya unu n'ihi nke a, ka o mee ka unu mata onodu anyi nakwa ka o gbaa unu ume.

23 Ka udo na ihunanya, tinyere okwukwe nke sitere na Chineke Nna na Onyenwe anyi Jisos Kraist diiri unu umunna.

24 Ka amara dinyere ndi niile ji ihunanya na-adighi anwu anwu hu Onyenwe anyi Jisos Kraist n'anya.

Ndi Filipai

¹ Pọl na Timoti, ndi bu ohu Kraist Jisọs,

Na-edegara unu ndi ụkọchukwu, ndi okenye* na ndi nso niile nọ n'ụlọ nzukọ Kraist Jisọs di n'obodo Filipai.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi, na Onyenwe anyi Jisọs Kraist diri unu.

Inye ekele na ekpere

³ Ana m ekele Chineke m ekele mgbe ọbụla m chetara unu. ⁴ N'ime aririọ niile m na-aririọ ya mgbe niile n'ekpere m n'ihu unu, obi m na-ejuputa n'ọnu. ⁵ N'ihu inyeaka niile unu na-enye, ime ka izisa ozioma na-aga n'ihu ọ buladi ruo ugbu a. ⁶ Amaara m n'ezie, na onye ahụ malitere ọrụ ọma n'ime unu, ga-aga n'ihu iruzu ya ruo ụbọchị Kraist Jisọs.

⁷ Ọ bu ihe ziri ezi n'ebe m nọ iche ụdi echiche di otu a banyere unu niile, n'ihu na unu di m n'obi. Ma m nọ n'agbu maọbụ na m na-ehekwa ozioma, na mgbe m na-eme ka o guzosie ike, unu niile esorola m keta oke n'amara ahụ. ⁸ Chineke bu onye akaebe m, otu agụụ unu niile si agụsi m ike site n'ihunanya nke Kraist Jisọs.

⁹ Nke a bukwa ekpere m, ka ihunanya unu na-ahurita onwe unu na-ababiga ụba oke. Ka unu nwee ike ito eto, ruo n'inwe mmazu na nghota ihe niile. ¹⁰ Ka unu nwee ike nwaputa ihe nke kachasi mma. Mgbe ahụ, unu ga-adị ọcha n'enweghi ita uta ọbụla maka ụbọchị nke Kraist. ¹¹ Ebe e mejuputara unu na mkpuru nke ezi omume nke sitere na Jisọs Kraist iji bulie Chineke elu ma nyekwa ya otuto.

Idi ndu bu Kraist

¹² Ugbu a umunna m, nke a bu ihe m choro ime ka unu ghota, na nsogbu niile dakwasiri m emeela ka ọrụ ikwusa ozioma na-aga n'ihu. ¹³ N'ihu na ọ putala ihe nye ndi nche nke ụlọeze ahụ na onye ọbụla ọzọ, na ọ bu naani n'ihu na m bu onye na-eso Kraist ka e ji tuọ m mkporo. ¹⁴ Site na mkporo a a turu m, e meela ka otutu umunna anyi buru ndi nwere ezi ntukwasị obi n'ime Onyenwe anyi, nwekwa oke nkwuwa okwu, izisa ozioma ahụ na-atughị egwu ọbụla.

* **1:1** 1:1 Ndi okenye ndi a na-ekwu n'ebe bu ndi ahoputara ka ha na-eje ozi n'okpuru ukochukwu maobu onye nlekota nzuko.

¹⁵ O bu eziokwu na ufodu ji ekworo na anya ufu na-ekwusa Kraist, ma ufodu kwa na-ezisa ya site n'ochicho obi ziri ezi. ¹⁶ Ndi ahụ ji ochicho obi ziri ezi na-eme nke a n'ihunanya ebe ha matara na e tinyere m ebe a n'ih izisa ozioma. ¹⁷ Ndi mbu ahụ na-ekwusa Kraist site n'ochicho obi nke onwe ha, o bughị site n'ezi obi, ebe ha na-eche na ha ga-akpalị nsogbu nye m n'ime mkporo. ¹⁸ Gini kwa ka ogbochiri? Otu o di, maobu n'uzo aghughu maobu n'ezio kwu, ihe di mkpa bu n'uzo obula a na-ekwusa ozioma Kraist, n'ih nke a ka m na-anuri onu.

E, m ga-anurikwa onu mgbe niile. ¹⁹ N'ih na-amaara m na site n'ekpere unu, ya na igbaume nke Mmuo Jisos Kraist ihe ndi a niile dakwasiri m ga-emesi ghororo m nzoputa. ²⁰ N'ih na olileanya m na ntukwasị obi m bu na ihere agaghị eme m n'uzo obula, kama, aga m enwe ezi agbamume nke ga-eme ka e bulie Kraist elu n'ahu m, ma ugbu a ma mgbe niile, maobu na ndu, ma o bukwanu n'onwu. ²¹ N'ih na n'ebe m no, idi ndu bu Kraist, inwu onwu bukwa uru. ²² Ma o buru na idi ndu n'anu ahu, nke a buuru m iruputa oru bara uru, enweghi m ike ikwu nke m ga-ahoro. ²³ Uzo ihe abuo a na-eche m ihu: Ma ochicho obi m bu ilakwuru Kraist, n'ih na o bu nke kachasi mma. ²⁴ Ma o putara ihe na o di mkpa nye unu ma o buru na m adiri ndu n'anu ahu. ²⁵ Ebe nke a doro m anya, amara m na mu na unu niile ga-aga n'ihu ino maka oganihu na onu nke unu n'ime okwukwe. ²⁶ Ka mgbe m ga-abiakwute unuozo, unu ga-enwebiga onu oke n'ime Kraist Jisos n'ih m.

Ibi ndu n'uzo kwesiri ozioma

²⁷ Ma n'onodu obula, na-ebinu ndu kwesiri ozioma nke Kraist, ma abiaara m leta unu maobu na abiaghi m, ka a mata na unu guzosiri ike n'otu mmuo, werekwa otu obi na-agba mgba n'okwukwe nke ikwusa ozioma, ²⁸ na-atughu ujo ihe ndi na-emegide unu ga-eme. Iguzosi ike unu ga-agbara ha ezi ama banyere ila n'iyi nke ga-abiakwasị ha. Ma n'ebe unu no, o ga-aburu unu nzoputa putara ihe nke sikwa n'ebe Chineke no bia. ²⁹ N'ih na ohere ahu e nyere unu, abughị naanị ikwere na Kraist, kama o bukwa ihu ahuhu n'ih ya. ³⁰ Unu no na-agabiga udi ibu agha ahu unu huru na m gabigara, nke unu na-anukwa na m ka no n'ime ya ugbu a.

2

Inomi idi umeala nke Kraist

¹ Ya mere, o buru na e nwere nkasiobi obula diri anyi n'ih njikota e jikotara anyi na Kraist, o burukwa na e

nwere inyeaka obula site n'ihunanya ya, o burukwa na o di nnweko obula anyi na Mmuo na-enweko, o buru na unu nwere obi nro na omiiko, ² meenu ka onu m zuo oke, site n'inwe nkwekota n'ihe obula, site n'ihurita onwe unu n'anya, sitekwa n'inweko otu mmuo, na otu uche. ³ Emela ihe obula n'ihina naani odimma nke gi, maobu bie ndu n'uzo idotara onwe gi otuto efu. Kama buru onye wedara onwe ya ala, onye na-ahu ndi ozo di ka ndi ka ya mma. ⁴ Echela echiche banyere naani ihe metutara gi, kama, na-eleba anya n'ihe banyere ndi ozo.

⁵ Na mmekorita unu na ibe unu, nweenu udi uche ahụ nke di n'ime Jisosh Kraist:

⁶ Onye o bu ezie na o nwere udidi Chineke site na mmalite ma o gughu udidi ya di ka Chineke di ka ihe o ga-ejidesi aka ike.

⁷ Kama, o guru onwe ya di ka ihe efu, site na inara udidi nke onye bu ohu, onye nke a muru di ka mmadu.

⁸ Ebe ahuru ya ka o di ka mmadu n'oyiyi, o wedakwara onwe ya ala, site n'irube isi ruo onwu, bu onwu nke obe.

⁹ O bu n'ihina nke a ka Chineke ji bulie ya elu n'ebe kachasi elu, nyekwa ya aha kachasi aha niile elu.

¹⁰ Ka o ga-abu mgbe obula a kporo aha Jisosh ka ikpere niile obula gbuo n'ala, ihe niile di n'eluigwe, ndi niile bi n'uwaa, na ndi bi n'okpuru uwa.

¹¹ Ka ire niile obula kwuputa na Jisosh Kraist bu Onyenwe anyi, maka inye Chineke bu Nna, otuto.

Wezuganu ntamu n'iru oru unu

¹² Ya mere, ezi ndi enyi m, di ka unu na-erube isi mgbe niile, o bughu naani mgbe m no, ma karisia ugbu a m na-anoghu unu nso, gaanu n'ihu iruputa nzoputa unu site n'itu egwu na ima jijiji. ¹³ N'ihina na o bu Chineke n'onwe ya na-aruru n'ime unu, inyere unu aka icho ime ihe o choro ka unu mee, na inyere unu aka ime ihe ahụ o choro.

¹⁴ N'ihe obula unu na-eme, wezuganu ntamu na iru uka n'etiti unu. ¹⁵ Bienu ndu unu di ka umu Chineke, ndi a na-apughu ita uta, ndi di ocha na ndi a na-apughu ibo ebubo n'ime uwa ojojo a, n'etiti ogbo gbagoro agbago,* na n'etiti

* 2:15 2:15 Dit 32:5

ndi nwere obi n'azu. Mgbe ahụ, unu ga-enwuputa n'etiti ha di ka kpakpando n'ime uwa! ¹⁶ Na-echekwanu n'ihu ha okwu ahụ na-enye ndu. Ka o buru na mgbe Kraist biara ozọ, aga m anuri onu, n'ihu na oru m ruru n'etiti unu abughi ihe efu. ¹⁷ N'ezie, o buru na-awupu m di ka aja ihe onunu n'elu aja n'ife ofufe nke sitere na Chineke n'ihu okwukwe unu. E, a si na e gbuo m n'ihu unu, aga m anuri onu na-esorokwa unu niile nwe obi utu ¹⁸ otu aka ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe obi utu ma sorokwa m nuri onu.

Timoti na Epafroditos

¹⁹ Enwere m olileanya n'ime Onyenwe anyi Jisos na m gazitere unu Timoti n'oge na-adighi anya site ugbo a, ka m site n'ozu o ga-anata banyere unu nwee obi utu. ²⁰ Enweghi m onye ozu di ka ya, onye ga-eche ezi echiche maka odimma unu. ²¹ N'ihu na ndi ozu na-echegbu onwe ha maka odimma nke ha, ma o bughi maka odimma Jisos Kraist. ²² Ma unu niile maara otu Timoti si di oke mkpa. O di nnoo di ka nwa m, site n'inyeaka o na-enyere m n'oru izisa ozioma. ²³ Enwere m olileanya n'ezie izitere unu ya. M ga-emekwa nke a ma o buru na m choputa ihe onodu m n'ebe a ga-abu. ²⁴ N'ezie, enwere m olileanya na site n'inyeaka Onyenwe anyi, mu onwe m ga-abiakwutekwa unu na mgbe na-adighi anya.

²⁵ Otu o di, echere m na o di mkpa ugbo a izighachiri unu Epafroditos, nwanna m na onye mu na ya na-aruko oru, onye mu na ya na-ebuko agha, onyeozu nke unu zitere ka o bi nyere m aka n'onodu mkpa m. ²⁶ Ugbo a, ana m eziteghachiri unu ya, n'ihu na o na-agusi ya aguu ike ihu unu anya. O wutekwara ya nke ukwu, na e mere ka unu mara na o dara oru n'oge gara aga. ²⁷ N'ezie, o foduru nnoo ntakiri ka o site n'oru ahu daa n'ura onwu. Ma Chineke mere ya ebere. O bughi naani ya, kama o mekwara m ebere, n'ihu na o kweghi ka a tukwasiri m ihe mwute n'elu ihe mwute. ²⁸ N'ihu nke a, o na-anu m oku n'obi izite ya n'ebe unu no. N'ihu na amaara m na obibia o ga-abiakwute unu ga-eme ka unu nuri onu. O ga-emekwa ka onodu nchebu m di mfe. ²⁹ Ya mere, aru m unu, werenu onu nabata ya nke oma n'ime Onyenwe anyi, na-asopukwaranu ndi di ka ya. ³⁰ N'ihu na o foduru nwantii ka o nwuo, n'ihu oru nke Kraist, tinye ndu ya n'ihe egwu iji mezuo oru unu n'ebe m no.

3

Atukwasila obi n'anu ahụ

¹ Na nchikọta okwu ndị a niile, ụmụna m, na-añurịnu ọnu n'ime Onyenwe anyị. Ike adighi agwu m igwa unu ihe ndi a. O bakwaara unu uru inu udi okwu a mgbe niile. ² Kpachapurunu onwe unu anya n'ebe ndi mmadu ojoo ahụ yiri nkita no. Ndi ahụ na-eyiwasi ahụ ha. ³ N'ihia na o bu anyi bu ndi ezi obibi ugwu ahụ, o bughị ha, n'ihia na anyi bu ndi na-efe Chineke site na Mmuo ya. Anyi na-añuri onu n'ime Kraist Jisos. Anyi adighi atukwasi obi n'ihe e mere n'anụ ahụ. ⁴ Mu onwe m nwere ike nwee ntukwasi obi n'ihe ndi a.

N'ihia na e nwee onye chere na o puru itukwasi obi ya n'anụ ahụ, mu onwe m nwere udi ntukwasi obi ahụ karịa onye ahụ: ⁵ e biri m ugwu n'abalị nke asato site na mgbe a muru m, abụ m onye Izrel, sitere n'agburu Benjamin; abụ m onye Hibru a muru n'etiti ndi Hibru; di ka o si metuta iwu abụ m onye Farisii; ⁶ igosi inu oku n'obi m, akpagburu m chọochi, n'uzo ezi omume n'okpuru iwu, abụ m onye zuruoke.

⁷ Ma ihe ndi a niile m guru dika ihe bara uru n'oge gara aga, buuru m ugwu a, ihe na-abaghị uru n'ihia Kraist. ⁸ E, karịa nke a, akpọla m ihe ndi a niile ihe efu, n'ihia na a pughi iji ha tunyere idi oke onuahia nke imata Kraist Jisos, Onyenwe m. N'ihia ya, etufuola m ihe ndi a niile, guo ha di ka ihe na-abaghị uru, ka m nwee ike rite Kraist n'uru. ⁹ Ka e nwee ike hu m n'ime ya. Enweghi m ezi omume nke aka m, nke dabere n'iwu, kama o bu nke sitere n'okwukwe na Kraist, ezi omume si na Chineke nke dabere n'okwukwe. ¹⁰ Naani ihe m choro bu imara Kraist na ike di na mbilite n'onwu ya, na nnweko nke isoro ya keta oke n'ahuhu ya, nakwa ka m yie ya n'onwu. ¹¹ Ka m si otu a, ruo n'ogo nke inweta mbilite site n'onwu.

Eleghi anya n'azu

¹² Anaghi m ekwu na m etozuola oke, maobu nwezuo ihe niile. Ma a na m agbalisi ike ka m jide ihe ahụ nke Kraist Jisos jidere m n'ihia ya. ¹³ Ụmụna m, n'ezie, abubeghi m ihe ahụ m kwesiri ibu. Ma ihe m ji ike m niile na-eme bu ichefu ihe niile ndi gara aga, na ilekwasi anya n'ihe ahụ m na-agbaso bu nke di m n'ihu. ¹⁴ Ana m agbasi oso ike iji gbaruo n'isi, maka irite ihe ahụ a na-agbata n'oso, bu okpukpo ibanye na ndu eluigwe ahụ nke Chineke kporo m site na Jisos Kraist.

Inomi uzo Pol

¹⁵ Ka anyi niile, bu ndi tozuru oke n'ime mmuo nwee uche di otu a. O burukwa na ufodu n'ime unu nwere uche ozo di

iche, Chineke ga-ekpughere unu nke a. ¹⁶ Ka anyị jidesienụ aka ike naanị n'ihe ahụ anyị nweterela.

¹⁷ Ụmụnna m, na-agbasonu ụdị ndụ m na-ebi, chopụtakwanụ ndị ọzọ na-adị ndụ dị ka anyị si adị, mee ha ihe ilere anya unu. ¹⁸ N'ihị na agwala m unu nke a ọtụtụ mgbe, na-achọkwa ịgwa unu ya ọzọ ugbo a. Lee, anya mmiri dị m n'anya ugbo a m na-ekwu ya si na e nwere ọtụtụ ndị na-ebi ndụ ha dị ka ha bụ ndị iro obe Kraịst n'ezie. ¹⁹ Ọgwụgwụ ndị dị otu a ga-abụ ịla n'iyi. Afọ ha bụ chi ha, ndị otuto ha dīkwa n'ihere ha. Ha na-atụkwasi uche naanị n'ihe nke ụwa. ²⁰ Ma ebe obibi anyị dị n'eluigwe, ebe anyị na-atụsi anya ike na Onye nzọpụta bụ Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ga-esi bịa. ²¹ Onye ga-agbanwe ahụ anyị dị ala ka ọ dị ka nke ya dị ebube, site n'ike nke mere ka ọ debe ihe niile n'okpuru ya.

4

Arịrịọ mmechi maka ịdị n'otu nakwa inogidesi ike

¹ Ya mere, ụmụnna m, ndị m hụrụ n'anya, na ndị ihe ha na-agụsi m agụụ ike, unu ndị na-enye m ọñụ, na ndị bụ okpueze m n'ihị ọrụ m na-arụ, bikonu, guzosienụ ike n'ime Onyenwe anyị.

² Arịrịọ m na-arịọ Yodia na Sintiki bụ, ha biko, nwe otu uche n'ime Onyenwe anyị. ³ E, ana m arịọkwa gị, ezi onye mụ na ya na-arukọ ọrụ, biko, nyere ụmụ nwanyị ndị a aka n'ihị na ha abụọ bụ ndị so m ruọ ọrụ ikwusa ozioma nye ndị ọzọ. Ha sokwa Klement ruokwa ọrụ, bụ ndị ahụ e dere aha ha n'akwukwọ nke ndụ ahụ.

Ndumọdụ ikpeazu

⁴ Na-añurịnụ ọñụ mgbe niile n'ime Onyenwe anyị. Ka m kwuokwa ya ọzọ, nūrīanụ ọñụ! ⁵ Meenụ ka mmadụ niile jiri anya ha hụ na unu bụ ndị obioma n'ihe niile unu na-eme. Chetanụ na ọbịbịa Onyenwe anyị dị nso. ⁶ Unu echegbula onwe unu banyere ihe ọbụla. Kama n'ihe niile, sitenụ n'ekpere na arịrịọ, ya na ekele, chee ihe niile na-akpa unu n'ihu Chineke. ⁷ Udo Chineke, nke dị ukwu karịa ihe ọbụla mmadụ nwere ike ịghọta, ga-eche echiche uche unu na obi unu nche n'ime Kraịst Jisọs.

⁸ N'ikpeazu, ụmụnna m, na-echenụ echiche mgbe niile banyere ihe bụ eziokwu, na ihe dị mma, na ihe ziri ezi. Na-echekwanụ echiche banyere ihe dị ọcha, ihe ọbụla mabigara mma oke, ihe ọbụla dị mma na ndụ onye ọbụla nke e kwesiri ịnomi, na nke e kwesiri inwe otuto n'ihị ya.

⁹ Na-emenụ ihe ọbụla unu si n'aka m mụta, maọbụ ihe unu

nuru, ma o bukwanu ihe unu huru m ka m na-eme. Chineke onye na-enye udo ga-anonyekwara unu.

Ekele n'ih i Onyinye ha

¹⁰ Ana m anuri onu di ukwuu n'ime Onyenwe anyi n'ih i na unu mechara malite iche echiche ozo banyere m. Unu bu m n'obi n'ezikwu ma unu enwetaghi ohere iziputa ya. ¹¹ O bugh i na m no n'onodu oke mkpa na uk o. N'ih i na amutala m otu m ga-esi jiri onu noro n'onodu obula. ¹² Amutala m otu m ga-esi noro mgbe ihe siri ike na mgbe ihe bara uba. Amutakwala m otu m ga-esi nwee af o ojuju n'onodu obula, maobu mgbe m na-an o agu u, maobu mgbe m rijuru af o, maobu mgbe m nwere ihe di ukwuu maobu n'oge uk o. ¹³ N'ih i na apuru m ime ihe niile site n'inyeaka onye na-enye m ike.

¹⁴ Ma unu mere nno o nke oma inyere m aka n'onodu nsogbu nke m no n'ime ya. ¹⁵ Unu onwe unu ndi Filipai maara na mbido nke ozioma a, mgbe m hapuru Masidonia, na o nweghi nzuko ozo nyere m aka n'inye maobu inabata onyinye, ma e wezuga unu. ¹⁶ O buladi mgbe m no na Tesalonika, unu ziteere m onyinye ihe kariri otu ugbo, inyere m aka na mkpa m. ¹⁷ O bughikwa na m choro onyinye unu, kama ana m ach o ka mkpuru unu ga-amita baa uba, bara unu uru. ¹⁸ Ugbo a, enweela m ihe niile na-akpa m mkpa, n'ezie, enweela m kara ihe na-akpa m. Onyinye unu nyere m, nke Epafroditos wetara, egboola mkpa m niile. Onyinye ndi a di ka aja na-esi isi ut o a churu Chineke, nke o na-anabatakwa nke oma. ¹⁹ O bu Chineke m ga-egboro unu mkpa unu niile, site n'uloku ebube ya nke eluigwe, n'ih i Kraist Jisos.

²⁰ Ka otuto diri Chineke anyi, bu Nna anyi, ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

²¹ Keleere m ndi ns o niile n'ime Kraist Jisos.

Umunna ndi mu na ha no na-ekekwa unu.

²² Ndi ns o niile no n'ebe a na-ekele unu, karisia ndi no n'ulo Siza.

²³ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere mmuo unu. Amen.

Ndi Kọlọsi

1 Pol, onye e mere onyeozị Kraịst Jisọs, site n'ọchịchọ Chineke, ya na nwanna anyị Timoti,

2 Na-edegara ndi Kraịst nọ na Kọlọsi, bu umunna ndi di nsọ na ndi kwesiri ntukwasị obi.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyi diri unu.

Ekele na ekpere

3 Mgbe ọbụla anyi na-ekpere unu ekpere anyi na-ekele Chineke onye bu Nna Onyenwe anyi Jisọs Kraịst ekele. 4 N'ihị na anyi anula ihe banyere okwukwe unu n'ime Kraịst Jisọs, na otu unu si hu ndi nsọ niile n'anya. 5 Okwukwe na ihunanya nke na-esite n'olileanya nke a kwadobere unu n'elugwe, nke unu nurula n'okwu nke eziokwu ahu, bu ozioma, 6 nke bjaruterela unu. N'ezie, di ka o si di n'ụwa niile, o na-amị mkpuru na-etokwa, di ka o si eme n'etiti unu, site n'ubochi unu nuru ma ghotakwa amara nke Chineke n'eziokwu. 7 Di ka unu siri muta n'aka Epafra, onye anyi huru n'anya na onye anyi na ya na-ejeko ozi. O bu onye kwesiri ntukwasị obi n'ijere Kraịst ozi n'aha unu. 8 O meela ka anyi mara udi ihunanya unu nwere n'ime Mmuo.

9 N'ihị nke a, site n'ubochi anyi nuru ihe banyere ya, anyi esepughị aka ikpere unu ekpere. Anyi na-ario ka unu juputa n'amamihe nke uche ya, n'ime nghota ma amamihe nke mmuo niile. 10 Ka unu si otu a bie ndu di ka Onyenwe anyi chorọ. Ka unu burukwa ndi na-eme ihe oma mgbe niile, ndi na-eme ihe na-atọ ya uto n'uzo ọbula, na ndi na-eto eto n'ihe banyere ima Chineke mgbe niile. 11 Ebe a na-eme ka unu di ike n'ime ike niile, di ka ike nke ebube ya si di. Ka unu nwee ndidi na ogologo ntachiobi, 12 na-enyenu Nna ekele site n'onu, onye mere ka anyi kwesi iketa oke n'ihe nketa nke ndi nsọ n'ime alaeze nke ihè. 13 N'ihị na o naputara anyi site n'ike nke ochichiri, bia kpofee anyi n'alaeze nke Okpara ya o huru n'anya. 14 Onye anyi si n'ime ya nwee nzoputa, nke bu mgbaghara mmehie niile.

Onye Kraịst bu, na ihe o mere

15 O bu nno onyinyo Chineke onye anyi na-apughị ihu anya, burukwa onye mbu a muru n'ihe niile e kere eke. 16 N'ihị na n'ime ya ka e ji kee ihe niile di n'ụwa na nke

dị n'eluigwe, na ndị anyị puru ihu anya na ndị anyị na-apughị ihu anya, ma ocheeze niile, ike niile, ichi isi niile na ike ochichi niile. E kere ihe niile site n'aka ya nakwa n'ihu ya. ¹⁷ Ya onwe ya no tupu ekee ihe niile, o bukwa n'ime ya ka ejikotara ihe niile n'otu. ¹⁸ O bu ya bu isi nke anu ahụ ahụ bu choochi. O bu ya bu mmalite, onye mbu a muru n'etiti ndi niile ga-esi n'onwu bilie. Nke a mere ka o buru onyeisi mbu n'ime ihe niile. ¹⁹ N'ihu na o bu n'ime ya ka o masiri ozuzu oke ya ibi. ²⁰ O bu site na ya ka o ji mee ka ihe niile biaghachikwute ya. E mere ka udo diri n'etiti ya na ihe niile, maobu ihe di n'uwa, maobu nke di na n'eluigwe site na obara o wusiri n'elu obe.

²¹ Unu onwe unu bu ndi e mere ndi mba ozo site n'ebe Chineke no, na ndi iro n'uche unu n'ihu ajo omume niile unu. ²² Ma ugbu a, o kpezierela unu site na-anu ahụ Kraist, sitekwa n'onwu ya, iji chee unu n'ihu ya dika ndi di nso, na ndi na-enweghi ita uta, na ihe ebubo obula megide ha. ²³ Ma o buru na unu anogide n'okwukwe unu, buru ndi gbara mgborogwu, ndi guzosiri ike, ndi na-ewezugaghi onwe ha site n'olileanya ahụ diri unu n'ozoma ahụ. Nke a bu ozoma ahụ unu nuru, nke ekwusakwara nye ihe niile e kere eke n'okpuru eluigwe, nke e mere mu onwe m bu Pol, onyeozi ya.

Oru Pol na-arụ n'ime choochi

²⁴ Ugbu a, ana m anuri onu n'ihu ahuhu ndi a nke m na-ahụ n'ihu unu, ana m emezu ihe foduru n'ahuhu ahụ Kraist tara n'ihu anu ahụ ya bu choochi. ²⁵ Emeela ka m buru onyeozi choochi ya site n'ikike Chineke nyere m, ikwusara unu okwu Chineke n'ozuzu oke ya. ²⁶ Nke bu ihe omimi ahụ, nke e zoro ezo site n'oge ahụ nakwa ogbo niile ndi a gara aga, ma ugbu a e mekwara ka o puta ihè nye ndi nso Chineke. ²⁷ O bu ha ka Chineke hoputara ime ka amata aku nke ebube nke ihe omimi a n'etiti ndi mba ozo, nke bu Kraist n'ime unu, onye bu olileanya nke ebube ahụ.

²⁸ O bu ya ka anyi na-ekwusa, na-adu onye obula odu, na-akuzikwara onye obula ihe site n'amamihe niile. N'ihu na anyi chorochi mmadu niile obula n'ihu ya di ka ndi zuruoke n'ime Kraist. ²⁹ N'ihu nke a ka m na-adogbu onwe m n'oru, di ka ike ya di ukwu nke na-aru oru si di m n'ime.

2

¹ O bu ochicho m ka unu ghotu otu m si na-agbasi mgba ike nke ukwu n'ihu unu, na n'ihu ndi no n'obodo Laodisia, na ndi niile na-enwebeghi ike ihu m ihu na ihu. ² Ebumnobi m bu ka a gbaa ha ume, jikokwa ha n'otu n'ihunanya, ka

ha nweta ụba niile nke nghọta zuruoke na amamihe nke ihe omimi Chineke ahụ bụ Kraịst n'onwe ya. ³ O bụkwa n'ime ya ka ụlọakụ ihe zoro ezo niile nke amamihe na ihe ọmụma dị. ⁴ Ana m ekwu nke a ka onye ọbụla ghara iji ire uto duhie unu uto. ⁵ O bụ ezie na anọghị m n'etiti unu n'anụ ahụ, ma anọ m n'etiti unu n'ime mmụọ. Ana m anụrị ọñụ ihu mkpebi unu na iguzosi ike n'okwukwe unu n'ime Kraịst.

Ndu juru afo di n'ime Kraist

⁶ Ya mere, di ka unu si nabata Kraist Jisos Onyenwe anyi, na-ebinu ndu unu n'ime ya. ⁷ Burunu ndi mgborogwu ha mibanyere n'ime ya, ndi a na-ewuli elu n'ime ya, ndi di ike n'ime okwukwe, di ka e si kuziere unu, ndi juputara na-inye ekele.

⁸ Lezienụ anya ka onye ọbụla ghara iji ozizi na amamihe efu niile nke na-achị ụwa, na aghugho duhie unu n'okwukwe. Okwu amamihe ahụ nke ihe ozizi ya na ọsisa ya niile dabeere na mmụọ nke ụwa na ntuputa mmadu kama idabere n'ihe Kraist kwuru.

⁹ N'ihia na n'ime Kraist ka izuoke niile nke Chineke bi n'udidi mmadu. ¹⁰ Ya mere, unu nwere ihe niile n'ime ya, onye bu isi ndi niile na-achị achị, onye bụkwa isi n'ebe ike na ichi isi niile di. ¹¹ N'ime ya, e biri unu ugwu nke ejighi aka bie, site n'iwepu odidi anu ahụ n'obibi ugwu nke Kraist biri. ¹² Mgbe e likotara unu na ya na baptizim, e sitere n'onwu kpolite unu na ya site n'okwukwe ahụ di n'ike Chineke onye sitere n'onwu kpolite ya.

¹³ Mgbe unu bu ndi nwuru anwu n'ime mmehie unu, na n'ime ebighi ugwu nke anu ahụ mmehie unu, Chineke mere ka unu soro Kraist diri ndu ozo. O gbaghara anyi mmehie anyi niile, ¹⁴ kagbuo iwu niile e dere ede, ya na usoro ya niile nke guzoro imegide anyi. O wezugara ha, kpoigide ha n'obe. ¹⁵ Mgbe o napuru ike niile, na ichi isi niile, ngwa agha ha niile, o gbara ha oto n'ihu oha, igosi mmeri o meriri ha n'obe.

Inwere onwe puo n'iwu mmadu

¹⁶ N'ihia ya, unu ekwela ka onye ọbụla kpee unu ikpe banyere ihe ọbụla unu na-eri, maobu ihe unu na-anu, maobu ihe banyere ido ubochi nsọ, maobu ime mmemme onwa oheru maobu mmemme ubochi izuike. ¹⁷ Ihe ndi a niile bu onyinyo nke ihe ga-abia n'odinihu ma nke putara ihe di n'ime Kraist. ¹⁸ Unu ekwela ka onye ọbụla nke o na-amasi ife ndi mmuo ozi maobu ibi ndu umeala nke aghugho di n'ime ya, onye na-ekwu otutu okwu banyere ohu o huru, si otu a na-afuli onwe ya elu n'efu n'ihia echiche nke onwe

ya, maa unu ikpe ma napu unu ihe nrite unu. ¹⁹ Onye na-adighi ejidesikwa onye bu isi aka ike, onye a na-esite n'aka ya na-eme ka ahụ niile, nke nkwonkwo ha na akwara ha niile na-ejikota n'otu, too eto di ka Chineke si choo ka ha too.

Iso Kraist nwuo na iso ya di ndu

²⁰ Ebe o bu na unu esorola Kraist nwuo n'ebe ozizi na amamihe niile nke na-achi uwa no, gini mekwaranu unu ji ka na-ebi ndu di ka a ga-asu na unu bu nke uwa, gini mere unu ji na-edo onwe unu n'okpuru iwu ya di iche? ²¹ "Ejidela nke a aka, edetula nke a ire, ebitukwala nke a aka"? ²² Iwu ndi a niile na-ekwu banyere ihe ndi ga-ala n'iyi mgbe a na-etinye ha n'oru, ha sitere n'iwu na ozizi nke mmadu. ²³ N'ezie, iwu ndi a yiri ihe e ji amamihe guzobe, n'ih i uzo o si akwali mmuo mmadu n'ife ofufe di ka o choo, na iweda onwe n'ala, na ita anu ahụ ahụ. Ma ha abaghi uru o bu la iji ha gbochie aguu ojo nke anu ahụ.

3

Ibi ndu ohu site n'ike Kraist

¹ Ya mere, ebe e mere ka unu buru ndi so Kraist bilie n'onwu, tukwasinu obi unu n'ihe di n'eluigwe ebe Kraist no n'akuku aka nri Chineke. ² Ka echiche gbasara eluigwe ju unu obi. Unu atufukwala oge ichegbu onwe unu banyere ihe di n'uwa. ³ N'ih i na unu anwoola. E zokwara ndu unu n'ime Chineke site na Kraist. ⁴ Mgbe Kraist onye bu ndu unu ga-aputa ihe, unu ga-esokwa ya puta ihe n'ebube ya.

⁵ Meenu ka ochicho ojo niile nke uwa di n'ime unu buru ihe nwuru anwu. Unu etinyekwala aka n'ikwa iko, adighi ocha, ochicho ojo, aguu ime ihe ojo, na anya ukwu (nke bukwa ikpere arusi). ⁶ O bukwa n'ih ihe ndi a ka onuma Chineke na-abiakwasu ndi ahụ na-enupu isi. ⁷ Ihe ndi a bu ihe unu na-eme n'oge gara aga mgbe unu na-adi ndu n'ime ha. ⁸ Ma ugbu a bu oge iwezuga ihe ndi a niile na ndu unu: iwe, na onuma, na obi ojo, na nkwalu niile, ya na okwu ihere niile na-esi unu n'onu na-aputa. ⁹ Unu agwala ibe unu okwu ugha, n'ih i na unu eyipula mmadu ochie ahụ na-eme udi omume a. ¹⁰ Ugbu a, unu eyikwasila ndu oheru ahụ, nke e ji amamihe na-eme ka o di oheru n'oyiyi nke onye kere ya. ¹¹ Nkewa obula adighi n'ime ndu a. O dighi mkpa maobu onye Juu maobu onye mba ozo, maobu onye e biri ugwu, maobu onye a na-ebighi ugwu. O dikwaghi mkpa maobu onye na-asu asusu ozo, ma o bu onye ime oha, maobu onye Sitia, maobu ohu, ma o bukwanu onye nwe

onwe ya. Ihe di mkpa bu na Kraist bu ihe niile, norokwa n'ime ihe niile.

Iputa ihe nke ndu oheru ahu

¹² Ya mere, di ka ndi Chineke hoputara, ndi di nsọ na ndi o heru n'anya, yikwasinu onwe unu obi omijiko, na obi ebere, na obi di umeala, na idi nwayo, na ntachiobi. ¹³ Na-anagidenu ibe unu, gbagharakwa mmejọ obula ibe unu na-emejọ unu. Gbagharanu di ka Onyenwe anyi si gbaghara unu. ¹⁴ Nke kachasi nke, kwerenu ka ihunanya na-achi achi na ndu unu, n'ihina o bu nke a na-ejikota ihe niile n'otu.

¹⁵ Ka udo Kraist na-achi achi n'ime obi unu, ebe unu bu akuku nke otu anu ahu ahu, a kporo unu ka unu nodu n'udo. Mgbe niile, nonu na-ekele. ¹⁶ Ka okwu nke Kraist biri n'ime unu n'uju ya. Werenu amamihe niile na-akuzirita ibe unu ihe, ma na-adurita ibe unu odu. Werekwanu abu oma na abu nke ime mmuo buoro Chineke abu ekele n'obi unu. ¹⁷ Ka ihe niile unu na-eme, n'okwu maabu n'omume buru nke e mere na nke e kwuru site n'aha Onyenwe anyi Jisos, na-enyekwanu Chineke Nna ekele site na ya.

Okwu diri ezinaulo ndi nke Kraist

¹⁸ Ndi bu nwunye, doonu onwe unu n'okpuru di unu, di ka o kwesiri ime n'ime Onyenwe anyi.

¹⁹ Unu ndi bu di, hunu nwunye unu n'anya, unu ejikwala obi ilu na-emeso ha omume.

²⁰ Umuntakiri, ruberenu nne na nna unu isi n'ihe niile, n'ihina nke a na-amasi Onyenwe anyi.

²¹ Unu bu nna, unu emela ihe ga-akpasu umu unu iwe, ka ha ghara ida mba n'obi.

²² Ndi bu ohu, na-eruberenu ndi bu nna unu ukwu n'anu ahu isi n'ihe niile, na-emenu nke a, o bughina nani mgbe ha no na-ele unu anya, maabu mgbe unu choro inata ihuma, kama werenu obi unu niile, na itu egwu Onyenwe anyi rubere ha isi. ²³ Ihe obula unu na-eme, werenu obi unu niile mee ya. Ka o di ka o bu Onyenwe anyi ka unu na-aruru ya, o bughina di ka unu na-aruru ya mmadu. ²⁴ Chetanu nke oma na unu nwere ugwo oru nke Onyenwe anyi kwadobere inye unu, ndi ya. N'ihina o bu Onyenwe anyi Kraist ka unu na-ejere ozi. ²⁵ Onye obula na-eme ihe ojo ga-anata ugwo oru n'ihina ihe ojo niile o mere. N'ihina ile mmadu anya n'ihu adighi ya.

4

¹ Unu ndi nwe odibo, jirinụ ikwuba aka ọtọ na ikpe ziri ezi na-emeso ndi ohu unu omume, ebe unu maara na unu onwe unu nwere onyenwe unu n'eluigwe.

Ndumodu ndi foduru

² Na-anogidenụ n'ekpere, nọkwanyụ na nche na-enyekwanụ ekele. ³ Na-echetakwanụ anyị n'ekpere, ka Chineke meghere anyị ụzọ ikwusa ozioma, ka anyị nwee ike kwusaa ihe omimi Kraịst, nke m ji maka ya nọrọ n'ụlọ mkpọrọ, ⁴ ka m nwee ike kwuo ya ka o doo anya otu m kwesiri. ⁵ Unu were amamihe na-achikọta onwe unu n'ebe ndi nọ n'ezi nọ, jizienụ ohere ọbụla unu nwere nke ọma. ⁶ Ka okwu unu na-ekwu buru nke juputara n'amara na-atọ uto, ka unu mutakwa otu e si enye mmadu ọsisa di mma.

Ekele ikpeazu

⁷ Taikikọs, ezi nwanna anyi, onye kwesikwara ntukwasị obi, onye anyi na ya na-ejekọ ozi n'oru Onyenwe anyi, ga-akoro unu ihe niile banyere m. ⁸ Ana m ezitere unu ya, ka unu mara ihe banyere onodu anyi nakwa ka o gbaa obi unu ume. ⁹ Ezi nwanna anyi nwoke bu Onisimos, onye kwesiri ntukwasị obi, onye bukwa otu n'ime unu, so ya na-abia. Ha ga-agwa unu ihe niile na-eme n'ebe a.

¹⁰ Aristakos, onye mu na ya nọ n'ulo mkporo, na-ekele unu. Mak nwanne Banabas na-ekele unu. (Onye unu natara ihe ntuziaka banyere ya, o buru na o biarute n'ebe unu nọ, unu nabata ya nke ọma.)

¹¹ Jisos, onye a na-akpokwa Jostus, na-ekele unu. O bu naani ndi a bu ndi Juu* mu na ha na-aruko oru alaeze Chineke n'ebe a. Ha na-eme nnoo nke ọma, na-enye m obi uto.

¹² Epafras, odibo Kraist Jisos na onye bukwa otu onye n'ime ogbakọ unu na-ekele unu. Oge niile ka o na-ekpe ekpere n'ih i unu, na-ariọ ka unu guzosie ike buru ndi tozuru etozu na ndi kwesiri ike n'ochicho niile nke Chineke. ¹³ Ana m agbara ya akaebe na o rusiri oru ike n'ih i unu na n'ih i ndi Laodisia na ndi Hierapolis.

¹⁴ Ezi enyi anyi Luk, onye dibia ukwu anyi na Dimas na-ekele unu.

¹⁵ Keleerenu m umunna anyi bi na Laodisia na nwanna anyi Nimfas na chochi na-ezuko n'ulo ya.

* 4:11 4:11 Ha bu ndi Juu site n'obibi ugwu.

¹⁶ Mgbe unu guchara akwukwo a, hunu na a gukwara ya na nzuko di na Laodisia. Guokwanu n'otu mgbe ahụ akwukwo nke si na Laodisia bja.

¹⁷ Gwanu Akipos ka o kpachapu anya rucha a oru Onyenwe anyi nyere ya iru.

¹⁸ Eji m aka m dee ekele nke a mu onwe m bu Pol. Unu echefula na m no n'agbu. Ka amara dinyere unu.

1 Ndi Tesalonaika

¹ Akwukwo ozi a si n'aka Pol, Sailas* na Timoti.

Na-abjara nzuko di na Tesalonaika, ndi e jikotara ha na Chineke Nna, na Onyenwe anyi Jisos Kraist.

Ka amara na udo diri unu.

Inye ekele n'ih i okwukwe ndi Tesalonaika

² Anyi na-ekele Chineke ekele mgbe niile, na-echetakwa unu n'ekpere anyi. ³ Mgbe niile ka anyi na-echeta n'ekpere nye Chineke bu Nna, ihe gbasara oru unu nke sitere n'okwukwe, ya na irusi oru ike unu nke sitere n'ihunanya, na iguzosi ike unu nke sitere n'olileanya unu nwere n'Onyenwe anyi Jisos Kraist.

⁴ Umunna anyi, anyi maara na Chineke huru unu n'anya nke ukwu, hoputa unu. ⁵ N'ih i na obughi naani nke okwu onu ka ozioma anyi rutere unu, kama o bukwa n'ike, na n'ime Mmuo Nso nakwa mmetuta nke di omimi. Unu maara udi ndu† anyi biri n'etiti unu n'ih i unu. ⁶ Nke a mere unu ji buru ndi na-enomi anyi na Onyenwe anyi. N'ih i na unu jiri onu nke Mmuo Nso na-enye nabata ozioma ahụ, n'agbanyeghi otutu ahuhu di ukwu nke o wetaara unu. ⁷ N'uzo di otu a, unu ghoru ihe ilere anya nye ndi niile kwere ekwe no na Masidonia na Akaja.‡ ⁸ Ugbu a, e sitela na ndu unu mee ka ozioma Onyenwe anyi gbasaa gabiga Masidonia na Akaja. N'ih i na a na-anu ihe banyere okwukwe unu nwere na Chineke n'ebe niile. Ya mere, o dikwaghi mkpa ka anyi kwuo ihe banyere ya. ⁹ N'ih i na ha onwe ha na-ebu uzogwa anyi ihe banyere nnabata unu nabatara anyi, na otu unu si site n'ikpere arusi tugharia, bido ife Chineke di ndu, onye bukwa ezi Chineke, ¹⁰ na i chere Okpara ya onye ga-esi n'elugwe, onye o sitere na ndi nwuru anwu kulite, Jisos, onye na-anaputa anyi n'iwe nke na-abia.

2

Oru Pol ruru na Tesalonaika

¹ Unu onwe unu maara, umunna, na obibia anyi bjakwutere unu abughi ihe lara n'iyi. ² Anyi tara ahuhu na

* **1:1** 1:1 N'asusu Griik Silvenos bu otu ozogwa e si akpo Sailas. † **1:5** 1:5 Udi mmadu anyi bu n'etiti unu ‡ **1:7** 1:7 Akaja bukwa Griis.

mbụ e mekwara anyị ihe ihere na Filipai dika unu maara, ma site n'inyeaka Chineke anyị nwere obi ike igwa unu ozioma ya, ọ buladi mgbe a na-eguzogide anyị n'ebe ọ di ukwu. ³ N'ihia na aririọ anyị na-aririọ unu esiteghi na njehie puta maobu n'ochicho nke na-adighi ocha ma ọ bukwanu n'aghugho. ⁴ N'aka nke ozo, anyị na-ekwu okwu di ka ndi ozi Chineke nwaputara, ndi o tinyere oru ozioma a n'aka na ntukwasị obi idebe. Anyị adighi agbali ime ihe ga-atọ mmadu uto, kama anyị chorọ ime ihe ga-atọ Chineke uto, bu onye na-enyocha echiche obi anyi. ⁵ O dighi mgbe obula, di ka unu maara, anyi kwuru okwu nrafu maobu were uto aghugho zoo anya ukwu anyi nwere. Chineke bu onye akaebe anyi. ⁶ O dighi mgbe anyi chorọ ka ndi mmadu obula maobu unu, maobu ndi ozo, too anyi. ⁷ O bu ezie, di ka ndi ozi Kraist, anyi gara abu ibu aru nye unu.

Kama, anyi biri n'etiti unu site n'idi nwayoo di ka ndi bu nne na-azu umuntakiri ha, na-elekota ha. ⁸ N'ihia na anyi huru unu n'anya nke ukwu ruo na o bughia naani na anyi kwusaara unu ozioma Chineke kama anyi nyekwara unu ndu anyi. N'ihia na unu di anyi n'obi nke ukwu. ⁹ N'ezie umunna m, amaara m na unu ga-echeta otu anyi si ruo oru hujuokwa anya n'etiti unu. Anyi na-aru oru ehie na abali ihu na anyi rutara ego ga-ezuru anyi, n'ihia na anyi achoghi ibu oke ibu nye onye obula mgbe anyi na-ezisara unu ozioma Chineke. ¹⁰ Unu onwe unu bukwa ndi akaebe di ka Chineke si buru onye akaebe, na mmekorita anyi na unu bu ndi kwere ekwe, bu nwekorita di ocha na nke ezi omume, na nke ita uta obula na-adighi na ya. ¹¹ N'ihia na anyi mesoro onye obula n'ime unu di ka nna si emeso umu nke ya, ¹² na-agba unu ume, na-akasi unu obi, na-akwagidekwa unu na unu kwesiri ibi ndu kwesiri umu Chineke, onye kpobatarara unu n'ime alaeze ya na ebube ya.

¹³ N'ihia nke a, anyi ga-aga n'ihu na-ekele Chineke na-eseughia aka, n'ihia na mgbe unu nabatarara okwu Chineke, bu nke unu nuru n'onu anyi, unu anabataghi ya di ka okwu mmadu, kama otu o dikwa n'eziokwu, ya bu okwu Chineke, nke na-arusikwa* oru ike n'ime unu bu ndi kweere ya. ¹⁴ Unu onwe unu, umunna m, ghoonu ndi na-enomi nzuko nke Chineke n'ime Kraist Jisos, ndi no na Judia. N'ihia na unu onwe unu hukwara otu udi ahuhu ahu n'aka ndi ala unu, di ka ha onwe ha huru n'aka ndi juu. ¹⁵ Ndi gburu ndi amuma, gbukwaa Onyenwe anyi Jisos. Ugbu a ha na-akpagbukwa anyi na-achupu anyi. Ha na-emegide Chineke na mmadu niile ¹⁶ site n'igbochi anyi izisara ndi

* 2:13 2:13 Okwu a na-arusi oru ike site n'igbanwe ndu ndi mmadu.

mba ọzọ ozioma ka a ghara izọpụta ha. Ha na-esite n'uzọ dī otu a na-eme ka iko mmehie ha na-eju. Ma ikpe Chineke adakwasilarị ha.

Nzube Pọl

¹⁷ Otu ọ dī, ụmụnna anyị, mgbe anyị si n'etiti unu pụọ, nọọ nwa oge nta, ọnọdụ a mere anyị ndi na-enweghị nne na nna (maọbụ na-anụ ahụ ọ bughị n'ime mmụọ), n'ihu otu unu si guọ anyị agụ, anyị gbalirị ihu unu. ¹⁸ Anyị gbalisiri ike ibiakwute unu, karisia, mu onwe m bu Pọl gbaliri, gbalia ibia, ma ekwensu gbochiri anyi. ¹⁹ N'ihu na olee ihe bu olileanya anyi, maobu onu anyi, maobu okpueze anyi, nke anyi ga-eji nyaa isi mgbe a ga-eme ka anyi niile guzo n'ihu Onyenwe anyi Jisọs Kraist, mgbe ọ ga-abia? Ọ bu na ọ bughị unu onwe unu? ²⁰ N'ezie, unu onwe unu bu onu na otuto anyi.

3

¹ Ya mere, mgbe anyi na-apughị inagide ya gaa n'ihu, anyi kpebiri ino naani anyi n'Atens. ² Anyi zipuru Timoti, onye bu nwanna anyi, onye anyi na ya so na-aruru Chineke oru site n'ikwusa ozioma Kraist, ka ọ biakwute unu, kasie unu obi, meekwa ka unu guzosie ike n'okwukwe unu. ³ Ka unu hapu ida mba n'ihu mkpagbu ndi a a na-akpagbu unu. Ma ana m eche na unu onwe unu maara na nke a ga-abu ihe nketa anyi. ⁴ N'ihu na mgbe anyi na unu no, anyi buru uzọ gbaara unu ama na ihe ndi a aghaghi ibiakwasị unu. Ugbu a, ihe niile emezuola di ka unu matakwaru. ⁵ N'ihu nke a, mgbe m huru na m apughị inagide ihe ndi ahụ, eziri m ozi, ka a choputa maka okwukwe unu. N'ihu na ujo m bu ma eleghị anya o nweela uzọ onye onwunwa ojoọ ahụ si nwaa unu onwunwa n'oge a, mee ka ndogbu niile anyi dogburu onwe anyi n'oru n'etiti unu buru ihe lara n'iyi.

Ozi agbamume Timoti ji lota

⁶ Ma ugbu a, Timoti esitela n'ebe unu no loghachikwute anyi. O wetara ozioma banyere okwukwe unu na ihunanya unu. O mekwara ka anyi mata na unu na-enwe ezi ncheta banyere anyi mgbe niile, na ọ na-agusi unu agụ ike ihu anyi anya, di ka o si agukwa anyi ihu unu anya. ⁷ N'ihu nke a, ụmụnna anyi, anyi aburu ndi a gbara ume nke ukwu, ọ buladi n'ime mkpagbu niile nke anyi no n'ime ya, n'ihu iguzosi ike nke unu guzoro n'okwukwe unu. ⁸ Ugbu a anyi ga-adị ndu, ma ọ buru na unu eguzosie ike n'ime Onyenwe anyi. ⁹ Olee udi ekele anyi puru ikele Chineke n'ihu akuko nyere anyi onu n'ihu Chineke anyi n'ihu unu. ¹⁰ Ehihie na

abalị niile, anyị na-ariọ ka anyị hụ unu ihu na ihu, ka anyị nwee ike tinyezuo ihe fọdurụ n'okwukwe unu.

¹¹ Ugbu a, ka Chineke Nna anyị na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst megheere anyị ụzọ ibiakwute unu. ¹² Ka Onyenwe anyị meekwa ka unu baa ụba, ka unu babiga ụba oke n'ihunanya unu nwere nye ibe unu, na ndị ọzọkwa, dị ka ihunanya anyị si dị ukwuu n'ebe unu nọ. ¹³ Ka ọ mee ka obi unu guzosie ike n'ịdị nsọ, na-enweghị ita ụta ọbụla, n'ihu Chineke na Nna anyị, n'ọbibi nke Onyenwe anyị Jisọs ya na ndị nsọ ya niile.

4

Ibi ndụ na-atọ Chineke ụtọ

¹ N'ikpeazu, ụmụnna anyị, anyị na-ariọ ma na-akwagidekwa unu n'ime Onyenwe anyị Jisọs, dị ka unu mụtara site n'aka anyị otu unu kwesiri isi bie ndụ, nakwa ime ihe ga-atọ Chineke ụtọ. Unu na-eme nke a karịa. ² N'ihi na unu maara ụdị ndumọdụ ahụ sị n'aka Onyenwe anyị Jisọs nke anyị nyere unu.

³ N'ihi na nke a bụ ọchịchọ Chineke, bụ i dị nsọ unu. Ka unu wezuga onwe unu site na ikwa iko, ⁴ ka onye ọbụla n'ime unu mata ido ahụ nke onwe ya n'ugwu na n'ịdị nsọ. ⁵ Ọ bughị n'uzọ imejuputa ọchịchọ ọjọọ nke anụ ahụ dị ka ndị mba ọzọ na-amaghị Chineke. ⁶ Ka onye ọbụla ghara imegbu maọbụ ighogbu nwanna ya n'okwu a. N'ihi na Onyenwe anyị ga-ata onye na-eme ihe dị otu a ahụhụ, dị ka anyị gwara unu na mbụ, na-adọsikwa unu aka na ntị ike. ⁷ N'ihi na ọkpụkpọ Chineke kporo anyị abughị ka anyị na-ebi ndụ adighị ọcha kama ọ choro ka anyị diri nsọ. ⁸ Ya mere, onye ọbụla nke juru inara ntuziaka a, ọ bughị mmadu ka ọ juru, kama ọ bụ Chineke onye na-enye unu Mmụọ Nsọ ya.

⁹ Ugbu a, ihe gbasara ihunanya nke kwesiri idi n'etiti ụmụnna, o kwesighi ka anyị gwa unu ihe ọzọ banyere ya. N'ihi na unu onwe unu bụ ndi Chineke kuziri ka unu nwee ihunanya n'ebe ibe unu nọ. ¹⁰ Ma n'ezie, unu na-ahụ ụmụnna anyi niile bi na Masidonia n'anya. Ma anyi na-arioshikwa unu aririo ike si unu na-ahukwa ha n'anya karia ka unu huru ha ugbu a. ¹¹ Nweenu aguụ ibi ndu nwayoo, na-arukwanu oru diiri unu. Jirikwanu aka unu na-arụ oru dika anyi gwara unu, ¹² nke a ga-eme ka ndu unu na-ebi kwa ubochi wetara unu nsopuru n'ebe ndi na-ekweghi ekwe nọ, meekwa ka unu ghara i dabere n'onye ọbụla.

Obibia nke Onyenwe anyi

¹³ Umunna m, anyi chorọ ka unu mata ihe banyere ndi otu anyi ndi dara n'ura onwu, ya ewutela unu dika o si ewute ndi ozọ ndi na-enweghi olileanya. ¹⁴ N'ihhi na ebe o bu na anyi kweere na Jisọs nwuru ma sitekwa n'onwu bilie, n'otu aka ahụ, anyi kwenyekwara na site na Jisọs, Chineke ga-akpolite ndi niile nwuru anwu. ¹⁵ N'ihhi na okwu nke Onyenwe anyi nke anyi na-akuziri unu bu nke a, na anyi ndi di ndu ruo obibia Onyenwe anyi agaghi ebu ndi dara n'ura onwu uzọ. ¹⁶ N'ihhi na Onyenwe anyi n'onwe ya ga-esi n'elugwe ridata, o ga-ewere olu ike kpoọ oku, werekwa olu nke onyeisi ndi mmuọ ozi na uda opi ike nke Chineke. Mgbe ahụ ndi niile nwuru n'ime Kraist ga-ebu uzọ bilie. ¹⁷ Mgbe ahụ, anyi onwe anyi, ndi di ndu, ndi foduru n'uwa, ka a ga-eweli anyi na ha elu n'ime igwe ojii, iga izute Onyenwe anyi na mbara elugwe, ebe anyi na Onyenwe anyi ga-anọ ruo mgbe ebighi ebi. ¹⁸ Ya mere, werenu okwu ndi a, na-agba onwe unu ume mgbe niile.

5

Ino na nche

¹ Ugbu a, umunna, banyere oge na mgbe ihe ndi a ga-emezu. Echeghi m na o di mkpa i degara unu akwukwo. ² Di ka unu maara nke oma na ubochi Onyenwe anyi ga-abia di ka onye ohi si abia n'abali. ³ Mgbe ha ga na-asị udo, na nchekwa di, mgbe ahụ, na mberede, mbibi ga-abiakwasị ha di ka ihe mgbu si adakwasị nwanyi ime na-eme, nke game ka onye obula ghara inwe ike igbapu.

⁴ Ma unu onwe unu, umunna, anoghi n'ochichiri, nke ubochi ahụ ga-abiakwasị unu na mberede dika onye ohi. ⁵ Unu niile bu umu nke ihè na umu nke ehie, anyi abukwaghi nke ochichiri maobu nke abali. ⁶ N'ihhi nke a, ka anyi ghara idi na-arahu ura di ka ndi ozọ, kama ka anyi muru anya ka anya dokwaa anyi. ⁷ N'ihhi na abali bu mgbe ndi na-arahu ura ji arahu ura. O bukwa n'abali ka ndi mmanya na-egbu na-anubiga mmanya oke. ⁸ Ma ebe anyi niile bu ndi nke ihe, ka anyi buru ndi anya doro, ndi yi okwukwe na ihunanya dika ihe ikpuchi obi, yikwasikwa olileanya nke nzoputa di ka okpu igwe. ⁹ N'ihhi na Chineke akwadebeghi ikpe omuma na egwu nye anyi. Kama ka anyi nweta nzoputa site n'okwukwe anyi nwere n'Onyenwe anyi Jisọs Kraist. ¹⁰ O nwuru n'ihhi anyi ka o buru, ma anyi di ndu ma anyi nwuru anwu, anyi ga-esoro ya diri ndu. ¹¹ Ya mere, na-akasiritanu onwe unu obi. Na-emekwanu ihe obula ga-ewuli ibe unu elu di ka unu si eme.

Ndumodu ikpeazu

¹² Anyị na-ariọsi unu ike, ụmụnna, ka unu na-asopuru ndi niile na-adogbu onwe ha n'oru n'ihu unu, ndi ahụ na-elekota unu n'ime oru Onyenwe anyi, na ndi ahụ na-adu unu odu. ¹³ Ka unu na-akwanyere ha ugwu site n'ihunanya n'ihu udi oru ha na-aru. Ka unu na mmadu ibe unu birikwa n'udo. ¹⁴ Ma ugbu a, anyi na-ariọ unu, ụmụnna, na-adunu ndi na-anọ nkiti odu, na-agbanu ndi dara mba ume, nyerenu ndi na-adighi ike aka, nwekwanu ndidi n'ebe ha niile no. ¹⁵ Ka onye obula ghara inyeghachi mmadu ibe ya ihe ojoo n'onodu ihe ojoo. Kama gbalisienu ike ime ezi ihe n'ebe ibe unu no na n'ebe mmadu niile no.

¹⁶ Na-anurinu onu oge niile. ¹⁷ Na-ekperu ekpere oge niile na-esepughi aka. ¹⁸ Na-enyenu ekele mgbe niile banyere ihe niile, n'ihu na nke a bu ochicho Chineke banyere unu ndi bu nke Kraist Jisos.

¹⁹ Unu emenyula oku Mmuo Nso. ²⁰ Ozo unu eledala okwu ndi amuma anya. ²¹ Kama na-anwalenu ihe niile ma na-ejidesikwanu ihe niile di mma aka ike. ²² Wezuganu onwe unu n'ihe ojoo niile.

²³ Ka Chineke ya onwe ya, bu Chineke nke udo, doo unu nsọ n'uzo niile. Ka e debezuo mmuo unu na mkpurubi unu na anu ahụ unu nsọ, na-enweghi ntupo obula ruo ubochi obibia Onyenwe anyi Jisos Kraist. ²⁴ Onye ahụ kporo ga-emezu ihe ndi a, n'ihu na o bu onye kwesiri ntukwasị obi.

²⁵ Biko ụmụnna, na-ekperenu anyi ekpere.

²⁶ Werenu isurita onu di nsọ na-ekele ụmụnna anyi dum.

²⁷ Iwu m na-enye unu site n'aha Onyenwe anyi bu ka unu guputa akwukwo a n'ihu ụmụnna niile.

²⁸ Ka amara Onyenwe anyi Jisos Kraist dinyere unu niile.

2 Ndi Tesalonaika

¹ Pọl, na Sailas, na Timoti dere akwụkwọ a,

Na-edegara nzukọ dị n'obodo Tesalonaika n'ime Chineke Nna anyị, na n'ime Onyenwe anyị Jisọs Kraịst.

² Ka amara na udo nke sitere na Chineke Nna anyị, na Onyenwe anyị Jisọs Kraịst dirị unu.

Inye ekele na ekpere

³ Ụmụnna, anyị aghaghị ikele Chineke ekele mgbe niile banyere unu. O kwesiri ka anyị mee otu a, n'ih i okwukwe unu na-abawanye. Ịhụnanya onye ọbụla n'ime unu nwere n'ebe ibe ya nọ na-abawanyekwa. ⁴ N'ih i nke a, anyị na-eji unu na-anya isi n'etiti nzukọ Chineke niile. Anyị na-akoro ha otu unu si jiri ntachiobi nọgidesie ike n'ime nsogbu niile dakwasiri unu, na otu unu si nwee okwukwe dị ukwuu, ọ bụladị n'etiti oke mkpagbu a na-akpagbu unu.

⁵ Ihe ndị a niile na-egosi na ikpe Chineke bụ nke ziri ezi, nke e ji eme unu ndị kwesiri alaeze Chineke, nke unu na-ata ahụhụ n'ih i ya. ⁶ Chineke bụ onye ezi omume n'ezie. Ọ ga-eji mkpagbu kwughachi ndị na-akpagbu unu. ⁷ Ọ ga-enyekwa unu bụ ndị a na-akpagbu na anyị onwe anyị ezumike. Ọ ga-eme nke a mgbe a ga-eme ka Onyenwe anyị Jisọs ya na ndị mmụọ ozi si n'eluigwe pụta ihè. ⁸ Ọ ga-abia n'ụdị ire ọkụ taa ndị ahụ na-amaghị Chineke ahụhụ na ndị juru inabata ozioma nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁹ Ndi a ga-ata ahụhụ mbibi ruo ebighi ebi, ebe ha na-agaghị ahụ ihu Onyenwe anyị na ebube nke ike ya, ¹⁰ n'ubochi ahụ ọ ga-abia inara ija mma na otuto, n'ime ndi nsọ ya, ya na ka ọ buru ihe itunanya n'ebe ndi kweerenu nọ, n'ih i na unu kwenyere ama nke ozioma ahụ anyi gbaara unu.

¹¹ N'ih i nke a, anyi na-anogide n'ekpere n'ih i unu, na-ario ka Chineke guo unu dika ndi kwesiri okpukpo o kporo unu, na-ario kwa ka o site n'ike ya mee ka unu mezu ebunobi nke ihe di mma, na ezi oru niile nke okwukwe. ¹² Ka e nye aha Onyenwe anyi Jisos otuto n'ime unu, unu onwe unu n'ime ya kwa, di ka amara nke Chineke anyi na nke Onyenwe anyi Jisos Kraist si di.

2

Onye mmebi iwu ahụ

¹ Ma ihe banyere ọbibiya Onyenwe anyi Jisosh Kraist, na nzuko anyi na ya ga-ezuko, anyi na-adusi unu odu ike umunna. ² Ka unu ghara ima jijiji maobu itu egwu n'uche unu n'ihia amuma, maobu okwu maobu akwukwo ozi e dere di ka o sitere n'aka anyi, nke na-asi n'ubochi Onyenwe anyi eruola. ³ Unu ekwela ka onye obula duhie unu n'uzo obula, n'ihia na ubochi ahụ agaghị abia tutu ruo mgbe oke inupu isi ga-adi, na mgbe a ga-ekpughe onye mmebi iwu ahụ nke a kara akara ila n'iyi. ⁴ Onye mmebi iwu ahụ ga-ebuli onwe ya elu megide ihe niile a na-akpo chi maobu nke a na-efe ofufe, nke ga-eme ka o dozie onwe ya n'ulonso Chineke, na-ekwuputa na ya bu Chineke.

⁵ Unu echetaghị ihe m gwara unu n'oge mu na unu no banyere ya? ⁶ Ma ugbo a, unu maara na o nwere onye na-egbochi ya ka o hapu iputa ihe. N'ihia na mgbe o ga-aputa bu mgbe oge ya ruru. ⁷ Ma oru nzuzo nke mmebi iwu ebidolari ugbo a, ma onye ahụ na-egbochi ya ibabiga uba oke ga-anogide na-eme otu a tutu ruo mgbe oge e wezugara ya. ⁸ Mgbe ahụ, a ga-eme ka onye mmebi iwu ahụ puta ihè, bu onye Onyenwe anyi Jisosh ga-eji ume o ga-esi n'onu ya kuputa laa n'iyi, ma mee ka o ghara idikwa ozo site n'obibia ya. ⁹ Obibia onye mmebi iwu ahụ ga-abu di ka oru ekwensu si di, site n'ike iru oru ebube aghughu na ihe iribama di iche iche, na oru itunanya aghughu di iche iche nke ugha. ¹⁰ Ya na udi oru ojo di iche iche nke o ga-eji duhie ndi ahụ na-ala n'iyi. Ha ga-ala n'iyi n'ihia na ha juru ihu eziokwu n'anya ma nwee nzoputa. ¹¹ N'ihia nke a, Chineke ga-ahapu ha ka e duhie ha, ka ha jiri obi ha niile nabata okwu ugha ndi a. ¹² Ihe nke a putara bu na ndi niile na-ekweghi n'eziokwu ahụ ma nwee mmasi n'ajo omume ka a ga-ama ikpe.

Guzoro chim

¹³ Anyi kwesiri inye Chineke ekele mgbe niile n'ihia unu umunna ndi Onyenwe anyi huru n'anya. N'ihia na Chineke esitelari na mmalite hoputa unu ka unu buru ndi a zoputara site n'oru ido nsu nke Mmuo Nso na site n'okwukwe unu n'eziokwu ahụ. ¹⁴ N'ihia nke a, o kporo unu site n'ozio ma anyi ka unu nweta otuto nke Onyenwe anyi Jisosh Kraist.

¹⁵ Ya mere, umunna, nogidenu n'ozizi ahụ anyi mere ka unu muta site n'ozizi anyi ziri unu, maobu na akwukwo anyi deere unu.

¹⁶ Ka Onyenwe anyi Jisosh Kraist n'onwe ya, na Chineke Nna anyi, onye huru anyi n'anya, site n'amara ya nye anyi agbamume di ebighi ebi na ezi olileanya, ¹⁷ gbaa obi unu

ume, ma mee ka unu guzosie ike n'iru oru na ikwukwa ihe niile di mma.

3

Aririọ ekpere

¹ N'ikpeazu, umunna, na-ekperenu anyi ekpere ka ozi Onyenwe anyi gaa n'ihu na-agbasa ruo ebe niile ma buru ihe a na-asopuru, di ka o gbasara n'etiti unu. ² Ka e nwee ike naputa anyi n'aka ndi ajo mmadu, n'ihi na o bughi mmadu niile nwere okwukwe. ³ Ma Onyenwe anyi kwesiri ntukwasị obi, o ga-echebe unu ma gbaakwa unu ume ka unu hapu idaba n'aka ajo onye ahụ. ⁴ Anyi nwere nchekwube n'ime Onyenwe anyi na unu na-eme ma ga-anogidekwa na-eme ihe niile anyi nyere unu n'iwu. ⁵ Ka Onyenwe anyi duzie obi unu ighota ihunanya Chineke ya na udi ntachiobi Kraist nwere.

Ido aka na nti banyere ino nkiti

⁶ Umunna, nke a bu iwu anyi na-enye unu site n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraist. Ka unu zere onye obula kporo onwe ya onye kwere ekwe n'ime unu na-ebi ndu umengwu na onye na-adighi eso ozizi nke unu natara n'aka anyi. ⁷ N'ihi na unu maara nke oma n'ime onwe unu na unu kwesiri igbaso omume anyi. O nweghi mgbe obula unu huru anyi ka anyi na-agaghari hapu oru anyi kwesiri iru. ⁸ O nweghi onye obula anyi riri nri ya nke anyi na-ebughi uzọ kwuo ya ugwo. Kama anyi rusiri oru ike, dogbukwaa onwe anyi n'oru ehie na abali, ka anyi ghara ibu ibu aro nye onye obula. ⁹ O bughi na anyi enweghi ikike inara unu ihe oriri, kama o bu ka anyi kuziere unu site n'omume anyi ihe unu ga na-enomi. ¹⁰ O buladi mgbe anyi na unu no, anyi nyere unu iwu a si, "Onye obula na-agaghi oru ya erila nri."

¹¹ Ma anyi anula na ufodu n'etiti unu na-anọ nkiti narughi oru obula, kama ndi di otu a na-agaghari, na-etinye anya n'ihe na-agbasaghi ha. Ha anaghi aru oru obula. ¹² Anyi na-enye ndi a iwu, na-adusikwa ha odu ike site n'aha Onyenwe anyi Jisos Kraist, si ha wetuo obi ha ala rusie oru ha ike. Ka ha riekwa nri ha ji aka ha rupuata. ¹³ Otu o di umunna, unu ekwela ka ike iru oru oma gwu unu.

¹⁴ Ma o buru na ndi obula adighi erube isi nye ihe anyi kwuru n'ime akwukwo ozi a, huanu ndi di otu a ama ma kwusikwa iso ha nweko ihe obula, ka ihere mekwa ha. ¹⁵ N'agbanyeghi nke a, unu agukwala ha di ka ndi iro unu, kama nyenu ha ndumodu di ka umunna.

Ekele ikpeazu

¹⁶ Ugbu a, ka Onyenwe anyi, onye udo na-esi n'aka ya abia tukwasiri unu udo ya mgbe niile, n'ime onodu obula unu no n'ime ya. Onyenwe anyi nonyekwara unu.

¹⁷ Mu onwe m bu Pol ji aka m deputa ekele a, nke m na-ekele unu niile. Nke a bu ihe e ji ariba akwukwo niile m dere ama. Otu a ka m si ede ihe.

¹⁸ Ka amara Onyenwe anyi Jisosh Kraist dinyere unu niile.

1 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs site n'iwu Chineke Onye nzoputa anyị, na nke Kraịst Jisọs, onye bụ olileanya anyị,

² Na-edegara gi bụ Timoti ezi nwa m n'ime okwukwe akwukwọ a.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gi.

Idọ aka na ntị banyere ndị ozizi ụgha

³ Dị ka m gbara gi ume, mgbe m na-aga Masidonia, nọgide n'Efesọs ka i nwee ike nye mmadụ ụfọdụ iwu ka ha ghara ịga n'ihu n'izi ụkpụrụ di iche. ⁴ Mee ka ha kwusị ịkọ ogologo akụkọ, na inyocha ihe gbasara usoro omumu di iche iche nke na-adighi agwu agwu. N'ihi na ihe ndi a na-eweta ajuju na iru ụka na-abaghị uru, kama inyere ndi mmadu aka inabata ụzọ ahụ Chineke kwadoro site n'okwukwe. ⁵ Ihe anyi bu n'obi nye iwu a, bu ka a kwalite ihunanya nke sitere n'obi ocha na ezi akonuche, na okwukwe nke aghugho na-adighi. ⁶ Ufodu e sikwala n'ihe ndi a dapu, jehie uzo, site n'oke iru ụka na-abaghị uru. ⁷ Ha chorọ ibu ndi ozizi iwu ma ha amaghị ihe ha na-ekwu maobu ihe ha na-akwadosi ike.

⁸ Ma anyi maara na iwu di mma, ma o buru na onye obula ewere ya mee ihe a chorọ ka e jiri ya mee. ⁹ Ma emeghi iwu n'ihi ndi ezi omume. Kama, e mere iwu n'ihi ndi ahụ na-emebi iwu na ndi na-enupu isi, ndi kporo Chineke asi na ndi mmehie, ndi ruru aru, ndi na-egbu nna ha na nne ha, na ndi na-egbu mmadu ibe ha, ¹⁰ na ndi na-akwa iko na ndi ikom na-emeru onwe ha n'ahu ndi ikom ibe ha, ndi na-azu ahia ndi ohu, na ndi ụgha niile, na ndi na-agba ama ụgha, tinyere ihe ndi ahụ niile megidere ezi ozizi ahụ, ¹¹ nke dabara n'ozio ma ahụ di ebube, nke Chineke di ngozi, nke o nyefere m n'aka na ntukwasị obi ichebe.

Amara Onyenwe anyi nye Pọl

¹² Ana m ekele Kraịst Jisọs Onyenwe anyi ekele, onye na-enye m ike, n'ihi na o guru m di ka onye e kwesiri itukwasị obi mgbe o hoputara m ijere ya ozi. ¹³ O bu ezie na n'oge gara aga, abụ m onye na-ekwujo Chineke na onye na-akpagbu ndi ya, burukwa onye na-emegide emegide. Ma Chineke meere m ebere n'ihi na m mere ihe ndi ahụ

n'òṅòḍu amaghì ihe, na enweghì okwukwe. ¹⁴ Ma Onyenwe anyì wụkwasìrì m amara ya, nke babigara ụba oke, ya na okwukwe na ìhụnanya n'ime Kraịst Jisọs.

¹⁵ Okwu a kwesiri ntụkwasi obi, kwesikwa ka anabata ya nke ọma: Kraịst Jisọs b́ara n'ụwa ìzọpụta ndì mmehie, nke mụ onwe m bụ onyeisi ha. ¹⁶ Ọ bụ n'ìhi nke a ka e ji gosi m ebere, ka Kraịst Jisọs site n'ime m, bụ onye kachasì dì njo, gosi enweghì ọgwụgwụ nke ntachiobi ya, ka m buru ihe nlere anya nye ndì ahụ niile ga-ekwere na ya, ma nata ndu ebighì ebi. ¹⁷ Ugbu a, ka enye Eze ahụ na-adì ruo mgbe niile, Onye na-adìghì anwu anwu, Onye a na-adìghì ahụ anya, Onye naanì ya bụ Chineke, nsọpuru na otuto ruo mgbe niile ebighì ebi. Amen.

Imesi iwu e nyere Timoti ike

¹⁸ Ugbu a, Timoti nwa m, ana m enye gì ndumodu a dì ka amuma ahụ e buru banyere gì n'oge gara aga si dì. Ka ì site n'ìgbaso ya nwe ike ìlụ ezi ọgụ ahụ. ¹⁹ Jidesie okwukwe ì nwere ike, ya na ezi akonuche. N'ìhi na ụfodu ajula ezi akonuche ma si otu a dapu n'okwukwe. ²⁰ Haimeniọs na Alegzanda so na ndì a. Ewerela m ha nyefee Ekwensu n'aka, ka ọ taa ha ahuhu tutu ruo mgbe ha mutara na ha ekwesighi ikwu okwu nkwulu megide Chineke.

2

Iwu banyere Ofufe na Ekpere

¹ Na mbu, ana m ario ka e kpee ekpere, kwuchite onu ndi ozọ n'ekpere, ma nye ekele n'isi mmadu niile, ² kpee ekpere maka ndi eze niile, na ndi niile no n'onodu ochichi, ka anyi nwee ike bie ndu udo na nke nsogbu na-adighi, n'ime isopuru Chineke di ka o chorọ. ³ Nke a bukwa ihe di mma na ihe na-atọ Chineke Onye nzoputa anyi ezi uto. ⁴ Onye chorọ ka a zoputa mmadu niile, ka ha niile bjaruo na mmazu nke eziokwu. ⁵ N'ìhi na ọ bụ naanì otu Chineke dì. Ọ bukwa naanì otu onye ogbugbo dì n'etiti Chineke na mmadu. Kraịst Jisọs, onye ya onwe ya bụ mmadu. ⁶ Onye weere onwe ya ka ọ buru ihe mgbaputa n'ìhi mmadu niile, nke bụ igba ama a na-enye n'oge ya. ⁷ N'ìhi nke a, a hoputara m ka m buru onu na-ekwuru oha nakwa onyeozi, na onye nkuzi nye ndi mba ozọ banyere ezi okwukwe ahụ. Eziokwu ka m na-ekwu, anaghì m agha ugha.

⁸ N'ìhi nke a, achoro m ka ndi ikom, n'ebe niile na-achili aka di nso elu n'ekpere, na-ebughì iwe n'obi, na-arukwaghì uka. ⁹ Achokwara m ka ndi inyom kwadoo onwe ha n'uzo kwesiri ekwesi, ka ha jiri nsopuru na uche zuruoke choo

onwe ha mma. Ọ bughị isi a kpara akpa, ma ọ bukwanu ngwa mma nke ọlaedo maọbu pieal, maọbu uwe di oke ọnuahia ha na-eyi. ¹⁰ Kama site n'ezi ọru ọma ha nke kwesiri ndi inyom na-ekwuputa na ha na-ekpere Chineke.

¹¹ Nwanyị kwesikwara iji obi di umeala na obi di nwayoọ gee nti mutakwa ihe mgbe a na-ezi ihe. ¹² Ekwenyeghi m ka nwan yi zie ihe, maọbu ka ọ buru onyeisi n'ebe ndi nwoke no. Ha kwesiri ino nwayoọ mgbe obula unu zuko. ¹³ Ọ bu n'ih i na e buru uzọ kee Adam tupu e kee iiv. ¹⁴ Ọ bukwa ghi Adam ka a ghogburu, kama ọ bu nwan yi ka a ghogburu mee ka ọ buru onye mmebi iwu. ¹⁵ Ma a ga-azoputa ha site n'omumu nwa ma ọ buru na ha anogide na-ebi ndu okwukwe na ihunanya, na idi nsọ, na nke uche zuruoke.

3

Ndi ndu choochi

¹ Nke a bu okwu kwesiri ntukwasị obi ma burukwa eziokwu, bu nke na-asi, ọ buru na onye obula na-achọ onodu ibu ukochukwu, ọ na-achọ ezi ọru kacha mma. ² Ya mere onye ukochukwu* kwesiri ibu onye a na-adighi ata uta, onye luru otu nwunye, onye obi umeala, onye na-achikota onwe ya nke oma, onye nwere nsopuru, onye na-anabata ndi obia n'ulo ya, nakwa onye nwere ike ikuzi ihe. ³ Ọ gaghị abụ onye na-anubiga mmanya oke, ọ gaghị abụ onye na-alukari ogo, kama ọ ga-abu onye di nwayoọ, onye na-ahughi okwu na uka n'anya, na onye na-adighi ahụ ego n'anya. ⁴ Ọ ga-abu onye na-achizi ezinaulo ya nke oma, burukwa onye na-achikwa umu ya inwe nsopuru n'uzo obula. ⁵ (N'ih i na ọ buru na mmadu enweghi ike chikotazie ezinaulo ya, ọ ga-esi anaa chizie choochi Chineke?) ⁶ Ọ gaghị abụ onye cheghariri ohuru, ma ọ bughị ya, ọ ga-afuli onwe ya elu n'inya isi, ma si otu a daba n'omuma ikpe di ka ekwensu. ⁷ Ọ ga-abukwa onye nwere ezi ama n'ebe ndi no n'ez i no, ka ọ ghara idaba n'onodu ihere nakwa n'onya ekwensu.

Ndi na-eje ozi

⁸ Otu ahụ kwa, ndi a hoputara ijere choochi ozi aghaghi ibu ndi kwesiri nsopuru, ndi na-enweghi ire abuo,† ndi kwesiri ntukwasị obi. Ha agaghị abụ ndi na-anubiga mmanya oke na ndi akpiri ego na-agbaso uru n'ezighi ezi. ⁹ Ha ga-abu ndi ji akonuche di ocha na-ejidesi eziokwu nke okwukwe anyi ike. ¹⁰ Tupu a hoputa ha iru ọru a, a ga-ebu

* **3:2** 3:2 Maobu, Onye nlekota † **3:8** 3:8 Ndi na-adighi agha ugha maobu ekwu okwu aghugho.

uzo nwalee ha. O buru na ha enweghi ebubo obula megide ha, mgbe ahụ, a ga-eme ha ndi na-eje ozi na choochi.

¹¹ Otu aka ahụ kwa, ndi nwanyi kwesikwara ibu ndi nwere nsopuru n'uzo obula, ndi na-adighi ebu iro n'obi, ndi na-adighi agba asiri, kama ndi nwere obi umeala, na ndi kwesiri ntukwasị obi n'ihe niile.

¹² Ndi niile a ga-ahoputa ije ozi na choochi aghaghi ibu ndi nwere naani otu nwunye, ndi na-achizi umu ha na ezinaulo nke aka ha nke oma. ¹³ N'ihu na ndi ahụ ruru oru ije ozi ha nke oma nwere ugwo oru. Ugwo oru ha bukwa nsopuru ahụ ndi ozo ga-asopuru ha, na nkwuwa okwu ha nwere banyere okwukwe a n'ime Kraist Jisos.

The omimi

¹⁴ Enwere m olileanya na m ga-abia ileta gi na mgbe na-adighi anya, ma ana m edere gi ihe ndi a. ¹⁵ Asị na m enweghi ike bia osiso, i ga-amata otu ndi mmadu kwesiri isi bie obi n'ezinaulo Chineke, nke bu nzuko nke Chineke di ndu, ogidi na ntola nke eziokwu ahụ. ¹⁶ Karichasia nke a, o bu ihe omimi di ukwu, bu ntola ebe ezi idi nsọ si walite:

O putara ihe n'udidi mmadu,

Mmuo Nso gosiri na o bu onye ezi omume,
ndi mmuo ozi huru ya,

e kwusara ihe banyere ya nye mba niile,

uwa niile kwenyeere na ya,

a nabatakwarara ya n'ebube nke eluigwe.

4

Ndumodu e nyere Timoti

¹ Ma Mmuo Nso agwagheela anyi onu si, na n'oge ikpeazu ufodu mmadu n'ime choochi ga-esite n'okwukwe wezuga onwe ha, buru ndi na-agbaso mmuo nduhie nakwa ozizi ihe banyere mmuo ojo. ² Ozizi di otu a na-esite n'ihu abuo nke ndi ugha, bu ndi eji igwe oku da nwuo akonuche ha. ³ Ndi di otu a na-egbochi ilu di na nwunye na iri ihe oriri ufodu. Ma o bu Chineke kere ihe oriri ndi a ka ndi kwere ekwe, ndi maara eziokwu ahụ jiri ekpere na ekele nara ha. ⁴ Ihe niile Chineke kere di mma, o dikwaghi ihe obula a ga-aju ma o buru na e jiri ekele nara ya, ⁵ n'ihu na-esitere n'okwu Chineke na ekpere doo ya nsọ.

⁶ O buru na i mee ka umunna mara ihe ndi a, i ga-abu ezi onyeozi Kraist Jisos, onye a zulitere nke oma site n'eziokwu nke okwukwe, na ezi ozizi nke i gbasoro. ⁷ Atufula oge gi n'iru uka ruru aru banyere akuko ifo nzuzu, na akuko nabaghi uru nke ndi agadi nwanyi na-ako. Kama zuo onwe

gị ka ị buru onye nke na-asopuru Chineke. ⁸ Igwuri egwu nke anu ahụ di mma kama ibu onye nke Chineke bara uru karịa n'uzo obula, n'ihu na nkwa di n'ime ya bu banyere ndu di ugbo a na ndu di n'ihu. ⁹ Okwu a kwesiri ntukwasi obi, kwesikwa ka a nara ya nke oma. ¹⁰ Anyi na-adogbu onwe anyi n'oru na-ahujukwa anya maka na anyi tukwasiri olileanya anyi na Chineke di ndu, onye bu Onye nzoputa mmadu niile, karichasia, nke ndi niile kwere ekwe.

Ndumodu

¹¹ Ndi a bu ihe ndi i ga-akuzi, kwudosie ike na-akuzi ha. ¹² Ekwela ka onye obula lelja gi anya n'ihu na ibu okorobia. Kama mee ka i buru ihe imaatu na ihe ilere anya oma nye ndi kwere ekwe, n'okwu, n'ibi obi, n'ihunanya, n'okwukwe nakwa n'idi ocha n'uche. ¹³ Tutu ruo mgbe m ga-abia n'ebe ahụ, na-aguputa ma na-akowakwara ndi choochi ihe e dere n'ime akwukwo nsọ. Na-ekwusakwa okwu Chineke. ¹⁴ Elelila onyinye ime mmuo nke i nwere anya, bu nke e nyere gi site n'ibu amuma putara ihe mgbe ndi okenye bikwasiri gi aka n'isi.

¹⁵ Jiri onyinye ndi a niile ruo oru, nogidesie ike n'oru gi, ka onye obula mata, hukwa na i na-eme nke oma. ¹⁶ Na-elezi anya na ndu gi, na ozizi gi. Nogidesie ike n'ihe ndi a n'ihu na site na ha, i ga-azoputa onwe gi, zoputakwa ndi na-ege gi nti.

5

Ndi nwanyi di ha nwuru, ndi okenye na ndi ohu

¹ Abarala okenye mba n'olu di ike, kama jiri aririo na nsopuru gwa ya okwu di ka o bu nna gi. Na-agwa umu okorobia okwu di ka i ga-esi gwa umunne gi i huru n'anya okwu. ² Na-emeso ndi inyom ndi bu okenye omume di ka ndi nne, ma na-emesokwa umu agboghohomume di ka i gae mesoo umunne gi nwanyi omume. Na-echekwa uche n'idi ocha n'ebe o zuruoke.

³ Sopurunu umu nwanyi di ha nwuru, ndi na-ebi ndu di ka ndi di ha nwuru anwu n'eziokwu. ⁴ Kama o buru na nwanyi obula di ya nwuru nwere umu, maobu umu umu, ndi a bu ndi kwesiri ibu mkpa ha. N'ihu na anyi kwesiri isite n'ulo anyi gosi obioma anyi inyere ndi muru anyi aka. N'ihu na omume di otu a na-atọ Chineke uto. ⁵ Nwanyi di ya nwuru n'ezie, nke na-enweghi onye na-elekota ya anya, atukwasila obi ya na olileanya na Chineke. O na-anogidekwa n'ekpere na aririo ehie na abali. ⁶ Ma nwanyi di ya nwuru nke weere onwe ya nyefee n'aka igbaso ihe na-eme ya obi uto burii onye nwuru anwu, o

bụ ezie na ọ ka dị ndụ. ⁷ Nye ha ihe ndị a dika iwu, ka ha ghara ị bụ ndị a na-ata ụta. ⁸ Onye ọbụla na-adighi egboro ndi ikwu ya, karichasia ndi ezinaulo nke aka ya ihe na-akpa ha mkpa, ajula okwukwe ahụ ma jọkariakwa onye na-ekweghi ekwe na njo.

⁹ Nwanyị ọbụla di ya nwuru ga-aba n'otu ndi di ha nwuru ga-abu onye gbara iri afo isii maobu kari. O ga-abukwa onye luru naani otu di. ¹⁰ O ga-abu onye mmadu niile na-agbara ezi ama, n'ih i ezi oru o ruru. O ga-abu onye zulitere umu ya n'uzo ziri ezi, onye na-elezi ndi obia anya, onye na-enyere ndi oria na ndi meruru ahụ aka, onye na-asa ukwu ndi nsọ na onye jikeere mgbe niile ime ihe oma.

¹¹ Ma o kwesighi ka e debanye aha umu agboghọ di ha nwuru n'otu umu nwanyị di ha nwuru anwu. N'ih i na mgbe ochicho anu ahụ jidesiri ha ike, ha ga-enupuru Kraist isi, chọwa ilu di ozo. ¹² Udi omume a ga-ewetara ha ikpe omuma, n'ih i na ha emezughi nkwa ha kwere na mbu. ¹³ Wezugakwari nke a, na ha amuta omume idi umengwu, n'aga n'ulo di iche iche. O bugh i naani na ha bu ndi na-adighi aru oru, kama ha na-etinye anya n'ihe na-agbasaghi ha, na-akpa asiri, na-ekwu okwu nzuzu, na-ekwu ihe ha ekwesighi ikwu. ¹⁴ N'ih i nke a, ana m adu ndi umu agboghọ ndi a di ha nwuru odu ka ha luru di ozo, muokwa umu, ma na-elekotazikwa ezinaulo ha anya nke oma. O buru na ha mee nke a, o dighi onye iro obula ga-ekwu okwu ojoo megide anyi. ¹⁵ Ufodu ndi mmadu adahielari uzo, soro ekwensu.

¹⁶ Ya mere, nwanyị ọbụla kwere ekwe, nke nwere n'ezinaulo ya ndi inyom di ha nwuru anwu, ya jisie ike gboro ha mkpa. O dighi mma ibogbu choochi n'ibu, ka o nwee ike iletazu ndi no n'onodu umu nwanyị di ha nwuru n'ezie.

¹⁷ Nye ndi okenye, ndi na-achi nke oma nsopuru kwesiri ekwesi na ugwo oru okpukpu abuo, okachasi ndi na-adogbu onwe ha n'oru izi ozioma na n'ikuzi ihe. ¹⁸ N'ih i na akwukwo nsọ kwuru, "Ekechila onu ehi mgbe o na-azocha mkpuru oka,"* hapu ya ka o na-eri nri mgbe o na-aru oru, ozokwa, "Onye na-aru oru kwesiri inata ugwo oru ya."† ¹⁹ Egela nti n'ebubo ojoo obula a na-ebo onye okenye kariakwa maobu na ndi akaebe abuo maobu ato gbara ama megide ya. ²⁰ Ma ndi okenye ahụ nogidere na-eme mmehie, kpoputa ha baara ha mba n'ihu mmadu niile, ka ndi ozo tuo egwu gharakwa iso omume ha. ²¹ Ana m ado unu aka na nti n'ihu Chineke na n'ihu Onyenwe anyi Jisos Kraist na n'ihu

* 5:18 5:18 Dit 25:4 † 5:18 5:18 Luk 10:7

ndi mmuṣo ozi a hoṣutara, ka unu debe ukpuru ndi a niile, nye onye oḅula ntaramahuhu nke ruru ya, elekwala onye oḅula anya n'ihu.

²² Ebikwasikwala onye oḅula aka n'isi osiiso ime ya okenye maḅu onye na-eje ozi. Ekwela ka i keta oke na mmehie ndi ozo. Debe onwe gi ocha.

²³ Anukwala naani mmiri ozo, na-anu ntakiri mmanya maka afo gi na nri nri nke na-aria gi otutu mgbe.

²⁴ Mmehie ufodu mmadu na-aputa ihe ma na-ebukwa ha uzọ ruo oche ikpe, ma ndi ozo ka a na-ahuta mmehie ha n'oge ikpeazu. ²⁵ Otu a kwa, oru oma na-aputa ihe, ma o buladi ndi na-aputaghi ihe, apughi izo ha ezo.

6

¹ Ndi niile bu ohu ga-ahu ndi nwe ha di ka ndi ekwesiri inye ugwu na nsopuru, ka a ghara ikwujo aha Chineke na ozizi anyi. ² Ndi nke nwere ndi kwere ekwe dika ndi nwe ha ekwesighi ileli ha anya n'ihina ha bu umunna ha. Kama, ha kwesiri ijere ndi nwe ha ozi nke oma kari, n'ihina ndi na-erite uru n'oru ha bu ndi kwere ekwe burukwa ndi anyi huru n'anya.

Ndi ozizi ugha na ihu ego n'anya

Ihe ndi a ka i ga-akuziri ha, dukwaa ha odu banyere ime nke a. ³ Onye oḅula na-ezi ihe ozo nke na-adabaghi n'okwu ezi ntala na-enye ndu nke Onyenwe anyi Jisos Kraist, ya na ozizi nke ibi ndu kwesiri onye nke Chineke, ⁴ bu onye nganga na-afuli elu, ma burukwa onye na-amaghi ihe. Ochicho obi ya bu nke na-ezighi ezi ma juputakwa n'iru uka na ekworo nke na-eweta ikpo asi na esemokwu, na nkwalu nakwa ajo echiche, ⁵ na isi iru uka niile nke na-esite n'aka umu mmadu ndi echiche ha na-enweghikwa eziokwu. Ha na-eche na ife Chineke bu uzọ e si aba ogaranya.

⁶ Ma ikpere Chineke bara uru nke ukwu nye onye nwere afo ojuju n'ihe oḅula o nwere. ⁷ N'ihina o nweghi ihe anyi ji n'aka mgbe anyi biara n'ua, otu a kwa, o nweghi ihe anyi ga-ewerekwa mgbe anyi ga-esi n'ua puo. ⁸ Ya mere, o buru na anyi enwe ihe oriri na uwe anyi ji ekpuchi oto anyi, afo kwesiri iju anyi n'ihe anyi nwere. ⁹ Ma ndi nacho iba ogaranya na-adaba n'onwunwa na n'ime onya na otutu ihe nzuzu na ochicho ojoo niile di iche iche nke na-enubanye ha n'ila n'iyi na mbibi. ¹⁰ N'ihina ihu ego n'anya bu mgborogwu* nke ime ihe ojoo niile di iche iche. Ufodu ndi huru ego n'anya, ndi na-achosi ya ike, adapula

* 6:10 6:10 Ya bu nzo ukwu mbu

n'okwukwe ha, si otu a tinye onwe ha n'ọtụtụ ọnọdụ na-ewetara ha obi ọjọọ na iru ụjụ.

Ndumọdụ mmechi Pọl duru Timoti

¹¹ Ma gị bụ onye nke Chineke, gbaara ihe ndị a niile ọsọ. Ma chụsoo ezi omume na iyi Chineke, na okwukwe, na ihunanya, na ntachiobi, na idị nwayọ. ¹² Na-agbasi mgba ọma nke okwukwe gị ike, jidesiekwa ndụ ebighị ebi ahụ aka ike bụ nke a kporo gị oku maka ya mgbe i mere ezi nkwapụta gị n'ihu ọtụtụ ndị akaebe. ¹³ N'ihu Chineke, onye na-enye ihe niile ndụ, na n'ihu Kraịst Jisọs onye gbara ama nkwapụta ọma n'ihu Pọntios Paillet. Ana m enye gị iwu ¹⁴ ka i debezuo ihe niile e nyere n'iwu na-enweghị ntupọ ọbụla maọbụ ita uta ruo mgbe Onyenwe anyị Jisọs Kraịst ga-apụta ihe. ¹⁵ Nke a ga-emezu mgbe oge zuru site n'ike ya, Chineke, onye dị ngozi na onye naanị ya na-achi, Eze kachasi eze niile, na Onyenwenụ kachasi ndị nwenụ niile. ¹⁶ Onye naanị ya na-adighi anwu anwu. Onye na-ebikwa n'ime ihè nke mmadu ọbụla na-apughị ibiaru nso. Onye mmadu ọbụla na-ahubeghi anya mgbe ọbụla, onye a na-apughikwa ihu anya. O bụ ya ka nsopuru na ike diri ruo mgbe ebighi ebi. Amen.

Ndi ogaranya

¹⁷ Nye ndi bu ogaranya n'oge ugbu a iwu ka ha ghara inya isi, maobu tukwasị obi ha n'akunuba, nke a na-ejighi aka. Kama ka ntukwasị obi ha diri na Chineke onye na-enyezu anyi ihe niile site n'aku ya n'ihime anyi obi utu. ¹⁸ Gwa ha ka ha na-eme ezi ihe, ka ha buru ogaranya n'oru oma niile, ka ha nwee obioma na inyere ndi ozọ aka, dikwa njikere ikenye ndi ozọ ihe site n'ihime ha nwere. ¹⁹ N'uzo di otu a, ha na-akpadoro onwe ha aku nke ga-aburu ha ntuala siri ike n'ogbo di n'ihu, nke a ga-eme ka ha rite ndu ahụ nke bu ezigbo ndu n'uru.

²⁰ Timoti chebekwa ihe ndi ahụ e nyefere gị n'aka, wezuga onwe gị site n'okwu nzuzu nke ruru aru, na iru uka nzuzu nke ha na-akpo ihe omuma, ²¹ bu nke ufodu kwuputara, ma na ime nke a, ha esitela n'uzo okwukwe kpafuo.

Ka amara dinyere gi. Amen.

2 Timoti

¹ Pọl, onyeozị Kraịst Jisọs, dị ka uche Chineke si dị, na dị ka nkwa ndụ n'ime Kraịst Jisọs si dị,

² Nye gị Timoti, ezi nwa m.

Ka amara, na ebere na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị gị.

Ekele

³ Ana m ekele Chineke, bụ onye m na-ejere ozi ekele, dị ka nna nna m ha mere site n'akọnuche dị ọcha, ọtụtụ mgbe ka m na-echeta gị n'ekpere m ehie na abalị. ⁴ Ka m na-echeta anya mmiri gị, ọ na-agụsi m agụụ ike ehie na abalị ihu gị, ka ọñụ m zuo oke. ⁵ Emere m ka m cheta okwukwe ihu abụọ n'adighi nke i nwere, bụ okwukwe nke burii ụzọ dirị n'ime nne nne gị Loisi, bịa dikwa n'ime nne gị Yunaisi. Emere ka m kwenye na otu okwukwe ahụ dikwa n'ime gị.

Aririọ ikwesi ntukwasị obi nye Pọl na ozioma

⁶ N'ihie nke a, achoro m ichetara gị ka i mee ka onyinye Chineke ahụ i nwere na-enwu dị ka oku, bụ nke i natara mgbe m bikwasiri gị aka m abụọ n'isi. ⁷ N'ihie na Chineke enyeghi anyi mmuo itu ujo, kama o nyere anyi mmuo na-emejuputa anyi n'ike, na ihunanya, na uche zuruoke. ⁸ Ihere emela gị ikwuputa ama banyere Onyenwe anyi maobu banyere m bu onye mkporo ya. Kama, site n'ike Chineke, soro m huo ahuhu n'ihie ozioma ahu. ⁹ O zoputara anyi, kpobata anyi na ndu di nsọ. O bughu n'ihie na anyi kwesiri ka a kpoọ anyi, kama, o bu n'ihie nzube ya na amara ya. E nyere anyi amara n'ime Kraịst Jisọs tupu a toọ ntọala uwa a. ¹⁰ Ugbu a, o meela ka ihe niile o zubere puta ihè site n'obibia Onye nzoputa anyi Jisọs Kraịst, onye lara ike onwu n'iyi, zi anyi uzọ anyi ga-esi nwee ndu ebighi ebi site n'ozoma ahu. ¹¹ N'ihie ozioma a, ahoputara m ka m buru onye na-ekwusa ozioma a, na onyeozu, na onye nkuzi. ¹² O bukwa n'ihie nke a ka m ji na-ahu ahuhu ndi a n'ebe a, ma n'eziokwu, ihere adighi eme m, n'ihie na amaara m onye m na-atukwasị obi, amakwaara m nke oma, na o nwere ike ichebe ihe niile m nyere ya n'aka idebe tutu ruo ubochi ahu.

¹³ Jidesie eziokwu ahụ aka ike, udi eziokwu ahụ mu onwe m ziri gị, eziokwu ahụ gbasara okwukwe ahụ, na ihunanya

ahụ dị n'ime Kraịst Jisọs. ¹⁴ Chezie onyinye ọma ahụ e sitere n'aka Mmụọ Nsọ bi n'ime gị nye gị idebe.

Ekwesighi ntụkwasi obi na ikwesi ntụkwasi obi

¹⁵ Dị ka i maara, ndi niile si n'Eshia bịa n'ebe a agbakwatala m azụ. O buladi Faigelos na Hamoginis ahapula m laa.

¹⁶ Ka Onyenwe anyi mere ezinaulo Onisiferos ebere, n'ihu ume o gbara m otutu mgbe. Ihere emeghi ya na-abu m onye mkporo. ¹⁷ Mgbe o biaruru Rom, o choghariri m n'ebe niile, ma n'ikpeazu, o chotara m. ¹⁸ Ka Onyenwe anyi kwe ka o nata ebere n'aka Onyenwe anyi n'ubochi ahụ. I mara nke ọma udi aka o nyere m n'Efesos.

2

Ezi onye agha nke Kraịst

¹ Ya mere, nwa m, buru onye di ike site n'amara ahụ Kraịst Jisọs na-enye. ² Ihe niile nke i nuru n'onu m n'ihu otutu ndi ama ka i ga-enyefe n'aka ndi kwesiri ntukwasị obi, bu ndi nwekwara ike izi ndi ozo ihe ndi a. ³ Soro m kere oke n'ahuhu di ka ezi onye agha Jisọs Kraịst. ⁴ O dighi onye agha obula na-ekekota onwe ya n'ihe nke uwa a, kama o na-achọ ime ihe ga-atọ onye hoputara ya di ka onye agha utọ. ⁵ Otu aka ahụ, onye na-agba oso agaghi enweta okpu mmeri, ma o buru na o gbaghi oso ya dika usoro iwu igba oso si di. ⁶ Onye oru ubi na-adogbu onwe ya n'oru kwesiri ibu onye ga-ebu uzọ rie mkpuru sitere n'ubi ya. ⁷ Na-atughari uche n'ihe m kwuru, n'ihu na Onyenwe anyi ga-enye gi nghota n'ime ha niile.

⁸ Echefula Jisọs Kraịst, onye a kpolitere site n'onwu, onye sikwa n'agburu Devid, nke a bu ozioma m. ⁹ O bu n'ihu na m na-ekwu eziokwu ndi a ka m ji noo na-ahụ ahuhu di otu a di ka onye ojoo, ma otu o di, ekeghi okwu Chineke agbu. ¹⁰ Ya mere, ana m anagide ihe niile n'ihu ndi a hoputara, ka ha burukwa ndi ga-anata nzoputa di n'ime Kraịst Jisọs, na ebube ebighi ebi.

¹¹ Nke a bu okwu kwesiri ntukwasị obi:

O buru na anyi esoro ya nwuo,
anyi ga-esokwa ya di ndu.

¹² O buru na anyi anagide,
anyi ga-esokwa ya chia ochichi.

O buru na anyiaju ya,
o ga-ajukwa anyi.

¹³ O buru na anyi ekweghi ekwe,
o ga-anogide n'ikwesi ntukwasị obi,
n'ihu na o nweghi ike iju onwe ya.

Onye ọrụ nke Chineke na-anabata

¹⁴ Na-echetara ha nke a, na-agwasikwa ha ike n'aha Chineke ka ha ghara ịrụ ụka banyere okwu efu. N'ihu na okwu ndị a abaghị uru, ha na-ewetara ndị na-anụ ya ịla n'iyi. ¹⁵ Gbalisie ike ka iche onwe gị n'ihu Chineke dị ka onye a nabatara. Onye ọrụ nke ihere na-apughị ime, onye na-akọwa eziokwu ahụ nke ọma. ¹⁶ Zere onwe gị n'okwu nzuzu nke rụrụ arụ, n'ihu na ọ na-aga n'ihu iduba ndị mmadụ n'ọnọdụ amaghị Chineke karịa. ¹⁷ Ozizi ha ga-agbasa dị ka nsị, Haimeniọs na Filetus soo na ndị dị otu a. ¹⁸ Ha ahapụla ịgbaso ụzọ eziokwu ahụ bido na-ekwusa okwu ụgha, na-asị na oge mbilite n'ọnwu agafeela. Site n'okwu ha, ha na-ekpu okwukwe mmadụ ụfọdụ ihu n'ala. ¹⁹ Ma ntọala Chineke hiwere na-eguzosi ike. N'elu ya ka eji ihe e dere kaa akara: "Onyenwe anyị maara ndị bụ ndị nke ya,"* ya na, "Ka onye ọbụla kporo onwe ya onye nke Kraịst kwusị ibi ndụ ajo omume."

²⁰ N'ime ụlọ ukwu, otutu ngwa ọrụ dị ya, ndị e ji ọlaedo maọbụ ọlaocha, maọbụ osisi maọbụ urọ kpụọ. Ụfọdụ ka e ji eje ozi n'oge nkwanye ugwu dị mkpa, ndị ọzọ ka e ji eje ozi n'oge ọbụla. ²¹ Ọ bụrụ na onye ọbụla edoo onwe ya ọcha puo n'ihe ojoo niile, ọ ga-abụ ngwa ọrụ e mere maka ọrụ ndị kwesiri nkwanye ugwu, bụrụkwa onye dị nsọ, onye na-abara Onyenwe ya uru, na onye dị njikere mgbe ọbụla ịrụ ezi ọrụ.

²² Gbanarị ihe ọbụla na-etinye ụdị echiche ojoo nke umu okorobia na-enwe n'ime gị, kama, na-agbaso ezi omume na okwukwe, na ihunanya na udo, ka gị na ndị na-akpokukwa Onyenwe anyị site n'obi dị ọcha na-emekọrịta. ²³ Wezuga onwe gị n'irụ ụka nzuzu na nke amaghị ihe niile, n'ihu na ị maara na ha na-eweta ise okwu. ²⁴ O kwesikwaghị ka ohu Onyenwe anyị bụrụ onye na-ese okwu, kama, ọ ga-abụ onye obioma nye mmadụ niile, na onye ma otu e si ezi ihe, onye dị njikere inagide ihe ojoo e mere ya. ²⁵ Ọ ga-ejiri obi dị nwayo mgbe ọ na-adụ ndị iro ya odu. Eleghị anya Chineke nwere ike mee ka ha chegharịa, bịa mata eziokwu. ²⁶ Mgbe ahụ, ha nwere ike gbanahụ ọnya ekwensu, ka o jidechara ha ka ha mee uche ya.

3

Oge ikpeazu

¹ Ma mara nke a, na n'oge dị oke egwu ga-adị mgbe ikpeazu. ² N'ihu na ndị mmadụ ga-abụ ndị na-ahụ naanị onwe ha n'anya, na ndị na-ahụ ego n'anya. Ha ga-abụ ndị

* 2:19 2:19 Ọnụ 16:5

mpako, na ndị na-anya isi, ndị na-ekwujo ibe ha, ndị na-adighi asopuru ndi muru ha, maobu ikele ha ekele, na ndi na-adighi ocha n'obi ha. ³ Ndi na-enweghi ihunanya n'obi ha, ndi na-enweghi obi mgbaghara, ndi na-agba asiri, ndi na-emebiga ihe ojojo oke, ndi na-eme di ka anu ohia, na ndi ihe oma na-adighi ato uto. ⁴ Ndi na-arara ibe ha nye n'aka ndi iro ha, ndi isiike, ndi onwe ha juru afo; ndi na-ahu ihe uto nke uwa a n'anya, kama ihu Chineke n'anya. ⁵ Ha bu ndi na-ebi ndu ndi nke Chineke ma ha adighi egosiputa ike di na ndu ahụ. Zere onwe gi n'ebe ndi di otu a no.

⁶ Ufodu n'ime ha bu ndi na-abanye n'ime ulo ndi mmadu na-eduhiekwa umu nwanyi na-enweghi uche, ndi ibu mmehie ha na-anyigbu, na ndi a puru iduhie n'ih i otutu ihe ojojo na-agu mkpuruobi ha agu. ⁷ Ndi a na-akuziri ihe oge niile, ma ha apugh i nweta amamihe nke eziokwu. ⁸ Di ka Jenas na Jembaras si luso Mosis ogo, otu a ka ndi a na-alusokwa eziokwu ahụ ogo. Ha bu ndi nwere obi ruru aru, na ndi ndu ha mere ka ha buru ndi a juru aju n'ebe okwukwe anyi di. ⁹ Ma ha agaghi aga n'ihu n'ih na nzuzu ha ga-aputa ihe n'ihu mmadu niile, dika nke mmadu abuo ahụ.

Ndumodu ikpeazu

¹⁰ Ma ugbu a, i maara ihe niile banyere ozizi m, na omume m, na ebumnuche m, na okwukwe m na ntachiobi m, na ihunanya m, na ndidi m, ¹¹ na mkpagbu m na ahuhu niile nke dakwasiri m n'Antiok, na Aikoniom, na Listra. I maara udi mkpagbu di iche iche m gabigara. Ma Onyenwe anyi naputara m site n'ime ha niile. ¹² N'ezie, ndi niile chororo ibi ndu isopuru Chineke n'ime Kraist Jisos ga-agabiga mkpagbu. ¹³ Ma ndi mmadu ojojo na ndi na-ebi ndu aghughu ga-ajo njo karia ka ha di. Ha ga-eduhie ndi ozo, ma burukwa ndi a ga-eduhie. ¹⁴ Ma gi onwe gi, nogidesie ike n'ih imutara na ihe i kwenyesiri ike na ya, ebe i maara onye i si n'aka ya muta ha. ¹⁵ I maara na o bu site n'oge i bu nwantakiri ka ihe e dere n'akwukwo nsu jiri doo gi anya, nke nwere ike ikuziri gi maka nzoputa site n'okwukwe i nwere n'ime Kraist Jisos. ¹⁶ Ihe niile di n'akwukwo nsu bu ihe si n'uche Chineke puta. Ha bara uru maka izi anyi ihe, igosi erughi eru anyi, ituziri anyi aka n'uzo di mma, na izu anyi n'uzo ezi omume: ¹⁷ ka onye nke Chineke zuo oke, dikwa njikere maka iru ezi oru niile obula.

4

¹ Ya mere, ana m adusi gi odu ike n'ihu Chineke na n'ihu Kraist Jisos, onye ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu

ikpe. Ejikwa m ọbịbịa ya na alaeze ya na-asị gi, ² kwusaa okwu ahụ mgbe niile; dika njikere, mgbe o kwesiri ekwesi na mgbe ọ na-ekwesighi, jiri ya nye ntuziaka, jiri ya baa mba, jirikwa ya gbaa ndi mmadu ume, site na ntachiobi na ilezi anya inye ezi ndumodu. ³ N'ih i na oge na-abia mgbe ufodu mmadu na-agaghi anagidekwa eziokwu ahụ, kama ha ga-agaghari icho ndi ozizi ha ga-eji gbaa onwe ha gburugburu, ndi ga-ezi ha ihe ha choo inu. ⁴ Ha agaghi ege nti n'ezio kwu ahụ, kama ha ga-ege nti n'akuko na-enweghi isi. ⁵ Ma guzosie ike, noo na nche mgbe niile, na-edi ahuhu, na-arukwa oru gi dika onye ozioma. Ruzukwaa ihe i kwesiri iru n'oru gi.

⁶ N'ih i na ugbu a, aburula m rii onye a na-awupu di ka aja ihe onunu, oge ula m eruokwala. ⁷ Alusiala m ogu oma ahụ, agbasiala m oso ahụ, edebezuokwala m okwukwe ahụ. ⁸ Ug bu a, e deberela m okpueze nke ezi omume, nke Onyenwe anyi, onye ikpe ezi omume ahụ, ga-enye m n'ubochi ahụ. Ma ọ bugh i naani m ka ọ ga-enye ya, kama ọ ga-enyekwa ya ndi ahụ niile ọ na-agusi agu ike ihu ya anya.

Okwu banyere ihe mere

⁹ Gbalisie ike ibiakwute m osiso, ¹⁰ n'ih i na Dimas onye huru ihe ndu a n'anya ahapula m gaa Tesalonaika. Kresens agaala Galeshia, Taitos agakwala Dalmetia. ¹¹ O bu naani Luk nonyere m. Mgbe i na-abia, kpota Mak n'ih i na ọ ga-enyere m aka n'ije ozi m. ¹² Ezipula m Taikikos ka ọ gaa Efesos. ¹³ Mgbe i na-abia, wetara m uwe m ji achu oyi, bu nke m hapuru n'aka Kapos na Troas, wetakwara m akwukwo m niile ahụ di n'ebe ahụ, okachasi akwukwo akpukpo anu niile ahụ.

¹⁴ Alegzanda onye na-akpu ola emeela m otutu ihe ojojo. Onyenwe anyi ga-akwughachi ya di ka ihe o mere m si di. ¹⁵ Kpachara anya n'ebe ọ no, n'ih i na o guzosiri ike megide ihe niile anyi kwuru.

¹⁶ Na mbu, mgbe m putara ikpere onu m, ọ dighi onye kwunyeere m. Ha niile gbahapuru m. Ka a hapu igunyere ha omume a di ka mmehie. ¹⁷ Ma Onyenwe anyi nonyeeere m, nyekwa m ike ikwusa ozioma ka ndi mba ozo niile nuru ya. O zoputara m, site n'onu odum. ¹⁸ Onyenwe anyi ga-zoputakwa m site n'ih e ojojo niile obula, kpobata m n'udo baa n'alaeze eluigwe ya. O bu ya ka otuto diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

¹⁹ Keleere m Prisila na Akwila na ndi niile bi n'ulo Onisiferos.

²⁰ Erastos no na Korint, ma ahapuru m Trofimos na Melitos n'onodu ahụ esighi ike. ²¹ Jisie ike bjarute n'ebe a tupu oge oyi eruo.

Yubulos na-ekele gi, ya na Pudins, na Lainos na Klodia na umunna anyi niile.

²² Ka Onyenwe anyi nonyere mmuo gi. Ka amara dinyere gi.

Taitos

¹ Akwukwo ozi a si n'aka m, Pol, odibo Chineke, na onyeozu Jisosh Kraist, onye ahoputara ime ka okwukwe ndi Chineke, na nghota banyere imara eziokwu ahụ na-eduba na ndu isopuru Chineke gaa n'ihu, ² nke a dabere n'olileanya maka ndu ebighi ebi, nke Chineke onye na-adighi agha ugha kwerelela na nkwa tupu mmalite nke oge. ³ Mgbe oge imezu nkwa ahụ ruru, o mere ka okwu ya puta ihè site na nkwusa ozioma, nke e nyefere m n'aka idebe, di ka Chineke Onye nzoputa anyi si nye ya n'ihu.

⁴ O bu gi Taitos, ezi nwa m nwoke n'ime okwukwe nke anyi nwekoru.

Ka amara na udo nke sitere na Chineke bu Nna, na Kraist Jisosh Onye nzoputa anyi diri gi.

Oru diri Taitos

⁵ Ahapuru m gi na Kriit ka i dozie ihe ufodu a na-edozibeghi, ka i hoputakwa ndi okenye n'obodo niile, di ka m siri nye gi n'ihu. ⁶ O ga-abu onye a na-enweghi ihe ita uta, o ga-abu onye na-alu otu nwanyị. Umụ ya bu ndi kwere ekwe, ndi ama na ha anaghi ebi ndu ojoo, maobu na-eme isiike. ⁷ Ebe o bu na onye nlekota n'ahu ihe banyere choochi Chineke, o ga-abu onye na-enweghi ihe ita uta. O gaghi abu onye nganga, onye na-ewe iwe oku, onye na-anubiga mmanya oke, onye na-alu ogu mgbe niile, onye huru ego n'anya. ⁸ O ga-abu onye na-anabata ndi obia, na onye na-ahu ezi ihe n'anya. O ga-abu onye na-akwanyere onwe ya ugwu, ezi mmadu uzọ ya kwu oto, onye di nsu, na onyeisi zuruoke. ⁹ O ga-abukwa onye jidesiri ozioma ahụ nke kwesiri ntukwasị obi aka ike dika eziri ya. Nke ga-eme ka o nwe ike gbaa ndi ozọ ume site na ozizi ahụ nke zuruoke, nakwa itu ndi ahụ na-eguzogide ya mmehie ha n'ihu.

Igbochi ndi ozizi ugha

¹⁰ N'ihu na e nwere otutu mmadu ndi na-ekweghi, ndi na-ekwu okwu efu, na ndi aghughu, nke ka nke, ndi si n'otu ndi obibi ugwu puta. ¹¹ Aghaghi ikwusi ha maka na ha na-akuzi ihe ha ekwesighi ikuzi n'ihu ego, si otu ahụ na-eme ka otutu ezinaulo gbasaa. ¹² O bu otu onye n'ime ha, onye bukwa onye amuma ha kwuru okwu banyere ha si, "Ndi Kriit niile

bụ ndị ụgha. Ha kwara obi n'azụ dī ka anụ ọhia jorọ njo. Ha bụ ndị umengwụ nwere akpīrī ogologo." ¹³ N'ezie, okwu a bụ eziokwu. N'ihī nke a, baara ha mba n'olu ike banyere mmehie ha ka ha nwee ike zuo oke n'okwukwe, ¹⁴ ka ha kwusī ige ntī n'akukọ ifo ndī Juu na-akọ, maobu iwu nke ndī juru inabata eziokwu nyere. ¹⁵ Ihe niile dī ọcha n'ebe ndī dī ọcha nọ, o nweghī ihe ọbula dī ọcha n'ebe ndī ruru aru na ndī na-ekweghī ekwe nọ. N'ihī na uche ha na akonuche ha ruru aru. ¹⁶ Ha na-ekwuputa na ha maara Chineke, ma ha ji omume ha na-agonari ya. Ha bukwa ndī na-akpo mmadu ibe ha asi, ndī isiike, na ndī na-adighi ike n'ezī oru ọbula.

2

Ezi ozizi na ezi agwa

¹ N'akuku nke gi, na-akuzi ihe kwesiri eziokwu nke okwukwe. ² Gwa ndi okenye nwoke ka ha nwee anya udo, ka ha nwee akonuche zuruoke, ka ha buru ndi kwesiri nsopuru, ndi okwukwe ha siri ike, ndi na-ahu ibe ha n'anya, na ndi nwekwara ntachiobi.

³ N'otu aka ahụ, gwa ndi okenye nwanyi ka ha na-eme omume di ka umu nwanyi di nsọ. Ka ha ghara ibu ndi na-agba asiri maobu ohu nke inubiga mmanya oke. Kama ha na-akuzi ihe di mma. ⁴ Ha ga-esi otu a kuziere umu agbogho ka ha ga-esi hu di ha na umu ha n'anya. ⁵ Ka ha burukwa ndi akonuche ha zuruoke, ndi di ọcha n'obi, ndi na-edozi ezinaulo di ha, ndi na-eme ebere, ndi na-edo onwe ha n'okpuru di ha, ka onye obula ghara ikwulu okwu Chineke.

⁶ N'otu uzọ ahụ kwa, gbaakwa umu okorobia ume ka ha jide onwe ha. ⁷ N'ihe niile i na-eme, mee onwe gi ihe ima atụ ndi ozọ ga na-enomi n'ime ezi omume. Na nkuzi gi niile, gosikwa izuoke na ikwesi ntukwasị obi. ⁸ Ka ozi gi buru nke kwu otọ mmadu apughị ima ikpe, ka ihere mee onye na-agbagha gi okwu, ebe o bu na onweghi ihe ojojo o ga-ekwu gbasara anyi.

⁹ Gwa ndi ohu ka ha na-erubere ndi nwe ha isi, ka ha na-eme ihe ga-atọ onyenwe ha uto mgbe niile. Ka ha hapu isa ndi nwe ha okwu, ¹⁰ ka ha ghara izu ohi, kama ka ha gosi na ha bu ndi kwesiri ntukwasị obi. N'uzo di otu a, ha ga-ewetara ihe anyi na-akuzi maka Chineke Onye nzoputa anyi otuto n'ihe niile ha na-eme.

¹¹ N'ihī na Chineke emela ka amara ya nke wetaara mmadu niile nzoputa puta ihè. ¹² O bukwa amara a na-akuziri anyi ka anyi ju ndu asopurughī Chineke na nke igbaso ochichọ ojojo di n'awa, kama ka anyi bie ndu di

ka ndiisi zuruoke na ndu ezi omume, nakwa itu egwu Chineke n'ogbo nke oge a. ¹³ Otu a ka anyi ga-esi na-eche olileanya anyi di ngozi bu obibia nke otuto nke Chineke anyi di ukwu, na Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist. ¹⁴ O bu ya jiri onwe ya chuo aja n'ihu anyi, ka o gbaputa anyi site n'ajo omume anyi niile, na ido ndi ga-abu ndi nke ya ocha nye onwe ya, ndi o na-agu agu ime ihe di mma mgbe niile.

¹⁵ Na-akuzi ihe ndi a, werekwa ha na-adu ndi gi odu site n'ikike niile i nwere. Werekwa ha na-atu ha mmehie ha n'ihu. Ka mmadu obula ghara ileli gi anya.

3

Ime ihe di mma

¹ Chetara ndi nke gi ka ha doo onwe ha n'okpuru ndiisi na ndi ochichi, ka ha rubere ha isi, dikwa njikere iru oru oma obula. ² Gwa ha ka ha ghara ikwulu onye obula, ka ha gharakwa ilu ogo, kama, ka ha buru enyi mmadu niile, na-egosikwa idi nwayoo ha n'ebe mmadu niile no.

³ N'ihu na mbu, anyi onwe anyi bu ndi nzuzu, ndi n-enupu isi, na ndi na-enweghi uche. Anyi bu ohu agu ihe ojo, na ihe utu di iche iche. Anyi biri ndu obi ojo na ekworo, na ikporita onwe anyi asi. ⁴ Ma mgbe obioma na ihunanya Chineke Onye nzoputa anyi putara ihe, ⁵ o zoputara anyi, ma o bughu n'ihu ezi ihe ndi anyi mere, kama o bu site n'ebere ya. O zoputara anyi site na nsacha nke imu ozo na nnwogharu nke Mmuo Nso, ⁶ onye o wusara anyi n'uju site n'Onye nzoputa anyi bu Jisos Kraist, ⁷ ka o buru na ebe e sitere n'amara guo anyi dika ndi ezi omume, anyi ga-abu ndi nketa, ndi nwere olileanya ndu ebighi ebi. ⁸ Okwu a kwesiri ntukwasu obi, o ga-amasu m ma i kwusie ihe ndi a ike, ka ndi kweere na Chineke, lezie anya n'iru ezi oru. Ihe ndi a di mma na-abakwara mmadu uru.

⁹ Ma zere iru uka nzuzu na igu agburu omumu, es-emokwu niile, na ogo niile ndi mmadu na-alu banyere iwu. Ihe ndi a niile abaghi uru obula, ha bu ihe efu. ¹⁰ Gbasara onye na-akpa oke, i duchaa ya odu ihe dika otu ugboro maobu abuo, leghara ya anya. ¹¹ Ebe i ma na onye di otu a bu onye ndahie na onye ajo omume, o jirila aka ya maa onwe ya ikpe.

Okwu mmechi

¹² Ana m akwado izitere gi Atemas maobu Tajikos. Gbalia biakwute m na Nikopolis, maka n'ebe ahu ka m kpebiri ino n'oge oyi. ¹³ Gbaa mbu zipu Zenas bu onye

ọkaikpe, na Apọlọs, ngwangwa n'ije ha. Hụkwa na ha ji ihe niile dị ha mkpa.

¹⁴ N'ih i na ọ dị mkpa ka ndị anyị mụta inyere ndị niile chọrọ enyemaka ha aka. Ọ bụ nke a ga-eme ka ha bụrụ ndị na-amị mkpụrụ.

¹⁵ Ndị niile mụ na ha nọ n'ebe a na-ekele gị. Kelekwara anyị ndị niile hụrụ anyị n'anya n'ime okwukwe.

Ka amara d̄inyere unu niile.

Fịlịmọn

¹ Pọl, onye e tinyere n'ụlọ mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na site n'aka nwanna anyị Timoti,

Anyị na-edetara gị ya ezi enyi anyị na onye anyị na ya na-arụkọ ọrụ, Fịlịmọn. ² Anyị na-edetakwara ya nzukọ Kraịst dị n'ụlọ gị, na nwanna anyị nwanyị Afia, na Akipos onye anyị na ya so na-alụ agha a.

³ Ka amara na udo nke sitere na Chineke bụ Nna, na Kraịst Jisọs Onyenwe anyị dịrị unu.

Ekele na ekpere

⁴ Ana m ekele Chineke ekele mgbe ọbụla m na-echeta gị n'ekpere niile m na-ekpe. ⁵ N'ihị na ana m anụ ihe banyere okwukwe i nwere n'ime Onyenwe anyị Jisọs, na ihunanya i na-egosi ndị nsọ niile. ⁶ Ekpere m na-ekpe banyere gị bụ ka mmekọrịta anyị na gị dika ndị kwere ekwe, mee ka i matazuo ihe ọma niile anyị nwere n'ime Kraịst. ⁷ Ihunanya gị na-enye m oke ọñụ na igbaume, ezi nwanna m, n'ihị na emeela ka ndị nsọ nwee ume ọhụrụ site n'inyeaka gị.

Arịrịọ Pọl n'isi Onisimọs

⁸ Ọ bụ ezie na-enwere m ike n'ime Kraịst inye gị iwu banyere ihe kwesiri ka i mee, ma agaghị m eme otu a. ⁹ Kama, ọ kaara m mma site na ndabere nke ihunanya, iriọ gị ya dị ka arịrịọ. Ee, ọ bụ mụ Pọl, agadi nwoke ahụ na onye mkpọrọ n'ihị Kraịst Jisọs na-arịọ gị arịrịọ a. ¹⁰ Biko, arịọ m gị n'isi Onisimọs, onye e mere ka ọ bụrụ nwa m oge m nọ n'ụlọ mkpọrọ. ¹¹ Na mbụ, o nweghị uru ọbụla ọ baara gị, ma ugbu a, ọ baara mụ na gị uru.

¹² Ana m ezighachiri gị ya ugbu a, ya bụ, onye bụ obi* m ka m na-ezitere gị. ¹³ Ọ gụsiri m agụụ ike ime ka mụ na ya nọdụ n'ebe a, ka o were ọnọdụ gị na-ejere m ozi ọ bụladị dị ka m nọ na mkpọrọ n'ihị ozioma. ¹⁴ Ma, a chọghị m ime ihe ọbụla na-enwetaghị nkwenye gị, ka ọ ghara idị ka i mere obioma gị na mmanye. Kama, achọrọ m ka i mee ihe si gị n'obi pụta. ¹⁵ Ma eleghị anya, ọ bụ n'ihị nke a ka eji kewapụ ya nwa oge nta site n'ebe i nọ, bụ ka i mesịa nweghachi ya ebighị ebi. ¹⁶ Ọ bughikwa ohu ọzọ, kama ọ kariri ohu, maka ọ dika nwanna a hụrụ n'anya, ọkachasi

* 1:12 1:12 Maọbụ, onye m weere ka onwe m

n'ebe mụ onwe m nọ, ma ọ ga-abụkwara gị karịhasịa, ma n'anụ ahụ nakwa n'ime Onyenwe anyị.

¹⁷ N'ihị nke a, ọ bụrụ na ị gụrụ m dị ka onye nnwekọ ihe, nabata ya dị ka ị ga-esi nabata m. ¹⁸ Biko, ọ bụrụ na o mejoro gị n'uzo obula, ọ bụrụkwa na o ji ugwo obula, guo ya dị ka ugwo m ji gị. ¹⁹ Mụ bụ Pọl ji aka m dee nke a; aga m akwughachi gị. O bakwaghị uru ichetara gị ugwo i ji m. N'ihị na ugwo i ji m bụ gị onwe gị. ²⁰ Nwanna m, mere m ihe a m na-ariọ gị n'ihị Onyenwe anyị. Mekwa ka obi m dị oheru n'ime Kraịst. ²¹ Olileanya m siri m ike na ị ga-aña m ntị, ana m edere gị akwukwo a, na ị ga-eme, ma kariakwa ka m rioro.

²² Ihe ozokwa, bu na m choro ka ị kwadoro m onuulo ebe m ga-anọ dị ka obia ma m bia, maka enwere m olileanya na a ga-aza ekpere unu ime ka m si n'ebe a puta biakwute unu.

²³ Epafra, onye mụ na ya nọ n'ulo mkporo n'ihị Kraịst Jisọs na-ekele gị.

²⁴ Mak, na Arịstakos, na Dimas, na Luk, ndi mụ na ha na-aruko oru na-ekelekwu unu.

²⁵ Ka amara Onyenwe anyi Jisọs Kraịst dinyere mmuo unu.

Ndi Hibru

Okwu Chineke site n'Okpara ya

¹ Na mgbe ochie, Chineke gwara nna nna anyi ha okwu n'oge di iche iche site n'onu ndi amuma, na site n'uzo ndi ozo di iche iche. ² Ma n'oge ikpezụ ndi a, o gwala anyi okwu site n'onu Okpara ya, onye o nyefere ihe niile n'aka. O bu site n'aka ya ka o siri kee uwa niile na ihe di n'ime ya. ³ O na-enwuputa ebube ya na-anochitekwa anya udidi ya, ebe o ji okwu ya di ike na-ejikota ihe niile. Mgbe o sachapuru ma hichapukwa mmehie niile, o noduru n'aka nri nke Onye di ukwu, di elu n'eluigwe. ⁴ Ya mere, o burula onye di ukwu karia ndi mmuo ozi di ka aha e nyere ya si di elu karia nke ha.

Idi ukwu nke Okpara Chineke

⁵ Onye n'etiti ndi mmuo ozi ka o gwarala si,
"I bu Okpara m.

Taa aburu m Nna gi"*?

Maobu ozokwa,

"Aga m aburu ya Nna,

ya onwe ya ga-abukwara m Nwa"†?

⁶ Ozokwa, mgbe o mere ka nwa mbu ya bia n'uwa, o nyere iwu si,

"Ka ndi mmuo ozi Chineke niile fee ya ofufe."‡

⁷ O kwukwara banyere ndi mmuo ozi ya, o siri,

"O na-eme ndi mmuo ozi ya ka ha buru ikuku,

na-emekwa ndi na-ejere ya ozi ka ha buru ire oku."§

⁸ Ma banyere Okpara ahụ, o siri,

"Ocheeze gi, O Chineke, ga-adigide ruo mgbe ebighi ebi.

Mkpara omume ziri ezi ka mkpara alaeze gi ga-abu.

⁹ I huru ezi omume n'anya ma kpo o ihe o joo asi.

N'ih i nke a, Chineke, nke bu Chineke gi, emeela ka idi elu karia ndi ibe gi niile

site na ite gi mmanu nke onu."**

¹⁰ O sikwara,

"Na mmalite, Onyenwe anyi, o bu gi toro ntoala uwa, eluigwe bukwa oru aka gi.

¹¹ Ha ga-ala n'iyi, ma gi onwe gi ga-anogide.

Ha niile ga-aka nka dika uwe.

¹² I ga-apiakota ha,

* 1:5 1:5 Abu 2:7 † 1:5 1:5 2Sa 7:14; 1Ih 17:13 ‡ 1:6 1:6 Dit 32:43 § 1:7

1:7 Abu 104:4 * 1:9 1:9 Abu 45:6,7

gbanwee ha di ka akwa.

Ma gi onwe gi enweghi mgbanwe.

Onuogugu afo gi agaghi enwe ogwugwu ruo mgbe ebighi ebi.”†

13 O nweela mmuo ozi obula o siri,

“Nodu ala n’aka nri m

ruo mgbe m ga-eme ndi iro gi

ihe mgbakwasị ukwu nye ukwu gi”‡?

14 Ndi mmuo ozi niile, ha abughi mmuo ndi na-ejere Chineke ozi, ndi a na-eziwu ka ha jee ozi n’ihi ndi ahụ ga-eketa nzoputa?

2

Ido aka na nti banyere ige nti

1 Ya mere, anyi aghaghi ilezi anya nke oma banyere ihe anyi nuru, ka anyi hapu isi na ha wezuga onwe anyi.

2 N’ihi na o buru na ozi ahụ e ziri site na ndi mmuo ozi di ire, o burukwa na njehie maobu nnupu isi obula natara ahuhu kwesiri ya.

3 Anyi ga-esi aana gbanari ntaramahuhu ma o buru na anyi eleghara oke nzoputa ahụ anya? O bu Onyenwe anyi kwuputara ya, bukwa nke ndi nuru ya gbaara anyi ama banyere ya.

4 Chineke n’onwe ya tukwasiri igba ama nke ya, site n’iru oru ebube na oru iribama, na oru itunanya di iche iche, nakwa ikesa otutu onyinye nke Mmuo Nso, di ka ochicho ya siri di.

E mere ka Jisos diri ka umunna ya

5 O dighi mgbe Chineke nyere ndi mmuo ozi ike ichi elu uwa a. Anyi na-ekwu banyere uwa gaje ibia abia.

6 Otu onye agbaala akaebe n’ebe ozo,

“Gini ka mmadu bu i ji na-eche banyere ha?

Gini ka nwa nke mmadu bu iji na-elekota ya?

7 N’ihi na i mere ka ha di ala nwantakiri n’ebe ndi mmuo ozi no;

i jikwa ebube na nsopuru kpuke ya n’isi dika okpueze,

8 dokwaa ihe niile n’okpuru ukwu ya.”*

Mgbe o mere ka ihe niile diri n’okpuru ya, o nwekwaghi ihe obula o hapuru itinye n’okpuru ya. Ma otu o di, anyi ahubeghi ka e doro ihe niile n’okpuru ya.

9 Ma anyi na-ahu Jisos bu onye e mere ka o di ala nwantakiri oge karia ndi mmuo ozi, ma ugbu a ejirila ebube na nsopuru kpukwasị ya n’isi, n’ihi ahuhu onwu nke o huru, ka o site n’amara

Chineke detu onwu ire n’ihi mmadu niile.

† 1:12 1:12 Abu 102:25-27

‡ 1:13 1:13 Abu 110:1

* 2:8 2:8 Abu 8:4-6

¹⁰ Ebe e sitere na ya kpobata otutu umu n'ebube, o ziri ezi ka Chineke, onye ihe niile diri na onye kere ihe niile, mee ka onyeisi nzoputa ha buru onye zuruoke site n'ahuhu o huru. ¹¹ Onye ahụ na-eme mmadu ka o di nsọ, na ndi ahụ e mere ka ha di nsọ si n'otu ezinaulo. N'ihia ya, ihere adighi eme ya ikpo ha umunna ya. ¹² O siri,
 "Aga m ekwuputa aha gi nye umunna m,
 n'etiti nzuko ka m ga-anọ buoro gi abụ otuto."†

¹³ Ozokwa,

"Aga m atukwasi obi m na ya."‡

Ozokwa, o siri,

"Lee mu onwe m, na umu ndi Chineke nyere m."§

¹⁴ Ebe o bu na umu ndi ahụ ketara oke na anu ahụ na obara, ya onwe ya sooro ha keta oke n'udidi ahụ, ka o site n'onwu ya laa onye ahụ nwere ike onwu n'iyi, onye ahụ bu ekwensu. ¹⁵ Ma topu ndi ahụ niile egwu nke onwu mere ka ha buru ohu na ndu ha niile. ¹⁶ N'ihia na n'ezie, o bughị ndi mmuo ozi ka o na-enyere aka kama o bu umu umu Ebrahim. ¹⁷ N'ihia nke a, e mere ka o yie umunna ya n'ihe niile, ka o nwe ike ghoọ onyeisi nchujaja kwesiri ntukwasi obi ma na nke nwere obi ebere n'ijere Chineke ozi, ka o nweekwa ike chuo aja ikpuchi mmehie mmadu niile. ¹⁸ Ebe o bu na ya onwe ya tara ahuhu mgbe a na-anwa ya onwunwa, o nwekwara ike inyere ndi a na-anwa onwunwa aka.

3

Jisos di ukwu karja Mosis

¹ Ya mere, umunna m di nsọ, ndi so keta oke n'okpukpo eluigwe ahụ, ka echiche unu digide naani na Jisos. Onyeisi ozi na onyeisi nchujaja nke okwukwe anyi. ² O kwesiri ntukwasi obi nye onye ahụ hoputara ya dika Mosis si buru onye kwesiri ntukwasi obi n'ije ozi ya n'ulo Chineke. ³ Ma Jisos nwere ugwu na nsopuru karja Mosis, dika onye na-ewu ulo si enwe ugwu na nsopuru karja ulo o wuru. ⁴ N'ihia na ulo obula nwere onye wuru ya, maobu Chineke na-ewu ihe niile. ⁵ Mosis kwesiri ntukwasi obi dika odibo n'ulo Chineke n'ihe niile,* sikwa otu a gbaa ama banyere ihe ndi a ga-ekwu n'odinihu. ⁶ Ma otu o di, Kraist kwesiri ntukwasi obi dika okpara nke na-elekota ulo ya. Anyi gabukwanu ulo ya ma o buru na anyi ejidesie okwukwe anyi ike ya na olileanya nke anyi ji anya isi.

Ido aka na nti banyere ekweghi ekwe

† 2:12 2:12 Abu 22:22 ‡ 2:13 2:13 Aiz 8:17 § 2:13 2:13 Aiz 8:18 * 3:5 3:5 Onu 12:7

⁷ Ya mere, dị ka Mmụọ Nsọ na-asị,
 “Ọ bụrụ na unu anụ olu ya taa,
⁸ unu emela ka obi unu sie ike,
 dị ka unu mere n’oge nnupu isi
 mgbe oge ọnwụnwā n’ime ọzara,
⁹ ebe nna nna unu ha nọrọ nwa m ọnwụnwā.
 Ọ bụ ezie na ha hụrụ akaorụ m iri afọ anọ ndị a.
¹⁰ N’ihi nke a, ewere m iwe megide ọgbọ ahụ.
 Asịrị m, ‘Obi ha na-akpafu akpafu mgbe niile.
 Ha amatabeghị ụzọ m niile.’

¹¹ Ya mere, anụrụ m iyi n’iwe m, si,
 ‘Ha agaghị abanye n’izuike m ma ọlị.’”†

¹² Lezienụ anya, ụmụnna m, ka ajọ omume niile na ekweghị ekwe niile nke obi ghara ịdị n’ime onye ọbụla n’etiti unu, nke ga-eme ka unu site n’iso Chineke dị ndụ tugharia. ¹³ Kama, na-agbanụ onwe unu ume kwa ụbọchị niile dika a kpọrọ ụbọchị ahụ Taa. Ka a hapụ inwekwa onye ọbụla a ga-esite n’aghughọ nke mmehie mee ka obi ya sie ike. ¹⁴ Anyị bụ ndị anyị na Kraịst ga-eso kekọrịta oke ma ọ bụrụ na anyị ga-ejidesi ya ike bụ ntụkwasi obi ahụ anyị nwere site na mmalite ruo ọgwụgwụ. ¹⁵ Dị ka e kwuru ya, “Taa, ọ bụrụ na unu anụ olu ya.

Unu emela ka obi unu sie ike,
 dika unu mere n’oge nnupu isi.”‡

¹⁶ Olee ndị bụ ndị ahụ nūrụ ma nupu isi? Ọ bụ na ọ bughị ndị niile ahụ Mosis dupụtara site n’ala Ijip? ¹⁷ Ọ bụkwa olee ndị ka o wesoro iwe iri afọ anọ? Ọ bụ na ọ bughị ndị ahụ mehiere. Ndị ahụ ahụ ha dara n’ọzara? ¹⁸ Olee ndị ahụ ọ nūrụ iyi na ha agaghị aba n’izuike ya? Ọ bụ na ha abughị ndị ahụ nupuuru ya isi? ¹⁹ Ugwu a, anyị maara na ha enweghị ike ịbanye, n’ihi na ha bụ ndị na-ekweghị ekwe.

4

Ụbọchị izuike nye ndị nke Chineke

¹ Ya mere, ebe ọ bụ na nkwa nke ịba n’izuike ya ka ghere oghe, ka anyị kpachapụ anya hụ na o nweghị onye ọbụla a ga-ahụta dika onye etozughị ya. ² N’ihi na-eziela anyị ozioma ahụ, dị ka ezikwara ha: ma ozioma ahụ ha nūrụ abaraghị ha uru n’ihi na ha ejighị okwukwe nara ya. ³ Ma anyị bụ ndị kweere na-abanye n’ebe izuike ahụ, dị ka Chineke si kwuo,
 “Anūrụ m iyi n’iwe m,
 ‘Ha agaghị abanye n’izuike m ma ọlị.’”*

O kwuru nke a n'agbanyeghi na o ruchaala oru ya site na ntuala uwa. ⁴ N'ih i n'otu ebe, o nweela ihe o kwuru banyere ubochi nke asaa site n'okwu ndi a: "Chineke zuru ike site n'oru ya niile, n'ubochi nke asaa."† ⁵ Ma n'ebe a kwa, e kwuru, "Ha agaghi abanye n'ebe izuike m ma oli."‡

⁶ Ebe o bu na ohere diiri ufodu mmadu ibanye n'ime ya, ma ndi ahụ buru uzọ nata ozioma ahụ abanyeghi n'ih i nnupu isi. ⁷ O weputara ubochi ozo nke o kporo Taa, o sitere n'onu Devid kwuo okwu ahụ e kwurula ihe banyere n'oge gara aga si,

"Taa, o buru na unu anu olu ya,

unu emela ka obi unu sie ike."§

⁸ N'ih i na a si na Joshua nyere ha ezumike, o gaghi ekwu banyere ubochi ozo. ⁹ Otu ubochi izuike foduru nye ndi nke Chineke. ¹⁰ N'ih i na onye obula banyere n'ezumike ya esitela n'oru nke ya onwe ya nwee izuike di ka Chineke siri banye n'izuike nke ya. ¹¹ Ya mere, ka anyi mee ka ike anyi ha, ka anyi banye n'ebe izuike ahụ, ka o hapu idikwa onye obula nke na-agaghi aba n'ih i inomi ekweghi ekwe ha.

¹² N'ih i na okwu Chineke di ndu dikwa nkọ. O di nkọ kariya mma ihu abuo obula. O na-aduba ruo na-ikewa mkpuruobi na mmuo, ma rukwaa na ebe nkwonkwo na umi kewakwara onwe ha. O na-enyocha ochicho na echiche obi ndi mmadu. ¹³ O dighi ihe obula n'ime ihe niile e kere eke puru izo onwe ya site n'ebe Chineke no. Ihe niile ghere oghe, ma gbarakwa oto n'ihu anya ya. O bu n'ihu ya ka anyi niile ga-aza ajuju banyere ndu anyi niile.

Jisosh onyeisi nchujaja anyi

¹⁴ Ebe o bu na anyi nwere onyeisi nchujaja di ukwu, onye nke gaferela n'eluwigwe, Jisosh Okpara Chineke, ka anyi jidesienu okwukwe anyi ike. ¹⁵ N'ih i na anyi nwere onyeisi nchujaja nke nwere ike ighota adighi ike anyi. A nwara ya onwunwa n'uzo niile di ka a na-anwa anyi taa. Ma, o meghe mmehie n'uzo obula mgbe a nwara ya. ¹⁶ Ya mere, ka anyi bjaruo ocheeze amara ahụ nso na-atugh i egwu, ka anyi si otu a nata ebere, ma chotakwa amara nke ga-enyere anyi aka n'oge mkpa.

5

¹ A na-esite n'etiti ndi mmadu horo onyeisi nchujaja obula, ka o nnochite anya ndi mmadu n'ihe banyere ife Chineke, ka o na-eche onyinye na-achukwa aja maka mmehie di iche iche. ² Ebe o bu na ya onwe ya bu onye na-adighi ike, o puru iji nwayoo na-emeso ndi na-amaghi

ihe na ndi na-ejehie uzọ omume. ³ N'ih i nke a, ọ ghaghị ichu aja maka mmehie nke onwe ya na nke ndi mmadu. ⁴ O nweghi onye na-ewere ugwu a n'onwe ya, kama ọ bu Chineke na-akpo dika o si kpoo Eron.

⁵ N'otu aka ahụ kwa, Kraist enyeghi onwe ya ebube nke ibu onyeisi nchujaja, kama Chineke siri ya, "I bu Okpara m.

Taa aburula m Nna gi."*

⁶ N'ebe ozọ, o kwuru,

"Di ka usoro Melkizedek si di,

i bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi."†

⁷ Mgbe ọ ka di ndu n'anụ ahụ, o ji oke olu na anya mmiri kpee ekpere riokwa aririọ nye onye ahụ puru izoputa ya site n'onwu. A nukwara olu ya n'ih i ndu nrube isi na mweda n'ala ya. ⁸ O bu ezie na ọ bu Okpara ma ọ mutara irube isi site n'ahuhu ọ tara. ⁹ Ma mgbe e mere ka o zuo oke, ọ ghorọ isi nke nzoputa ebighi ebi nye ndi niile na-erubere ya isi. ¹⁰ Ebe Chineke mere ya onyeisi nchujaja n'usoro Melkizedek.

Ido aka na nti banyere idapu n'okwukwe

¹¹ O di otutu ihe ozọ anyi nwere ikwu banyere ya, ma o siri ike ikowa ya n'ih i na unu adighi amuta ihe osiiso.

¹² N'ezie, ugbu a, unu kwesiri ibu ndi ozizi nye ndi ozọ, ma unu ka no na-achọ onye ga-ezikwa unu ukpuru mbu nke okwu Chineke. Unu na-achọ mmiri ara kama nri siri ike. ¹³ Onye obula nke na-anu ara, ka bu nwantakiri, ọ matabeghi ozizi banyere ezi omume. ¹⁴ Nri di ike diri ndi tozuru oke, ndi siterela n'ih e ha na-eme zuo onwe ha ichoputa ihe di iche n'etiti ezi ihe na ajo ihe.

6

¹ Ya bu ka anyi na-aga n'ihu n'ih e mmuta zuru ezu, ka anyi gharakwa inogide n'ih e mmuta mbu ahụ nke anyi nwere banyere Kraist. Anyi agaghi alaghachi azu ito ntoala nchehari ozọ site n'oru ndi nwuru anwu n'okwukwe n'ebe Chineke no, ² na-akuzi banyere ime baptizim na ibikwasị aka n'isi na onyinye nke Mmuo Nso, na mbilite n'onwu na ikpe ebighi ebi. ³ Anyi ga-eme nke a ma Chineke kwe.

⁴ Ma ọ dighi mfe ikpoghachi ndi dara ada ozọ, bu ndi natarala ihe ahụ na mbu, ndi detukwara onyinye amara di iche iche nke si n'eluigwe bja ire, ndi ketakwara oke Mmuo Nso, ⁵ ndi detukwara idi mma nke okwu Chineke ahụ ire na ike nke uwa na-abia, ⁶ ma mesia dahie n'onwe ha, ọ bu ihe siri ike ikpoghachite ha ruo nchehari. Ha na

* 5:5 5:5 Abu 2:7 † 5:6 5:6 Abu 110:4

akpogidekwa Okpara Chineke n'obe ozọ, na emenyekwa ya ihere n'ihu oha mmadu. ⁷ N'ihia na ala ahụ nke na-amị mmiri na-ezokwasị n'elu ya mgbe niile, na-amiputa mkpuru bara uba nye ndi e ji maka ha koọ ya, na-enweta ngozi n'aka Chineke. ⁸ Ma o buru na o puo naani ogwu na ahia, o baghi uru obula. Kama, o ga-abu ihe a buru onu, nke ogwugwu ya ga-abu ikpo ya oku.

⁹ Ma o bu ezie na anyi na-ekwu otu a, ezi ndi enyi m, anyi nwere ntukwasị obi maka ihe di ezi mma banyere unu, bu ihe ndi ha na nzoputa so bia. ¹⁰ Chineke abughi onye na-ekpe ikpe n'ezighi ezi. O gaghị echefu oru niile unu ruru ya. O gaghị echefu ihunanya niile unu gosiri n'ihia ya site n'igara ndi nsọ ozi, dika unu na-aga n'ihu na-emekwa. ¹¹ Anyi chorọ ka onye obula n'ime unu nogidesie ike n'otu inu oku n'obi ahụ ruo ogwugwu ihe niile, ka unu nwee olileanya inwezu ihe niile unu na-atu anya ya mgbe oge ruru. ¹² Anyi achoghi ka unu buru ndi umengwu, kama ka unu buru ndi na-enomi ndu ahụ jiri okwukwe na ntachiobi nweta ihe ahụ e kwere na nkwa.

Chineke adighi agbanwe uche ya

¹³ Mgbe Chineke kwere Ebrahim nkwa, o ji onwe ya nuo iyi, n'ihia na o dighi onye ozọ di ukwu karia ya, ¹⁴ nasisi, "N'ezie aga m agozi gi, nyekwa gi otutu umu umu."* ¹⁵ Ebrahim nwere ndidi, natakwa ihe e kwere ya na nkwa.

¹⁶ Umụ mmadu na-eji ndi ka ha ukwu nuo iyi, iyi anuru n'uzo di otu a na-eme ka ihe e kwuru guzosie ike ma wezugakwa iru uka niile n'etiti mmadu. ¹⁷ Ya mere, mgbe Chineke chorọ igosi ndi ahụ ga-eketa nkwa ahụ, udidi izuzu ya, o jiri inu iyi mee ka o doo ha anya na izuzu ya adighi agbanwe agbanwe. ¹⁸ Ka o ga-abu site n'ihia abuo na-enweghi mgbanwe, nke na-agaghị ekwe omume izi Chineke dika onye ugha, anyi bu ndi gbara oso ndu ga-enweta agbamume siri ike iji jide olileanya e dobere anyi. ¹⁹ Anyi nwere olileanya a di ka arilika nke mkpuruobi nke guzosiri ike ma burukwa nke e chekwa. O na-abanye n'ime ime ebe nchajaja ahụ n'azu akwa mgbochi ²⁰ ebe Jisos onye buru anyi uzọ, abanyela n'ihia anyi; o gholara anyi onyeisi nchajaja ruo mgbe ebighi ebi di ka usoro Melkizedek si di.

7

Melkizedek onye nchajaja

¹ Melkizedek a bu eze Salem, burukwa onye nchajaja Chineke Onye kachasi ihe niile elu. O zutere Ebrahim mgbe

* 6:14 6:14 Jen 22:17

o si na mmeri o meriri otutu ndi eze ahụ na-aloghachi, goziekwa ya. ² Ebrahim nyekwara ya otu ụzọ n'ime ụzọ iri nke ihe niile. Ihe mbụ aha ya putara bụ, "eze ezi omume," ọzọ bụ "eze nke Salem," nke putara, "eze udo." ³ O nweghị nna, o nwekwaghị nne, nke ọ na-enwe agburu. O nweghị mmalite nke ụbọchị a muru ya, ma ọ bụ ọgwugwu ndu, e mere ya di ka Okpara Chineke. O na-anogide buru onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.

⁴ Leenu otu o siri buru onye di ukwu, o buladi Ebrahim bu nna nna anyi nyere ya otu ụzọ n'ime ụzọ iri site n'ihe o kwatara n'agha! ⁵ Ma otu o di, iwu kwadoro ka umu Livayi bu ndi ghoru ndi nchujaja na-anakota otu ụzọ n'ime ụzọ iri site n'aka ndi ozo, ya bu, site n'aka ndi umunna ha ndi Izrel, n'agbanyeghi na umunna ha ndi ahụ bukwa umu umu Ebrahim. ⁶ Ma nwoke a bu onye na-esiteghi n'agburu naara otu ụzọ n'uzo iri site n'aka Ebrahim ma goziekwa ya bu onye ahụ nke natara nkwa ahụ. ⁷ O nweghị irurita uka obula di ya, na onye di ukwu na-agozi onye di nta. ⁸ N'otu aka ahụ, ndi na-anata otu ụzọ n'uzo iri bu mmadu na-anwu anwu, ma n'aka nke ozo, onye na-anata ya bu onye ahụ e kwuputara na o na-adi ndu. ⁹ Mmadu puru isi na Livayi onye natara otu ụzọ n'uzo iri kwuru otu ụzọ n'uzo iri nke ya site n'aka Ebrahim. ¹⁰ N'ihia na mgbe Melkizedek zutere ya, o ka no n'afu nna nna ya.

Jisos di ka Melkizedek

¹¹ O buru na a puru ime ka mmadu zuo oke site n'onodu ndi nchujaja ndi Livayi, n'ihia na o bu site n'iwu e nyere ndi mmadu ka e ji hiwee onodu ndi nchujaja. Olee uru o bara ka onye nchujaja ozo bia, di ka usoro Melkizedek si di, na-abughi di ka usoro nke Eron? ¹² Ebe a gbanwere onodu ndi nchujaja, n'otu aka ahụ, a ghaghị igbanwekwa iwu. ¹³ N'ihia na onye ahụ e kwuru ihe ndi a banyere ya sitere n'agburu ozo, nke o dibeghi onye obula sitere na ya ruru oru di n'ebe ichu aja. ¹⁴ O bu ihe a mara nke oma na Onyenwe anyi si n'agburu Juda puta, Mosis n'onwe ya akpotughi agburu ahụ aha mgbe o na-ekwu banyere ndi nchujaja. ¹⁵ E meela ka a ghotu okwu anyi na-ekwu nke oma, mgbe onye nchujaja ozo yiri Melkizedek putara. ¹⁶ Onye ghoru onye nchujaja ma o bughi site n'usoro iwu nke omumu ndi nchujaja, kama site n'ike di na ndu nke na-apughi ila n'iyi. ¹⁷ N'ihia na-agbara akaebe banyere ya, si, "Gi onwe gi, bu onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi, di ka usoro Melkizedek si di."*

* 7:17 7:17 Abụ 110:4

18 N'otu aka ahụ, e wezugala usoro iwu ochie ahụ n'ihì adighi ike ya na n'ihì abaghì uru ya 19 (n'ihì na iwu ahụ emeghì ka ihe ọbụla zuo oke), ma n'aka nke ọzọ, e webatala olileanya ka mma, bụ nke anyị na-esite na ya bjaruo Chineke nso.

20 Ma e ji inu iyi mee ka onodu onyeisi nchujaja a guzosie ike. O nweghi iyi a nuru mgbe ndi ozo ghororo ndi nchujaja.

21 Ma onye nke a ghororo onye nchujaja site n'inu iyi mgbe onye ahụ gwara ya,

"Onyenwe anyi anuola iyi,

o gaghì agbanwe obi ya,

'I bụ onye nchujaja ruo mgbe ebighi ebi.' "†

22 N'ihì nke a, Jisosh aghola onye na-akwagide ogbugba ndu ka mma.

23 Ihe ozo, ndi nchujaja nke ochie ahụ di otutu nonuogugu n'ihì na onwu gbochiri ha iga n'ihu n'oru ha.

24 Ya mere, ebe o na-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi, o na-abukwa onyeisi nchujaja mgbe niile. 25 Ya mere o nwere ike izoputa ruo mgbe niile ndi ahụ na-abiakwute Chineke site na ya, n'ihì na o na-adi ndu ruo mgbe niile irio aririo n'ihì ha.

26 Ya mere, o di mkpa na anyi ga-enwe onyeisi nchujaja di otu a, bụ onye di nsọ, na onye na-enweghi ntupo, na onye di ocha, na onye e kewapuru site n'ebe ndi mmehie no, ma buliekwa ya elu kari n'eluigwe. 27 O dighi ka ndiisi nchujaja ndi ozo, n'ihì na o dighi mkpa na o ga-achụ aja kwa ubochi, n'ihì mmehie nke aka ya, na n'ihì mmehie nke ndi ozo. Naani otu aja nke diri mgbe niile ka o churu maka mmehie mgbe o weere onwe ya nye di ka aja. 28 N'ihì na iwu na-ahoputa di ka ndiisi nchujaja ndi mmadu na-adighi ike. Ma okwu nke inu iyi ahụ, nke na-eso iwu n'azu, hoputara Okpara, onye e mere ka o zuo oke ruo mgbe ebighi ebi.

8

Onyeisi nchujaja nke ogbugba ndu ohuru

1 Isi okwu di n'ihe niile anyi na-ekwu bu nke a, na anyi nwere onyeisi nchujaja di otu a, bụ onye na-anodu ala n'aka nri nke ocheeze onye ahụ kachasi ihe niile elu n'eluigwe.

2 Onye na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ, bụ ezi ulo ikwu ahụ Onyenwe anyi ji aka ya wuo, o bughì mmadu wuru ya.

3 A hoputara onyeisi nchujaja obula ka o na-achụ aja na-enyekwa onyinye. N'ihì nke a, o kwesikwara ka o nwee ihe o ga-eji na-achụ aja. 4 A sikwari na o no n'awa, o garaghì a bụ onye nchujaja n'ihì na e nwere ndi nchujaja na-achụ aja

dị ka usoro iwu si dị. ⁵ Ha na-eje ozi n'ebe nsọ ahụ nke bụ oyiya na onyinyo banyere ihe nke dị n'eluigwe. O bụ nke a mere e ji dọọ Mosis aka na ntị mgbe ọ na-akwado iwu ụlọ ikwu ahụ, "Lezie anya hụ na i mere ihe niile n'usoro dị ka e si gosiri gị n'elu ugwu."* ⁶ Ma otu ọ dị, ọ natara ọrụ ije ozi kariri nke ha, dị ka onye ogbugbo nke ogbugba ndụ dị elu karịa nke ochie, ebe ogbugba ndụ nke ọhụrụ a o mere ka ọ diri n'etiti ya na mmadụ dabeere na nkwa dị mma karịa.

⁷ O bụrụ na ogbugba ndụ ochie ahụ zuruoke, ọ garaghị aba uru ka achọwa ogbugba ndụ ọzọ. ⁸ Ma Chineke chọputara ezughị oke ha mgbe ọ sirị,
"Lee, oge na-abia, ka Onyenwe anyị kwuputara,
mgbe m ga-eme ka ogbugba ndụ ọhụrụ
diri n'etiti mụ na ụlọ Izrel,
nakwa ụlọ Juda.

⁹ O bughị ụdị ogbugba ndụ
mụ na nna nna ha gbara,
mgbe m jidere ha n'aka
site n'ala Ijipt duputa ha,
n'ihia na ha anogideghị bụrụ ndị kwesiri ntukwasị obi idebe
ogbugba ndụ m.
N'ihia ya, echepuru ihu m n'ebe ha nọ,
ka Onyenwe anyị kwuputara.

¹⁰ Ma nke a bụ ogbugba ndụ m ga-eme ka ọ diri n'etiti mụ
onwe m na ụlọ Izrel,
mgbe oge ndị ahụ gasiri, otu a ka Onyenwe anyị
kwubiri.
Aga m etinye iwu m n'ime uche ha,
dekwasị ya n'obi ha.

Aga m abụ Chineke ha,
ha onwe ha ga-abukwa ndị m.
¹¹ O dighi onye obula n'etiti ha ga-akuziri onye agbataobi
ya ihe,
maobu otu onye asi ibe ya, 'Mara Onyenwe anyi,'
n'ihia na ha niile ga-ama onye m bu,
site n'onye dikarisiri nta ruo n'onye dikarisiri ukwu.

¹² N'ihia na aga m agbaghara ajo omume ha,
agaghị m echetakwa mmehie ha niile ọzọ."†
¹³ Mgbe o kwuru okwu banyere ogbugba ndụ ọhụrụ, ọ
putara na nke ochie ahụ aburula ihe gabigara agabiga. Ihe
dị ochie nke gabigara ga-emesia ghara idikwa.

9

Ebe ofufe nke ụwa na nke eluigwe

* 8:5 8:5 Opu 25:40 † 8:12 8:12 Jer 31:31-34

¹ Ogbugba ndu nke mbu nwere usoro ofufe na ebe nsọ nke uwa nke a e jiri aka wuo. ² E guzobere ulo ikwu. N'onuulo nke mbu n'ulo ikwu ahụ, e nwere ihe idoba iheoku, na tebul, na achicha e doro nsọ. Aha onuulo nke mbu a bu Ebe Nso. ³ N'azu akwa mgbochi nke abuo ka e nwere onuulo a na-akpo Ebe Kachasi Nso, ⁴ nke nwere ebe ichu aja mgbaisioma* e ji olaedo wuo, na igbe ogbugba ndu ahụ nke e jiri olaedo machie ahụ ya niile. Ihe di n'ime ite ahụ bu manà na mkpanaka Eron nke ahụ puputara ahija, ya na mbadamba nkume e dekwasiri iwu ogbugba ndu. ⁵ Ihe di n'elu igbe a bu cherubim nke ebube ya, na-ekpuchite oche amara ahụ. Ma anyi enweghi ike ikowacha ihe niile ndi a n'ozuzu oke ugbu a.

⁶ Mgbe e doro ihe niile ndi a n'usoro, onye nchujaja na-abata mgbe obula n'ime onuulo nke mbu nke ulo ikwu a. N'ebe a ka o na-aru ru o ketara iru. ⁷ Ma o bu naani onyeisi nchujaja na-abanye n'ime onuulo nsọ nke abuo, naani otu ugboro n'afọ. O na-ejikwa obara na-aba n'ebe ahụ, iji chuo aja maka onwe ya na n'ih i mmehie ndi mmadu mere na-amaghi ama. ⁸ Site na nke a, Mmuo Nso na-egosi na uzọ e si abanye n'Ebe Kachasi Nso ahụ bu ihe na a ka aputabeghi ihe, ebe o bu na ulo ikwu nke mbu ahụ ka na-eguzo. ⁹ Nke a bu ihe ilu banyere oge ugbu a. Site na nhazi nke a, onyinye na aja niile a na-achụ enweghi ike ime ka akonuche onye na-eefe ofufe zuo oke. ¹⁰ Kama ha bu naani usoro iwu metutara ihe oriri na ihe onuunu na udi baptizim di iche iche nke anu ahụ, bu nke e nyere ka a na-eme ya ruo mgbe a ga-edozighari ihe niile.

Obara nke Kraist

¹¹ Mgbe Kraist biara di ka onyeisi nchujaja nke ezi ihe ahụ di ugbu a, site n'ulo ikwu di ukwu zuruoke nke a na-ejighi aka mee, nke na-esoghi n'ihe e kere eke, ¹² o jighi obara umu ewu na nke umu ehi banye n'ebe ahụ, kama o ji obara nke ya onwe ya banye n'Ebe ahụ Kachasi Nso naani otu mgbe, jiri ya wetara anyi niile mgbaputa ebighi ebi. ¹³ Ma o buru na obara ewu na nke oke ehi di iche iche, ya na ntụ nwa agboghọ ehi, nke e fekwasi ndi ruru aru, puru ido ha nsọ, meekwa ka ha di ocha n'elu ahụ. ¹⁴ Obara Kraist onye sitere na Mmuo di ebighi ebi were onwe ya churo Chineke aja n'enweghi ntupo obula, o ga-esi ana ghara isachapu omume ruru unyi nke akonuche anyi, ka anyi nwee ike ife Chineke di ndu.

* 9:4 9:4 Maobu, ihe ndi bekee na-akpo insensi

¹⁵ N'ihì nke a, ọ bụ onye ogbugbo nke ogbugba ndu ọhuru, ka ndi a kpọrọ site na ya nata ihe nketa ebighi ebi ahụ bụ nke e kwere ha na nkwa. A puru ime nke a n'ihì ọ nwuola onwu gbaputa umu mmadu site n'ikpe omuma nke mmehie ha mere n'okpuru ogbugba ndu nke mbu ahụ.

¹⁶ Ọ buru na mmadu ekee ekpe mgbe ọ nọ ndu, a na-ebu uzọ achoputa ma onye kere ekpe ahụ ọ nwuola. ¹⁷ Ekpe na-amalite idi ire mgbe onye kere ekpe ahụ nwuru, n'ihì na ihe mmadu kere n'ekpe anaghi adi ire mgbe onye kere ya ka di ndu. ¹⁸ Ọ bụ nke a mere ọ buladi ogbugba ndu ochie ahụ jiri buru ihe na-adighi ire ruokwa mgbe ọbara batara na ya. ¹⁹ Mgbe Mosis kwuputachara ndi mmadu iwu ahụ, o weere ọbara umu ehi na ewu, ya na mmiri, ogbo uhie na hisop fesaa n'akwukwo iwu ahụ nakwa n'elu mmadu niile. ²⁰ Na-ekwu, "Nke a bụ ọbara ogbugba ndu ahụ nke Chineke nyere unu iwu."† ²¹ N'otu aka ahụ, o fesakwara ọbara ahụ n'elu ulo ikwu na n'elu ihe niile di n'ulo ikwu, bụ ihe niile e ji efe ofufe. ²² N'ikwu eziokwu, dika iwu si di, ọ dighi ihe ọbula nke a na-adighi eji ọbara edo ọcha. Ọ buru na a wusighi ọbara, mgbaghara mmehie adighi.

Aja Kraist churu na-ewepu mmehie

²³ O kwesiri ka e si otu a mee ka ihe ndi a yiri ihe ndi di n'elugwe di ọcha, ma ihe ndi di n'elugwe n'onwe ha kwesiri ka e nye ha aja di mma karia. ²⁴ N'ihì na ọ bughì n'ebe nsọ nke mmadu jiri aka wuo, nke yiri nke di n'elugwe, ka Kraist banyere, kama ọ banyere n'ime elugwe n'onwe ya, bụ ebe ọ na-anochite anya anyi ugbo a n'ihu Chineke. ²⁵ Ọ banyeghi na ya ka o were onwe ya chuo aja otutu ugboro, di ka onyeisi nchujaja na-eji ọbara na-abughì nke ya na-abanye n'Ebe ahụ Kachasi Nso kwa afọ. ²⁶ Ọ buru na o si otu a diri, ọ gaara abụ onye na-ahụ ahuhu mgbe kemgbe e kere uwa. Ma, di ka o si di, ọ biara naani otu ugboro n'ogwugwu oge ndi a, iwezuga mmehie site n'iji onwe ya chuo aja. ²⁷ Di ka ọ bụ ihe a kwadooro mmadu ọbula inwu naani otu ugboro, ma e mesia ikpe esochie, ²⁸ otu a ka e si chuo Kraist di ka aja naani otu ugboro iwepu mmehie otutu mmadu. Ọ ga-abighachi nke ugboro abuo, ma ọ bughì n'ihì ibu mmehie, kama ọ bụ n'ihì iweta nzoputa nye ndi ahụ niile na-eche ọbibia ya.

10

Kraist churu aja naani otu ugboro

† 9:20 9:20 Ọpụ 24:8

¹ Iwu ahụ bụ naanị onyinyo na-egosi ihe ọma gaje ibia. N'ihì ya, o zughị oke n'onwe ya isite n'aja ndị ahụ a na-achụ mgbe mgbe kwa afọ, mee ka ndị ahụ na-abịaru nso ife ofufe zuo oke. ² Ma ọ bughị otu a, ọ bụ na a gabeghị akwụsị ichụ aja ndị a? Ọ buru na a sachapụla njo ndị na-eife ofufe na mbụ, akonuche ha agaghikwa ama ha ikpe mmehie ha. ³ Ma nke bụ eziokwu bụ na ihe aja ndị a na-eme bụ ichetara ha mmehie ha kwa afọ niile. ⁴ N'ihì na ọ bụ ihe na-apughị ime eme na ọbara oke ehi na nke ụmụ ewu dị iche iche ga-asachapụ mmehie.

⁵ Ya mere mgbe Kraịst bịara n'ụwa, ọ siri,
 "Aja na onyinye abughị ihe i choro
 kama i kwadoro ahụ nye m.

⁶ Aja nsure oku na aja a churu maka mmehie,
 ha abughị ihe di ezi mma nye gi.

⁷ Mgbe ahụ ka m siri, 'Lee, abiala m Chineke m, ime ihe i
 na-acho.

Nke a bukwa ihe e dere banyere m n'ime akwukwo
 mpiakota.' **

⁸ O kwuru na mbụ, "Aja di iche iche, na onyinye, na aja nsure oku na aja mmehie adighi ato gi utu, ha adighikwa amasi gi" (a churu aja ndi a dika iwu si di). ⁹ O kwukwara ozo, "Lee abiala m ime uche gi." O kagburu aja nke mbu ahụ ma were aja nke abuo dochie n'onodu ya. ¹⁰ Site n'ime uche Chineke, e mere ka anyi di nsọ site n'aja Jisos Kraịst ji onwe ya chuo naanị otu ugboro.

Aja Kraịst churu zubigara oke

¹¹ Onye nchujaja obula na-eguzo kwa ubochi na-eife ofufe, na-achukwa otu aja ahụ ugboro ugboro, bụ aja nke na-enweghị ike isachapụ mmehie. ¹² Ma mgbe Kraịst chuchara naanị otu aja ahụ, otu ugboro n'ihì mmehie niile, ọ noduru ala n'aka nri Chineke. ¹³ Ebe ahụ ka ọ nọ ugbo a na-eche ka ndi iro ya niile buru ihe mgbakwasị ukwu ya. ¹⁴ N'ihì na o sitela n'otu aja mee ka ndi ahụ a na-eme ka ha diri nsọ zuo oke mgbe niile.

¹⁵ Mmụo nsọ na-agbakwara anyi ama banyere ihe ndi a mgbe o buru uzọ kwuo:

¹⁶ "Nke a bụ ogbugba ndu ahụ mu na ha ga-agba mgbe oge ndi ahụ gasiri, ka Onyenwe anyi kwuru.

Aga m etinye iwu m n'obi ha.

Aga m edekwasikwa ha n'uche ha." †

¹⁷ O kwukwara si,

"Agaghị m echetakwa mmehie ha

* 10:7 10:7 Abụ 40:6-8 † 10:16 10:16 Jer 31:33

na mmebi iwu ha niile ozo.”[†]

¹⁸ Ya mere, ebe o bu na a gbagharala mmehie ndi a, o dikwaghị mkpa ichu ajo ozo maka mgbaghara mmehie.

Okpukpo oku banyere inwe mkpebi

¹⁹ N’ihi nke a, umunna m, ebe anyi nwere nkwa okwu ibanye n’Ebe Kachasi Nso site n’obara Jisos, ²⁰ bu uzo ohuru nke o meghere nye anyi, nke di ohuru ma dikwa ndu site n’akwa mgbochi ahụ nke bu ahụ ya, ²¹ ebe anyi nwekwara onye nchuaja di ukwu, nke na-elekota ulo Chineke, ²² ka anyi biaruo nso site n’obi di ocha, na ntukwasị obi zuru ezu nke okwukwe, ka anyi buru ndi a sachara obi ha site n’akonuche ruru aru, ka anyi burukwa ndi e ji mmiri di ezigbo ocha sachaa ahụ anyi. ²³ Ya mere, ka anyi jidesie nkwaputa nke olileanya anyi ike, n’ihi na onye ahụ kwere nkwa kwesiri ntukwasị obi. ²⁴ Ka anyi tugharia uche otu anyi ga-esi kpalie ibe anyi n’ihunanya na ezi oru. ²⁵ Ka anyi gharakwa ichefu nzuko anyi di ka ufodu na-eme, kama ka anyi na-agbarita onwe anyi ume, karisia, ugbu a ubochi ahụ na-abia nso.

Ido aka na nti banyere mmehie

²⁶ O buru na anyi akpachapu anya na-anogide na mmehie mgbe anyi matachara eziokwu ahụ, o nwekwaghị aja ozo foduru a ga-achu banyere mmehie niile. ²⁷ Kama naani ikpe di oke egwu, nke ga-adi ka oku na-ere ike ike, nke ga-erechapu ndi niile bu ndi iro. ²⁸ Onye obula dara iwu Mosis, na-anwu na-enweghi ebere, site n’akaebe mmadu abuo maobu ato gbara megide ya. ²⁹ O buru na o di otu a, olee udi ahuhu unu chere na a ga-enye onye leiri Okpara Chineke, gini ka a ga-eme onye meruru obara nke ogbugba ndu nke e ji doo ya nso, na onye kpasuru mmuo nke amara ahụ iwe? ³⁰ N’ihi na anyi maa onye ahụ kwurunu, “Ibo obo diri m, aga m akwughachi,” § ozokwa, “Onyenwe anyi ga-ekpe ndi ya ikpe.”* ³¹ O bu ihe di oke egwu idaba n’aka Chineke di ndu.

³² Ma chetakwanu ubochi mbu ndi ahụ, mgbe unu natachara ihe, unu nogidesikwara ike n’agbanyeghi oke ahuhu niile unu tara. ³³ Mgbe ufodu, a kpariri unu n’ihu oha, unu natakwaru mkpagbu. N’oge ozo, unu soro ndi e si otu a mesoo mmeso. ³⁴ Unu were obi ebere soro ndi no n’ulo mkporo taa ahuhu, unu jikwa onu nabata ya mgbe a nakorochara unu ihe niile unu nwere, n’ihi na unu onwe unu matara na unu nwere ihe ka mma, nke na-anogide.

† 10:17 10:17 Jer 31:34 § 10:30 10:30 Dit 32:35 * 10:30 10:30 Dit 32:36; Abụ 135:14

35 Ya mere, unu ahapụkwala ntụkwasi obi unu ahụ, n'ihì na ọ na-eweta ụgwọ ọrụ dị ukwu.

36 N'ihì ya, unu kwesiri inwe ndidi ka ọ ga-abụ na mgbe unu mere uche Chineke unu ga-anata ihe e kwere na nkwa.

37 N'ihì,

“Na oge na-adighi anya,
onye ahụ nke na-abịa ga-abịa
ọ gaghị anọkwa ọdụ.”

38 Ma,

“Onye ezi omume nkem ga-esite n'okwukwe dị ndụ.

Mkpurụobi m agaghị e nwee mmasị
n'ime onye ọbụla na-alaghachi azụ.”†

39 Ma anyị abughị ndị na-alaghachi azụ si otu a laa n'iyi. Kama anyị dinyere ndị nwere okwukwe, burụkwa ndị a zoputara.

11

Okwukwe

1 Ugbu a, okwukwe bụ inwe obi ike banyere ihe ndị a na-ele anya ha na inwe owuweanya banyere ihe a na-ahụbeghi anya. 2 N'ihì na ọ bụ site n'okwukwe ka e ji gbaara ndị ochie ama.

3 Ọ bụ site n'okwukwe ka anyị ji ghotā na e mere ụwa na ihe niile anyị na-ahụ anya site n'okwu Chineke. N'ihì nke a, ihe anyị na-ahụ anya ugbu a bụ ihe e mere site n'ihe anyị na-adighi ahụ anya.

Ebel

4 Ebel sitere n'okwukwe chụọ aja dị mma nye Chineke kariā aja nke Ken churū; nke e si na ya gūnye ya n'onye ezi omume. Chineke kwuru okwu banyere onyinye ya. Ma ugbu a, ọ bụ ezie na ọ nwụọlarị ma ọ ka na-ekwu okwu site n'okwukwe.

5 E sitere n'okwukwe kupu Enọk nke putara na ọ nwughị anwụ, a hụkwaghị ya ọzọ n'ihì na Chineke akporọla ya.* Ma tupu e kuru ya, e mere ka anyị mara na ọ mere ihe masiri Chineke. 6 Ọ bụ ihe siri ike mmadụ ime ihe ga-atọ ya uto ma ọ buru na onye ahụ enweghi okwukwe. N'ihì na onye na-abiakwute Chineke nso aghaghị ikwe na ọ dī. Na ọ bukwa onye na-akwughachi onye ọbụla na-achosi ya ike ụgwọ.

Noa

7 Site n'okwukwe, Noa, onye nke a doro aka na ntị gbasara ihe ndị a na-ahụbeghi anya, gere ntị ma ruo ụgbọ mmiri

maka nzọpụta nke ezinaụlọ ya. Site na nke a, ọ mara ụwa ikpe, ma buru onye nketa nke ezi omume sitere n'okwukwe.

Ebrahim na Sera

⁸ Site n'okwukwe, Ebrahim rubere isi mgbe a kporo ya ka ọ hapu, gaa n'ala ahụ nke ọ ga-enweta dika ihe nketa. Ọ gawara n'amaghị ebe ọ na-aga. ⁹ Okwukwe ka o jiri biri dika obia n'ala ahụ e kwere ya na nkwa, na-ebi n'ulo ikwu, ya na Aizik na Jekob, bu ndi e kwere ya na ha otu nkwa ahụ. ¹⁰ N'ihina ọ na-ele anya ala ahụ nke nwere ntọala, nke onye turu atumatu ya ma wuokwa ya bu Chineke. ¹¹ Site n'okwukwe ọ natara ike omumu. Ọ bu ezie na ọ gafeela oge imuta nwa, ọ buladi Sera n'onwe ya bu nwanyi aga, n'ihina ọ gurụ onye ahụ kwere ya nkwa di ka onye kwesiri ntukwasị obi. ¹² Ya mere site n'otu onye a, onye a gurụ di ka onye nwuru anwu ka e si nweta umu ndi onuogugu ha di ka kpakpando di na mbara eluigwe, di ka aja di n'akuku osimiri.

¹³ Ndi a niile nwere okwukwe nwuru na-anataghị nkwa ahụ, ma site n'ebe di anya ha huru ma nabatakwa nkwa ndi a. Ha kwuputakwara na ha bu ndi obia na ndi mba ozo n'ụwa. ¹⁴ Ndi na-ekwu otu a na-eziputa na ha na-ele anya obodo nke aka ha. ¹⁵ Ọ buru na ha na-eche echiche banyere obodo nke ha hapuru, ha gaara enwe ohere ilaghachi azu. ¹⁶ Ma otu ọ di, ha na-elesi anya ike maka obodo ahụ ka mma, bu nke di n'eluigwe. Ya mere, ọ dighi eme Chineke ihere ka a kpo ya Chineke ha, n'ihina ọ dozielara ha ebe obibi.

¹⁷ Site n'okwukwe Ebrahim ji Aizik chuo aja mgbe a nwalere ya. Onye ahụ natara ihe ndi ahụ e kwere nkwa, di njikere iji otu nwa ahụ o nwere chuo aja, ¹⁸ ọ bu ezie na Chineke kwuru maka ya, "Ọ bu site n'Aizik ka a ga-akpo mkpuru gi aha."† ¹⁹ Ebrahim chere na Chineke puru ime ka onye nwuru anwu site n'onwu bilie, dika ihe ima atụ otu ahụ ka o mekwara, n'ihina ọ nataghachikwara ya.

²⁰ Ọ bu okwukwe ka Aizik jiri nye Jekob na Iso ngozi banyere ihe di n'ihu.

Jekob na Josef

²¹ Ọ bu okwukwe ka Jekob ji gozie umu Josef n'otu n'otu tupu ọ nwuo. Ọ kporo isiala dika ọ dabere n'elu mkpanaka ya.

²² N'ogwugwu ndu ya, Josef sitere n'okwukwe kwuo banyere opupu umu Izrel ma nyekwa ntuziaka banyere olili okpukpu ya.

Mosis

²³ Okwukwe ka nne na nna Mosis ji zobe ya ɔnwa atɔ mgbe a mụrụ ya, n'ihì na ha hụrụ na ọ bụ nwa mara mma. Ha atụkwaghị egwu iwu eze ala Ijìpt bụ Fero nyere.

²⁴ Site n'okwukwe, Mosis e kweghị aza nwa ada Fero mgbe o tolitere. ²⁵ Ọ hōrō isoro ụmụ Chineke keta oke na mmegbu ha karịa inwe ańurị nke mmehie. ²⁶ O kpebiri na ọ bụ ihe karịchara mma ihụ ahụhụ n'ihì Kraịst, kama inweju akụ niile nke Ijìpt afọ. N'ihì na o nwere olileanya maka ụgwọ ọrụ dī n'ihu. ²⁷ Okwukwe ka ọ ji hapụ Ijìpt. Ọ tughị egwu iwe eze, ma ọ tachiri obi ya dika ọ hụrụ onye ahụ a na-apughị ihụ anya. ²⁸ O sitekwara n'okwukwe debe Mmemme Ngabiga. O fesara ọbara ka onye mbibi nke ụmụ nwoke mbụ, hapụ imetụ ụmụ nwoke mbụ ndi Izrel aka.

²⁹ Ha gafere Osimiri Uhie site n'okwukwe dī ka a ga-asị na ọ bụ ala efu. Ma mgbe ndi Ijìpt nwara ime nke a, mmiri lomiri ha niile.

Rehab

³⁰ Mgbidi Jeriko dara mgbe ha jiri okwukwe gaa ya gburugburu ụbọchị asaa.

³¹ Site n'okwukwe, Rehab nwanyị akwuna esoghị ndi nnpu isi laa n'iyi n'ihì na ọ nabatara ndi bịaara inyochaputa obodo ahụ n'udo.

Otutu ndi okwukwe ọzọ

³² Olee ihe ọzọ m ga-ekwu? Oge ga-agwunahụ m ikwu gbasara Gidiōn, na Barak, na Samsin, na Jefta, na Devid, na Samuel na ndi amuma, ³³ ndi sitere n'okwukwe merie otutu alaeze, kpeekwa ikpe nkwmoto, natakwana nkwa e kwere, ndi mechiri ọnu ọdum. ³⁴ Ha menyuru oku dī egwu, gbanari mma agha, nweta ike site n'adighi ike. Ha ghokwara ndi dī ike n'agha, chulaa usuu ndi agha ndi mba ọzọ. ³⁵ Ụmụ nwanyị natara ndi ha nwuru anwu, site na mbilite n'onwu. Ndi ọzọ naara ntaramahuhụ, ha juru inata mgbaputa ka ha nwee ike nata mbilite n'onwu ka mma. ³⁶ E ji ufodu mere ihe ochi, tiekwa ha ihe otiti, ọ buladi ike ha agbu na itu ha mkporo. ³⁷ A turu ufodu nkume, kwobie ufodu abuo. E ji mma agha gbuo ufodu. Ufodu yi akpukpo ewu na akpukpo aturu jegharịa. Ufodu bukwa ndi dara ukpa. A kpagburu ufodu, ma mejokwa ndi ọzọ. ³⁸ Ha waghari n'ozara na n'ugwu, n'ogba nkume na n'onu ala. N'anya ụwa, a gurụ ha n'ihe efu.

³⁹ A gbaara ezigbo ama n'isi ndi a niile n'ihì okwukwe ha, ma ha anataghị ihe ahụ e kwere ha na nkwa. ⁴⁰ Otu ọ dī, Chineke akwadoberela anyi ihe kaara anyi mma, ka a ghara ime ka ha zuo oke ma e wepu anyi.

12

Kraist bu ihe nlere anya nye anyị

¹ Ya mere, anyị nwere oke igwe ndị ama dị otu a gbara anyị gburugburu, n'ihị nke a, ka anyị wepụ ihe ọbụla nke na-adoghachi anyị azụ dika ibu arọ, ya na mmehie niile nọdebere anyị nsọ karịa. Ka anyị werekwa ntachiobi gbaa ọsọ nke chere anyị n'ihu. ² Ka anyị na-elegide Jisọs anya, onye mbụ na onye na-eme ka okwukwe anyị zuo oke, onye jiri n'ihị ọñụ e debere n'ihu ya, die ahụhụ na ihe ihere nke obe, ọ nọdụ n'aka nri nke ocheeze Chineke. ³ Tuleenụ n'obi unu gbasara onye ahụ tachiri obi na nkwugide sitere n'aka ndị mmehie, ka ike ghara igwụ unu maọbụ obi unu adaa mba.

Uzo Chineke si azụ ụmụ ya

⁴ N'ime ọgụ nke unu na-aluso mmehie, unu eguzogideghị ruo n'ọnọdụ nke iwufu ọbara unu. ⁵ Unu echefuola okwu nkasiobi ahụ, nke e jiri gbaa unu ume dika ụmụ, "Nwa m ewela idọ aka na ntị nke Onyenwe anyị dika ihe dị mfe, mgbe ọ na-ata gi ahụhụ maọbụ daa mba mgbe ọ na-abara gi mba.

⁶ N'ihị na onye Onyenwe anyị hụrụ n'anya ka ọ na-abara mba. Ọ bụkwa onye ọ nabatara di ka nwa ya, ka ọ na-apia utari."*

⁷ Tachie obi, mụta ihe site n'ahụhụ. N'ihị na Chineke na-emeso unu mmeso di ka nna ọbụla hụrụ ụmụ ya n'anya si emeso ha mmeso. Nwata ọbụla adighi nke nna ya na-adighi abara mba. ⁸ Ya mere ọ buru na a dighi abara unu mba dika esi bara ndi ozo, unu abughị ụmụ kama unu bu ndi amutara n'ikwa iko. ⁹ Dika ima atụ, ndi bu nna anyi site n'anụ ahụ na-apia anyi utari mgbe ọbụla anyi nupuru isi. Ma nke a adighi egbochi anyi isopuru ha. O kwesikwaghi ka anyi rubere Nna nke mmuo isi karia ma dikwa ndu? Anyi mee nke a, anyi ga-adị ndu. ¹⁰ Ha na-azụ anyi nwa oge nta di ka ha si tuputa n'uche ha. Ma ọ na-azụ anyi n'ihị odimma anyi. Ọ na-achọ ka anyi keta oke n'idi nsọ ya. ¹¹ Mgbe ọbụla a na-ezi anyi ihe site n'inye anyi ahụhụ, ọ na-aburu anyi ihe mwute n'oge ahụ, ọ bughikwa ihe ọñụ. Ma e mesia, ọ na-eweta udo na ndu ezi omume nye ndu ahụ azuru n'ime ya.

¹² Ya mere, setipu aka gi ahụ ike gwuru. Guzosie ike n'ukwu gi ahụ na-ama jijiji. ¹³ Debenụ ukwu unu n'uzo ziri ezi,† ka ukwu na-adighi ike ghara ida ngwuro, kama ka o nwe ogwugwo.

* 12:6 12:6 Ilu 3:11,12 † 12:13 12:13 Ilu 4:26

Ndumodu na ido aka na nti

¹⁴ Gbalisie ike mee ka gi na mmadu niile biri n'udo ya na ndu di nsọ, e wepu ya, o nweghi onye puru ihu Onyenwe anyi. ¹⁵ Hukwanu na o nweghi onye ga-ahapu inweta amara Chineke, na o nwekwaghi onye ga-epuputa dika mgborogwu ilu weta nsogbu a ga-esi n'ime ya meruo otutu mmadu. ¹⁶ Hunu na o nweghi onye na-ebi ndu ruru unyi maobu onye nke na-enweghi nsopuru dika Iso, onye nke rere onodu omumu ya n'ihhi otu efere nri. ¹⁷ Dika unu maara, o mechara choo ka o keta ngozi ahụ, ma a juru ya n'ihhi na o nweghi ohere ncheghari. O bu ezie na o jiri anya mmiri chosie ya ike.

Ugwu nke Ujo na Ugwu nke Onu

¹⁸ Unu abiarughi n'ugwu nke a puru imetu aka, nke nare oku, na ochichiri na itiri na oke ifufe, ¹⁹ na uda opi ike, maobu olu na-ekwu okwu, nke ndi nuru ya rioro ka o kwusi igwa ha. ²⁰ N'ihhi na ha enweghi ike inagide ihe e nyere n'iwu, "A sikwari na anumanu obula emetu ugwu ahụ ahụ, a ga-eji nkume tugbuo ya."† ²¹ N'ezie, ihe ahụ anya huru di oke egwu na Mosis siri, "Ana m ama jijiji n'ihhi ujo."§

²² Ma unu abiaruola n'ugwu Zayon, bu obodo Chineke di ndu, Jerusalem nke eluigwe ahụ. Unu abiakwutela puku kwuru puku ndi mmuo ozi a na-apughi iguta onu zukoro n'onu. ²³ Unu abiala n'ulo nzuko nke onye ahụ ebu uzo muputa bu ndi e dere aha ha n'eluigwe. Unu abiakwutela Chineke, onye ga-ekpe mmadu niile ikpe, unu abiakwutela mmuo ndi ezi omume e mere ka ha buru ndi zuruoke. ²⁴ Unu abiakwutela Jisos onye ogbugbo nke ogbugba ndu ohuru, biakwutekwa obara e fesara nke na-ekwu okwu di mma karja nke obara Ebel kwuru.

²⁵ Gbalisienu ike ihu na unu ajughi onye ahụ na-ekwu okwu. N'ihhi na o buru na ha agbanarighi ya, bu onye ahụ doro ha aka na nti n'elu uwa, anyi agaghi agbanari onye ahụ si n'eluigwe na-adọ anyi aka na nti. ²⁶ N'oge ahụ, olu ya mere ka uwa ma jijiji, ma ugbu a, o kwela nkwa, si, "Otu mgbe ozọ foduru, o bughị naani uwa ka m ga-eme ka o maa jijiji kama aga m emekwa ka eluigwe maa jijiji."* ²⁷ Okwu a bu, "Otu mgbe ozọ foduru," na-egosi mwepu nke ihe na-ama jijiji dika ihe e kere eke, iji hu na nke na-anaghi ama jijiji ga-adi.

²⁸ Ya mere, ebe anyi na-anata alaeze nke na-apughi igbanwe, ka anyi jiri obi ekele, egwu na nsopuru fee

Chineke ofufe n'uzo o ga-anabata. ²⁹ N'ihina Chineke anyi bu oku na-erepia erepia.[†]

13

The ga-atọ Chineke uto

¹ Ka ihunanya unu nwere n'etiti unu na-adigide. ² Unu echefula inabata ndi obia, n'ihina na ufodu ndi mere nke a lekotara ndi mmuo ozi ma ha amataghi. ³ Chetanu ndi no n'ulo mkporo di ka a ga-asina unu so ha nodu n'ulo mkporo. Chetakwanu ndi a na-ata ahuhu, dika a ga-asina unu onwe unu so ha na-ahu ahuhu n'ahu unu.

⁴ Ka olulu di na nwunye buru ihe onye obula na-akwanyere ugwu, ka ihe ndina unu burukwa nke a na-emerughi emeru. N'ihina Chineke ga-ekpe ndi na-akwa iko na ndi uru ikpe. ⁵ Debenu ndu unu puo n'ihunanya nke ego, ka afu ju unu n'ihe unu nwere, n'ihina o kwuola, "Agaghi m ahapu gi.

O nwekwaghi mgbe m ga-eji gbakuta gi azu."*

⁶ Ya mere anyi puru iji obi ike na-atughi egwu kwuo, "Onyenwe anyi bu onye na-enyere m aka. Agaghi m atu egwu.

Gini ka mmadu puru ime m?"[†]

⁷ Chetanu ndiisi unu, ndi gwara unu okwu Chineke. Tuleenu otu ndu siri di, na-enomikwanu okwukwe ha. ⁸ Otu Jisos Kraist di unyaahu, ka o di taa, otu a ka o ga-adigidekwa ruo mgbe ebighi ebi.

⁹ Unu ekwela ka e jiri ozizi ohuru nke dikwa iche duhie unu. N'ihina o bu ihe di mma ka e were amara mee ka obi sie ike, o bughisi site n'idebe iwu banyere nri nke na-enweghi uru o bara ndi na-edebe ya. ¹⁰ Anyi nwere ebe ichu aja, ebe ndi niile na-eje ozi ha n'ulo ikwu a enweghi ike iri aja a churu n'elu ya.

¹¹ Onyeisi nchujaja na-ewebata obara umu anu ndi ahu n'Ebe Kachasi Nso dika aja maka mmehie, ma a na-erepia anu ahu ha oku na mpuga ulo ikwu. ¹² N'otu aka ahu, Jisos n'onwe ya tara ahuhu na mpuga onu uzo ama obodo ka o jiri obara ya mee ka ndi nke ya di nso. ¹³ Ya mere, ka anyi gakwuru ya n'azu ulo ikwu soro ya die mkpari o diri. ¹⁴ N'ihina uwa abughi ulo anyi, ma anyi na-ele anya obodo nke gaje ibia.

¹⁵ Site na ya, ka anyi na-achuru Chineke aja otuto mgbe niile, nke bu mkpuru egbugbere onu nke na-ekwuputa aha ya. ¹⁶ Unu echefula ime ihe oma, meekwanu ka ndi ozo soro

unu kekọọ ihe unu nwere. Nke a bu ụdi aja na-atọ Chineke uto.

¹⁷ Ka unu na-ekwenyere ndi ndu unu, dokwaanụ onwe unu n'okpuru ha. N'ihị na orụ ha bu ihu maka mkpuruobi unu dika ndi ga-aza aziza. Meenụ nke a ka ha were onu na-eje ozi ha, ma o bughị site n'obi mwute n'ihị na nke a agaghị abara unu uru.

¹⁸ Na-ekperenụ anyị ekpere, n'ihị na o doro anyị anya na anyị nwere akonuche di ocha na-achokwa ibi ndu nwere uguwu n'uzo niile. ¹⁹ Ana m ariso unu ya ike, ka unu mee nke a, ka m nwee ike iloghachikwute unu osiso.

Ekele na ekpere ikpeazu

²⁰ Ugbu a ka Chineke nke udo, onye ahụ sitere n'obara ogbugba ndu ebighi ebi ahụ kpoghachite Onyenwe anyi Jisos, Onye ozuzu aturu ukwu ahụ, site n'onwu, ²¹ mee ka unu zuo oke n'ezi ihe oma niile obula, nke ga-enyere unu aka ime ihe o na-achọ. Ka o rupa n'etiti anyi ihe ndi ahụ niile na-atọ ya uto site na Jisos Kraist, onye otuto niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

²² Umunna m, ariso m unu, ka unu were ntachiobi nuru okwu agbamume m gwara unu n'ime akwukwo a na-etoghi ogologo.

²³ Ana m eme ka unu mata na nwanna anyi Timoti esitela n'ulo mkporo puta. Mu na ya ga-esoro bia leta unu ma o buru na o bia n'ebe a na mgbe na-adighi anya.

²⁴ Keleerenụ m ndisi unu niile na ndi nsọ niile. Ndi si Itali na-ezitere unu ekele ha.

²⁵ Ka amara dinyere unu niile.

Jemis

¹ Jemis, nwaodibo Chineke na nke Onyenwe anyị Jisọs Kraịst,

Na-edegara agburu iri na abuo ndi gbasara n'elu uwa niile akwukwo ozi a:

Ndeewonu!

Onwunwa na nsogbu

² Umunna m, ka obi unu juputa n'onu mgbe obula onwunwa di iche iche gbara unu gburugburu. ³ N'ihu na mgbe a na-anwa okwukwe unu onwunwa, ntachiobi unu na-enwe ohere ito eto. ⁴ Ka nguzosike unu puta ihè, ka unu zuo oke ma nwezuokwa ihe niile, na-adighi ihe obula nke ga-ako unu. ⁵ O buru na o di onye na-enweghi amamihe, ya rio Chineke, onye na-enye onye obula rioro ya amamihe n'afọ ofufu na-ataghikwa onye obula uta, a ga-ewerekwa ya nye ya. ⁶ Ma rioro n'okwukwe na-enweghi obi abuo, n'ihu na onye na-enwe obi abuo di ka ebili mmiri oke osimiri mgbe ikuku na-ebughari ya. ⁷ Onye di otu ahụ ekwesighi ile anya na o ga-esite n'aka Onyenwe anyi nata ihe obula. ⁸ N'ihu na mmadu di otu a bu onye ihu abuo, onye na-adighi eguzo n'otu ebe n'ihe obula o na-eme.

⁹ Ka nwanna obula bu ogbenye nuria onu, mgbe obula e weliri ya elu. ¹⁰ Ka onye bu ogaranya mgbe a na-eme ka o nodu ya di ala, n'ihu na ndi bara uba ga-akponwu di ka okoko osisi. ¹¹ N'ihu na mgbe obula anwu waliri chasie ike, weputa okpomoku, o na-eme ka ahija kponwuo, ka okoko osisi daa n'ala, mma ya agwusiakwa. N'otu aka ahụ, onye ahụ bara uba ga-akponwu o buladi mgbe o na-ejeghari n'ime ije ozi ya.

¹² Ngozi na-adiri onye ahụ nke na-anogide na-adighi ada mba n'oge onwunwa. N'ihu na mgbe oge onwunwa ahụ gasiri, o ga-anata ugwo oru, nke bu okpueze ndu, nke Chineke kwere nkwa inye ndi niile huru ya n'anya.

¹³ Ka onye obula hapu i si, mgbe a na-anwa ya, "O bu Chineke na-anwa m onwunwa a." N'ihu na o dighi mgbe a puru inwa Chineke ka o mee ihe ojo, o dikwaghi anwa mmadu obula ka o mee ihe ojo. ¹⁴ Kama onwunwa na-abijara mmadu site n'ochicho nke obi ya. O bukwa ochicho ojo nke mmadu na-arafu ya, dokpufuo ya. ¹⁵ Ochicho ahụ,

mgbe ha bara ụba n'ime obi, na-eduba mmadụ na mmehie. Mgbe mmehie bara ụba, ọ na-eduba n'ọnwu.

¹⁶ Ekwela ka onye ọbụla duhie unu ụmụna m. ¹⁷ Onyinye ọbụla dị mma, na nke zuruoke na-esite n'eluigwe abịa. Ọ na-esite n'ebe Nna nke ihè niile onye na-adighi agbanwe agbanwe, ọ naghị ezonari ụmụ mmadụ ihu ya. ¹⁸ N'ihì imezu nzube ya, o sitere n'okwu ya bụ eziokwu mụọ anyị. O mekwara nke a ka anyị buru ụmụ mbụ nke ihe o kere eke.

Ịna ntị na ime ihe anyị nuru

¹⁹ Unu aghaghị icheta nke a ụmụna m ndị m huru n'anya. Ka onye ọbụla nwee ntị na-anụ ihe ọsiiso, na ire dị arọ ikwu okwu, ma burukwa onye iwe na-adighi ewe ọsiiso. ²⁰ N'ihì na iwe nke mmadụ anaghị aruputa ezi omume nke Chineke. ²¹ Ya mere, wezuganụ ụzọ ruru aru niile na ihe ọbụla dị njo nke fọdurụ n'ime ndụ unu. Ma jirinụ obi umeala nabataranụ onwe unu okwu ndụ ahụ nke a kuru n'obi unu, nke nwere ike izoputa mkpuruobi unu.

²² Unu abụla ndị na-eji ntị ha na-anụ okwu ndụ ahụ naanị, na-arafu onwe ha, kama burunụ ndị na-eme ihe okwu ahụ kwuru. ²³ N'ihì na onye ọbụla na-ege ntị n'okwu ọbụla ma hapu iji ihe ọ nuru mee ihe, dị ka nwoke na-ele ihu ya n'enyọ. ²⁴ O lesia onwe ya puo, o chefu ihe ihu ya yiri ma nwa oge nta gasia. ²⁵ Ma nwoke ahụ nogidesiri ike na-ele anya n'ime iwu ahụ zuruoke, nke na-eme ka mmadụ nwere onwe ya, ee, nwoke ahụ na-aga n'ihu ile na ime ihe iwu ahụ kwuru, hapukwa ichefu ya, ka a ga-agọzi n'ihè niile ọ na-eme.

²⁶ Ọ buru na mmadụ ọbụla echee na ya bụ onye na-ekpere Chineke ma hapu ijide ire ya aka maobu ikwa ire ya nga, onye di otu a na-arafu onwe ya, okpukpe Chineke ya bukwa ihe na-abaghị uru. ²⁷ Ezi okpukpe Chineke, nke Chineke Nna anyi na-anabata dika okpukpe di ocha, na nke na-enweghi mmeru, bu nke a, ilekota ndi na-enweghi nne na nna, na ndi di ha nwuru n'ime nsogbu ha na idebe onwe anyi n'enweghi ntupo site n'aka ndi uwa.

2

Ile mmadụ anya n'ihu

¹ Ụmụna m, dika ndi kweere n'Onyenwe anyi Jisọ Kraist, onye di ebube, ka unu hapu ile mmadụ anya n'ihu. ² Ọ buru na onye ọgaranya yi uwe mara mma, yikwara mgbaaka ọlaedo na mkpisiaka ya, abata n'ulo nzuko unu, ọ burukwa na nwa ogbenye abata nke yi uwe na-adighi ocha, ³ ọ buru na unu elee onye ọgaranya ahụ yi uwe mara mma

anya si ya, “Bia ndu n’otu oche a e debere iche n’ihi gi,” ma unu asi onye ogbenye ahụ, “Di anyi, guzo n’ebe ahụ,” maobu “Bia ndu ala n’akuku ebe a ukwu m di,”⁴ o bu na unu akpabeghi oke n’etiti onwe unu, burukwa ndi ji ile anya n’ihu na obi ojoo na-ekpe ikpe?

⁵ Geenụ nti ka m gwa unu umunna m, o bu na unu amataghi na Chineke ahoputala ndi ahụ uwa guru dika ndi ogbenye, mee ka ha buru ogaranya site n’okwukwe ha, ka ha ketakwa alaeze ahụ o kwere nkwa inye ndi huru ya n’anya? ⁶ Ma gini ka unu na-eme? Unu na-akpari ndi ogbenye! O bughi ndi ogaranya na-emegbu unu? O bukwaghi ha bu ndi na-adokpughari unu aga n’uloikpe? ⁷ O bughi ha bu ndi na-ekwulu aha oma ahụ nke a guru unu?

⁸ O buru na unu na-edebezu iwu nke eze anyi dika e dere ya n’Akwukwo Nso, “Hunu ndi agbataobi unu n’anya dika unu onwe unu,”* unu na-eme ihe ziri ezi. ⁹ Ma o buru na unu ele mmadu anya n’ihu, unu na-eme mmehie. N’ebe iwu dikwa, unu bu ndi na-emebi iwu. ¹⁰ N’ihi na onye obula nke na-edebe iwu ahụ niile ma so ngongo n’otu, a buru onye ikpe iwu ahụ niile maara. ¹¹ N’ihi na onye ahụ siri, “Akwala iko,”† bukwu onye siri, “Egbula mmadu.”‡ Ya mere, o buru na i kwaghi iko ma i gburu mmadu, i bu onye na-emebi iwu.

¹² Ya mere, na-ekwunu okwu, ma na-ebikwanu ndu di ka ndi a ga-ekpe ikpe site n’iwu ahụ na-eme ka mmadu nwere onwe ha. ¹³ N’ihi na agaghi emere onye obula ebere nke na-adighi emere onye ozo ebere. N’ihi na ebere na-adu ukwu kari ikpe omuma ya.

Okwukwe na omume

¹⁴ Olee uru o bara umunna m, na mmadu siri, enwere m okwukwe, ma okwukwe ahụ aputaghi ihe n’oru ya? Udi okwukwe ahụ o puru izoputa ya? ¹⁵ O buru na otu nwanne anyi nwoke maobu nwanne anyi nwanyi yi nkirinka akwa, o burukwa na o nweghi ihe oriri ga-ezuru ya n’ubochi, ¹⁶ ma otu onye n’ime unu asi ha, “Laa n’udo, kpuchiekwu onwe gi nke oma, riuokwa afo,” n’enyeghi ya ihe di mkpa maka ahụ ya, uru gini ka o bara? ¹⁷ N’uzo di otu a, okwukwe naani ya bu ihe na-abaghi uru ma o buru na oru esoghi ya.

¹⁸ Otu onye ga-asi, “I nwere okwukwe; e nwere m oru.”

Gosi m okwukwe gi ma e wepu oru gi, aga m egosi gi okwukwe site n’oru ¹⁹ I kweere na o bu naani otu Chineke, i mere nke oma, o buladi ndi mmuo ojoo kweere ma kuja.

* 2:8 2:8 Lev 19:18 † 2:11 2:11 Opu 20:14; Dit 5:18 ‡ 2:11 2:11 Opu 20:13; Dit 5:17

²⁰ Gị onye nzuzu, ị na-achọ ka e gosi gị na okwukwe bụ ihe na-abaghị uru ma ọ buru na ọrụ e soghi ya? ²¹ Ọ bụ na nna anyị Ebrahim abughị onye a guru n'onye ezi omume site n'ọrụ ya, mgbe o jiri otu nwa ya bụ Aizik chụọ aja n'ebe ichu aja? ²² Unu ahughị na okwukwe ya na ọrụ soro rụkọọ n'otu, e sitekwara n'ọrụ ya mee ka okwukwe ya zuo oke. ²³ Ọ bụ site na nke a ka ihe e dere n'akwukwo nsọ jiri mezuo, nke na asi, "Ebrahim kweere na Chineke, a guru nke a nye ya di ka ezi omume," § kpọkwa ya enyi Chineke. ²⁴ Unu ahula na a na-esite n'ihe mmadu ruru guo ya n'onye ezi omume, ọ bukwaghị naani n'okwukwe.

²⁵ N'otu uzọ ahụ, agunyeghi Rehab, nwanyi akwuna ahụ n'onye ezi omume n'ih i ọrụ ọ ruru, mgbe ọ kpobatarara ndi nnyoputa ahụ ma zipukwa ha site n'uzo di iche? ²⁶ Dika anu ahụ na-enweghi mmuo si buru ihe nwuru anwu, otu a ka ọ dikwa okwukwe na-enweghi ọrụ.

3

Izu ire anyi

¹ Umunna m, ka otutu n'ime unu hapu igbali ibu ndi ozizi, n'ih i na unu maara na anyi bu ndi ozizi ka a ga-ekpe ikpe n'onodu sikariri ike. ² N'ih i na anyi niile na-aso ngongo site n'otutu uzọ. Ma onye obula nke na-adighi emehie site n'ikwuhie onu bu onye tozuru oke na onye puru ijide anu ahụ ya niile aka.

³ Ọ buru na anyi e tinye mkpumkpu igwe e ji ekechi onu inyinya ibu n'onu ya, ka o rubere anyi isi, anyi na-eduru ya gaa ebe anyi chorọ. ⁴ Otu a kwa, ọ buladi ugbo mmiri buru ibu nke ikuku di ike na-ebughari n'osimiri, ka onye na-anya ugbo mmiri puru ime ka ọ gaa ebe ọ chorọ site n'itugharia umara ntakiri e ji anya ugbo. ⁵ Otu a ka ọ dikwa ire anyi. Ọ bu akuku anu ahụ anyi di nta, ma ọ na-anya isi banyere otutu ihe. Tulee otu oke ohia si di ukwuu, bu nke icheku oku dikarisi nta na-eme ka o nwuru oku. ⁶ Ire anyi bu oku. E debere ire n'etiti akuku anu ahụ ndi ozọ dika uwa ajo omume. Ọ na-emeru ahụ niile, na-amunye oku n'usoro ndu mmadu. Ya onwe ya bukwa ihe oku ala mmuo na-amunye oku.

⁷ Mmadu enweela ike zuo, na-agbalikwa izu anumanu di iche iche, na nnunu, na anu na-akpu akpu, na anu bi na mmiri; ⁸ ma mmadu obula adighi nke nwere ike izu ire. Ọ bu ihe di oke njo na-adighi ekwe nchikota, ma juputakwa na nsi na-ebute onu.

⁹ Ọ bụ ya ka anyị ji eto Onyenwe anyị na Nna anyị. Ọ bụkwa ya ka anyị ji abụ mmadụ ibe anyị ọnu, bụ ndị Chineke mere n'oyiyi nke ya. ¹⁰ Site n'otu ọnu anyị ka ija mma na ibụ ọnu na-esi apụta. Ụmụna m, nke a abụghị ihe ziri ezi. ¹¹ Ọ bụ ihe pụrụ ime na mmiri dị mma inụ ańụ na mmiri nnu ga-esite n'otu isi iyi ahụ na-asọpụta? ¹² Ụmụna m, osisi fiig ọ pụrụ imi oliv, ka osisi grepu ọ pụrụ imipụta fiig? N'uzo dị otu a, anyị makwaara na mmiri nnu apughikwa isoputa mmiri dị mma onunụ.

Udi amamihe abuo di

¹³ Ọ di onye obula n'ime unu na-agu onwe ya di ka onye maara ihe na onye nwere nghota? Ya gosi amamihe ya na nghota ya site n'ibi ezi ndu na iru oru oma site n'obi di umeala. ¹⁴ Ma o buru na obi unu ejuputa n'ihe ilu na ekworo na icho naani ihe nke onwe unu, mgbe ahụ, unu ekwesighi inya isi si otu a na-agonari eziokwu. ¹⁵ Udi amamihe di otu ahụ esiteghi n'eluigwe bia. Ọ bụ amamihe nke uwa. Ọ bughị nke mmuo nsọ. Ọ bụ nke mmuo ojoo. ¹⁶ N'ih i n'ebe obula obi ilu na ekworo di, ebe ahụ ka ogbaaghara na omume ojoo niile di.

¹⁷ Ma amamihe na-esite n'eluigwe abia buru uzo di ocha, emesia, o huru udo n'anya, o na-eme obioma, o juputara n'ebere, na-eweputakwa oru oma. Ihu abuo na obi abuo adighikwa n'ime ya. ¹⁸ Ma ndi ahụ bu ndi na-eme udo bu ndi na-agma mkpuru udo. Ha ga-aghota mkpuru ezi omume.

4

Nyenu onwe unu n'aka Chineke

¹ Gini bu ihe na-ebute ogu na esemokwu n'etiti unu. Ebee ka ha siri bia? Ọ bughị ochicho ojoo unu nwere n'ime onwe unu? ² Ọ buru na unu choo ma unu achotaghị ya, unu egbuo mmadụ. Unu na-enwe anya ukwu n'ihe onye ozo nwere ma o buru na unu enwetaghị ya, unu amalite ilu ogu na ibu agha. Unu enweghị maka unu choro arioghị ya n'ekpere. ³ Unu na-ariọ ma unu adighi anata, n'ih i na unu na-ariọ n'ebumnobi ojoo. Unu na-ariọ ka unu mefuo ya n'ihe utọ nke uwa.

⁴ Ndi na-ekwesighi ntukwasị obi! Ọ bụ na unu amaghi na unu na uwa buru enyi, unu ga-esi otu a buru ndi iro Chineke? Onye obula nke choro ibu enyi nke uwa, na-eme onwe ya onye iro nke Chineke. ⁵ Unu chere na ihe e dere n'akwukwo nsọ na-ekwu n'efu mgbe o na-asị, "Chineke na-ekwosi ekworo ike n'ih i Mmuo Nso ya nke o mere ka o biri

n'ime anyị." ⁶ Ma ọ na-enye anyị amara karịa. Ya mere, Akwukwọ nsọ ji si,

"Chineke na-eguzo imegide ndị na-ebuli onwe ha elu,
ma ọ na-enye ndị di umeala n'obi amara."*

⁷ Ya mere, nyenụ Chineke onwe unu. Guzonụ megide ekwensu, ọ ga-esi n'ebe unu nọ gbapụ. ⁸ Bìakwutenụ Chineke nso, ya onwe ya ga-abìakwutekwa unu nso. Kwọonụ aka unu, unu ndị mmehie, meekwanụ ka obi unu di ọcha, unu ndị obi abụọ. ⁹ Ruonụ ụjụ, tienụ aka n'obi n'ọnọdụ mwute, kwaakwanụ akwa. Ka ọchị unu ghọọ ihu mgbarụ, ka iru ụjụ werekwa ọnọdụ inurị ọñụ. ¹⁰ Wedanụ onwe unu ala n'ihu Onyenwe anyị ọ ga-ebulikwa unu elu.

¹¹ Ụmunna m, unu ekwula okwu ọjọọ megide ibe unu. N'ihì na onye na-ekwu okwu ọjọọ megide nwanna ya, maọbụ onye na-ekpe nwanna ya ikpe, na-ekwu okwu megide iwu. Ọ na-ekpekwa iwu ahụ ikpe. Mgbe unu na-ekpe iwu ahụ ikpe, unu adighi edebe ya kama unu bụ ndi na-ekpe ya ikpe. ¹² Ọ bụ naanị otu onye o nye iwu. Ọ bụkwa naanị otu onye ikpe di. Ọ bụ naanị ya nwere ike izọpụta mmadụ. O nwekwara ike ịla onye ọbụla n'iyi. Ma gi, onye ka i na-eche na i bụ iyi na-ekpe nwanna gi ikpe?

Inya isi banyere ihe echi ga-abụ

¹³ Ugbu a geenụ ntị unu bụ ndi na-asị, "Taa maọbụ echi, anyị ga-aga ebe di otu a, maọbụ obodo di otu a, izu ahia na ire ahia, anyị ga-anọkwa ebe ahụ otu afo kpaa ego." ¹⁴ Olee otu unu si mara ihe ga-eme echi? Gini ka unu na-eche na ndu unu bu? Mmadu di ka anwuru oku nke a na-ahu anya nwa oge nta, nke ikuku na-emesia bufuo. ¹⁵ Kama ihe unu ga-ekwu bu nke a, "O buru na Onyenwe anyi ekwe, anyi ga-adi ndu, mee nke a maobu nke ozọ." ¹⁶ Ma ihe unu na-eme bu inya isi na ikpa nganga. Udi inya isi a bu ihe ojoo. ¹⁷ Ya mere, mmadu obula maara ihe bu ezi ihe ma ju ime ya na-emehie.

5

Ido aka na nti nye ndi ogaranya

¹ Ugbu a geenụ ntị unu ndi ogaranya, oge eruola mgbe unu kwesiri ikwa akwa na isu ude n'ihì nsogbu na-akwado ibiakwasị unu. ² Akunuba unu ebidola ita nchara, mkpu eripiakwala uwe unu. ³ Olaocha na olaedo unu agbaala nchara. Nchara* a ga-abukwa ama megide unu, ọ ga-erepia anu ahụ unu dika oku. Unu akpakotala aku n'ubochi ikpezụ ndi a. ⁴ Geenụ ntị! Uzụ akwa ndi oru unu, ndi unu

* 4:6 4:6 Ilu 3:34 * 5:3 5:3 Maobu, ajari

juru ikwu ugwo oru ha di ka o kwesiri na-agbago imegide unu. Uzu akwa ndi oru unu, ndi unu ghogburu, eruola nti Onyenwe anyi, Onye puru ime ihe niile. ⁵ Unu ebiela ndu nke oke oriri na oke onunu n'elu uwa, na ndu inye anu ahụ unu ihe obula na-akpa ya mkpa. Ma ugbo a, anu ahụ unu ahụ gbara abuba ejikerela na-eche ubochi mgburi ya. ⁶ Unu amala ndi aka ha di ocha ikpe, gbukwaa ha, o buladi mgbe ha na-egbochighi unu.

Ndidi n'ime ahuhu

⁷ Nweenu ntachiobi, umunna m, cherenu obibia Onyenwe anyi. Lee otu onye oru ubi si eji ndidi na-eche mkpuru o kuru n'ala ubi ka o mia. O ji ndidi na-eche ka mmiri ozuzo nke mbu na nke ikpezuru zokwasu ubi ya. ⁸ Unu onwe unu kwesikwara inwe ndidi guzosiekwa ike n'ihi na obibia Onyenwe anyi di nso. ⁹ Umunna m, unu atamula ntamu megide ibe unu, ka a hapu ikpe unu ikpe! Lee, onye ikpe ahụ guzo n'onu uzọ.

¹⁰ Umunna m, di ka ihe ilere anya banyere inwe ndidi na ahuhu, mutanu ihe site n'aka ndi amuma bu ndi kwuru okwu n'aha Onyenwe anyi. ¹¹ Anyi na-agu ha ugbo a di ka ndi a goziri agozi n'ihi iguzosike ha. Unu anula maka ogologo ntachiobi nke Job nwere, unu ahukwala nzube Onyenwe anyi n'ihi na Onyenwe anyi juputara n'ebere na omiiko.

¹² Karisia umunna m, unu anula iyi. Unu ahukwala iyi mgbe obula, o buladi iyi eluigwe maobu uwa, maobu ihe obula ozọ nuọ iyi. Kama ka "E" unu buru "E." Ka "E e," unu burukwa "E e." Ka unu hapu isite n'uzo di otu a mehie ma wetakwara onwe unu ikpe omuma.

Ekpere nke sitere n'okwukwe

¹³ O di onye obula n'etiti unu no na nsogbu? Ka onye di otu ahụ kpee ekpere. O di onye na-anuri onu? Ya buo abu otuto. ¹⁴ O di onye no n'etiti unu ahụ na-esighi ike? Ya kpoo ndi okenye choochi ka ha kpeere ya ekpere, ka ha wukwasikwa ya mmanu otite n'isi kpokuokwa aha Onyenwe anyi. ¹⁵ Ekpere nke okwukwe ga-azoputa onye oria ahụ. Onyenwe anyi ga-ekulite ya, o burukwa na o mehiera, a ga-agbaghara ya. ¹⁶ Ya mere kwuputaranu ibe unu mmehie unu. Kpeekwaranu ibe unu ekpere ka e nwe ike gwoo unu. Ekpere onye ezi omume di ike dikwa ire.

¹⁷ Ilaija bu mmadu di ka anyi, ma o kpere ekpere rio ka mmiri hapu izo, mmiri ezokwaghi n'ala ahụ ruo afọ atọ na onwa isii. ¹⁸ Emesia, o kpekpara ekpere ozo, eluigwe nyere mmiri ozuzo, meekwa ka ala puputa ihe oriri.

¹⁹ Ụmụnna m, ọ bụrụ na onye ọbụla n'etiti unu esite n'eziokwu ahụ jehie, ma otu onye n'ime unu akpoghachi ya azụ, ²⁰ chetanụ nke a na onye ọbụla kpoghachitere onye mmehie azụ site na njehie ya, ga-azọputa ha n'aka ọnwụ ma kpuchiekwa ọtụtụ mmehie.

1 Pita

¹ Pita, onyeozì Jisọs Kraịst,

Na-edegara unu ndi niile ndi a hoputara, ndi gbara oso ndu gaa biri na Pontos, na Galeshia, na Kapadosia, Eshia na Bitinia, akwukwo a. ² Unu ndi Chineke bu Nna hoputara di ka o bururi uzọ mata na o ga-eme, jirikwa Mmuo Nso ya doo unu nso, ka unu na-erubere Jisọs Kraịst isi, ka ewerekwa obara ya sachaa unu:

Ka amara na udo baara unu uba.

Olileanya di ndu

³ Otuto diri Chineke Nna Onyenwe anyi Jisọs Kraịst! Site n'iba uba nke ebere ya, o nyela anyi ndu ohuru baa n'olileanya di ndu site na mbilite n'onwu Jisọs Kraịst.

⁴ Anyi nwekwara ihe nketa nke na-apughị imebi emebi, nke na-agaghị ere ure, maobu gbanwee udiri ya, nke e debeere anyi n'eluigwe. ⁵ Anyi bu ndi e sitere n'okwukwe na-ehekwa n'ike Chineke, tutu ruo obibia nzoputa ahụ, nke a na-ejikere ime ka o puta ihè n'ogwugwu oge. ⁶ N'ime ihe ndi a ka unu na-anuri oke onu, o bu ezie na n'oge ndi a di nta, unu agabigala otutu ihe mgbu n'ihì udi onwunwa di iche iche biakwasiri unu. ⁷ Onwunwa ndi a na-abia ime ka okwukwe unu, nke di oke onuahia kari o laedo na-ala n'iyi n'agbanyeghi na e ji oku nuchaa ya; buru nke gaeweta otuto, na ebube, na nsopuru, mgbe e mere ka Jisọs Kraịst puta ihè. ⁸ O bu ezie na unu ejibeghi anya unu hu ya mgbe obula, ma unu huru ya n'anya, o bukwà ezie na unu adighi ahụ ya anya ugbo a, ma unu kwere na ya. Unu juputakwara n'onu ahụ di ebube nke onu na-apughị ikowa.

⁹ Ugwo oru ozo unu ga-enweta n'ihì okwukwe unu n'ime ya ga-abu nzoputa a ga-azoputa mkpuruobi unu.

¹⁰ Banyere nzoputa a, ndi amuma ahụ kwuru ihe banyere amara ahụ gaje ibiara unu jiri nnoo nwayoo nyochasia

¹¹ ma gbalisie ike ichoputa oge na onodu ahụ bu nke Mmuo Kraịst di n'ime ha kwuru banyere ya, mgbe o gbara ama maka ahuhu Kraịst na ebube nke ga-eso ya. ¹² E mere ka ha mata na oru ha na-aru abughi maka odimma nke ha onwe ha, kama o bu n'ihì odimma nke unu, mgbe ha kwuru okwu banyere ihe ndi a ahụ bu ndi a gwarala unu ugbo a site n'onu ndi ziri unu ozioma n'ike Mmuo Nso nke e si

n'eluigwe zite. O buladi ndi mmuo ozi ka o guru aguu imata ihe ndi a.

Burunu ndi di nsọ

¹³ N'ih i ya, werenu uche unu niile jikere iru oru, anya dokwaa unu. Nweenu olileanya zuruoke n'amara nke a gaewetara unu mgbe a ga-ekpughe Jisos Kraist. ¹⁴ Di ka umu na-erube isi, unu ekwela ka ihe ojojo ndi ahụ na-agu unu agu mgbe unu no n'ochichiri, na-achi ndu unu. ¹⁵ Kama burunu ndi di nsọ n'ih e niile unu na-eme, dika onye kporo unu si di nsọ. ¹⁶ N'ih i na e dere ya ede, "Dinu nsọ, n'ih i na adi m nsọ."*

¹⁷ Ebe unu na-akpoku Nna ahụ na-ekpe onye obula ikpe di ka oru ya siri di na-eleghi mmadu anya n'ihu, bienu ndu unu n'itu egwu Chineke, dika ndi mbiarambia n'owa a. ¹⁸ N'ih i na unu matara na-ejighi ihe puru imebi emebi, dika olaocha na olaedo gbaputa unu site n'ibi ndu ojojo ahụ nna nna unu ha nyefere unu n'aka ¹⁹ kama o bu obara di oke onuahia nke Kraist bu nwa aturu na-enweghi ntupo obula maobu orusi. ²⁰ A hoputara ya tupu e kee uwa. Kama, o bu n'ogwugwu oge ndi a ka e mere ka o puta ih e n'ih i unu. ²¹ O bukwa site n'aka ya ka unu ji buru ndi kwere na Chineke, onye mere ka o si n'onwu bilie, na onye nyekwara ya ebube. Ya mere, okwukwe unu na olileanya unu di na Chineke.

²² Ugbu a, ebe unu sitere n'irubere eziokwu ahụ isi mee ka obi unu di ocha, nke mere na unu nwere ihunanya nke ihu abuo n'adighi n'ebe umunna unu no, sitenu n'obi unu na-ahuritanu onwe unu n'anya n'ebe o di ukwu. ²³ N'ih i na amuola unu ozọ ugbu a, o bugh i site na mkpuru nke na-emebi emebi, kama site na nke na-apugh i imebi emebi, site n'okwu Chineke nke di ndu ma na-adigidekwa. ²⁴ N'ih i na, "Mmadu niile di ka ahijia,

ma ebube ha niile di ka okoko osisi nke ohia, ahijia na-akponwu, okoko osisi na-achanwu,

²⁵ ma okwu Onyenwe anyi na-anogide ruo mgbe ebighi ebi."†

Okwu ahụ bukwa ozioma ahụ e zisaara unu.

2

¹ Ya mere, wezaganu n'ibu iro n'obi na aghughu niile unu, kwusinu igba ugha, ibu ndi ihu abuo, ndi na-ekwo ekworo, na ndi na-ekwuto mmadu ibe ha. ² Dika umu a muru ohuru, burunu ndi agu inu mmiri ara nke Mmuo Nso a na-agwagh i ihe obula na-agu, ka unu nwee ike site

* 1:16 1:16 Lev 11:44,45; 19:2 † 1:25 1:25 Aiz 40:6-8

na ya na-eto eto n'ime nzọpụta unu. ³ Ugbu a, unu deturula ya ire matakwa na Onyenwe anyi di mma.

Nkume di ndu na ndi a hoputara

⁴ Biakwutenu ya, Nkume ahụ di ndu, onye umu mmadu juru, maobu onye Chineke hoputara, onye di oke onuahia nye ya. ⁵ Unu onwe unu kwa di ka nkume di ndu ka a na-ewu ime ka unu ghoọ ulo ime mmuo, ka unu burukwa ndi nchujaja di nsọ, ndi na-achụ aja ime mmuo nke Chineke na-anabata site na Jisọs Kraist. ⁶ N'ih i n'akwukwo nsọ kwuru, "Lee, ana m atogbo na Zayon otu nkume, nke a hoputara, bukwa nkume isi ntala di oke onuahia.

Onye obula kweere na ya,

agaghi eme ka ihere mee ya."*

⁷ Ma nye unu ndi kwere ekwe nkume a di oke onuahia, ma n'ebe ndi ahụ na-ekweghi ekwe no, "O bu nkume nke ndi na-ewu ulo juru nke ghorọ nkume isi ntala ulo."†

⁸ O bu kwa,

"Nkume nke na-eme ka ndi mmadu soọ ngongo, oke nkume nke na-eme ka ha daa."‡

Ha na-asọ ngongo n'ih i na ha juru irube isi n'okwu ahụ. Nke a bukwa ihe a kara aka banyere ha.

⁹ Ma unu bu ndi a hoputara, otu ndi nchujaja eze, mba di nsọ, ndi nke Chineke n'onwe ya, ka unu buru ndi na-ekwusa otuto ya, bu onye ahụ si n'ochichiri kpobata unu n'ih e ya di ebube. ¹⁰ N'oge gara aga, unu abughi ndi Chineke, ma ugbu a, unu bu ndi ya. Na mbu, unu amaghi ihe obula banyere obi ebere ya, ma ugbu a, obi ebere ya erutela unu aka.

Mmeso onye Kraist nye ndi uwa

¹¹ N'ih i ya, ndi enyi m, ana m ario unu, dika ndi bu obia na ndi na-agba oso ndu n'uw a, nke unu bu, na-as i unu, wezuganu onwe unu site n'aguu mmehie nke na-ebuso mkpuruobi unu agha. ¹² Bienu ezi ndu n'etiti ndi mba ozo, ka o ga-abu na a si na ha ebo unu ebubo ime ihe ojoo, ha ga-ahu oru oma unu, ma nye Chineke otuto n'ubochi ahụ o ga-abia.

¹³ Werenu onwe unu nyefee, n'ih i Onyenwe anyi, n'okpuru ochichi niile e guzobere n'etiti umu mmadu, ma ochichi ahụ o bu nke eze, dika onye ike ya kacha nke ibe ya, ¹⁴ maobu nke ochichi gvano, onye e guzobere n'ih i ita ndi na-eme ihe ojoo ahuhu, na ito ndi na-eme ezi ihe otuto. ¹⁵ N'ih i na o bu uche Chineke na unu ga-esite n'ezi oru unu

* 2:6 2:6 Ajz 28:16 † 2:7 2:7 Abu 118:22 ‡ 2:8 2:8 Ajz 8:14

kpuchie ọnyụ ndị ahụ na-esite na-amaghị ihe ha, na-ekwu okwu nzuzu. ¹⁶ Na-ebinyụ ndụ dị ka ndị nwere onwe ha, ma unu ejikwala mnwere onwe unu mere ihe mkpuchi nke ajọ ihe. Bienenụ dika ụmụodibo Chineke. ¹⁷ Sọpụrụnyụ mmadu niile dika o si kwesi. Gosi ndi niile kwere ekwe ihunanya. Tụọ Chineke egwu, ma na-asọpuru eze.

Jisọs bụ ihe ọmụmatu

¹⁸ Ndi ohu, ruberenụ ndi nwe unu isi, na-enyekwa ha nsopuru na ugwu ruuru ha. Unu emela nke a nye naani ndi bu ezi mmadu, na ndi nwere obioma n'ebe unu no, kama meekwanu ya o buladi nye ndi afọ tara mmiri. ¹⁹ N'ih na nke a bu ihe inye ekele ma o buru na unu ejiri ntachiobi na-edi ahuhu na-ezighi ezi na-adakwasị unu, n'ih na unu na-eme ihe Chineke na-achọ. ²⁰ Ma o nweghi otuto obula diri unu mgbe a tara unu ahuhu n'ih na unu mejoro, unu na-edikwa ya? Ma o buru na unu enwee ntachiobi mgbe a na-ata unu ahuhu n'ih ihe oma unu na-eme, nke a na-ewetara Chineke otuto. ²¹ O bu n'ih ihe di otu a, ka e jiri kpo unu, n'ih na Kraist huru ahuhu n'ih unu. O bukwa ihe imaatu nye unu. Na-esonu nzo ukwu ya.

²² "O nweghi mgbe obula o mehiere,

o nwekwaghi mgbe onye obula nuru okwu aghughu
n'onu ya."§

²³ O kwutoghi onye obula mgbe ha na-ekwuto ya. O baghi mba obula mgbe ha na-ata ya ahuhu, kama o were ya nyefee n'aka onye ahu na-ekpe ikpe ziri ezi. ²⁴ N'elu obe ahu, o buuru mmehie anyi niile bokwasị onwe ya mgbe o nwuru, ime ka anyi nwee ike ibu ndi nwuru anwu n'ebe mmehie di; ma diri ndu n'ebe ezi omume di. O bukwa site n'apa onya di ya n'ahu ka o ji gworo unu.* ²⁵ Na mbu, unu di ka umu aturu na-awaghari na-achọ ụzo,† ma ugbu a, e meela ka unu laghachikwute Onye ahu na-azu unu di ka aturu, na Onye na-elekotakwa mkpuruobi unu anya.

3

Di na nwunye

¹ Unu ndi bu nwunye na-eruberenu di unu isi, ka ufodu n'ime ha na-ekweghi n'okwu Chineke, nwee ike isi n'ez ndu unu na-ebi chegharia n'ekwughi okwu obula, ² mgbe ha na-ahu ibi ndu unu nke di och na nke inwe nsopuru. ³ Ichọ mma unu agaghi abu ichọ mma nke anu ahu, nke bu ikpa isi, na iyikwasị ihe olaedo, maobu iyikwasị uwe mara mma. ⁴ Kama, ka ichọ mma unu buru mmadu nke

§ 2:22 2:22 Ajz 53:9 * 2:24 2:24 Ajz 53:5 † 2:25 2:25 Ajz 53:6

ime mmuò, nke mma ya na-adighi anacha, nke bu mmuò idi nwayoò na idi juu. Nke di oke onuahia n'ihu Chineke. ⁵ Nke a bu uzò ndi inyom mgbe ochie, bu ndi di nsò, ndi olileanya ha di n'ime Chineke siri choò onwe ha mma. Ha debekwara onwe ha n'okpuru di nke aka ha. ⁶ Dika Sera rubeere Ebrahim isi, na-akpokwa ya onyenwe m. Unu bu umu Sera ma o buru na unu e mee ihe ziri ezi, na-ekweghi ka egwu tuo unu.

⁷ N'otu aka ahụ, ndi bu di na-echenụ echiche di mma banyere nwunye unu, ma nyenu ha ugwu ruuru ha dika ndi na-adighi ike na dika ndi unu na ha ga-eso keta onyinye amara nke ndu ahụ. Nke a ga-eme ka ihe obula hapu igbochi ekpere unu.

Ihu ahuhu n'ihi ime ihe di mma

⁸ N'ikpeazu, nweenu otu mmuò, ka ihe na-ewute ibe unu na-ewute unu, na-ahuritanu onwe unu n'anya, nwekwanu obi omiiko na obi di umeala. ⁹ Unu ejila ihe ojoò akwughachi ugwò ihe ojoò e mere unu, maobu nkwuto n'onodu nkwuto. Kama gozienu ha, n'ihi na o bu ngozi ka e kwere unu na nkwa iketa, mgbe a kporo unu. ¹⁰ N'ihi na,

"Onye obula nke na-achò ndu,
nke choò ihu ubochi ndi ahụ di mma,
ya mee ka ire ya ghara ikwu okwu ojoò
meekwa ka egbugbere onu ya ghara ikwu okwu
aghughò.

¹¹ Ka ha tugharia site n'ajo ihe ma mee ezi ihe;
ka ha choò udo, ma na-agbasokwa ya.

¹² N'ihi na anya Onyenwe anyi di n'ahụ ndi ezi omume,
nti ya gheekwa oghe nye ekpere ha,
ma ihu Onyenwe anyi na-emegide ndi na-eme ihe ojoò."*

Nojide na-eme ihe oma

¹³ Onye ga-emegide unu ma o buru na unu na-anu oku n'obi ime ezi ihe? ¹⁴ Ma a sikwari na unu ahụ ahuhu n'ihi na unu mere ihe ziri ezi, ngozi diri unu. "Unu atula egwu ihe ha na-atu egwu, ka obi gharakwa ilo unu mmiri."†
¹⁵ Na-edonu Kraist nsò n'ime obi unu dika Onyenwe anyi. Nookwanu na njikere mgbe niile iguzo kowaara onye obula juru unu ajuru banyere olileanya ahụ unu nwere n'ime unu. Ma unu were obi di nwayoò na nsopuru na-eme nke a. ¹⁶ Ma na-enwenu akonuche di ocha, ka ndi ahụ na-ekwulu ibi obi oma unu n'ime Kraist, buru ndi ihere ga-eme banyere nkwuto ha na-ekwuto unu. ¹⁷ N'ihi na o ka mma ita ahuhu

* 3:12 3:12 Abụ 34:12-16 † 3:14 3:14 Ajz 8:12

n'ihì ezi ihe ma ọ bụrụ uche Chineke, karịa ịta ahụhụ n'ihì ajọ ihe. ¹⁸ N'ihì na Kraịst n'onwe ya hụrụ ahụhụ nwụọ n'ihì unu otu mgbe. Onye ezi omume nwurụ n'ihì ndị ajọ omume, ka ọ kpọrọ unu biakwute Chineke. N'ihì na e mere ka ọ nwụọ n'anụ ahụ ma e mekwara ka ọ dị ndụ na mmụọ ya. ¹⁹ Mgbe emesiri ka ọ dị ndụ na mmụọ ya, ọ gara kwusaa ozioma nye mmụọ ndị ahụ a kpochiri n'ụlọ mkpọrọ. ²⁰ Nke a bụ mmụọ ndị ahụ juru ime ihe Chineke choro mgbe ahụ ọ ji ntachiobi chere ha n'oge ahụ Noa nọ na-ewu ugbo mmiri ya. Ọ bụ naanị mmadụ asatọ n'ime ndị bi n'oge ahụ ka a zoputara site na mmiri ahụ. ²¹ Mmiri a nọ onodu di ka baptizim nke na-azoputa unu ugbo a. Ọ anaghị asapu unyi site n'ahụ mmadụ, kama ọ bụ ihe na-egosi ezi akonuche n'ebe Chineke nọ. Ọ na-azoputa unu site na mbilite n'onwu nke Jisọs Kraịst, ²² onye nọ n'eluigwe, n'aka nri Chineke, ebe ndị mmụọ ozi niile, na ichi isi niile, na ike niile narube isi nye ya.

4

Iso Kraịst ga-eweta ihe mgbu

¹ Ya mere, ebe ọ bụ na Kraịst hụrụ ahụhụ n'anụ ahụ, unu onwe unu kwesiri inwe ụdị obi ahụ o nwere. N'ihì na onye tara ahụhụ n'anụ ahụ akwusila ime mmehie. ² N'ihì nke a, onye di otu ahụ anaghị ebi ndụ foduru ya n'ụwa n'ihì agụọ ojọ nke ochicho mmadụ, kama ọ na-ebi ya n'ihì imezu ochicho Chineke. ³ N'oge gara aga unu tufuru otutu oge ime ihe ndi ahụ na-atọ ndi mba ozo uto. Ndu unu juputara n'aguu ikwa iko, na aguu ime ihe ojoo, na inubiga mmanya oke, na ikpo oriri, na ikpere arusi niile, bu ihe jogburu onwe ya na njọ. ⁴ Ma ndu unu na-ebi ugbo a na-eju ha anya ebe ọ bụ na unu anaghị esokwa ha ebi ndu ojoo ndi ahụ ozo, n'ihì nke a ha na-ekwutokwa unu. ⁵ Ma ha ga-eji onu ha kwuputa ihe ha mere n'ihu onye ahụ ga-ekpe ndi di ndu na ndi nwuru anwu ikpe. ⁶ Ọ bụ nke a mere e ji kwusaa ozioma ọ buladi nye ndi ahụ nwuru anwu bu ndi e kperela ikpe mgbe ha di ndu, dika e si ekpe mmadu niile ikpe, ka ha site na nke a bie ndu di ka Chineke si choo site na mmuo ahụ.

Ogwugwu oge di nso

⁷ Ogwugwu ihe niile adila nso. Burunu ndi nwere akonuche zuruoke, ndi anya doro, ka unu nwee ike nakpekwa ekpere. ⁸ Nke kachasi nke, na-ahuritanu onwe unu n'anya nke ukwu n'ihì na ihunanya na-ekpuchi otutu mmehie. ⁹ Jirinu obioma na-elerita ibe unu obia na-enweghi ntamu obula. ¹⁰ Onye obula n'ime unu dika ndi

ozì natara onyinye amara nke Chineke, jirinụ onyinye ọbụla unu natara na-ejeritara onwe unu ozi. ¹¹ Onye na-ekwu okwu ya kwuo ya dị ka ọ bụ nnọọ okwu Chineke ka ọ na-ekwu. Onye na-eje ozi ya jee ya site n'ike ahụ Chineke na-enye. N'ime ihe niile ka otuto dịrị Chineke site na Jisọs Kraịst. Ọ bụ ya ka otuto niile na ike niile dịrị ruo mgbe niile ebighị ebi. Amen.

Ihụ ahụhụ dị ka onye Kraịst

¹² Ụmụna m, ka ọ hapụ iju unu anya mgbe ọnwụnwa dị iche iche na-abịara unu n'ihì na ihe dị otu a abụghị ihe ọhụrụ n'ebe unu nọ. ¹³ Kama nūrjanụ ọñụ n'ihì na unu so Kraịst na-eketa oke n'ahụhụ ya, ka e sikwa otu a mee ka obi unu jupụta n'ọñụ, unu ga-etikwa mkpu ọñụ mgbe a ga-eme ka ebube ya pụta ihè. ¹⁴ Ọ bụrụ na a na-ekwutọ unu n'ihì aha Kraịst, unu bụ ndị a gọziri agozi. Nke a na-eziputa na mmụọ nke ebube ahụ bụ mmụọ Chineke na-ebi n'ime unu. ¹⁵ Ka onye ọbụla n'ime unu ghara ịta ahụhụ n'ihì na o gburu mmadụ maọbụ dị ka onye ohi, maọbụ dị ka onye na-eme ihe ọjọọ, maọbụ dị ka onye na-anara mmadụ ihe n'aka ike. ¹⁶ Ma ihere ekwesighị ime unu mgbe unu na-ata ahụhụ dị ka ndị Kraịst. Kama nyenụ Chineke otuto na unu bụ ndị a na-akpọ aha ahụ. ¹⁷ N'ihì na oge eruola, mgbe a ga-amalite ikpe n'ezinaụlọ Chineke. Ọ bụrụ na a ga-ebu ụzọ kpee anyị ikpe, gịnị ga-abụkwanụ ọñodụ ndị ahụ na-ekwenyeghị n'oziooma Chineke? ¹⁸ Ma,

“Ọ bụrụkwa na ọ dị ike ịzọpụta onye ezi omume,

oleekwanụ olileanya dīrī onye na-amaghị Chineke na onye mmehie?”*

¹⁹ Ya mere, ndị na-ata ahụhụ dị ka nzube Chineke si dị, nyefeenu onwe unu n'aka onye okike, onye kwesiri ntụkwasị obi, ma nọgidenu na-eme ezi ihe.

5

Ndumọdụ dị iche iche

¹ Mụ onwe m, onye bụ okenye na onyeama banyere ahụhụ Kraịst, bụrụkwa onye ga-eso keta oke n'ebube ya nke a gaje ikpughe, a na m arịọ ndị okenye n'etiti unu arịrịọ a, ² na-azunụ igwe aturụ ahụ Chineke nyefere unu n'aka. Ka unu na-elekọta ha, ọ bughị n'ihì na unu agaghị ime otu a, kama ọ bụ ihe sitere n'ọchịchọ obi unu, dị ka Chineke chọrọ ka unu mee. Ọ bụkwaghị n'ihì ego unu ga-enweta, kama ọ bụ ịnụ ọkụ unu n'ije ozi. ³ Unu abụla ọkaaka n'ebe ndị e nyefere unu n'aka nọ. Kama bụrunụ ihe ịma atụ nye igwe aturụ

* 4:18 4:18 Ilu 11:31

ahụ. ⁴ Ma mgbe Onyeisi ndị ọzụzụ aturu ahụ ga-abia unu ga-anata okpueze ebube nke na-agaghị agbanwe agbanwe.

⁵ N'otu aka ahụ, unu umu okorobia, doonu onwe unu n'okpuru ndi bu okenye. Unu niile werenu obi umeala na-
ejeritara onwe unu ozi, n'ihina,

“Chineke na-eguzo imegide ndi na-ebuli onwe ha elu,

ma o na-enye ndi di umeala n'obi amara.”*

⁶ Ya mere, wedanu onwe unu n'okpuru aka di ike nke Chineke, ka o bulie unu elu n'oge ya. ⁷ Hapuru nu ya nsogbu unu na nchegbu unu, n'ihina na ihe banyere unu na-emetu ya n'obi.

⁸ Nnonu na njikere, na-echekwanu nche n'ihina na onye iro unu bu ekwensu ji oke igbo uja na-awaghari dika odum, na-achọ onye o ga-ala n'iyi. ⁹ Guzosienu ike n'okwukwe unu. Unu ekwela ka o merie unu, kama tukwasinu Onyenwe anyi obi. Chetanu na e nwere otutu ndi kwere ekwe di ka unu ndi nokwa n'udi ahuhu a unu na-ahu n'uwa niile.

¹⁰ Chineke onye nwe amara niile, onye kpobataru unu na ebube ebighi ebi ya n'ime Kraist, mgbe unu huru ahuhu ndi a nwa oge, ya onwe ya ga-eweghachi unu n'onodu unu, mee ka unu di nnono ike, ndi guzo chim ma kwesikwa ntukwasị obi. ¹¹ O bu ya nwe ike niile ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Ekele ikpeazu

¹² O bu site n'inyeaka Sailas onye m hutara di ka nwanna kwesiri ntukwasị obi ka m ji deere unu mkpuru okwu ole na ole ndi a nke m ji agbaa unu ume na-ekwuputakwa na nke a bu eziokwu di n'amara Chineke. Guzosienu ike n'ime ya.

¹³ Nwanyi ahụ no na Babilon, nke a hoputara unu na ya, na-ekele unu. Mak, ezi nwa m nwoke na-ekeleka unu.

¹⁴ Jirinu isurita onu ihunanya kelerita onwe unu.

Ka udo dinyere unu niile no n'ime Kraist.

* 5:5 5:5 Ilu 3:34

2 Pita

¹ O bụ Saimon Pita, odibo na onyeozị nke Jisọs Kraịst,

Na-edegara ndị niile anyị na ha ketara otu ụdị okwukwe a dị oke ọñahịa, n'ime ezi omume nke Chineke na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst akwụkwọ ozi a:

² Ka amara na udo bara unu ụba, site na mmazu nke Chineke na nke Jisọs Onyenwe anyị.

Ọkpụkpọ na nhoputa Chineke

³ O sitela n'ike o ji bụrụ Chi nye anyị ihe niile dị anyị mkpa ibi ndụ na-asọpuru ya, site n'omuma nke anyị mara ya, bụ onye ahụ kpọrọ anyị site n'ebube ya na ịdị mma ya. ⁴ O sitela n'ihe ndị a nye anyị nkwa dị ukwu na nke dị oke ọñahịa, ka anyị site na ha keta oke n'ụdidi nsọ ya, si otu a gbanarị iru arụ dị n'ụwa, nke ọchịchọ ọjọọ na-ebute.

⁵ N'ihị nke a, gbalisienụ ike itụkwasi ịdị mma n'elu okwukwe unu, ma na-atụkwasi kwanụ ihe omuma n'elu ịdị mma, ⁶ tụkwasi kwanụ imeru ihe n'oke n'elu ihe omuma, tụkwasi kwanụ ntachiobi n'elu imeru ihe na oke, ma na-atụkwasi kwanụ ibi ndụ dị ka ndị Chineke n'elu ntachiobi. ⁷ Tụkwasi kwanụ obioma nye ụmụna n'elu ibi ndụ dị ka ndị Chineke, ma na-atụkwasi kwanụ ihunanya n'elu obioma nye ụmụna. ⁸ O bụrụ na unu enwe ihe ndị a n'uzọ ha jubigakwara oke n'ime unu, mgbe ahụ ha ga-eme ka unu ndị na-adighi amị mkpuru, bụrụ ndị na-amị mkpuru, na ndị bara uru n'ihe unu maara banyere Onyenwe anyị Jisọs Kraịst. ⁹ Ma onye ọbụla na-atụkwasi ighi ihe ndị a n'okwukwe ya nọ n'ọchịchiri. O naghị ahụ ụzọ. O bụkwa onye na-echefu na a sachapula ya mmehie ya, ndị o mere n'oge gara aga.

¹⁰ N'ihị ya ụmụna m, gbalisienụ ike iguzosike n'ọkpụkpọ na nhoputa unu. Nke a ga-eme ka unu hapu iso ngongo maobu daa. ¹¹ N'uzọ dị otu a, a ga-enye unu ohere dị ukwu iji bata n'alaeze ebighi ebi nke Onyenwe anyị na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraịst.

Okwu amuma nke Akwụkwọ nsọ

¹² Aga m na-aga n'ihu na-echetara unu ihe ndị a site n'oge ruo n'oge. O bụ ezie na unu maara na ha na-eguzosikwa ike n'ezikwu ahụ unu natara. ¹³ Ana m agụ ya n'ihe ziri ezi ikpote mmụọ unu na uche unu site n'ichetara unu ihe ndị a

ugbu a m di ndu n'anu ahụ a. ¹⁴ N'ih i na Onyenwe anyi Jisọs Kraist agwala m hoojaa, na m ga-eyipu* ya n'oge na-adighi anya. ¹⁵ Aga m agbalisi ike ihu na mgbe m hapuchara uwa nke a, unu ga na-echeta ihe ndi a mgbe niile.

Eso m jiri anya m hu Jisọs

¹⁶ Ihe niile anyi na-akoro unu abughi akuko ifo mmadu koro site n'amamihe ya. N'ih i na anyi kowaara unu ihe banyere ike Onyenwe anyi Jisọs Kraist na obibia o ga-abia ozọ. O bu anya anyi abuo ka anyi ji hu ebube nke ibu eze ya. ¹⁷ N'ih i na o natara nsopuru na ebube site n'aka Chineke bu Nna mgbe olu ahụ si n'ebube ahụ di ukwu daa si, "Onye a bu Okpara m, onye m huru n'anya, onye ihe ya di m ezi mma."† ¹⁸ Anyi onwe anyi nuru olu ahụ si n'eluigwe daa mgbe anyi so ya nodu n'elu ugwu nsọ ahụ.

¹⁹ Anyi nwaputara na okwu ndi amuma ahụ bu ihe mezuru emezu. Unu onwe unu kwesikwara ilezi anya n'okwu ndi ahụ, dika a ga-asị na ha bu ihè na-enwu n'ebe ochichiri gbara nke na-adi ruo mgbe chi boro, mgbe e mere ka kpakpando otutu walie n'obi unu. ²⁰ Nke ka nke, ghotanu na okwu amuma obula di n'akwukwo nsọ abughi nke e dere dika akonuche mmadu si di. ²¹ N'ih i na o nweghi okwu amuma obula nke e cheputara di ka ochicho obi mmadu si di, kama mgbe ndi mmadu kwuru okwu n'aha Chineke, o bu Mmuo Nso duru ha.

2

Ila n'iyi nke ndi ozizi ugha

¹ Ma na mgbe ochie ahụ kwa, e nwere otutu ndi amuma ugha n'etiti ha, dika a ga-esi nwee ndi ozizi ugha n'etiti unu. Ndi a ga-esite na nzuzo na-ewebata ozizi ojoo nke na-eweta ila n'iyi, ha ga-agonari o buladi onye kachasi ihe niile, bu Onyenwe, onye gbaputara ha. Ha na-eweta ila n'iyi na mberede, na-atukwasị onwe ha n'isi. ² Ya mere, otutu mmadu ga-esoro ndu ruru aru ha na-ebi, n'ih i ha ga-ekwutokwa uzọ nke eziokwu ahụ. ³ N'anya ukwu ha, ndi nkuzi ugha ndi a ga-eji okwu nrafu rigbuo unu n'uru. Site na mgbe ochie, onye ga-ekpe ha ikpe di njikere. Onye ga-ala ha n'iyi anaghi arahu ura.

⁴ O buru na Chineke ahapughi ndi mmuo ozi ahụ mgbe ha mehiere, kama o weere ha kpochie n'ime ala mmuo,* ebe e kere ha agbu na-eche ubochi ikpe ahụ. ⁵ O burukwa na o mereghi ndi uwa nke mbu ebere mgbe o mere ka uju mmiri

* **1:14** 1:14 Maobu, a ga m anwu † **1:17** 1:17 Mat 17:5; Mak 9:7; Luk 9:35

* **2:4** 2:4 Maobu, olulu ochichiri ma o bukwanu, Tataros n'asusu Griik

bjākwasị ndị bi na ya na-amaghị Chineke, kama ọ zọpụtara naanị Noa bụ onye kwusara ezi omume na mmadụ asaa ndị ọzọ. ⁶ Ọ buru na ọ mara obodo Sodom na Gomora ikpe site n'iwere oku rechapu ha, mee ha ihe imaatu banyere ihe gaje ibiakwasị ndị na-amaghị Chineke; ⁷ ọ burukwa na ọ naputara Lot bụ onye ezi omume, onye ndu ojo nke ndi na-emebi iwu wutere ⁸ (n'ihu na nwoke ezi omume ahụ nke na-ebi n'etiti ha ubochi niile, ehie na abali, bụ onye eji oru mmebi iwu niile ọ na-anu, na nke o ji anya ya na-ahu, mekpaa mkpuruobi ezi omume ya ahụ). ⁹ Ọ buru na ọ di otu a, Onyenwe anyi maara otu o si anaputa ndi na-asopuru Chineke site n'onwunwa niile gbara ha gburugburu. Ọ makwaara edebe ndi ajo omume n'ahuhu, tutu ruo ubochi ikpe ahụ.

Ahuhu nke na-abia

¹⁰ Nke a bu eziokwu banyere ndi ahụ na-agbaso ochicho emeruru emeru nke anu ahụ mmehie ha, na-eledakwa ike ochichi anya. Ndi nwere anya ike ma juputakwa na mpako. Ndi ahụ ujo na-adighi atu ikwuto ọ buladi mmuo ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. ¹¹ Lee, ọ bu ezie na ndi mmuo ozi kariri ha n'idi ike, nweekwa ume karia, ma ha anaghi e kpegide ha ikpe nkwojo n'ihu Onyenwe anyi. ¹² Lee ka ha si na-ekwulu ihe ndi ha aghotaghi. Ha di ka umu anu ohia, ndi nzuzu na-eme naanị ihe obula ha kpebiri n'obi ha. Ndi a muru naanị maka ijide ha ma bibiekwah. A ga-egbu ha otu e si egbu umu anu ohia ndi a.

¹³ A ga-eji ntaramahuhu kwughachi ha ugwo ihe ojo ha mere. Ihe na-atọ ha utọ bu ikpo oriri na onunu n'etiti ehie. Ha bu ihe ihere, burukwa ndi na-ewetara unu ntupo ma ọ buru na ha na-eso unu na-erikota oriri. ¹⁴ Anya ha juputara n'aguu ikwa iko, mmehie adighi ejukwa ha afọ. Ha na-arafu ndi okwukwe ha na-esighi ike. Ha bukwa ndi a maara aha ha n'ihu oke ochicho. N'ezie ha bu umu a buru onu. ¹⁵ Ha esitela n'ezie uzọ ahụ jehie, soro omume Belam nwa Beoa, onye huru ugwo oru nke ajo omume n'anya. ¹⁶ Ma a baara ya mba maka ajo omume ya, mgbe e mere ka inyinya ibu ya jiri olu mmadụ gwa ya okwu; gbochie oru onyeisi na-adighi mma nke onye amuma ahụ chorọ iru.

¹⁷ Ndi a dikwa ka iyi tara ata nke mmiri obula na-adighi n'ime ya. Ha dikwa ka igwe ojii nke oke ifufe na-efesasi, nke na-adighi ezo mmiri obula. Ndi a kwadobere ebe kachasi igba ochichiri. ¹⁸ Ha na-eji okwu efu na-enweghi isi, na aguu ihe ojo nke na-agu anu ahụ ha, na-arafu ndi sitere

n'etiti ndị na-ebi ndụ ojọọ na-ekewapụ onwe ha. ¹⁹ Ha na-ekwe ha nkwa inwere onwe ha, ma ha onwe ha bụ ohu nye ihe rere ure, n'ihị na mmadụ bụ ohu nye ihe ọbụla na-achị achị n'ime ya. ²⁰ Mgbe ha sitere n'ihe niile emeruru emeru nke ụwa gbapụ, site na mmazu nke Onyenwe anyị, na Onye nzọpụta anyị Jisọs Kraist, buru ndị atuhiri na mmehie ọzọ, burukwa ndị e meriri, ha ga-abu ndị ọnọdu ha ga-ajọ njo karija ka ọ di na mbu. ²¹ O gaara akara ha mma ma ọ buru na ha amataghi ụzọ ezi omume, karija na ha matara ya, mesia gbakuta iwu ahụ di nsọ nyere ha azu. ²² Ilu ndi a bu eziokwu banyere ha si, "Nkita laghachiri ọzọ n'ihe o gboro,"† ya na, "Nne ezi a sachara ahụ laghachiri ọzọ ituru onwe ya n'apiti."

3

Ubochi nke Onyenwe anyi

¹ Ndi enyi m, nke a bu akwukwo nke abuo m na-edetara unu. N'ime ha abuo, ihe m mere bu ichetara unu ihe ndi ahụ niile unu maara na itute uche unu banyere echiche zuruoke. ² Achoro m ka unu cheta okwu ndi amuma di nsọ kwuru mgbe ochie na iwu nke Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi nyere site na ndi ozi ya.

³ Na mbu, unu ga-amata nke a, na n'oge ikpeazu, ndi na-akwa emo ga-aputa, site n'ikwa emo gbaso agu ihe ojoo niile nke ahụ ahụ ha choro ⁴ na-asi, "O kwere unu nkwa na o ga-abia, gini mere na o biabeghi? Kemgbe nna nna anyi ha nwuru, ihe niile ka di otu ha di na mbu, site n'okike uwa." ⁵ Ha kpachaara anya chefu na site n'ogologo oge gara aga, e sitere n'okwu onu Chineke kee eluigwe ma meekwa ka uwa diri site na mmiri nke gbara uwa gburugburu. ⁶ O bukwa site na mmiri ndi a ka e ji bibie ma laa n'iyi uwa nke di n'oge ahụ. ⁷ O bukwa otu okwu ahụ ka e ji nye iwu ka e chebe eluigwe na uwa tutu ruo ubochi ahụ, mgbe a ga-eji oku laa ha n'iyi n'ubochi ahụ a ga-ekpe ndi niile na-amaghi Chineke ikpe, laakwa ha n'iyi.

⁸ Ndi enyi m, unu echefula otu okwu a, n'anya Chineke, otu ubochi dika puku afo, puku afo dikwa ka otu ubochi. ⁹ Onyenwe anyi anaghi anọ odu n'imezu nkwa ya, dika ndi ufodu n'ahuta ya na o bu ino odu. Kama o nwere ntachiobi n'ebe unu no, n'ihị na o choghi ka onye obula laa n'iyi, kama o choro ka onye obula biaruo na ncheghari.

¹⁰ Ma ubochi Onyenwe anyi ga-abia dika onye ohi. N'ubochi ahụ, eluigwe ga-eji oke uzu gafee. Ihe niile di

n'eluigwe ga-agba oku, laa n'iyi. Uwa na oru niile a ruru n'ime ya ga-erepiakwa oku n'otu ntabi anya.

¹¹ Ebe o bu na ihe niile gbara anyi gburugburu ga-esi otu a laa n'iyi, udi ndi di aana ka unu kwesiri ibu? Unu kwesiri i na-ebi ndu di nsọ na nke isopuru Chineke, ¹² dika unu na-ele anya obibia ubochi nke Chineke, na-echesikwa ya ike ka o bia ngwangwa. N'ih na o bu ubochi a ga-amanye eluigwe niile oku, mee ka ihe niile di na ya gbaze buru ihe na-agaghi adikwa. ¹³ Ma anyi na-ele anya mmezu nkwa ahụ o kwere, nkwa inye anyi eluigwe oheru na uwa oheru ebe ezi omume naani ga-adi.

¹⁴ Bikonu ndi m huru n'anya, mgbe unu no na-ele anya ihe ndi a, jisienu ike hu na aka unu di ocha, ndi na-enweghi ita uta na ndi ha na ya di n'udo. ¹⁵ Chetakwanu na ntachiobi Onyenwe anyi putara nzoputa, dika ezi nwanna anyi Pol jiri amamihe Chineke nyere ya deere unu ihe banyere ya. ¹⁶ O na-ele otu ihe ahụ n'akwukwo ozi ya niile, na-ekwu ihe banyere ihe ndi a n'ime ha. E nwere ufodu ihe o kwuru nke siri ike ighota nke ndi nzuzu na ndi na-amaghi ihe na-akwa dika ha si cheputa n'obi ha. Ha asughariala ihe o dere dika ha na-emekwa mpaghara akwukwo nsọ ufodu, si otu a wetara onwe ha ila n'iyi.

¹⁷ Ya mere, ezi ndi enyi m, ebe unu matara nke a, noronu na nche ka a ghara isite na njehie ndi na-emebi iwu duhie unu, ime ka unu si n'onodu unu daa. ¹⁸ Burunu ndi na-eto eto n'ime amara. Burukwanu ndi na-aga n'ihu imuta ihe banyere Onyenwe anyi na Onye nzoputa anyi Jisos Kraist nke oma.

Ka otuto diri ya ugbo a na mgbe niile ebighi ebi. Amen.

1 Jọn

Okwu nke ndu

¹ Ihe anyị na-edere unu banyere ya bụ ihe ahụ na-adịrị site na mmalite, nke anyị nūrụ, nke anyị jikwa anya anyị hụ, nke anyị lekwasiri anya, na nke aka anyị metūrū. Anyị na-ekwu ihe banyere Okwu nke ndu ahụ. ² Ndu ahụ pụtara ihe. Anyị ahụla ya ma gbaakwa ama banyere ya. Ya mere, ihe anyị na-ekwu okwu ya, na ihe anyị na-akorọ unu bụ banyere ndu ebighi ebi ahụ nke ya na Nna nọ na mbụ; nke e mere ka ọ pụta ihè nye anyị. ³ Anyị na-ekwusara unu ihe anyị hūrū na nke anyị nūrū, ka unu soro anyị nwee nnwekọ. N'ezie nnwekọ anyị bụ nke anyị na Nna na nke Okpara ya bụ Jisọs Kraịst, na-enwekọ. ⁴ Anyị na-edere unu ihe ndị a n'ihu ime ka ọñụ anyị zuo oke.

Ìhè na Ọchịchiri

⁵ Nke a bụ ozi ahụ anyị nūrū site n'aka ya, nke anyị na-ekwusakwara unu. Chineke bụ ihè, ọchịchiri ọbụla adighikwa n'ime ya. ⁶ Ya mere ọ burū na anyị asị na anyị na ya nọ n'ezie nnwekọ ma na-ebi n'ime ọchịchiri, ọ bụ okwu ugha ka anyị na-ekwu. Eziokwu ahụ adighikwa n'ime anyị. ⁷ Ma ọ burū na anyị na-ebi ndu anyị n'ihè, dị ka ya onwe ya si nọọ n'ihè, mgbe ahụ anyị na ibe anyị na-enwe ezi nnwekọ. Ọbara Jisọs bụ Okpara ya na-asachapụkwa anyị mmehie anyị niile.

⁸ Ma ọ burū na anyị asị na anyị adighi eme mmehie, anyị na-eduhie onwe anyị, na-ajụkwa inabata eziokwu ahụ n'ime anyị. ⁹ Ma ọ burū na anyị ekwupụta mmehie anyị, onye ahụ kwesiri ntụkwasị obi na onye ezi omume, ọ ga-agbaghara anyị mmehie anyị niile, sachapụkwa anyị site n'ajọ omume anyị niile. ¹⁰ Ọ burū na anyị asị na anyị emeghi mmehie ọbụla, anyị na-akpọ ya onye na-ekwu okwu ugha, okwu ya enwekwaghị ọñodụ n'ime anyị.

2

¹ Ezi ụmuntakiri m, ana m edere unu ihe ndị a ka unu ghara imehie. Ma ọ burū na onye ọbụla emehie, anyị nwere onye na-ekwuchite ọñụ anyị n'ihu Nna ahụ. Ọ bụ Jisọs Kraịst, Onye ezi omume ahụ. ² Ọ bụ onye jiri onwe ya chọọ aja n'ihu ikpuchiri anyị mmehie anyị, ma ọ bughị naani n'ihu mmehie anyị, ọ bụkwa n'ihu mmehie ụwa niile.

Ịhunanya na Ịkpọ asị

³ Otu a ka anyị si amata na anyị maara onye ọ bụ, ma ọ bụrụ na anyị erube isi nye iwu ya niile. ⁴ Onye ahụ na-ekwu si, “Amaara m ya,” ma ọ dighị eme ihe o nyere n’iwu bụ onye okwu ụgha, eziokwu ahụ adighịkwa n’ime ya. ⁵ Ma ọ bụrụ na onye ọbụla na-erube isi n’okwu ya, n’ezie, ihunanya Chineke bụ ihe emere ka o zuo oke n’ime ya. Ọ bụ otu a ka anyị si amata na anyị nọ n’ime ya. ⁶ Onye ọbụla na-ekwu na ya bi n’ime ya kwesiri ibi ndụ dika ya.

⁷ Ndị enyi m hụrụ n’anya, anaghị m edere unu ihe gbasara iwu ọhụrụ, kama ọ bụ otu iwu ochie ahụ, nke na-adị site na mbụ. Iwu ochie a bụ nke e ziri unu ozi banyere ya. ⁸ Ma otu ọ dị, ana m edere unu iwu ọhụrụ, nke bụ eziokwu n’ime ya na n’ime unu. N’ihi na ọchịchiri na-agafe, ezi ihè ebidola ichawaputa.

⁹ Onye ọbụla na-asị na ya nọ n’ihè ma na-akpọ nwanna ya asị, na-anọ n’ọchịchiri ruo ugbo a. ¹⁰ Onye ọbụla na-ahụ nwanna ya n’anya na-ebi n’ime ihe ahụ ọ dīkwaghị ihè dī n’ime onye dī otu a bụ nke ga-eme ya ka ọ sụọ ngongọ. ¹¹ Ma onye ọbụla na-akpọ nwanna ya asị nọ n’ọchịchiri, na-ejegharikwa n’ime ọchịchiri; ọ maghị ebe ọ na-aga n’ihi na ọchịchiri ahụ emeela ka o kpuo isi.

Ihe mere e jiri dee ihe ndị a

¹² Ana m edere unu ihe ndị a ụmuntakiri m
n’ihi na a gbagharala unu mmehie niile site n’aha ya.

¹³ Ana m edere unu ndị bụ nna ihe ndị a,
n’ihi na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ.
Ana m edere unu ụmụ okorobia,
n’ihi na unu emerielala ajọ onye ahụ.

¹⁴ Ana m edere unu ụmuntakiri,
n’ihi na unu maara nna ahụ.
Ana m edere unu ndị nna,
n’ihi na unu maara onye ahụ na-adị site na mbụ.
Ana m edere unu ụmụ okorobia,
n’ihi na unu siri ike,
okwu Chineke na-ebikwa n’ime unu,
unu emeriekwala ajọ onye ahụ.

Unu ahụla ụwa n’anya

¹⁵ Kwusịnu ihu ụwa n’anya, ya na ihe niile dī n’ụwa. Ọ bụrụ na onye ọbụla ahụ ụwa n’anya ihunanya nke Nna adighị n’ime ya. ¹⁶ N’ihi na ihe niile dī n’ụwa, ihe ndị ahụ niile anụ ahụ anyị, na anya anyị na-achọ, ya na inya isi mmadụ banyere ihe ọ bụ na ihe o nwere, esiteghị n’ebe Nna nọ, kama ha sitere n’ụwa. ¹⁷ Ụwa na ọchịchọ ojọ

ya niile na-agafe agafe, ma onye ahụ na-eme uche Chineke ga-adị ndụ ruo mgbe ebighị ebi.

Onye iro Kraịst

¹⁸ Ụmụ m, nke a bụ oge awa nke ikpeazụ. Dịka unu nụrụ na otu onye na-emegide Kraịst na-abịa, ọ buladi ugbo a, otutu ndi na-emegide Kraịst abiala. Otu a ka anyi si amata na ọ bụ oge awa nke ikpeazụ. ¹⁹ Ha si n'etiti anyi puo, ma ha abughị ndi nke anyi n'ezie. N'ihina a si na anyi na ha bụ otu, ha gaara aga n'ihu soro anyi nọdu. Ma opupu ha puru na-egosi na ọ dighi onye n'ime ha sonyere anyi.

²⁰ Ma unu nwere otite mmanu sitere n'Onye Nso ahụ, unu niile matakwarara ihe niile. ²¹ Ya mere, anaghị m edegara unu akwukwo a dika ndi na-amaghị eziokwu kama n'ihina unu maara ya na n'ihina ọ dighi okwu ugha obula nasesi n'eziokwu ahụ aputa. ²² Onye bụ onye okwu ugha? Ọ bụ onye ahụ na-asị na Jisọs abughị Kraịst ahụ. Onye di otu a bụ onye na-emegide Kraịst, n'ihina ọ nabataghị Nna ahụ na Okpara ya. ²³ Onye obula juru Okpara ahụ enwekwaghị Nna ahụ; ma onye obula nabatara Okpara ahụ nwekwara Nna ahụ.

²⁴ Hunu na ihe unu nuru site na mmalite na-anogide n'ime unu. Ọ buru na ihe unu nuru na mbido ebiri n'ime unu, unu ga-anogide n'ime Okpara ahụ na n'ime Nna ahụ. ²⁵ Ihe o kwere anyi na nkwa bụ nke a, ndu ebighi ebi.

²⁶ Ana m edere unu ihe ndi a banyere ndi ahụ na-agbalị iduhie unu. ²⁷ Ma unu onwe unu, otite mmanu ahụ unu natara n'aka ya na-anogide n'ime unu, n'ihina nke a, onye ozizi ozọ adighi unu mkpa. Dika otite mmanu ya na-ezi unu ihe banyere ihe niile, burukwa eziokwu, ọ bughị okwu ugha. Ya mere, dika o zikwara unu, na-anogidenu n'ime ya.

Umụ Chineke

²⁸ Ugbo a umuntakiri m, nogidesienu ike n'ime ya, ka ọ ga-abu mgbe e mere ka ọ puta ihè, anyi ga-abu ndi obi siri ike, ndi ihere na-agaghị eme, n'ihu ya mgbe ọ biara.

²⁹ Ọ buru na unu matara na ọ bụ onye ezi omume, unu maara na onye obula nke na-eme ihe ziri ezi bụ onye a muru site na ya.

3

Ibi ndu di ka umu Kraịst

¹ Lee udi oke ihunanya nke Nna ahụ nwere n'ebe anyi no, na-aga akpo anyi umu Chineke. N'ezie, nke a bụ ihe anyi bu. Ihe mere na uwa amaghị anyi bu n'ihina ọ maghi

ya. ² Ndi hụrụ n'anya, ugbo a anyị aburula umu Chineke. O bu ezie na anyị enweghi ike ighota ihe onodu anyị ga-abu n'oge di n'ihu, ma anyị maara nke oma na mgbe a ga-eme ka o puta ihè, a ga-emekwa ka anyị buru ndi yiri ya, n'ihina anyị ga-ahụ ya dika o di. ³ Onye obula nwere olileanya di otu a kwesiri idebe onwe ya ocha, di ka ya onwe ya di ocha.

⁴ Onye obula na-eme mmehie na-emebi iwu. N'ezie mmehie bu mmebi iwu. ⁵ Unu maara na e mere ka o puta ihè iwepu mmehie. O dikwaghi mmehie obula di n'ime ya. ⁶ Onye obula na-anogide n'ime ya adighi ebi ndu ime mmehie, onye obula nke na-ebi ndu mmehie ahubeghi ya anya mgbe obula, o matabekwaghi ya.

⁷ Ezigbo umu m, unu ekwela ka onye obula duhie unu, onye obula na-eme ezi ihe bu onye ezi omume di ka ya onwe ya bu onye ezi omume. ⁸ Onye obula na-eme mmehie bu nwa ekwensu, n'ihina ekwensu bu onye mmehie site na mmalite. Ihe mere Okpara Chineke jiri puta ihè bu ka o laa oru niile nke ekwensu n'iyi. ⁹ Onye a muru site na Chineke adighi anogide na-eme mmehie, n'ihina mkpuru Chineke na-anogide n'ime ya, ha enweghi ike inogide na-eme mmehie, n'ihina a muru ha site na Chineke. ¹⁰ Otu a ka anyị si amata ndi bu umu Chineke, na ndi bu umu ekwensu: Onye obula na-adighi eme ihe ziri ezi abughi nwa Chineke, otu a ka o dikwa onye na-adighi ahụ umunna ha n'anya.

Hu mmadu ibe gi n'anya

¹¹ N'ihina nke a bu ozi ahụ unu nuru site na mmalite, ka anyị hurita onwe anyị n'anya. ¹² Ka anyị hapu idi ka Ken, onye bu nke ajo onye ahụ, na onye gburu nwanne ya. Gini mere o ji gbuo ya? O bu n'ihina oru ya joro njo, ma nke nwanne ya ziri ezi. ¹³ Ka o gharakwa iju unu anya umunna m, na uwa kporo unu asi. ¹⁴ Anyị matara na anyị esitela n'onwu baa na ndu n'ihina anyị na-ahụ umunna* anyị n'anya. Onye obula na-adighi ahụ ibe ya n'anya na-anogide n'onwu. ¹⁵ Onye obula na-akpo nwanna ya asi bu ogbu mmadu, unu matakwarana na o nweghi onye obula bu ogbu mmadu nwere ndu ebighi ebi n'ime ya.

¹⁶ O bu otu a ka anyị si mata ihe bu ihunanya, na Jisos togboro ndu ya n'ihina anyị. Anyị kwesikwara itogbo ndu anyị n'ihina umunna anyị. ¹⁷ O buru na onye obula nwere akụ nke uwa, ahụ nwanna ya ka o no na mkpa ma o nweghi obi ebere n'ebe o no, olee otu ihunanya Chineke si diri n'ime ya? ¹⁸ Umuntakiri m, ka ihunanya anyị ghara ibu naani

* 3:14 3:14 Maobu, anyi na-ahurita onwe anyi n'anya

n'egbugbere onụ maọbụ nke okwu efu, kama ka ọ bụrụ nke sitere n'eziokwu nakwa n'omume anyị.

¹⁹ Anyị ga-esitekwa na nke a mata na anyị bụ ndị nke eziokwu ahụ ma matakwa otu anyị ga-esi mee ka obi anyị kwenye n'ihu ya. ²⁰ N'ihị na ọ bụrụ na obi anyị amaa anyị ikpe, Chineke dị ukwu karịa obi anyị, ọ mazukwara ihe niile. ²¹ Ndị m hụrụ n'anya, ọ bụrụ na obi anyị amaghị anyị ikpe, anyị nwere nkwa okwu n'ihu Chineke ²² na-anatakwa ya ihe ọbụla anyị rịọrọ n'ihị na anyị na-erube isi n'iwu ya, na-emekwa ihe na-atọ ya uto. ²³ Nke a bụkwa iwu ya: ka anyị kwere n'aha Okpara ya Jisọs Kraịst, ya na ihurita ibe anyị n'anya dika o nyere anyị n'iwu. ²⁴ Ndị niile na-erube isi nye iwu ya na-anogidesikwa ike n'ime ya, ya onwe ya na-anogidesikwa ike n'ime ndị ahụ! Otu a ka anyị si mara na ọ na-anogidesike n'ime anyị: Ọ bụ site na Mmuọ nke o nyere anyị.

4

Nwaputa mmuọ niile

¹ Ndị enyi m hụrụ n'anya, unu ekwenyela okwu mmuọ niile, kama nwaleenụ mmuọ niile ahụ i mata ma ha si na Chineke, n'ihị na otutu ndị amuma ugha apuola baa n'ime uwa. ² Otu a ka unu ga-esi mata Mmuọ nke Chineke: Mmuọ ọbụla nke na-ekwuputa na Jisọs Kraịst abiala n'anụ ahụ sitere na Chineke. ³ Ma mmuọ ọbụla nke na-adighi ekwuputa Jisọs esiteghị na Chineke, mmuọ dị otu a bụ nke onye ahụ na-emegide Kraịst nke unu nuru na ọ ga-abia, ma ugbu a ọ biala n'uwa.

⁴ Umuntakiri m, unu bụ ndị sitere na Chineke, unu emerikwala ha n'ihị na onye ahụ nke bi n'ime unu dị ukwu karịa onye ahụ nọ n'ime uwa. ⁵ N'ihị na ndị a si n'ime uwa pụta. Ya mere, ihe ha na-ekwu okwu ya bụ naanị ihe banyere uwa. Uwa na-añakwa ha ntị. ⁶ Anyị sitere na Chineke, onye ọbụla maara Chineke na-ege anyị ntị, ma onye ọbụla na-esiteghị na Chineke anaghị ege anyị ntị. Ọ bụ otu a ka anyị si amata mmuọ eziokwu na mmuọ nke okwu ugha.

Chineke bụ ihunanya

⁷ Ndị m hụrụ n'anya, o kwesiri ka anyị huritaa onwe anyị n'anya, n'ihị na ihunanya na-esi n'ebe Chineke nọ abia. Onye ọbụla nwere ihunanya bụ onye amuru site na Chineke, ọ makwara Chineke. ⁸ Onye na-enweghị ihunanya amaghị Chineke, n'ihị na Chineke bụ ihunanya. ⁹ E siri otu a mee ka ihunanya Chineke n'ebe anyị nọ pụta ihè: Chineke zitere naanị otu Okpara ya n'uwa ka anyị nwee ndu site

na ya. ¹⁰ Nke a bụ ihe a na-akpọ ihunanya, ọ bughị na anyị hụrụ Chineke n'anya kama na ọ hụrụ anyị n'anya ma zite Ọkpara ya dika aja nke juru ya obi maka mmehie niile anyị. ¹¹ Ndi m hụrụ n'anya, ebe ọ bụ na Chineke si otu a hụ anyị n'anya, anyị kwesiri ihurita onwe anyị n'anya. ¹² O nwebeghi mgbe obula anyị ji anya anyị hụ Chineke anya, ma ọ buru na anyị ahụ ibe anyị n'anya, Chineke na-ebi n'ime anyị. A na-emekwa ka ihunanya ya zuo oke n'ime anyị.

¹³ O tinyekwala Mmụọ Nso ya n'ime anyị igosi anyị na o bi n'ime anyị, na anyị bikwa n'ime ya. ¹⁴ Ma anyị onwe anyị ahula ma na-agbakwa ama na Nna ahụ zitere Ọkpara ya ka ọ buru Onye nzoputa nke uwa. ¹⁵ Chineke bi n'ime onye obula nke na-ekwuputa na Jisọs bụ Ọkpara Chineke. Onye di otu a bikwa n'ime Chineke. ¹⁶ Anyị maara ma kwerekwa n'ihunanya Chineke nwere n'ebe anyị nọ.

Chineke bụ ihunanya. Onye ọ bulakwa na-ebi ndu ihunanya na-anogide n'ime Chineke. Chineke n'onwe ya na-ebinyekwara onye di otu a. ¹⁷ N'uzo di otu a, a na-eme ka ihunanya zuo oke n'etiti anyị, ka anyị nwee ike inwe nkwa okwu n'ubochi ikpe ahụ, n'ihi na dika ya onwe ya di, otu a ka anyị onwe anyị dikwa n'uwa nke a. ¹⁸ Ihu egwu adighi n'ebe ihunanya di, kama ihunanya zuruoke na-achupu egwu n'ihi na egwu na ntaramahuhu na-aruko oru, onye obula nke na-atu egwu bu onye na-ezubeghi oke n'ihunanya.

¹⁹ Anyi huru ya n'anya n'ihi na o buru uzo hu anyi n'anya. ²⁰ Onye obula na-asi, "Ahuru m Chineke n'anya," ma nogide na-akpo nwanna ya asi, onye ahụ bu onye ugha. N'ihi na ọ buru na ọ hughị nwanna ya n'anya, bu onye ọ na-ahụ anya kwa ubochi, ọ pughi ihu Chineke n'anya bu onye ọ na-ahubeghi anya. ²¹ Iwu o nyere anyi bu, "Onye obula huru Chineke n'anya aghakwaghi ihu nwanna ya n'anya."

5

Okwukwe n'ime Ọkpara Chineke

¹ Onye obula kweere na Jisọs bụ Kraist bu onye amuru site na Chineke. Onye obula nke hukwara Nna n'anya na-ahukwa Ọkpara ya n'anya. ² O bu otu a ka anyi si amata na anyi huru umu Chineke n'anya, mgbe anyi na-ahụ Chineke n'anya, na-erubekwa isi n'iwu ya niile. ³ Nke a bu ihunanya Chineke, na anyi ga-edebe iwu ya. Iwu ya adighikwa aru. ⁴ N'ihi na onye obula amuru site na Chineke na-emeri uwa. Nke a bukwa mmeri ahụ na-emeri uwa, ọ buladi okwukwe

anyị. ⁵ Onye pụrụ imeri ụwa, ma ọ bughị naanị onye ahụ kweere na Jisọs bụ Ọkpara Chineke?

⁶ Ọ bụ onye ahụ bịaara site na mmiri na ọbara, ya bụ Jisọs Kraịst. O siteghị naanị na mmiri bịa, kama o sitere na mmiri na ọbara. Ọ bụkwa Mmụọ Nsọ na-agba ama maka ya, n'ihị na Mmụọ Nsọ bụ eziokwu. ⁷ N'ihị na ha dị atọ gbara akaebe: ⁸ Mmụọ Nsọ,* na mmiri na ọbara, ha atọ kwekoritara. ⁹ Ọ bụrụ na anyị nabata akaebe nke mmadụ gbara, akaebe nke Chineke gbara dị ukwuu karịa, n'ihị na ọ bụ akaebe Chineke gbara banyere Ọkpara ya. ¹⁰ Onye ọbụla kweere n'Ọkpara Chineke nwere ọgbugba ama a n'obi ya. Ma onye ọbụla na-ekwereghị na Chineke emeela ya ka ọ bụrụ onye ụgha, n'ihị na o kwereghị n'ama ahụ Chineke gbara banyere Ọkpara ya. ¹¹ Ama ahụ bụkwa nke a, na Chineke enyela anyị ndụ ebighị ebi, ndụ a dịkwa n'ime Ọkpara ya. ¹² Onye ọbụla nwere Ọkpara ahụ nwere ndụ ma onye ọbụla na-enweghị Ọkpara Chineke enweghị ndụ.

Ime okwu ka o wee anya

¹³ Ana m edere unu ihe ndị a unu ndị kweere n'aha Ọkpara Chineke, ime ka unu mata na unu nwere ndụ ebighị ebi. ¹⁴ Nkwuwa okwu anyị nwere na ya bụ, na ọ bụrụ na anyị arịọ ihe ọbụla dika ọchịchọ obi ya siri dị, ọ na-anụ olu anyị. ¹⁵ Ọ bụrụkwanụ na anyị matara na ọ na-anụ olu anyị mgbe ọbụla anyị rịrọrọ ya ihe, anyị na-amatakwa na anyị anatala ihe ọbụla anyị rịrọrọ ya.

¹⁶ Ọ bụrụ na onye ọbụla ahụ ka nwanna ya na-eme mmehie nke na-adighị eduba n'ọnwu, ya kpee ekpere, Chineke ga-enyekwa onye ahụ ndụ. Nke a bụ maka ndị ahụ mmehie ha na-abughị nke na-eduba n'ọnwu. E nwere mmehie na-eduba n'ọnwu. Asighị m unu kpee ekpere maka nke ahụ. ¹⁷ Ajo omume niile bụ mmehie, ma ọ dị mmehie nke na-adighị eduba n'ọnwu.

¹⁸ Anyị matara na onye ọbụla amurụ site na Chineke anaghị aga n'ihu na-eme mmehie, kama onye ahụ nke amurụ site na Chineke na-ecekwa ha, ajo onye ahụ adighị emetukwa ha aka. ¹⁹ Anyị maara na anyị bụ ụmụ Chineke, ụwa niile nọkwa n'okpuru ike ajo onye ahụ. ²⁰ Anyị matakwarara na Ọkpara Chineke abiala, nyekwa anyị nghota ka anyị mara ya, onye bụ eziokwu. Anyị nọ n'ime onye ahụ

* 5:8 5:8 N'akwụkwọ ndị ọhụrụ nke Vülget na-agba akaebe n'eluigwe: Nna, Okwu ahụ na Mmụọ Nsọ, ha atọ bụ otu. 8 Ha dịkwa atọ na-agba akaebe n'ụwa: (nke a adighị n'akwụkwọ Griik ọbụla tupu senchuri nke iri na anọ)

bụ eziokwu, ọ bụladi n'ime Ọkpara ya, bụ Jisọs Kraịst. Ya onwe ya bụ ezi Chineke bụrụkwa ndụ ebighị ebi.

²¹ Ụmụ m, wezuganụ onwe unu site n'arụsị niile.

2 Jọn

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara nwanyị ahụ onye Chineke hoputara, na umu ya akwukwo a, bu ndi m huru n'anya n'ime eziokwu. Ọ bughị naani m kama ndi niile maara eziokwu ahụ. ² N'ihie eziokwu ahụ nke di n'ime anyi, nke ga-adigidekwa n'ime anyi ruo mgbe ebighi ebi:

³ Amara, na ebere, na udo nke sitere na Chineke Nna na Jisọs Kraist, bu Okpara Nna ahụ dinyere anyi n'eziokwu n'ihunanya.

Eziokwu na ihunanya

⁴ Apughị m ikọ udi anuri m nwere mgbe m huru na ufodu umu gi na-ebi ndu igbaso eziokwu dika ihe Nna nyere anyi n'iwu. ⁵ Ma ugbo a, ezi nwanyị, o bughị iwu ohuru ka m na-edere gi kama nke ahụ e nyere anyi site na mmalite. Ana m ario ka anyi hurita ibe anyi n'anya. ⁶ Nke a bu ihunanya ahụ: ka anyi na-ejeghari n'irube isi n'iwu ya niile. Dika unu si nu ya site na mmalite, unu ahapukwala ijeghari n'ime ya.

Ndi ozizi ugha

⁷ N'ihie na otutu ndi nduhie apuola baa n'uwa, bu ndi na-adighi ekwenye na Jisọs Kraist bįara n'oyiyi mmadu. Onye obula di otu a bu onye nduhie burukwa onye na-emegide Kraist. ⁸ Lezienu anya, ka unu ghara itufu ugwo oru nke anyi dogburu onwe anyi n'oru maka ya, kama ka unu nata ugwo oru unu n'uju. ⁹ Onye obula na-adighi anogide n'ozizi Kraist, nke na-esite na ya na ewezuga onwe ya, enweghi Chineke. Ma onye obula na-anogide n'ozizi ahụ nwere Nna na Okpara ya. ¹⁰ O buru na onye obula abia izi unu ihe ozọ di iche site n'ozizi a, unu akpobatala ya n'ulo unu, maobu nabatakwa ya. ¹¹ N'ihie na onye nabatara ya ga-eso onye di otu a keta oke n'ajo omume ya.

¹² Ọ bụ ezie na enwere m otutu ihe m chorọ idere unu, ma achoghi m iji akwukwo na inki dee ha. Kama, ana m ele anya ibia leta unu ka mu na unu kwukorita okwu ihu n'ihu, ka e sikwa otu a mee ka onu anyi zuo oke.

¹³ Ụmụ nwanne gị nwanyị, bụ onye a họpụtara, na-ekele unu.

3 Jọn

¹ Ọ bụ okenye ahụ,

Na-edegara Gaios, onye ahurū n'anya akwukwo a, bụ onye m hurū n'anya n'eziokwu.

² Onye m hurū n'anya, ekpere m bụ na ahụ ga-esi gi ike, ka ihe na-agara gi nke oma, dika o na-agara mkpuruobi gi nke oma. ³ Anuriri m onu nke ukwu, mgbe ufodu umunna biara gbaa ama banyere ikwesi ntukwasị obi gi nye eziokwu, na otu i si nogide na-agbaso eziokwu ahụ. ⁴ O nweghi ihe nanye m onu karia inu na umu m na-agbaso eziokwu.

Gaios ruziri oru ya

⁵ Onye m hurū n'anya, i kwesiri ntukwasị obi n'ihe obula nke i na-emere umunna, o bu ezie na ha bu obia nye gi. ⁶ Ha akolara nzuko banyere ihunanya gi. Biko, mgbe ha na-apu, nyekwara ha aka n'ije ha n'uzo ga-enye Chineke otuto. ⁷ O bu n'ihia aha* ahụ ka ha biliri ije, na-anaraghi enyemaka obula site n'aka ndi na-ekweghi ekwe. ⁸ Nke a mere o ji kwesi ekwesi na anyi ga-elekota ndi di otu a anya ka anyi buru ndi so ha na-ejikota aka n'otu n'oru eziokwu ahụ.

Esokwala nzọ ukwu Diotrefis

⁹ Edere m akwukwo ozi zigara nzuko ahụ, ma Diotrefis onye o na-atọ uto ibu onye mbu, anabataghi anyi nke oma. ¹⁰ Ya mere, o buru na m abia, aga m eme ka ihe niile o na-eme na otutu ihe niile o na-ekwu megide anyi puta ihè. O bughu naani na afo ejughi ya n'ihia ihe ndi a niile, o juru inabata ndi umunna, ma na-egbochi ndi ozo choro inabata ha ka ha ghara ime otu ahụ. O na-achupukwa ha site n'ulo nzuko.

¹¹ Onye m hurū n'anya, enomila ihe di njo kama nomie ihe di mma. Onye obula na-eme ezi ihe na-egosi na o si na Chineke. Onye o bulakwa na-eme ajo ihe ahubeghi Chineke anya. ¹² Onye obula na-agba ezi ama banyere Dimitrios o buladi eziokwu ahụ n'onwe ya. Anyi na-ekwukwa ezi ihe banyere ya. I makwara na o bu ezi ama ka anyi na-agba.

* 1:7 1:7 Aha a na-ekwu banyere ya bu Kraist.

¹³ Enwere m ọtụtụ ihe m chọrọ idere gị n'akwụkwọ, ma achọghị m iji mkpisi odee na inki dee ha. ¹⁴ Ọ bụ olileanya m ibịa ihu gị n'oge na-adighị anya. Mgbe ahụ anyị ga-anọdu ala kwuo ihe niile n'ihu n'ihu.

¹⁵ Ka udo dịrị gị.

Ndị enyi niile nọ n'ebe a na-ekele gị. Kelekwa ndị enyi niile nọ n'ebe ahụ n'aha n'aha.

Jud

¹ Jud, odibo Jisọs Kraịst, na nwanne Jemis,

Na-edegara ndi niile a kpọrọ, ndi ahuru n'anya n'ime Chineke, bu Nna, na ndi nokwa n'okpuru nchebe Jisọs Kraịst akwukwo ozi a:

² Ka ebere na udo na ihunanya bara unu uba.

Mmehie na ila n'iyi nke ndi ajo omume

³ Ndi m huru n'anya, ebe o na-anu m oku n'obi idere unu akwukwo banyere nzoputa ahụ anyi nwekorọ n'otu, ma ahuru m mkpa o di idere unu akwukwo a, irio unu ka unu guzosie ike buo agha ichebe okwukwe ahụ, nke e nyefere ndi nsọ n'aka idebe. ⁴ N'ihia na ufodu mmadu, bu ndi e dere ihe banyere omuma ikpe diri ha, siteri n'oge gara aga, ezobatala n'etiti unu. Ha bu ndi na-adighi asopuru Chineke, ndi na-agbanwe amara Chineke anyi, mee ya ka o buru ohere ha nwere ibi ndu ikwa iko, na nke igonari Jisọs Kraịst, onye naani ya bu Onye kachasi ihe niile elu na Onyenwe.

⁵ O bu ezie na unu maa ihe ndi a niile, ma achoro m ichetara unu otu Onyenwe anyi si zoputa ndi ya site n'ala Ijipt, ma mesia laa ndi niile na-ekweghi ekwe n'iyi. ⁶ Ndi mmuo ozi nupuru isi, ndi na-anogideghi n'onodu e nyere ha, kama ha si n'ebe obibi ha gbapu. O jirila igwe kee ha agbu ebighi ebi, debe ha n'ochichiri n'ime ala, ebe ha ga-anọ ruo ubochi ikpe ahụ di egwu. ⁷ Otu a kwa, Sodom na Gomora na obodo niile gbara ha gburugburu, bu ndi nyefere onwe ha na ndu ikwa iko nakwa omume ibi ndu ojoo di iche iche nke anu ahụ, bu ihe ido aka na nti nye ndi mmadu site n'ahuhu ha tara n'ihia mmehie n'ime oku ebighi ebi.

⁸ N'uzo di otu a kwa, ndi a na-emeru anu ahụ ha n'iro nro ha, na-ajukwa ike ochichi niile, ma na-ekwulukwa ndi ahụ juputara n'ebube nke anya na-adighi ahụ. ⁹ Ma Maikel onyeisi ndi mmuo ozi, mgbe o guzogidere ekwensu naruritakwa uka banyere ozu Mosis, ya onwe ya enweghi anya ike ima ya ikpe n'ihia okwu nkwalu, kama o siri, "Ka Onyenwe anyi baara gi mba." ¹⁰ Ma ndi a na-ekwulu ihe

niile ọbụla ha na-aghọtaghị. Dịka ụmụ anụmanụ a na-azughị azụ, ha na-eme ihe ọbụla dị ha mma n'anya si otu a na-ala onwe ha n'iyi.

¹¹ Ahụhụ ga-adiri ha, n'ihị na ha soro nzọ ụkwụ Ken, nyefee onwe ha na ndahie Belam n'ihị ihe nrite n'uru, ma laa n'iyi na nnupu isi Kora.

¹² Ndi a bụ ihe ntupọ n'etiti unu n'oge mmemme oriri ihunanya unu, ha na-eso unu na-eriko nri na-atughị egwu ọbụla. Ha bụ ndi na-elekota naani onwe ha. Ha di ka igwe ojii nke na-adighi ezo mmiri, nke ifufe na-ebughari. Ha bụ osisi a na-ahụ n'oge okochi nke na-adighi amị mkpuru, nke e si na mgborogwu ya hoputa, nke nwuru anwu ugboro abuo.* ¹³ Ha bụ ebili mmiri na-amaghari n'osimiri, nke na-asoputa ihere ha di ka ufufu, kpakpando na-awaghari awaghari, bụ ndi nke a kwadooro ebe kachasi igba ochichiri ruo ebighi ebi.

¹⁴ O bụ n'ihị ihe ndi a ka Enok, onye bụ agburu nke asaa site n'Adam buru n'amuma banyere ha si, "Lee! Onyenwe anyi na-abia, ya na puku kwuru puku ndi nsọ ya. ¹⁵ O na-abia ikpe mmadu niile ikpe, na itu ha niile mmehie ajo omume niile ha n'anya, bụ nke ha mere n'uzo na-ezighi ezi. Tinyere okwu ojojo niile nke ndi mmehie ndi na-adighi asopuru Chineke kwuru megide ya." ¹⁶ Ndi a bụ ndi na-atamu ntamu oge niile, ndi o nweghi ihe ọbụla na-adi ha mma. Ndi na-agbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahụ ha chorọ. Ha na-anya isi banyere onwe ha, na-aja ndi ozo mma; ka ha nwee ike nweta ihe ha na-achọ n'aka ha.

Ido aka na nti na ndumodu

¹⁷ Ma unu, ndi m huru n'anya, chetanu ihe ndi ozi Onyenwe anyi Jisọs Kraist kwuru na ha ga-emezu. ¹⁸ N'ihị na ha siri unu, "N'ogwugwu oge ahụ, ndi na-eji ihe niile na-emere ihe ochi ga-adi. Ndi na-agbaso agu ihe ojojo niile nke anu ahụ ha chorọ. ¹⁹ O bụ ndi anu ahụ ha na-achi, ndi na-enweghi Mmuo Nso n'ime ha, bụ ndi na-eweta nkewa n'etiti unu."

²⁰ Ma unu, ndi m huru n'anya, nogidenu na-ewuli onwe unu elu na ntọala okwukwe unu dikarisiri nsọ. Na-ekpekwanu ekpere n'ime Mmuo Nso. ²¹ Doonu onwe unu n'okpuru ihunanya Chineke, di ka unu na-echere ebere Onyenwe anyi Jisọs Kraist nke na-eduba na ndu ebighi ebi.

²² Gosinu ufodu ndi na-enwe obi abuo ebere. ²³ Zopotanu ndi ozo site n'iguputa ha n'oku. N'ebe ndi ozo no gosinu ha obi ebere, kama jirinu itu egwu mee nke a, kponu o buladi uwe nke anu ahụ mmehie meruru asi.

* **1:12** 1:12 Maobu, ha nwuru anwu n'ezie

Ekpere ito Chineke

²⁴ Ugbu a, nye onye ahụ puru ichebe unu, ka unu ghara ida, onye puru ikpobata unu n'ihu ya di ebube n'onodu enweghi ntupo obula n'oke onu ²⁵ ka otuto, na idi ukwuu, na ike, na ikike ochichi; diri Onye naani ya bu Chineke, Onye nzoputa anyi, site na Jisos Kraist Onyenwe anyi, tupu n'ogbo niile ebido, ka o diri ya ugbu a, na mgbe niile ebighi ebi. Amen.

Mkpughe

Ihe e dere n'akwukwo a

¹ Mkpughe banyere Jisosh Kraist, nke Chineke nyere ya igosi ndi ohu ya, ime ka ha mata ihe ndi ahụ na-aga ime n'oge na-adighi anya. O mere ka amata nke a site na izite mmuo ozi ya ka o biakwute ohu ya Jon, ² onye a gbara ama banyere ihe niile o huru, okwu Chineke, na ogbugba ama Jisosh Kraist. ³ Ngozi na-adiri onye ahụ na-aguputa okwu ndi a di n'amuma a. Ngozi na-adikwara ndi na-anu ya, ma nabata ihe e dere n'ime ya n'obi ha. N'ihi na oge mmezu ha di nso.

Ekele na otuto

⁴ O bu m Jon na-edede akwukwo a,

Na-edere ya nzuko asaa di na mpaghara Eshia:

Ka amara na udo nke sitere na Onye ahụ na-adị, Onye ahụ dikwaari, na Onye ahụ na-aga ibia diri unu, sitekwa n'ebe Mmuo asaa* ahụ na-eguzo n'ihu ocheeze ya, ⁵ sitekwa n'aka Jisosh Kraist, onye bu onyeama kwesiri ntukwasị obi, na onye mbu sitere na ndi nwuru anwu bilie, nakwa onye na-achi ndi eze niile nke uwa.

Nye onye ahụ huru anyi n'anya ma meekwa ka anyi site n'obara ya nwere onwe anyi puo na mmehie. ⁶ O mere ka anyi buru alaeze, ndi nchujaja nye Nna ya bu Chineke. O bu ya ka otuto niile na ike niile diri ruo mgbe niile ebighi ebi. Amen.

⁷ "Lee, o na-abia ya na igwe ojii.†

Anyanile ga-ahukwa ya,

o buladi ndi ahụ niile mapuru ya ahụ, ha ga-ahụ ya."‡

Mmadu niile no n'awa "ga-erukwa uju n'ihi ya."

Otu a ka o ga-adi! Amen.

⁸ Otu a ka Onyenwe anyi Chineke kwuru, "Abu m Alfa na Omega, onye na-adị, onye ahụ dikwaari, na onye ahụ na-aga ibia, bu onye puru ime ihe niile."

Ohu Jon huru banyere Kraist

* 1:4 1:4 N'akwukwo Nso, asaa di ka onuogugu na-egosiputa izuoke. † 1:7 1:7 Dan 7:13 ‡ 1:7 1:7 Zek 12:10

⁹ Mụ onwe m, Jọn, nwanne unu nwoke, onye unu na ya na-enwekọ ahụhụ na n'alaeze, na ntachiobi nke bụ oke anyị n'ime Jisọs. Anọ m n'ogbe ala ntakiri mmiri gbara gburugburu a na-akpọ Patmọs n'ihị okwu Chineke na-agba ama banyere Kraist. ¹⁰ N'ubochi Onyenwe anyi, anọ m n'ime Mmuọ ma nụ otu oke olu dara ụda di ka opi ike n'azụ m, ¹¹ na-ekwu, **"Dee ihe i na-ahụ ugbu a n'akwukwọ zigara ya nzukọ asaa di n'Efesos na Smyrna na Pegamom na Tiatira na Sardis, na Filadelfia na Laodisia."**

¹² Mgbe m chighariri, lee anya ihu onye na-agwa m okwu, ahuru m ihe idoba orioma asaa e ji olaedo kpuo. ¹³ N'etiti ihe idoba orioma ndi a, ahuru m otu onye yiri nwa nke mmadu, § ka o guzo. O yikwasiri onwe ya uwe mwuda. Ma o nwere ihe okike na-acha olaedo e ji kee gburugburu obi ya. ¹⁴ Isi ya na agiri isi ya na-acha vaa dika ogbo ocha, dika akummiri igwe.* Anya ya abuo yiri ire oku na-enwusi ike. ¹⁵ Ukwu ya abuo di ka bronz a nuchasiri nnoo nke oma hichapukwa ya. Olu okwu ya na-ada di ka uzu mmiri na-achi achi. ¹⁶ O jidere kpakpando asaa n'aka nri ya, mma agha di nko nwere ihu abuo sikwa n'onu ya na-aputa. Ihu ya na-egbu maramara dika anyanwu na-acha n'ike ya niile.

¹⁷ Mgbe m huru ya, adara m n'ala n'ukwu ya dika onye nwuru anwu. Ma o weere aka nri ya metu m n'ahu na-ekwu si, **"Atula egwu. Abu m Mmalite na Ogwugwu. ¹⁸ Abu m onye ahụ na-adị ndụ. Anwuru m anwu, ma lee, ana m adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. O bukwa m ji otughe igodo nke onwu na nke oku ala mmuo.**

¹⁹ **"Ya mere, detuo ihe niile i hurula, ihe di ugbu a na ihe gaje ime na mgbe na adighi anya. ²⁰ Nke a bu ihe omimi nke kpakpando asaa ahụ i huru n'aka nri m, na ihe idoba orioma asaa ndi ahụ putara. Kpakpando asaa ahụ bu ndi mmuo ozi ulo nzuko asaa ahụ. Osi orioma asaa ahụ bu ulo nzuko ndi ahụ n'onwe ha.**

2

Nzukọ di n'Efesos

¹ **"Dee akwukwọ nye mmuo ozi ulo nzuko di n'Efesos, si ya:**

Ihe ndi a bu okwu si n'onu onye ahụ na-ejide kpakpando asaa n'aka ya, ma na-ejeharikwa n'etiti ihe idoba orioma olaedo asaa ndi ahụ.

² Amaara m ihe niile banyere oru gi niile. Ahukwala m irusi oru ike gi na ntachiobi gi. Amaara m na i dighi anagide ndi ajo omume, na i nwaleela ndi ahụ niile na-akpo onwe ha ndi ozi, ma ha abughi ndi ozi n'ezie, choputakwa na ha bu ndi ugha. ³ I jirila ntachiobi nagide nhuju anya n'ih i aha m, ma ike agwughi gi.

⁴ Ma enwere m ihe ndi a megide gi. I hapula ihunanya mbu ahụ i nwere. ⁵ Cheta onodu i si na ya daa. Chegharia, mekwa ihe ndi ahụ i na-eme na mbu. O buru na i meghi otu a, aga m abia wepu ihe idoba oriona gi site n'onodu ya. ⁶ O buladi otu a, o nwere ihe ufodu di mma banyere gi. I kporo oru ojobo nke ndi Nikolaitan asi, dika mu onwe m si kpo ya asi.

⁷ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko. Onye ahụ na-emeri emeri ka m ga-enye ike iri mkpuru sitere n'osisi ndu ahụ nke di na paradais nke Chineke.

Nzuko di na Smyrna

⁸ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Smyrna, si ya:

Ihe ndi a bu okwu ahụ bu Mmalite na Ogwugwu ihe niile. Onye nwuru anwu ma dikwa ndu ozo.

⁹ Amaara m mcpagbu gi niile na ida ogbenye gi. Ma n'ezie, i bu ogaranya. Amaara m ihe banyere nkwuto niile ndi ahụ na-akpo onwe ha ndi juu na-ekwuto gi, ma ha abughi ndi juu, n'ezie ha bu ulo nzuko ekwensu. ¹⁰ Atukwala egwu n'ih ihe ahụ gaje ibiakwasị gi. N'ih i na ekwensu n'onwe ya gaje ime ka a tuba ufodu n'ime ndi gi n'ulo mkporo, ka o jiri ya nwalee gi. A ga-akpagbu unu abali iri. Ma gosi onwe gi onye kwesiri ntukwasị obi, o buladi ruo mgbe onwu ga-abiakwasị gi. Emesia, a ga m enye gi okpueze ahụ, bu ndu.

¹¹ Onye obula nwere nti ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. Onye obula na-emeri emeri, onwu nke ughoro abuo agaghi emekpa ya ahụ.

Nzuko di n'obodo Pegamom

¹² "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di Pegamom, si ya:

Ndị a bụ okwu si n'ọnu onye ahụ ji mma agha ahụ dị nko nke nwere ihu abụọ n'aka ya.

13 Amaara m ebe i bi, bụ obodo ebe ekwensu nwere ocheeze ya. Ma ị na-anogidesi ike n'aha m. Ị juru igonari okwukwe gi n'ime m, o buladi n'oge Antipas onyeama m kwesiri ntukwasị obi, bụ onye e gburu n'obodo unu, ebe ekwensu bi.

14 Ma enwere m ihe ole ma ole megide gi. I nwere ufodu mmadu ebe ahụ, ndi jidesiri nkuzi Belam ike, bụ onye kuziiri Balak ka o raa umu Izrel ura nke mere ka ha mehie, rie ihe a churu n'aja nye arusi, kwaakwa iko.* **15** N'otu aka ahụ, i nwekwara ufodu mmadu ndi jidesiri nkuzi Nikolaitan ike. **16** Ya mere, chegharia! Ma o bughị otu a, aga m abiakwute gi osiiso jiri mma agha di m n'onu buso ha agha.

17 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile. O bu naani onye na-emeri emeri ka m ga-enye ufodu n'ime achicha mana ahụ e zoro ezo. Aga m enyeka onye ahụ ezi nkume ocha ahụ, nke edekwasiri aha oheru n'elu ya, nke onye obula ozo na-agaghi amata, kara onye ahụ natara ya.

Nzuko di n'obodo Tiatira

18 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Tiatira, si ya:

Ndị a bụ okwu sitere n'aka Okpara Chineke, onye anya ya na-enwuba n'ebe niile di ka ire oku. Ukwu ya kwa na-egbu maramara di ka bronz a nuchara nke oma.

19 Amaara m oru gi niile, na ihunanya gi, na okwukwe gi. Amakwaara m ije ozi gi na ntachiobi gi, na-ahukwa na i na-aru oru ugbu a kara ka i mere na mbu.

20 Ma enwere m ihe ndi a megide gi. Ị na-anabata nwanyi ahụ a na-akpo Jezebel, onye na-ekwuputa na ya bụ onye amuma nwanyi[†]nye ya ohere ka o were nkuzi asi na-eduhie ndi ohu m uzo, ka ha kwaa iko, riekwa ihe e ji choro arusi aja. **21** Enyela m ya ohere

* **2:14** 2:14 O bu Belam kuziri Balak uzo o ga-esi rara ndi Izrel nye na nnupu isi megide iwu Chineke nyere ha banyere ife arusi, n'akwukwo Onu 31:15-16, ikwa iko na ilu di maobu nwunye site na mba ozo. Iwu ndi a di n'akwukwo Dit 7:3-11. [†] **2:20** 2:20 Onye amuma nwanyi O bu onye amuma ugha n'ihu na ihe o na-akuzi megidere iwu Chineke.

ka o si na mmehie ya chegharịa, ma ọ juru icheghari site na ndu ikwa iko. ²² Lee, aga m etinye ya n'ute ahuhu, meekwa ka ndi ya na ha na-akwa iko taa ahuhu di ukwu. O bu naani ma ha cheghariri ka ihe ndi a na-agaghi abiakwasị ha. ²³ Ma n'ebe umu ya no, aga m etigbu ha ka ha nwuo. Nzuko niile ga-amata na abu m onye na-enyocha mmuo na mkpuruobi niile. Aga m akwughachikwa onye obula n'ime unu ugwo oru kwesiri oru ya.

²⁴ Ugbu a, ana m agwa unu ndi foduru na Tiatira, unu ndi na-agbasoghi ozizi ya, ndi namutabekwaghi ihe ndi ahụ ekwensu kporo ihe nzuzo di omimi,[†] O nweghi ibu arọ ozọ m ga-ebokwasị unu, ²⁵ ma o bughị, unu jidesienu ihe unu nwere aka ike tutu ruo mgbe m ga-abia.'

²⁶ Ma onye obula na-meri meri, na-anogidekwa na-eme uche m ruo ogwugwu ihe niile, ka m ga-enye ikike n'ebe mba niile no. ²⁷ Onye ahụ, 'ga-eji mkpara igwe chia ha, dika mgbe a kwachara ite aja na mpekele na mpekele.' § Obuladi ka Nna m si nye m ike, ²⁸ a ga-enye onye nke meririnu kpakpando ututu. ²⁹ Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile.

3

Nzuko di n'obodo Sardis

¹ "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Sardis, si ya:

Ndi a bu okwu onye ahụ nwere mmuo asaa nke Chineke na kpakpando asaa.

Amaara m oru gi niile, i nwere aha dika onye di ndu ma i bu onye nwuru anwu. ² Ugbu a, si n'ura bilite. Mee ka ihe ntakiri ahụ foduru na-achọ inwu anwu diri ike. N'ihi na o dighi oru gi m huru di ka ihe zuruoke n'anya Chineke m. ³ Ya mere, cheta ihe ndi ahụ i natara na nke i nuru; rube isi nye ya, cheghariakwa. Ma o buru na i tetaghi, aga m abiakwute gi di ka onye ohi, i gaghi amatakwa oge m ji biakwute gi.

† 2:24 2:24 Ihe nzuzo di omimi E nwere odi iche n'etiti ihe omimi Mmuo Nso na-ekpughe di ka e dere n'akwukwo 1Kọ 2:10, site n'ihe omimi ndi ozọ. Ya mere, o ji di mkpa na mmadu ga-akpachapu anya mgbe obula onye di otu na-achọ imata ufodu ihe omimi, ka o rọ inyeaka mmuo nso. § 2:27 2:27 Abụ 2:9

4 Otu o di, i nwere ufodu mmadu na Sardis ndi na-emerubeghi uwe ha. Ha ga-eyiri uwe ocha ma soro m jee ije n'ihu na ha bu ndi kwesiri ekwesi.
5 Onye obula na-emeri emeri, ka a ga-eyikwasị uwe mwuda ocha dika ha. Agaghi m ehichapu aha ya site n'akwukwo nke ndu ahụ, kama aga m ekwuputakwa aha ahụ n'ihu Nna m na n'ihu ndi mmuo ozi niile.
6 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo nsọ na-agwa nzuko niile.

Nzuko di n'obodo Filadelfia

7 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Filadelfia, si ya:

Ndi a bu okwu onye di nsọ na onye eziokwu, onye ahụ ji otughe igodo Devid, nke o ji emeghepu ihe onye obula na-apughi imechi, na nke o ji emechi ihe onye obula na-apughi imeghe.

8 Amaara m oru gi niile. Lee, edebela m n'ihu gi onu uzọ nke e meghere emeghe, nke onye obula na-apughi imechi. Amaara m na i nwere ike di ntakiri, ma i debere okwu m, i gonarikwaghi aha m. **9 Aga m eme ka ndi ahụ so na nzuko ekwensu, bu ndi nasị na ha bu ndi juu ma ha abughi, kama ha bu ndi ugha, aga m eme ka ha bia kpoo isiala nye gi, si otu a ghotu na ahuru m gi n'anya.** **10 Ebe i sitere na ntachiobi sọpuru okwu m niile, aga m ekpuchi gi site n'oke mkpagbu ahụ, nke ga-abiakwasị uwa mgbe a ga-anwale ndi niile bi n'ime ya.**

11 Ana m abia osiso. Jidesienu ihe unu nwere aka ike, ka onye obula ghara inapu gi okpueze gi. **12 Ma onye obula na-emeri emeri, ka m ga-eme ka o buru ogidi n'ime ulonso Chineke m. O gaghi esikwa n'ebe ahụ puo apuo. Aga m edekwasikwa aha Chineke m n'ahụ, na aha obodo nsọ Chineke, nke bu Jerusalem ohuru ahụ si n'elugwe, ebe Chineke no na-aridata. Aha ohuru m ka a ga-edekwasikwa n'ihu ya.** **13 Onye obula nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile.**

Nzuko di n'obodo Laodisia

14 "Dee akwukwo nye mmuo ozi ulo nzuko di na Laodisia, si ya:

Ndi a bu okwu Amen, onye kwesiri ntukwasị obi, na onye bu ezi onyeama, burukwa isi mmalite ihe niile Chineke kere.

¹⁵ Amaara m oru gi niile, na i jughi oyi, i kpoghikwa oku. O gaara adi nnoo mma ma asi na i na-aju oyi ma o bukwanu na-ekpo oku. ¹⁶ N'ih i nke a, ebe i na-ajughi oyi, i kpoghikwa oku, ihe i di bu naranara. N'ih i ya, aga m esi n'onu m gbupu gi. ¹⁷ N'ih i na i na-asi, 'abu m ogaranya, nwezu o ihe niile. Mkpa ihe obula akpakwaghi m.' Ma i ghotaghi na onye gba aka ka i bu. I bu onye e kwesiri imere ebere. I bukw a ogbenye na onye kpuru isi na onye gba oto. ¹⁸ Ana m adu gi odu ka izuta ezigbo olaedo n'aka m, bu olaedo a nuchara anucha n'ime oku. Mgbe ah u, i ga-abukwa ogaranya n'ezie. I gaara esitekwa n'aka m zuta akwa ocha na-enweghi ntupo ka i ghara igba oto, ka ihere gharakwa ime gi. Ka i zurukwa ezigbo ogwu oria anya tee, ka ibido ihu uz o nke oma.

¹⁹ Ndi m huru n'anya ka m na-abara mba na-enyekwa ha ahuhu. Ya mere, nwee inu oku n'obi, cheghariakwa. ²⁰ Lee, ana m eguzo n'onu uz o na-aku aka. O buru na onye obula anu olu m ma meghee uz o, aga m abata soro ya rikoo ihe, ya onwe ya ga-esokwa m rie ihe.

²¹ Onye obula na-emer i emer i, ka mu ga-enye ikike ka o soro m nodu n'ocheeze m. O buladi dika m meriri sorokwa Nna m nodu n'ocheeze ya. ²² Onye nwere nti, ya nuru ihe Mmuo Nso na-agwa nzuko niile."

4

Ocheeze di n'eluwgwe

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, eleliri m anya m hu onu uz o di n'eluwgwe ka e meghere ya. Uda olu ah u m nuru na mmalite dara oz o, di ka uda opi ike si m, "**Bia, gbagota n'ebe a, ka m gosi gi ihe ga-emezuriri mgbe ihe ndi a gasiri.**"

² N'otu oge ah u, e mere ka m noo n'ime mmuo, ma lee, ahuru m onwe m n'eluwgwe, hukwa ka e debere otu ocheeze nke otu onye na-anokwas i n'elu ya. ³ Udid i onye nokwasiri n'ocheeze ah u na-egbu nweghenweghe dika nkume di oke onuahia a na-akpo jasper na kanelian. Eke na egwurugwu dika nkume oke onuahia. Emeraldudu gbara ocheeze ah u gburugburu. ⁴ Iri ocheeze abuo na an o oz o, gbara ocheeze ukwu ah u gburugburu. Ndi nokwasiri n'ocheeze ndi a bu iri ndi okenye abuo na an o, ndi yi uwe ocha. Ha kpukwa

okpueze e ji ọlaedo kpuo n'isi ha. ⁵ Mgbe ahụ, ụda dika ụda egbe eluigwe, ya na amuma na-egbuke sitere n'ocheeze ukwu ahụ na-ada na-achaputakwa. N'ihu ocheeze ukwu ahụ, e nwere oriọna asaa na-enwu oku. Oriọna ndi a bu mmuo asaa nke Chineke. ⁶ N'ihu ocheeze ahụ e nwere ihe dika oke osimiri e ji enyo mee, nke na-enwu dika kristal.

N'etiti ihu ocheeze ahụ na gburugburu ya, e nwere anụ anọ di ndu nwere anya n'akuku ahụ ha niile, ihu na azu. ⁷ Nke mbu n'ime anu ndi ahụ di ndu nwere oyiya dika odum. Nke abuo dika ehi. Nke ato nwere ihu yiri nke mmadu. Nke anọ dika ugo gbasapuru nku ya na-efe efe. ⁸ Nke obula n'ime ihe anọ ndi a di ndu nwere nku isii. Anya juputara n'ahụ ha niile na n'ime ha, o buladi n'okpuru nku ha. Ehihie na abali niile, oru ha bu iti mkpu na-asị,

“Nsọ, Nsọ, Nsọ

ka Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile di,*
bu onye ahụ dikwaari, onye ahụ na-adi, na onye ahụ
na-aga ibia.”

⁹ Mgbe obula anu ndi ahụ di ndu na-enye onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi otuto na nsopuru na ekele, ¹⁰ iri ndi okenye abuo na anọ ahụ na-adakwa n'ala n'ihu onye ahụ no n'ocheeze na-efe ya ofufe, bu onye ahụ na-adi ndu ruo mgbe niile ebighi ebi. Ha niile n'otu n'otu na-atuda okpueze ha n'ihu ya na-abu abu na-asị,

¹¹ “Gị, Onyenwe anyi na Chineke anyi,
kwesiri inara otuto, na nsopuru, na ike.
N'ih i na gi onwe gi kere ihe niile,
o bukwa site n'ochicho gi ka e ji kee ha,
ma meekwa ka ha diri ndu.”

5

Akwukwo kowara ihe na-aga ime

¹ Mgbe ahụ, ahuru m akwukwo e dere ihe ihu na azu, nke a fukoro afuko, kakwasikwa ya akara asaa, ka o di n'aka nri onye ahụ nokwasiri n'elu ocheeze ahụ. ² Ahukwara m otu mmuo ozi di ukwu, ka o na-ekwusa okwu n'oke olu na-asị, “O bu onye kwesiri inyaka pu akara ndi a ma saghee akwukwo ahụ a fukoro afuko?” ³ Ma o dighi onye obula puru isaghe akwukwo ahụ maobu ilenye ya anya a huru n'eluigwe, maobu n'awa, maobu n'okpuru uwa. ⁴ Akwara m akwa n'obi ilu n'ih i na o dighi onye obula a huru tozuru oke isaghe akwukwo ahụ maobu ileba anya n'ime ya. ⁵ Mgbe ahụ, otu onye n'ime ndi okenye ahụ gwara

* 4:8 4:8 Ajz 6:3

m si, "Akwala akwa. Lee, Ođum ebo Juda, bu mgborogwu Devid, emeriel. O puru inyaka pu akara asaa ahụ ma saghekwa akwukwo ahụ."

⁶ Mgbe ahụ, ahuru m Nwa Aturu na-eguzo n'etiti ocheeze ahụ dika e gburu ya egbu. Anu anọ ahụ di ndu na ndi okenye ahụ gbara ya gburugburu. O nwekwara mpi asaa na anya asaa, nke bu mmuo asaa nke Chineke, ndi e zipuru n'ime uwa niile. ⁷ O gara n'ihu were akwukwo ahụ site n'aka nri onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ. ⁸ Mgbe o weere ya, anu anọ ahụ di ndu na iri ndi okenye abuo na anọ ndi ahụ dara n'ala n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha niile n'otu n'otu jikwa ubo akwara na efere e ji olaedo mee, nke ihe juputara n'ime ha bu uda na-esi isi utọ, bu ekpere ndi nsọ.

⁹ Ha na-abu abu oheru na-asị,
"I kwesiri inara akwukwo ahụ
na inyaka pu akara ya,
n'ihu na e gburu gi,

ma site n'obara gi, i gbataara Chineke ndi mmadu,
ndi si n'ebo niile, na asusu niile, na ndi niile, na mba
niile.

¹⁰ I chikotaaala ha, mee ha otu alaeze na ndi nchujaja na-
ejere Chineke anyi ozi.

Ha ga-achikwa achi n'uwa."

¹¹ Mgbe ahụ, elere m anya, hu ma nukwa olu nke otutu ndi mmuo ozi, nke onuogugu ha ruru puku kwuru puku, na nde kwuru nde. Ha gbara ocheeze ahụ gburugburu, na anu anọ ahụ di ndu na ndi okenye ahụ. ¹² Ha na-abu abu n'oke olu na-asị,

"O kwesiri bu Nwa Aturu ahụ e gburu egbu
inara ike na akunuba na amamihe na ike
na nsopuru na otuto na ngozi."

¹³ Mgbe ahụ, anuru m ka ihe niile no n'eluigwe na ndi no n'uwa na ndi no n'okpuru uwa, na ndi no n'okpuru oke osimiri na-eti mkpu abu na-asị,

"Ka ngozi, na nsopuru niile, na otuto niile, na ike niile
diri onye ahụ na-anokwasị n'ocheeze ahụ, na Nwa
Aturu ahụ

ruo mgbe niile ebighi ebi!"

¹⁴ Anu anọ ahụ di ndu zakwara si, "Amen!" Ndi okenye ahụ dakwara n'ala n'ihu ya kpoọ isiala nye ya.

6

Akara mechiri akwukwo ahụ

¹ Ahuru m mgbe Nwa aturu ahụ meghere otu n'ime akara asaa ahụ. Otu n'ime anu anọ ahụ di ndu tiri mkpu dika a ga-asị na o bu egbe eluigwe si, "Bia!" ² Mgbe m lere anya,

ahuru m inyinya di ocha. Onye na-anokwasị n'elu ya ji uta n'aka ya. A tukwasikwara okpueze n'isi ya dika onye agha na-emeri emeri mgbe niile.

³ Mgbe o meghere akara nke abuo, ngwangwa, anuru m ka anu nke abuo ahụ n'ime anu anọ ndi ahụ di ndu tiri mkpu si, "Bia!" ⁴ Mgbe ahụ, inyinya ozo na-acha obara obara putara. E nyere onye nokwasiri n'elu ya ike iwepu udo n'üwa nakwa ime ka umu mmadu na-egburita ibe ha. E nyekwara ya mma agha di ukwu.

⁵ Ma mgbe o meghere akara nke ato, anuru m ka anu nke ato ahụ di ndu kwuru, "Bia!" Ahuru m inyinya di oji. Onye na-anokwasị n'elu ya ji ihe otutu abuo n'aka ya. ⁶ Anokwara m ihe di ka olu nke sitere n'etiti anu anọ ahụ di ndu na-adaputa si, "Otu ihe otutu kilo* nke oka wiiti bu ugwo oru otu ubochi,† ihe otutu kilo ato‡ nke oka bali bukwa ugwo oru otu ubochi. Ya mere, unu emebikwala mmanu oliv na mmanya."

⁷ Mgbe o meghere akara nke anọ, anuru m ka anu nke anọ di ndu siri, "Bia!" ⁸ Elere m anya ma hu inyinya na-achantutu n'ihu m. Aha onye nokwasiri n'elu ya bu Onwu na Oku ala mmuo na-esokwa ya n'azu. E nyere ha ike n'ebe otu uzo n'uzo anọ nke uwa di ka ha jiri mma agha na unwu, na oria ojo na anu ohia gbuchapu ndi bi n'ime ha.

⁹ Ma mgbe o meghere akara nke ise, ahuru m n'okpuru ebe ichu aja mkpurubi ndi niile e gburu egbu n'ihio kwu Chineke na n'ihio igba ama nke ha jidesiri ike. ¹⁰ Ha ji oke olu tie mkpu na-asi, "Gi, Onye kachasi ihe niile elu, bu Onyenwe anyi, onye di nsọ na onye eziokwu, ruo olee mgbe ka i na-eche ikpe uwa na ndi bi n'ime ya ikpe ma bokwa obo n'isi ha maka obara anyi ha wufuru?" ¹¹ E nyere ha n'otu n'otu uwe ocha, a gwakwara ha ka ha zuru ike nwa oge nta, tutu ruo mgbe onuogugu ndi ozi ibe ha na umunna ha a ga-egbu dika e gburu ha ga-ezu.

¹² Anokwa m na-ele anya mgbe o meghere akara nke isii ahu. Nke a mere ka oke ala oma jijiji diri. Anyanwu gbara ochichiri di ka akwa mkpe e jiri aji mee. E mekwara ka onwa chaa uhie uhie dika obara. ¹³ Mgbe ahu, kpakpando di na mbara eluigwe malitere idapu n'ala dika mkpuru osisi fiig na-achaghi acha si adapu mgbe oke ifufe na-efeghari ya. ¹⁴ Mbara eluigwe gabigara, dika akwukwo mgbe a na-apiakota ya. Ugwu niile na agwa etiti niile ka e wepukwara site n'onodu ha.

* 6:6 6:6 Ihe otutu nta di otu kilo † 6:6 6:6 Ya bu, otu denari ‡ 6:6 6:6 Ihe otutu di kilo ato

¹⁵ Ndi eze niile nke uwa na ndi no n'ochichi di iche iche, na ndi ogaranya, na ndi no n'onodu di elu, na ndi ochiagha, na ndi mmadu niile di iche iche, ndi ukwu ma ndi nta, ndi ohu na ndi nwe onwe ha, ha niile gara zoo onwe ha n'ime ogha nkume na n'okpuru ugwu, ¹⁶ ha na-eti mkpu na-ari o ugwu ndi ahụ na-asi, "Dakwasinu anyi zoo anyi ka onye ahụ n'okwasiri n'elu ocheeze ahụ hapu ihu anyi, ka oke iwe nke Nwa Aturu ahụ hapu ibiakwasị anyi. ¹⁷ N'ihu na, lee oke ubochi iwe ha abiala, onye puru igbanari ya?"

7

Ndi ozi Chineke a kara akara

¹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m ndi mmuo ozi anọ ka ha guzo n'akuku anọ nke uwa. Ha na-egbochikwa ka ifufe obula ghara ife n'elu ala, na n'elu osimiri, na n'elu osisi. ² Mgbe ahụ, ahukwara m mmuo ozi ozo ka o si n'owuwa anyanwu na-aputa, akara Chineke di ndu dikwa n'aka ya. O tikuru ndi mmuo ozi anọ ahụ mkpu, bu ndi ahụ e nyere ike imekpa uwa ahụ, ya na oke osimiri, ³ na-asi, "Unu emebila uwa maobu oke osimiri maobu osisi obula tutu ruo mgbe anyi kachara ndi ohu niile nke Chineke anyi akara n'egedege ihu ha." ⁴ Mgbe ahụ anuru m onuogugu ndi a kara akara ahụ, ha di nari puku mmadu, na iri puku mmadu anọ na anọ, bu ndi sitere n'ebo niile nke Izrel.

⁵ Ndi a kara akara site n'ebo Juda di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Ruben dikwa puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Gad di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁶ E sitere n'ebo Asha hopta puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitekwara n'ebo Naftali di puku mmadu iri na abuo (12,000).

E sitere n'ebo Manase* hopta puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁷ Ndi si n'ebo Simion di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi sitere n'ebo Livayi di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Isaka di puku mmadu iri na abuo (12,000).

⁸ E sitere n'ebo Zebulon hopta puku mmadu iri na abuo (12,000).

Ndi si n'ebo Josef di puku mmadu iri na abuo (12,000).

* 7:6 7:6 N'ebe a Manase nwa Josef, weere onodu Dan.

Ndi sikwa n'ebo Benjamin di puku mmadu iri na abuo (12,000).

Oke igwe ndi yi uwe ocha

⁹ Mgbe ihe ndi a gasiri, ahuru m oke igwe mmadu, ndi di otutu n'onuogugu nke onye obula na-apughi iguta onu. Ha sitere na mba di iche iche na ebo di iche iche na ndi niile na asusu di iche iche, na-eguzo n'ihu ocheeze ahụ na n'ihu Nwa Aturu ahụ. Ha yikwasiri onwe ha uwe ocha, jirikwa igu nkwa n'aka ha. ¹⁰ Ma ha ji oke olu na-eti mkpu na-asi, "Nzoputa diri Chineke anyi, onye na-anokwasị n'ocheeze ahụ, dikwara Nwa aturu ahụ."

¹¹ Ndi mmuo ozi niile ahụ guzoro ocheeze ahụ gburugburu, ha na ndi okenye ahụ na anu anọ ahụ di ndu. Ha dara, kpua ihu ha n'ala n'ihu ocheeze ahụ feekwa Chineke ofufe, ¹² na-asi,

"Amen!

Ngozi niile na otuto niile,
na amamihe niile na ekele niile na nsopuru niile
na ike niile na ume niile,
diri Chineke anyi ruo mgbe niile ebighi ebi.

Amen."

¹³ Mgbe ahụ, otu n'ime ndi okenye ahụ zara m si, "I maara ndi ahụ, ndi a e gbokwasiri uwe ocha ahụ, ebee ka ha siri pata?"

¹⁴ Asiri m, "Onyenwe m, o bu gi maara."

O siri m, "Ndi a bu ndi sitere n'ime oke mkpagbu ahụ pata. Ha bu ndi sachara uwe ha, mee ha ka ha diri ocha site n'obara Nwa Aturu ahụ. ¹⁵ O bu nke a mere, "ha ji guzoro n'ihu ocheeze Chineke

na-efe ya ofufe ehie na abali n'ime ulonso ya.

Onye ahụ na-anokwasị n'elu ocheeze ahụ
ga-ekpuchikwa ha.

¹⁶ 'Aguu agaghi agukwa ha ozo.

Akpiri agaghi akpokwa ha nku mgbe obula.

Anyanwu agaghi achakwa ha ozo,[†]

okpomoku obula agaghi erute ebe ha no.

¹⁷ N'ihia na Nwa Aturu ahụ nke no n'etiti ocheeze ahụ
ga-abu onye ozuzu aturu ha;

'o ga-edurukwa ha jee n'isi mmiri nke ndu ahụ.'[‡]

'Chineke ga-ehichapukwa anya mmiri obula site n'anya
ha.'[§]

8

Nyakapu akara nke asaa

¹ Mgbe o meghere akara nke asaa, akukụ niile nke eluigwe dara juu ruo ihe di ka iri nkeji ato.

² Ahuru m ndi mmuo ozi asaa, ndi na-eguzo n'ihu Chineke. E nyere ha opi ike n'otu n'otu.

³ Mmuo ozi ozo nke ji ite igwe ntakiri e ji olaedo kpuo biara guzo n'ihu ebe ichu aja. E nyere ya otutu uda na-esi isi utu ka o jiri chuo aja, ya na ekpere ndi nsu niile, n'ebe ichu aja e jiri olaedo wuo, n'ihu ocheeze ahụ. ⁴ Anwuru oku nke ihe ahụ na-esi isi utu, ya na ekpere ndi nsu sitere n'aka mmuo ozi ahụ rigoo elu n'ihu Chineke. ⁵ Mgbe ahụ kwa, mmuo ozi ahụ weere oku sitere n'ebe ichu aja ahụ tinye ya n'ime ite igwe ntakiri ahụ, tuda ya, ka o danye n'ime uwa. Mgbe o mere nke a, uzu egbe eluigwe dara, amuma gbukwara n'uzo di oke egwu. Ala oma jijiji dakwasikwara ebe niile n'uwa.

Ndi mmuo ozi afuo opi ike

⁶ Mgbe ahụ, ndi mmuo ozi asaa ahụ ndi ji opi asaa ahụ jikeere onwe ha ifu opi ike ahụ.

⁷ Mgbe mmuo ozi nke mbu furu opi ike ya, a tudara mkpuru mmiri na oku a gwakotara ya na obara n'ime uwa. Nke a mere ka otu uzu n'ime uzu ato nke osisi rechapuru oku, e rechapukwara ahijia ndu niile oku.

⁸ Mgbe mmuo ozi nke abuo fukwara opi ike ya, a tudara ihe yiri ugwu di ukwuu na-enwu oku n'ime osimiri. Nke a mere ka otu uzu n'ime uzu ato e kere osimiri niile chagharia ghoo obara. ⁹ Otu uzu n'ime uzu ato nke ihe niile di ndu di n'ime osimiri nwuru. Otu uzu n'ime uzu ato e kere ugbo mmiri niile di n'elu osimiri lara n'iyi.

¹⁰ Mgbe mmuo ozi nke ato furu opi ike ya, otu kpakpando dikarisiri ukwuu nke na-enwu di ka owaoku sitere na mbara eluigwe danye n'ime otu uzu n'ime uzu ato e kere iyi niile na isi iyi niile. ¹¹ Aha kpakpando ahụ bu Ilu ilu. Otu uzu n'ime uzu ato nke mmiri malitere ilu ilu, otutu mmadu nwuru n'ih i mmiri a na-elu ilu.

¹² Mgbe mmuo ozi nke anu furu opi ike ya, e mere ka otu akuku n'ime akuku ato e kere anyanwu gbaa ochichiri. Otu a kwa, otu akuku n'ime akuku ato e kere onwa gbara ochichiri. Ya na otu akuku n'ime ato e kere kpakpando niile. Nke a mere ka anyanwu hapu inyekwa ihu ya n'uju

dịka o si eme na mbụ. Otu ụzọ n'ime ụzọ atọ e kere ehieghie ghọkwara oke ọchịchiri, ọ dịkwa otu a n'oge anyasi.*

¹³ Elere m anya, hụ ma nkwá otu ugo ka ọ na-efeghari n'etiti mbara eluigwe na-eti mkpu n'olu ike na-asị, "Ahụhụ! Ahụhụ! Ahụhụ diri mmadu niile bi n'ụwa n'ihu ụda opi ike nke ndi mmuo ozi atọ ndi a ga-afu."

9

Opi ike nke ise

¹ Mgbe mmuo ozi nke ise ahụ furu opi ike ya, ahuru m otu kpakpando si n'eluigwe daa n'ala. E nyere ya ihe otughe igodo nke e ji atughe olulu nke Abis* ahụ. ² Mgbe o meghere olulu Abis ahụ, anwuru oku di ukwu sitere n'ime ya puta dika anwuru oku si n'oku icheku oku ya di ukwu, mee ka oke ọchịchiri kpuchie ihu anyanwu na mbara eluigwe. ³ Igurube sitere n'anwuru oku ahụ puta fedakwasa ụwa. E nyekwara ha ike ita mmadu obula dika akpi si agba mmadu. ⁴ E nyere ha iwu si ha emebila ahijia ndu obula, maobu osisi na ihe obula a kuru n'ala. Kama oru ha bu ibiakwasị mmadu obula na-enweghi akara Chineke n'egedege ihu ya. ⁵ Iwu e nyere ha abughi ka ha gbuo ndi a, kama o bu ka ha mekpaa ha ahụ onwa ise. Mmekpa ahụ ha dika ahụ ufu na nhuju anya nke akpi mgbe o gbara mmadu. ⁶ N'ime ubochi ndi ahụ, otutu mmadu ga-achọ iji aka ha gbuo onwe ha ma ha agaghi enwe ike mee ya. Aguụ inwu onwu ga-agu ha, ma onwu ga-esi n'ebe ha no wezuga onwe ya.

⁷ Igurube ndi a nwere oyiya di ka inyinya a kwadebere maka ibu agha. Ha nwere ihe yiri okpueze e ji olaedo kpuo n'isi ha. Ihu ha dikwa ka ihu mmadu. ⁸ Agiri isi ha dika agiri isi umu nwanyi. Eze ha dikwa ka eze odum. ⁹ Ha yikwasiri onwe ha ihe ikpuchi obi dika nke e ji igwe kpuo. Nku ha na-eme mkpotu di ka uda nzo ukwu otutu inyinya nke ugbo agha na-esekpu na-abanye n'ogbo agha. ¹⁰ Ha nwere odudu dika akpi. Ma ike niile e nyere ha bu imeru ndi mmadu ahụ onwa ise site n'ike di n'odudu ha. ¹¹ Ha nwere mmuo ozi nke Abis,† onye na-achikota ha dika eze. Aha ya n'asusu Hibru bu Abadon, ma n'asusu Griik o bu Apolion.‡

* **8:12** 8:12 Opi ike anọ mbụ dara metutara ikpe Chineke n'ebe ihe e kere eke di. Ihe a bu ala, na osimiri, na iyi, na ihe ndi di na mbara n'elu, di ka kpakpando, na anyanwu na onwa.

* **9:1** 9:1 E mere ka anyi mata na o bu olulu na-enweghi nsotu.

† **9:11** 9:11 Olulu nke omimi ya na-enweghi nsotu.

‡ **9:11** 9:11 Ya bu Onye Mbibi

¹² Ahụhụ nke mbụ agafeela, ebe ahụhụ abụọ ọzọ na-abịa n'ihu.

Opi ike nke isii

¹³ Mgbe mmụọ ozi nke isii fūrū opi ike ya, anūrū m olu sitere na mpi anọ ahụ dī n'ebe ichū aja ahụ e jiri ọlaedo wuo, nke dī n'ihu ocheeze Chineke, ¹⁴ na-agwa mmụọ ozi nke isii ahụ, nke ji opi ike okwu, "Tọpū mmụọ ozi anọ ndị ahụ e kere agbū n'ebe osimiri Yufretis dī." ¹⁵ A tọhapūrū ndị mmụọ ozi anọ ahụ, ndị e jibu eji na njikere maka oge awa ahụ, na ubochi ahụ, na ọnwā ahụ, na afọ ahụ, iji gbuo otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke mmadū. ¹⁶ Ndị agha ahụ, ọnuogugū ha bụ narị nde abụọ. Anūrū m mgbe e kwuru ole ha dī.

¹⁷ N'ime ọhụ m, ahūrū m inyinya ha, hūkwa ndi nọkwasiri ha n'elu. Ndị nọ n'elu inyinya ndi a yi ihe ikpuchi obi nke ufodu n'ime ha na-acha ọbara ọbara. Ufodu na-acha dika akpukpo eluigwe, ufodu na-acha odo odo. Ufodu na-acha dika anwuru oku. Isi inyinya ha dika isi odum, anwuru oku na oku na nkume oku si ha n'onu na-aputa. ¹⁸ E sitere n'ihe mmekpa ahụ ndi a, ire oku, anwuru oku na nkume oku na-adighi anyu anyu, ka ha ji gbuo otu ụzọ n'ime ụzọ atọ nke mmadū niile bi n'ụwa. ¹⁹ Ike inyinya ndi a dī n'onu ha, na odudu ha. Odudu ha dī ka agwo, nwee isi agwo nke ha ji emerū mmadū ahū.

²⁰ Ma ndi foduru n'etiti mmadū, bụ ndi a na-egbughi site n'ihe ntaramahuhu orja ndi a, echegharighi site n'oru aka ha maobu ikwusi ife mmuọ ojoo ofufe. Ha jukwara ikwusi ife arusi ha niile nke ha ji olaedo na olaocha na bronz na igwe na nkume na osisi kpuo. Chi ndi na-apughị ihu ụzọ, maobu inu ihe, maobu ije ije. ²¹ Ha echegharighi site n'igbu mmadū ha, maobu ụzọ mgbaasi ha, maobu ndu ikwa iko ha, na izu ohi ha puta.

10

Mmuọ ozi ji akwukwo ntakiri

¹ Ahūrū m mmụọ ozi ọzọ dī oke egwu ka o si n'eluigwe na-aridata. Igwe ojii gbara ya gburugburu. Eke na egwurugwu dikwa ya n'isi. Ihu ya na-egbukwa maramara dika anyanwu. Ukwu ya na-acha dika ogidi na-enwu oku. ² O ji akwukwo ntakiri a fukotara afukota n'aka ya. Otu ukwu ya, nke aka nri ya, ka o zonyere n'ime osimiri, ma ukwu nke aka ekpe ya ka o zokwasiri n'elu ala. ³ O ji oke olu, nke dara uda dika igbo uja odum, tie mkpu, egbe eluigwe asaa gbara otu mgbe ahū. ⁴ Mgbe m chorọ idetu ihe egbe eluigwe ndi a kwuru, anūrū m otu olu si n'eluigwe

na-ekwu, “Edela ihe ahụ n’akwụkwọ, n’ihi na-achoghị ka ndị ọzọ mata okwu ahụ egbe eluigwe ndị ahụ kwuru.”

⁵ Mgbe ahụ, mmụọ ozi ahụ nke m huru zokwasiri ukwu ya n’elu osimiri, na n’ala akorọ ahụ, chiliri aka ya abuo elu, ⁶ were onye ahụ na-adị ndu mgbe niile ebighi ebi nuo iyi. Ya bu onye ahụ kere eluigwe na uwa, na ihe niile di n’ime ha, na oke osimiri, na ndi niile bi n’ime ha, si na oge ezuola. Na o kwesikwaghi ka a tufuo oge obula. ⁷ N’ubochi ahụ, mgbe ndi mmuọ ozi asaa ahụ ga-afu opi ike ha, ihe omimi niile nke Chineke ga-emezu, dika o gwara ndi ohu ya bu ndi amuma.

⁸ Olu nke ahụ m nuru mbu sitere n’eluigwe gwa m okwu ozọ, na-asị, “Gaa nara mmuọ ozi ahụ guzo n’elu oke osimiri na ala akorọ, akwukwo ahụ aseghere aseghere nke o ji n’aka ya.”

⁹ Ejekwuru m mmuọ ozi ahụ gwa ya ka o nye m akwukwo nta ahụ. O siri m, “Nara ya, taa ya. O ga-eme ka afo gi luo ilu, ma ‘n’onu gi, o ga-atọ gi utọ dika mmanu anu.’*” ¹⁰ Ya mere, anaara m ya akwukwo nta ahụ site n’aka mmuọ ozi ahụ taa ya. O toro utọ dika mmanu anu n’onu m, ma mgbe m lodara ya, afo m bidoro ilu ilu. ¹¹ Mgbe ahụ ha siri m, “I ghaghi ibu amuma ozọ banyere otutu mmadu, na otutu mba, na otutu asusu na otutu ndi eze.”

11

Ndi ama abuo

¹ Enyere m ihe otutu osisi achara e ji atu ihe. Agwara m si m, “Gaa tuo ulonso ukwu Chineke, ma tuokwa ebe ichu aja di n’ulonso ahụ, guo onuogugu ndi niile na-akpo isiala n’ebe ahụ. ² Ma atukwala ogige nke di na mputa ulonso ahụ, n’ihi na ewerela ya nye ndi mba ozọ. Ha ga-azotokwa obodo nsọ ahụ ukwu iri onwa anọ na abuo. ³ Aga m enye mmadu abuo ndi ga-agbara m ama ike ka ha buo amuma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260), ha ga-eyi akwa mkpe.” ⁴ Ndi a bu osisi oliv abuo ahụ na ihe idoba oriona abuo ahụ, ndi na-eguzo n’ihu Onye nwe uwa.* ⁵ O buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, oku ga-esi ha n’onu puta rechapu ndi iro ha. O buru na onye obula achoo imeru ha ahụ, a ga-egbu ya n’uzo di otu a. ⁶ A ga-enyekwa ha ike imechi eluigwe ime ka mmiri ozuzo obula ghara izo n’uwa n’ime afo ato na okara ahụ ha ga-ebu amuma ha. A ga-enyekwa ha ike ime ka osimiri na mmiri nta niile ghoo obara. Ha ga-enwekwa ike ime ka udi oria

* **10:9** 10:9 Izk 3:3 * **11:4** 11:4 Abu 52:8; Zek 4:3,11,14

dị iche iche bjakwasị ụwa niile n'oge ọbụla ha cheputara n'obi ha.

⁷ Mgbe ha gbazuru ama ha, anụ ọhịa ahụ,† nke na-esite n'ime olulu Abis ahụ ga-ebuso ha agha merie ha, gbukwaa ha. ⁸ Mgbe ha nwuchara, ozu ha ga-atọgborọ n'okporoụzọ nke obodo ukwu ahụ nke a na-akpọ na mmụọ Sọdọm na Ijpt, ebe a kpọgburu Onyenwe ha n'obe. ⁹ A gaghi ekwenyekwa ka onye ọbụla lie ozu ha. Ma ndi niile di iche iche n'ụwa, n'ebo niile, na asusu niile, na mba niile ga-agba ozu ha gburugburu ụbọchị atọ na ọkara n'ebe a tọgborọ ha na-ele ha anya. ¹⁰ Ndi niile bi n'ụwa ga-anuri ọnu, nyerita ibe ha onyinye di iche iche, kpọọ oriri di iche iche iji nuri ọnu n'ihu ogbugbu e gburu ndi amuma abuo ahụ, ndi wetaara ha oke nhuju anya.

¹¹ Ma mgbe ụbọchị atọ na ọkara gafesiri, Chineke ga-eme ka Mmụọ ya na-enye ndu banyekwa n'ime ha, ha bilitere ọtọ, oke egwu jidere ndi niile huru ha. ¹² Ha nuru oke olu si n'eluigwe daa na-asi, "rigotanụ n'elu." Ha siri n'igwe ojii, rigoro n'eluigwe ebe ndi iro ha ga-anọ na-ele ha anya.

¹³ Ma n'otu oge ahụ, n'otu awa ahụ, ala ọma jijiji dikarisiri oke egwu mara nke mere ka otu akuku n'ime akuku iri nke obodo ahụ niile daa. Ndi nwuru n'oge ala ọma jijiji a dikwa puku mmadu asaa. Ma ndi niile foduru sitere n'oke egwu nye Chineke nke eluigwe otuto.

¹⁴ Ugbu a ahuhu nke abuo ahụ agafeela. Ma mgbe na-adighi anya, ahuhu nke atọ na-abia.

Opi nke asaa

¹⁵ Ka mmụọ ozi nke asaa furu opi ike ya, oke olu di iche iche dara ike ike n'eluigwe, na-asi,

"Alaeze niile nke ụwa

aburula alaeze Onyenwe anyi, na nke Kraist ya.

Ya onwe ya ga-achikwa ruo mgbe niile ebighi ebi."

¹⁶ Mgbe ahụ, iri ndi okenye abuo na anọ ahụ nọ n'ocheeze ndi ahụ di n'ihu ocheeze Chineke dara n'ala kpọọ isiala nye Chineke, ¹⁷ na-asi,

"Anyi na-enye gi otuto, gi Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Onye na-adi, na onye dikwaari,
n'ihu na i werela oke ike gi niile n'aka gi
malitekwa ichi ochichi.

¹⁸ Mba niile were oke iwe megide gi,
ma ugbu a bu oge gi iweso ha iwe di oku.

Ugbu a bu oge ikpe ndi nwuru anwu ikpe
na ikwughachi ndi ohu gi bu ndi amuma ugwo oru ha,

† 11:7 11:7 Anụ ọhịa a bụ onye na-emegide Kraist.

na ndị nsọ na ndị gị niile, bụ ndị na-atụ egwu aha gị,
bụ ndị dị nta na ndị dị ukwu.

Oge eruokwala mgbe ịla n'iyi ndị na-emebi ụwa ga-adi."

¹⁹ Mgbe ahụ kwa, e meghere ụlọnsọ Chineke nke di n'eluigwe. A hukwara igbe oğbụgba ndụ n'ime ya. N'otu oge ahụ kwa, egbe eluigwe malitere ịgba, amụma gbukwara. Oke ifufe bidokwara ife. Oke ala ọma jijiji na akụmmiri igwe mere mkpọtụ nke ukwu.

12

Nwanyị na agwọ ochie ahụ

¹ Oke ihe ịrịbama pụtara ihe n'eluigwe, otu nwanyị e yikwasiri anyanwụ dika uwe. Onwa dikwa n'okpuru ukwu ya abuo. Okpueze nwee kpakpando iri na abuo dikwa ya n'isi. ² O di ime, na-etikwa mkpu n'ihia ahuhu na ihe ufu nke omumu nwa. ³ Mgbe ahụ, ihe ama ozọ pụtara ihe n'eluigwe, agwọ ochie nke di ukwu na-acha uhie uhie a na-akpo dragon, nke nwere isi asaa na mpi iri. O kpukwasikwara okpueze asaa n'isi ya. ⁴ O nwere odudu nke o ji dokpuru otu uzọ n'ime uzọ ato nke kpakpando niile di n'eluigwe, tuda ha n'ala. O biara guzo n'ihu nwanyị ahụ na-achọ imuputa nwa ahụ o di ime ya, noo na njikere iri nwantakiri ahụ ma a muputa ya. ⁵ O muputara nwantakiri nwoke, "onye ga-ejikwa mkpara ochichi chia mba niile ochichi."* N'otu oge ahụ kwa, e si n'ebe ahụ wepu nwata ahụ were ya gaa n'ebe Chineke no n'eluigwe n'ocheeze ya. ⁶ Ma nwanyị ahụ si n'ebe ahụ gbapu gbalaa n'ozara ebe Chineke kwadebere na o ga-anọ. Ebe ahụ ka a ga-elekota ya anya nke ọma otu puku ubochi na nari ubochi abuo na iri ubochi isii (1,260).

Agha a luru n'eluigwe

⁷ Mgbe ahụ, agha daputara n'eluigwe. Maikel na ndi mmuo ozi ya buru agha megide agwọ ochie ahụ (a na-akpo dragon). Dragon ahụ na ndi mmuo ozi ya bukwara agha nke ha, ⁸ ma e meriri ha, ha enwekwaghị onodu obula n'eluigwe. ⁹ Dragon ukwu ahụ, bu agwọ ochie ahụ a na-akpo ekwensu maobu Setan, nke na-eduhie ndi niile bi n'ụwa. A tudara ya n'ụwa, ya na ndi mmuo ozi ya niile.

¹⁰ Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'eluigwe na-ada si, "O mezuola n'ikpeazu, bu nzoputa Chineke na ike na alaeze Chineke anyi, na ikike ichi isi Kraist ya, ha aburula ihe di ire.

N'ihia na e sitela n'eluigwe chutuo

* 12:5 12:5 Abụ 2:9

onye ahụ na-ebo ụmụna anyị ebubo.

Ọ na-ebo ha ebubo ehie na abali n'ihu Chineke.

¹¹ Ha lụgburu ya n'agha

site n'ọbara Nwa aturu ahụ

na site n'ama nke okwu onu ha,

n'ihu na ha ahughị ndu ha n'anya karịa,

kama ha jikere inye ndu ha ọbuladi ruo n'onwu.

¹² Ya mere, nuriandu onu eluigwe

ma unu ndi niile bi n'ime ya.

Ma ahuhu diri unu ndi bi n'ụwa na osimiri

n'ihu na ekwensu abiakwutela unu.

O jirila oke onuma biakwute unu.

Ọ makwaara na oge a o nwere ehighi nne."

¹³ Mgbe agwo ochie ahụ choputara na a chudala ya n'ụwa, ọ chusoro nwanyị ahụ muru nwa nwoke ahụ oso.

¹⁴ Ma e nyere nwanyị ahụ nku abuo, nke dika nku oke ugo, ka o jiri gbanari agwo ochie ahụ feba n'ime ozara, ebe a kwadooro ya, na ebe a ga-anọ lezie ya anya afo ato na onwa isii. ¹⁵ Ma agwo ahụ meghere onu ya mee ka mmiri si n'onu ya soputa dika iyi nke ga-ebufu nwanyị ahụ. ¹⁶ Ma ala nyeere nwanyị ahụ aka. O meghere onu ya loda idee mmiri a nke si n'onu agwo ahụ soputa. ¹⁷ Mgbe ahụ, agwo ochie ahụ wesara nwanyị ahụ iwe, puo iga buo agha megide umu ya bu ndi niile foduru, bu ndi niile na-edebe iwu Chineke na ndi na-ekwuputa na ha bu ndi ama nke Jisos.

13

Anu si n'osimiri puta

¹ Agwo ochie ahụ guzoro n'akuku n'onu oke osimiri ahụ. Ma ahuru m otu anu ohia ka o si n'ime oke osimiri nariputa. Anu ohia a nwere isi asaa na mpi iri. Okpueze iri dikwa n'elu mpi ndi a. Aha e dekwasiri n'isi asaa ahụ n'otu n'otu bu ikwuto na ikwuhie Chineke. ² Anu ohia a m huru di ka agu, ma ukwu ya dika ukwu anu ohia bia. Onu ya dikwa ka nke odum. Agwo ochie ahụ nyere ya ike ya, na ocheeze ya na ikike di ukwu. ³ Otu n'ime isi ya nwere onya buru ibu, nke puru iwetara ya onwu, e mere ka onya ahụ laa. Uwa niile sobere anu ohia ahụ n'azu n'itunanya.

⁴ Ha kporo isiala nye agwo ochie ahụ n'ihu na o nyere anu ohia ahụ ikike di otu a. Ha bidokwara ikpo isiala nye anu ohia ahụ, na-asi, "Ebee ka onye ahụ no, nke di ukwu karịa ya, onye pukwara ibu agha megide ya?"

⁵ E nyekwara anu ohia ahụ onu na ike ikwu okwu mpako na ikike ikwulu ekwulu onwa iri ano na abuo. ⁶ O meghere onu ya malite ikwulu Chineke, na aha ya na ebe obibi ya, na

ndụ ahụ bụ ndị bi n'eluigwe. ⁷ E nyere ya ike ibuso ndị nso agha na imeri ha. E nyekwara ya ikike ichi agburu niile, na ebo niile, na ndi niile, na mba niile na asusu niile. ⁸ Ndi niile bi n'elu uwa ga-akpokwa isiala nye ya, bu onye obula a na-edeghi aha ya n'ime akwukwo nke ndu nke Nwa aturu ahụ e gbururi, site n'oge e kere uwa.

⁹ Onye nwere nti ya nuru.

¹⁰ "O buru na o di onye obula a ga-adota n'agha, o bu ha ka a ga-adotakwa n'agha.

O buru na o di onye obula ga-anwu site na mma agha, aghaghi iji mma agha gbuo ha."*

Ka nke a buru ihe igbaume na iguzosikwa ike n'okwukwe nke ndi Chineke.

Anu ojoo si n'ime ala puta

¹¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m anu ohia ozo di iche ka o si n'ala na-ariputa. O nwere mpi nta abuo dika mpi Nwa aturu, kama o na-ekwu okwu dika agwo ochie ahụ. ¹² O na-achi isi nonodu anu ohia nke mbu. O bukwa ike a ka o ji kwagide uwa na ndi niile bi n'ime ya ka ha kpoo isiala nye anu ohia mbu ahụ nke a gworo onya ya na-eweta onwu. ¹³ O na-emekwa otutu oke ihe iribama di iche iche. O mere obuladi ka oku si na mbara eluigwe daa n'ua n'ihu mmadu niile. ¹⁴ O duhiekwara ndi mmadu bi n'ua site n'oru iribama ya niile nke e nyere ya ike iru nonodu anu ohia ahụ. O gwakwara ndi niile bi n'ua ka ha kpuo ihe oiyi nke anu ohia ahụ nke e jiri mma agha meruchaa ahụ, ma mecha di ndu. ¹⁵ E nyere ya ike ikunye ume ndu n'ime oiyi nke anu ohia mbu ahụ, ime ka ihe a kpuru akpu kwuo okwu mekwa ka e gbuo ndi niile na-akpoghi isiala nye ya. ¹⁶ O nyere iwu ka onye obula, onye ukwu na onye nta, ogaranya na ogbenye, ohu na onye nwe onwe ya, nata akara n'aka nri maobu n'egedege ihu ha. ¹⁷ Ya mere, o dighi onye obula nwere ike izu ahia maobu ree ahia ma o buru na onye ahụ enweghi akara a, nke bu aha anu ohia ahụ, maobu ihe e ji mara ya, maobu onuogugu nochiri aha ya.

¹⁸ Nke a ka chorọ amamihe maka ighota ya. Ka onye obula nwere ogugusi, guo onuogugu nke anu ohia ahụ, n'ih na o bu onuogugu mmadu.† Onuogugu ahụ bukwa nari isi na iri isi na isii, ya bu 666.

14

Nwa aturu ahụ na ndi a gbaputara

* **13:10** 13:10 Jer 15:2 † **13:18** 13:18 Nke a bu akara onuogugu mmadu e kere eke.

¹ Elere m anya hụ Nwa Aturū ahụ ka o guzo n'ugwu Zayon. Ya na nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ahụ, bụ ndị e dekwasiri aha ya na aha Nna ya n'egedege ihu ha. ² Anukwara m olu si n'eluigwe na-ada dika ụda mmiri si n'ime nkume na-asoputa, maobu dika ụda nke oke egbe eluigwe. Olu m nuru dika olu ndi na-abu abu, ndi ji ubo akwara na-abu abu. ³ Nari puku mmadu na iri puku mmadu anọ na anọ ndi ahụ guzo, chee ocheeze ahụ, anu anọ ahụ di ndu, na ndi okenye ahụ ihu, na-abu abu, ha na-abu abu oheru. Nke naani ha bu ndi a gbaputara n'ụwa puru imuta. ⁴ Ndi a bukwa ndi na-emerughị onwe ha n'ebe umu nwanyi di, n'ihi na ha di ocha ka umu agboghọ na-amaghị nwoke. Ha na-eso Nwa Aturū ahụ ebe obula o na-aga. Ha bu ndi a gbaputara n'etiti mmadu iburu Chineke na Nwa Aturū ahụ dika mkpuru mbu. ⁵ O dikwaghị okwu ụgha obula a huru n'onu ha. Ha bukwa ndi na-enweghị ita uta.

Ndi mmuo ozi ato

⁶ Ahukwara m mmuo ozi ozo ka o na-efeghari n'etiti mbara eluigwe. O ji ozioma nke ebighi ebi ahụ n'aka, nke o na-aga ikwusara mba niile, na ebo niile, na asusu niile na mmadu niile no n'ụwa. ⁷ O jiri oke olu kwuo si, "Tunonu egwu Chineke, nyekwanu ya otuto, n'ihi na oge ikpe ya eruola. Kpookwanu isiala nye ya, bu onye kere eluigwe na ala, na oke osimiri na isi iyi mmiri niile."

⁸ Mgbe ahụ mmuo ozi nke abuo bįara soro ya, na-efeghari na-asi, "O daala! O daala, bu Babilon obodo ukwu ahụ,"* bu nke mere ka mba niile nuo mmanya onuma nke ikwa iko ya."

⁹ Mgbe ahụ, mmuo ozi nke ato bįakwara soro ha na-eti mkpu na-asi, "Onye obula na-akpo isiala nye anu ohia ahụ si n'ime mmiri rįputa, na oyiyi ya ahụ a kpuru akpu, na onye na-anarakwa akara ahụ n'egedege ihu maobu n'aka ya, ¹⁰ ha onwe ha, aghaghị isoro nuo mmanya nke oke iwe Chineke, bu nke a na-agwaghị agwa† gbanye n'ime iko onuma ya. A ga-ejikwa oku na nkume oku‡ mekpaa ha ahụ n'ihu ndi mmuo ozi di nsọ na n'ihu Nwa Aturū ahụ. ¹¹ Anwuru oku si n'ebe a na-emekpa ha ahụ aputa na-arigo elu ruo mgbe niile ebighi ebi. Izuike agaghị adiri ha ehie na abali bu ndi ahụ kporo isiala nye anu ohia ahụ na oyiyi ya a kpuru akpu, kwerekwa ka a kakwasị ha akara nke aha ya. ¹² Ka nke a buru ihe igbaume nye ndi nsọ ya, bu

* **14:8** 14:8 Aiz 21:9 † **14:10** 14:10 Nke a na-etinyeghi mmiri ‡ **14:10** 14:10 Maobu, solfo

ndi nke Chineke na-erubere iwu ya isi, na-eguzosikwa ike n'okwukwe ha n'ime Jisọs."

¹³ Anụkwara m olu nke si n'eluigwe daa na-asị, dee ihe a n'akwukwo, "Ndi a goziri agozi ka ha bu, bu ndi nwuru n'ime Onyenwe anyi site ugbo a gaa n'ihu."

"E, ha ga-ezu ike site na ndogbu niile nke ha dogburu onwe ha, n'ih na oru ha ruru ga-eso ha," ka Mmuo Nso na-ekwu.

Oge iwe ihe ubi

¹⁴ Elere m anya hu otu igwe ocha, nke onye noduru na ya dika nwa nke mmadu. § O kpu okpueze e jiri naani olaedo mee, jirikwa mma iwe ihe ubi di nko, n'aka ya. ¹⁵ Mgbe ahụ, otu mmuọ ozi sitere n'ulonso ukwu puta, tikuo onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha si, "Ngwa, bido iji mma iwe ihe ubi gi ruo oru, n'ih na oge owuwe ihe ubi eruola. Ihe a ga-aghọ aghọ n'ụwa achaala nke oma." ¹⁶ Ya mere, onye ahụ nokwasiri n'igwe ocha ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ime ụwa, ghotu ihe di n'ụwa dika ihe ubi.

¹⁷ Mmuo ozi ozo sitekwara n'ulonso ukwu di n'eluigwe puta. Ya onwe ya jikwa mma owuwe ihe ubi di nko. ¹⁸ Mmuo ozi ozo, nke na-elekota oku sitekwara n'ebe ichu aja ahụ puta, were olu ike gwa mmuọ ozi ahụ ji mma di nko si, "Were mma owuwe ihe ubi gi di nko bipu osisi uyoko mkpuru grepu site na vaini niile di n'ụwa, n'ih na ha niile achaala." ¹⁹ Ya mere, mmuọ ozi ahụ runyere mma owuwe ihe ubi ya n'ụwa, bipusia uyoko mkpuru vaini ahụ chikota ha, kpojuputa ha ebe Chineke ga-eji iwe zochaa ha. ²⁰ A zochakwara mkpuru vaini ahụ n'ebe a na-azocha mkpuru vaini nke di n'azu obodo. Obara si n'ebe ahụ gbaputa di elu ruo ihe dika eriri e ji ekegide inyinya n'isi ime ka o gaa ebe achoro, o bu ihe ruru nari kilomita ato n'ogologo.*

15

Ndi mmuọ ozi asaa ji ihe ntaramahuhu asaa

¹ Ahukwara m ihe iribama ozo n'eluigwe. O di ebube dikwa oke egwu. Ndi mmuọ ozi asaa ji uzọ ahuhu asaa. Ha bu ahuhu nke ikpezazu ndi ga-eweta iwe Chineke na ngwucha.

Abu ndi a gbaputara buru

² Ahuru m ihe dika oke osimiri enyo a gwakotara ya na oku, na ndi ahụ nweterala mmeri n'ebe anu ohia ahụ na oiyi ya, na onuogugu aha ya. Ha guzo n'akuku oke osimiri

enyo ahụ, jidekwa ụbọ akwara nke Chineke n'aka ha. ³ Ha na-abụ abụ Mosis ohu Chineke, na abụ Nwa aturu ahụ.

“Oru gi niile di ukwu dikwa ebube,
Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile.

Uzo gi niile ziri ezi, burukwa eziokwu,
Gi, Eze nke mba niile.

⁴ Onye ga-aghara itu gi egwu, Onyenwe anyi,
onye ga-agharakwa ito aha gi?

N'ih i na o bu naani gi di nsọ.

Mba niile ga-abiakwa
ikpo isiala n'ihu gi,

n'ih i na emeela ka oru ezi omume gi puta ihè.”

⁵ Mgbe nke a gasiri, elere m anya hu, na e meghere, ulonso ukwu di n'eluigwe, ya bu, ulo ikwu nke iwu ogbugba ndu ahụ. ⁶ Mmuo ozi asaa ndi ahụ ji ihe ntaramahuhu asaa si n'ulonso ahụ puta. Ha yi uwe ogbo ocha, akwa ocha na-enwu ezigbo ocha. E kekwasiri ihe okike olaedo gburugburu obi ha. ⁷ Otu n'ime anu anu ndi ahụ di ndu bunyere mmuo ozi asaa ndi ahụ efere olaedo asaa a gbajuru onuma Chineke, bu onye ahụ naadi ndu mgbe niile ebighi ebi. ⁸ Mgbe ahụ ulonso ahụ juputara n'anwuru oku si n'ebube na ike Chineke na-aputa. O nweghi onye obula nwere ike iba n'ulonso ahụ tutu ruo mgbe ntaramahuhu asaa nke ndi mmuo ozi asaa ahụ gwuchara.

16

Efere asaa nke onuma Chineke

¹ Mgbe ahụ, anuru m oke olu si n'ulonso ahụ na-ada na-agwa ndi mmuo ozi asaa ahụ okwu, “Ngwanu, gaanu wusa ihe di n'efere onuma asaa Chineke ahụ n'elu uwa.”

² Mmuo ozi nke mbu puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu uwa, onya ojo na-egbu oke mgbu biakwasiri mmadu niile nwere akara anu ohia ahụ, na ndi na-akporo oyiyi ya isiala.

³ Mmuo ozi nke abuo wusara ihe di n'ime efere nke ya n'elu osimiri niile. Otu mgbe ahụ, osimiri niile chaghariri ghoo obara dika nke onye nwuru anwu. Nke a mere ka ihe niile di ndu n'ime osimiri ahụ nwuo.

⁴ Mmuo ozi nke ato puru gaa wusa ihe di n'efere nke ya n'elu iyi na n'elu isi iyi niile. Nke a mere ka ha niile ghoo obara. ⁵ Anuru m ka mmuo ozi ahụ mmiri niile di n'aka ya kwuru okwu si,

“I kpere ikpe ziri ezi, Gi, Onye di Nso,

na onye na-adị site na mmalite, na onye na-adịkwa ugbu a.

6 N'ihì na ha wusara obara ndị nsọ gị na ndị amụma gị.

Ma ugbu a, i nyela ha obara ka ha nūọ. Nke a bukwa ezi ụgwọ ọrụ ha kwesiri inata."

7 Mgbe ahụ kwa, anurụ m ka mmụọ ozi ahụ na-anọ n'ebe ichụ aja siri,

"E, Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile, ikpe gị niile bụ nke ziri ezi, burukwa eziokwu."

8 Mmụọ ozi nke anọ pụrụ wusa ihe dị n'efere nke ya n'elu anyanwụ si otu a mee ka anwụ were okpomokụ ya chagbuo ndị mmadụ. 9 Okpomokụ ahụ si n'anyanwụ bịa rere onye oputa oku n'ahụ. Nke a mere ka ndị mmadụ bido ikocha aha Chineke, onye nwere ike ichi ihe otiti ndị a, ma ha juru icheghari nye ya otuto.

10 Mmụọ ozi nke ise pụrụ wukwasị ihe dị n'efere nke ya n'elu ocheeze anụ ohiya ahụ, mee ka alaeze ya juputa n'ochichiri. Ndị mmadụ tabiri ire ha n'ihì oke ahụ ufu.

11 Ha kochara Chineke nke eluigwe n'ihì ihe ufu na onya biakwasiri ha. Ma ha juru icheghari site n'ajo ọrụ ha niile.

12 Mmụọ ozi nke isii pukwara wukwasị ihe dị n'efere ya n'elu mmiri ukwu ahụ bụ Yufretis si otu a mee ka mmiri dị n'ime ya taa. Nke a mere ka o diri ndị eze ahụ si n'owuwa anyanwụ mfe. 13 Ahuru mmụọ atọ ruru aru ndị putara ihe n'udidi awọ, ha si n'onu agwo ochie ahụ na n'onu anụ ohiya ahụ nwere ike iru ọrụ itunanya puta, na n'onu onye amuma ụgha ahụ. 14 Ha bụ mmụọ nke ajo mmụọ ndị ahụ na-arụ ọrụ iribama. O bụ ha na-ejekwuru ndị eze uwa niile ichikota ha maka ibu agha n'ubochi ukwu ahụ bụ ubochi Chineke Onye pụrụ ime ihe niile.

15 "Lee! Ana m abia dika onye ohi. Ngozi na-adiri onye ahụ no na-eche nche, ndi yi uwe ha na njikere, ka o ghara ijeghari n'onodu igba oto, buru onye onodu ya na-eweta ihere."

16 Ha kpokoro ndi eze ahụ n'otu ebe a na-akpo Amagidon n'asusu Hibru.

17 Mmụọ ozi nke asaa wupuru ihe dị n'efere nke ya n'ikuku, otu olu sitere n'ocheeze di n'ulonso ukwu ahụ daa uda si, "Emezuola ya!" 18 Mgbe ahụ egbe eluigwe bidoro na-agba na-eme mkpotu, amuma bidokwara na-egbu, oke ala oma jijiji dikwara n'uwa, udi nke na-adibeghi site na mgbe e kere uwa. O bụ ala oma jijiji kachasi ala oma jijiji ndi ozo no. 19 Obodo ukwu ahụ kewara uzọ atọ. Obodo niile di na mba niile dakwara. Chineke chetara obodo ukwu

ahụ bụ Babilon. O nyere ya iko juputara na mm anya nke n'oke iwe nke onuma ya. ²⁰ Mgbe ahụ, agwa etiti niile mikpuru, ugwu niile ghorọ ala di larịi. ²¹ Mkpuru mmiri nke idi arọ otu n'ime ha ruru kilogram iri anọ na okara, sitere n'eluigwe na-adakwasị ndi mmadu. Nke a mekwara ka ha kochaa Chineke n'ih ihe ntaramahuhu nke mkpuru mmiri ahụ, n'ih na ihe ntaramahuhu ahụ di nno njo nke ukwu.

17

Nwanyị akwuna na anụ ojọ ahụ

¹ Otu n'ime ndi mmuọ ozi asaa ndi ahụ ji efere biara si m, "Bia, aga m egosi gi ahuhu ga-abiakwasị onye ahụ uwa niile maara dika akwuna, onye ahụ na-anokwasị n'elu otutu mmiri nke uwa. ² Ndi eze uwa esorola ya kwaa iko n'otu ihe ndina, emekwara ka ndi niile bi n'uwa buru ndi mmanya ikwa iko ya na-egbu."

³ O duuru m n'ime mmuọ baa n'ozara. N'ebe ahụ ka m no hu otu nwanyị nokwasiri n'elu otu anu ohia na-acha obara obara. Anu ohia ahụ nwere isi asaa na mpi iri. Aha ndi e dere anu ohia ahụ n'ahụ bu naani okwu ikwulu Chineke. ⁴ Nwanyị ahụ yi akwa na-acha odo odo na nke na-achakwa obara obara, gbarakwa ihe icho mma e ji olaedo, nkume di oke onuahia na pieal kpuo. O jikwa iko olaedo n'aka ya nke juputara n'ih aru na ihe ure niile o ji na-akwa iko ya.

⁵ Aha e dekwasiri ya n'egedege ihu bu ihe omimi:

Obodo ukwu ahụ bu Babilon,
nne ndi na-akwa iko
na nke ihe aru niile nke uwa.

⁶ Ejikwa m anya m hu na nwanyị ahụ anujuola obara ndi nsọ afo, ya na obara ndi ama Jisos.

Mgbe m huru ya, o gbagwojuru m anya. ⁷ Ma mmuọ ozi ahụ siri m, "Gini mere ihe i huru ji ju gi anya? Aga m akwara gi ihe omimi banyere nwanyị a na anu ohia ahụ nke na-ebughari ya, bu nke nwere isi asaa na mpi iri.

⁸ Anu ohia ahụ i huru, nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi. Ma o ga-esi n'olulu Abis ahụ puta banye na mbibi. Ma nloghachi ya ga-eju ndi ahụ a na-edeghi aha ha n'ime akwukwo ndu ahụ site n'oge e kere uwa anya. N'ih na e nwere mgbe o diiri, ma ugbu a, o dikwaghi, ma o gemesi bia.

⁹ "Nke a chorọ uche nke nwere amamihe. Isi asaa ahụ nochiri anya ugwu asaa ahụ nke nwanyị ahụ na-anodu n'elu ha. Ha na-anochikwa anya ndi eze asaa. ¹⁰ Ise n'ime ha adaala, otu ka no, nke ozọ abiabeghi. Mgbe o biara, o ga-anọ nwantakiri oge. ¹¹ Anu ohia ahụ nke diri ma o

dikwaghị, bụ onye nke asatọ, ọ bụ onye otu ndị eze asaa ahụ ma a lakwara ya n'iyi.

¹² “Mpi iri ahụ ị hụrụ nọchiri anya ndị eze iri na-anatabeghị alaeze. Ha na anụ ọhịa ahụ ga-anata ike ọchịchị dika eze sọsọ otu awa. ¹³ Ha ji otu obi na-enye anụ ọhịa ahụ ike ha na ịchị isi ha. ¹⁴ Ha ga-ebu agha megide Nwa Aturu ahụ, ma Nwa Aturu ahụ ga-emeri ha n'ihhi na ọ bụ Onyenwe kachasi ndi nwenụ niile nakwa Eze kachasi ndi eze niile. Ndi so ya bukwa ndi a kporo, na ndi a hoputara, ndi ya kwesikwara ntukwasi obi.”

¹⁵ Mgbe ahụ ọ siri m, “Mmiri ndi ahụ ị hụrụ, ebe nwanyi akwuna ahụ nọ, bụ ndi mmadu di iche iche, igwe mmadu, na mba di iche iche na n'asusu di iche iche. ¹⁶ Anụ ọhịa ahụ na mpi iri ahụ ị hụrụ ga-akpo nwanyi akwuna ahụ asi. Ha ga-agba ya oto, laakwa ya n'iyi, ha ga-eri anụ ya, werekwa oku rechapu ya. ¹⁷ Chineke etinyela ya n'obi ha imejuputa nzube ya site n'inwe otu obi nakwa inyefe anụ ọhịa ahụ ikike ọchịchị alaeze ha, tutu ruo mgbe a ga-emezu okwu Chineke. ¹⁸ Ma nwanyi a ị hụrụ bụ obodo ukwu ahụ n-achi ndi eze niile nke uwa.”

18

Nkwatu obodo Babilon

¹ Mgbe ihe ndi a niile gasiri, ahuru m mmuo ozi ozo ka o si n'eluigwe na-aridata. E nyere ya ikike di ukwu, ebube ya mekwara ka ihe juputa n'uwa. ² O ji olu di ike tie mkpu, “ ‘O daala! O daala! Babilon Obodo Ukwu ahụ adaala!’* ”

O ghookwala ogha obibi ndi mmuo ojoo
n'ebe nzuko mmuo ndi ahụ na-adighi ocha,
n'ebe nzuko umu nnunu ruru aru
n'ebe nzuko umu anumanu niile na-adighi ocha na ndi
ruru aru.

³ N'ihhi na mba niile anuola
site na mmanya onuma nke ikwa iko ya.
Ndi eze nke uwa sokwaara ya kwaa iko,
ndi na-azu ahia n'uwa aghokwaala ndi ogaranya site
n'oke iba uba nke ya.”

Ido aka na nti

⁴ Mgbe ahụ, anukwara m olu ozo si n'eluigwe na-akpo oku na-asi,

“ ‘Ndi m, sinu n'ime ya puta,’†
ka unu ghara iketa oke na mmehie ya,
ka unu gharakwa iketa oke ahuhu ya.

⁵ N'ihhi na mmehie ya amubaala ruo eluigwe.

* 18:2 18:2 Ajz 21:9 † 18:4 18:4 Jer 51:45

Chineke echetakwala ajoy omume ya niile.

⁶ Mesony ya mmeso dika o si meso unu.

Kwughachiny ya ugwo mmaji abuo maka ihe o mere.

Gwakooronu ya mmaji abuo n'ime iko mmanya ahụ nke o gwakooro ndi ozo.

⁷ Nye ya otutu mmekpa ahụ na obi ilu

dika ndu otuto, n'ime onwe ya obi utu nke o nyere onwe ya.

O na-ekwu n'obi ya na-asi,

'Abu m eze nwanyi no n'elu ocheeze m.

Abughị m nwanyi di ya nwuru,

iru uju obula adighi nye m.[‡]

⁸ N'ih i nke a, ihe ntaramahuhu ya ga-abiakwasị ya n'otu ubochi,

onwu na iru uju nke onwu na-eweta, na unwu.

A ga-eji oku rechapu ya,

n'ih i na Onyenwe anyi Chineke onye na-ekpe ya ikpe, di ike.

Ahuhu ato biakwasiri obodo Babilon

⁹ "Ndi eze nke uwa, ndi soro ya kwaa iko, ma bie ndu ochicho ojoo ya, ga-akwa akwa, ruo uju n'ih i ya, mgbe ha ga-ahu anwuru oku nke ikpo oku ya. ¹⁰ Ha ga-eji oke egwu guzo n'ebe di anya, kwaa akwa n'ih i ntaramahuhu ya si, " 'Ahuhu, Ahuhu diri gi, Babilon, Obodo ukwu a maara aha ya

gi Babilon, obodo e ji idi ike maara.

N'otu ntabi anya, ikpe nke gi na-abia.'

¹¹ "Ndi ahia nke uwa ga-akwa akwa ruokwa uju n'ih i ya, n'ih i na o dikwaghi onye na-azu ihe ahia ha ozo. ¹² Ngwa ahia olaedo gi, na olaocha, na ola e ji achoo mma na nkume oke onuahia, ezi akwa ocha, na akwa uhie uhie, na akwa lorilor, na akwa odo odo, osisi niile na-esi isi oma, ihe niile e ji odu enyi mee, ngwa ahia niile e ji osisi niile di oke onuahia mee, bronz, igwe na nkume mabul. ¹³ Ha na uda sinamon na mmanu otite nke okpurukpu eso osisi na-esi isi utu, maá na frankisens, mmanya na mmanu oliv, utu oka na wiiti, ehi na aturu, inyinya na ugboala agha, na ndi nare mmadu ibe ha dika ohu, na ahụ mmadu na mkpuruobi mmadu.

¹⁴ "Ha ga-asi, 'Mkpuru ndi ahụ niile nke na-agu mkpuruobi agu e sitela n'ebe i no gabiga. Ihe oma niile i ji ebi ndu, na ihe oke onuahia niile i ji azu afo gi, efunarila gi. Apughi ichotakwa ha ozo mgbe obula.' ¹⁵ Ndi ahia ahụ bara ogaranya site n'aka ya, ga-anu n'ebe di anya, n'ih i oke

egwu nke ntaramahụhụ ya, na-eru ụjụ, na-ebesikwa akwa ike.

16 “ ‘Ahụhụ, Ahụhụ dīrī gī, obodo ukwu ahụ,
nke e yikwasīrī ezi akwa ọcha, nke na-acha odo odo na
ọbara ọbara

nke nya ihe ịchọ mma nke ọlaedo, nkume dī oke
onuahia dī iche iche na nkume pieal dī iche iche.

17 N’otu awa a ka a lara oke akụ niile ndī a n’iyi.’

“Ndī niile nwee ụgbọ na-aga n’oke osimiri, na ndī na-
akwọ ụgbọ ndī ahia n’oke osimiri, na ndī niile na-eso ụgbọ
mmiri ga-anọ n’ebe tere anya, 18 na-eti mkpu mgbe ha ga
na-ele anya na-ahụ anwuru ọkụ na-ala elu site n’ire ọkụ
ya na-asī, ‘Olee obodo ọzọ dika obodo ukwu a?’ 19 Ha
ga-ekpokwasī aja n’isi igosi obi ọjọọ ha na-eti mkpu akwa
na-asī,

“ ‘Ahụhụ, Ahụhụ dīrī gī, obodo ukwu a maara aha ya
ebe ndī niile nwere ụgbọ mmiri na-aga n’osimiri
ghoro ndī ọgaranya site n’akụ dī n’ime ya.

Ma ugbo a, n’otu ntabi anya, ihe niile dī n’ime ya bụ ihe a
laara n’iyi.’

20 “Ma gī eluigwe, nuriā onụ n’ihi ihe a dakwasīrī ya,
unu ndī nsọ, nuriakwanụ onụ,
unu ndī amuma na ndī ozi, nuriakwanụ onụ.

N’ihi na Chineke ekpeela ya ikpe
n’ihi mmeso ya megide unu.”

Ubochi mkpebi ikpe Babilon

21 Mgbe ahụ, otu mmụọ ozi dī ukwu tutulitere otu
nkume nke dika nkume igwe nri, tūba ya n’ime oke osimiri,
na-asī,

“Otu a ka a ga-esi tufuo
Babilon obodo ukwu ahụ,
agaghī ahukwa ya ọzọ.

22 Ọ dighī mgbe ọzọ ụzụ egwu ga-adī n’ebe ahụ.

Agaghī anukwa olu ọja na une na ụbọ akwara na nke
ndī na-afū opi ike n’ime gī ọzọ.

Aghaghī ahụ onye ọrụ nka ọbula
n’ime gī ọzọ.

Agaghī anukwa ụzụ nkume igwe nri
n’ime gī ọzọ.

23 Ìhè nke sitere n’oriōna
agaghī acha n’ime gī ọzọ.

Olu obi uto nke nwoke na nwanyi
na-alū di na nwunye agaghī adikwa.

Ndī mgbereahia gī bụ ndī a ma ama n’elu ụwa,

o bụkwa mgbaasi gi ka e ji duhie mba niile nke uwa.
 24 N'ime ya ka a huru obara ndi amuma niile, na nke ndi
 nsọ niile,
 na nke ndi ozo ahụ niile e gburu n'ụwa."

19

Otuto diri Onyenwe anyi

1 Mgbe ihe ndi a gasiri, anuru m uzu nke otutu igwe
 mmadu n'eluigwe. Ha niile na-eti mkpu na-asi,
 "Haleluya!

Nzoputa, na ebube na ike niile diri Chineke anyi.

2 N'ihu na ikpe ikpe ya niile ziri ezi, burukwa eziokwu.
 O kpeela nwanyi ahụ na-akwa iko ikpe,
 onye ji ikwa iko ya meruo uwa.

O boqlara obo obara ndi ohu ya n'isi ya."

3 Ozokwa, ha tiri mkpu,
 "Haleluya!

Anwuru oku si n'ime ya na-arigo elu ruo mgbe ebighi ebi."

4 Mgbe ahụ, iri ndi okenye abuo na anọ ahụ, ha na anọ
 anọ ahụ di ndu dara n'ala n'ihu Chineke onye nokwasiri
 n'elu ocheeze ukwu ahụ, fee ya ofufe na-asi,
 "Amen, Haleluya!"

5 Otu olu sitekwara n'ocheeze ahụ na-asi,
 "Toonu Chineke anyi,
 unu ndi ohu ya niile,
 ndi ukwu na ndi nta,
 unu ndi na-atu egwu ya."

6 Mgbe ahụ, anukwara m olu dara ka olu igwe mmadu
 dikwa ka uzu mmiri na-ekwo ekwo, dikwa ka uda egbe
 eluigwe dasiri ike na-asi,
 "Haleluya!

N'ihu na Onyenwe anyi Chineke, Onye puru ime ihe niile
 na-achi.

7 Ka anyi nurianu onu, ka obi tokwaa anyi utu.
 Ka anyi nye ya otuto.

N'ihu na olulu di na nwunye nke Nwa Aturu ahụ eruola,
 nwunye ya edoziekwala onwe ya.

8 E nyela ya ezi akwa ocha nke na-enweghi ntupo obula,
 na nke di nnoo ezi ocha ka o yikwasị onwe ya."
 (Ezi akwa ocha ahụ nochiri anya oru ezi omume nke ndi
 nsọ ruru.)

9 Mmuro ozi ahụ gwara m si, "Dee nke a: Ngozi diri ndi
 ahụ a kporo ka ha bia soro n'oriri olulu nwunye Nwa Aturu

ahụ.” Ọ gwakwara m si, “N’eziokwu, ndị a bụ okwu nke Chineke.”

¹⁰ Adara m n’ala n’ụkwụ ya ikpọ isiala nye ya, ma ọ gwara m si, “O kwesighi ka i kpọọ isiala nye m n’ihi na abụ m naanị onyeozu ibe gi, na dika otutu ụmụna gi ndi na-agba ama banyere Jisọs. Ọ bụ naanị Chineke ka i kwesiri ikpọ isiala nye. N’ihi na ọ bụ Mmụọ nke amụma na-agba ama ihe banyere Jisọs.”

Onye nọkwasiri n’elu inyinya ọcha

¹¹ Mgbe ahụ kwa, elere m anya hụ ka eluigwe meghere. Ahụkwara m otu inyinya di ọcha. Onye nọkwasiri n’elu ya bụ onye a na-akpọ Onye kwesiri ntukwasị obi na Onye eziokwu. Ọ bụ onye na-ekpe ikpe n’uzọ ziri ezi na-ebukwa agha. ¹² Anya ya na-acha dika ire oku. Otutu okpueze dikwa ya n’isi. Otu aha nke naanị ya maara omimi ya ka e dekwasiri ya n’egedege ihu. ¹³ E gbokwasiri ya uwe mwuda e denyere n’ọbara. Aha a na-akpọ ya bụ Okwu Chineke. ¹⁴ Usuu ndi agha nke eluigwe, ndi yi uwe ezi akwa ọcha, na-enweghi ntupo, no n’elu inyinya ọcha na-eso ya. ¹⁵ Ọ kpụ mma agha di nkọ n’onu ya, nke o ji egbutu mba niile. “Ọ ga-eji mkpara igwe achi ha.”* Ọ na-azochakwa mkpuru vaini n’ebe inara mmanya nke iwe oku nke Chineke Onye puru ime ihe niile. ¹⁶ Otu aha ka e dere n’elu uwe ya na n’elu apata ya:

Eze kachasi ndi eze niile, na Onyenwe kachasi ndi nwenụ niile.

¹⁷ Mgbe ahụ, ahuru m otu mmuọ ozi ka o guzo n’ime anyanwu na-eti mkpu n’oke olu, na-akpoku umu nnu nu niile na-eфе n’etiti mbara eluigwe, “Bianu! Zukoonu maka oke oriri nke Chineke. ¹⁸ Bianu soro rie anu ahụ ndi eze, na ndi ochiagha, na ndiisi agha. Sorokwanu rie anu ahụ inyinya na anu ahụ ndi nọkwasiri n’elu ha. Riekwanu anu ahụ ndi mmadu, ndi ukwu na ndi nta, ndi ohu na ndi nweere onwe ha.”

¹⁹ Mgbe ahụ, ahuru m anu ohia ojojo ahụ ya na ndi eze niile di n’uwa, na ndi agha ha, ka ha zukotara ibu agha megide onye ahụ nọkwasiri n’elu inyinya ahụ na ndi agha ya. ²⁰ Ma e jidere anu ohia ahụ, ya na onye amuma ugha ahụ onye nke nooro n’ihu ya gosi ihe iribama nke o jiri duhie ndi niile natara akara nke anu ohia ahụ, ya na ndi kpooro ihe oiyi ya isiala. A tanyere anu ohia ahụ na onye amuma ugha ya na ndu n’ime odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. ²¹ Ndi agha ha foduru nu ka e jikwa mma agha

* 19:15 19:15 Abụ 2:9

dị nkọ, nke dị n'ọnu onye ahụ nọ n'elu inyinya ọcha ahụ gbuo. Ụmụ anụ ufe niile nke eluigwe rikwara ozu ha.

20

Puku afọ ahụ

¹ Mgbe ahụ kwa, ahuru m otu mmuo ozi ka o si n'eluigwe na-aridata, o ji mkpisi igodo e ji atughe olulu Abis ahụ. O jikwa eriri igwe dị ukwu n'aka ya. ² O jidere agwo ochie ahụ, bu agwo ochie ahụ, onye bu Ekwensu na Setan, kee ya agbu otu puku afọ. ³ Emesia, a tunyere ya n'ime olulu Abis ahụ, tuchie uzọ ya. O kakwara akara n'elu ya ka agwo ochie ahụ hapu inwekwa ike iduhie mba niile di n'ụwa ozo tutu ruo mgbe puku afọ gasiri. Mgbe afọ ndi a zuru, a gatoghepu ya ka o gagharia nwantinti oge.

Mbilite n'onwu nke mbu

⁴ Mgbe ahụ, ahukwara m ocheeze, hukwa ndi nọ n'elu ya. Ha bu ndi e nyere ike ikpe ikpe. Ahukwara m mkpuruobi ndi ahụ e bepuru isi n'ihu na ha gbaara Jisos akaebe, kwusakwa okwu Chineke. Ha akpobeghi isiala nye anu ohia ahụ maobu ihe oiyi ya. Ha enweghi akara anu ohia ahụ n'egedege ihu ha, maobu n'aka ha. Ha dikwa ndu ozo, sorokwa Kraist chia otu puku afọ. ⁵ Nke a bu mbilite n'onwu nke mbu. Ndi foduru n'etiti ndi nwuru anwu esoghi bilite n'onwu tutu ruo mgbe puku afọ gafesiri. ⁶ Ndi a goziri agozi na ndi di nsọ bu ndi ahụ ketara oke na mbilite n'onwu nke mbu ahụ. Onwu nke abuo enweghi ike n'ebe ha nọ, n'ihu na ha ga-abu ndi nchujaja Chineke na nke Kraist, sorokwa ya chia ochichi puku afọ.

Ikpe e kpere Setan

⁷ Mgbe puku afọ ahụ gafesiri, a ga-emekwa ka ekwensu si n'ulo mkporo ya puta. ⁸ O ga-apukwa jeharia iduhie mba niile nọ n'akuku anọ nke ụwa, ya bu Gog na Magog, o ga-akpokota ha maka agha. Onuogugu ha dika aja di n'ikpere osimiri. ⁹ Ha biliri agha guzo n'ụwa niile, gbaa ulo ikwu nke ndi nsọ Chineke huru n'anya gburugburu. Ma oku sitere n'eluigwe gbadata repia ha. ¹⁰ Mgbe ahụ, ekwensu ahụ dufuru ha ka a ga-atunye n'odo oku e ji nkume na-enwu oku kwanye. Ebe ahụ ka o ga-anọ, ya na anu ohia ojoo ahụ, na onye amuma ụgha ya. Ha ga-anokwa n'onodu ahụ mgbu ehie na abali ruo mgbe ebighi ebi.

Ikpe Ikpeazu

¹¹ Ahukwara m otu ocheeze ọcha buru ibu, na onye nokwasiri n'elu ya. Uwa na mbara eluigwe si n'ihu ya gbapu, ahukwaghi ebe obula nye ha. ¹² Ahuru m ndi

niile nwurū anwū, ndị ukwu na ndị nta, ka ha guzo n'ihu ocheeze ahụ. E meghere akwukwọ dị iche iche, meghekwa akwukwọ ọzọ, nke bu akwukwọ nke ndu. E sitekwara n'ihe niile e dere n'akwukwọ ahụ kpee ndị a niile nwurū anwū ikpe dika oru ha ruru si di. ¹³ Oke osimiri niile nyeghachiri ndi niile nwurū nọ n'ime ha. Otu a kwa, onwu na ala mmuo nyeghachikwara ndi nwurū anwū di n'ime ha. E kpekwaro onye obula ikpe dika oru ya si di. ¹⁴ Emezia, a tunyere onwu na oku ala mmuo n'ime odo oku ahụ. Nke a bu onwu nke ugboro abuo nke bu odo oku. ¹⁵ Onye obula a na-achotaghi ebe e dere aha ya n'akwukwọ nke ndu ahụ, ka a tunyere n'ime odo oku ahụ.

21

Eluigwe oheru na uwa oheru

¹ Mgbe ahụ, ahuru m eluigwe oheru na uwa oheru.* Eluigwe nke mbu na uwa nke mbu agabigala, osimiri adighikwa. ² Ahukwara obodo nsọ ahụ bu Jerusalem oheru ka o si n'eluigwe ebe Chineke nọ na-aridata. O mara mma dika nwaagboghọ ejikwara nke oma maka igakwuru di ya. ³ Anukwara m oke olu si n'ocheeze ahụ kwuo okwu si, "Leenu! Ebe obibi Chineke adila ugbo a n'etiti umu mmadu. O ga-ebinyere ha. Ha ga-abukwa ndi ya, n'ezie, Chineke n'onwe ya ga-anokwa n'etiti ha burukwa Chineke ha. ⁴ O ga-ehichapu anya mmiri niile di n'anya ha. Onwu agaghi adikwa ozo.† O buladi iru ujū na ikwa akwa na ahuhu agaghi adikwa. Ihe ndi ochie niile agabigala."

⁵ Onye ahụ nọ n'ocheeze ahụ kwuru si, "Lee, ana m eme ka ihe niile di oheru." Mgbe ahụ, o sikwara, "Detuo ihe ndi a, n'ih i na okwu ndi a bu ihe e kwesiri itukwas i obi, burukwa eziokwu."

⁶ O siri m, "E mezuola ihe niile. Abụ m Alfa na Omega, Mmalite na Ogwugwu. Aga m enye onye akpiri na-akpo nku mmiri nke si n'isi iyi mmiri nke ndu dika ihe onyinye. ⁷ Ndi obula na-emeri emeri ga-enweta ihe nketa ndi a. Aga m abukwa Chineke ha, ha onwe ha ga-abu umu m. ⁸ Ma ndi na-atu ujo, ndi na-ekweghi ekwe, na ndi na-emeto onwe ha, na ndi ogbu mmadu, na ndi na-akwa iko, na ndi ha na mmuo ojojo na-akparita uka, na ndi na-ekpere arusi, na ndi ugha niile, ihe ha ga-eketa bu ikpe omuma nke ibanye n'ime olulu ahụ e ji nkume na-enwu oku kwanye oku. Nke bu onwu nke ugboro abuo."

Jerusalem oheru

* 21:1 21:1 Aiz 65:17 † 21:4 21:4 Aiz 25:8

⁹ Otu n'ime ndi mmuṣo ozi asaa ahụ, nke ji efere asaa ahụ nke ihe ntaramahụhụ dī n'ime ya biakwutere m si m, "Soro m, ka m gosi gi nwaagboghṣo ahụ bụ nwunye Nwa Aturu ahụ." ¹⁰ O buuru m n'ime Mmuṣo buga m n'otu ugwu buru ibu nke idī elu ya dīkwa ukwu. O gosiri m obodo nsṣo ahụ bụ Jerusalem ka o si na mbara eluigwe ebe Chineke nṣo naridata. ¹¹ O juputara n'ebube Chineke, na-enwu ma na-achakwa dīka nkume dīkarisiri oke onuahia, dīka nkume jasper, na-enwu dīka kristal. ¹² Mgbidi ya niile dī obosara dīkwa elu. O nwekwara onu uto iri na abuo. O bukwa ndi mmuṣo ozi iri na abuo na-eche onu uto ndi a nche. E dekwara aha ebo iri na abuo nke umu Izrel n'onu uto ama ndi a n'otu n'otu. ¹³ Onu uto ama ato di n'akuku owuwa anyanwu, ato di n'akuku ugwu, ato di n'akuku ndida, ebe ato di n'akuku odida anyanwu. ¹⁴ Mgbidi ahụ nwere nkume iri na abuo e ji toṣo ntṣala ya. N'elu nkume ndi a n'otu n'otu ka e dere aha ndi ozi iri na abuo nke Nwa Aturu ahụ.

¹⁵ Onye ahụ na-agwa m okwu ji osisi e ji atụ ihe, nke e ji oṣaedo mee, n'aka ya. O ji ya tṣo obodo ahụ na onu uto ama ya, na mgbidi ya. ¹⁶ N'obodo ahụ, enweghi otu akuku n'ime akuku anṣo nke mgbidi ya kariri ibe ya. Ogologo ya na obodobo ya ha otu. O ji ihe otutu tṣo ya, ogologo ya na obodobo nakwa idī elu ya ha, otutu ya dī puku kilomita abuo na nari kilomita abuo.† ¹⁷ O tukwara idī igbidi nke mgbidi ahụ choputa na o dī nari nzo ukwu ato, dīka ihe otutu nke mmuṣo ozi ahụ si guputa.

Ima mma nke obodo ahụ

¹⁸ Ihe e ji ruṣo mgbidi ya bụ nkume dī oke onuahia a na-akpo jasper, jiri ezi oṣaedo a nuchara anucha, nke na-enwu dīka enyo dī ocha ruṣo obodo ahụ. ¹⁹ E ji nkume niile dī oke onuahia choṣo ntṣala mgbidi obodo ahụ mma. Ntṣala nke mbu, bụ nkume a na-akpo jasper, ntṣala nke abuo, nkume a na-akpo safai, ntṣala nke ato, nkume a na-akpo kaldoni, nke anṣo, nkume a na-akpo emeraludu, ²⁰ nke ise, nkume a na-akpo oniks, nke isii, nkume a na-akpo kanelian, nke asaa, nkume a na-akpo krisolait, nke asato, nkume a na-akpo beril, nke itoolu, nkume a na-akpo topaazi, nke iri, nkume a na-akpo krisoprez, nke iri na otu, nkume a na-akpo jasint, nke iri na abuo, nkume a na-akpo ametisiti. ²¹ Onu uto ama iri na abuo ahụ bụ pieal iri na abuo, onu uto ama obula ka e ji otu nkume pieal ruṣo n'otu n'otu. Ihe e ji ruṣo okporouzo dī n'obodo ahụ bụ naani oṣaedo a nuchara anucha obula, nke dī ocha dīka enyo e hichaziri nke oma.

† 21:16 21:16 Ya bụ otu puku na nari mailu anṣo.

²² O nweghị ụlọnsọ ukwu ọbụla m hụrụ n'ime obodo ahụ n'ihì na Onyenwe anyị Chineke, Onye pụrụ ime ihe niile na Nwa Aturụ ahụ bụ ụlọnsọ ukwu obodo ahụ nwere. ²³ O dīkwaghị mkpa ọ dīrì obodo ahụ ka anwụ maọbụ ọnwa mụkwasi ya, n'ihì na ebube nke Chineke bụ ihè ya, oriọna ya bụkwa Nwa aturụ ahụ. ²⁴ Mba niile ga-eji ihè ya jegharịa. Ndị eze ụwa niile ga-abiakwa webata ebube ha n'ime ya. ²⁵ A naghị emechi ọnu ụzọ ama obodo ahụ emechi. Ha na-eghe oghe ụbọchị niile n'ihì abalì ọbụla adighikwa n'ebe ahụ. ²⁶ Ebube na nsopurụ nke mba niile ka a ga-ewebata n'ime ya. ²⁷ O dīkwaghị ihe ọbụla rurụ arụ ga-abata n'ime ya. Otu a kwa, ọ dīkwaghị onye na-eme ihe arụ, maọbụ onye ụgha ga-abata n'ime ya, kama ọ bụ naanị ndị ahụ e dere aha ha n'akwukwọ nke ndụ Nwa Aturụ ahụ.

22

Mmiri na-enye ndụ

¹ Mmụọ ozi ahụ gosiri m iyi ahụ e si ekute mmiri nke na-enye ndụ nke na-enwu dika kristal. O sikwa n'okpuru ocheeze Chineke na Nwa aturụ ahụ na-asoputa, ² n'etiti okporoụzọ ahụ dī n'obodo ahụ. N'akukụ aka nri na aka ekpe iyi ahụ, a ga-ahụ osisi ahụ na-enye ndụ. Osisi ndị a na-amị ụzọ mkpuru iri na abụọ dī iche iche. Ha na-amiputa mkpuru ọhuru kwa ọnwa ọbụla. Akwukwọ osisi ahụ waputara bụ ọgwụ e ji agwọ mba niile. ³ A gaghị ahụ ihe ọbụla a buru ọnu n'ime obodo ahụ. Ocheeze Chineke na nke Nwa aturụ ahụ ga-adị n'obodo ahụ. Ndị ohu ya ga-efekwa ya ofufe. ⁴ Ha ga-ahukwa ihu ya, a ga-edekwa aha ya n'egedege ihu ha. ⁵ Abalì agaghị adikwa ọzọ, imunye oriọna agaghị adikwa mkpa. Mkpa ihè anwụ na-enye agaghị adikwa n'ihì na Onyenwe anyị Chineke ga-abụ ihè ha, ha ga-achikwa achị dika eze ruo mgbe ebighị ebi.

Ọbibia Jisọs

⁶ Mmụọ ozi ahụ gwara m, "Okwu ndị a bụ ihe e kwesiri itukwasị obi, burukwa eziokwu. Onyenwe anyị, bụ Chineke, onye na-enye ndị amuma Mmụọ ya ezitela mmụọ ozi ya igosi umuodibo ya ihe ndị ahụ ga-emezu n'oge na-adighi anya.

⁷ "Lee, ana m abia ọsiiso. Ngozi na-adiri onye ahụ na-edebe okwu amuma ndi a di n'akwukwo a."

⁸ Mụ onwe m bụ Jọn, hụrụ ihe ndị a niile, nukwa ha. Mgbe m hụrụ ma nuchaa ihe ndị a niile, adara m n'ukwu

mmuọ ozi a gosiri m ha ikpọ isiala nye ya. ⁹ Ma ọ siri m, “Emela ihe di otu ahụ! Mụ onwe m bụkwa odibo Jisọs dika gi onwe gi, na dika ụmụna gi ndi amuma, na dika ndi ahụ niile na-edebe okwu niile e dere n’akwukwo a. Kpoooro Chineke isiala.”

¹⁰ Ma ọ siri, “Akachila okwu amuma ndi a di n’akwukwo akara, n’ihi na oge adila nso. ¹¹ Ka ndi niile na-eme ajo omume gaa n’ihu na-eme ajo omume, ka ndi na-adighi ocha gaa n’ihu buru ndi na-adighi ocha, ka ndi na-eme ezi ihe gaa n’ihu na-eme ezi ihe, ka ndi di nsọ gaa n’ihu buru ndi di nsọ.”

Ido aka na nti nakwa okpukpo oku

¹² “Lee, ana m abia osiso! Ugwo oru m ga-enye onye obula dika oru o ruru si di dikwa m n’aka. ¹³ Abu m Alfa na Omega. Onye mbu na Onye ikpeazu, Mmalite na Ogwugwu.”

¹⁴ “Ngosi na-adiri ndi ahụ sara uwe ha mmiri, ka ha si otu a buru ndi na-enweta oke na mkpuru si n’osisi ahụ na-enye ndu, ndi ga-enwe ike isite n’onu uzọ ama ahụ baa n’ime obodo ahụ. ¹⁵ N’azu obodo ka ndi ahụ bu nkita no, ha na ndi niile na-agba afa, na ndi niile na-akwa iko, na ndi niile na-egbu mmadu, na ndi niile na-ekpere arusi, na ndi niile huru ugha n’anya ma na-emekwa ya.

¹⁶ “Mụ onwe m, bu Jisọs ezitela mmuọ ozi m ka o gbara unu ama a nye nzuko m niile. O bu m bu Mgborogwu na Mkpuru Devid. Abukwa m Kpakpando ututu ahụ na-enwu enwu.”

¹⁷ Mmuọ Nso na nwanyi ahụ a na-alu oheru na-asi, “Bia!” Ka onye obula nuru okwu a kwuo si, “Bia!” Onye akpiri na-akpo nku ya bia, onye obula choro ya bia nuru mmiri na-enye ndu na-akwughị ugwo obula.

¹⁸ Ana m ado onye obula nuru okwu amuma di n’akwukwo a aka na nti, si, o buru na onye obula atukwasi ihe obula n’elu ha, Chineke ga-atukwasiri onye ahụ ihe ntaramahuru ahụ niile e kwuru maka ha n’akwukwo a. ¹⁹ O burukwa na onye obula ewepu okwu obula n’akwukwo amuma a, Chineke ga-ewepu oke o nwere n’osisi ahụ na-enye ndu, na oke o nwere n’obodo nsọ ahụ, nke e kwuru okwu ha n’akwukwo a.

²⁰ Onye ahụ gbara ama ihe ndị a niile na-asị, **“N’ezie, ana m abịa ọsiisọ.”**

Amen. Bịa, Onyenwe anyị Jisọs.

²¹ Ka amara Onyenwe anyị Jisọs dinyere ndị nsọ niile.
Amen.